

RESTAVRI CASTALDI

PERVSINI IVRECONSVLTI, AMplissimus Tractatus de Imperatore, Quo omnia, quæ eius originem, statum, & iurisdictionem, respiciunt. (hactenus ab aliis non explicata) continentur.

B A

Ne quis impune hos libros, intra Decennium imprimere, uendere, aut uenales tenere, audeat, Paul. III. Pont. Max. & aliorum Principum Decreto, cautum est.

ILLVSTRISSIMO, ET EXCELLENTISſimo D.D. PETRO ALOISIO Farneſio, Marchioni Nouariæ, Caſtri Duci, Sanctæq; R. E. Armorum Præfecto, ac Confalonerio generali Clariſſ. RESTAVRVS Caſtaldus, Peruſinus Iur. Conſultus Salutem, & Felicitatem.

V M ſuperiore anno, Excellētiſſime Dux, CAROLVS V. Ro. Imp. ſemper Auguſtus potentiſſimo ex Africa Pirata, & Prædone, qui magnam eius partem occupauerat, expulſo, eiectoq;, Tunete capto, eodemq; indigenæ Regi reſtituto, uniuerſam Chriſtianam Rempub. graui metu, ac periculo liberaſſet, Ex eaq; deinde rediens, cum uti religioſiſſimum, optimeq; de Chriſtiano nomine meritum Principem decebat, totius ferè Italiæ, & Hiſpaniæ Regulis in hanc Vrbem, tanquam in Arcem, caputq; noſtrę religionis, & fidei, Deo in primis acturus gratias, cuius beneficio inſignem, ac memorabilem uictoriam fuerat conſecutus: Mox, ut Paulum III. Opt. ac Sapientiſſimum Pont. Illuſtriſſimæ familiæ Farneſiæ, ac ſanguinis tui Principem, pie officioſeq; uti uerū Chriſti Vicarium ueneraretur, ſe contuliſſet. In ea omnium lætitia, & alacritate (quod certe pulcherrimū fuit) cum idem Pont. Carolum, recenti Africæ triumpho, clarum, fortiſſimis circumſeptum legionibus, ad ſe uenientem, magnifico, ſumptuoſoq; apparatu, lætiſſimo animo, fauſtiſq; acclamationibus excepiſſet: occurrit; q; de Imperatore. Io. Faber præſtātiſſimus Doctor noſter, in Inſt. de iur. nat. gent. & ciu. teſtatur, Mirabile. ſ. eſſe, nos de Imperii, ac Imper. creatione, tam paucas leges habere, & cum CAROLVS præſens, magnitudine rerum geſtarum, ſcientia rei militaris, ſummoq; conſilio, ac prudentia, omnem ferè Clariſſimorum Imper. laudem, & gloriam ſuperauerit. Ita quod, ætas noſtra priſcorum memoriæ, & claritati nō inuidebit: operæprecium me facturum putaui, ſi ea omnia, quæ eius originem, ſtatum, iuriſdictionē, facultatem, cæteraq; multa, quæ circa Imperii, & Imper. tractatū, ut puto, excogitari poſſunt, id quod amplius a noſtris ſcribentibus haud factum inuenimus, in unum ſpeciali quodam ordine, in CXX. principales quæſtiones, congererem, iuribus, ratio-

nibus, & authoritatibus Doctorum nostrorum, ac diuinę legis determinandas, Ego igitur inter iuris professores minimus cogitans optima ratione a maioribus institutum, ut cuiuscunq; argumenti opera ederentur, ea Principis alicuius nomini dicata, prodirent in publicum, nullum in locũ mihi uisus sum, has quãtulascunq; meas lucrubationes posse tutius reponere, imo nec decentius, q̃ si sinui tuo commendarentur, postq̃ alias primas, & secundas, cum legentis tantum disciplinam saperent, non potui: De Imperatore enim nunc tractaturus, quem te conuenientiorem Patronum, defensoremq; eligere ualuissem: quippe qui inter cætera familię tuæ ornamẽta PAVLVM III. Pont. Max. Splẽdidissimi Generis tui, ac felicitatis, præclarum Authorem habes, qui primus in nobilissimam domum tuam intulit Pontificatum; cuius propè diuina illa sapientiæ altitudo, & mentis prudentia, eundẽ cũ Xpianissimo Gallorum Rege FRANCISCO I. nuper in tanta ipsorum discordia, tantis bellorum tumultibus, quibus tota flagrabat Italia, sub propriæ etiã uitæ discrimine, apud Niceam gloriosissime concordem fecit. Qui Illustri, & admirabili adolescenti, (omni studio ad maiorum suorum gloriã contendenti) O C T A V I O filio tuo, Almæ Vrbis Præfecto, ob coniugem inclytam M A R G A R I T A M, Socerum Imperatorem præpositum uides, qui S. R. E. Armorum Dux Generalis, & Confalonerius es fortiss. qui Reuer. Illustriss. q; Cardinalium A L E X A N D R I de Farnesio Vicecãcell. & G V I D O N I S Ascanii Sfortiæ Camerarii, Sacrosancti eorum Senatus, spectatæ uirtutis, & probitatis præstantia, fulgentium Syderum, Pater, & Auunculus feliciss. existis, quorum simul obsequiis prima cuiusq; ætate Bononiæ, Romæ, tuisq; etiam, me publice profitentem. Idem Pont. Max. Perusia, patria mea, euocãs, primo ascribere dignatus est; Qui sororẽ tuã C O N S T A N T I A M, antiqui moris lectissimam fœminam, & ætatis nostrę singulare specimen, & uirtutum exemplar, in Illustrissima Sfortia familia Mediolani Ducũ, qui semper I M P E R I O a dextris intrepide astitere, claræ memoriæ B O S I O II. nuptui colocasti, eiusdemq; filium S F O R T I A M nepotem tuum, ornatissimum iuuenem, ingenti omnium cum expectatione apud ipsum Cæsarem charissimum obtines. His propterea motus, nec non particulari quadam mea in te, ex totius cordis inclinatione, qua generosam animi tui, magnitudinem, ac pietatẽ semper obseruaui, ob eamq; tibi iam diu addictus, in tanto felicitatis tuæ

fastigio,

fastigio, cum tibi salutem aliquam dicere, ac congratulari decreuissem, hoc munusculo, quod inter legales nostras exercitationes Perusiæ, Romæ, Bononiæq; Gymnasiis, a publicis lectionibus memet continue ferè decentum, in horas quodãmodo præueniens, collegi, faciendum censui; At qualecunq; fuerit, non dubito, quin satis forte laudabile futurũ sit, Sacratissimo enim Principi CAROLO Augusto, honor, & gloria, q; eius inuicta uirtus in omnem terram uictoria resonans huic rei, hactenus in tenebris iacenti, occasionem præstiterit, quæ tante existimationis, & ponderis, unum contineat opus, quo, huiusce amplissimæ dignitatis, amplitudo, ac omnia, quæ ipsam Imperatoriam Maiestatem comitantur, conscriberentur: Tibi gratiæ, & memoria, qui tanto Cæsari, amabili uinculo coniunctus, me inter tot utriusq; Clariss. familiæ uestræ Farnesię, ac Sfortię famulos humill. mancipium tuo nomini fideliter illud consecrans, habere dignatus es. Mihi uero, q; semper, & unice optaui, pro aliquo reuerentiæ in te meæ, ac fidei testimonio, gaudium, & lætitia. Posteris quoq; forsitan, qui hucusq; tantæ materiam Maiestatis, sic ordinate conscriptam, ad manus nunquam, ut credo, aut plene degustare potuerũt, omni ex parte non inutile. Erunt forte, qui elegantiorem dicendi figuram a nobis expectent, Sed hi uelim sciant, hanc ab iis minime postulandam esse, qui didicerunt Barthολos, Baldos, Alexandros, huiusq; farinæ Authores, nocturna uersare manu, uersare diurna. Ratus enim sum semper Iureconsulti interpretis professionem esse, non quomodo, ut Diuus Hieronymus inquit, ipse disertus appareat; Sed quomodo eum, qui lecturus est sic faciat intelligere, quomodo ipse intellexit, qui scripsit. Nos enim non florentis facũdiæ hominibus, sed iurisperitis scribimus, qui sua habent uocabula, & peculiaribus utuntur nominibus, licet aliquibus barbara, & inepta uideantur. Tu uero Dux præclarissime exiguum hunc laborum meorum fructum, ca frontis, & uultus hilaritate suscipe, qua me in dies soles humanissime complecti, & fouere, cæteri namq;, & si tibi Aurum, Argentũ, & lapides pretiosos, alii Bissum, Purpuram, & Coccum offerũt, ac Hyacinthum; mecum satis bene erit, si obtulerim pelles, aut Caprarum pilos. In templo enim Dei, ut idem Diuus testatur, unusquisq; offert quod potest. Reliquum est, ne amplius in commoda publica peccem, si longo sermone morer, tua tẽpora Princeps, ut te ipsum incolumẽ, beneq; ualentem pro publica saltem utilitate, ac Christiana, cuius curam, & uexillum potenter geris,

Religione inuictum ferues, & ſpectatis undiq;, quæ etiam Principes homines obſident impedimentis, eadem prudentiſſime ſuperare poſſis, Aeternamq; tibi poſt mundi hanc felicitatem promereri. Vale excellentiſſime Domine Reſtaurumq; tuum humilem ſeruũ ſacræ Maieſtatis CAROLI. V. Rom. Imp. Auguſti pedibus (ſi quando dabitur) omni cum reuerentia commendare, meiq; in eius Cæſarei iuris libros ardentis animi fidem facere nõ dedigneris, & immortali me beneficio afficies, ſi tua opera in fortunatiſſimo eius conſpectu, libellus hic meus perueniet. Nam ſicut illius cauſa hæc ſcripſi, ſic ſatis magnum meorum ſtudiorum fructum percipiam, ſi eum finem labor meus ſortitus fuerit, quem initio operis mihi propoſueram, & pro qua ſoles, me protegas benignitate.

SVPER TRACTATV DE IMPERATORE, RESTAVRI Castaldi Perusini. V. I. D. Clarissimi.

INDEX PRINCIPALIVM QVAESTIONVM.

Trigesimatertia, Cuius æris, uel metalli corona Imp. coronet.

Trigesimaquarta, In quo loco mundi Imperator coronetur.

Trigesimaquinta, An Imperator alibi, q̄ Romæ possit coronari pro Ro. Imperio.

Trigesimasexta, An Imperator iuret, & cui, & quid, quale ue sit eius iuramentum, & an alii Barones iurent Papæ, & qui ipsi Imperatori. &. q. lxxiiii. nu. ii. &. v. vii. &. viii.

Trigesimaseptima, An sæpe Imp. pro Ro. Imp. possit coronari.

Trigesimaoctaua, An Imperator iurando tangat scripturam.

Trigesimanona, An Imperator possit sæpius inungi.

Quadragesima, Cur in creatione Imperatoris, eius nomen non mutetur, prout Papæ.

Quadragesimaprima, Cur potissime Cæsar, & Augustus dicitur.

Quadragesimasecunda, Cur aliis titulis inferioribus, post Imperia em, se nominet Imperator. Et quibus.

Quadragesimatertia, An Imperator, sicut Papa, se appellet seruum seruorum Dei.

Quadragesimaquarta, De effectu coronationis Imperatoris.

Quadragesimaquinta, An ante coronationē uocetur Imperator.

Quadragesimasexta, An ante coronationem ualeant gesta per Imperatorem electum tantum.

XLVII. An Impera. utatur sigillo, uł bulla aurea, uł quo signo.

Quadragesimaoctaua, An Imp. coronari possit p Procuratorē.

Quadragesimanona, An p nuncium Imperator coronari possit.

Nonagesima,

INDEX

Quedā omissa varijs supra questionibus addenda.

In.q.iiii.post principium, ante versi.alia vero, adde hec, videlicet. Card.tamē in consilio fin i.q.col.i.ad fin. dicit se vidisse Tabulam Aeneam in Ecclesia.S. Io.Lateran.in qua descripta erat potestas per Senat.Pop.ꝙ Rom.tradita Vespasiano, ex cuius lectione constat. non oēm potestatem ab Initio translatam fuisse in Principem, sed sub certis capitulis. Ita ꝑ etiam post translationem remansit potestas Populo Romano condendi.ll.quod ait velle.§.sed & ꝙ Principi.&.§.praece.&.l.de quibus.ff.de.ll. licet postea sic res inualuerit, ut omnis potestas fuerit in Principe, vt infra dixi, etiam.q.lxxxi.

In.q.vii.numero.v.ante finē.ibi.vnde in Paganum &c.adde, vt infra.q.lxxv.

In.q.viii.num.vi.ibi & hos septem Principes, adde Cardin.consil.fin.in princ. qui ait, ꝙ Comes Palatinus est de Domo Bauariæ.

In eadem.q.numero.xvi.adde Card.cōs. fin.col.ii.numero.viii. tenet Electores Imp. habuisse potestatem ab Ecclesia Rom. quæ sicut transtulit Imperium a Græcis, ita & Electores constituit. Declarat tamen in Hystoriis, legi Institutionem eorum non fuisse factam tempore trāslationis prædictæ, sed postea, mortuo Ottone.iii.& in fine.q. ibidem ait, non apparere sub qua certa forma fuerit tradita in eos talis potestas (videtur autem ꝙ Otto.iii.fuerit Anno Christi. DCCCC. LXXV.) Et Gregor. V.Saxo.qui eam instituit.Anno. DCCCC.XCVI.vt in eorum ordine legē.

In eadem.q.numero. xxii. ante primum cap.ibi, eueniente, adde. Nam Cardin. alias consil.final.ii.q.dixit formam aliquam specialem in eligendo Imp. non esse traditam iure, sed ꝙ cōueniunt Electores in villa Rhenis Treuereñ. Dyocesis ad statuendum Diem Electionis, in Oppido, Franchfort, in quo Electorum debito modo facta Congregatione a Maiori Numero Electus, est Rex.

In eadem.q.cap xi.in fine, adde Cardin. consilio fin.ii.q. In cap.xiii, adde (quod de iure est) vt Card.tenet.d. consil.fin. ii.col.nu:xi.per.c. cum nobis. de elect.

In.xi.q.num.ii.ibi, quæ nota sunt. Adde Cassad.in titulo, de Iure patron. decis. ii.numero.ii.supposita.

In eadem.q.ante finem, ibi, & seq. adde Cald.consilio fin.ii. q. ubi probat not, ratione, & idem.iii.q.ibidem. Et ꝙ si et non intersunt omnes, duæ partes habet omnium Ius.

In.q.xv.numero.vii.ibi, in verbo, Electione. Adde Card.consil.fin.& q.post not.rationem Io.And.& Leopold.cōtra Hosty.& ait consonum veritati.

In.q.xxxii.in fine, adde. At si Imperator post Electionem, de aliquo crimine accusaretur, vel contra eum obiiceretur, an debeat retardari eius Coronatio, ut purget eius innocentiam.Luc.de Pen. in.l.i.C.de reis post. ponit, & disputat pro, & cōtra, late.i.&.ii.col.demum tenet ꝙ non, & ꝙ ita, in Romana Curia vidit hanc.q.diffinitiuam.

In.q.xxxiii.numero.vi.in fine, adde. Et de Corona Auri & ꝙ erat magni ponderis vnius Talenti, & ꝙ sine Corona, Rex sepeliri non debet, licet administrare sine ea sic. Et de multis Coronarum speciebus, apud Romanos, precipue Tempore Consulum, Aurea, Oleagena, Laurea. Graminea, Querna, Mirthea, Palmea, Frondea, Hederali, & Populea, & quibus hæ darentur, & ꝙ xii. Lapidibus preciosis Aurea Regis exornari debet. Et de Mystica interpretatione eorum, not.& late per Luc. de Penna, in Rubrica, de Aur. Coron.i. col.& seq.lib.xi.

In.q.xxxvi.nume.xi.ibi, cum similibus, adde, Et notat Episcopus Gomes. in Comment.super Regul.Cancel. in Regula, de impetr. Benefic.vac.per obit. fam.Cardin.q.xiiii.in prin.

In.xxxvii.q.numero.iii.in fin.ibi.ii. col. adde, Et quæ per Cassad. in not.q.nouissime.decis.ix.acceptauerat.in titulo,

de concess. præbend.
In q.xli. numero.iii. in principio, ibi. & aliter male, adde, Idem simpliciter sentit Episcopus Gomes. in Comment. Regul. Cancellar. in Regula, de infirm. resignant. ii. q. dicit. n. q olim Imperr. filii, viuētibus illis Cæsares pronunciabantur, ut Ae. spartianū ait. mem. trade re, & q hinc inoleuit consuetudo, de Rege Rom. eligendo.
In q.xlv. ad finem, ibi, post princ. adde, Nuditas tamen appellationis, nihil est, vt late alias not. Luc. de Penna, in. l. ii. C. de Colleg. libro. xi. in principio. post tex. ibi.
In q.xlvi. in prin. ibi, disputabilis, adde, precipue ob late deducta, per Luc. de Penna, in Rubrica, de Aur. Coron. col. iii. & seq. & in. l. vnica. C. de Reis po stul. col. i. & .ii. lib. x.
In ead. q. num. vi. in fi. adde. Et Luc. de Pen. in Rubr. C. de Aur. Coron. libr. x. col. iiii. ad fi. post. Host. & Arch. vbi ibi.
In ead. q. nu. viii. ibi, & iuramētū fidelitatis, vt & alias considerat etiam Luc. de Pen. in. h. q. in Rubrica, de Aur. coron. lib. x. col. penult. ante fi. vers. si enim.
In q.l. in princ. adde, Card. consil. fin. i. q. vbi dicit antiquam esse, q. an Potestas Imperialis subordinetur Potestati Papæ, quam tripliciter intelligit. Primo, an possit corrigere eum Papa, & deponere. Secundo, an omnis Principatus sit in Papa, & Imperator sit vt Vicarius. Tertio, an omnis ptās Temporalium, sit in Papa habitu. Ad primum dicit, q sic. Ad secundum, q iure non inuenitur. Nam si Vicarius esset, posset appellari de Imp. ad Papam, qd non potest, nisi in quibusdam casibus, c. licet. i. de foro compet. Ad tertium, q sic, secundum Canones. Actu autem & exercitio sit in Imperatore, licet fm ll. ciuiles vetustiores secus.
In li. q. ad fin. ibi, ascripsit. adde. Et hanc donationem factam fuisse à Constantino (vt supra) quarto Die sui Baptismatis &c. Scribit Card. consil. fin. num. vi.
In eadem in fi. verbis. adde, & supra. nu. ix. & numero. xxiii. c. l. i. ad fin. Bononia autem dicta est, quasi bona omnia, vt tradit Luc. de Pēna, in Rubrica. C. de Stud. lib. Licet subdat hodie secus esse propter Bella, & Seditiones eorum.
In q. lii. numer. x. ibi, post medium adde. Et Card. consilio. fin. i. q.
In q. liiii. num. xii. in princ. adde. Et Florentia Ciuitas antea prius tota Idolis seruiebat, facta conuersione ad Fidem, Tempore Constantini, & Syluestri, ex Templo Martis Ecclesiam Cathedralem sub nomine Sancti Ioannis erigi fecit, vt testatur Episcopus Gemes. in Comment. super Regulis Cancellar. in Regula, de valore exprimend. q. ix. col. iiii. num. xxii. allegando testem Ioannē Villanum Florentin. Hystor. libro. iiii. cap. xl.
In q. lxx. i. col. ad medium, ibi, cum simi libus, adde. Et Cardin. consilio. fin. col. ii. q. iiii.
In q. lxxiii. nume. xx. in fine, adde. Aliās quando Papa per Actum quem facit, videatur dispensationem inducere, vi necessario requiri, ponit not. Episcop. Gomes. in Commentar. super Regulis Cancel. in Regula, de non tollend. Ius quęsit. q. xviii.
In q. lxxxii. num. xi. in fin, adde, Propter negligentiam tamen Magistratus, Ius non dicentis, aliās in sui verecundiam, recurrendum esse ad Populum, notat Episcopus Gomes. in Comment. super Regul. Cancel. in Regul. de Triennali. post. q. xxviii. in Epilogo casuum negligentiæ. casu. ii. allegat secundum Bald. etiam. tex. in. c. i. §. de inuestit. feud. inter Dom. & Vassal. §. i.
In q. lxxxix. in fine, adde. Alia autem varia (quæ sunt in Armis ipsius Imp.) Insignia vltra Aquilam, ea videntur apposita ratione, vt singulis suorum Regnorum Insigniis adiunctis, potentia maior appareat, quorum Domini sunt, ut aliās in Regibus tangit Episcopus Gomes. in Commentar. super Regulis Cancel. in Reg. de valore. q. ix. nu. viii.
In q. xcii. in fi. adde. Aliās autem quādo est lis inter Subditos, & Prælatum suspensa est Prælati Iurisditio, quo ad illā causam,

causam,& negocium, ad Superiorem, coram quo litigatur, deuoluitur; super aliis vero, remanet Iurisdictio, siue lis sit criminalis, siue ciuilis. glo. Hosty.& Abb. in.c.olim. de accusat. Tamen Papa in Signatura, solet tales eximere, durante lite in totum, primo durante lite, secundo ad supplicationem Prælati ad certum tempus, arbitrio Signaturæ, secundum conditionem causæ, & personarum, ut per Cassad. in titulo, de priuileg. decis. vltima.

In.q.xcv.in fine, adde. Iunctis his, quæ dixi infra.q.cx.ad finem. versicul. Item dici potest. post Bal.& Deci. vbi est scilicet, quod dicta in Pontifice habet locum in Temporalibus, in Imp.&c.

In.q.c.numero.xxii.in fine, adde. Et infra in fine huius.q.

In eadem.q.in fi.adde. Et supra nu.xxii.

In.q.cx.casu.cxxix.adde. Et Paul. de Castro, per illum tex. ind. l. Cassi sepulti in integr. restit. post. vbi vltimo not. notat, quod Princeps concedit id, quod ab eo non fuit petitum, vt ibi. s. restitutio in integr. Et quod alius inferior, a Principe non posset, l.fin.C. de fideic. lib.

In eadem.q.casu.ccix ante finem. ibi. ff. de offic. Præfect. Prætor. adde. Et quæ supra casu.clxxxv.

In eadem. q. casu. cccxxx. in fine. adde. cccxxxi. solus Princeps ligat etiā ignorantes: & non alius Inferior, etiam nec Legatus de latere, & nullus p̄ter Principem, potest statuere, vt currat tēpus ignoranti. Rot. Rom. pro communi in conflictu opin. conclusit, vt late refert & tenet Cassad. in titulo, de Decret. in reseruation. decis. iii. supposito. in not. q. Decreti irritantis. post Compostell. in.c.capitulum.col.penul. de rescript. Alex. consil.xc.libr.vii.Rom. & Barb. ubi ibi.& Socy.consil.cxii.lib.iii. & rationes not. ut. d. loco, per Rotam. vbi videndum.

In.q.cxi.ante finem, ibi, & ita in practica seruatur, adde. Sed Cassad. hodie in decision. super Regul. Cancell. decis. xxxviii. passus. col. final. in not. q. dicit not.& tenet, quod Bart. in.l.fin.C. si cōtra Ius, vel vtil. publ. loquendo in priuilegio, quando Princeps rescribit contra l. vult non sufficere, si dicatur aliquo non obstante, vel aliqua. l. non obstañ. cum id sit generaliter loqui; nec requiritur necessario, quod dicatur, non obstañ. tali.l. nominando eam, quia esset loqui singulariter, seu indiuidue. Sed est satis dicere, non obst. aliqua. l. quæ in cōtrarium loqueretur, cum id sit specialiter loqui, quod limitare ait Bal. in.c. quæ in ecclesiarum. de cōstit. (prout in addit. magna ad Bar. in. d. l. fi. habetur,) p scilicet, nō requiratur, vt singulariter, nisi forma. l. illud induceret, quia dicat nō valere rescriptum, nisi faciat mentionē de illa, vt in.c. nōnulli. de rescript. cum simil. quoniam tunc requiritur singularis derogatio. Hæc ille in not. q. derogationis reseruationum &c.

In.q.cx.casu.cxxxix.adde. Et Bart. aliâs in. l. aut facta. §. nonnunq̄. ff. de pœnis. col. iii. testatur vidisse sententiā diffinitiuam Imp. Henrici, quam dedit cōtra Ciuitatem Brixiæ ad Aratrum, licet eā postea ex misericordia relaxauerit, & quod est sentētia diffinitiua. Item & quod papa Bonif. propter delictum quorundā Tēplariorum totum collegium eorum destruxit, quia erant Hæretici. & ibidē ad Bar. addit Alex.

SVPER TRACTATV DE IMPERATORE DOMINI RESTAVRI CAstaldi Perusini Iureconsulti Clarissimi, Principalium Sententiarum.

Otho

Vnde

XXXI. QVAESTIO.

XXXII. QVAESTIO.

XXXIII. QVAESTIO.

XXXIIII. QVAESTIO.

XXXV. QVAESTIO.

XXXVI. QVAESTIO.

XXXVII. QVAESTIO.

XXXVIII. QVAESTIO.

XXXIX. QVAESTIO.

XL. QVAESTIO.

XLI. QVAESTIO.

XLII. QVAESTIO.

XLIII. QVAESTIO.

XLIIII. QVAESTIO.

XLV. QVAESTIO.

XLVI. QVAESTIO.

XLVII. QVAESTIO.

XLVIII. QVAESTIO.

XLIX. QVAESTIO.

L. QVAESTIO.

Donatio

LI. QVAESTIO.

LII. QVAESTIO.

LIII. QVAESTIO.

Imperii

LIIII. QVAESTIO.

LV. QVAESTIO.

LVI. QVAESTIO.

LVII. QVAESTIO.

LVIII. QVAESTIO.

LIX. QVAESTIO.

Imperator

LX. QVAESTIO.

LXI. QVAESTIO.

LXII. QVAESTIO.

LXIII. QVAESTIO.

LXIIII. QVAESTIO.

LXV. QVAESTIO.

LXVI. QVAESTIO.

LXVII. QVAESTIO.

Sylla,

LXXIII. QVAESTIO.

LXXIIII. QVAESTIO.

LXXV. QVAESTIO.

LXXVI. QVAESTIO.

LXXVII. QVAESTIO.

LXXVIII. QVAESTO.

LXXXIII. QVAESTIO.

LXXXIIII. QVAESTIO.

LXXXV. QVAESTIO.

LXXXVI. QVAESTIO.

LXXXVII. QVAESTIO.

LXXXVIII. QVAESTIO.

LXXXIX. QVAESTIO.

XC. QVAESTIO.

XCI. QVAESTIO.

XCII. QVAESTIO.

XCIII. QVEASTIO.

XCIIII. QVAESTIO.

XCV. QVAESTIO.

XCVI. QVAESTIO.

CI. QVAESTIO.

CII. QVAESTIO.

CIII. QVAESTIO.

CIIII. QVESTIO.

CV. QVAESTIO.

CVI. QVAESTIO.

CVII. QVAESTIO.

CVIII. QVAESTIO.

CIX. QVAESTIO.

CX. QVAESTIO.

CXI. QVAESTIO.

CXII. QVAESTIO.

CXIII. QVAESTIO.

CXIIII. QVAESTIO.

CXV. QVAESTIO.

CXVI. QVAESTIO.

CXVII. QVAESTIO.

CXVIII. QVAESTIO.

d

CXIX. QVAESTIO.

CXX. QVAESTIO.

Errata potiora ad sensum in imprimẽdo commissa.

In Epistola Operis, col. ii. lucrubationes, restitue lucubrationes.
Ibidem in.iii.col.expectent, experent.
In Indice Quæstionum.lvii.q.in fine.adde. Et quãdo Subditi grauari possunt.
Ibidem in.xcvii.q.in fin.adde. Et primo an sit Dominus rerum particularium.
Ibidem in.q.cx.in fin.ibi, casus. cccxxvi. dic.cccxxxi.
Ibidem in.q.cxi.in fine, ibi, casus. ci. dic tu.cv.
In corpore Tractatus, in.q.iiii.col.final. ibi accidene, dic accedente.
In.q.viii.nu.xiii.ibi nescitur, dic noscit.
In.q.xxx num.ii.ibi, euictare.dic euitare.
In.q.xlii.in principio, ibi, Imperiale, dic Imperialem.
In.q.xlvii.ad fin.ibi, Domini, dic Dõni.
In.q.l.num.vii.ibi Ferdinandus, dic Episcopus Zamorẽs.
In eadem.q.num.xxix.in fin.ibi, Anglos dic Angelos.
In.q.li.in Summariis, versicul. xxvi.ibi, quinꝗ, dic quandoꝗ.
In eadem.q.post principium.ibi, li.q.dic huius.q.
In eadem.q. nume. x.in fine, ibi factum, dic factam.
In eadem num.xix.ad finem, ibi.numero xxvii.dic num.xxvi.
In eadem.q.nu.xxii.incubat, dic incumbat, & parum post ibi, præsumptionis dic præsumptiones. Et num. xxv. ibi, Bartholo, dic Bartholomeo. Et num.

¶ xxvi.ibi, in lib.i.dic, in.l.i.
In eadem ad finem, ibi, Neaoli, dic Neapoli. In fine ibi donauit, adde etiam.
In.q.lii.in Summariis, numero.v.ibi.delisto, dic delicto. In num vi.ibi profundi, dic profunde. In num.xiiii. Regum, dic Regnum. In nume. xv. Vicarium, dic Vicarius.
In.q.lii.col.ii.post principium.ibi, Ferdinandus, dic Episcopus Zamoreñ. & ibidem post medium, Et illa, dic, & illi.
In eadem.q.num.viii.ibi, & orando, dic etiam orando.
In eadem parum post.p.totius, dele.p.
In eadem.q.ante finē.ibi, in eo. dic meo.
In fine ibi, Ferdin.dic Zamoreñ.
In.q.liii.col.ii.ante finem, post verbum, Hyspanias, adde hæc verba videlicet, & partem Galliarum occuparunt, & ibi, reduxerint, dic reduxisse.
In.q.liiii.in summariis, numero.xvii.ibi, Ciuitas, dic Ciuitatis.
In eadē.q.col.ii.ibi, & parte, dic pariter.
In eadem, col.iii.num.vi.in princip. ibi, qui nos, dic quis non.
In eadem, nu.ix.ibi, & Imperatoris, dic, In primis. In nu x.ibi, cū.dic Cuma.
In.q.lv.num.xii.ibi pilit, dic potiir.ibi tenet, dic tenent.ibi statuti, dic statutū.
In.q.lvii.num.vi.ibi, consci.dic conscientiæ.
In eadem post ibi, vel giure, dic Guerræ.
In eadem in fine ibi, peccato. dic pacto.
In.q.lx.col.fin.ibi.y.Figliolo. dic (idest Figliolo.)
In.q.lxiiii.in principio ibi, sessio, dic sectio.& post principium ibi, sessione, dic sectione. Et ad fin.ibi, recepit, dic recipit.
In.q.lxvii.num.iii.ibi, sufficiatur, dic sufficiant.
In.q.lxxi.nu.iii.ibi, per eandem. dic per eundem.
In.q.lxxiii.num.xx.ibi, de consil. dic de Concil.
In.q.lxiiii.in summariis, vltimo versicul. ibi post.dic primo.
In.q.lxxviii.in fine ibi, Papa.dic papæ.
In.q.lxxxii.nu.xi.ibi.vlterius.q.dele.q.
In.q.lxxxiii.nu. xxi.ibi, ponderatur. dic ponderaui.
In.q.xciiii.col.ii.ibi, Imp. tamen. signa in margine, numero.vi. In vers. in eo. signa.vii. vbi est.nu.vi.signa. viii. vbi vii.&.viii.signa.ix.&.x.
In.q.c.nu.xxiiii.in fine ibi, retato, dic relato.
In.q.cii.in principio ibi, vniuersalē. dic venerabilem.
In.q.ciii.nu.viii.ibi, contrarium.dic congruum.
In.q.cvi.in numeris summariorum. dele numerum.iii.iiii.&.v.
In eadem.q.ante finem.ibi, infeudatario dic infeudatio.
In.q.cvii.nu.viii.ibi.S.R.E.adde Card. (qd' est in calce seq.lineæ. & ibi dele.
In eadem.q.vii.casu.ibi, vti.dic vtitur.
In casu.ccxciiii.ibi, iusta qd', dic iustaq.
In casu.cccxi.in fine.ibi, notus & comes. dic.noto & comite.
In.q.cxi.casu.lxxvi.in fine.ibi passi.adde vt. In casu.lxxxi.ibi conueuire, dic cōtrauenire.
In.q.cxii.in fine.ibi, meo.dic mem.

Principalium sententiarum Catalogi, super Tractatu Amplissimo de Imperatore, Domini Restauri Castaldi Perusini, Iureconsulti Clarissimi

Finis.

17
20
37

35
35
71

RESTAVRI CASTALDI PERVSINI IVRISCONSVLTI CLArissimi, Solennis, & Amplissimus Tractatus de Imperatore.

PRIMA QVAESTIO.

1 *Vnde, seu cur dicatur Imperator.*
2 *Quis primo dicebatur Imperator apud Romanos.*
3 *Imperator est etiam, q non imperet.*
4 *Imperium etiam dicitur in spiritualibus.*
5 *Imperium late dicitur potestas iudicis.*

MPERATOR Dici uidetur, ab imperando, seu ab actu Imperandi, secundum glo.i. in rub. proœ. digestorum. Sed quia hac etymologia attenta, quilibet Paterfamilias, Abbas, & alii similes, qui imperant, Imperatores dici possent, Bar. ibi ii. col. de
1 clarauit; † q quędam nomina uerbalia quã doq; designãt aliquam dignitatem, uel exercitium, ad quam, uel ad quod non sufficit solus actus exercentis, sed habent ab alio dependere, & tunc illud solum exercitiũ talis nominis uerbalis, non habet inducere illum effectum, patet in Doctore, qui licet dicatur, a docendo, tamen ut sit doctor, & eam dignitatem habeat, oportet ex quodam medio, optimorum doctorum, aspirante consensu, ad insignia doctoratus peruenire, iuxta. l. medicos. cum. l. seq. C. de professo. & medi. lib. x. Vnde, si non habet istud præambulum, non dicitur doctor. Sic Imperator in proposito habet dignitatem, quæ non dependet ex solo nomine, sed ex quibusdam præambulis, ut electione, coronatione, cum aliis solennitatibus, & debitis obseruantiis, de quibus infra uidebimus post. c. uenerabilem. extra de elec. cum concord. At Pater, Dominus, uel Abbas, nõ dicitur Imperator, quia ex solo nomine dependet, a se ipso, prout latius declarat Bart. d. loco, cum quo, & Portius in proœ. insti. penul. col. ad fi. & seq. in prin. & Abb. in. c. i. de iudiciis. col. pen. & seq. Sed cauendum est, quia quo ad Abbatem, uidetur contra tex. in. c. nouit. de his, quę fiunt a præla. & Archi. in. c. alienationes. xii. q. ii. quia. s. Abbas non ex se solo est, sed ex canonica electione. Vnde dici potest,

q nota, & qualitas, quæ ei adiicitur. s. quia appellatur Imperator Romanorum (ut & infra uidebimus) tollat omnem dubitatio-né, prout uidetur sentire excellens doctor Io. faber in. d. proœ. insti. pen. col. in prin. in uerbo Iesu Christi. ad fi. Bal. in proœ. ff. ii. col. dicit, q Imperator dicitur ab Imperando, quia aliis Imperat, & sibi a nemine Imperatur, refert Fely. in. d. c. nouit. iii. col. in prin. Ias. in. l. i. C. de sum. trinit. i. col. ad fi. & glo. in rub. ff. ante proœ. dicit, q Imperator dicitur, quia Imperat sub-
2 ditis. † Verum est q primo apud Romanos Imperator appellabatur, qui exercitui, belloq; præfectus erat, Cicero in oratione pro l. manilia enumerat, quæ in summo Imperatore requiruntur, nec quisq̃ a Senatu Imperator appellabatur, nisi saltẽ mille externorum hostium occidisset, ut in Philippicis Cicero indicat, postmodum occisio. x. millium requirebatur, ut per Appianum Alex. lib. ii. de bellis ciuilibus. & facit tex in. c. legimus. xciii. dist. ibi, quomodo si exercitus sibi Imperatorem faciat, & quod legitur. i. Reg. cap. xviii. B. ibi percussit Saul mille, & Dauid. x. millia. Iratus est Saul nimis, & dixit, dederunt. x. millia, & mihi mille. Quid ei superest, nisi solum regnum? &. c. xxi. D. Inde postea fuit hic magistratus, & nomen Imperatoris in eum translatum, qui Romani Imperii Gubernacula tenet, & regit, & in supremam dignitatem hodie capitur, ut tradunt Moder. licet præ dicta in iure canonico, & diuino non allegent, in rub. ff. proœmii v. col. & Episcopus Gurgẽs. in libello de Coronatione char. xx. ii. col. in. §. cum hactenus. Bal. ubi infra in fine huius. q. Sciendũ
3 tamen est, † q licet Imperator dictam etymologiam habere uideatur, Si tamen non Imperaret, nihilominus Imperator esset sicuti & dicimus, q Pontifex dicitur, quia pontem facit in fide, & Ecclesia ad uehendos subditos, exemplo uitæ, & uerbo doctrinę, ut est præsens sanctissimus Pont. Max. P A V L V S. III. Princeps pacis, pater futuri seculi, ęrarium sapiẽtię locupletissimum. c. inter. de of. ord. & tamen si id alius non faciat, Pontifex tamen est, & ei ut Papæ obtemperandum, ut tradunt omnes in. l. ii. §. appellata. ff. si cer. pet. & in. l. i. in princ. ff. de acqui. poss. post Petr. de Ancha. in. c. i. i. not. de const. in. vi. Ang. Aret. in inst. de testam. ii. col. Abb. in. c. i. pen. col. de iudi. ubi Moder. col. fi. in prin. eam rationem tenent, cur tunc ab etymologia uocabuli argumentum non teneat (ultra rationem Abbat.) ibi dicentis id esse, quia nomen in prædictis non assumatur ab essentiali natura sua, Sed ab eo quod desideratur, & ab accidenti, uel (quod ra-

tionabiliter

tionabiliter debet esse in nominato) quia .s. in plus se habeat etymologia, q̄ uocabulum, merito tunc ab etymologia nominis arguere non licet, per ea, quæ tradit Vgo. iii. dist. in. c. priuilegia. quem ibi Moder. referunt in procemio decretalium. In qua. q. & materia uideñ. sunt etiam, quę nouissime scribunt Moder. Mediolañ. in. l. tabernę. ff. de uerb. sign. & in. l. cui præcipua. ff. eo. in glo. iii. Alias tamen Cyn. in. d. rub. ff. exponit Imperat. i. Imperare potest, non autem ab actu, qui nec in homine semper esse potest. l. seruitutes. ff. de seruitu. ri. generali, la. iiii. uers. nemo .n. tam perpetuo, tāq̧ cōtinue ire potest. Soluentes oppositionē de patre, & Domino, ut per Bar. ubi supra. cum quo est commu-
4 nis, ut per Moder. ibi. vi. col. uers. ex quibus infert Bar. ¶ † Et notañ. est, q̧ licet Imperium de temporali dici soleat, Sacerdotii tamen Imperium etiam appellatur, ut est tex. & ibi Abb. not. in. c. per uenerabilem. in. iiii. col. in prin. extra qui filii sint legitimi. post tex. ibi Imperio sacerdotis, & est .s. Imperator in spiritualibus, ut in. d. c. pen. col. & Ecclesiæ etiam Imperium dici, probat, & tenet Isidorus Mediol. in opere de Imperio militantis Ecclesiæ, in prin. i. q. ubi argueñ. ad partes, probat Imperii nomen, conuenire Ecclesiæ, per rationes Philosophicas, & sacræ scriptu-
5 ræ auctoritates Esai. ix. Timo. vi. i. Petri ultimo. † Alias late etiam aliorum iudicum Imperium pro potestate dicitur, ut in l. Imperium. ff. de iurisdi. l. i. ff. de offi. præfec. aug. l. fi. ff. de offi. proconſ. l. cum prętor. §. item. ff. de iudi. l. ii. ff. de adoptione. Hodie tamen Imperator, est nomen suppremæ potentiæ. not. Bald. consf. cclxxvii. pridie, in fi. iii. uolum. & supra dixi: ac experientia constat.

¶SECVNDA QVAESTIO.

De titulis, seu epithetis Imperatoris ex toto corpore iuris.

SECVNDO Quæro de titulis ipsius Imperatoris, seu epithetis, eius omnibus, & quidem, in iure Imperator, etiam Pontifex alias uidetur appellari, ut est tex. in. c. de capitulis. x. dist. ubi Leo. iiii. scribens Loth. Aug. dicit de capitulis, uel pręceptis Imperialibus uestris, uestrorumq̧ etiam Pontificum prædecessorum irrefragabiliter custodiendis, & conseruandis quanto ualuimus, & ualemus (Christo propitio) & nunc, & in æuum nos conseruaturos modis omnibus profitemur. Vnde constat ibi Imperatores Pontifices etiam appellari, & notat per illum

tex. Card.in clem.i.§.ii.de iureiuran. Sed hoc uidetur locum ha bere iure antiquo,non hodie,prout aduertit glo.in.d.c. de capitulis.& est tex. expressus in.c. cleros.xxi. dist.§. Pontifex.ubi declaratur not.ꝙ & Reges Pontifices erant, Quia maiorum hæc erat consuetudo,ut Rex esset sacerdos,et Pontifex,unde & Pontifices,Romani Imperatores appellabātur,ut late etiam de ratione dicemus infra.q.iiii.nu.ii. in fi.Sed hodie is Pontifex est,qui summus Sacerdos est,& qui per se omnes ecclesiasticos ordines disponit. Et pro hoc,ꝙ hodie post Christum Imperator non debeat appellari Pontifex,nec e contra,est tex.expressus in.c.cum ad uerum.xcvi.dist.ibi nec Imperator iura Pōtificatus arripuit, nec Pontifex nomen Imperatoris usurpauit,& notat glo. in.c.i. de constitut. in.vi. in glo.i. ꝙ solus Papa Romanus Pontifex appellatur,& facit.c.i.§. unde. in fi.de sac. un.extra, ibi,ut osten datur quanta sit differētia inter auctoritatem Pōtificis , & Principis potestatem,&.c.duo.xcvi.dist. in prin.ibi auctoritas sacra Pontificum,& Regalis potestas. Et hoc propter seruandam humilitatem. Item propter discretionem dignitatum , Alias proprie Imperium etiam ecclesiæ est,& regnum,ut patet ex dictis in præced.q.in fi. & expresse declarat idem Isidor. in.d.lib.i. tit.ii. q.i. ad fi. Recte enim Imperator princeps appellatur. Imo proprie Imperator,& Princeps idē sunt,ut in insti.in proœ. in prin. ibi,princeps Romanus.& in.§.sed & quod principi.cum uers.seq. insti.de iure nat.gen.& ciuil. & tex.in proœ.insti.in prin.ibi,Imperatoriam Maiestatem,& ibi, princeps Romanus , cum glo. & tradit Bar. per illum tex. in rub.ff. in fin. uerbis.& idem probat tex.in.l.i.ff. de const. prin. & in clem.i.de iureiuran.in prin.ibi, Romanus princeps, cum glo. & ibi Card. & in.§.nos.c. ad apostolicæ.de re iud.in. vi. in prin. & .§. præter . & in .§. pen. Vnde princeps Cæsar dicitur.l. neratius.ff. de reg.iur.l.meuius.i prin. de leg.ii.iuncta.l.plane.i.§.i.de leg.i. & infra.q.xli.ubi uideñ. & tex.i auct.ut præpon.nom.Imp.in prin.seu.§.i.ibi,Aeneas nobis Rex reipub. princeps. Ex quibus infertur clarissime , ꝙ improprissime alii inferiores Domini hodie Principes appellentur. Princeps enim dicitur respectu cuius alii sunt participes, & ipse dicitur totum continens auctoritate,potestate,ordinatione,& mandato,quasi primum locum tenens.Bal.not.in proœ.ff.ii.col. & glo.in.c. fundamenta.de elect.in.vi. in uerbo princeps dicit .i. primum locum capiens,& de uariis eius importantiis,glo magistra in clem.i. de baptism. & .c. quanto.de offi. ord. ibi, curias

principum,

principum, & tamen unus tantum est Imperator, ut infra. q. lxix. Et alias uariis titulis, & nominibus decoratur Imperator, quandoq; Regalis potestas appellatur, ut in. c. solitę. de maior. & obe. §. praeterea. alias Regia maiestas, ut in tit. de pace tenen. & eius uiola. in usibus feudorum. in prin. ibi solium Regiae maiestatis coniscendimus, & parum post, ibi, regia auctoritate indicimus, & in. d. c. ad Apostolicae §. fi. ibi Imperatori, uel Regi, & facit primo Reg. ca. viii. B. hoc erit ius regis, qui Imperaturus est uobis, ut. d. c. duo. xcvi. dist. ibi auctoritas sacra Pontificum, & Regalis potestas, & in. c. solitę. de maior. & obe. ibi, pontificalis auctoritas, & regalis potestas, et bo. tex. in. c. fundamenta. de electio. in vi. §. ut ergo. ibi. nullus Imperator, seu Rex Romanorum, et tex. in l. bene a zenone. C. de quadrien. praescript. ibi, Regale culmen, loquens de se ipso Imperator. et Bal. in. d. rub. ff. ii. col. dicit, quod Imperator Caesar dicitur Rex, quia alios regit, et a nemine regitur, allegat. l. fi. C. de. ll. ubi saepe Imperialis maiestas Regia appellatur. et in. c. inter dilectos. de fide instr. uers. iii. quia ibi regalibus, et ibi regale et ibi, unde Imperatoris. et bo. tex. in tit. quae sint rega. ibi, regalis numinis expeditione in usib. feud. unde regiam urbem suam appellat. l. i. ante fi. §. Romam. C. de uet. iure enucl. §. fi. in fi. insti. de satisdati. et alibi saepe. Et id de maiestate notandum est, quia maiestas Dei propria uidetur. l. non distinguimus. §. sacerdotio. ff. de arbit. et in. l. unica. C. nulli licere in fren. lib. xi. ibi Imperatorium, et ibi Regium regiis regia, et rub. et nig. C. ut nemo priua. ibi regię maiestatis, et in subscriptiõe. l. liquet. in fi. C. de sum. trin. ubi Papa scribens Imperatori, dicit, Deus regnũ uestrum custodiat, et in. c. acta. in tit. de pace constantiae in usib. feud. dicitur regnante Federico Romanorum Imperatore, et non dicit Imperante, et Sceptrum Caesaris, Sceptrum regale appellatur, in. c. inter dilectos. de fide instru. §. iii. et tex. et ibi Iacob. aluar. in tit. si de inuestitura inter dominum. col. ii. et Coeleste oraculum eius rescriptum appellatur. l. in criminalibus. C. de iurisd. om. iud. alias Princeps Romanus, ut in procę. inst. in prin. Alias. n. diuina fauente clementia Romanorum Imperator semper Augustus, in prin. de pace constantiae in usib. feud. Quandoq; dicit Imperator nostram excellentiam, ut in eod. tit. c. nos. post medium. Alias eius beneficium diuina indulgentia appellatur. l. fi. ff. de const. prin. Alias Imperator, et Princeps Magnificus appellatur. l. i. C. de ueter. li. xii. c. uenerabilem. de electio. extra ibi in personam Magnifici Caroli. Aliquando

Dominus.l. deprecatio.ad .l. rhodi. in rub. ante rub.ff. de oper. noui. & in .i. rub.C. Aliquando nobilissimus .l. quæris .ff. de natal.rest.& per illum tex. & q est Deus in terris,no.Ang.consi. xvii. pro decisione. in prin. Bal. cons. cclxxviii. quæritur si rex.iii. col.Nobilissimorum Cæsarum. in inscriptione,l. bono- rū.C.qui admitti. Aliquādo Sacratissimus.ut in.i. rub.C.& Sa cratissimus Dominus noster.in auct. iusiurandum,quod presta- tur ab his in prin. Quandoq; Imperator Romanus Augustus.c. ego.lxiii. dist.et in.l. bene a Zenone.C. de quadrien. præscrip. Aliquaudo Maiestas Imperialis,Quādoq; Clementia.d.l. bene a Zenone. Aliquando Culmen iudiciale,l.fi. in prin.C. de iudi. Quandoq; Augusta fortuna,ut ibidem. Aliquando Augustalis Maiestas.l.fi.C.ubi,et apud quem.et de Maiestate,toto tit.ff.et C.ad.l.Iul.Maiestatis,et instit.de public. iudic.§.publica.el.ii. Sacratissimus. in.l.pen.in fi.C. de his quib. ut indig. et in.l.fi. §. sed quia.C. com.de leg.Quādoq; Religiosissimus.l. unum ex familia.§. fi.ff. de lega.ii. et in proœ. insti. in fine prin. Alias Deus in terris.l.lege Imperiali.C.de nupt.l. iubemus.la.i.C.de sacrosanct. eccles. Alex. in.c. ante omnia .iiii. not.xi. dist. ali- bi Sanctissimus.l. cum filleianum.C.de his quib.ut indig.& ibi Paul. de cast.not.& .l. titia seio .§. lucius.ff. de leg.ii. Pius,Fe- lix,Inclytus, Victor, Triumphator, Augustus Cæsar, ut in ru bri. ante proœ. inst.& in inscriptione.ii. tituli in.C.& in inscri- ptione.iii. & in.c. Victor. xcvii. distin.Et Pios Imperatores, dictos ab Antonino Pio, ait alias Iustinianus in .§. facimus. in aucten. ut liber.de cætero.Alias Sacratissimus Princeps per petuus,ut in.i. rub.C. Aliquando diuus.l.fi.C.de eden. Alberi. in diction. in uerbo diui. post sanctum Thomam.ii.ii. in tract. de sacrilegio quasi.f.Diuinus,& Dei minister,uel , ut dixi infra col.seq. uers. & titulus Diui. Sic puto , q possit dici potentissi- mus Princeps,sicut Papa se appellat potentissimum Sacerdotē. in.c. nulli fas.xxv.q.i. præcipue, quia proprie potestas uidetur referri ad Imperatorem.ut in.d.c. cum ad uerum.&.§.unde.&.d. c. duo. Communiter nuncupatur Serenissimus , ad quod facit c.salonitane.lxiii.dist.l. Imperialis.§.similes .C. de nupt.ibi,se- renissimo Principi.in.l ii. C. de aluuion. ibi,nostræ serenitatis largitate defensi,in.l. deuotum.C. de metat.lib. xii. in prin.ibi, serenitas nostra commisit,& in .l. fi. in prin. C. de his quib. ut indig. & in.l.ii.C. de iure domi. imp. & in .l. comperit. C. de præscrip.xxx. an.in prin. licet in.d.l. bene. Vxor sua etiam ap- pelletur

pelletur serenissima, & in.l. unica.in fi.C. ut nemo lice. in emp. lib.x. Et ipse Sacratissimus. sed in c.i.de pace const.in princ. & in inscriptiõe d.l.bene a zenone. Sereuissima Augusta uocatur, ubi Bal.in.ii.lect.post medium notat, solum Imperatorem dici Serenissimum:& Augustam serenissimam; & Reges etiam, qui non recognoscũt Imperatorem, Sacratissima nostra pietas.in .d. l. comperit. Imperialis Clementia, immensa Serenitas, mãsueta, & in auct.ut diuinæ iussiones.in prin. ibi, nostræ serenitatis, & idem in aucten. ut cum de appel. in princ. & in.l.cum multa.C. de bo. quæ lib. ibi, a serenissimo Principe.&.l. humanum.C.de ll. &.l.i. de silentia.lib.xii.ibi, nostra sereuitas, & in.l. vi.C. de curs. public.lib.xii.l. cursum.C. eod. Alias Illustrissimus. in.c. solite.de maior.& ob. & in inscriptione, & nigro, dicit de Excellentia, sublimitate, & celsitudine Imperiali; et de celsitudine, et Maiestate Imperiali, est tex.in.l.fi.C.de consul.lib.xii. et de celsitudine in.§. filios.insti. quib.mod.ius pa. po. sol. Aliquando Gloriosissimus, et Cl.mentissimus, ut in inscriptione.l.inter claras.in prin.et in clem.i. in.§.pen. de iureiurand. appellatur Princeps catholicus, & in.l. liquet.ad fi. ibi Christianissimi, & Pii. Quod notandum est; Quia Rex Franciæ talem titulum, solus uendicasse uidetur, ut per Io.Feraldũ in tract.de iurib.& priuil. Regni Franc.ii.iure. colum.i.iiii. uolu. tract .f. de Christianissimo. & idem in.l. inter claras in prin.C. de sum.trin. ubi Papa appellat Iustinianum Impe. Christianissimum principum. Et hodie etiam Ecclesia in feria .vi. In parasceue dicit, oremus, & pro Christianissimo Imperatore nostro. Alibi summus superior. Bal. in.l. pen. in princ.C. de bo. quæ lib. Alias appellatur Vicarius Dei in terris, Moder. Taurin.in rub.ff.de iurisd. om.iud. nu.vii.in temporalibus.f. Bal.in.l.i.C.de iure aureo.annu.& in auct. habita.C. ne filius pro pa.iii.col.uers. vi.not.& ibi est bo. tex. ibi Deo, & nobis ministris eius, & similitudinem Dei gerit in regno. & in Exodo iudices multitudinis Dii uocabantur, & diui Imperatores, ut per diuum Thom. in lib. de regim. princi. ii.c.ix. Franciscus de Parma in tract. de priuileg. fisci.i.q. col. pen. in fine, & seq. in princ. casu.cxxxvi. et.cxxxix. et quæ infra.q. cx.casu.cclxvi. sed uere hoc Papę conuenit proprie, et quæ infra.q. xl. ad finem. Item Imperator dicitur officialis, seu Vicarius in temporalibus Rom. Ecclesiæ. Card. Iacob. in lib. de Concilio, nuper impresso, lib. ult. arti.viii.fac.cclxxviii. col.i. quia et Imperium tenet ab Ecclesia, ut infra late .q.l.

& Bal. alias in.c.i.de pace constan. in princ. col.ii. in uerbo debitam fidem. dicit, q. sicut Deus est Princeps in cœlis, sic Imperator Vicarius suus, & eum dominatorem in fide, ac ueritate constituit in terris, & iustitia. p .l.ii.§. si quid igitur. C. de uet. iure enucl. & in auct. de consul. col. fin. & quæ infra. q.l. ad fin. & esse Vicarium Dei, & ministrum, & ideo gladium habere tradit Io. ugo in lib. quem Quadruuiũ Ecclesiæ inscribit. char. xxxii. post cap. xiii. ad Rom. & c. Rex. xxiii. q.v. & q. talis factus est ex donatione Constãtini. Et Abb. in proœ. decr. in uer. Rex. dicit, q. quilibet Rex in regno suo, est hæres Christi, & propter hoc debet esse pacificus, cui addi potest illud, si terrã, hoc est corpus suum, bene rexerit, & legẽ Dei dilexerit, iuxta illud Psal. Reges terrę. &c. Et pax multa diligentibus legem tuam domine. Aliquando Præcipuus princeps secularis .c. ad apostolicæ. in prin. de re iud. in. vi. Imperialis Clementia, Mansueta Serenitas, & sic Mansuetus, & Clemens, ut in titulo de pace constan. in prin. & ibi Bal. not. Aliquando Romanus Princeps, clem. i. in prin. de iureiuran. Alias Dñs Imperator, in. c. in Christi nomine. in tit. de pace constan. hodie Cæsarea Maiestas nuncupatur, & Augustus, ut infra dicam in. q. xli. Alias Inclytissimus Dominus Romanorum Imperator, in tit. de pace constan. c. signum. Alias pręcipit ipse, ut in instrumentis dicatur Imperii Iustiniani Sacratissimi Augusti Imperatoris. in. §. si qua, in aucten. ut prępon. nomi Imp. Alias simpliciter Dominus Imperator talis, ut in. l. deprecatio. ff. ad l. rhodi. de iactu. & in. c. acta. & seq. in tit. de pace constan. in usib. feud. & in. iii const. Cod. in rub. Alias Beatitudinem sui Imperii, & Gloriam suam. in. l. humanum. C. de. ll. in fi. Alias Imperator de lege sua dicit, Oraculo pſentis ędicti, in l. digna uox. C. de .ll. & nostra Maiestate. in .l. i. C. de silentia. lib. xii. Et titulus diui decerni solebat optimis principibus, ut sæpe in iure diui Imperatores appellantur, ut supra dictum est, & tradit Egnatius in uita Antonini Pii, uel quia Cęsares, ex antiquorũ more, post mortẽ inter Diuos referebantur, uel quia a Deo Imperium constitutum est, ut utrunq; tangit Alcia. in l. ad instructiones. in uerbo diuinę. C. de sacro sanct. eccles. alias Sacrum oraculum pro auctoritate eius. ut in .§. illud proprium. inst. de adopt. iuncto. §. i. eod. tit. nostra Tranquilitas. l. i. C. quando libell. prin. dat. Alias diuinum Oraculum, in l. iubemus. C. de emancipatione liber. Cœleste oraculum, in .l. iubemus. la. i. C. de sac. san. eccle. Sacrum oraculum, in .l. & si. C. si

C. si contra ius, uel util. pub. Cœleste oraculum, in .l. in consiliariis. C. de assessor. Alias de se ipso dicit. Constitutio Domini .N. Imperatoris, in rubro, & nigro .c.i. const. feud. in usib. feud. Et quod supra dictum est. Imperatorem ministrum Dei esse non mirum uidetur. Quia omnes iudices, contra hos, qui male operantur, tales dicuntur, & ultores iræ suę dicit tex. in. c. non solum. xxiii. q. v. in. c. nec his .§. cum itaq; .xxv. q. i. Alias Imperator ponit se inter eruditos, dicendo nos eruditi. ut in .§. fi. i nst. de adoptio. Alias cũ salutatur ab his, qui eam facultatẽ habent, acclamãdo dicitur Auguste. N. deus te nobis cõseruet. nostra salus, nr̃a salus, ut in. l. i. C. de ueter. lib. xii. Alias de se ipso dicit, Magnificentia mea, ut ibidem, licet hodie talis titulus, fere cuilibet priuato usurpatus sit. Quandoq; dicit Imperator Sacros uultus. inhiantibus forte populis inferimus .i. ostendimus, ut ueniant uidere, ut in. l. fi. tit. fin. in tribus libris. C. pub. letitiæ &c. Alias sacri Affatus pro suis rescriptis, & priuilegiis. l. Sacri Affatus. C. de diuer. rescript. Alias Præcepta sua, Consulta Cœlestia, in .l. nequis. in fi. C. de offic. rect. prouin. & utrunq; Sacros Affatus, & Sacri nostri Oraculi, in l. fi. C. de defen. ciuit. Alias nostræ Maiestatis Oraculum l. siquis ex grege. C. de cohortali. & princip. cornicul. Alias statuta Cœlestia .l. quicunq; chartas, responsa Cœlestia, in. l. nullum. C. eod. lib. xii. diuina Indulgentia, in. l. fi. ff. de const. prin. diuina Beneficia, in l. Sacrilegii. C. de diuer. rescrip. Imperatoriam Maiestatem, in insti. in prin. Maiestatem regiam, ut supra late diximus. & in tit. de pace tenenda. & ibi in prin. not. Iac. aluar. ii. col. post mediũ. Imperatoriam Celsitudinem, in. §. filiusfamilias. inst. quib. mo. ius pa. po. sol. Alias dixit eidem quidam legatarius. rogo Domine Imperator audias me patienter. l. proxime. ff. de his, quæ in testam. delentur. Nostra Serenitas, in .l. iiii. C. de op. pub. Nostrũ Numen, in. l. si qui. C. eo. Diuus Imperator, & Serenissimus Reginę Maritus, in. l pen. C. de dona. inter uir. & ux. Cęsar noster, in. l. cum de ætate. C. de probat. Alias Optimus, Maximusq; Princeps noster, ut de Papa hodie dicimus, in .l. iurisperitos. in prin. ff. de excus. tut. & Optimi Imperatores nostri, in .l. Cicero. in fi. ff. de pœnis. Serenitas nostra, in. l. iii. C. de spec. lib. xi. Optimi Principis constitutio, in. l. & ideo. ff. de .ll. & .l. qui solidum. §. i. de leg. ii. ibi. Optimus, Maximusq; Princeps noster Augustus. §. fin. l ii. ff. de orig. iur. l. unum .§. pen. ff. de leg. ii. Optim. Imp. nr̃. ¶ Quid alias, optimus maximus significaret,

declarat.l. non tantum.& .l.qui uti.& .l. illa uerba.ff. de uerb. signif.&.l.pen.ff.de euictio.& in inst.quib. non est permiss.fac. test.post prin. Antiquis olim Iouis etiam epitheton fuit:optimi, quod Cicero interpretatur Beneficentissimi: ut Moder. Mediolan.referunt in.l.bonorũ appellatio.ff.de uerb.signif.in glo. i. Bar. in .l.i.ff. de adult. dicit, ꝙ quilibet Imperator uocatur Diuus Augustus:& Imperator, Dominus noster, in aucten. ut neq; mil.neq; fœderat. Alias Diuus magnus .N.l. fi. ff. de priuil.ueteran. Quandoq; Nostrum Numen, uocat Imperator.in .l. unica.ante fi.C. de sent. præf.præto. Quandoq; salus nostra .l. i.C. de ueter.lib.xii. Quandoq; seculi nostri Beatitudinem, dicit.l.ii.in prin.C.de temp.appel. Nři numinis, in.c.i.ad mediũ. de prohi. feud. alie. per Loth. Alias felicissimum nostræ pietatis Imperium.l. neminem.in prin.C. de decurion.lib.x. Nostra Beniuolentia, in.§. exrraneis.instit.de hæred. qualitat. post medium .l. pen.§. nos itaq; .C. de necess. seru. hęr. inst. felicissime consultus.iii.const.C. ante fi. Consultissimus Princeps. Diuus N.l. si hæreditas .C. de test. manum .l. fi. §.ii.C. eod. Excell. Regis, in.c.ii.de supplen.negl. prælat.in.vi. ante fi.c.fundamenta.§. proinde.ante fi. de elect. in.vi. Diui magni Antonini, in.l. rescriptis .ff. de diuers. & temp. præscrip. Sacratissimus Princeps noster.in.l. pen.ff.ad tertul. Princeps Prouidentissimus, & uere Religiosissimus, in.l.unum.§.fi.in fi. de leg.ii. Cæsar autẽ, & Augustus, an & quid differant.dixi infra.q.xli. Alias Card. Iacob. in tractatu suo de Concilio, nuper impresso lib.i. artic. xii.fac.xxix. col.ii.D.dicit Regibus dari titulum Illustrissimo, Serenissimo, Excellentissimo, Inuictissimo: sed ꝙ proprie eis cõuenit, Illustris. Excelsus, Victoriosus, Inclytus, Sublimis, Inuincibilis, Excellens, Magnificus, aut Triumphalis. Alios autem, Serenissimus, Inuictissimus, Excellentissimus, Inclytissimus, Victoriosissimus, Christianissimus, Illustrissimus(quæ sunt superlatiua)cõuenire Imperatori. Alias Magnus Antoninus. in.l. si absenti.ff.de leg.& quæ late dixi infra.q.lix.& per Ant. sicul.in tracta. de pote. Reg. q. xxi. in fine. Tyberius autem Cæsar: contumeliæ ascribebat tales titulos: modestiæ causa, ut Eras. tradit in.vi.lib. Apopht.ii. Apopht. & seq.

ℭTERTIA QVAESTIO.

In quo gradu dignitatis sit Imperator.

Tertio

TERTIO Quæro in quo gradu dignitatis sit Imperator cum multi gradus sint dignitatum. ut per glo. in auct. ut ab Illustribus. & in procœ. inst. in .§. cumq; hoc. in .l. præcipimus. C. de appell. in. l. qui indignus. ff. de Senator. & p scrib. late in rub. & in. l. i. in prin. ff. de offi. eius cui mand. est iurisd. alias ponit se in numero Senatorum. l. ius Senatorum. C. de dignit. lib. xii. prout alias Papa est de numero Cardinalium: ut post Archid. tradit Mart. laud. in tract. de Cardinal. col. iii. in princ. Hadrianus Papa dignitatē patriciatus Carolo Regi Romæ concessit, inter alia, in ecclesia Lateranēsi. c. Hadrianus. lxiii. dist. dicit, ibi, glo. ut puniret crimina, uel, q̄ est Aduocatus Romæ. c. uenerabilem. de elect. tu dic, qui essent patricii, ut infra. q. lxxxiii. in princ. communis sententia est, q̄ limitatiue, & circumscriptiue in nullo gradu dignitatis sit, nec ordine etiam, nec in gradu superillustri, quia ipse sit super omnes gradus, & super omnes dignitates, fons dignitatum, a quo omnes alii gradus profluunt, & deriuant, ut per Alex. Ias. & alios in .l. i. post Bal. Ang. Fulg. Cyn. Ioan. And. & Abb. & nouissime Card. Iacobatius in dicto suo tractatu de Concilio nuper impresso, lib. i. arti. xi. fac. xxviii. C. Vnde cum sit in apice dignitatis, & in culmine, gradum aliquem circumscriptum non habet, cum sit supra omnes gradus. c. in apibus. vii. q. i. c. cuncta per mundum. ix. q. iii. c. proposuit. de concessio. præben. cum similibus. Licet mihi legenti præterito āno in hac alma Vrbe. d. l. i. aliter uisum fuerit, & adhuc uideatur, ut. s. licet in supremo gradu omnium sit. In aliquo tamen certo gradu sit, tum inter cætera, ob tex. qui in terminis hanc rationem probare uidetur in .l. ubi autem non apparet. in fi. prin. ff. de uerb. oblig. & per. c. Valentinianus. in fi. lxiii. dist. ubi expresse Imperator ponit se in ordine dum dicit secundum ordinem meum. & in .c. q̄ graue. de fals. ibi, Reges, Principes, & alios cuiuscunq; gradus, & per. c. i. xxiii. dist. & per l. ii. C. de spon. in prin. bene inducendo, tum ex auctoritate Aristotelis, quem etiam in iure nostro licet allegare. l. septimo mense. ff. de statu hominum. l. si pater. ff. de sol. Bar. & alii in .l. i. ff. si cer. peta. Dicit enim Aristo. x. metaph. vii. tex. supra, & infra, ubi loquitur de prædicamentis, q̄ in quolibet genere datur unum primum, & illud debet esse perfectissimum reperibile, illius generis, a quo postea alii perfectionem trahant, & hac ratione, ibi Auerro. cōmen. vii. circa fi. posuit Deum esse in genere substantiæ, quoniam perfectissima substantia, licet Theologi de Deo

non teneant id, Sed alias sic. Item ex Aristo. d. loco illud de quo aliquid dici potest in quid, est in genere, uel in ordine. Sed de Imperatore dici potest aliquid in quid, quia est homo, est Imperator, ergo est in ordine, & per alia, quæ latius publice dixi in. d. l. i. quæ quandoq; forte palam fient, respondendo omnibus contrariis, & tentando, q; forte dicatur proprie, in gradu superillustri, prout ibi latius dixi, quę hic referre non curo, quoniam ueritati pro communibus conclusionibus insistere intendam, non disputatiōibus, quę in gymnasiis, & cathedris relinqui debēt, & Illustrissimū Imperatorem appellat Bar. in tract. suo de regim. prin. ii. q. iii. col. in fi. & seq. post prin. licet scribentes dicto loco id negent communiter, & Mart. laud. in tract. de prin. not. clxvii. Papa, uel Imperator. ¶ Et ad fundamentum quod potissimum uidetur doctorum tenētium cōtrarium, respondetur uno modo, etiam clarissime, q; non est inconueniens, q; is a quo omnes ordines processerunt, sit in aliquo dictorum ordinum, patet in Deo ipso, a quo, & Angeli, & homines processerunt, & tamen posuit se in ordine hominum, ut de se patet, & est clarissimum, & Ecclesia cantat Deus homo factus est, & iterum in Antiphona, Mirabile misterium declaratur hodie, innouantur naturæ, Deus homo factus est, Id quod fuit permansit, & q; non erat assumpsit &c. & ita alias Excellens D. meus D. Vincentius Herculanus de Perusia, super. d. l. i. respondebat.

¶ QVARTA QVAESTIO.

1 *Vnde iurisdictionem, & originem Imperator sumpserit.*
2 *Populus Romanus in Imperatorem transtulit potestatem.*
3 *Imperator Romanus primitus per uiolentiam quæsiuit Imperium.*
4 *Imperium a Fortuna uidetur processisse.*
5 *Imperium hodie dependet ab Ecclesia communis sententia.*
6 *Imperator an sit Vicarius Papæ.*

1 QVARTO Quæro torigínem suam Imperator, seu iurisdictioné, unde sumpserit: not. quęstio est, & difficultatem, seu dubietatem facit, quia quædam iura probare uidentur, Imperium sumpsisse uires a Populo Romano, dicente tex. in. l. i. ff. de const. prin. q; Populus Romanus ipsi Imperatori, & in ipsum omne Imperium, omnemq; suam potestatem concessit. idem in. §. sed & quod principi. insti. de iure nat. & in. l. i. §. cum

enim

enim antiqua lex.C.de uete.iure enucle.l.i.ff.ad leg.iul. de ambitu.& præmittunt Pau. de cast. Alex. & alii in .l.i.in prin.ff.de offi.eius.& tex.in.l.ii.§.nouissime.ff.de orig.iur.ibi,euenit,ut necesse esset reipublicæ per unum consuli. Igitur constituto principe datum est ei ius &c. Idem Cor. noster Perusinus per.d.§.cũ enim.in consi.i.post prin.ii. col.lib.iii. † Et primus Imperator in quem Populus Ro. transtulit Imperium, fuit Octauius Augustus,secundum Pau.de cast.in.l.non ambigitur.ff.de.ll. quod per historias probari potest,Moder.referũt in rub.proc.ff. col. vii. Idem post Orosium cap.xviii.lib.vi.in.l.ii.ff.de orig. iur.vi. char.ii.colũ. & dicunt fuisse Anno Vrbis DCCXXVI. & fuisse Secundum Imperatorem,idem ꝙ a Populo Ro.habuit im mediate.Bar.in.l.more.ff.de iurisdi.om.iudi.i.oppo.Bald.in.l.i. in.ii.col.in prin.C.de summa trini.& idem Bald. in.l.Imperium. iii.col.in prin.ff.de iurisd.om.iud.iii.q ꝙ merum Imperium in principe seculari est absoluta potestas Imperatori concessa,per l.regiam &c.cum quo Mart.laud.simpliciter in tract. de princi. no.clxxxix.in Papa.Alia uero iura dicũt Imperium a Deo processisse,ut in.§.i.in aucten. de instru. caut.& fide.ibi,quia igitur Imperium propterea Deus de Cœlo constituit &c. & in.l.i.in fi. C. de sum. trinit.ibi,quæ ex cœlesti arbitrio sumpserimus, & in §.si uero etiam.in auct.ut defunct.funera.ibi,omnibus gentibus quarum nobis principatum,alium quidem ab initio dedit Deus, alium uero adiecit,& in auct. de non alien.§. finimus igitur.ibi, Imperator cui plurima dedit Deus habere,& multorum Dominus esse,& in tit. de pace tenen. & eius uiol. in prin. ibi, quoniã diuina præordinãte clemẽtia soliũ Regiæ Maiestatis conscendimus in usibus feud. & ideo Papa dicit in .c. si Imperator .xcvi. dist. ꝙ Imperator catholicus priuilegia suæ potestatis in administrandis.ll. publice diuinitus consecutus est,& ibi glo.not.ꝙ Imperium a solo Deo sit, allegañ. tex. in .c. quæsitum .xxiii.q. iiii.ibi, meminerint enim a Deo potestates has fuisse concessas, & propter uindictam noxiorum gladium fuisse permissum, & Dei ministerio datum,& tex.in.d.c.si Imperator.dicit a quo propriam consecutus potestatem,loquens de principe,& Deo,&.l.i. in prin.C. deueter.iure enucl. ibi,Deo auctore nostrum gubernante Imperium,quod nobis a Cœlesti maiestate traditum est, & idem per.d.c. si Imperator.not.glo.in.c. duo.xcvi.dist.in glo. iii.c.qui resistit.xi.q.iii.ubi Augusti. qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit,& in aucten. quomodo oporteat ep. in prin.

legitur, maxima quidem in omnibus sunt dona Dei a super-na collata clementia, Sacerdotium, & Imperium, & illud quidé diuinis ministrans, hoc humanis, uno eodemq; principio utraq; excedentia humanam exornant uitam not. in .c. constitutiones. x. dist. per. d. tex. & ad idem, q; Imperium a Deo sit, adducunt quidam quod habetur Luc. ii. c. in euangelio in prin. ibi, exiit Aedictũ a Cęsare Augusto, ut describeretur uniuersus Orbis, & sic q; etiam Christus, ut populus recognouit Imperatorem, ut Dominum, & tex. in. c. solite. de maior. & ob. in .§. praeterea. ubi Pontifex scribens Constantino Imperatori, dicit Deum fecisse duo luminaria in firmamento Coeli, luminare maius, ut praeesset diei, luminare minus, ut praeesset nocti utrunq; magnum, sed alterum maius, ut diei praeesset. Ad firmamenta igitur Coeli, hoc est uniuersalis Ecclesiae, fecit duo magna luminaria, idest, duas instituit dignitates, quae sunt Pontificalis auctoritas, & Regalis potestas, ut originaliter de dicta creatiõe apparet in libro uitae Gene. i. cap. & in. c. cum a duorum. xcvi. dist. & Psal. c. xxxv. & quod in Passione Christi legitur. Io. xix. cap. non haberes potestatem aduersus me ullam, nisi datum esset desuper, & Apostolus ad Romanos. xiii. cap. in prin. non est enim potestas, nisi a Deo, siue iubente, siue sinente. ait. tex. in. c. quid culpatur. ante finẽ. xxiii. q. i. Et omnis iurisdictio est a Deo, siue mediate, siue immediate. Hosti. Arch. Inno. Ant. & Abb. ubi Rot. Neap. in not. q. decis. cccxci. fuit. ii. col. ad fin. Quę autem sunt, a Deo ordinata sunt. Itaq; qui resistit Põtifici, Dei ordinationi resistit. nam Princeps &c. c. dicat. in fi. xxiii. q. v. & in lib. Regum. xiii. cap. i. lib. qui non obediunt principi, morte moriantur, & Deuteronom. xvii. cap. registratum in. c. ii. de maior. & ob. & Matth. xxii. cap. quę sunt Caesaris Caesari &c. & alias tex. in. l. fi. in fi. C. de quadrien. praescrip. ibi, quo nutu diuino Imperiales suscepimus infulas, & in. §. olim. in aucten. de consulib. q; Deus misit Imperatorem legem animatam in terris, & ibi, cui, & ipsas. ll. Deus subiecit, & in. l. fi. C. de praescrip. long. temp. ibi, diuino quodam motu, & l. i. §. sed siquid. C. de ueter. iure enucl. ibi, diuino nostro ore, & in aucten. ut non luxurietur. in prin. ibi, ut crediti subiecti. s. nobis a Domino Deo bene uiuant, & in aucten. de quęstore. i prin. ibi Dei auxilio, ut subiecti ab eius clementia nobis traditi illesi seruentur, & in aucten. constit. quae de dignit. in prin. ibi a Deo traditae nobis reipublicae. & in aucten. de armis. in prin. ibi subiectos omnes, Quorum regimen nobis credidit Deus, & in au-

ctén. de priuil. doctís. in prin. & clare in aucten. ut diff. iud. in prin. ibi, ex quo nos Deus Romano præposuit Imperio, & ibi, cōmisse nobis a Deo reipublicæ. &.l.ii.§. sed quia. C. de ueter. iure enucl. ibi Imperialem fortunam rebus humanis Deus præposuit, & not. tex. in. §. arripiat. in aucten. ut om. ob. iud. ibi, post supernum honorem, secundo loco sunt posita cum glo. i. a superno Deo collatę, & ad fi. ibi solummodo Deo, & Imperatore sequente Deum hæc gubernare mediocriter, & mansuete ualent, &. §. fi. in aucten. de trient. & semiss. ibi semper aliquid adiicit Deus nostris sceptris, & late etiam quædam congerit glo. Bal. in tit. de pace constan. & in .c. priuilegia. in uerbo concessimus. post prin. in usib. feud. & in. l. ii. C. de offi. præf. præt. afr. in princ. ibi, per ipsum enim iura Imperii suscepimus, & quæ supra in .ii. q. diximus, &. c. Constantinus. xcvi. dist. ibi, Deo uiuo, qui nos regnare præcepit, &. §. finimus. in auct. de non alienand. ibi Imperator cui plurima dedit Deus habere, & multorum dominum esse. Et Io. ugon. in lib. quem quadruuium Ecclesiæ inscribit, char. ix. fm paruam impressionem meam, hodie est. in .vi. uol. Tract. tenet unū prin. ipm fuisse Sacerdotii, & Imperii p glo. in. d. c. cōstitutiones. quia in ueteri testamēto Primogenito utrūq; competebat, sed ꝙ Israel transtulit Imperium in Tribum Iuda a Ruben primogenito, ut Gen. xlix. & Sacerdotium ad Tribum Leui. ut. i. Reg. ii. de Tribu Iuda ortus est Christus. d. cap. xlix. qui fuit Sacerdos magnus. ut Hebr. v. post Diluuium autem ait, ꝙ a Noe, & filiis traxit originem Sacerdotium, & Imperium f. Sem. & Iaphet, ponderando ea, quæ habentur Gen. ix. ad fi. Et quia ante legem Sacerdotium, & Imperium primogenito competebat, & ab eadem origine processerant, Ideo, inquit, Reges Rom. & Reges, & Pontifices dicebantur, quia maiorū hęc erat cōsuetudo, ut Rex esset, & Sacerdos, & Pōtifex, & Rom. Impatores, Pontifices dicebātur. c. cleros. xxi. dist. §. Pōtifex, & supra diximus. ii. q. & Ant. de Rosell. disputat, & conatur defendere in tract. de potest. Papæ. iiii. uol. tractat. char. xxxviii. col. iiii. ad finē. i. q. per ante ibi late deducta, Imperiū a solo Deo immediate esse in Cæsarem. Licet ab ouo repetendo alii dicant Imperatores Romanos, per uiolentiam omnia primitus occupasse, ut dicit Innoc. in. c. ꝙ super his. in fi. extra de uoto. cuius dictum refert Abb. in. c. uenerabilem. extra de elect. vi. col. post medium uers. Et ꝙ hoc sit uerum Alb. in. l. i. C. de sum. trinit. & fide cath. & ibi Bal. post prin. & ante eos subtilis ultramontanus

Ioannes faber inst. de iure na. gen. & ciuil.in.§. sed quod prin cipi. in uers. Populus.post prin. dicit.imo, & si historias legas, reperies, ꝙ potestas Romanorum fuit per uiolentiam aquisita,& maxime tempore Iulii Cæsaris,& hi profecto qui literas humanas callent,pro comperto habent,& Abb.in.d.loco refert,Inno. in.d.c.ꝙ super his.in fi. ualde debiliter excusare Imperatores, an cum bona conscientia tenerent Imperium. prout & latissime in sua disputatione solenni deducit clarissimus Iurisconsultus Dominus Ioannes igneus in sua not. disput. an Rex Franciæ, recognoscat Imperatorem.vi. col. ad fi.vii. fundamento. & .ix. & Moder. taurin. etiam de eo referunt in.l.i.ff. de offi. eius.nu. 369. licet subdant,ꝙ an bene loquatur non interponunt iudiciũ suum,& quia Imperium uidetur, ꝙ fuerit ante Papatum, ut per Io. And. in add.ad Specul. in tit. de iurisd. om. iud. in prin. in uerbo maxime,& sic ante Christum. Ideo uarię sunt opiniones de hac.q. Alibi dicitur,ꝙ a gladio,ut supra proxime dictum est, & glo.in.c.i. de pace iuram. fir. quæ est singul. secundũ Ang. in.l. deprecatio.ff. ad .l. rhod. de iac. & in disputatione sua renouata guerra.post prin.Et alias in quodam libello Epi Zamo reñ. de origine, ac differentia principatus .i. parte. char.xiiii. & seq. deducitur principatus originem duobus modis fuisse primo de iure naturali,uel gentiũ, secũdo iure ciuili,post Philos.v. Politic. ibidemq;, ꝙ Populus Rom. et eius Imperatores usurpatiue habuerunt Dominium nationum orbis post Innoc. ubi supra,et Grego.Oros. Eutrop.Policrat. Luciũ florum,Pomp. Iustinum, et Aug.iii. lib. de ciuitate Dei, Io. And. Io. de lign.

4 in proœ.decretal.et Old.cons.lxix.† Alibi dicitur,ꝙ a fortuna; glo.in.l. digna uox.C.de.ll. et.l. fi. in prin.C. de iudic. ibi, Augustam fortunam, cum glo. et in .l. cum multa. ad fi.C. de bo. quę lib. ibi sicut Imperialis fortuna omnes supereminet alias,et §. hæc itaq;.in aucten. de consul. ibi fortunę fastigium. et.l.ii.§. sed quia.C.de ueter. iure enucl. ibi,Imperialem fortunam. et .§. fi. in aucten. de consul. ibi,Imperialis excipiatur fortuna. Bal. in tit. de pace constan.in.c. priuilegia.in glo.in uerbo concessimus. post prin. unde uersus,Si fortuna uolet &c. Alibi, ꝙ propriis uirtutibus acquisiuerunt Imperium.xxiiii.q.i.§.i. secundũ Abb. in.c.uenerabilem.vi.col. de electio. post medium, dicens exponendo propriis uirtutibus nõ Theologicis, Sed Politicis, post ibi not.quia Romani per uim, et oppressionem Imperium acquisiuerunt, licet .d.§.i.d. loco non inueniam, tu dic, ꝙ est.

xxviii.

xxviii.q.i.§.ex his.in fi. ibi, uirtutibus Romani promeruerunt Imperium.glo.fi. in.c. ego.lxiii. dist.& Bal.in.l.bene a zenone. i. lectura. in fi. C. de quadrien. præscrip. per illum tex. in fi. not. Imperium diuinitus constitutum, sicut apostolatus, & q̃ a Deo processit, unde q̃ Imperium, & ecclesia fraternizant, ut in auct.quomodo opor.ep. in prin.tñ q̃ Inn. dixit nescire unde Imperiũ habuerit originẽ subdit Bal.potes dicere, q̃ habuit originẽ ab Ense, pmissu diuino, quia uoluit Populo Ro. totũ orbem subiugari, deinde Populus Ro.cõstituit Imperatorẽ in quẽ transtulit omnẽ potestatẽ &c.& postea cõfirmatũ fuit uerbo diuino, dum dixit, Imago Dei, Deo reddatur, & Cæsaris Cęsari, & q̃ est postea approbatũ ab Ecclesia.hęc ille. ¶ Sed breuiter circa hãc conclusionem considerandum est pro resolutione, q̃ glo. in .d. au cten. quomodo opor. episc. in prin. timore dictorum contrariorum, in quibus alibi dicebatur Imperium a Populo Romano, & ab hominibus alibi a Deo prouenisse, dixit, q̃ ab hominibus uenit, dispositione tamen Dei, sine quo factum est nihil, quod factũ est, ut in euangelio Io. legitur .i. cap. in prin. & .iiii. Esdrę .vi. cap. in prin. & sic Populus Ro. primitus etiam de terra constituit Imperium permissione, & dispositione Dei, & sic ipse auctoritate, populus ministerio, ut idem per glo. in .d. aucten. de instru. caut. & fide.§.i. in uerbo de cœlo. & Io. fabr. in .d. uers. populus.in prin. dicit, q̃ processit a Deo permissiõe, & a populo dispositione. licet Moder. Mediolaneñ. in .l. bona ciuitatis.ff. de uerb. signif. simpliciter dicant principio rerum non diuina iussione, sed ex populi consensu Reges assumptos, quod, et post Romani Imperii occasum seruatum fuit, cum Carolus magnus a Populo Romano Augustus electus est, et a Pontifice Leone sacro oleo inunctus, quod ius populi, hodie Gregoriana.l. in septẽ germaniæ primates translatum est, sic et q̃ Franci Chylperico electo, q̃ regno idoneus non esset, Pipinum cõsilio substituerũt, et cũ Pipini Proles a maioribus degenerasset, rursus Odonem, mox eius fratrem Robertum, et deinde Roberti nepotem Hugonem euexerũt, qui uulgo Capetus dicebatur, unde oriundi sunt, qui etiam num Francorum rebus moderantur. Et quod de maximis hisce regibus, nimirum Romano, et Franco dictum est. Idẽ et in inferioribus obseruatum fuisse, qui historicos legerit, deprehendet, subdentes tamẽ ultimo censere diuina lege eum iustũ principem esse, qui ex populi consensu regnet, quod eo Aristot. dicunt tradere, qui uero inuitis dominetur, eum tyrannum esse,

etiam si Cæsar sit a septem uiris electus, concludentes demum, ꝙ cum magna regna, non ex subditorum consensu, sed per uiolentiam primo constituta sint, merito Diuum Aguft. lib. iiii. de ciuitate Dei dicere magna latrocinia esse, Adducto etiam Piratæ cuiusdam exemplo, qui comprehensus etiam ante Alex. magnū adductus cum interrogaretur, qua causa mare haberet infestum? quid tibi, inquit, ut orbem terrarum habeas infestum? sed quia id ego exiguo nauigio facio, latro uocor, tu quia magna classe Imperator. hęc illi. Et ut supra de Chylperico, et Pipino, per Zachariam Pontif. iidem Moderni in. l. inter claras. C. de summa trinit. in glo. ii. colum. iii. in principio, scribunt, et dixi etiam infra qnæstio. lxxxi. sed Bald. not. et plene in. l. prima. C. de sum. trini. et fide cath. i. col. et seq. in prin. dicit, et concludit Cæsareum Imperium, a Deo esse, per dictum. §. finimus igitur. in d. auctен. de non alien. tripliciter, permissiue, approbatiue, formaliter et effectiue. Permissiue, quia propter bonum uniuersale, et sub ratione finis, ut mundus optimis. ll. regatur, pro quo est bo. tex. in aucten. de instru. cauti. §. quia igitur. ibi, igitur Imperium de Cœlo Deus constituit, ut difficilibus imponat, quæ apud eum sunt bona, et. ll. aptet secundum naturæ uarietatem, Approbatiue, quia Christus approbauit Imperium dum dixit in euangelio Matthęi. xxii. cap. Imago Cæsaris reddatur Cæsari, nisi enim pro approbato habuisset non debuisset restitui iniusto, et uiolento creditori, quia uiolentus possessor non fuisset defensus a Deo in propria possessione secundum Bal. subtiliter dicto loco, Formaliter et effectiue: Nam cum tota collectio Christianorum Imperium teneat, licet quædam regna de facto non obediant, non est putandum aliud (tradit Bal. ubi supra) nisi, ꝙ ipse Deus, et hoc disponat, quia est caput illius collectionis, et post Deum est supremus Imperator Apostolicus, qui hoc approbat, et in locis late supra allegatis, et nouissime in. c. uenerabilem. extra de electión. et in clem. i. de iureiuran. et adeo, ꝙ tex. in extrauag. ad reprimen. dicit diuina præcepta, quibus iubetur, ꝙ omnis anima Romano principi sit subiecta, et Bar. ibi glossando declarat late, et not. i uerbo subiecta, ꝙ licet ad Rom. xiii. c. non dicatur Romanorum principi. Sed solum sublimioribus Pontificibus, de illo tamen intelligendū est, sub quo Christus uoluit nasci, & crucifigi, & ꝙ hoc Imperium Ecclesia approbat, sic Bar. in rub. ff. ad fi. in not. q. dicit, Imperium cum Ecclesia processisse a Deo, tanq̄ a causa efficienti per. §. i. in aucten.
quomo.

quomo. opor. ep. & ultra eum, ꝙ ideo alias exorditur Impera- tor in tit. de pace tenen. & eius uiol. in usib. feud. in prin. quo- niam diuina prҫordinante clementia solium regiæ maiestatis cō scendimus dignum est, ut cuius prҫcellimus munere illi omnino pareamus in opere. Quæ pulchra uerba ibi, dicit Bal. & not. sim pliciter Imperatorem habere Imperium a Deo, & Abb. in .c. no- uit. de iudic. in. v. col. ad fi. declarat not. iura, quæ dicunt Impe rium a Deo esse hodie. s. post Christum non imediate a Deo, sed per debitam, ac subalternatam emendationem a Vicario Christi Iesu, apud quem sunt iura Cœlestis, & terreni Imperii .c. omnes. xxii. dist. ibi, qui beato Petro æternæ uitæ clauigero terreni si- mul, & Cœlestis Imperii iura commisit, & ibi late per glo. unde Pontifex Imperatorem inungit, approbat, confirmat, reprobat, & deponit, causis exigentibus, ut in præallegato. c. uenerabilem. & d. clem. i. de iureiuran. c. ad apostolicæ. de rescrip. in. vi. & in fra dicam, & ita uno modo declaretur, quod legitur in. d. c. xiii. ad Ro. & Fely. in. c. cum non liceat. de præscrip. extra, dicit Im- perium ante Papam fuisse, ante. s. Christum de Imperio Rom. Sed illud post Christum renouatum esse a Deo, & cōcludit post Alber. in. l. i. C. de sum. trinit. ꝙ Imperium habuit originem a uiolentia, tamen uoluntate, & permissione diuina, & dicit id se- qui Per. de monte in lib. de potestate Papæ, & concilii. iii. parte. & per Card. in. c. uenerabilem. vi. q. de electiōn. Præpos. & D. Ant. de rosellis ubi ibi, & Dantem Florentinum in sua monar- chia. iii. lib. in prin. incip. conclusit ora Leonum. Abb. in. d. c. ue nerabilem. vi. col. ante fi. dicit tenendum cum Bal. in. d. l. cunctos populos. s. ꝙ Imperium est a Deo permissiue, & approbatiue, for maliter & effectiue, & quҫ Oldr. primo ponit de hoc, ꝙ Impator a Deo, sit cons. lxix. consueuit dubitari. in prin. Sed ibi tamen la- te postea per totum illud solenne consilium. in not. q. de qua etiā infra ponemus suo loco, An Imperator sit Dominus totius mū di, altius exordieñ. deducit latissime adduceñ. iuribus, & ratio- nibus primo iure ueteri diuino nō inueniri, ꝙ Imperium habeat potestatem, & ꝙ Imperator sit dominus, cum Imperium accepe- rit a tempore quo populus in eum transtulit potestatem, ut su- pra late primo diximus, & licet, quia communio pariebat discor diam. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de leg. ii. Gen. xiii. c. uolue- rit, & olim Deus, ꝙ quācunq; terram calcauerit pes tuus, tua sit, Deuteron. xiii. c. & sic iure ueteris testamēti regna permissa fue rint, facit. l. ex hoc. ff. de iust. & iure, & ibi doctores. §. ius autem

gentium.inst.de iure nat.& apparet de illo iure, in Dauid, Saule, & Salomone, & pluribus aliis approbatis a Deo. extra de sacr. unctio.c.i.§.unde in ueteri.&.i.Reg.de Saule.xx.c.viii.q.i.Moy ses,& ibi not. & in.d.§. unde enumerantur multi reges uncti de mandato domini, & Prouerb.viii.c. per me reges regnant, & in Psal. iudicium tuum regi da.respondet tamen Oldr.not.d.loco. ii. col.in prin. ꝙ id de regibus est, non de Imperatore, & ꝙ de eo non inuenies illo iure, quia illo tempore non fuit, sed post multo tempore, & idem addo per Petr. de monte in tract. suo de mo- narchia.ante fi.in.c. expeditis his.i.q.ii.col.fi. nec de lege noua noui testamēti ait Oldr. aliquid inuenitur per quod uideatur o- mnino Imperium approbatum, licet de regibus sic.i. Petr. episto la.c.ii.ibi, Deum timete, Regem honorificate. & illud Pauli ad Rom. supra relatum.xiii.c. ibi, subditi estote omni potestati, si- ue regi &c. et.c. solite.de maior.et obed. et ꝙ inde per Christū omnes monarchiæ fuerunt destructæ, et reprobatæ, quia factum est regnum huius mundi Domini Dei nostri, et Christi filii eius, et regnat in secula, Apocalips.xi.c. sibi enim data est omnis po- testas in Cœlo, et in Terra. Matth. ult.c. ut impleretur illud Ezech.lxxxvii. faciam eos gentem unam, et erit rex unus omni- bus Imperiis, et non erunt ultra duę gentes.unde ꝙ glo.Daniel. ii.c. dicit, ꝙ sicut a principio nihil fortius Imperio Romanorū, sic in fine nihil debilius inuenitur, et addo hic Bar. in tract. de regimine ciuit. col. fi. ubi dicit, ꝙ postꝙ Imperium Romanum fuit ab Italicis separatum, semper decreuit, in oculis nostris, ꝙ absq; Dei occulto iudicio factum non est, nec obstat secundum Oldr. dicto loco illud Matth.xxii. reddite, quæ sunt Cæsaris Cæsari.per quod aliqui dicebant Imperium approbatum a Chri sto, ut(dic tu)Bal. in.d.l.i.C.de sum.trinit.et in.d.l.bene a zeno ne.in fine.i. lecturæ.C. de quadrien. præscrip. Quia dicit Oldr. respondeo, ꝙ per id non iubet ei reddi omnia, sed quæ sua sunt, quia cum numisma sibi oblatum, Cæsaris imaginem haberet, et superscriptionem, Christus dixit reddite &c. imaginem enim suam sibi reddi iussit, ut.d.c.xxii. Matth. et forte, ut scandalum uitaret, sicut ea ratione ipse soluit tributum Matth.xvii. in fi. et.xxviii.q.i.c. iam nunc.uers. multa enim sunt facienda. et ita etiam, licet de Oldr. mentionem non faciat, dicto loco, respon- det Abb. in.c. nouit. de iudic. extra.vi.col. in prin. et Petr. de monte in tract. de monarchia.ante fi.c. expeditis.i.q.iii. colum. in prin. Alio etiam modo ad illud dictum Euangelii, licet in

alio

alio proposito, respondet Aug. de Anco. in tract. de potes. Papę q. i. art. viii. uers. ad primum. Et ex prædictis concludit Oldr. in d. ii. col. satis colligi Imperatorem ipsum, dominium, & monarchiam per uiolentiam, & tyrannidem obtinuisse. Quia cum primo fuerint ex permissione diuina occupata, & distracta dominia per patres nostros, & reges instituti, & aliqui auctoritate Dei, ut supra dictum est, &. i. dist. ius gentium. &. d. l. ex hoc iure. cũ simil. non licuit Imperatori ea propriis dominis auferre, & sibi appropriare, prohibente hoc, lege naturali, & diuina, quod tibi non uis &c. Matth. vii. i. dist. ius humanum Exod. ii. c. iuncto. c. pœnale. xiiii. q. v. nec licuit trãsgredi terminos, quos posuerunt patres nostri, Prouerb. xxii. c. in fi. extra de sepult. qui terram diuiserant, ut Abbraam, & Loth. Genes. xiii. unde concludit late Oldr. in. d. cons. lxix. ii. col. Imperatorem iniuste occupasse, & notorium esse, eum per uiolentiam obtinuisse, ut ibi, & in seq. late deducit, & patere asserit, & per consequens, ꝙ peccatum tale, non remittatur, nisi ablatum restituat, reg. peccatum. in. vi. xiiii. q. vi. cum res. Id quod etiam tetigit late allegañ. Io. ignesus, supra allegatus in. d. sua disputatione, an Rex Franciæ recognoscat Imperatorem. vi. col. vii. fundamento. post Alb. in. d. l. i. C. de sum. trinit. & de hac uiolentia etiam tangit Pet. de monte in. d. tractatu de monarchia, ante fi. c. expeditis. i. q. ante uers. neq; obstat. & in uersi. quicquid. De iure autem humano, licet multa iura supra allegata probent Imperium esse a Deo, sibi datum, inter cætera Oldr. in. d. not. q. iii. col. uidetur dicere non debere credi illis iuribus, cum ab ipsis Imperatoribus facta sint, & quorum repellerentur auctores, extra de hæret. c. fraternitatis. & de testibus. c. licet quidam. nec plus debet credi mortuę uoci, q̃ uiuæ. Sed uiuæ non crederetur in facto proprio. l. nullus. de testibus, ergo &c. eandem respõsionem Oldr. licet corrupte, de nume. consil. referunt in hac. q. Moder. Tauriñ. in. l. more. ii. col. in prin. ff. de iurisd. om. iud. & in. iiii. col. post prin. dicunt Imperium fuisse a Deo constitutum se non inuenire, nec per legem nouam, nec per legem ueterem. Sed, ꝙ forte debet intelligi permissiue, Quia non est potestas, nisi a Deo. d. c. (dic tu) xiii. ad Rom. & illud nõ haberes in me potestatem, nisi data tibi esset desuper. in Pass. Domini Io. xix. c. & in. c. quæsitũ. xxiii. q. iiii. dicitur. meminerant enim a Deo potestates has fuisse concessas, & propter uindictam noxiorum gladium fuisse permissum, & Dei ministerio fuisse datos in huiusmodi uindices, id est, iudices, Quomodo

igitur reprehĕdetur factum, quod auctore Deo uidetur esse con cessum, & facit, q a Deo sit illud ad Hebræos .v.c.B. nec quisq̃ sumit sibi honorem, sed qui uocatur a Deo tanq̃ Aaron, registratum in.c. qualiter. extra de elect. & in.§. illud. in aucten. constitu. quæ de dignit. dicitur ab Imperio sequente Deum, & tex. not. in.§. si qua. in aucten. ut præpon. nom. Imp. ad fi. dicit loquente Imperatore, prima die in qua nos Deus Romanorum sup posuit rebus. & tex. in.c. Imperator. xcvi. dist. ibi a quo propriã consecutus est potestatem, & bon. tex. in.c. quo iure. viii. dist. ibi, iura humana per Imper. & Rectores seculi Deus distribuit humano generi, & nonnulla loca iurium, & diuinæ scripturę, q Imperium sit a Deo, citat ille Episcopus Gurgens. in tract. de coron. char. vii. ii. col. & seq. sub. q. unde ortum sit, ut Imperatores &c. Idemq; char. xiiii. & seq. in.§. huic, ubi concludit Imperium licet a uiolentia primo cœperit, consilio tamen ac nutu diuino, & prouidentia inualuisse unitatis ratione; post Diuum Thom. not. Hæc sunt, quæ aliquali obseruatione congessi, breui tamen tempore, & studio, Ex quibus tamen omnibus (supponendo me semper determinationi Sanctæ Matris Ecclesiæ) bene, ac mature cõsideratis, uidetur resoluendum Imperium, si non imediate a Deo saltem per debitam, ac subalternatam emanationem hodie a Vicario Christi esse prouentum, et ita intelligatur Apostolus .d.c. xiii. & alia iura similia, & ita uidetur tenere Bar. in.d. extrauag. ad reprimeñ. in uerbo totius orbis, post medium, & glo. in uerbo subiecta. & ita ipse met Oldr. declarat in cons. clxxx. Quæstio est. iii. col. uers. nunc restat ad argumenta, quia omnis potẽstas a Deo est, saltem permittente, ut supra late, & facit tex. in .l. fi. C. de offi. magistri militum. ibi, cum propria diuinitate Rom. Imperium sit nobis delatũ, & bon. tex. in auct. quomodo oportet Epis. §. i. ibi, Sacerdotibus quibus nobis dona dabuntur a Deo, & ea quæ sunt firma habebimus, & quæ nondum hactenus uenerunt, acquirimus, & q Imperium sit a Deo, ut a causa prima, non per hoc tamen tollatur ordo, quem habet eius Vicarius. in promotiõe Imperatoris ad Imperiũ tanq̃ causa sc̃da, & agens instrumentaliter, secundum Oldr. not. d. iii. col. ad medium. & .d.c. uenerabilem. de elect. cum simil. Idem Abb. in.d.c. nouit. v. col. ante fi. de iud. & alii late ubi supra. & Ant. sicul. Excellens canonista, in tract. de potestate, & Excellentia regia. i. q. in fi. concludit s. q aut consideramus causam imediatam, & primariam, & tunc Principes, & Reges sint de iure diuino, & procedant a Deo cum

ipse

ipse sit Rex Regum, aut cõsideramus causam mediatam, & tunc sint de iure gentium, & ita procedat .d.l. ex hoc iure gentium. cum concord. & dicit Pet. de Anch. in cons cccxli. pro maiori concludere, ꝙ reges in regnis habent uetustissimum titulum a iure quodammodo naturali, & diuina quadam prouidentia licet possit replicari, ꝙ Ant. sicul. ubi supra, in regibus loquatur. Qui ualde differunt ab Imperatoribus, ut ex supra allegatis post
5 Oldr. d. cons lxix. i. et. ii. col. patet. † Hinc est, ꝙ communis sententia est Imperium dependere ab Ecclesia, et Papa Imperium recognoscere infra dicemus suo loco .l.q. unde Imperator dicitur Dei minister, et Dei seruus Bal. in aucten. habita .C. ne filius pro patre. et Dei Vicarius in temporalibus, Bal. in. l. i. C. de iure aureo. annul. et supra diximus .q. ii. et Bartho. in tracta. de regimine ciuit. col. pen. ad fi. dicit simpliciter Imperium a Deo de Cœlo constitutum, per dictum principum in auct. quomodo oporteat ep. et scriptum est, labiis regit Rex, et iterum cor Regis in manu Dei est, et ubi uoluerit inclinabit illud, Prouer. xxi. in prin. l. inter claras .C. de sum. trin. §. quamobrem, unde secundum Demosthenem Oratorem summum, est inuentio quędam, et donum Dei. l. ii. ff. de. ll. et tamen Princeps lex est .§. fi. in aucten. de consul. et. §. sed et quod principi. inst. de iure nat. l. fi. C. de. ll. ideo Diuus Aug. super Ioanne dicebat, ꝙ iura humana per Imperatores, et rectores seculi, Deus distribuit humano generi. Et expresse nouissime hodie Imperatorẽ habere Imperium mediate a diuina prouidentia. s. a Papa declaratur in terminis, et late extrauag. Bonif. viii. in tit. de maior. et obed. c. i. incip. unam sanctam, ubi unum caput solum, non duo esse Ecclesiæ deducit, Christum, et Christi Vicarium Petrum, et Petri successorem, cui fuit dictum pasce oues meas, meas generaliter, nõ singulariter, has, uel illas, et sic uniuersas, et in eius potestate duos gladios spiritualem, et temporalem, ꝙ ibi not. euangelicis dictis probatur. Itemq; temporalem auctoritatem subiici spirituali potestati sic declarando illud ad Rom. de quo supra sæpe xiii. cap. non est potestas, nisi a Deo, subdens, tex. d. loco, non ergo secundum ordinem uniuersi omnia æque, ac immediate, sed infima per media ac inferiora per superiora ad ordinem deducunt, unde spiritualis pręcellit terrenam dignitatem, et spiritualis potestas terrenam habet instituere, et iudicare si bona non fuerit, et ꝙ hoc modo uerificatur uaticinium Hierem. de Ecclesia, et ecclesiastica potestate. i. cap. ecce constitui te hodie super

gentes, & regna. Isidor. in lib. de Imp. milit. eccles. dignit.i.q. in fi. lib.i.tit.i. & patet etiam, ut supra dictum est, quia Papa approbat, inungit, confirmat, deponit Imperatorem. d.c. uenerabilem. de elect.c.i. de iureiurand. in clem.c. ad apostolicæ. de re iud.in.vi.&.c. solite. de maior. ut infra dicā. ❡ Et ita, ut supra cōclusum est, hodie post Christum, Imperium mediate per Papam diuina prouidentia Imperatorem habere, per.d. extrauag. Bonif. viii. &.d.c. uenerabilem. sentiunt nouissime etiam Moder. hisp. in tract. solenni, & pulchro de ultimo fine iuris canonici, & ciuilis.i.char.iiii.col. in prin. in uers. an autem Imperator. dum simpliciter ad.d. extrauag. &.d.c. se remittunt, & idem dictus Episcopus in .d. lib. de origine princip. char.xxxix. in fi.§. cęterum. & ita tenendum uidetur. Quia hæc communis uidetur resolutio cū.s. catholica ecclesia (cui semper me remitto) & Alex. cons. xi. incip. alias consului.iii. col. post medium in uers. facit. in not.q. dicit, ꝙ Imperator iurisdictionem habuit a populo, & exercitu. c. legimus .xciiii. dist. sed est .xciii. post medium, ibi, quomodo si exercitus sibi Imperatorem faciat, & hodie dicit Alex. d. loco, habet iurisdictionem ab ecclesia, cuius est fidelis per .d. clem.i. quę incipit Romani. de iureiuran. idem ꝙ Imperium processerit a Deo, & ab ecclesia, Alex. in cons. xxiiii. ponderatis his. ad fi. lib.v. allegat Inno. & Bar. in locis de quibus etiam nos supra. Sic Imperium ab ecclesia procedere, & a summo Pontifice, cum maior sit Imperatore Papa, glo. & Moder. in.d.c. nouit pro communi.v. col. licet prout Card. ibi declarat (Fely. referente. ii.col ad fi.) non possint in hac materia fieri rationes demonstratiuæ, & faciunt, quæ infra dicemus in.q.l. & Bal. in.l. bene a zenone. in fi.i. lecturæ dixit, Imperium approbari ab ecclesia, & idem hodie habere Imperium iurisdictionem ab ecclesia per .d. clem.i. & Card. in clem. præsenti. de censibus .vii.q. Moderni taurin. sub dubio forte, tradunt in.l.i.ff. de offi. eius cui mand. est iurisd. in prin. xii. char.ii. col. ante fi. nu. 370. & hodie, ut supra, Imperatorem habere Imperium a summo Pontifice esse communem opinionem Canonistarum, secundum Abb. in .c. si duobus. de appell. referunt, & tenent iidem Moder. in .l. more .ff. de iurisd.om. iud.ii.col. in prin. idem Abb. testatur de hac communi opi. Canonistarum.s. ꝙ Imperium immediate procedat a Papa, licet mediate a Deo in.c. uenerabilem .v. col. in princ. de elect. extra, post bonam glo. in clem. ad nostram. de hæret. & xxii. dist.c.i.&.ii.& .d. extrauag. Bonif. viii. unam sanctam. de

maior.

maior.& obed. et dicta per se in .d.c. nouit. Et addo Aug. de Anco. in tract. de potestate Papæ.q.vii. arti.ii. ubi notanter tenet et probat, una ratione, solam potestatem Papæ a Deo esse immediate, et nullam aliam, et singularius in.v.q.eod. arti. et notanter, dimissis opinionibus, dicit potestatē, iurisdictionis Tēporalis, et Spiritualis triplicē esse, Immediatā, Deriuatā, et in Ministerium datam. Primo modo est solum in Papa, Secundo in omnibus Episcopis, et prelatis. Tertio modo tēporalis potestas in Imperatoribus, Regibus, et Principibus secularibus, ut eis.s. sit in ministerium data, probans oïa not. rationibus: Et Petr. de monte in tract. de monarchia.ante fi.c. expeditis.i.q. mouendo licet breuiter, hāc.q. no. unde Imperium habuerit originem, uel initium. Cōclusiue breuibus arguendo ad partes paucis se expediens, dicit, ꝙ quidam dicunt a Deo, quidam contra: Quia in ueteri testamento nullibi de Imperio constat, licet bene de regibus, nec in lege noua, licet de regibus fic, fiat mentio. Pet.ii.cap. Deum timete, Regem honorificate. Item subditi estote &c. et in c. solite.de maior.et obed.de iure humano uidemus, ut supra auctoritates.ll. tamen ipse concludit, ꝙ quicquid dixerint alii, sibi satis uerum uidetur, ꝙ Imperium Rom. et alia regna processerint diuina uoluntate, et permissione, post Alberi. de rosata in l. cunctos populos.C. de sum. trinit. licet dicat negari non posse quin initium habuerit a uiolētia, ut supra per nos tactum fuit. Vnde melius hæc.q. declaranda uidetur, ut supra.s. ꝙ hodie Imperium a Papa sit immediate, uoluntate, tamen Dei, ut ex supradictis late, et clare constat, et clarissime ex communi op. quæ est Imperium subesse ecclesiæ de qua infra uidebimus suo loco.q.l. ubi uideñ. omnino. Et ille Episcopus Gurgens. in libello suo de coronatione char.vi.ii. col. et seq. late disputat, licet sicce, pręcipue in allegatiōibus, & ponit, an Imperiū sit immediate a Deo an uero a Pontifice &c. et post aliqua argumenta ad partes, concludit, quemadmodum omnis Imperii potestas a Deo peruenit, tanꝗ a primo auctore. Ita usum, et exercitationem Imperatoriæ iurisdictionis a Papa, ut Vicario Christi, et in quem omnis monarchia est transfusa deriuari, sicut peculium serui non est solū a Domino principali, sed etiam a Vicario.l.diffinitio peculii.ff. de pecul. et post glo. in.c.synodo .lxiii.dist. licet olim primo per uiolentiam Rom. Imperium cœperit, consilio tamen, ac nutu diuino, subsequuto consensu eorum, Qui per tot annos sub Imperio fuerunt, et idem Episcopus scribit in eo. libello char.xvi.

in.§.cæterū, et infra dixi.q.lxix. nu.10. et idem Episcopus char. xxvi.i. col.sub.§.iam fide concludit Imperatoriam potestatem a Deo emanare, sed nihilominus etiam a Pōtifice deriuari, non ut est homo, sed ut Vicarius Christi. ¶ Prædictis ultimo addo, ꝙ Petr. Beltrandus in tract. de origine iurisdictionum.i.q.ix.uol. tract. ponit etiam hanc .q. arguendo not. et late, pro et contra an.s. a Deo prouenerit, tandem resoluit quatuor supradicta Imperia sibiinuicem succedentia, non fuisse a principio legitime introducta, sed per uiolentiam usurpata. Et ideo Danieli ostensa in figura Bestiarum non hominū, quia non surrexerūt per uiam rationis, sed impetu sensualitatis, quo ad sui primam originem, Si autem processu temporis hęc regna redacta sunt ad statum legitimum, oportet, ꝙ fuerit accidene consensu Populi, expresso, uel interpretatiuo, Nisi in Regno Israel, ꝙ fuit a Deo ut primo Reg.xvi. Et ad illud nō est potestas, nisi a Deo dicit intelligi mediate, ut ibi per eum post Canonist. Et Anton.de rosel. in tract. de Conciliis.iiii. uolum. tract. char.cxviii.§.i. et seq. late ponit etiam, quis, ex Imperiis Orbis quatuor, prius fuerit palmā solii iuste adeptus, et per.xvi.§§. arguit Romanum Imperium præcipue secundum multos, iniustum fuisse, et indebitum rapina, et ui, uariis rationibus, & auctoritatibus, ac iuribus utriusq; iuris humani, & diuini, demum cōcludit Dei iudicio, ac diuina uoluntate fuisse, deducendo eleganter per uarias rationes, & considerationes, ut ibi per eum, usq; ad.§.xxiiii. ubi deinde iterū in seq. §§. idem comprobat, usq; ad fi.char.tractatus prædicti. Quæ hodie tamen declaranda uidentur secūdum ea, quæ supra diximus, & declarauimus, & infra tetigimus, etiam idem.q.lxix. nume.9. Quibus addo etiam dominum Ioannem Lecirier in suo tracta. de primogenitura.lib.ii.q.xii.col.i.& seq.viii.uol.tracta.ubi de origine Imperii late scribens, cōcludit, ab initio omnia Imperia per uim usurpata ante aduentum Christi, nisi in regno Israelitico, Demum illud, nō est potestas nisi a Deo, uerum quo ad initium, non quantum ad acquisitionē, uel usum interpretatur, & transire uidetur cum Petro Bertrand. ut supra, post autem aduentum Christi secus. Notandum tamen est, ꝙ Abb. alias not. dicit in.c. 6 licet ex suscepto.de foro compe. † ꝙ Imperator in exercitio istius gladii temporalis non dicitur indistincte habere iurisdictionem a Papa, neq; in hoc est eius Vicarius, cum non possit Papa eum reuocare ad libitum, ut.d.c.licet. ꝙ posset si esset.l.iudiciū soluitur.ff.de iudi.c.super.q.de offi.deleg.glo.in cle.etsi. de rescrip.

scrip.Innocen.in.c.romana.de appellatio.in.vi. ut infra dixi.q. xxxvi. in fine.

QVINTA QVAESTIO.

1 QVINTO Quæro † quare Imperator ordinatus sit:nã cum unum tantum caput debeat esse ecclesię non duo,al's monstrum esset,ut dicit tex.in.d.extrauag.Bonif.viii.unam sanctam.in tit.de maio.& obe.c.quoniam.de offi.ordi. Rota in decis.cccclii.ex hoc.in fi.in nouis.Bar.not.in trac.de regimi.ciuit. i.q.in fi.& glo.in.c.ad apostolicæ.de re iudic.in.vi.in uerbo pri
2 uamus.in fi.per.c.in apibus.vii.q.i.cum simi. † Et Papa summus pontifex caput sit ecclesię,& gladium etiam temporalem habeat, ut clarissime,& ꝙ omnes ei subsint,declaratur in.d.extrauagan. unam sanctam.Bonif.viii.& Alex.in.d.consi.xxiiii.ad fi.v. lib.& latissime post glo.probat Abb.& alii in.c.nouit. de iudi.iiii.col. per.iii.col.seq.ubi Moder.v.col.dicunt,communem opi. esse Papam in temporalibus etiam iurisdictionem habere,iure etiam diuino,& ore Christi,præcipue per illud,ecce duo gladii sunt hic. ut Lu.xxii.ca. ut probatur etiam in.d.const.Boni.viii.unam sanctam.Imo ibi ad fi.dicitur esse de necessitate salutis omni humanæ creaturæ subesse Romano Pontifici,idem Fely.pro communi in.d.c.nouit.ii.col.ad fi.& seq.dicens post Bal. in proœ.ff. ꝙ licet Legistæ teneant pro maxima,ꝙ Imperator non habeat superiorem,Canonistæ tamen Papã superiorem ponunt,& ꝙ ibi Andre.sicul.xxv.col.& seq.per multa comprobat,ꝙ Papa Imperatore sit superior,licet ante ibi arguendo secus nixus fuerit demonstrare in temporalibus,& pro communi opi.est bon.tex.in proœ. vi.in prin.ibi,totius orbis præcipuum obtinere uoluit magistratum,loquens de Pontifice eccles. & tex.in.c.i.xxii. dist.ibi, qui beato Petro æternæ uitæ clauigero,terreni simul & cœlesti Imperii iura concessit,& ibi glo.notat,& late allegat ad id, Papam scilicet,utrunque gladium spiritualem,& temporalem habere,&

maiorem esse Imperatore.bo.text.& not.in.c.i.§. unde in ueteri. ad fi.extra de sacra unctio.ibi, Pontificis caput crismatæ consecratur, brachiũ uero principis oleo delinitur, ut ostendat quanta sit differentia inter auctoritatem Pontificis, & Principis pote statem, & infra uidebimus late.q.I.Si ergo caput est omnis, & to tius iurisdictionis Papa Christi uicarius, ac Petri successor cur ordinatus Imper? Tex.in.§.i.in auc.de instru. cau.in prin.dicit. Igitur Imperium propterea Deus constituit de cœlo, ut difficili bus imponat, quæ apud eum sunt bona, & leges aptet, secundum naturæ uarietatem, & per eum Specul.in proœ.operis sui.vi.col. in prin.uers.quia Deus Imperium ad hoc.& Aug.in.c.quo iure. viii.dist.dicit, quia ipsa iura humana per Imperatores, & Rectores seculi Deus distribuit humano generi in.§.fi.in auct. de con sulibus.dicitur Imperatori Deus leges subiecit, legem animatã committens hominibus, eo, ꝙ Imperatoris quidem iugis indesinens consulatus, omnibus ciuitatibus, & populis, & gentibus, quia in singulis, quæ placent distribuẽti aduenit, & per.d.§.quia igitur notant Hispani instit. de actio.§.rursus.xvi.col.in princ. uersi nam Ideo Deus constituit.Bal.in.l.i. in fi.i.col.C. de sum.

3 trinit.dicit, † Imperium a Deo propter bonum uniuersale, quia entia nolunt male disponi, nec bonum pluralitas principatuum, unus ergo princeps, ut ait Aristo.eo referente.xii.Metaph. ad fi. & Aug.de Anco.in trac.de pote.papæ.q.lxxi.arti.iiii.uersicu. re spondeo.& not.Bal.in.c.i.§.præterea ducatus.in.i.not.de prohi. feud.alie.per Fede.in usib.feud.& sic fit permissum a Deo sub ra tione finis, ut mundus optimis legibus regatur: Quia secundũ Phisicam regulam, cuius finis bonus est, ipsum quoq; bonũ est, omnia enim rectificat finis &c. Et hanc rationem, quia commodius est regi per unum simpliciter per auctoritatem Aristo.d. lo co.tenet Pet.de monte in trac.supra allegato.d.i.q.v.col.uersicu. permisit autẽ hoc.& late in Papa Io.Poggius in suo trac. de pote.Papæ, & Concilii.in .i.arg.pro potestatæ Papæ, & Mart.lau. in trac.de prin.in not.xcix.incip.princeps.dicit, principes a Deo optimo missos in terram, ut bonos præmient, & malos puniant. Addo ꝙ Bar.not.in trac.suo de regim. princip.ii.q. post Egidi. Rom.ordinis eremit.s.August.in lib.quem fecit de regim.princi.quem ait fuisse magnum Philosophum, & Theologiæ magistrum, refert tres modos regendi per Populum, secundo per paucos, puta Senatores, & Consules, tertio per unum, quod secundũ, Aristo.appellatur Regnum, secundum nos autem si est dominus

uniuersalis

uniuersalis appellatur Imperium, ut constat fecisse Romanos, in l.ii.ff.de origi.iur.§.ex actis.cum seq.multis.& per Bar.in.d.tra cta.i.q.& ꝙ de istis tribus modis regendi, optimus, & melior est aliis monarchia, seu regimen unius, probañ.secundum Egi.quatuor rationibus principaliter, de quibus ibi, præcipue, quia ibi, & in eo reperit̃ perfectissima unitas, & uirtus unita fortior est &c. Et licet idem Egi.contra, quædam adduxerit, ut per Bart.late in d.trac.ii.q.ii.col.& seq.tamen eis respondet, & iii.col.d.ii.q.concludit, expedire populo regi per Regem, cum bonus est, habens conditiones de quibus ibi, & infra dicemus etiam in sequẽ.q.vi. Et tunc optimum regnũ est regnum Regis, per rationes de quibus ibi, & licet in distinctione, quam postea ibi Bart. in triplici diuisione populorum, iii.col.& seq.facit, in.i.&.ii.gradu, contra Imperatorem concludere uideatur: quia uult, ꝙ si est populus in primo, uel in secundo gradu magnitudinis, ꝙ non expediat regi per Regem. Probans exemplo ciuitatis Rom. quæ cum esset in primo gradu magnitudinis expulit Reges, ut in.l.ii.§.exactis. ff.de orig.iur.& per rationes de quibus ibi, in.i.&.ii.suo gradu, & ꝙ hæc fuit ratio, quare Deo displicuit.i.Reg.viii.cap.ꝙ populus Regem petiit, tamen ratio Egi.perfectissimam unitatem optimum esse regimen unius Regis, non tollitur satis bene, & in populo maximo.iii.gradus magnitudine, qui aliis ciuitatibus, & prouinciis dominaretur, ipse Bart.met.d.ii.q.pen.col.tenuit, bonum esse regi per unum, in uersi.tertio uidendum est. & probatur per tex.in.d.l.ii.§.nouissime.ubi, rebus sic dictantibus, primo de Populo ad Senatum, demum, quia Senatus non poterat omnes Prouincias regere, proinde necesse fuit Reipublicæ per unũ consuli: igitur constituto principe datum est ei ius, ut quod constituisset ratum esset. Et quãuis etiam quidam Episcopus Zamoreñ.in libello de origine princip.i. parte.char.xliii. & seq.conet̃ tenere, & probare late, potius expedire quamlibet prouinciã suum habere Regem, nõ unum esse Monarcham, per naturalia exempla, per sacras literas, per politica documenta, imo, ꝙ pene sit impossibile unum tantum esse Monarcham, ob tot Orbis regiones. Præsertim diuersas, & contrarias sectas, ac credendi opinionem obtinentes, & defendentes, ut ibi late per eum. Tamen melius esse regi uno Principe, q̃ pluribus, defendit als & Aug.de Anco.in lib.de pote.Papæ.q.xxxv.articu.viii.præcipue per dictam rationem, ꝙ uirtus unita potentior, & fortior est, se ipsa dispersa, & idem tenet Mart.laud.in.d.trac.de princip.no.cxxxi. melius

est, & Moder. in trac. de beneficio. v. q. iiii. col. & seq. & idem latissime etiam post Philosophos late scribit, & tenet Ant. sicul. in trac. de potes. regia. q. lxxiiii. Et (pace Bar.) in. i. Regum. viii. ca. non displicuit Deo, q; populus Regem peteret, ea ratione, quia nollet eum habere Regem, & iudicem pro regimine ordinis, patet, quia & ante, & post Duces, semper Iudices, & Reges ei dedit Dominus, ut supra diximus, & infra dicemus. q. xx. Sed quia in d. cap. viii. populus iam senescente Samuele, abiiciebant Deum, ne regnaret super eos, ut in. d. c. viii. patet. B. ibi, non enim te abiecerunt. Sed me ne regnem super illos &c. & seruierunt Diis alienis &c. Nam nō ne ibi Deus dedit in ducem post Samuelem Saul? Quem in ducem, & principem super populum Israel unxit Samuel mandato domini. ut in. d. i. lib. Regum. ca. ix. & c. x. in princi. ubi Samuel ad Saul, Ecce inunxit te dominus super hæreditatem suam in principem, & liberabis populum &c. & hoc tibi signum, quia unxit te Dominus in principem &c. & c. i. §. unde in ueteri. extra de sacra unctio. & ideo tradita per Bar. in. d. trac. de regimine princ. d. ii. q. i. col. & seq. post Egi. Ro. & Aristo. uidetur ad hanc nostram. q. dare rationem, cur, scilicet, Imperator ordinatus fuerit, per quatuor rationes, de quibus ibi, Concludens, scilicet, monarchiam, & regnum unius Regis optimum esse regendi modum, præcipue quia habet unitatem in se perfectissimā, quæ magis operatur, & potentior est, & quia ita docet experientia, item quia magis res ita imitatur naturam, Nam uidemus in homine unum caput solum, non plura, & ita determinari hæc ratio uidetur in. c. in apibus. vii. q. i. ubi apes, grues, & quæ ratione uera carent, unum sibi Regem constituūt, & hac ratione ibi tex. dicit, Imperator unus. facit. c. quoniam. de offi. ordi. cum simi. supra alleg. & facit, quod supra retulimus. iii. q. post Aristo. x. Metaph. vii. tex. supra, & infra, ubi de prædicamentis loquitur, scilicet, q; in quolibet genere datur unum primum, Sic non mirum si rationabile fuit in regēdo etiā, & in potestatibus temporalibus, & laicorum, effectu saltem, & exercitio, dari unum primum, quē Imperatorem dicimus nos, & Imperium, Aristot. uero Regnum, secundum Bar. in. d. trac. i. q. uersi. tertius regēdi modus. & olim etiam ipsis rebus sic dictantibus, propter difficultatem administrandi Rempublicam uentum est a Populo ad Senatum, postea a Senatu ad Principem, qui unus Reipublicę consuleret: nimia ergo multitudo confusionem generans, causa fuit creandi Imperatorem. Senatoribus enim sæpe (ut naturaliter euenit) dissentien

tibus,

tibus, utilitas publica impediebatur, & non ita accurate prouincias omnes, regere poterant. Ideo per unum Reipub. consuli necesse fuit, cum melius uideatur regi per unum, & expeditius, ut est tex. in .d.l. ii. §. nouissime. ff. de orig. iur. & ibi glo. not. & Moder. vii. not. post Philos. iii. Polici. & xii. Metaph. supra citatum, & quae Fely. late in .c. quae in ecclesiarum. pen. col. de consti. uers. & ratio. c. esto. xcv. dist. ibi, unus dominus, unũ baptisma. & Apostolus ad Ephes. iiii. cap. in prin. unũ Caput, unus Spiritus, unus Dominus. cum simi. & als unicam potestatem esse ad bene uiuendum necessariam, a qua omnes aliae deriuentur, & per unum regi disputat, & rationibus defendit Ant. rosel. in trac. de pote. papae. xviii. char. iiii. col. & seq. sub. §. perquiramus nunc. &. §. hanc sententiam. Idem (licet praedicta non alleget) ille Gurgen. Episcopus in libello de coronatione. char. xv. i. colũ. ad fi. & seq. sub. §. huic. ubi refert Arist. in ulti. transmu. Philoso. lib. dicere, secundum naturam esse uniuersum Orbem ab uno teneri, magis, q̃ a pluribus, citareq; hos Homeri uersus. Res mala multiplici mundum ditione teneri. Esto unus princeps populus, cui pace regendos, Iustitiaeq; dedit, magni regnator Olympi. Et hac ratione concludit, Dei prouidentia, Imperium inductum, licet a uiolentia ceperit. Nec obstat, quod supra diximus, Papam suppremum esse, & maiorem omnibus, iuribus supra alleg. late, quia pro resolutione considerandum est, ꝙ licet secundum communem sententiam, † Pontifex utrunq; gladium habet, spiritualem, & temporalem, secundum supra adducta abunde. Declaratur tamen id uerũ etiam in temporalibus, quantum ad iurisdictionem, habitum, & potentiam, Sed exercitium in temporalibus Ecclesia cõmisit Imperatori, ac exercitium gladii temporalis, ut concludit Abb. not. in .d.c. nouit. vi. colũ. post prin. uersi. ex quibus omnibus. ubi per multa ibi ante deducta, & allegata resoluit, Papam maiorem esse Imperatore, & ꝙ penes ipsum Papam sit suppremа potestas, licet non exerceat gladium temporalem, & est tex. no. in .c. cum ad uerum. xcvi. distin. ibi, ut christiani Imperatores pro aeterna uita pontificibus indigerent, & Pontifices pro cursu temporaliũ tantummodo rerum Imperialibus legibus uterentur: & Deo militans, minime se negotiis militaribus implicaret. Et ita etiam per illum tex. & .c. quoniam. x. dist. tradit, & tenet dictus Ioã. Vgon. in .d. lib. Quadruuii. char. ix. i. col. & ꝙ hac ratione Christus distinctas esse uoluit potestates. Hodie autem est confusio, quia laici uolunt disponere de spiritualibus, clerici de temporalibus,

exponendo se armis, & secularibus negotiis. Ideo Mundus est in malo statu, ut no. Domi. in. c. quoniam. x. dist. & Abb. in. l. bene a zenone. C. de quadr. præscrip. dicit, nouit ille, qui nihil ignorat, ꝙ Præsidentes Rom. Ecclesiæ sua astuta, & sagaci prudentia, secundum temporum uarietatem, sua uariarũt statuta, modo Imp. sublimando, modo deprimendo paulatim, sed ꝙ si quilibet esset contentus suis limitibus, & unus alium coadiuuaret. c. dilectus. de senten. excom. in. vi. sicut facere tenentur, putat, ꝙ pax esset in uniuerso orbe, o aurea uerba, & uera, ut ea refert etiam Card. Iacob. in trac. de Cõci. nuper impresso, lib. ult. ad fin. fac. dcclxxix. col. ii. artic. viii. licet & ibi ipse inuehat etiam hodie contra modicam reuerentiam laicorum in clericos, ut ibi, & dixi infra. q. c. ad fi. Sic in. c. sed nec. extra ne cle. uel mo. & Apost. ii. ad Thimo. ii. c. a. ac uicissim non ille rebus diuinis prouidere uideretur, qui esset secularibus negotiis implicatus. Idem ibi Fely. sentit colũ. iii. uersi. ꝙ laicus conuentus. & uersic. & nota, ꝙ licet Imperator habeat solum exercitium. idemq; ibi Moder. v. col. pro communi testantur, cum Abb. Et respondent not. ad id quod Fely. ibi. d. loco inferebat, ꝙ, scilicet, cum Imperator solo exercitio gladii temporalis maior uideatur Papa ipso, quo ad temporalia, qui habitum eius habet. per text. in. c. pastoralis. §. fi. de rescrip. ubi est, ꝙ potestas habitu, minor est exercitio, Quia, scilicet, illud uerum quando ille, qui habet exercitium, non recognosceret illum, qui habet illum habitũ. prout loquitur. d. §. fin. Secus in casu nostro in quo Imperator exercitium habuit ab ecclesia, & illã recognoscit, ut iuribus supra allega. in princi. huius. q. & tex. clarus in. c. Constantinus. ibi, Imperio Romanæ Ecclesiæ subiacent. & quæ infra dicemus latissime. l. q. Et ad supradicta facit. c. duo. xcvi. dist. in prin. ibi, duo sunt quippe Imperator Auguste, quibus mũdus regitur, principaliter auctoritas sacra Pontificum, & Regalis potestas. &. c. solite. de maio. & obediẽ. cum simi. Et pro dicta responsione Moder. ad dictam illationem Fely. adduco bo. text. in. c. solite. de maio. & obed. ibi, non negamus quin excellat Imperator illos duntaxat, qui ab eo suscipiunt temporalia, a contrario sensu, & idem, ut supra, scilicet, exercitium gladii temporalis esse penes Imperatorem, licet habitu etiam penes Ecclesiam, & Ro. Pontificem, per illa uerba Lucæ. xxii. cap. ecce duo gladii. & expresse hodie in supra sæpe allegata extrauag. Bonif. viii. unã sanctam. tradit Alex. consi. xxiiii. ponderatis his. ad fi. v. lib. in no. q. Idem ꝙ Papa saltem habitu habet iurisdictionem in temporalibus,

bus,

bus, Imperator exercitium, & Dominium actu, Alex. sentit cons' iiii.i.arg.lib.v.Fely.in.c.quæ in ecclesiarum.col.xii.de constitu. extra in prin.ubi post glo.ii.& doc.in.d.c.nouit.dicit, potestaté gladii temporalis originaliter fuisse apud Papam, & ꝙ ideo Iac. bu.dicebat in proœ.C.de donatione Constantini, ꝙ fuit quædã resignatio potius, q̃ donatio, Moder. Taurin.in.l.more.ii. col.in prin.de iurisd.om.iudi.& facit.c.per uenerabilem. extra qui filii
5 sint legi.&.d.c.nouit.de iudi.Idem Faber † Papam in temporali bus gladium habere (licet nõ exerceat) tenet, & probat in.§.sed & quod principi.insti.de iure natu.in uerbo populus. ante medi um.Casus autem aľs in quibus Ecclesia super laicos, & rebus eo rum cognoscit, late ponit do.Stepha.in trac.suo de pote.ecclesiæ super laicis.ix.uolu.tractatuum, ibi uidendum est. ℂ Ex quibus omnibus satis habes declaratam hanc.v.q.cur, scilicet, Imperator fuerit ordinatus, & rationes ad quod, scilicet, de ratione est tex. expressus not.cur, scilicet, unus suppremus superior sit necessari- us in proœ.clemen.§.i.ibi, quia ab adolescentia uiri procliui ad malum sensualitas hominem declinat, per quod morum subuer- sio in populo frequenter obrepit, necessaria est superioris aucto- ritas, ut tam per determinationis oppositione suffragium tollat ambigua, lites auferat, altercationes dirimat, & obscura succi- dat, q̃ per cultoris prouidi sarculũ extirpet uitia, & uirtutes inse rat, corrigat excessus, moresq; reformet. & ibi glo.i. ad medium not.ꝙ principis auctoritas necessaria est, propter illa duo princi pia, de quibus ibi, & tex.in.l.ii.§.siquid igitur.C.de uet. iure enu cle.ibi, quia ideo imperialem fortunã rebus humanis Deus præ- posuit, ut possit omnia, quæ nouiter contingunt, & emendare, & componere, & modis, & regulis competentibus tradere, & etiam bona ratio sumit ex no.tex.in.c.princeps.xxiii.q.v.ibi, cæterum intra Ecclesiã potestates seculares necessariȩ nõ essent, nec Prin cipes seculi, ut quod non præualent Sacerdotes efficere per do- ctrinæ sermonem, potestas hoc imperet per disciplinæ tenorem, sæpe per regnum terrenum, Cœleste regnũ proficit, ut qui intra Ecclesiam positi, contra fidem, & disciplinam agunt, rigore Prin cipum conterantur. Ipsamq; disciplinam, quam utilitas Ecclesiæ exercere non præualet, ceruicibus superborum, & potestas prin- cipalis imponat, cognoscant Principes seculi Deo se debere, esse reddituros rationem propter ecclesiam, quam Christo tuendam suscipiunt &c. Et per illum tex.no. Abb.in.q.sua.i.incip. episco- pus.col.xvi.iii.dubio.post mediũ.uersi.& bene facit.c.princeps.

Et Bal.als in auc.habita.C.ne fil.pro patre.ix.col.ii.q. in not.q. dicit,uniuerſitatem non debere eſſe ſine capite, alioquin nõ eſſet formoſa,ſed monſtruoſa,& ut ſit ordo, quia apes, & grues habẽt Regem,ut ſupra dixi, unde tenet uniuerſitatẽ ſine capite eſſe nõ poſſe actu,uel potẽtia ſaltem.Item Imperator poſt Papam repre ſentat populum Chriſtianum, ut dixi infra.q.l. in fi. Alias Ioan. Vgon.in.d.lib.qui Quadruuium inſcribitur, in prolo. col.fi.ad
6 Maximil.Regẽ ait, † Papæ,Epiſcopo,Curato,ideſt,proprio Sa cerdoti,& Imperatori,Eccleſiam ſponſam ſuam regendam Chri ſtum commiſiſſe,tribus primis animas principaliter in ſpirituali bus,ultimo in temporalibus,& hos eſſe quatuor flumina de Pa radiſo egredientia,& totam terram irrigantia,Gene.ii. quatuor animalia.Ezech.i.Apo.iiii.quatuor annulos.Exod.xxv.& xxx vi.diſt.c.qui.§.ecce.& idem doctor char.x.d.lib.not. ait Papam loco Chriſti.c.ut noſtrum.ut eccle.benefi. Epiſcopum loco.xii. Apo.xciii.diſt.c.legimus.§.cæterum.Curatum,ſeu proprium Sa cerdotem,loco.lxxii.Diſcipulorum.xxi.diſt.c.in nouo. Impera torem a Iaphet filio Noe.Gẽn.ix.& ſupra diximus.iiii.q.Homi nem uero ſeruum deſcendiſſe a Cham filio Noe.d.c.ix. &.xxxv. diſt.c.ſexto die.& per Pet.Beltran.in trac. de ori. &,iuriſd.ii.q. ix.uol.trac.quærit, an præter poteſtatem laicam,uel ſecularẽ ſit, uel eſſe debet alia poteſtas iuriſdictionis neceſſaria, uel expedi ens ad bonum regimen populi,tandem concludit, ꝙ ſic,ex ordi natione Chriſti,& ad illud,ꝙ pluralitas principatuum nõ eſt bo na.xii.Metaph.in fi.reſpondet,id uerum cum unus non ſubeſt al teri.Sed Imperator ſubeſt Papę, ergo, & ad alia, ut ibidem not.

SEXTA QVEASTIO.

Qualis debeat eſſe Imperator, & latiſsime omnes eius partes, & qualitates, & quæ facere debit, & obſeruare, ex toto corpore iuris.

SEXTO Quęro qualis debeat eſſe Imperator,& quales de beant eſſe eius partes,& qualitates.Bar.in.d.trac.de regimi. ciuit.d.ii.q.ii.col.poſt Egi.Rom.not.dicit,ꝙ in quolibet regen te tria requiruntur. Primo perfecta ratio. Secundo recta inten tio.Tertio perfecta ſtabilitas,proban. ex diffinitione iuſtitiæ.l. iuſtitia.ff.de iuſti.& iur.& inſti.eo.in prin. Item ꝙ ſecum debet habere multos conſiliarios,& ualentes uiros.facit.l.quiſquis. in prin.C.ad leg.iul.maieſt.ibi,uirorum illuſtrium,qui conſiliis,& conſiſtorio noſtro interſunt.l.iuriſperitos.in prin.ff.de excu.tu.

l.uerum.

l.uerum.§.ex facto.ff.de min.Io.Vgo.in.d.lib.Quadruuii.char. vi.de quibus dixi infra.q.cvii.per totam.& in fi.& quales debeant esse Iudices,quos Imperator constituat,late idem Ioã.d.lib. char.xxxiiii.col.ii.§.debet.& char.pen.quales debent esse consiliarii,senes,scilicet,& maturi,ac uitæ immaculatæ, ponitq; Reges ueteris Testamenti,ac alios,qui bonis Cõsiliariis creuerũt, & amplificati sunt,& econtra,qui malis male finiere.Vnde legitur Hester.i.cap.q; iratus Rex Assuerus,& nimio furore succesus,interrogauit Sapiẽtes,qui ex more regio semper ei aderant, & illorum faciebat cuncta consilio,scientium leges,ac iura maiorum,& quæ no.Marti.laud.in trac.de princi.not.cliiii.princeps. &.l.humanum.C.de legi.Bal.in proœ.ff.ii.col. &.i.Deuteron.b. ibi,non ualeo solus.&c.Quæ enim recte consilio geruntur firmitate nituntur.l.dubium.C.de rep.Bal. in auc.habita.C. ne filius pro patre.iii.col.iiii.not.Vnde in Eccles.legitur.c.xxxii.D.fili sine consilio nihil facias, & post factum non pœnitebis. & Prouerb.xv.ca.dissipantur cogitationes,ubi non est consilium,præcipuum officium debet esse Charitas,ut dicat cum Petro animã meam pono pro te domine, de qua late scribit .d. Io.Vgo. in.d. lib.in prologo in proposito.Item debet esse Humanus.l.humanitatis.C.de impub.in prin.& in auc.de restitu.fide.in princ. nihil tam peculiare Imperialis maiestatis,q̃ humanitas.l.fi.in fi.C.de don.inter uir.& uxo.l.fi.C.de testa.Bal.in tit.de pace constan.in prin.q; debet esse Clemens,& Mãsuetus,post text.ibi, & q; Mansuetudo ex humanitate descendit.Itẽ legibus uiuere debet,quia nihil tam proprium est Imperio.l.ex imperfecto.C.de testa.cum simi.Item debet operam dare, ut pauperibus alimenta non desinant,egenis prospicere,& q; consuetæ elemosinæ,& salaria solita Ecclesiis dari,perpetuo dentur,incõcusse,& indiminute.not.tex. in.l.priuilegia.C.de sac.sanc.eccle.& Psal.lxxxi. Deus stetit. & c.i.lxxxvii. dist.l.i.C.quomo.Imp.Marti.laud.in trac. de princ. no.cxvi.princeps.Item debet amplecti simplicitatem legum amicam.§.cæterum.uersi.& hoc quidem.insti.de legiti.agna. success. Item hãc debet semper intentionem proponere,ut omne imperfectum,aut confusum expurgetur,& perfectum ex imperfecto declarare,ut in auc.de non alienã.in prin.Item semper omni studio diei,noctuq; utile aliquid,& placens præbere,& non in uano uigilias ducere.Solicitus,ut subiecti in omni quiete consistant.in auc.ut iud.sine quoquo suffra.in prin.glo.in proœ.Decre.in uerbo seruus. pro quo Miche.cap.ii.in lib. uitæ. ueh qui cogitatis

inutile, & operaturi malum in cubilibus uestris. Item debet esse Pius, & non Auarus, & Cōmunis omnibus, in auc. nullum credē tem agri. in prī. Vtilis subiectis, & pro eorum utilitate Laborās Remouere effusa, & immensa. in auc. de eccle. rerum alie. in prin. Fauere morientium dispositionibus, Reiiciendo nimiam subtili tatem. l. siquis. in fi. C. de insti. & in auc. de iure iur. in prin. Item ut subiecti bene uiuant. in auc. ut non lux. contra natu. in prin. fa cit. l. congruit. in prin. ff. de offi. præsi. Et ut subiecti illesi seruen tur, ei Curare iustitiam, & quod paulatim labitur Reparare. Inhi bere bella, & a calūnia subditos Custodire, in auc. ut nul. iud. in prin. & in auc. de quæsto. in prin. & de armis. in prin. & c. regum. xxiii. q. v. Cogitare semper ad ornatum Reipublicæ, & ad effe ctum deducere. in auc. constit. quæ de digni. in prin. uoluntarios labores Appetere, ut quietem aliis præbeat, in auc. ut diuinæ ius siones. in prin. glo. per illum tex. in proœ. decre. in uerbo seruus. in fi. Quod communiter omnibus prodest priuatæ suæ utilitati Præferre. Suum esse proprium, subiectorum commodum, Impe rialiter existimando. l. unica. §. penul. C. de cadu. tollen. Imperia lis beniuolentiæ proprium est commoda subiectorum inuestiga re, & eorum calamitatibus diligenti cura mederi. Similiter Rei publicę bonum statum, ac dignitatem Imperii omnibus priuatis commodis Præponere. c. i. in prin. de prohi. feu. alien. per Loth. Corrigere, & Emēdare leges proprias, & se ipsum pro utilitate subiectorum. in auc. ut frat. filii. in prin. Facere debet pro utilita te subiectorum, quæ priuet omni difficultate, læsione, & contri tione. Item debet rebus communibus curam auidissime impende re, ut nihil a se inceptum imperfectum relinquatur. C. de emend. cod. in prin. Item debet esse decoratus legibus, & armis. insti. in proœ. in prin. Debet esse sapiens, prout Salomon Rex, & Iudex a Deo constitutus super populo suo petiit, & ex totis pręcordiis suis dominum deprecatus est, ut legitur Sapien. xviii. cap. in fi. & seq. & vi. B. ibi, ad uos ergo Reges sunt sermones mei, ut discatis sapientiam, & ne excedatis, & in Ecclesiasti. x. cap. A. Rex insipi ens perdet populum suum, Facere misericordiam, & iudiciū. Pro uerb. xxi. cap. in prin. Debet esse Nobilis, quia beata terra cuius Rex nobilis est, & Vesci tempore suo ad reficien. nō ad luxuriā, ut Ecclesiastes. x. cap. D. Als. v. signa notañ. nobilitatis ponunt Moder. in tra. de benef. iii. parte. q. vii. Non debet esse Tyrānus, non Grauator subditorū, sed Bonus, & Fidelis Christianus, Iu stus, non Pōposus, non Luxuriosus, non Auatus, nō Superbus.

Auaro nihil scelestius, quid Superbis terra, & cinis, nihil iniqui us, q̃ amare pecuniam. Ecclesiasti.x.cap.B. & auaritia mater omnium malorum.c.his.xxiii.dist.Item Liberalis, & Generosus. Bal.in.l.etiam in legatis.in fi.C.ad leg.falci.&.l.i.§.fi.C. de cadu.tollen.& Magnanimus, Benignus.l.i.C de thesau.lib.x.Radix omnium malorum, est cupiditas, ad Thimo.vi.& Ecclesia.x. a.in fi.ibi, auaro nihil scelestius.& Bal.dicit in.d.§.fi.q. Imperator debet Imperialiter, Magnifice, & Gloriose se habere, & omnem auaritiam excludere, & ibi do.Matth.de Vbal.not.ad infelicitatem sui temporis, in quo etiam beneficia ecclesiastica, absq; aliquo rubore publice, & quasi per subastationem erant facta uenalia, & alia debet seruare, & facere Imperator, de quibus per Bar.in.d.trac.de regimi.ciui.iii.col.Item debet facere Iudicium, & Iustitiam, liberare de manu calumniãtium ui oppressos, Peregrinis, Pupillis, & Viduis præbere auxilium, Furta cohibere, Adulteria punire, Impios de terra perdere, Parricidas, & Periuros nõ sinere uiuere.&c.ut magistraliter, & ordinatim, hęc ultima ponit tex.in.c.regum.&.c.rex.xxiii.q.v.Et multa a quibus debet se abstinere, qui regit, colliguntur notanter.i.Reg.ca.viii. ibi, filios uestros tollet.&c. Omnia tendentia ad id, ut quicq̃ in præiudicium subditorum, uel bonorum eorum facere non debeant. Vnde als legitur.x.Deuter.ante fi.ibi, Dominus Deus. &c. Dominus dominantiũ, Deus magnus, & potens, & terribilis, qui personam non accipit, nec munera, facit iudicium pupillo, & uiduæ, amat peregrinum, & dat ei uictum, & uestitum, & uos ergo amate peregrinos.&c.Als latissime scribens ad Alexandrum tradit Aristo.in lib.illo aureo, quem secretum secretorum, seu de regimine Principum inscribunt, quæ Principem pro regimine, in cunctis suis operibus decet obseruare, & inquirere.in princ. ubi pręcipue de Regibus & modis eorũ, circa Largitatem, & Auaritiã, de intentione finali Regis, de Castitate, de Sapientia, de religione Regis, de Prudentia, de Ornamẽto, & de honorificis indumẽtis, & pulchro apparatu, ut als excellat ĩ decore, de Facũdia, de Taciturnitate Regis, de Solatio musicali, de nimio Risu uitãdo, pro quo Ecclesiasti.xxi.cap.ante fi.ibi, fatuus in risu exultat uoce in suam, uir autem sapiens uix tacite ridebit, & idem.xix.c. in fi. De misericordia Regis, de qua etiam supra diximus, quæ debeat thesaurizare, & prouidere si ueniret tempus famis, & indigentiæ, ut non effundatur humanus sanguis pro quo Prouerbi. vi.cap.ibi, sex sunt, quæ odit Dominus &c.ibi, manus effunden

tes innoxium sanguinem. De fide seruanda, ne ue infringat foe-dera confirmata, pro quo. l. coúentionum. in fi. ff. de pac. & ibi do cto. & l. inter claras. post prin. C. de sum. trinit. ibi, nihil est enim quod clarius praefulgeat in Principe, q̄ recta fides. De ordinatio ne Imperii, & propriae familiae, quaedam specialia documēta, quo modo Rex debet ordinare studia, de custodia propriae personae Regis a mulieribus, q̄ non cōfidat uni medico, quomodo se de-beat regere per astronomiam, & q̄ si fieri posset, non surgat, non sedeat, non comedat, nō bibat, nec penitus aliquid faciat sine con silio periti in astrorum arte, licet cōtra Astrologos late inuehat diuinus Io. Picus (quem Foenicem appellabant) in. xi. libris di-sputationum aduersus eos, pro quo facit, & q̄ dicente Domino, ait Hiere. x. cap. iuxta uias gētium nolite discere, & a signis Coe li nolite metuere, quia populorum uanae uoces sunt, licet Astro-nomi ad illum tex. respondeant, se defendentes. Demum Aristo. d. loco late, quę pro regimine sanitatis obseruare debeat Rex, or dinate pertractat, ubi uidendum est in praeallegato libello Secre ti secretorum, quem sub attestatione diuini iudicii, detegit Ale xandro pro occulto. Et late als, quae qualitates debeant esse in Rege, licet nec supra, nec infra scripta alleget, Ant. sicul. in trac. de potestate, & excellentia regia. q. xx. & q. xxii. Debet insuper Imperator Sacrosanctam Rom. Ecclesiam, cuius caput est Chri stus Redemptor noster, ac Rom. Pontificem eiusdem Redempto ris Vicarium, feruore fidei, & clare deuotionis promptitudine uenerari, esse protector, procurator, & defensor eius, & S. R. E. in omnibus necessitatibus, & utilitatibus suis custodiendo, con-seruando honores, possessiones, & iura eius, quantum diuino suf fultus adiutorio potuerit, secundum scire, & posse suum, quia ita iurat, & promittit Pontifici tempore coronationis eius, ut patet in cle. i. in prin. & in uersi. ego enim Romanorum Rex, &c. tibi domino. lxxiii. dist. & continetur etiam in libro rituum Roma. quem librum Caeremoniarum appellant. c. iii. lib. i. sectio. v. ut & de (ante illum) lib. Pontificali, meminit. d. cle. i. ante. d. uers. ego. Et Iustinianus Imperator scribens Io. Papae in. l. iiii. C. de sum. trini. & fide catho. dicit, Nos reddentes honorem Apostolicae se di, & uestrae Sanctitati, quod semper nobis in uoto fuit, & est, ut decet in patrem, honorantes uestram Beatitudinem & in. d. cle. i. ad fi. dicitur, q̄ Imperator debet esse aduocatus Ecclesiae, & ibi Card. not. & quod infra uidebimus in iuramento, quod praestat Papae, suo loco. q. xxxvi. Idem not. Bal. in. l. fi. C. de quadrien. prae

scrip.

scrip.in.i.lectu.ante fi.post Inn.in.c.licet.de foro compe.& tex. in.c.uenerabilem.de elect.ad medium,ibi, Sedes apostolica aduocato,& defensore carebit,& ibi Abb.no.v.col.in prin.no.glo. in.c.Adrianus.lxiii.dist.est enim ex donatione Constantini factus filius Ecclesiæ,ut infra.q.li.nu.16.c.conuenior.xxiii.q.viii. nihil enim sibi honorificentius,Io.Vgo.in.d.lib.Quadruuii Ecclesiæ.char.xxxii.§.ex illa. Imperium enim per religionem conseruatur,ut late scribit idem Io.d.lib.char.xlix.§.uiso. secũdum paruam impressionem.facit.c.boni.xcvi.dist.ibi, boni Principis est Sacerdotes honorare,ac tueri. Item debet bonus Imperator Ecclesias contritas,atq; cõcussas restaurare.d.c.boni.xcvi. dist. facit tex.in auc.de quæstore.in prin.ibi, & quod paulatim labitur,reparare.Debet etiam facere,ut Ecclesia Dei plena quiete uigeat,& secura gaudeat libertate,& expurgare errores, & iniqua statuta, quæ ipsemet dicit esse ad decus, & honorem Imperii,& laudem Ro.Pontificis,in.c.ad decus.de statu.& consue. in usib. feud.in fi.tit.i.in prin.Item cordi debet habere honestatem Sacerdotum,nihilq; sic ei debet esse studiosum. in auctẽ.quomodo oporteat.in prin.Item omne,quod uult Ecclesia, quæ nihil præter bonum apetit,debet sibi eodem cõcursu,& eadem placere uoluntate,ut not.scribitur in.d.c.ad decus.in fi.& bo.tex.in.§.arripiat.in fi.in auc.ut omnes obe.iud.Debet curam habere diligentem per omnia superni numinis religionem tueri.l.i.C. nemi.lice.sign.salu.Debet præstare fructum ingenitæ beneuolentiæ pro uincialibus.l.milites.in fi.C.de quæsti.Sacratissima pietate uti. l.comperit.in princ.C.de præscrip.xxx.anno. Verbis debet esse Mansuetus,& Clemens,ut in tit.de pace constan.in princ. & ibi Bal.late not.& supra dixi,& tex.in.l.fi.C.de offi.comi.rerum priua.Et uiscera sibi inatæ pietatis aperire,ut ipse ait in.d.tit.de pace constan.post prin.& non debet multiplicare equos, & expensas ultra q̃ expediat.Non reducere subditos in seruitutem, non habere plurimas uxores, nec luxuriosus esse, nec aliciatur animus eius ad argenti,& auri immensa pondera,idest,non auarus, debet esse Fidelis,& Catholicus,& habere secum Euãgelia,& libros Domini,& legere illos omnibus diebus uitæ suæ, ut discat timere dominum Deum suum,& custodire uerba,& cæremonias eius,quæ in lege præcepta sunt,nec eleuare cor eius in superbiã, super fratres suos,neq; declinare in partem dextram, neque sinistram,ut longo tempore regnet. Præcepit hæc omnia altissimus ore proprio Regi.Deutero.xvii.ante fi.Debet esse Fidelis,Pro

bus, & haec, & similia sunt requirenda in Imperatore.c.i. de iure iur. in cle.§.nos ibi, de ipsius Fide, Probitate, & aliis, quae in persona Imperatoris sunt merito requiréda, & ibi mores, statum, & conditionem plenius nouerant, & Ecclesiast.xxxii.scribitur, Rectorem te posuerunt, noli extolli, esto in eis sicut unus ex illis. Debet esse Potens uirtute, dicente Ecclesiast.vii.cap.in prin.noli quaerere fieri iudex, nisi ualeas uirtute irrumpere iniquitates. Debet Protegere infirmitatem hominum, & poenas mitigare.§.pe.in auc.ut nulli iudi. Debet Regere, non se extollere, sed esse inter rectos, quasi unus ex illis, & curam illorum habere, Ecclesiast.ca.xxxii.in prin. Veritatem colere debet.l.unica.C.de dedi ti.lib.tollen.ibi, nos enim qui ueritatem colimus, Maiorum suorum sequi uestigia.l.maximum uitium.C.de libe.praeteri.§.nam hoc. Fautor libertatis.l.fi.C.de commu. seruo manumis.§.penu. Humaniorem sentétiam pro durioribus sequi.§.fi. in fi.ead.l.fi. Debet contédere, Superare alios Imperatores.§.fi. in prin.insti. de fideicom.haeredi. Attendere nouam humanitatis rationem supeueniétem.§.idemq;.insti.quib.ex cau.manu. non licet. Debet se gerere pro Repub.als esset Tyrãnus si priuatę suae utilitati negotiatur, & praedo esset, ut multi Reges faciunt, ut nota. tradit Bald.in titu.de feu.march.post prin. Debet esse Beneuolus, Clemens, imitari Deum, ignoscendo peccatis, subleuare imbecillitatem sexus.no.tex.in.l.imperialis.in pri.C.de nup. & insti.quib. alie.licet.in fi.prin. Dispensare fauorem, & gratiam, remittere descriptam seueritatem, & studere pro propitia trãquillitate, pacis, & piis affectibus misericordiae.tex.not.in tit.de pace constan.in prin. & ibi Bal.in glo.iii.in prin.notat Imperatorem pacem, clementiam, mansuetudinem, dispensationem, fauores, & gratias solum subditis suis, & deuotis polliceri, non hostibus, neq; barbaris. &c. Nullum enim ex omnibus magis decet Principem, q̃ clementia, Seneca in lib.de clementia ad Neronem. Et Reges Israel clementes sunt.iii.Reg.cap.xx.post medium. Cõseruare debet pacem, quia per eam conseruatur Imperium, ut de se patet, & scribit idem Io. Vgo.in.d.lib.Quadruuii.char.xlix.& seq.§.non solum.& late Anto.sicu.in trac.priuileg.pacis.in princi. & q; pax est tranquilla libertas, uel aliter, ut ibi post Archi.xxiii.q.i.noli. & exornat.cxix.priuilegiis pacis, nota dignis. De qualitatibus Regis, & q; debet esse Probus, Circumspectus, Nobilis, Deuotus, Magnanimus, Fortis, Iustus, Seuerus, Grauis, Largus, Beneficus, Liberalis, non Auarus.not. Anto.sicu. scribit in tracta.de pote.reg.q.xx.ubi late allegat.

SEPTIMA QVAESTIO.

1 *De qua natione debeat eligi Imperator, & quis sit uerus Imperator, & quomodo, & qualiter, & quo tempore inducta electio.*
2 *Regna, & Imperia olim principaliter quatuor.*
3 *Imperator, an quilibet eligi possit, etiam Seruus. & nu. seq.*
5 *Imperium fuit translatum a Græcis in Germanos, & cur, & in quem, & per quem Papam, & quomodo, & an immediate. & nu. seq. 14. & . 20.*
6 *Imperii translatio in Germanos quo tempore fuerit facta. & nu. seq. & . 21.*
7 *Carolus Magnus a quo fuit coronatus.*
8 *Rex Franciæ potest eligi in Imperatorem.*
Rex Franciæ præsens concurrit electioni præsentis Imperatoris, licet non obtinuerit.
9 *Imperator Romanorum cur dicatur, cum in Germania sit.*
Roma. Imperator dicebatur, etiam quod Romanus non esset.
10 *Imperator de natione qualibet eligi potest, cum idoneus non reperitur in Germania.*
Electores, an unum ex se ipsis possint eligere in Imperatorem.
11 *Imperium quandoque fuit apud Francos. & nu. 16. & . seq.*
12 *Carolus Magnus, an Gallus fuerit, an Germanus. & nu. 16. & . 18.*
13 *Francia quædam est in Alemania.*
15 *Otho primus Rex Saxoniæ Imperator, & cur, & a quo Papa. & nu. 19.*
22 *Germani, & Theutonici, an idem sint.*
23 *Germani cur dicuntur.*
24 *Alemani, & Germani, an sint idem.*

1 SEPTIMO Quæro † quis eligi possit in Imperatorẽ, quisue debeat esse, & sit uerus Imperator, & de qua natione, & quomodo, & qualiter, & quo tempore inducta electio Imperii.
2 ¶ †Sciendum est, quod olim ante aduentum Christi, quatuor principalia Regna, siue Imperia fuerunt, seu Monarchiæ, secundũ quod doctores nostri dicunt, Orientale, seu Babilonicũ, quod fuit sub Rege Nino, Meridionale, seu Macedonicum, quod fuit sub Rege Alexandro, Septentrionale, seu Aphricanum, quod fuit apud Carthaginenses. Item Occidentale, seu Romanum, quod fuit in Cæsare, & Augusto, sic tradit Alberi. de rosa. in. l. ex hoc iure. in

prin.ff.de iusti.& iure.& ibi Pau.de ca.in repeti.in.v.col. uersi-
cu.capio tertium.& refert,& tenet Anto.ſicu.in trac. ſuo de po-
teſtate,& excellentia regia.i.q.ii.col.in prin.& per Bar.in extra-
uag.ad reprimen.in uerbo totius.ad medium.poſt Danie.cap.ii.
& Io.and.in.c.fundamenta.§.ne autem.ſuper uerbo monarchiã.
de elec.in.vi.& Oldr.conſi.lxix.ii.col.in princi.et cum Bar. pro
no.Marti.laud.in.d.ſuo trac.not.cccexevi.primo, et Iac. alua.in
c.i.quis dicatur Dux.iiii.col.et uerſi.quęro quot Imperia.et per
Iſido.in lib.de Imperii mili.eccle.digni.lib.i.i.q.tit.ii.in prin.et
illo tempore credendum ęſt.Primo ꝙ forte irent regna talia per
ſucceſſionem,quia id melius erat,ſecundum Egid.rom. in.d.ſuo
trac.de regi.Princi.ut refert Bar.in ſuo de regi.ciuit.ii.q.penul.
col.ante fi.uerſi.et ideo in his permittitur, ꝙ uadant per ſucceſ-
ſionem,declarans id Bart.ibi,uerum in Regibus particularibus,
ſed in uniuerſali Principe ſecus,quia melius eſt,ꝙ per electionẽ,
ut ibi per eum,et infra dicemus,et regnum non uniuerſale ſucceſ
ſione deferri.text.ubi Io.an.notat in.c.grandi.de ſupplen.negli.
prę.in pri.in uerbo iure regni ſuccederet,et.c.licet.in fi. extra de
uoto.❡ Quicquid tamen ſit in hoc,redeũdo ad rem noſtram,Se
cundo pro certo tenendum eſt,ꝙ non eligerentur dicti Impera-
tores,ſeu Reges alterius nationis,ut colligitur ex præcepto Do
mini Deutero.xvii.cap.ibi,Conſtitues eum Regem,quem domi
nus Deus tuus elegerit,de numero fratrum tuorum, nec poteris
alterius gentis hominem Regem facere, qui non ſit frater tuus.
facit.c.i.de elec.in ele.et.c.Deus qui. de uita,et hone. cleri.et.c.
3 cum ſingula.§.prohibemus.de præben.in.vi. † Sed tamẽ in Prin
cipem,et Imperatorem uidetur, ꝙ quilibet poſſit eligi in quẽ eli
gentes conſenſerunt,licet dignus Imperio, et de dignioribus ſit
eligendus,ſecundum Bal.not.in tit.de pace conſt. in uſibus feu.
in.c.priuilegia.ad fi.in glo.in uerbo conceſſimus. poſt medium.
uerſi.poſſet autem dici.et allegat bo.tex.in.l. bene a zenone.C.
de quadri.præſcrip.dic tu,in.§..quæ omnia.ibi, ſiue a noſtra cle-
mentia,ſiue ab his,qui poſtea digni fuerint nomine Imperiali, et
facit tex.not.in.c.uenerabilem.ante fi.extra de elec.ibi,et in prę
iudicium Principum redundaret,ſi non niſi de domo Ducis præ
fati uideretur aliquis ad Imperium aſſumendum,et tex. no.in.c.
Moyſes.viii.q.i.dicit,Moyſes amicus Dei,cui facie ad faciẽ lo-
cutus eſt Deus,poſteris ſuis non reliquit dignitatem, ſed extra-
neus de alia Tribu eligitur Ioſue,ut ſciremus principatũ in po-
pulo non ſanguini deferendum eſſe, ſed uitæ,et Io. Faber ſubti-
lis doctor

lis doctor ultramontanus, uidetur fuisse huius sententiæ, & sentire non esse uim in electo, sed in eligentibus, in rub. prin. instit. in uerbo Iesu Christi, dum dicit ibi, & ideo electus per Alemanos, uerus est Imperator Romanorum, & sic simpliciter dicit electus, quasi sentiat quicunque sit, & Dominus de uno limo fecit pauperes, & diuites. Gene. ii. cap. c. quo iure. viii. dist. & apud Deum non est acceptio personarum, sed in omni gente, qui timet eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi. Actuum. x. cap. F. & als in c. illud. xl. distin. no. dicitur, non loci, non generis nobilitate, sed uirtute unusquisque gratiam comparat sibi, & probat ibi text. au-
4 ctoritate, & exemplo ueteris Testamēti. † Et seruus potest creari Imperator, & quicunque, nihilque ei opponi potest, dummodo sit Catholicus, ut no. Bar. in. l. barbarius. in fi. ff. de offi. prætto. Quid
5 dicen. an, scilicet, ex omni natione Imperator possit eligi? ¶ † Et quidem consideran. uidetur, quod cum iura testentur fuisse ex causa per ecclesiam translatum Imperium a Græcis in Germanos in personam Caroli Magni, qui fuit filius Pipini, quia Constantinus, & Leo eius filius Imperatores Constantinopolitani noluerunt patrocinari Ecclesiæ Rom. Cum opprimeretur ab Astulpho Rege Lombardorum per Stephanum, scilicet, Papam. II. natione Romanum. Et idem refert Io. Faber in rub. insti. in uerbo Iesu Christi, & Io. Vgon. in. d. lib. Quadruuii Ecclesiæ. char. xxix. col. ii. §. sed & ut est tex. & glo. in. c. uenerabilem. de electi. extra post prin. in uers. uerum. in uerbo Germanos. & in uerbo transtulit. & Abb. ibi in prin. præmittit, dicēdo, quod postquam Roma, ubi erat Imperium, fuit tradita Ecclesiæ per Constantinum Imperatorē, Imperator iuit ad habitandum in Græcia, & ampliando, seu ædificando ciuitatem Constātinopolitanam, & quia Imperator, qui tunc ibi regnabat in Græcia, noluit Ecclesiæ præstare auxilium, ut supra, Papa illum priuauit, & transtulit Imperium in Germanos, & in. c. in die. de consec. distin. v. ibi, maxime a tempore quo Theutonicis commissum est regimen nostræ Ecclesiæ, not. idem glo. in. c. ego. in glo. fi. lxiii. distin. & in. c. in apibus. vii. q. i. & gl. in. c. si Imperator. xcvi. dist. in uerbo diuinitus. in fi. & idem per aliqua prædicta, quod a Græcis in Germanos uerum Imperiū transtulit Ecclesia. Alex. in. l. i. in prin. ff. de offi. eius. uers. nec prædictis obstat. c. solitæ. & ibi alii omnes, quorum aliqui moderniores, licet uim faciant, an Constantinus ipse fuerit tempore. d. c. solitę uerus Imperator, ut ibi, post do. Deci. ii. col. Moder. Tauri. iiii. colū. Tamen omnes conueniunt, per dicta iura, & glo. fuisse

translatum Imperium a Græcis, & Card. in clem. i. de magist. in prin. vi. not. Et Io. Ferald. in trac. de iurib. & priuileg. regni Frã. i. iure. col. ii. v. uolu. trac. dicit, ex historiis elici tres Imperii translationes. Primã a Græcis Constantinop. in Germanos, seu Francos tempore Leonis Papæ. Secundam a Francis in Italos, & ꝙ primus illorum fuit Berengarius tempore Sergii Papæ, & imperauerũt annis circiter Quinquagita. Tertiã ab Italicis in Theutonicos, qui dicũt omnes nationes cis subesse. Hæc ille. Et ideo cum dicta iura dicant simpliciter Imperium in Germanos translatum uidetur, ꝙ ex sola natione Germanorum debeat eligi Imperator, prout ponderat Abb. in. d. c. uenerabilem. post alios, de elec. vi. col. post prin. Et licet dicat quosdam dicere noua inuestigatione nulla iura probare, ꝙ ex sola natione Germanorum, debeat eligi Imperator, Sed bene, ꝙ Imperium in eos fuit translatum actiue, scilicet, ꝙ fuerit data Principibus Alemaniæ potestas eligendi Imperatorem, non tamen, ꝙ prohibeantur eligere de alia natione, licet ab olim non fuerit aliquis extra illam natiõnem electus. Et ꝙ ita dicta iura supra allegata intelligebãt quidam, & ꝙ Cardi. ibi sensit hanc opi. quam tamen Abb. ibi reprobat, per illum tex. & similes, dum dicũt, ꝙ Imperium fuit translatum in Germanos in personam Caroli, & sic passiue Imperator, scilicet, Germanus eligitur, & ita tenet ipse dicens non esse indecens, ut de certa gente, seu genere personarum debeat eligi Præsidens. Quia sic als uidemus seruari quandoq; in dignitatibus ecclesiasticis, ut in. c. cum dilectus. de consue. & c. abbate. de uerb. signifi. & dic tu, facit Deuteron. xvii. cap. ibi, nec poteris alterius gentis hominem Regem facere, licet (Bar. opponen. de illo tex. in d. suo trac. de regimi. ciui. col. fi. in prin. ꝙ contra eum uidetur factum in iuribus supra alleg. in quibus dicitur ab Ecclesia a Græcis in Germanos, idest, Theutonicos Imperium translatum,) respondeat, ꝙ omnes Christiani dicuntur fratres nostri, & ita non est uentum contra auctoritatem Dei, unde in Paganum, & Infidelem, uel Saracenum non posset transferri, quia non esset frater noster, uel secundum August. ibi, non poteris, idest, non debebis, quia non ita fideliter alterius gentis Rex, regnũ conseruat, Ideo inferens, ꝙ Imperium Romanum postq̃ ab Italicis fuerit separatum semper decreuit in oculis nostris, ut supra als tetigimus, & retulimus. Redeundo ad rem ex prædictis uidetur concludendum, ꝙ ex alia natione, q̃ Germanorum, & Theutonicorum Imperator hodie eligi non possit, per supra allegata iura. & Abb. in

d. vi.

6 d.vi.col. † Et dicta translatio fuit, secundum glo. in. d. c. uenerabilem. in uerbo legitur in Cronicis. in fi. Anno Domini D C C
7 L X X V I. † Et q dictus Carolus fuit coronatus a Leone Papa I I I. ut & supra tetigi. iiii. q. nu. 4. Vel anno Dñi C C C L. secundum Lauden. Vel D C C L I I I. secundum Cardi. in cle. i. de iure iuran. in prin. vi. no. post Spec. histo. ubi ibi. Et gl. et in d. clemen. i. de iure iuran. in prin. in uerbo transtulit. dicit, q dicta translatio fuit facta anno Domini C C C L. secũdum Lauden. licet secundum Cardi. ibi, fuerit Anno D C C L I I I. ut in Specu. histo. lib. xxiiii. capi. lvi. notãs ultimo per illum tex. apud Theutonicos esse hodie regnum mũdi, & regnum Ro. Ecclesiae, & per. d. c. in die. de consecrati. distin. v. Idem Io. Vgo. in. d. lib. Quadruuii. char. xxix. col. ii. §. sed &. Imperium, scilicet, Romanum hodie esse apud Germanos, & Theutonicos, & de dicta trãslatione, causa, & tẽpore, idem Firma. in trac. de gabel. i. par. col. ii. i. uol. tracta. Aluaro. in tit. quis dicatur Dux Comes, uel Marchio in usibus feu. dicit, fuisse Anno D C C L V I. & gl. & Hostien. in. d. c. uenerabilem. in uerbo transtulit. dicit. d. Carolũ coronatum a Leone. I I I. ut supra, elapsis. x. & quinq annis, sed Io an. and. dicit, factam translationem anno Domini L X X I I I I. Aluaro. autem de translatione, ut supra, De coronatione uero a Leone. I I I. anno Domini D C C I I. dicens, hanc esse ueritatem, ut patet ex Anna. Ro. Pont. meminit Imo. in. d. c. in. d. gl. licet Aluaro. non citet. Ob hanc uarietatem Platinam uidi, qui eleganter Pontificum facta, & uitas texit, is in uita Leonis. III. dicit, Pontifex Carolo optime de Ecclesia Dei merito aliquam gratiam relaturus, cum uideret Imperatores Constantinopolitanos egre id nomẽ tueri, & ob eam rem Vrbem, & Italiam ipsam, magnas calamitates passam, in Basilica Petri post solennia sacra Populi Ro. scito, ac precibus ipsum Carolum, magna uoce, Imperatorem decernit, ac Diademate donat, ter acclamante Populo Ro. Carolo Augusto a Deo coronato Magno, & Pacifico Imperatori, uita, & uictoria, & paulo post subiũgit, Pontifex item hominem inũxit. Et sic Platina uult translationem fuisse factã sub Leone. I I I. & eodem tempore inunctionem, & consecrationem, cui cõcordat Sabel. Aenead. viii. lib. viii. qui sic inquit, Leo Pontifex inter sacrorum solennia, scito rogatuq; Ro. Popu. qui officii causa circumstabat, in Vaticano templo Barionae Rom. Imp. consecrauit, & inunxit. Consecratio illa facta est ad altare Basilicae, ubi loci accepit Carolus Imperii insignia. Mox illis instru-

ctus ad Aram maximam Templi est inunctus, Anno cum Carol. in Galiis regnare cœperat Tertio & tricesimo, cũ Italia iam Annos. ccc. & xxx. sine Imperii nomine fuisset, Mansit mox idem in cæteris, ut qui Augusti nomen legitime reciperent a Ro. Ponti. inungerentur, acclamatum, ut supra, fere per Platinam. Deinde subiungit, creditum iam inde Imperii arbitrium Apostolicæ sedis esse, quoniam antea e Cœlo dari crederetur. Hæc Sabelli. Sic uidetur translationem duntaxat factam sub Leone. III. quicquid uelit glo. supra alleg. cum sequen. Nisi pro concordia dicamus, ꝙ sub Stephano. II. Papa prima causa fuerit trãslationis in Carolum, negligente Constantino, auxiliari Ecclesiæ ab Astulpho Longobardorum Rege uexatæ, Vnde Pipinus Caroli pater ad patorcinium Ecclesiæ euocatus de Astulpho uictoriosissime triumphauit, quo defuncto Astulpho, ei successit Desiderius nouas in dies Ecclesiæ plagas inferens, quare Adrianus Papa. I. approbante Concilio, decreuit, & statuit, ut Rex Pipini filius, optime de Ecclesia, & Italia meritus, Patriciatus Romani dignitate fungeretur, creandiq; Ro. Pont. tunc temporis, ꝙ magnum fuit, potestas ei concessa est. de quo est tex. in. c. Adrianus. lxiii. dist. & per Sabelli. Aenea. viii. lib. viii. x. pagina ad fi. Mortuo Constantino Imperatore, sedente adhuc Adriano, qui quatuor & xx. annis, minus duobus mensibus, Pontificatum gesserat: successit Leo, qui carbunculo periit, relicto Constanti. filio adhuc puero, cui mater Hyrene Imperium moderata est, donec pubes fuit, eo impie regente, luminibus priuatus sub matris manu in carcerem detrusus est, conniuente populo; decedente Adriano, successit Leo. III. & ubi hæc de Impe. Constantinopo. nunciata essent, uidens se Caroli strenuitate restitutum in sedem Apostolicam Imperium quasi imperante destitutum in Carolum, acclamãte populo, transtulit, ut supra relatum est. Et ita uera, & realis Imperii translatio sub Leone. III. fuit. Et gl. superius alleg. saluari potest, considerata origine quando cœpit Carolus bene de Ecclesia mereri, ut supra diximus, facit tex. in. c. literis. de rescript. ubi no. Abb. ꝙ actus debet denominari a principio, non a fine, licet principium non sit necessitatiuum, sed exhortatiuũ solummodo, & sic non tute uidetur dixisse Aug. de Anco. in trac. de pote. Papæ. q. xxxvii. artic. iiii. ubi dicebat tempore Adriani translatum Imperium in Carolum per. d. c. Adrianus. quia aliud est Patriciatus, de quo ibi, & aliud Imperium, et eo tempore erat adhuc Imperium apud Græcos, ut supra deduximus, et scribit etiã de prædictis

dictis.d.Io.lecirier in trac.de primogenitura.xii.q.ii.lib.§.uiso.
¶ Insuper in prædictis,& seq. sciendum est, ꝙ licet simpliciter dicatur a Græcis in Germanos translatum Imperium.d.c.venerabilem.in uerbo in Germanos.& ibi Bald.ii.col. &.c. in die. de consecra.dist.v. Tamen ꝙ prius a Græcis in Francos facta fuit, demum post in Germanos,contra Bald.in.d.c.uenerabilem.late deducit,texendo historiam,Idem Ioã.d.xii.q.§.super. & seq.§§. Primo per tex.in.c.ego Lud.lxiii.distin.& ibi glo. &.xxviii.q.i. §.ex his.Secundo,quia Carolus fuit Rex Franciæ, licet Germanus fuerit,& hac ratione, ut & supra diximus , uel infra,Reges Franciæ in Impe.eligi possunt,& Carolus fuit Rex Franciæ,qui fuit Imperator,ipse, & successores Reges Francorum per annos Centum & tres.& tex.in.d.uerbo in Germanos.habuit respectũ ad principiũ trãslationis,& finem,& ita ibi uidetur tenere Imol. ac si dixisset de Græcis translatum Imperium in Carolum Magnum, & successores suos Gallos, & ab eis in Germanos, & sic tantum ad probandam continuationem translationis. Secundo ex causa translationis,quia Galli, scilicet, fuerint benemeriti de Ecclesia,& sic non in tam Carol.q̃ in gentem Gallicam, facta uidetur trãslatio. Tertio quia non sequitur Carol.fuit Germanus, ergo & alii successores Reges Frácię,& Lud.pius filius eius natus fuit in Gallia,ergo Gallus.l.qui ex uico.ff.ad municipa.l.ciues.C.de inco.lib.x. Quarto auctoritate Aeneæ Syluii ubi ibi. Quinto quia tunc in Germania plures in fide uacillarent,ꝙ dissuadet translationem eam factam eo tempore, respondendo ad d.c.uenerabilem.ut supra.Et sic mediate fuit translatum Imperium in Germanos,quia,scilicet, primo in Gallos ,quorum multi primo fuerunt Imperatores per Centum & tres annos, uel secundum alios.C. &.X. Nec sit bona interpretatio, ꝙ post mortem Caroli Imperium uenit in Germanos,quia est falsum , nam filius Caroli fuit Gallus,ut supra,Vnde forte,ideo Abb. in.d.c. uenerabilem.non stat in hac opi.sed tantum dicit,ꝙ Imperium datum fuit Germanis per illum tex.&.d.c.in die.ꝙ nõ negat.d.Io. d.xii.q.§.nec obstant.Sed ꝙ ita debent intelligi docto.nam non dicunt,ꝙ priusq̃ ad Germanos deuenerit, non fuerit possessum a Gallis,aut Francis, unde concludit primam translationem factam de Græcis in Francos,secundam de Francis in Germanos, & causa translationis fuit,ut Cardi.supra alleg. dicit, quia cum Ecclesia oppugnaretur a Berengario Tyranno,& impetraret auxilium ab Arnulpho Rege Franciæ,eo recusante,uocauit in sub

sidium Othonem Ducem Saxoniæ, uel secundum alios Germaniæ Regem, & hac ratione fuit translatum Imperium in Germanos a Leone. VIII. uel secũdum alios a Io. XIII. Et ita uidetur sentire Platina in uita eiusdem, dicit tamen ꝙ illa tempora usq; adeo confusa fuerũt, & perturbata, scriptorum negligẽtia, & incuria, ut uix possit certum sciri. Sed Aug. de anco. in tract. de potesta. Papæ. q. xxxvii. artic. iiii. dicit, hanc translationem fuisse factã, deficiẽte genere Caroli, & sic tẽpore Ludouici, uel Lotharii, eius pris in quibus defecit genus Caroli Magni in Corona Franciæ. Alii dicunt tempore Ludo. III. filii Arnulphi diuisum fuisse Imperium, & deinde confusum, imperante Conrado, & Berengario. Et sic utcunq; sit translatum fuit Imperium in Germanos in personam Othonis Anno DCCCCXXXV. Et tũc temporis erat adhuc Imperium hæreditarium, usq; ad tempora Gregorii. V. qui postea ædidit sanctionem de Imper. eligendo, & ꝙ Germanis huiusmodi electio spectaret, ut est legere apud Platinam in uita. d. Greg. V. & infra dixi seq. q. & hoc modo Imperium factum est electiuum, ut & scribit etiam idem Ioã. in. d. xii. q. §. neq; obstant. supra alleg. Quæ omnia notanda sunt, & hic late placuit congerere, ut abũde uidere materiã possit unusquisq;, qui alias hæc (in tenebris Iurisconsultis latẽtia) ignorabat, falsa semper ueriori fuia, ex ucrioribus Historicis, & Auctoribus.

¶ Et licet. d. Ioan. lecirier in. d. xii. q. ii. lib. §. penul. nu. 51. dicat, forsan posse dubitari de hac trãslatiõe in Germanos, an ualuerit, qm̃, ut dicũt aliqui, Grego. V. hoc fecit, quia erat Saxo, & Germanis Principibus affinis, quibus procurantibus, ad dignitatem Pontifi. assumptus fuerat, ut per Platinam in uita Grego. V. in principio, & ꝙ caro, & sanguis reuelauit huic Grego. ut id faceret. Item quia Imperator, & alii Principes non possunt deponi, nisi ex magnis causis, ut infra. q. lxxxi. Quando autem interpellabatur Rex Franciæ de prestando subsidio sedi Apostolicę, pro priis negotiis cõtra aduersarios suos detinebat, merito & c. arg. l. præses. C. de serui. & aqua. Item quia trãslatio, seu donatio Imperii in Carolum Magnum, fuit ob merita Francorum, ut supra, & donatio remuneratoria etiam ob ingratitudinem non reuocatur. l. si pater. §. i. ff. de donatio. cum uulg. quæ nota sunt. Tamen a communi de qua supra discedendum non ur, & ille animi quadã spãli passione in Frãcos (cũ ipse sit Parisiensis Doctor) ea tãgit. Ideo & ipse ultimo demum laudat, ut uia electionis seruet, quia sanctior, & iustior est. Itẽ quia res de facili redit ad suam

naturam.

naturam. Prima autem natura fuit Imperii, ut eligeretur, ut per Pet. Bertrand. in tracta. de origi. iurisdi. c. i. ubi sic dicit, Modus perueniendi ad hæreditariam successionem non potest esse primus, qui enim succedit alii non est primus, quia ille alius præcedit. Igitur primus modus perueniendi debite ad auctoritatē regiminis, est per Dei electionem, uel hominum, facit. c. legimus. xciii. distin. Præposi. in. c. in synodo. lxiii. distin. & est tex. in. l. ii. §. nouissime. ff. de origi. iur. & quæ supra. q. iiii. uidimus. & tex. in d. c. uenerabilem. dicit, ꝙ de iure, & consuetudine Germani id habent, merito ita tenendū omnino uidetur, non obst. quibuscūꝗ. Et ut uideri potest in Catalogo Imperatorū a Carolo Magno citra, usꝗ in præsentē diem semper Imperatores fuerunt, uel Galli, uel Germani, nō alterius nationis, ut in eo est uidere. XI. Gallorum ueri Imp. XXVII. Germanorum, & uera interpretatio summitur a practica, & consuetudine, a qua non est discedēdum, Bal. & Archi. ubi Deci. consi. xi. col. vi. & consi. cxxxi. in fi. l. anniculus. i. ff. de uerbo. signi. & l. si de interpretatione. ff. de legibus.

¶ Quocunꝗ tamen primo tempore fuerit, sat est, ꝙ tādem cum in Germanos translatum fuerit, & Theutonicos, ut in dictis iuribus, ex eorum natione eligeñ. uidetur, secundum Abb. d. loco. Quid dicendum? Hodie in puncto iuris uerior uidetur sentētia Abb. per. d. iura in. d. c. uenerabilem. ibi, in Germanos, & in. d. c. in diem. de consec. dist. v. ibi Theutonicis concessum est regnū, & regimen nostræ Ecclesiæ. & text. clarus in cle. i. de iure iuran. in prin. ibi, Ecclesiæ, quæ a Græcis Imperium transtulit in Germanos. &c. Et Marti. laud. in trac. de Princi. not. clxxiiii. incip. licet simpliciter ponit, et notat, ꝙ licet de aliis nationibus, q̄ de Alemania, non possit eligi Imperator, tamen Reges Frāciæ possent eligi in Imperatores, quia Carolus tantæ familiæ Princeps fuit Alemaniæ, & sic eius posteri sunt Alemani, alleg. Bald. in. c. uenerabilem. de elec. et ego do bonum tex. in quo Papa fidem facit Regem Franciæ a Carolo Imperatore descēdisse. in. c. nouit. §. non igitur. extra de iudi. Et temporibus nostris dum præsens Inuictissimus Caro. V. Ro. Imp. crearetur, præsens Rex Franciæ Franciscus, concurrebat electioni, licet non obtinuerit, ut patet ex his, quæ scribuntur post Platinam ad lib. eius de Vitis Pont. in uita Leonis. X. Idem eadem ratione not. Io. Ferald. cum Bal. in trac. de iuribus, & priuile. Regni Franc. in. iiii. uolu. Trac. xiii. iure. nu. 36. dicens, ꝙ licet Bald. nihil alleget, probatur tamen ratione, quia sufficit, ꝙ quis sit de familia, ut sit capax legati. l. pe

to.de leg.i.cum simi.neq; prohibitio ligat illum, qui est de genere, uel familia.ll.uulg.& idem Ioan.in.d.·ii.q.§.super.in prin.licet Reges Franciæ a latere fœminino Caroli ueniant, ut idem in §.sed hic.&.§.sed in contrarium,seq. & in.d.§. super. tenendo, q; etiam per lineam fœmininam dicitur genus alicuius, ut ibi post Deci.in.c.nouit.de iudi. col.iii. & Augusti.de Anco. in.d.tract. suo de potestate Papæ.q.xxxvii.arti.iiii.ad fi. simpliciter sentire uidetur,licet aliter in.q. nec in dubium hoc,reuocet, q; eligatur de natione Germanorum,dum dicit,licet translatum sit Imperiũ
9 ad Germanos, † appellatur tamen Imperator Romanorum, non ratione electionis,uel nationis,sed propter dignitatẽ,ratione deriuationis,quia inde deriuatum est Imperium, & ratione confirmationis,& Coronationis,quia ibi debet confirmari,& coronari,unde als Bar.in extrauag.ad reprimẽ.in uerbo subiecta. dicit, Imperium Romanorum esse ab Ecclesia approbatum, sub quo Christus uoluit nasci,& Crucifigi. ¶ Pro opinione tamen contraria,q; de omni natione Imperator eligi possit, si uideatur electoribus,facit,quia & Papa, licet iura innuant ex Cardinalibus oportere eligi,ut dicit tex.in.c.oportebit.lxxix.distin.tamẽ electus etiam de non Collegio Cardinalium,uerus Papa est,ut probat text.in.c.licet.ibi,absq; ulla exceptione, & ibi Abb. not.iiii. not de elec.& late infra dicemus.ix.q. & saluabũtur dicta iura, quæ dicunt in Germanos translatum Imperium,scilicet,ut sedes apud eos sit Imperii,prout sedes Papæ Romæ,sicut infra de sede eius uidebimus.q.lxxvii. Prout & olim non omnes omnino de Rom.Vrbe Imperatores capiebantur,neq; de Remi, seu Romuli genere,sed de uariis nationibus,ut in historiis liquet,omnes tamen Romanorum appellatione notabantur, & Rom. Imperium, ut & als no.Euse. Cæsar.lib.viii.demonst.Euan.char.iiii.col.ii. Si teneamus dictam opinio.Abb.q;,scilicet, de natione Germanorum, seu Theutonicorum eligi debeat Imperator, & non de alia.Limitarem, nisi in ea forte habilis, & dignus non reperire-
10 tur,†quia tũc forte etiam de alia,eligere liceret,arg.c.ne per defectum.ad fi.de elec.extra,ibi, de persona idonea ipsius quidem Ecclesiæ,uel alterius,si digna nõ reperiretur in illa. &.c.eum inter canonicos.extra eod.tit.ibi,nec ad aliam ecclesiam debere fieri trãsitum,donec reperiretur idoneus in ecclesia. Saoñ. cum gl. & tex.not.in.c.i.xxiii.distin.uersi.eligatur.ibi,eligatur Põtifex de ipsius ecclesiæ gremio, si reperitur idoneus, uel si de ipsa non inuenitur, ex alia sumatur. & bonus text.in.c.abbas.xviii.q.ii. ibi,

ibi, de ipsis si habent, sin autem de extraneis, & quae late per glo. in.l.plane.ff.q cuiusque uniuersita. nomi. & in .l. in ecclesiis.C. de epis.& cleri.ubi si non reperitur idoneus in aliquo loco, eligitur de alio. Ideo dicit tex.no,in.l.ut gradatim.§.si.ff.de mune.& hono.i.respon.q quotiens penuria est eorum, qui magistratum suscipiunt: Immunitas ad aliquid infringitur.&.l. honor.§.fin. ff.eod.ibi, ut si alii non erunt idonei, &.§.quanta. iuncto.§. si uero quaedam necessitas.in aucte.quomodo opor.epi.&.l.iii.§.spurios.ff.de decu.cum simi.quae nota sunt, & praecipue glo.no.in.c. oportebat.lxxix.distin, quae (dum ille tex.dicebat) oportere, ut in Apostolatus culmen, unus ex Cardinalibus presbyteris, aut diaconibus consecraretur, ipsa dicit, dummodo inter eos aliquis idoneus inueniatur. Bal.etiam in.d.c.uenerabilem.tenet, q actiue, & passiue, in Germanos electio translata fuit, adeo, q nullus alius potest eligi in Regem Rom. nisi Rex Franciae, uel Alemanus, pro Cardi.tamen Zab.ibi, quem Abb.refert qui tenebat nationem non considerari, cum agitur de praeficiendo Imperatore, facit tex.in.c.cum deputati.de iudiciis. ibi, dum quis laudabiliter exequitur officium supremi ordinis, ex superabũdanti, requiritur notio nationis.bonus text.in.c.ad decorem.de instit.extra, unde refert als Iustin. lib.xii.q cum Alex. Magni Parentes, et Amici, uiderent eum ad mortem, petierunt quem uellet Imperii haeredem, Alex.respondit Dignissimum, et sic non filiali amore, nec alio affectu, sed aptiorem. ¶ Cogitandum relinquo, quia in huiusmodi tam magni ponderis quaestionibus, non audeo sic firmare, sufficit uiam in eis aperuisse aliis. Electores autem, unum ex se ipsis possunt eligere, ut infra dixi.q.xii. in fi. Dixit tamen no.gl.in.c.licet.viii.q.i.q ubi quis eligit de proprio ordine, requiritur, q sit sufficiens, si autem extra, requiritur q sit melior, uel optimus, et idem glo.in.c.i.in uerbo gremio.xxiii. distin.ad medium.arg.l.diuus.ff.de tut.et cura.datis ab his. Ad unum circa praedicta aduertendum est, quia dum supra simpliciter iura, et scribentes supponunt, a Graecis in Germanos Imperium translatum esse in personã Caroli Magni.&c.

11 † Quia Imperium uidetur quandoq fuisse apud Francos.per tex.cum glo.in.c.ego Ludouicus.lxiii.distin.ibi, nullus ex regno nostro, aut Frãcus, aut Longobardus &c.glo.dicit, nota Imperium prius Frãcorum fuisse, sed postea Theutonici uirtutibus promeruerũt &c. et Abb. in.d.c.uenerabilem.d.vi.col.post prin.in glo.in uerbo trãstulit. refert, quosdam dicere illum Carolum fuisse Gallicum, nõ Ger

manum, Vnde, ꝙ dicunt Imperium primo fuisse translatum in Francos, postea in Germanos, de quo dicit uiden. tex. in. d. c. ego
12 Ludouicus. lxiii. distin. † uel, dicit Abb. fuit Germanus, uel supposito, ꝙ fuerit Francus, tamen in personam suam fuit translatū Imperium in Germanos, & sic post ipsius mortem, Imperium uenirct in Germanos. Quia certū est, ꝙ Germanis fuit datum Imperium, ut ibi. &. d. c. in die de consecra. distin. v. Et addo glo. in tit. de pace tenen. & eius uiola. in. §. iniuria. in uerbo legitime. in usib. feu. quæ dicit. Primo Carolum fuisse Imperatorem, non Romanorum, uel ꝙ non fuit Imperator, sed Rex Francorum, & Longobardorum, uel ita stetit Rex per multos annos, postea habuit Roma. Imperium, & ꝙ non fuit ille, qui fuit Pipini filius, sed pater. Posset dici quo ad. d. c. ego. ꝙ nihil faciat, quia non dicit in Francos Imperium translatum, sed Francos, & Longobardos esse de regno Imperatoris. Et si teneatur illa opinio, ꝙ Rex Fran-
13 ciæ nō subsit Imperio, de qua infra suo loco, dici potest, † loqui de quadam Francia, quæ est in Alemania, ut declarat al's Ioan. fab. in rub. insti. in uerbo francus. illum text. ibi in Insti. ita declarando contra Imperiales, ne ex eo arguerent, Regnum Franciæ esse subiectum Imperio, & sic contra Aret. in. §. ius autem. in fi. insti. de patr. pote. Et dicit de tali Francia, quæ est in Alemania, loqui tex. in. c. i. extra de sponsa. ibi, de Francia quidam, nobilem mulierem de Saxonia. l. Saxonum duxit in uxorem, pro qua expositione, sunt late infra in hac. q. post nu. 21. & addo, quod in c. in synodo. lxiii. distin. dicitur, ꝙ Carolus fuit uictoriosissimus Rex Francorum, & Longobardorum, de quo & ibi loquitur Leo Papa, & Leonem Papam coronasse Carolum, de quo in. d. c. uenerabilem. ibi, glo. ponit. Sed forte ibi alius Carolus est, qui fuit tempore Adriani, ut in princi. illius. c. patet, quia tempore illius Leonis Papæ ibi fuit Otto primus Theutonicorum Rex, ut ibi tex. ponit, cogitabis. Augu. de Anco. in lib. de pote. Papæ. q. xxx-
14 vii. arti. iiii. tenet, ut supra. † scilicet, ab Ecclesia Rom. Imperium in personam Magni Caroli, a Græcis in Germanos translatum, quia cum opprimeretur per Longobardos tempore Adriani, & Leonis successoris eius, cui per eos, & Romanos iniquos, eruti fuerunt oculi, & lingua abscisa, diuina tamen uirtute postmodū restituta, Aduocatus fuit Carolus Magnus Rex Francorum, dicit ille, qui cum magno exercitu, Papiam uenit, & ipsam obsedit, & capto Desiderio Rege, ac Longobardis prostratis, de seruitute ipsorum, Ecclesiam liberauit; Vnde ob tale beneficium dicit,
ꝙ Papa

ꝙ Papa Adrianus, Carolo Imperium cõtulit, ut in.c. Adrianus.
15 lxiii.dist. Cui addo & quæ in.c.hortatu.xxiii.q.viii. † & ꝙ post-
modum tempore Leonis successoris eius, iam Imperio de gene-
re Caroli deficiente, & scisso in multas partes, cum quidam Berẽ
garius Tyrannice Italiam inuasisset, Ecclesia uocauit Ottonem
primum Regem Saxoniæ, qui dictum Berengarium eiecit de re-
gno, & cum assensu Ecclesiæ totam Italiam sibi subiugauit. Ex
quo beneficio Ecclesiæ collato præfatus Rex Otto a Leone sum
mo Pontifice, cum toto Clero, & Populo Christiano Imperator
est cõstitutus, forma, & modo, quo Carolus Magnus per Adria-
num constitutus fuerat, sicut patere dicit in.d.c.in synodo.lxiii.
distin. & ꝙ ex tunc Imperium dicitur ad Germanos translatum
sic notan.ille declarat.d.c.uenerabilem.de elec. dum dicit Rom.
Imperium in personam Magnifici Caroli a Græcis translatũ in
16 Germanos, quia dicit ipse in princ.d.iiii.arti. † ꝙ licet Carolus
Magnus, fuerit primus Imperator, postꝗ̃ a Græcis trãslatum est
Imperium, fuit tamen Rex Francorum, & ꝙ eius tempore Imperi
um nõ erat diuisum, sed ꝙ ipse imperabat Germanis, & Frãchis,
sic refert Augu.d.loco, licet aliud nõ alleget, nisi.d.c. in synodo.
ad prędicta omnia. Et addo, ꝙ idem, scilicet, Carolum Magnum
Regem Franciæ fuisse, Cardi.ponit in nota.q. in.d. clemen.uni-
17 ca.de iure iur.in prin.ii.col.iiii.oppo. † Et Imperium quandoq;
Francorum fuisse, probare uidetur text. in.d.c. ego Ludouicus.
lxxiii.distin.post prin.ut supra retulimus, sed clarius in fi.ibi, ad
nos, uel ad nostros successores, Reges Francorum. &c. ubi gl. ut
18 supra, notabat Imperium, scilicet Frãcorum prius fuisse, † sed ꝙ
postea Theutonici ipsum promeruerunt uirtutibus. Et Marti.
Laud.in not.dicto, in.d.tract.suo de princi.no.clxxiiii.licet, di-
cit, Carolum tantæ familiæ Principem, Regem Frãciæ, fuisse de
Alemania, & sic, ꝙ & eius posteri sunt de Alemania. post Bal.in
c.uenerabilem.de elec. & idem Marti.in.d.tract.nota.ccccxxxv.
19 primus, dicit † Otthonem fuisse Primum Imperatorem Alema-
norum.alleg.lxiii.dist.in synodo. & not.in.c.laudabilis.de elec.
& idem Marti.not.lxxxvi.Imperator.in fi. notat, prius Imperiũ
fuisse Francorum, ꝗ̃ Alemanorum, & Iaco.Alua.in tit.quis dica-
20 tur Dux in usi.feud.iiii.col. & seq. late idem ponens, † ꝙ Impe-
rator uerus hodie, sit Roma.non Cõstantinopolitanus, quia ab
21 eo fuit translatum Imperium, refert, † ꝙ fuit factum a Stepha-
no Papa, cum ille nollet, uel non posset Ecclesiæ oppressæ ab A-
stulpho Rege Lombardorum patrocinari, in personam scilicet,

dicti Caroli Magni fatis iuuenis. Et q; fuit hæc tráslatio Anno Domini DCCLVI. Coronatio tamen sua, fuit a Leone papa. IIII. Anno DCCCII. quicquid dixerit glo. dicit ipse, in d.c. uenerabilem. quæ circa designationem temporum errasse uidetur, secúdum eum ibi, ex Annalibus Summorum Pontificum, & Cronicis, & Episcopus Gurgé. in. d. opusculo de coron. char. xii. ii. col. & seq. §. sed fac. refert hæc uerba ex diuo Thoma in libro de regi. Princi. Imperium transfertur a Græcis ad Francos, deinde per Adrianum Papam ad Germanos, apud quos per Grego. V. similiter genere Theutonicum, instituta est electio Imperialis, &c. ut infra dixi etiam sequé. q. Et Anto. Rosel. in trac. de Concil. ult. char. col. ii. §. elucidauit. iiii. uol. Idé tradit post quædam argumenta contra, Imperium scilicet, olim fuisse apud Constantinum, & successores Græcos Cæsares, usq; ad quendam successorem alium Constantinum, & Leonem eius filium, iuribus de quibus ibi, deinceps uero non, &. §. sequé. narrat historiam de Astulpho, & Stephano Papa. II. & Carolo, & anno, secúdum Gofre. uel secundum alios DCCXLV. & hanc esse summam ueritatem, & hodie Germanicos legitime electos, ueros esse Imperatores, non Græcos amplius, & sic Theutonicos. d.c. in die. de consecra. distin. v. & col. fi. Idem Ant. not. quatuor modis respódet ad. c. solicę. de maio. & obe. ubi Papa uidetur Gręcum in Imperatorem enunciare, ut & infra tetigi. q. lxix. nu. 8. Idem Io. Berta. in trac. de episco. v. uol. Tract. char. lxxvii. col. ii. lxxiii. q. Cauendum tamé est, quia, quicquid prædictus Episcopus dicat. d. loco, post diuum Thomam, Imperium a Græcis ad Francos, deinde ad Germanos translatum. Idem Episcopus sibi contrarius, & pace sua, parum memor, in eo. libello. char. xxv. i. colum. & seq. & præceden. sub. §. iam fide, deducit in primis inscitiam glo. in Historiis, quę ex nominum propinquitate, pro Fráconia Franciam, pro Francis Gallos crediderunt, quos diuersos esse deducit: nam post diuum Hiero. ad Iouianum, dicit, Francos Germaniæ populos, inter Sueuos, & Saxones, regionem fortem magis, & bellicosam, q̃ latam, tenere, quæ nota ad dicta supra nu. i3. post Fab. & de eorum per Germaniam peruagatione historiatim scribit, & qualiter in locum Caroli Martelli, ex his Francis oriundi Pipinus filius in opes, dignitatemq; successit, & Zachariæ Pontificis auctoritate, in locum Chylderici Galliarú Regis, (quem gl. ait in. d. c. uenerabilem. per incuriam, Ludouicum nominare) fuisse suffectum, Qui Chyldericus ob inertiá, & q; raro in conspectum

ſpectum ſuorum prodibat, regno deturbatus in monaſterium ob truſus eſt. per. c. alius. xv. q. vi. Demum, ꝙ Stephano Pontifice au ctore, in Carolum Pipini filium a Græcis Principibus Imperiũ eſt tranſlatum. ut in. d. c. uenerabilem. cum concor. ubi dicta uer ba, Apoſtolica ſedes Imperiũ, in perſonam Magnifici Caroli a Græcis tranſtulit in Germanos, & in cle. unica. de iure iur. dicẽs non negare quoſdam ex Gallorum Regibus, olim imperaſſe, ſed Imperium a Græcis in Gallos aliquando trãſlatum, id pernegat, & ꝙ primus Germanorum Carolus, cognomento Magnus, ſum mum principatũ eſt adeptus, Deinde Anno ſalutis M. I I. Grego. V. de eligẽdo Imperatore ſanctionem tuliſſe, Ottone. V. qui tunc Imperium tenebat non refragante, ut, ſcilicet, ſolis Germa nis liceret Principem deligere, ut ſupra diximus, & infra ſeq. q. Qui Cęſar, & Rom. Rex appellatus, tũc Imperator & Auguſtus haberetur, cum Romani Pontificis auctoritas acceſſiſſet, & hãc eſſe ueram hiſtoriam, cuius ignara glo. minus accurate legẽs, er rauit, aliter declarãdo, & quę ſupra dixi in. q. iiii. nu. 4. poſt Alci.
22 in. l. bona ciuitatis. ff. de uerbo. ſignifi. † Et circa prædicta, nota Germanos, & Theutonicos idem eſſe, ut patet in iuribus ſupra allegatis, quorũ multa de Germanis dicunt, & tex. in. d. c. in die. Theutonicos appellat. & Bar. in. d. trac. de regi. ciui. col. fi. in pri. dicit, Germanos, ideſt, Theutonicos, & expreſſe not. Abb. in. d. c. uenerabilem. iii. col. poſt prin. poſt glo. ibi, in uerbo in Germa nos. & alleg. ad eandem expoſitionẽ, gl. expreſſam in. c. i. xxxiiii. diſtinctio. & de Theutonica terra meminit text. in titu. de cap.
23 Conra. §. ſimiliter. & dicit Abb. d. loco, † ꝙ dicuntur Germani, quia ſunt uerum germen, & uiri nobiles. per. d. c. uenerabilẽ. uel ſm Io. an. a gigno gignis, propter fęcunditatem in generãdo, eſt enim patria multum generatiua. Aduertendum tñ eſt, dum ſupra
24 facta eſt mentio de Germanis, Theutonicis, & Alemanis, † quia Alemani, & Germani idem oĩo eſſe non vñr, ꝙ primo patet, quia his diuerſis titulis inſcribitur Imp. in rub. inſt. & in. iii. conſti. C. & in rub. ff. Item qũo differant, & quæ ſint hæ Prouincię Germa niæ, & Alemanę, nouiſſime a penetralibus, declarãt Mod. Tau. in rub. ff. col. xi. & ſeq. ubi uidẽdum omnino, quia dicunt Alema norum nomen a Geographis pene omnibus ſupprimi, & Germa nię fines dubios. Sed bene concurrere uidentur Theutonicos, & Germanos. Idẽ eſſe cum Abb. & etymologia, ubi ſupra. Sed hęc ad Iur. conſul. parũ ſpectãt, unde peritioribus relinquo, ut And. Alcia. & Epiſ. Gurgeñ. & ſimilibus.

RESTAVRI CASTALDI
OCTAVA QVAESTIO.

1 *Qui ſint illi, qui eligant Imperatorem, & ubi, qualiter, quomodo, & quando, & de iuribus, & priuilegiis eorum, late. Et an officium tranſmittant ad hæredes, & quos, & eis uacantibus, quis eligit, & multa in materia notanda.*

2 *Imperium non defertur succesſione hodie, & quid olim. & nu. ſeq.*

4 *Regimen per electionem, an ſit magis diuinum. & .nu. 20.*

5 *Electio ſpectat hodie ſeptem Principibus Alemaniæ. & .nu. 10.*

6 *Rex Bohemiæ, an ſit proprie, & originaliter de electoribus Imperii. & nu. 12*

Electores Imperii ſunt digniores aliis Principibus.

7 *Palatinus, Dux Saxoniæ, Brandeburgenſis, qui ſint.*

8 *Ordinatio Electorum Imperii cur, & quo tempore facta. & nu. 11.*

9 *Forma, & modus electionis, & in quo loco.*

13 *An iure aliquo expreſſe probetur de dictis ſeptem Electoribus Imperii.*

14 *Electoribus Imperii quis dedit poteſtatem eligendi. & nu. ſeq. multis.*

17 *Adrianus Papa cogitauit immutare electionem Imperatoris. & nu. ſeq.*

18 *Electores, an debeant eſſe de Alemania, & cur. & nu. ſeq.*

21 *Hæreditas cur non in dignitatibus.*

22 *Bulla Caroli. IIII. Rom. Imp. tota ſuper electione Imp. & de Electoribus, & iuribus eorum, & officiis, & ubi, quomodo, qualiter, & quando. In. lx. cap. ſummata ordinate. Not. & pulchre, & an tranſeat ad hæredes, & quos, & quis eligat Electores, ſi uacant.*

1 OCTAVO Quæro † qui ſint illi, qui eligant Imperato-
rem, et ubi, quomodo, et qualiter, et quando, et de iuribus,
2 et priuilegiis eorum, &c. et quidem quicquid olim eſſet, † hodie
Imperium ſucceſſione nõ defertur, ſed electione, ut probat text.
in ſæpe alleg. c. uenerabilem. ad fi. ibi, uideretur Imperium non
ex electione, ſed ex ſucceſſione deberi, et in præiudicium Princi-
pum redundaret, licet olim ſecus, ut in. c. in ſynodo. lxiii. diſtin.
l. certa forma. C. ut in poſſeſ. cum ſimi. ut per Pet. de Mõte in. d.
trac. d. loco. ii. q. et late Imperatores ſucceſſione ſucceſſos olim,
nouiſſime ſcribit, et probat, etiam iuribus contra Oldra. Io. Leci-
rier in trac. de primogenitura. ii. lib. q. xii. col. i. viii. uolu. Tract.
3 † Et uario modo olim fuerunt electi Imperatores, quãdoq; a Po-
pulo, ſiue Senatu, ſiue ab Exercitu, quandoq; de genere, quãdoq;
uero non, ut no. refert (licet aliud non alleget) et deducit nomi-
na, Aug.

na, Aug. de Anco. d. lib. suo. q. xxxvii. articu. v. Sed hodie secus, quia electione, non successione, ut est expressum in. d. c. uenerabilem. facit. c. accepimus. extra de pac. cum simi. & tradit Bal. in ti. de pace constan. in. c. priuilegia. ad fi. in uerbo concessimus. in prin. i. q. in usibus feud. Io. an. in. c. grandi. de supplen. negli. præla. in. vi. in uerbo iure regni, & Pet. in. d. ii. q. & merito fuit inductum, quia, ut Bar. ait not. in. d. suo tracta. de regi. ciuit. ii. q. pen.
4 col. ad fi. † Regimen, quod est per electionem, est magis diuinũ, q̃ illud, quod est per successionẽ, unde in rebus ecclesiasticis successio ita detestatur. d. c. accepimus. & extra de fil. presbyte. c. ad extirpandum. & c. ex transmissa. cum simili. & in Imperatore est tex. in. d. c. uenerabilem. & in clemen. i. de iure iur. post princ. ibi, & a qua ad certos eorum Principes, ius, & potestas eligendi Regem in Imperatorem postmodum promouẽ. peruenit, & infra dixi ad fi. huius. q. Quibus addo Io. lecirier in tract. de primogen. q. xiiii. ii. lib. col. iiii. viii. uolu. Tract. & seq. col. ubi late post Io. Budrianum in Aristo. iii. Polit. q. xxiii. disputat ad utranq;, quatuor mediis, quæ comprobat, iuribus, & rationibus, demum concludit, melius esse Principem assumi per electionem, q̃ successione. Item ꝙ per accidens quandoq; contra, secundum illum, ipse tamen denuo plene insta: utrinq;, inclinans, tandem ipse, melius esse, ꝙ per successionem, postremo quærit tunc, cur secus sit in Papatu, & spiritualibus, post Augu. de Anco. in tract. de pote. Papæ. q. ii. artic. iii. Id tamen uerum uidetur melius esse regi bono Rege, q̃ bona lege, Anto. sicu. in tract. de pote. reg. q. lxvii. l. præsenti. C. de his, qui ad eccle. confu. Bal. in. l. ex hoc iure. ff. de iust. & iure. Bar. & Pau. in. d. l. pręsenti. facit quod no. glo. singu. in. l. antepe. post tex. ff. de tute. & in. c. ad apostolicæ. ante fi. de re iudi. in. vi. ibi, illi, aut ad quos in eodem Imperio Imperatoris spectat electio, eligant libere successorem, & als text. in. c. legimus. xciii. distin. dicit, ꝙ exercitus facit Imperatorem, & sic ex electione. & glo. pen. in. c. ad apostolicæ. de re iudi. in. vi. de quo. c. legimus. qualiter prius a Senatu, Populoque Roma. data cura Prouincię moderādę alicui, mox ex bene gestis; hi ab uniuerso exercitu Imperatores nominabantur, scribit ex historia Romana ille Gurgeñ. in. d. libello de coron. char. xx. ii. col. & seq. in. §. cum hactenus. & ibidem qualiter postea successione Imperium delatũ,
5 demũ electione ex historia Romana, deducendo gradatim, † Hodie clarum uidetur electionem spectare septem Principibus Alemaniæ, quorũ tres sunt Prælati, reliqui Laici, idest, Archiepisco:

pus Maguntinus, Colonienſis, & Treuerenſis Prælati, Quatuor laici, ſcilicet, Palatinus, Comes Rheni, Dux Saxoniæ, Marchio Brandeburgenſis, & Rex Boemiæ, olim Dux, ſecundum glo. no. pen. in. d. c. ad apoſtolicæ. in uerbo illi autem. cum qua ſimpliciter tranſit Abb. in. d. c. uenerabilem. poſt prin. & eam tenet, & ait ſing. Alex. & Iaſ. in. l. licet. de leg. i. in prin. i. not. Licet cauēdum
6 ſit, quia. d. glo. pen. ſubdit, quoſdam dicere, † ꝙ Rex Boemiæ de neceſſitate uocādus non eſt, niſi cum alii diſcordāt, nec id ius habuit ex antiquo, ſed ꝙ hodie de facto tenet poſt Hoſti. in. d. c. uenerabilem. idem dicit poſt Laud. ibi, Cardi. in. d. clemē. unica. de iure iur. in princi. vii. not. Et uerſus ſunt, quibus prælati Electores Imperatoris continentur, uidelicet.

Magna Maguntia, craſſa Colonia, Treueris alma,
Atq; Palatinus Dapifer, Dux portitor enſis,
Marchio Præpoſitus Cameræ, Pincerna Boemus,
Romanum Regem ſtatuendi, dant ſibi legem. Vel
Hi faciunt Regem ſeruantes ordine legem.

Et hos ſeptem Principes Alemaniæ Electores Imperii, quatuor laicos, tres clericos ſimpliciter enumerat etiam Augu. de Anco. in tract. de pote. papæ. q. xxv. arti. ii. uerſi. reſpondeo. & Cardi. Iacoba. nouiſſime in ſuo tracta. de Concil. lib. i. fac. lvi. colū. ii. poſt Hoſti. Albe. Barba. & Paui. & ꝙ Colonieñ. eſt Cācellarius Italiæ, Treuereñ. Galliæ, Maguntineñ. Germaniæ. Idem Io. Vgo. in lib. quem Quadruuiū inſcribit, ad Maximil. Regem. char. vi. & ſeq. Et ꝙ tres ſunt prælati, quia funiculus triplex &c. Quatuor ſeculares, ut præſtent auxilium, potentia ſeculari, contra rebelles, & contumaces, ut etiam tetigi infra. q. cvii. ad fi. Et dictos ſeptem eſſe electores ſacri Imperii etiā approbat Bulla Caro. iiii. Rom. Imp. de qua dixi infra ad fi. huius. q. & per conſequens Regem Boemiæ. & idem Pet. de Monte de dictis ſeptem in. d. trac. de Monarchia. d. c. expeditis. q. ii. Subdens, ꝙ quidam dicunt de Rege Boemiæ, ut ſupra, ſcilicet, ꝙ non ſit uocandus, niſi quando illi ſex diſcordant, poſt Hoſti. & Archi. ubi ibi. Et idem nota. in tract. de Nume. & titu. Card. vi. char. i. & ii. col. in. vi. uol. Tract. ſcilicet, ꝙ fuit additus ob id, ad tolleñ. Electorum diſcordias, licet ibidem dicat per Grego. V. Electores inſtitutos ſuper quatuor Columnas, ſcilicet, quatuor Duces, quatuor Marchiones, quatuor Lātgrauios, quatuor Burgauios, quatuor Comites, quatuor Liberos, quatuor Milites, quos ibi enumerat & tres Epiſcopos, tandem dicit in Chronicis Iacob. Berg. & Hertmāni, ſeptem

ptem

ptem solum nominari Electores, de quibus supra, Ille in lib. sacrarum Cæremoniarum, Sectione.xiii. cap.iiii.lib.i. tradit hos septé Electores Rom. Imperii, digniores esse aliis Principibus, præter Reges, ratione electionis, scilicet, tres Archiepiscopos, & tres Principes, & q septimus additus fuit Rex Boemiæ. Declarando notaut supra, q Colonień. scilicet, Archiepiscopus, Cancellariæ Imperiali præest per Italiam, Maguntius, ut Decanus Electorum per Germaniam, Treuerensis per Gallias, & singulis illorum sua Prouincia, & Diocesi præcedit. secundum Caro. IIII.
7 Sanctionem, † Palatinus, qui inter laicos primũ locum obtinet, Archidapifer est Imperii, & ad eum pertinet deferre Aureũ Pomum ante Cæsarem, Dux Saxonię Archimarescallus est, & Ensem nudum ante Cæsarem præfert, Brandeburgensis Camerarius Imperii censetur, & ante Cæsarem Sceptrum Imperiale portat, & q q̃uis ille Comes, hic Marchio dicatur, sunt tamé & Ducatus titulo omnes insigniti; nam Palatinus ex Ducibus Bauariæ primus habetur, Brandeburgeñ. Pomaramiæ, & Stetinésem Ducatus obtinet, sed q Comitatui, & Marchionatui fuit attributa eligendi potestas, hoc refert ille in.d.c.iiii. sub rub. de receptione alicuius Prĩcipis Electoris Imperii, licet nihil alleget, quæ hic placuit inserere ad unguem, quia (ut ipse refert) non facile hæc alibi leges, & ut omnes saltem notitiam Electorum Imperii habeant, pręcipue cũ turpe sit Patritio, & Nobili uiro ignorare ius in quo uersatur. iuxta. l. ii. §. Seruius auté Sulpicius. ff. de orig. iur. l. professio. C. de mune. patri. lib. x. cum simi. & ad dictos septem Electores spectare electionem Imperatoris de consuetudine a iure approbata, cum glo. in. d. c. ad Apostolicæ. tradit Iac. alua. in tit. quis dicatur Dux. in prin. v. col. & cum eo trã sit Io. Vgo. in lib. Quadruuii Ecclesiæ. char. 29. §. sed &. col. i. & secunda, in princ. ponens & ipse Iacob. & Ioan. uersus, similes supra relatis in duobus ultimis, sed ante eos aliter, & post eos unum, uidelicet.

Maguntinensis, Treuerensis, & Colonensis
Quilibet Imperii sit. Çancellarium horum,
Et Palatinus Dapifer. &c. Et ultimo loco habet
Hi statuunt Dominum, cunctis per secula summum.

8 † Refertq; Iac. talem ordinationem Electorum fuisse factam ex causa, tempore Ottonis. III. ne Imperium iret per successionem,
9 sicut tunc fuerat per tres Ottones successiue. † Et q fuit facta
10 Anno Domini M. C. Item subdit, † q forma electionis est, q

prædicti Electores conueniunt in unum, more Collegiorum, in Mellareñ. Treuereñ. diocesis, ad statuendum diem electionis cõmuniter facieñ. per ipsos in oppido Frãchfort, & ꝙ ibi postea fit electio, sic scribit Alua. in. d. v. col. notanter. Et cum. d. glo. in d. c. ad apostolicæ. scilicet, ꝙ electio Principis fit hodie per electionem Prælatorum, & Principum, tradit Bar. simpliciter, licet non exprimat quorum, in. d. tract. de regim. ciui. pen. col. ad fi. & ꝙ non per successionem. Idem cum. d. glo. ut, scilicet, per illos septem Electores eligatur, Port. in Institu. in proœ. pen. col. ante fi. uersi. sed debet primo eligi. & Bart. simpliciter per not. in. d. c. ad apostolicæ. ꝙ ius eligendi habent Principes de Alemania, in l. fi. C. de legi. ad fi. Idem Bal. ꝙ hodie sint certi nobiles, qui auctoritatem, & priuilegium ab Apostolica sede habẽt, Principem eligẽdi, & ꝙ illi eligũt, & ꝙ nullus alius debet electioni interesse, tradit in tit. de pace constan. in uerbo concessimus. ii. q. in usi. feud. ubi principaliter quærẽs, quis eligat Principem. Primo arguit, ꝙ Senatus, Secundo ꝙ a Principibus, Populi suffragio, ultimo, ut supra cõcludit, per dictos nobiles. & alleg. l. iiii. in Lombard. de Pontificibus. iii. q. uers. sed hodie quidam Principes eligunt Imperatorem. Et addo, ꝙ idẽ Bal. in sua Margarita in uer
11 bo annus, dicit, † ꝙ Anno Domini Millesimo, Als ab incarnatione M. IIII. institutũ id fuit, scilicet, ꝙ Officiales Imperatoris eligerent ipsum Imperatorem, & eligentes Alemani sunt hi, de quibus supra, ponendo etiam dictos uersus, & ꝙ ita ponit
12 Inno. in. d. c. uenerabilem. de elec. † Et dicit, ubi supra, Bal. ꝙ. d. Dux Boemiæ non est necessarius in electione, nisi quãdo alii discordant, & in partes æquales se diuidant, prout etiam tetigit d. glo. pen. in. d. c. ad apostolicæ. & cum Bal. etiam Firma. in suo reper. in uerbo electionarii. Et Io. Vgo. in. d. lib. char. xxix. col. i. §. sed & uersi. & dicunt aliqui. Idem ꝙ per Grego. V. fuerũt dati. d. vi. Electores, ut in Platina in uita eiusdem, & Regem Boemiæ, supradicta ratione additum, & adesse cum alii discordant: olim autem primo non fuisse adiectum, neq; habere ab antiquo id ius, sed de facto tantum, cum. d. glo. de quo per Plati. d. loco, & Host. in. d. c. uenerabilem. col. i. refert Io. lecirier in lib. de primoge. q. xii. ii. lib. §. neq; obstant. ad fi. viii. uol. Tract. subdẽs, ꝙ siue de iure, ex primordiali institutione, siue præscripta consuetudine, id fuerit, laudabile est, arg. l. si unus. §. principaliter. ff. de arbi. scilicet, quia in numero pari, res de facili sine exitu futura est, propter naturalem hominum ad dissentiendum facilitatem.

Idem

Idem Card.ꝙ hodie per Principes Alemaniæ debet eligi Imperator.in.d.cle.i.in prin.de iure iur.i.no.& glo.ibi in prin. in uerbo ad certos.Remittit ad no.in.d.c.ad apostolicæ.in uerbo Iesu Christi.sic Bal.in.d.glo.concesserimus.ad fi.in uersi.nomina electorum.& Bal.in rub.C.in fina.uerbis Simpliciter dicit, Imperium esse per electionem Baronum,& Io.Fab.late enumerãs,ut supra,dictos septem,scilicet,tres Archiepiscopos,& quatuor Prin-
13 cipes seculares.in rub.prin.insti. † Sed ad unum ultra iam dicta aduertendum uidetur,scilicet,ꝙ licet scribẽtes,ut supra,post gl. dicant de dictis septem Principibus Electoribus, non tamen in aliquo tex.id expressum uidetur de numero,nec etiam de quibus specialiter,sed solum dicunt,ꝙ ab Ecclesia Imperium a Græcis in Germanos trãslatum fuit,& ab ea ad certos eorum Principes ius,& potestas eligendi Regem in Imperatorem peruenit, ut in d.clemen.i.de iure iur.post prin.ibi,& a qua ad certos, & sic non exprimit aliter quos,& quot,licet glo.ibi remittat se ad no.in.d.c.ad apostolicæ.sic tex.in.d.c.uenerabilem.ibi,illis Principibus ius eligendi Regem in Imperatorem,ad quos de iure nescit pertinere,& idem parum post in.§.obiectioni.ibi, q̃uis plures ex illis,qui eligendi Regem in Imperatorem promouendum obtinẽt potestatem,& sic non exprimit quos,nec quot. Doctores tamen exprimunt de dictis septem,ut supra,iura tamen non exprimunt sic,nec.c.ad apostolicæ.in fine. de re iudi.in.vi.ibi,illi autem ad quos in eodem Imperio Imperatoris spectat electio,eligant libere successorem,non tamen dicit qui,quotue sint,licet ibi bene gl. enumeret,ut supra.Bene uerum est,ꝙ tex.in clemẽ.i. de iure iur. factum electionis referendo in.§.nos eodem.dicit simpliciter ex parte Principum,tam Ecclesiasticorum, q̃ Secularium, qui eundem elegerant,& in.c.uenerabilem.supra alleg.in prin. dicit,electioni se ingerens Principum derogauit dignitati,& sic ibi colligi potest,ꝙ Principes eligunt, sic ante fi.ibi,libertas Principum
14 in electione periret.¶ † Insuper aduertendum est, ꝙ dictam potestatem dictis Electoribus dedit Ecclesia ipsa,Supponit simpliciter Augu.de Anco.in tract.de pote.Papæ q.xxxv.arti.i. uersi. in contrarium.&.ii.articu.&.iii.in prin.& uersi.in cõtrarium, & iiii.Sed ultra eum hoc probat tex.in.d.c.uenerabilem.post prin. ibi,præsertim cum ad eos,& potestas huiusmodi ab Apostolica sede peruenerit,Quæ Rom.Imperium a Græcis,&c. & tex.in.d. clemen i.post prin.de iure iur.ibi,& a qua,scilicet,ecclesia ad certos Germanorum Principes,ius, & potestas eligendi peruenit.

F

Idem Bal. dicit simpliciter, tales Electores auctoritate Apostolica electionem concessam habere, in d. titu. de pace constan. in d. uerbo concesserimus. i. q. ibi, Sed illi, qui ita eligunt &c. &. ii. q. ibi, uel ab eis sine populi &c. & in d. q. uersicu. sed hodie quidam Principes eligunt Imperatorem, qui potestatem eligēdi ab Apostolica sede acceperunt. & Moder. Taurinen. in rub. proœ. ff. vii. col. post prin. referunt, Grego. Merulam antiquitatis uicecom.
15 lib. i. sic scribere. † Restitutus in Sacerdotium Greg. V. legem, Pontificia auctoritate, de Imperatore eligendo, atq; creando sanxit, & q; ad nostra usq; tempora per Quadringentos, & amplius annos seruata est, ne in Imperium, prout in hæreditarium filii a parentibus excipiatur, aut qui opibus, & armis plus possit, illud usurpet, Sed paucorum Procerum suffragiis designatus, mox, auctore Pontifice, iustum, & legitimum Imperium possideat. Hæc ille. Addo idē de Greg. Mod. Medi. in l. bona ciuitatis. ff. de uer. sig. & in l. inter claras. in gl. ii. col. iii. in prin. C. de sum. trin. & fi. cath. & Epis. Gurg. in libel. de coro. Imp. char. xii. col. ii. & seq. §. sed fac. post diuū Tho. in lib. de reg. prin. ut & supra tetigi præce. q. nu. 21. Item considerādum, & notandū est, q; licet dicta iura loquant, ut supra. s. ab Ecclesia Electores ptātē habuisse, dicunt tñ ad eos de iure, & antiqua cōsuetudine tale ius, & talē potestatem pertinere, ut in d. clemē. i. in prin. & in d. c. uenerabilem. post princ. ibi, ad quos de iure, ac antiqua consuetudine, & in. §. obiectioni. ibi, qui eligēdi de iure, ac consuetudine obtinent potestatem, unde ibi. iii. col. in princ. no. Abb. q; consuetudo potest concurrere cum iure communi, & sic adiicere maius robur, & uinculum ad ipsum ius commune. c. sopite. de cēsib. ad quod facit not. Bar. in l. de quibus. ff. de legi. in ii. lect. iiii. col. nu. 8. uersic. quandoq; redigitur in scriptis. & ibi dixi legēdo Romæ, & facit. c. si
16 gnificauit. de corpo. uitia. † Et reperio, q; al's do. Anto. de rosel. in suo trac. de concil. char. fi. iii. col. in princ. Simpliciter dicit, q; dicti Electores potestatem ab Ecclesia eligendi, susceperunt, scilicet, ab uniuersali collectione, per. d. c. uenerabilem. & dicit ipse, Intelligo modo ab Ecclesia, idest, ab uli electione fidelium, cum ecclesia. Quia fm ipsum, solus Papa nō disponeret, uel cōcederet alicui ius eligēdi Imperatorē secularem, & licet tex. in d. c. uenerabilē. dicat, q; Electores hñt a sede Aplica ius eligendi, fm eum intelligit mediate, nō imediate: nā respectu illo, habito q; sedes aplica transtulit Imperium in Germanos, per hoc id potest dici de Electoribus habere a sede Apostolica auctoritatē. & quę diximus

ximus infra.q.xiii.in fi.& idem Anto.de rosel.in tracta.de pote. Papæ.i.q.princi.respondendo decimæ rationi, dicit, pariter Electores in consequentiam habere ab Ecclesia potestatem, non ꝙ potestas illa sit principaliter in sacerdotio, comprobãdo eadem ratione, per no.in.d.c.ad apostolicæ.de re iud.de qua infra.d.q. xiii.in fi.quia, scilicet, Pontifex non posset eligere priuando Electores non negligentes.& diuus Tho.in lib.de regim. princ.secundum ꝙ refert præfatus Episco.Gurgeñ.in.d.libello de corona.char.xiii.i.col.sub.§.sed fac.hæc als scribit, Imperium transfertur a Græcis ad Francos, deinde per Adrianũ Papam ad Germanos, apud quos per Grego.V.similiter genere Theutonicum instituta est electio Imperialis, ut, scilicet, per septem Principes Alemaniæ fieret, quæ usq; ad ista tempora perseuerat, & tam diu durabit, q̃ diu Ecclesia Rom. (quę supremum gradum in principatu tenet) Christi fidelibus expedire iudicabit, Vnde subdit ille Episcopus, ꝙ Platina in uita Adriani.V.dicit, Adrianus cogitauerat Constitutionem Grego.de Imperatore eligendo, nõ quidem omnino tollere, sed in meliorem formã immutare. Idem in eodem libello char.xxv.i.col.sub.§.iam fide, ut supra late dixi.q. præced.ad fi.& refert no.Augu.in.d.tract.q.xxxv. artic.ii. † ꝙ
18 Electores, per quos Papa eligit Imperatorem, debẽt esse de Alemania, ex antiqua consuetudine Ecclesiæ, & Grego.V. tempore Ottonis Imperatoris, conuocatis, & requisitis Principibus Alemaniæ, septem Electores instituit, officiales ipsius Curiæ Imperialis supradictos. † Et causa quare solum de Alemania fuerint
19 assumpti, ꝙ triplex communiter assignatur, Vna, quia de Alemania fuerunt illi Principes, qui liberauerũt Ecclesiam oppressam. Secunda fuit deuotio illius Populi, ad Sanctum Petrum, & Paulum. Tertia uoluntas Papæ Grego.V.qui de Theutonia fuit natus, & consanguineus Ottonis Imperatoris. Hæc ille, nihil tamẽ allegans. Bene uerum est, ꝙ idem Augu.in.d.tract.xxxv.q.vii.artic.defendit, † ꝙ melius esset si Imperium ordinaretur per hære
20 ditariam successionem, per tres principales rationes, respondendo contrariis quibusdam, & supra diximus, num.4.huius.q. Sed ego do bonum tex.in materia in contrarium in tit.de alie. feud. in usib.feud.ibi, in feudo Comitatus, uel Marchiæ, uel aliarum dignitatum non est successio, secundum rationabilem usum, sed hodie est usurpatũ. Item not.Io.an.in.c.ad apostolicæ.de re iud. lib.vi.super uers.illi autem.in gl.ꝙ Papa non potest priuare Electores, uacante Imperio, & per se eligere, ut dixi infra.xiii.q.

22 ¶ † Circa prędictos Electores, & electionis materiam, addo, q̃ nuper uidi impressam Aureã Bullam Caroli. IIII. Rom. Imp. in libro quodam, qui inscribitur Fasciculus rerum. fol. lxiiii. & seq. continẽtem uaria Capitula, Decreta, & Constitutiones perpetuo ualituras, ex certa sciẽtia, & de Imperialis plenitudine potestatis, quæ quoniam ad manus multorum, ut puto, non peruenit adhuc, operæprecium duxi, publice utilitatis gratia, summatim per capita hic referre, & conclusiue, ut saltem, summaria aliqua noticia habeatur, latius postea ibi uidenda, casu eueniẽte.

Primo ergo. d. Bulla, quæ Aurea inscribitur, disponit, qualis debeat esse conductus Electorum, & a quibus, eueniẽte casu electionis, Regis Rom. in Imp. promouẽdi, ut unusquisq; Princeps Elector, requisitus, alterum Coelectorem, uel eius Nuncium per loca sua, & etiam ultra, teneatur, si potest, conducere uersus Ciuitatem, in qua talis electio fuerit celebranda, sic & in redeundo absq; dolo, sub pœna periurii, ac perditionis, pro illa dũtaxat uice, suæ uocis.

Secundo, idem extendit, ad uniuersos alios Principes, feuda, a Sacro Rom. Imp. tenentibus, & alios quoscũq;, & de uictualiis dandis pro communi precio, & cursu, sub pœna priuationis omnium bonorum feudorum, & possessionum.

Tertio, contrauenientes conductui, uel turbantes euntem Electorem, punit, ut supra.

Quarto, primum caput extendit, etiam si inter Coelectores esset aliqua discordia, uel inimicitia.

Quinto, astringit prædictos in prædictis, iuramẽtis, & literis firmare, pœna arbitraria adiecta.

Sexto, q̃ siquis Princeps, Elector, uel alius, cuiuscunq; conditionis, ea, quæ ibi disponitur, adimplere nolit, Elector consortio Electorum, & uoce, & alii, feudis priuentur perpetuo.

Septimo, particulariter designat, & specialiter, cuilibet Principi electori singulares cõductus, & conductores, pro regionũ, & locorum adiacentia, magis aptos, ut ibi plene, ordinateq; describitur, scilicet, qui conducant Regem Boemiæ, qui Archiepiscopum Colonieñ. Sacri Imperii per Italiam Archicancellariũ, qui Archiepiscopum Treuereñ. Sacri Imperii per Galliam, & Regnum Arelateñ. Archicancellariũ, qui Comitem Palatinũ Rheni, Sacri Imperii Archidapiferũ, qui Ducem Saxoniæ, Sacri Imperii Archimarescallum, qui Marchionem Brandeburgẽsem, de quibus ibi late, & sic sex ponit, non septem, nihil enim est de Archiepiscopo

chiepiscopo Mogunt.

Octauo, uult, ꝙ tempestiua sit insinuatio, & requisitio, conductus, ut requisiti commode, & oportune se ualeant præparare.

Nono, declarat iam dicta circa materiam cōductus intelligi ut unusquisqꝫ ad eum requisitus, teneatur per suas dumtaxat terras, & territoria, & ultra quanto potest remotius, absqꝫ dolo sub pœnis supradictis.

Decimo ordinat, ꝙ Archiepiscopus Moguntineñ. pro tempore, intimet literis per suos Nuncios, patentibus, omnibus Coelectoribus, electionem eandem, cum die, & termino expresso conuenienti, quo peruenire possint, & ꝙ infra tres Menses continuos, omnes adesse debeant in ciuitate Franchfort, super Moganum, uel per se, uel per Nuncios destinatos, cum omnimoda potestate, cum literis patentibus, & sigillatis, magno sigillo, remissiueqꝫ ponit ibi formam talium literarum, quas postea ponit fol. lix. colum. ii. Intimationis, scilicet, & Procuratorii, & infra cap. xlvi. & sequen.

Vndecimo, ꝙ cum de obitu Imper. uel Regis Rom. in diocesi Maguntina constiterit, ex tūc infra unum mensem, a die notitię obitus, cōtinue numerañ. singulis Principibus Electoribus obitum ipsum Archiepiscopus Maguntinus, literis declaret. Alias iidem Principes, motu proprio, etiam non uocati, infra tres Menses post id, in dictam Ciuitatem Franchfort, ueniant electuri, Regem Rom. in Imp. promoueñ.

Duodecimo, ꝙ unusquisqꝫ Princeps elector, uel sui Nuncii. d. Ciuitatem Franchfort, cum. CC. Equitibus tātum, tempore pręfatæ electionis, debeat introire, In quorum numero. lx. taptū armatos, uel pauciores, secum introducat, non plures.

Decimotertio, ꝙ Elector non ueniens, per se, uel legitime per alium, aut recedens de loco, ea uice, uoce careat.

Decimoquarto, Iniungit Ciuibus de Franchfort, ut ipsos Electores in genere, & specie, ac suos, ab inuasiōe alterius, fideli studio, protegant, & defendant, in uirtute iuramenti, quod super Euangelia statuit, eos præstare, sub pœna periurii, ac iurium omnium, permittendo omnibus, si contrafecerint, propria authoritate, eos, ut Proditores, & Rebelles Imperii impune inuadere.

Decimoquinto, mandat eadem Aurea Bulla, Ciuibus prædictis, ut per omne tempus quo agitur de electione, neminē in præfatam Ciuitatem cuiuscūqꝫ status, intromittant, uel intrare permittant, Principibus electoribus, & eorum Nunciis, dumtaxat

exceptis, & ingressi expellantur.

Decimosexto, uult, ꝙ ingressi Electores, seu Nũcii eorum.d. Ciuitatem Franchfordeñ. statim sequenti diluculo, in Ecclesia S. Bartholomæi Apostoli Missam Sancti Spiritus faciāt decantari, pro utili electione futura, Demum iurēt in Euangelio Ioan. In principio erat uerbum. &c. data forma iuramenti, per Archiepiscopum Maguñ. ut ibi, eligere idoneum inquantum discretio, & sensus eius dirigunt, remoto precio, &c. pacto, stipendio, uel promisso.

Decimoseptimo, mādat, Electores, seu Nuncios de.d. Ciuitate non discedere, nisi prius maior pars elegerit caput temporale Populo Christiano, Regem, scilicet, Rom. in Imp. promoueñ. ꝙ si infra. xxx. dies a die iuramenti continuos non fecerint, sed distulerint Panem manducent & Aquam, nec ex ea exeant nisi elegerint, cum effectu, quæ notan. sunt infra ad.q.xii.

Decimooctauo, declarat, electionem factā ibi per eos, uel maiorem partem eorum haberi, & reputari debere, ac si foret facta, ab omnibus ipsis, nemine discrepante, concorditer quod nota ad q. supra. xi.

Decimonono, ꝙ tardans aliquis de Electoribus, si postea ueniat, admittatur in eo statu, in quo electio consistebat.

Vigesimo, decernit, ob antiquam, approbatam, & laudabilem consuetudinem, statim facta electione, electum, electoribus omnibus approbare & confirmare omnia iura, & priuilegia, Demum, coronatũ ēt innouare, primo Regali nomine, secũdo Imperiali.

Vigesimoprimo, ꝙ in casu, in quo tres Pricipes electores præsentes, seu absentium Nuncii, Principem electorem præsentem, uel absentem in Regem Rom. eligerēt, uocem illius electi si præsens affuerit, aut Nũcii ipsius, si abierit, plenum habeat uigorē, & eligentium augeat numerum, partemq; maiorem decernit constituere, ꝙ notañ. est ad.q.xii. infra in fi.

Vigesimosecundo, postea eadem Bulla Aurea eiusdem Caro. IIII. Rom. Imp. ad tolleñ. lites prioritatis, in sessione, inter Moḡutiñ. Colonieñ. necnō Treuereñ. Archiepos, Electores Sacri Imperii in Curiis, decernit ordinē, & modum sedendi, & in quo loco, uel manu, perpetuo ualiturum, & obseruandum, qui ibi uidendus est.

Vigesimotertio, Insuper statuit, de Principibus Electoribus omnibus, quomodo, in qualibet sessione, tam in consilio, q̄ in curia, q̄ in mensa, & locis aliis quibuscunque, ubi Imp. uel Regem

Rom.

Rom.ſedere contigerit, aſſidere, & in quo latere debeãt, & infra cap.xlix. & ſeq. & lvi.

Vigeſimoquarto, Et ꝙ uacante Imperio, Moguntiñ. Archie-piſcopus, ut ſupra dictũ eſt, conuocat Coelectores, & ipſe, & non alter, ſingulorum uota inquirit, ordine quo ibi, ſcilicet, ut prima uox ſit Treuereñ Archiepiſcopi, ſicut ſemper obſeruatum fuit, ſecunda uox Colonieñ. cui competit officium & dignitas, Romanorum Regi, primum Diadema regium imponendi, tertia Regis Boemiæ, primi inter electores Laicos, quarta Comitis Palatini Rheni, quinta Ducis Saxoniæ, ſexta Marchionis Brãdeburgeñ. quo facto, ipſi uice uerſa Maguntineñ. perquirunt, ut det ipſis uotum ſuum.

Vigeſimoquinto, Item ꝙ in celebratione Imperialis Curiæ, Brandeburgeñ. Marchio, aquam lauandis manibus, Regis, uel Imp. Rom. miniſtrat, Primumq; potum Rex Boemiæ, niſi libera uoluntate, ob ſua priuilegia, non tenentur miniſtrare, Comes Palatinus cibum afferre tenetur, Dux Saxoniæ Marſchalcatus officium exercet, ut ſolet, ab antiquo.

Vigeſimoſexto, Quòd quoties uacat Imperium, Comes Palatinus Rheni in partibus Rheni Sueuiæ, & in iure Franconio, ex priuilegio debet eſſe Prouiſor Imperii cũ poteſtate iudicia exercendi, ad beneficia eccleſiaſtica præſentandi, recolligendi redditus, & prouentus, inueſtiẽdi de feudis, iuramenta fidelitatis pro Imperio recipiendi, Quæ omnia poſtea electus Rex Rom. innouat, & de nouo recipit iuramenta, feudis Principum, dumtaxat exceptis, & illis, quæ Vanlehen, uulgariter appellantur, quorum inueſtituram, & collationem ſoli Imp. uel Regi Rom. ſpecialiter reſeruat, & dixi infra. q. cx. caſu. cccxvii.

Non; tamẽ ipſe Comes alienat, ſeu obligat res Imperiales, dicto tempore, Idemq; ius cõcedit Duci Saxonię, in illis locis ubi Saxonica iura ſeruantur, ut ſupra.

Vigeſimoſeptimo, ꝙ Imp. ſiue Rex Rom. ſuper cauſis, pro quibus impetitus fuerit, habet (ſicut conſuetudine inductum fuit) reſpondere coram Comite Palatino Rheni Electore, ſcilicet, & Archidapifero, Illud tamen iudicium is, alibi exercere non poteſt, prætereq̃ in Imperiali Curia, ubi Imp. ſeu Ro. Rex ſit pſens.

Vigeſimooctauo, Decernit eadẽ Bulla in. d. lib. fol. lvii. ꝙ nullus alius Princeps præfertur, dictis Electoribus Eccleſiaſticis, & Secularibus, in actibus ad curiam ſpectantibus, & ſignanter; ꝙ Rex Boemiæ quemcunq; alium Regem antecedat.

Vigesimonono, q cum Rex Boemiæ, Comes Palatinus Rheni, Dux Saxoniæ, & Marchio Brandeburgen. uirtute regni eorũ cum cæteris Principibus Ecclesiasticis, suis Coelectoribus in electione Regis Rom. in Imp. promoue. ius, uocem, & locum habeant, statuit perpetuo ualitura. l. q post mortem eorũ potestas, & uox electionis huiusmodi, ad filium primogenitum laicum legitimum transeat, uel illo non extante ad eiusdem primogeniti primogenitum laicum similem, & eis deficientibus, ad seniorem fratrem laicum, per ueram paternalem lineam descendẽtem, mox ad illius primogenitum laicum, & existentibus eorumdem hæredibus masculis primogenitis, defectum ætatis patientibus, frater senior eiusdem primogeniti tutor existat, & administrator, donec ætas legitima uenit, quam in Principe electore. xviii. annos completos taxat. Si uero aliquis locus Electorum omnino uacaret, tunc Imperator, seu Rex Rom. pro tempore de eo prouidet, tanq̃ de re ad se, & Imperium legitime deuoluta. Saluis semper priuilegiis, & iuribus, & consuetudinibus Regni Boemię, super electione Regis in casu uacatiõis per regnicolas, qui ius habent, inquit, eligendi Regem Boemiæ, &c. concessis ab Imperatoribus, & Regibus Romanorum, & quæ infra cap. lv.

Trigesimo, ponit immunitatem Regis Boemiæ, & Regnicularum eius, præcipue de non trahendis subditis, uel causis extra regnũ eius, sub pęna nullitatis, & pditionis causarũ, ipso facto.

Quadragesimo, q quilibet Prĩceps Elector Secularis, uel Ecclesiasticus, omnes Mineras Auri, Argenti, & cuiuslibet metalli etiam salis, tam inuentas, q̃ inueniendas, licite, & libere teneant, & habeant in terris, & pertinentiis eorũ, cum omnibus iuribus, nullo excepto, neq; nõ Iudæos habere Thelonia in præterito indulta percipere. Et nota, q hic est error in. x. ca. stat tamẽ, ut constent remissiones supra, & infra ad hæc cap. q̃ sub hoc nu. citant.

Quadragesimoprimo, q Rex Boemiæ in regno suo Monetas possit cudi facere, Auri, uel Argenti, quę placuerit. Quodq; liceat ei emere ab omnibus, Terras, Castra, & possessiones, uel in donationem, aut obligationẽ recipere, propria, scilicet, ut propria, & feuda, ut in feudum, saluo iure Imperii. Idemq; ius demũ extẽdit ad uniuersos Electores, tam Ecclesiasticos, q̃ Seculares, & legitimos hæredes ipsorum.

Quadragesimosecundo, extẽdit, quod supra dictum est. xxx. loco de immunitate Regis Boemię ad Ecclesias Moguntiñ. Treuereñ. & Colonieñ. appellationibus debitis in eodem iudicio,

non

non alibi,iustitia non denegata,quia tunc dumtaxat ad Imperialem curiã,& eius præsidẽtẽ.&c.& dixi infra.q.cx.casu.cccxviii.

Quadragesimotertio,statuit eadem Bulla Aurea Caro. IIII. Rom.Imp.ꝙ iidem Principes Electores de cætero per singulos annos semel transactis,a festo Resurrectionis Dominicæ, quatuor Septimanis continue numerandis,in aliqua Ciuitatum sacri Imperii personaliter congregentur,tractãtes communem salutem,& pacem,conuiuiis interim moderatis,ut ibi dicitur.

Quadragesimoquarto, reuocat oĩa priuilegia, & literas quibuscunq; concessas,seu concedeñ.quæ libertatibus, uel iuribus, Principum electorum Sacri Imperii ecclesiasticorum,uel secularium,in aliquo derogarent,etiam quibuscunq; clausulis derogatoriis derogatariarum suffultas.

Quadragesimoquinto,ponit de his,quibus, ut indignis, auferuntur bona feudalia.Itẽ & de cõspirationibus Psalburgeriis in partibus Alemañ.nũcupatis,hoc est,de deferentibus loca Pricipum,procurantibus se in aliis ciuitatibus recipi.Item de diffidationibus,quæ materiam nostram Electorum, uel electionis Sacri Imperii principaliter non concernunt,ideo non summo.

Quadragesimosexto,tradit insuper formam literarum intimationis pro electione Romanorum Regis fienda,cuilibet Electori,ut tetigi supra cap.x.

Quadragesimoseprimo,Item,& formam procuratorii mittendi per eum Principem electorem,qui Nuncium suum ad electionem faciendam duxerit destinandum,cum ipse personaliter non accederet,ut tetigi supra.d.cap.x.

Quadragesimooctauo,ponit de unione principatuum Electorum,& iuriũ eis cõnexorũ,quę pariter nihil ad nos pro nũc,hic.

Quadragesimonono,de ordine processionis, & deambulationis inter Archiepiscopos Electores,quoties insignia ante faciẽ Imp.portari contigerit,ultra iã dicta supra ca.xxii.& seq.infra.

Quinquagesimo,de ordine processionis Principum electorũ; & per quos insignia deportentur, ultra iam dicta supra cap. xxiii.scilicet,ut Dux Saxoniæ Ensem Imperialem deferat, Comes Palatinus Pomum,Marchio Brãdeburgeñ.Sceptrum,Rex Boemiæ Regem ipsum immediate,nullo interueniẽte,sequatur, & quæ infra cap.lvi.

Quinquagesimoprimo, de benedictionibus Archiepiscoporum,in præsentia Imperatoris.

Quinquagesimosecundo,punit conspirantes in necem Electo

rum, pœna læsæ maiestatis.&c.

Quinquagesimotertio, decernit alienationes postea factas nullius momenti esse, & alia in materia huiusmodi de uxoribus, & filiis, & reuelantibus.

Quinquagesimoquarto, q etiam post mortem nocentium, inquiri possit, & q serui in caput domini, torqueri possunt.

Quinquagesimoquinto, de integritate principatuum Electorum Secularium seruanda, & dimembratione non faciẽda, & de Primogenitis succedentibus in principatu, nisi mentecaptus, fatuus, seu alterius famosi defectus, & notabilis existeret, quia tũc Secundogenitus, uel senior frater, seu consanguineus laicus proximior in recta linea paterno stipiti succedat, qui tamẽ apud alios fratres, & sorores se clementem, & pium exhibeat, interdicta tamen dimembratione.&c. quæ addenda sunt supra cap.xxix.

Quinquagesimosexto, de Curia Imperiali, & sessione solẽni, ut Archicancellarius super Baculo Argenteo omnia Sigilla, & Typaria Imperialia, & Regalia portet; Seculares Prĩcipes Sceptrum, Pomũ, & Ensem, ut supra ca.l. Item primo Corona Aquisgrani, Secundo Mediolañ. quando iam est Coronatus Imperator, & gestabunt aliqui Principes inferiores, quos eliget Imperator, & q Imperatrix etiam subsequitur Imp. post Regem Boemiæ amicta Insigniis, associata Proceribus, suisq; comitata Virginibus.

Quinquagesimoseptimo, de officiis Principum Electorum in solennibus Curiis Imp. uel Reg. Rom.

Quinquagesimooctauo, de iuribus Officialium, dum Principes feuda ab Imp. recipiunt, & q Electores ad dandum, uel soluendum aliquid non tenentur alicui, cum ipsi feuda recipiunt, nisi sponte, Porro cæteri sic, quantitatis, ut ibi late.

Quinquagesimonono, Mandat, q cum Sacri Rom. Imp. celsitudo diuersarum nationum moribus, uita, & idiomate distinctarum linguis habeat gubernacula moderari, ut plures intelligãt, & intelligantur a pluribus, dum Cæsari assistunt, releuando, filii, & successores Electorum Secularium, quatuor, ultra Theutonicum idioma naturaliter indito, pręsumptiue a.VII. ætatis Anno in Grammatica, Italica, ac Slauica linguis instruãtur. Ita ut infra.XIIII. Annum ætatis, sint proportionabiliter eruditi.

Sexagesimo, Finis est Aureæ præfatæ Bullę Caro.IIII. Rom. Imp. in qua in.d.lib. Fasciculus rerum inscripto, prædicta de electione Rom. Regis in Imperatorem subinde promoueñ. aliorũq;

Principum

Principum Electorum, seu eligentium celsitudines commemorantur, a fol.liiii.usque ad fol.lxii.quæ hic summatim per conclusiones breuiter, ut fieri potuit, transposui, ut magis omnibus innotesceret, quibus sic ad manus peregrinus ille hactenus liber non peruenit, quod nõ ab re factum putaui, & eo curiosum lectorem pro latiori lectione relegamus prædictis non contentum.

Et dicit no.Bal.in tit.de feud.March.post prin. ꝙ in dignitatibus non est hæres, no.ratione de qua ibi, & sicut radii Solis nõ possunt ab eo separari, Ita nec iurisdictio a Repu. unde orta est, & cuius causa uigorem obtinet, & cum dignitas sit propriũ munus, & decus totius uniuersitatis, non transmittitur.&c. licet hodie sit in contrarium usurpatum, ut uendantur dignitates, & iurisdictiones, ut hæreditarium pecus, & ouile, heu, ac ueh nobis miseris.

NONA QVAESTIO.

1 *Quis eligi possit in Imperatorem, idest, in quo gradu existens.*
2 *Priuatus etiam eligi potest in Imperatorem.*
3 *Papa potest eligi etiam non Cardinalis.*
4 *Christus elegit ignobiles.*
5 *Filius post patrem potest eligi in Imperatorem.*

1 NONO Quæro †quis eligi possit in Imperatorem, idest, in quo gradu existens, & quidem iura hoc expresse non uidentur determinare. Ideo Bal.in.d.tit.de pace constan.in uerbo concessimus.iii.q.dicere uidetur, ꝙ quilibet possit in Principem eligi, in quem eligentes consenserint, licet prius uidẽdum est, an electus Imperio sit dignus.per.l.fi.C.de quadri.præscrip.ibi, siue ab his, qui postea dignus sit nomine Imperiali, in.§. q̃ omnia. Subdens, ꝙ de dignioribus tamen est eligendus, nec dedignentur alii Milites, Comites, & Barones, qui non sedent in tam alto cubiculo, quia potentioribus pares esse non possumus. Et sic supponit Bal non esse determinatum gradum in quo debeat esse eligendus Dux, Comes, uel Marchio, uel aliquo alio gradu constitutus, dumtamen dignus sit, facit.c.legimus.xciii.dist.ibi, Imperatorem faciat exercitus, & in.c.uenerabilem.supra alleg.§.obiectioni.presupponitur eligi posse Ducem, als uel Regem. Et in effectu quilibet Princeps uidet, ꝙ possit eligi, etiam si nõ sit Dux, ut est tex.no.in.d.c.uenerabilem.ad fi.de elec.ibi, & in præiudi-

cium Principum redundaret, si non nisi de domo ducis. &c. Referendo Principum ad eligendos secūdum unum intellectum, Imo
2 forte, † & quilibet priuatus posset eligi, si ita uideretur Electoribus, arg. eorum, quæ supra dicta fuerunt. vii. q. pro opi. contra Abb. ibi. Item arg. c. Moyses. xi. q. i. ibi, ut sciremus principatū in populo sanguini non deferendū, sed uitæ. & quod legitͤ Psal. cxii. ibi, Suscitans a terra inopem, & de stercore erigens pauperem, Vt collocet eum cum principibus, cum principibus populi sui. Et ibi, Vir sum pauper, & tenuis, & Dauid pastor fuit, pascēs gregem, ut in historia Goliath nomine Philistæus. de Geth. i. Reg. cap. clxxi. Vnde ipse Dauid dicebat. d. loco cap. xviii. D. ad Saul. Quis ego sim, aut quid est uita mea, aut cognatio patris mei, in Israel, ut fiam gener Regis, & tamen fuit per uiros Iuda unctus in Regem, super domum Iuda, ut. ii. Reg. cap. ii. A. & B.
3 & alii similes. † Et simile uidemus in Papa, qui licet eligendus uideatur de collegio Cardinalium. c. oportebat. lxxix. distin. c. in nomine domini. xxiii. dist. uersi. eligatur. Tamen & extra quilibet priuatus eligi potest, & uxoratus, ut in. c. licet. & ibi Abb. de elec. iiii. no. & glo. in. c. siquis pecuniam. d. dist. & Moder. in d. c. licet. iii. col. & per Augu. de Anco. in suo lib. de pote. Papæ,
4 q. vi. artic. iii. † Et dominus noster Iesus Christus, cuius omnis actio, nostra est instructio. c. significasti. de elec. extra. c. Deus. ii. q. i. & quemadmodū ipse fecit, nos facere debemus, in fratres, & Principem Apostolorū Piscatores ignobiles elegit. Vnde dicebat Apost. i. ad Corinth. ad fi. uidete uocationem uestram fratres, quia non multi sapientes, secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles, sed quę stulta sunt, elegit Deus, ut confundat sapientes, & infirma mundi elegit Deus, ut confundat sapientes, & fortia, & ignobilia mundi, & contēptibilia elegit De-
5 us. † Vnde notandum est, ꝙ licet hodie Imperium successione non deferatur, sed electione, ut supra uidimus, non tamen repugnat, nec est inconueniens, ꝙ filius post patrem promoueatur ad Imperium per uiam electionis, ita not. post Ang. de Periglis nostrum Perusinum, & Imo. post illum tex. Ias. not. & declarat in. l. licet. in. i. not. de leg. i. facit tex. in tit. de pace constan. in prin. in usib. feud. ibi, & filius eius. N. Romanorū Rex Augustus, & in c. priuilegia. codem titulo in uerbo filio nostro concesserimus. & ibi Bald. in glo. non tamen, ꝙ id omnino sit necesse, quia potest & de alia domo eligi, ut est expressum in dicto. c. uenerabilem. ad finem.

Decima

DECIMA QVAESTIO.

An eligatur in Regem uel Imperatorem.

DECIMO Quæro in quem eligitur, in Regem, an in Imperatorem, licet docto. simpliciter dicant, & loquantur de electione Imperatoris, tamen iura uidentur, cum aliquali ministerio loqui; quia rex. in. d. c. uenerabilem. post prin. dicit, personam electam in Regem, & promouẽdam ad Imperium, & sic non dicit personam eligendam in Imperatorem, sed dicit in Regem, & promouendam ad Imperium, sic tex. in clemen. i. de iure iur. in prin. dicit, potestas eligendi Regem, in Imperatorem post modũ promouendum, & sic ex electione illorum, ad quos spectat, uidetur, ꝙ fiat Rex, promouetur postea in Imperatorem per Papam, Vnctione, Consecratione, & Coronatione, ut infra uidebimus. xvii. q. suo loco. & seq. & tex. in. c. i. xxiii. dist. uersic. eligatur. ibi, qui in præsentiarum Rex habetur, & futurus Imperator, Deo cõcedente, speratur, & ita simpliciter sentit (licet nihil alleget) Io. Vgo. in. d. lib. Quadruuii Ecclesiæ. char. xxix. §. sed &. in princ. Sed tex. in. d. c. ad apostolicæ. ad fi. de re iudi. in. vi. dicit simpliciter, illi autem ad quos in eodem Imperio Imperatoris spectat electio, nisi soluas (subaudiendo, scilicet, promouendi) iuxta supra allegata iura, sic & declaretur tex. in. d. c. uenerabilem. ad fi. ibi, ad Imperium assumẽdus, iuncta. l. non est nouũ. & l. sed & posteriores. ff. de legi. cum simi. & Abb. in. d. c. uenerabilem. in. iii. col. not. illum tex. ibi, electum in Regem, ꝙ, scilicet, quis primo eligitur in Regem, postea in Coronatione promouetur ad Imperiũ, & ꝙ secundum Io. an. ibi, eligitur in Regem, scilicet, Alemaniæ, Sed Io. Cal. ꝙ melius dicitur in Regem Romanorũ, & ꝙ ita loquitur tex. in clemẽ. i. de iure iuran. dic tu. §. i. ibi, Henricum Imperatorem, tunc Romanorum Regem. glo. Io. and. ibi dicit, Regem, qui, scilicet, nondum Coronatus erat, & idem ibi Zaba. idẽ clare probat tex. in. d. clemen. i. §. nos itaq;. ibi, dictus namq; Henricus, ꝗprimum fuit in Regem Romanorum electus, & in. §. nos eodẽ. ibi, ipsum nominauimus, denunciauimus, & declarauimus in Regem Romanorum. & in. §. cæterum. ibi, ipsumq; in Regem Romanorum assumpsit, in Imperatorem postea promouendum, & ita concludit Abb. d. loco per illum tex. ꝙ per electionem dicitur Rex Romanorum. in coronatione Imperator, de quo infra uidebimus suo loco. q. xlv. Idem sentit liber sacrarum Cæremoniarum. sectione. v. lib. i. c. i. in prin. dum exorditur, electus Rex, su-

turus Romanorum Imperator.&c.& idem tex.in.d.clemē.i. ibi, ego.N.Romanorum Rex, futurus Imperator annuēte domino. Idem not.Card.ibi in.§.nos.ii.oppo.& in.§.porro.ii.not. & in.§. dudum.ii.no.& de iure ciuili ipse met Imperator sentit, & suppo nit in tit.de alodiis in usib.feud.ibi, ad suscipiendam Imperii co ronam Regem non adiuuauerit.& tex.in extrauag. ad reprimē. in uerbo Rom.Imperatores, uel Reges, cum glo.& tex. in.d.cle. in fi.ibi, ante coronationem Regio Sigillo, post coronationem Imperiali Aurea Bulla, & hic adde, quæ sunt infra.xlv.q.& text. in.c.tibi.lxiii.dist.ibi, ego Rex Otto, & idem late Iac.alua.post illum tex.in tit.de noua forma fidelit.i.col.in usib.feud. Et dici Rex Rom.in Imperatorem promouendus, patet clare ex Aurea Bulla Caro.IIII.Rom.Imp. lata super conductu Electorum, & a quibus, & super Electione, quā uidi impressam nouiter in lib. quodam, qui inscribitur fasciculus rerum.fol.liiii.& seq. de qua etiam supra dixi.viii.q.ad fi. in multis cap. eius, & præcipue.xx. ubi est, ꝙ electus, Regali nomine confirmat, coronatus uero Im periali, & in ea, ita semper denominatur, Rex, scilicet, Roma.in Imp.promouendus.

VNDECIMA QVAESTIO.

1 *An sufficiat eligentium maior pars.*
2 *Electio concors, & quid concorditer factum quando dicatur. & nu.seq. 5.*
3 *Concordia duplex.*
4 *Maior pars communiter sufficit in electionibus.*
5 *A regula non est recedendum, nisi probetur.*
6 *Conuenire in unum quid sit.*
7 *Argumentum a speciali ponit regulam in contrarium.*
8 *Electores Imperij, an eligant, ut collegium, an ut singuli. & in.xv.q.nu. 7.*
9 *Electi persona, an computetur in numero eligentium, ut fiat maior pars.*

1 VNDECIMO Quæro, † an sufficiat eligentium maior pars omnium, uel requirantur duæ partes, sicut als in ele ctione Papæ, iuxta.c.licet.de elec.extra.cum simi. & respondet, ꝙ sufficit maior pars Electorum, nec requiritur consensus omni um, prout communiter contingit in electionibus aliorum præla torum.d.c.licet.in fi.Ita probat tex.in.d.c.uenerabilem.de elec. in.§.obiectioni.in uersi.quis plures ex illis.& ibi Abb.no.& te net.

net.iiii.col.in prin. Sed cauendum est, quia fortiter obstare ui-
detur tex. in clemé. i. de iure iur. in. §. nos eodem. ibi, facta nobis
2 de electione huiusmodi concordi, & legitima plena fide, † & ele-
ctio concors uidetur dici quando omnes cõsentiunt, & nemine
discrepante, ut declarat glo. not. in. c. cupientes. in. §. ad hæc. in
uerbo concordem. de elec. in. vi. post Gulielm. Gar. & Archi. & iu-
ra de quibus ibi, idem not. in. c. quorundam. eod. tit. & lib. & ita
proprie quid concorditer factum dicitur, quia dicitur ab unio-
ne, & conuentione cordis concordia. l. reprehendẽda. C. de inst.
& subst. Arch. in. c. indemnitatibus. de elec. in. vi. Idem gl. in cle-
men. ne romani. in uerbo concorditer. de elec. in. §. eo tamen. quę
firmat nõ dici cõcorditer factũ, quod a maiori parte factum sit,
etiam si unus tantum discreparet, text. & Abb. in. c. in causis. de
elec. extra, tex. & ibi Bal. Ancha. & alii ultra tex. ibi, qui uidetur
probare factum a maiori parte, & factum concorditer poni ut di
uersa, in. l. suum. §. hodie. ff. de pac. cum similibus. quæ nota sunt.
¶ Quid dicẽdum? Alex. in. d. §. hodie. dicit multis. Primo cumu
latis pro dicta opi. ꝙ in contrarium est glo. in. c. ubi periculum.
§. idem. in uerbo singulis. de elec. in. vi. Quæ dicit se als dici con
suetam factum a maiori parte, dici factum concorditer, per iura
de quibus ibi, licet in casu de quo ibi ob text. ibi expressum se-
cus, & Alex. d. loco uidetur tenere post Card. & Rom. ubi ibi, ꝙ
improprie, & iuris fictione, factum a maiori parte dicitur cõcor
diter factum, non proprie, cum quo transit Decius in. l. aliud. §.
refertur ad uniuersos. ante fi. ff. de reg. iur. ꝙ scilicet, uerbũ con-
corditer importet, nemine discrepãte, post Abb. Card. tex. & gl.
ubi ibi. Et Bal. no. in suo diuino consilio scismatis. col. vi. quod
ponitur post titulũ. C. siquis aliq. test. prohib. ante fi. uersi. & est
3 notandum. † Dicit, duplicem esse concordiam, plenam, quando
nemo discrepat, aliã duplæ partis in electione Papæ, uel maioris
in aliis, & hęc dicitur secundũ eum concordia, non respectu per-
sonarum, sed respectu actus, quia est tanta, & talis, quãta, & qua-
lis sufficit in ipso actu. Vnde ex præmissis uidetur, ꝙ si proprie
quid concorditer factum dicitur, cum omnes, nemine discrepan
te, faciunt, ut & late Abb. ipse in. c. non potest. de re iudic. penul.
col. & Alexã. pro cõi in consi. cxxiiii. in causa. lib. ii. i. col. & seq.
plene, & ego do bonum text. in tit. de pace constan. c. in Christi.
ante fi. in usibus feud. ibi, quæ cõcorditer omnes, uel maior pars
mihi fecerint, licet ibi adsit uerbũ omnes. & Alex. in consi. xlviii.
ii. col. lib. vii. dicit, ꝙ concorditer dicitur factum, cum nemo di-

screpet, secundum communem opi. quando uerba referuntur ad singulares personas, non ad collegium, post Pau. Card. & Bal. & præcipue cum est dictum de plena concordia in no. q. de stando ei, q̃d laudabũt arbitri, concorditer tex. in. d. clem. i. de iure iur. in. d. §. nos eodem. dicit de electione concordi, ergo maior pars non sufficiat, Quia a proprietate uerborum, in dubio non est recedendum iuribus uulg. Sed saluãdo Abb. in. d. c. uenerabilem. qui tenet maiorẽ partem sufficere, in casu nostro, per bonũ text. ibi, quis plures ex illis &c. potest responderi ad illud uerbum, concordi electione, in. d. §. nos eodem. q̃ ibi adsit ulterius uerbũ legitimam, quod uerbum uidetur uerificari in maiori parte, per regulam. l. quod maior. ff. ad muni. nemo enim negat, legitimam electionem regulariter dici, quæ a maiori parte facta est, per regulam. d. l. quod maior. cum simi. c. apostolica. ibi, canonicã, cum glo. lvi. dist. c. cum inter canonicos. de elec. extra, & ita in. q. n. sufficere Electorum Imperii maiorem partem, probat bonus tex. in d. c. uenerabilem. n. ante medium, ibi, cum electioni plus cõceptus unius, q̃ contradictio multorum, obsistat. Quæ uerba non caderent bene si omnes, nemine discrepante, consentire debent, ut bene intuẽti patet, & facit regula. l. aliud. §. refertur ad uniuersos, quod a maiori parte fit. ff. de regu. iur. & quod notanter tradit Abb. in. c. cum olim. in fi. de re iud. ubi no. declarat, q̃ cum Papa mandat iure communi, ut aliqui eligant concorditer, tunc uerbũ concordia, stat improprie, & uerificatur in concordia ficta maioris, scilicet, partis. d. §. refertur. et ad id illum tex. in. d. c. cum gl. singulariter notat, q̃ illa uerba plena omnium concordia, prolata in materia iuris in negotio uniuersitatis, ex quo non apparet Principem aliter uoluisse immutare, debet impropriari, et reduci ad terminos iuris, ut uerificetur in maiori parte uniuersitatis, hæc ille, cum quo simpliciter transeunt Moder. in. d. §. refertur. ad fi. et in. c. licet. iii. col. iii. no. de elec. extra, post Are. etiam no. in. l. pro hærede. §. fi. ff. de acquir. hæredi. quæ ultima uerba satis congruunt pro solutione, et intellectu supra relato ad. d. uerba in. d. §. nos eodem. concordi, et legitima electione, quia, scilicet, dicit legitima, iuncta regula. d. §. refertur. et. d. l. quod maior. et d. c. apostolica. cum simi. iuncta. l. legitima. ff. de pac. Mod. in. l. actus legitimi. in prin. ff. de reg. iur. l. i. C. quando non per. part. et ibi Saly. Item quia Papa ibi contingentiam facti referens, nõ apparet, q̃ uelit regulam iuris, (q̃ maior pars sufficit in electiõibus) immutare, ibi, facit dictum glo. sing. in. l. unica. C. quando

non

non peten.par.cum ſimili.& ꝙ no. Anto.ſicu.in no.ſuis in uerbo
conſultatio.Item ſumus in negotio uniuerſitatis, ut infra uide-
bimus.xvi.q.uerſ.in.q.autem noſtra.poſt Abb.in.d.c. uenerabi-
lem.iiii.col.poſt prin.poſt Io.an.& hoc modo conſiderando cui-
tatur ille ſatis fortis tex.in.d.§.nos eodem.& iuſtificatur opinio
Abb.in.d.c.uenerabilem.iiii.col.in prin.ſcilicet, ꝙ in electione
Imperatoris prȩualet quicquid fit a maiori parte electorum,nec
requiratur omnium conſenſus,nec duæ partes eorum ſicut in ele
4 ctione Papæ, † ſed ſufficiat maior pars, ſicut communiter cõtin
git in electionibus aliorum prælatorum,ut.c.licet.in fi.extra de
5 elec.cum ſimi. † a qua regula communi,iſte caſus noſter præci-
ſe exemptus non uidetur,igitur &c.iuxta doctr.not. Barth.in.l.
quotiens.ff.ſiquis cau.glo.in.l.omnis diffinitio.ff. de regu.iur.
Matheſ.not.xix.nota,ꝙ ſententia Dñi de Rota deciſ.ccclxxiiii.
fuit.in nouis.Mod.in.c.iii.col.fi.ante fi.extra de appel.cũ ſimil.
ego ſoleo allegare tex.ſolitarium in.l.antiquitas.uerſ.quare.C.
de uſufr.& quia Princeps etiam iure cõmuni uti uult.ll.uulga-
ribus.l.digna uox.C.de legi.l.ex imperfecto.C. de teſta.l. cum
hæredes.C.qui teſta.face.poſ.Et pro prædictis addi poteſt ulte
rius,ꝙ illud uerbum cõcordi,in.d.§.nos eodem.Importet omni
um conſenſum nemine diſcrepante,ſcilicet, cum ſumus in mate-
ria in qua habetur relatio ad ſingulos,ſecus ſi ad collegium, uel
ad uniuerſitatem referatur,quicquid dicat Abb.in.d.c. non po-
teſt.penul.col.ubi cõtra tenebat,quia Bal.ita not.diſtinguit ibi,
ut refert,& tenet Deci.in.d.§.refertur.ad fi. Sed quia contraria
opinio Abb.uidetur uerior in puncto iuris,ut in.d.c.non poteſt.
penul.& antepe.col.Fely.tradit,& tenet,& cum Abb.etiã Alex.
d.conſi.cxxiiii.in cauſa.ii.col.poſt prin.ii.lib. & ultimo do.Iaſ.
in.l.de fideicommiſſo.ante fi.C.de tranſac.præcipue, cum plena
concordia requiritur. Tutior uidetur reſponſio noſtra, & decla-
ratio,de qua ſupra diximus ad.d.§.nos eodem.in.d. uerbis con-
cordi electione,quæ multum ponderanda ſunt in hac.q.Pro qua
etiam aduertendus eſt tex.in.d.c.uenerabilem. de elec.in.§.obie
6 ctioni.ante fi.† dum dicitur nũquid ſi Principes admoniti,& ex-
pectati,uel non potuerũt,uel noluerunt in unum propoſitũ con-
uenire,ſedes Apoſtolica aduocato carebit.&c.Ponderando illa
uerba,in unum propoſitũ conuenire,iuncta.l.i.in prin ff.de pac.
& in.§.i.ibi,nam ſicut cõuenire dicuntur,qui ex diuerſis locis in
unum locum colliguntur, & ueniunt. Ita qui ex diuerſis animi
motibus in unum conſentiunt,ideſt,in unam ſententiam decur-

runt,facit.l.cũ hic ſtatus.§.ſi ambo.ff.de dona.inter uir. & uxo. ibi,commonentibus,cui etiam tex.tenendo cum Abb. ſupra erit reſpondendum,ꝙ ſatis in unum propoſitum cõueniunt,cum maior pars conuenit iuris intellectu, & effectu, ut ſupra de uerbo cõcordi dictum eſt.Et pro opi.Abb.de qua ſupra,ſcilicet,ꝙ maior pars eligentium Imperatorem ſufficiat, iuxta communem regulam electionum adducitur bonus tex.& not.arguendo a ſpeciali in Papa.in.c.licet.in fi.extra de elec.ubi tex.uolens, ꝙ Pontifex debeat eligi a duabus partibus Cardinalium reſpondet tacite obiectioni,& dicit ex hoc tamen nullum canonicis conſtitutiouibus.&c.generetur,in quibus maioris,& ſanioris partis debet ſententia prævalere,quia ꝙ in eis dubium inuenerit, ſuperioris poterit iudicio diffiniri. In Romana uero Eccleſia ſpeciale aliquid conſtituitur,quia nõ poterit ad ſuperiorem recurſus haberi.
7 beri. † Ergo ſi ſpeciali ibi,ideſt,in electione Papæ,&propter dictam cauſam,& rationem,ergo aſ,& ceſſante illa ratione ſecus erit,iuribus uulg.l.ius ſingulare.l.quod uero.ff.de legi.l.i.ff.ad municip.not.in.l.exigendi.C.de procu.c.præſenti.§.loca.de præben.in.vi.Rota deci.cccclxvii.auditor.in prin.in nouis.c. cũ ceſſante.de appel.& notata per glo.& doc.in.l.i.in fi.prin.ff.de officio.eius cui manda.eſt iuriſdic.cum ſimi.quę nota ſunt.Idem etiam tenet Io.an.in addi.ad Spec.in tit.de reſcrip.præſen.in.§.ratione autem cauſæ.in uerſi.item quod obtentum eſt.in uerbo ele
8 ctione.in litera.V.in fi.poſt Yppoldum. † Quia eligunt ut Collegium Electores,& in collegiis, ideſt, regulare, ut maior pars ſufficiat.Idem ſentit,& ſupponit Pet.de Monte in.d.trac.de monarchia.ante fi.v.q.dum ſimpliciter quærit,an electus concorditer,uel a maiori parte ſit uerus Imperator ante coronationem,ergo manifeſte ſupponit ſufficere eligi a maiori parte. Et addo, quod Marti.Laud.in.d.ſuo trac.de princi.not.xxv.incip. Imperator.Idem ſentit ſimpliciter (licet prædicta non intret) ꝙ electus in concordia,uel a maiori parte omnium, poſſit iura Imperialia adminiſtrare,& exercere iuriſdictionem. Idem ſpecialiter notat in no.cccccliii.electio.alleg.Io.an.in addi.ad Specu.in ti. de reſcri.præſen.& idem cum Io.an.ibi,ut,ſcilicet,ualeat electio facta a maiori parte Electorum, ſicut regulariter eſt in cæteris collegiis,tenet Iac.alua.in.c.i.in princ.quis dicatur Dux.col.v. in uſibus feud.Et ſic cautum etiam legitur in conſtitutione Ludouici Imperatoris,quam in alio propoſito regiſtrat ad literam Gurgeñ.in.d.ſuo opuſculo.char.xxix.§.hac de re.col.iii.ibi,ele

ctus in

ctus in Imperatorem concorditer, uel a maiori parte Electorum ex sola electione censeatur pro uero Imperatore. &c. quam constitutionem Ludouici pariter in alio proposito ultra eum, etiam refert Albe. in. l. bene a zenone. C. de quadri. præscrip. col. vii. ut scribit Deci. in. c. nouit. v. col. de iudi. extra. Et addo, quod particulariter etiam ad idem quod maior pars eligentium sufficiat, est Bulla Caro. IIII. Rom. Imp. quam supra retuli in. q. viii. ante fi. cap. xvii. & seq. Argumentum tamen de iure contra, quod omnes præcise consentire debent, nec sufficiat maior pars, quia cum certus numerus eligentium sit taxatus, ut supra, dicta regula maioris partis non uidetur procedere, ut per Abb. in. c. prudentiam. in prin. iii. col. & ibidem do. Deci. ii. limi. extra de offi. deleg. nisi dicas, hic de substantia consensum omniũ non requiri, licet bene omni-
9 bus, ius competat conueniendi. † Persona autem electa quando de Electoribus esset, quod uidetur posse fieri, ut infra. q. seq. dicam, an computetur in numero eligentium, ita quod dicatur habere maiorem partem electorum, uide per Abb. in. c. cum in iure. de elec. col. ii. l. iiii. & ibi scrib. ff. quod cuiusque uniuer. nomi. Bar. in. l. nominationum. C. de decurio. lib. x. Et ego specialiter reperio decisum esse in eadem Bulla Caro. IIII. Rom. Imp. ut supra retuli d. q. viii. ante fi. cap. xxi.

DVODECIMA QVAESTIO.

1 *Infra quantum tempus eligere debeant Imperatorem electores. & nu.* 2.
3 *Imperator est procurator, defensor, & aduocatus ecclesiæ.*
4 *Electores possunt unum ex se, eligere Imperatorem.*
5 *Electores debent Imperatorem eligere infra.* XXX. *Dies continuos, alias panem, & aquam habent tantum.*

1 DVODECIMO Quæro † intra quantum tempus debeant eligere in Imperatorem promouendum Electores? Glo. fi. in. c. ad apostolicæ. de reg. iur. in. vi. dicit, quod licet in aliis electiõibus, statuta sint tempora, ut in. c. ne pro defectu. de elec. & c. ii. de concess. præben. cum simi. in Imperatore tamen non est statutum certum tempus a iure, dictis Principibus. Idem Cardi. in. d. clemen. unica. siue prima. de iure iur. in fi. prin. & Abb. in. d.
2 c. uenerabilem. iiii. col. ante fi. † Addo, quod in Papa uidetur determinatum tempus, ut eligi debeat infra tres dies, postquam Domini Conclaue intrauerint, demum dãtur quinque, diminutis cibis, post

eos panis, uinum, & aqua, ut celerius prouisio expediatur, ut legitur in.c.ubi periculum.§.in conclaui.de elec.in.vi. Vnde in Imperatore promouēdo electo, uidetur, q pariter, q̄ citius fieri possit, eligatur, & eligi debeat, † Quia cum & ipse procurator, defensor, & aduocatus Ecclesie dicatur, ut supra late diximus.ii.q. & vi. uacatio eius posset esse periculosa.arg.c.ubi periculū.in pric. de elec.in.vi. & d.c.ne pro defectu.c.q̄ sit. de elec.in.vi.c.oblato. de appel.ad fi.cum glo.& in extrauag.Io.xxii.de postu. prælat. in prin. Ideo ei, ut citius fieri potest, occurrendum erit.c. cupientes.in prin.de elec.in.vi.cum simi.& cū Abb.etiam in hmōi.q.in d.iiii.col.tenet Io.lecirier in trac.de primogenitura.xii.q.ii.lib. §.fi.viii.uol.Trac.nu.37.uers.alia.q. † Et ipsi Electores possunt unum ex se eligere.not.Bal.in.l.plane.i.lec.ff.q. cuiusq; uniuer. nomi.in fi.subdens, q ita fecerunt in Imperatore, qui fuit tempore suo, & in Auo suo, & de dicto Bal.meminit Io.de ana. in.c.fi. de sortile.extra, col.iii.ed prin.& Io.and.in.d.§.fi.quod adde ad q.vii.supra, & est, ut supra dixi præced.q.ad fi.specialiter de hoc in Bulla Caro.IIII. relata supra per me in.q.viii.cap.xxi. † Et in eadem Bulla cauetur, q Electores congregati debent eligere infra.xxx.dies continuos, als panem tantū manducent, & aquā, neque discedere possunt, nisi cum effectu eligant, ut dixi.d.loco cap.xvii.illius Bullæ.

3 (left margin, line 4), 4 (line 11), 5 (line 17), 2 (right margin, line 12)

DECIMATERTIA QVAESTIO.

1 *Negligentibus Electoribus solitis, quis eligit.*
2 *Moneri debent eligentes, ut eligant, cum tardant.*
3 *Papa, an Electores, uacante Imperio, priuare possit, nolentes eligere.*

1 DECIMOTERTIO Quæro, † quid si illi, ad quos spectat regulariter eligere, sint negligentes, quis eligit? 2 Glo.fi.in.d.c.ad apostolicæ.de re iudic.in.vi.dicit, q illis prius admonitis per Papam, ipse Papa eligit, & ad eum ius, & potestas prouidendi deuoluitur.per tex.in.c.uenerabilem.de elec.dic tu. ad medium, uersi.q aut cum in electione.præcipue ibi, nunquid autem si Principes admoniti, & expectati, uel non potuerunt, uel noluerunt in unum propositum cōuenire, Sedes Apostolica aduocato, & defensore carebit.& ibi gl.in uerbo fauere.in fi.Idem 3 Inno.in.c.cum tu.de consti.& cum Inno.idem Bald.in.l.fi.C.de quadri.præscrip.i.lec.col.fi.uersi.& ibi etiā.& idem Marti.laud. in trac.

in trac. de princi. no. lxxix. electores. & no. cccclv. Imperatoris.
Card. in clemen. i. in fi. prin. de iure iur. & idem Bal. cum glo. in
d. c. ad apostolicæ. in tit. de pace constan. in uerbo cōcessimus.
ad fi. & Abb. notat in d. c. uenerabilem iiii. col. ad fi. illum text.
ibi, si Principes admoniti. & ibi, non potuerunt, uel noluerunt. &
cum eo Io. lecirier in trac. de primoge. q. xii. ii. lib. §. fi. xlii. uolu.
Trac. Et q si Electores Imperii, uelint postea eligere, non pos-
sunt, post admonitionē, & expectationem, postq potestas est de-
uoluta ad Papam, & ait menti tenendum illum tex. quia non re-
cordatur de alio cōsimili. Et Papam eligere Imperatorem supra
dicto casu, tenet glo. not. per. d. c. uenerabilem. in. c. ad apostoli-
cæ. de re iud. in. vi. in glo. penul. ad fi. post Ber. uers. sed nūquid.
2 † Sed q admoneri debent cum non sit præfixum certum tempus
ad eligendum, ut potestas deuoluatur ad Papam, illis negligen-
tibus, Abb. d. iiii. col. ante fi. dicit enim Card. ubi supra, q nō po
test proprie dici negligentia, ex quo tempus eis non est statutū.
c. ex parte. de concess. præb. Vnde non mirum si Papa debet eos
monere, & facit, quod tradit Aug. de Anco. in trac. de potestate
Papæ. q. xxxv. arti. i. ubi tenet per rationem, Papam per se ipsum
ex causa rationabili, & iusta posse Imperatorem eligere, & non
esse præfixum certum tempus Electoribus, Ideo procedi, ut su-
pra Marti. simpliciter notat, licet nihil alleget in. d. not. cccclv.
3 quæ decisio confirmatur, ex sequentibus quæstionibus. † Volen
tibus autem eligere ipsis Electoribus, uacante Imperio, Papa nō
potest priuare Electores, & per se eligere, secundum Io. an. in. d.
c. ad apostolicæ. super uer. illi, autem. in glo. refert, & tenet Ioan.
Vgo in. d. lib. Quadruuii Ecclesiæ. char. xxix. col. i. §. sed etiam,
ad fi. post Ber. & tetigi supra. q. viii. ad fi. sed non est nunc præ-
sentis. q. hoc. Idem no. & tenet Anto. Rosel. in trac. de pote. Papę.
dum respondet. x. rationi. q. suæ, in prin. & idem in trac. de Cōci.
ulti. char. col. iii. in prin. post gl. in. d. c. ad apostolicæ. & quæ su-
pra. q. viii. nu. 17.

DECIMAQVARTA QVAESTIO.

An ubi Electores discordant Papa eligat.

DECIMOQVARTO Dicimus, q ubi Electores Imperii discordant in pari numero, nec fit accessus, ita q possit maior pars haberi, potest Papa eligere unum ex illis, prout sibi libuerit, sicut contingit in patronis discordātibus. in. c. quod

autem.de iurepatro. Sic probat text. & glo.in.d.c.uenerabilem. de elec.in uerbo fauere possumus alteri partium. & ibi Abb.no. & tenet.vii.col.super.d.glo.& Spec.in tit.de lega.§.nunc ostendendum.x.col.uersi.xxxix.ibi,gratificãdo cui uult,cum sunt plures in discordia. Si tamen prius moneantur Electores,ut concordent,ut in.d.c.fauere possumus,ante,ibi, post admonitionem,& expectationem,& Inno.& Card.& cõcord. ubi supra præced.q. & glo.penul.in.d.c.ad apostolicæ.in fi.ibi,uel concordare non possent. Et ita,ut supra,Papam,scilicet, posse fauere alteri parti eligentium per.d.c.uenerabilem. tenet simpliciter respondendo quibusdam rationibus in contrarium Augu.de Anco.in.d.trac. suo.q.xxxv.artic.v. Idem Bal.in.d.l.fi.C.de quadri.præscri.post Inno.uersi.& ibi etiam subdit.& Iacob.alua.in tit. quis dicatur Dux.in prin.v.col.ad fi.in usib.feud.

DECIMAQVINTA QVAESTIO.

1 *Si eligant omnes Electores indignum scienter,ad quem deuoluitur ptãs eligendi.*
2 *Electores cum scienter indignum eligunt,an dicantur negligentes.*
3 *Electio scienter de indigno,an,& quando,& quibus casibus priuet pro illa uice eligentes,& quid in Cardinalibus.& nu.4.8.& 9.*
5 *Laici,an trahantur priuilegio Prælatorum,uel Clericorum,uel econtra,& quando.not.& nu seq.*

1 DECIMOQVINTO Dicitur, † q si Electores Imperii,omnes eligant scientes indignum potestas prouidendi deuoluitur ad Papam,prout no.Abb.in.d.vii.col. ex glo, ibi, in uerbo fauere.dicit tamen Abb.ibi,q id ibi aperte non probatur,sed q tamen putat dictum uerum in se ex, quo istam potestatem Electores habuerunt a Papa,ut supra diximus.viii.q. unde ad ipsum redire debet,si ea abutatur,arg.cap. gratum.de postu, præla.& illius tex.in uersi.nos utique,& dic tu.ibi not.de offi.ord. & text.no.in.§.siquis oratorii domum.in auc. de sanctis.episco. ubi regula ponitur,q qui eligere debent,eligentes,scilicet,indignum scienter,priuãtur ea uice,scilicet,facultate eligẽdi, & deuoluitur ad superiorem, qui confirmare debebat, & per Abb.d. c.gratum.penul.col.nu.10.& col.fi.num.14. & tradit Rota deci. ccxii.secundum omnes,in nouis,post medium,post Inno. Archi.
2 & Hosti.ubi ibi. † Et cum deuoluitur hoc casu potestas ad Papam considerandum est,q Electores non dicuntur negligẽtes, quia

quia per electionem etiam de indigno scienter excusantur a negligentia, ut non deuoluatur, scilicet, ad Papam ius, & potestas per negligétiam Electorum, sed bene propter culpam, sic als no. declarat Inno. in. c. cum nostris. de conces. præbé. Rota refert in simili. q. decisi. cclxii. in religioso. post medium. & in fi. in nouis. quod dictum notãdum est, ut uidetur probari in materia nostra in terminis in. d. c. uenerabilem. post mediũ, ibi, eorumq; culpa;
3 iũcto tex. ante ibi, personam Ducis indignam. † Ad unum tamé extra prædicta aduertendum uidetur, q regula, quæ habet supra, q eligentes indignum scienter priuantur pro ea uice facultate eligendi, uera uidetur in Ecclesiasticis personis, secus in Laicis, ut per glo. no. in. d. c. cũ uos. de offi. ordi. in uerbo minus idoneæ. in prin. quæ hanc differentiam fecit in patronis præsentantibus scienter indignum, dicens in fi. q. §. siquis oratorii. in auc. de sanctis. episco. habet locum de iure Ciuili, non Canonico. Et opi. glo. illius tenuit Archi. in. c. i. de præb. in. vi. & Fede. de senis in suis cõsiliis, secundum Abb. in. d. c. cum uos. ii. colum. ante fi. Vnde cum in materia nostra, electorum Imperii quidam sint Ecclesiastici, quidam Seculares Principes, ut supra uidimus. viii. q. late. Quid dicẽdum? Si retineremus. d. distinctio. glo. in. d. cum
4 uos, caderet forte hic. q. not. † an propter adhærentiam Prælatorum, & personarum Ecclesiasticarum, illi Seculares ius, & naturam eorum sortirentur, ut, scilicet, plus dignum trahat ad se minus dignum, iuxta als no. per Fely. in. c. i. iiii. colũ: extra de præscrip. post notabile dictum Maria. in. c. i. de foro compe. & Soci. in. l. cum senatus. in fi. ff. de reb. dub. Ponentes illud solenne di-
5 ctum, † q si delictum sit commissum a pluribus, inter quos sit persona ecclesiastica in tali delicto mixtim commisso, erit iudex ecclesiasticus dicta ratione, quia maius dignum &c. Quod uide extollunt Moder. Bono. in no. clxxx. plura, & plura, ubi com
6 probant late, & quę Mathe. not. cxliiii. nota, q si in causa. † Item caderet difficultas alia, quia qualitas ecclesiastica considerari uidet, data paritate, ut quia sunt tot Clerici, quot laici, als secus, fm Bar. in. l. fin. ff. de colle. illici. col. iii. no. xiiii. & seq. & l. i. §. si quis in appellatione. ff. de appel. col. pen. Sed in casu nostro quatuor uidẽtur Laici electores, tres tantum Pręlati, secundũ unam opi. supra. viii. q. quæ conclusio, seu ratio cõcludere uidetur illud no. dictum Maria. de quo supra, pro cuius resolutione uidenda sunt, quæ no. tradunt Moder. de Monteferrato in. l. i. in prin. i. lectu. v. col. ff. de uerbo. oblig. v. not. uersi. secundo notandum est.

ubi distinguunt, q aut in actu concurrunt plures, ut singuli, aut
ut uniuersitas, Primo casu procedat dictum Maria. & seq. etiam
scilicet, si unus clericus adsit, & laici plures, Secundo casu proce
dat doctri. Bar. in. d. l. fi. post Maria. in consi. ubi ibi, & rationem
7 pariter, de qua ibidem per. d. Moder. ¶ † In q. autem nostra, an
Electores isti Imperii exerceant hanc potestatem, ut singuli, an
ut Collegium. Abb. ponit in. d. c. uenerabilem. iiii. col. post prin.
& dicit, q licet Hosti. ibi dixerit, q ut singuli, tamen Io. an. con-
tra, scilicet, q ut Collegium quod Abb. plus placet, per tres not.
rationes, & cum Abb. tenet Io. lecirier in trac. de primogenit. q.
xiii. li. lib. §. penul. col. ii. viii. vol. Trac. & ponit Io. an. in tit. de re-
scrip. præsen. in. §. ratione autem causæ. uersi. Item quod est obtē
tum in uerbo electione. Vnde ita deducendo, & considerādo res
in casu nostro, ob no. per glo. in. d. c. cum uos, haberent aliquam
difficultatem. Sed quia d. distinctio glo. inter laicos, & ecclesia-
sticas personas in d. c. cum uos. & quorundam sequētium. In pri
mis loquitur in patronis præsentantibus, quibus bene certū tem
pus assignatum est ad præsentandum. c. cum propter. & c. quoni-
am. de iurepatro. quod non est istis electoribus Imperii, ut supra
dictum est. xii. q. Item quia. d. distinctio glo. reprobari uidetur,
8 † & q imo, scilicet, idem fit in laicis, quod in clericis, seu ecclesia
sticis personis, ut per Abb. no. in. d. c. cum uos. ii. col. ad fi. præci-
pue per. d. §. siquis oratorii. & §. siquis ædificationem. in auc. de
ecclesi. tit. & Rota per. d. §. siquis oratorii simpliciter tenet in de-
ci. ccxii. secundum omnes, in nouis, post medium. Et hanc opi.
contra. d. glo. ait Abb. d. loco, uerissimam, cōfirmans, quia eadem
uidetur sentire Bar. per illum text. cum glo. in. l. cum quidam. de
leg. ii. ubi probatur, q siquis habet electionem à testatore, si eli-
git indignum, priuatur potestate eligendi, & per tex. nota. in. d. c.
gratum. in. c. priuilegium. xi. q. iii cōcludens laicos, & seculares
scienter præsentantes indignos, abuti gratia, & sic debēt esse pri
uati pro illa uice. Ideo uidetur concludi ex omnibus præfatis, &
seculares Principes, & Prælatos electores Imperii sciēter omnes
eligentes indignum, priuari ea uice facultate eligendi, & deuol-
uetur ad Papam prout originaliter tetigit, & tenet Abb. in. d. c.
uenerabilē. d. vii. col. post glo. ibi, in. d. uerbo fauere. & facit tex.
no. in. c. cum uintoniensis. de elec. extra, ibi, eligendi etāt potesta
te priuati pro illa maxime causa, q hominem nō legitime natum
scienter eligere præsumpseruut: Vnde secundum Lateranē.
9 Concilium, eligendi hac uice potestatem perdiderunt. † Sed ad
unum

unum etiam est aduertendum extra iam dicta, quia pœna eligentium indignum scienter de qua supra, scilicet, ut pro ea uice priuentur potestate eligēdi, non uidetur habere locum in omnibus electoribus, Unde non habet locum in Cardinalibus eligētibus Papam, quia hoc non est iure cautum. Ita no. declarat Abb. in. c. cum in cunctis. §. fi. i. col. iii. no. in fi. de elec. extra, post glo. no. in c. si duo. lxxix. dist. Item dicit Abb. d. loco, quia nō habet locum in dignitatibus citra Episcopatum, sed ꝙ restringit ad Episcopatus, & superiores dignitates per. c. si cōpromissarios. de elect. in. vi. Sed iure cautum expresse nō uidet reperiri, id quod Abb. ubi supra in. q. n. dicit, scilicet, ꝙ Electores Imperii scienter indignum eligentes pro una uice priuentur eligēdi potestate, & expresse Abb. in. d. vii. colū. in. d. c. uenerabilem. dicit id ibi aperte non probari, ergo &c. Si tamen opi. Abb. de qua supra in. d. vii. col. post glo, ibi, teneamus ad obiectionem, respondendum erit, ꝙ non mirum si Cardinales eligendo indignum Papam sciēter, non priuantur potestate eligendi etiam nec pro ea uice, quia ipsi non habent eo casu superiorem, ut sentit gl. in. d. c. si duo. & probatur in. c. licet. in fi. de elec. extra, ibi, in Romana uero Ecclesia speciale aliquid cōstituitur, quia non poterit ad superiorem recursus haberi, sed in eligentibus indignum Imperatorem scienter, secus est, quia adest Papa superior, ut supra dictum est, & infra, et uidebimus. q. l.

DECIMASEXTA QVAESTIO.

1 *Quid si non omnes, sed aliqui tantum scienter eligant indignum in Imperatorem, in quem deuoluitur potestas. & nu 3. & 4.*

2 *Vnus solus, qui remanet, an eligat semetipsum.*

5 *Potestas deuoluitur ipso iure sine alia sententia, & quando.*

1 DECIMOSEXTO Caute dicimus † quando omnes scienter eligunt indignum, quia si non omnes, sed aliqui, uel unus remaneret, & adesset, ignorantes, & qui non sciēter elegissent illum indignum, tunc potestas ad eos etiam pauciores deuoluetur pro illa uice, etiam ad unum tantum, iuxta late notata per glo. in. d. c. gratum. de postu. prælat. ubi Abb. penul. col.
2 dicit. illam gl. communiter approbari. In eo, scilicet, † ꝙ in uno solo, omnibus aliis priuatis, ius uniuersitatis remanet, & ꝙ ibi Inno. Host. & communiter doc. tenent, post. l. sicut. ff. q. cuiusq;

uniuer.cum glo.& Bar.cum simi.quæ nota sunt, tex.not.in.l.i.§. familiæ.ff.de ui,& ui arma.gl.no.in.l.paterfamilias.in fi.de leg.
3 iii. † Sed ꝙ ille solus,qui sine culpa remanet, nõ potest se ipsum eligere,quia notaretur ambitione.per.c.per nostras. de iurepat. extra,& ibi per glo.concord.ad.d.rationem, facit.c.fi. de insti. extra,cum simili. † Et ad id quod supra dictum est,in uno solo,
4 aliis deficientibus,ius omnium remanere, proprius est, ultra.d. gl.& Abb.in.d.c.gratum.& in.d.l.sicut.cum simi. in materia nostra,quia sic uidemus,ꝙ in Papa eligendo,si aliqui tantum Cardinales,uel aliquis remanet,in illos, uel in illum remanet ius eligendi,ut no.per glo.not.in clemen.ne Romani.§.porro. de elec. in uer.omnes,per.c.ubi periculum.§.sane.de elec.in.vi.& no.per glo.in.d.c.gratum.Idem Abb.in.d.§.porro.& quę tradit do.Decius cõsulendo per dicta iura in no.q.de Concilio generali congregando.consi.eli.maximi ponderis est.col.penul.post prin.Et per.d.c.gratum.quod est.c.ii.post Abb.ibi,in not.q.Deci.tenet, & comprobat in consi.cccccxxii.in causa.i:i.dubio.lib.iii.ꝙ regula sit,aliquibus priuatis,potestate eligendi, potestatem ad alios deuolui,etiam numero pauciores,post bonum tex.in.l.si legatario.§.i.ff.de fideicom.liber.& in sequẽ.consi.Deci.cccccxxiii. i.dub.ampliat,& tenet ẽt id uerum in regularibus, nedum in secularibus,cum consi.Oldra.ciii.q.est.Archi.Ioan.mona.Pau.& Ancha.contra Io.an.& Cardi.Et idem Deci.d.consil.cccccxxii.
5 iiii.dubio.tenet,†ius,& potestatẽ statim deuolui,& ipso iure ad alios sine aliqua sententia.Et factam electionem a minori parte (etiam eodem contextu) ualere,uel etiam si subsequatur,electio maioris partis,& indigno,per tex.in.c.dudum.i.de electio. post Abb.inducendo subtiliter,ut ibi, & hoc non solum in electione Episcopatus,uel maioris dignitatis,sed inferioris,dum tamẽ eligentes indignum scienter perseuerent, donec communis electio fuerit subsecuta,al's non post Abb.in.c.congregato. col. pen.de elec.&.c.perpetue.de elec.in.vi.

DECIMASEPTIMA QVAESTIO.

1 *Quid fiat,& seruetur post electionem Imperatoris.*
2 *Imperator approbatur a Papa,& an ab alio.& nu.* 7
3 *Imperatoris electio,an approbetur a Papa,uel confirmetur.& nu.seq.*
4 *Approbatio,& confirmatio,an differant,& probatio, & quid sint.& nu.* 5

Imperator,

6 *Imperator, an petat per alium electionis suæ confirmationem a papa.*
8 *Nuncius electi in Imperatorem quid exponat papæ.*
9 *Iurat Imperator per Nuncium post electionem suam, & cui.*
Imperator, an ante approbationem administret.
10 *Imperator antequam acceptet electionem, non uidetur electus dici, sed nominatus tantum.*

1 DECIMOSEPTIMO Quæro, † Electo in Regem ad Imperium promouendum, ut supra, quid restat? Et breuiter hodie expressum uidetur, quod debeat approbari, ungi, consecrari, & coronari, ut considerat tex. in cle. de iure iur. post princ. ibi, approbationem &c. & alibi in illo tex. supponitur. Et no. Alua. in tit. quis dicatur Dux. v. col. in usib. feud. post tex. Hosti. & Odof. Verum, ut dilucidius singula percipiantur, de singulis ui
2 deamus. † Et quidem de approbatione electionis a Papa in Regem Romanorum post electionem de eo factam, ad Imperium promouendum, uidetur text. in d. clemen. i. in princ. ibi, Romani Principes non reputarunt indignum Romano Pontifi. a quo approbationem personæ ad Imperialis celsitudinis apicem assumẽdæ, necnon unctionem, consecrationem, & Imperii coronam accipiunt, sua submittere capita &c. & clarius, & expressius forma, ponitur in eadem cle. i. §. nos. eo. tit. ubi text. dicit facta nobis fide plena de electione huiusmodi, examinataque persona ipsius. N. prout absentia patiebatur eiusdem, de ipsius fide, & probitate, & aliis, quæ in persona Imperatoris sunt merito requirenda, ut inquisitio, quæ de eius persona &c. In huiusmodi examinatione idonea reputata, ipsum nominauimus, denunciauimus, & declarauimus, Regem Romanorũ, ipsius approbantes personã, eumque sufficientem, & habilem declarantes, ad suscipiendam Imperialis culminis dignitatẽ, ac decernentes unctionẽ &c. Idem de hac prima approbatione electionis, uidetur supponere tex. in eadem cle. i. §. cæterum. ibi, in specialem suum filium, & Ecclesiæ memoratæ ipsum in Regem Romanorum assumpsit, in Imperatorem postmodum promouendum. Idem sentit, & probat tex. in. c. uenerabilem. de elec. extra post pri. ibi, Sed & Principes recognoscere debent, & utique recognoscũt, sicut iidem in nostrum recognouere præsentia, quod ius, & auctoritas examinandi personam electam in Regem, & promouendam ad Imperium ad nos spectat, qui eum inungimus &c. & in. §. obiectioni. post prin. eo. c. ibi, & personam Regis denunciauit idoneam, quo ad Imperium obti

nendum &c.& in.§.nos itaq; ibi,nõ Ducem,sed reliquum nominamus,& reputamus Regem iustitia exigente,& Card.in.d.cle. s.in prin.iiii.not.notat ex illo tex. ꝙ Imperator approbationem personæ ad Imperium recipit a Papa, & secundum Lau.approbatio fit examinando.d.c.uenerabilem.Et subdit Card. no.secũ
3 dum Pau. † ꝙ iura dicunt approbationem,non dicunt confirmationem,quia confirmatione non uidetur indigere, sed approbatione,consecratione,unctione,& coronatione,&c. & idem Card. in.§.cæterum.in eadem clem.iii.not.ponit post Lau. ordinem in promotione Imperatoris,ut primo eligatur in Regem Romanorum &c.& inter cætera ponit,ꝙ approbetur persona electi, Sed licet Cardi.ubi supra, post Pau.uim faciat,in approbatione,uel confirmatione,contra glo.in.c.legimus.xciii.dist.in uer. Imperium.Aug.de Anco.in lib.de pote.Papæ.q.xxxviii.arti.i. simpliciter dicit per.d.c.uenerabilem.electum in Imperatorem,debere confirmari per Papam,nec reuocat in dubium de differentia aliqua,inter approbationem,uel confirmationem in hoc casu, licet
4 bene alias posset aliqua excogitari a subtili. ¶ † Sed in materia nostra ut non differat approbare,uel confirmare contra Cardi.& Pau.uidetur expresse tex.in.c.in synodo.lxiii.dist.ibi,confirmamus,& uera confirmatio uidetur,quia cum Papa sit superior Imperatori,ut supra,& infra uidebimus,& sunt iura clara,cõfirmatio est actus superioris,ut per Bal.in.l.fi.C.de legi.& Moder.in rub.extra de cõfir.uti.uel inuti.i.col.& in.c.licet.de elec. v.no.Et plus notanter (hoc retento) notandum est,ex.d.clemé. unica,dum de approbatione Imperatoris,ibi,dicit confundi differentiam,quam do.Deci. (Moder.supra alleg.) refert, & tenet in.d.rub.de confir.uti.uel inuti.i.col.ante fi. dum dicit post gl. & Abb.in.c.i.in fi.de treu.& pace.ꝙ ꝓprie a pari dicitur approbatio,a superiore confirmatio,quia ut uides in.d.clemen. unica. in prin.& ibi Card.iiii.no.Papa Imperatorẽ electum approbat, & tamen superior est Imperatore Papa,ut supra,& infra late dictum est,secundum omnes,ut supra.iiii.&.v.q.& infra.q.l.& ipsemet Card.in.d.cle.§.nos.xx.no.notat,& appellat confirmationẽ
5 Imperatoris. † Imo al's uidetur esse,ꝙ confirmatio sit proprie superioris,approbatio priuati,ut in no.q.Deci.ponit in.c.i. de con fir.uti.uel inuti.ii.col.iii.limi.Et ego do bonum tex.ubi hęc confunduntur,etiam in factis Imperatoris comprobatis a Papa in tit.de stat.& cõsue.c.nos.in fi.in usib.feud.ubi Papa dicit de.ll. æditis ab Imperatore laudamus,apꝓbamus, & cõfirmamus,&c.

Et in terminis.q.nostræ,hæc uerba confunduntur in.d.c.uenera bilem.§.obiectioni.ibi,approbãdo Regem,& parum post ibi,cõfirmando & de confirmatione simpliciter per illum text. a Papa fieri ponit Aug.de Anco.in.d.lib.q.xxxviii.arti.i.licet hãc uim uerborum non intret,& confirmationem esse superioris,no. Bal. in.l.barbarius.i.lec.col.fi.in pri.de offi.præto. Et probationem de facto inferiorum a superiore,tex.est in not.casu in.l.immunitates.C.de agrico.& cẽsi.lib.xi.cum glo. Et prædicta notañ.sunt de confirmatione quoniam quidam Episcopus in libello de origi.principa.i.parte,char.xlii.xii.solu.dicebat,non haberi aliquo iure,q Papa confirmet Imperatorem, sed solum, q examinet, &
6 coronat.† Et hãc approbationem electus potest petere per solẽnes nuncios a Papa cum speciali mandato,ut est tex.in.d.clemẽ. i.quæ est unica,de iure iur.uersi.dictus namq.N.&c.& habetur in solenni lib.sacrarum cæremo.lib.i.sectio.v.cap.i.in prin.q electus Rex futurus Romanorum Imperator primum cõsueuit electionem suam per suos solẽnes Oratores intimare Summo Pontifi.& decretum electionis ostẽdere,&c. ut ibi latius explicatur,
7 & stilus sic est, † & Papa talem approbationem facit etiã per legatum suum,ut in.d.c.uenerabilem.in pri.& in.§.obiectioni.ibi, Legatus noster approbañ.Regem.&c.arg.d.cle.i.ante medium. uersi.postq̃ idem.ibi, Cardinalibus, quos misimus, &c. An autẽ Imperaror ante approbationẽ administret,uide ĩfra.q.xlvi.nu.6.
8 † Et per tales nuncios suos cum speciali mandato electus in futurum Imperatorem exponit deuotionem ipsius, & reuerentiam filialem erga Papam, & S. R. E. petens gratiam,& fauores consuetos,& offerunt hi pro eo,et præstant in ipsius animam fidelitatis,& cuiuslibet alterius generis iuramentum Papæ, & Eccle. petendo unctionem per manus Papæ consecrationem, & diadema,Rom.Imperii,ut ad literam obseruatum legitur ab Henrico Imperatore cum Clem. V.in.d.clemen.i.de iure iur.uersi.dictus namq,& aliis,ut late etiam de his in.d.lib.sacra. cæremo.d.lib. i.v.sectio.c.i.precipue Alberto,Rodulpho,& Vinceslao,sub Bonifacio.VIII.Grego.XI.& Vrba.VI.& legitur in.d.clemen.i. §.cæterum. † Et sic est unum primum iuramentum,quod præsta-
9 tur ab electo in futurum Imperatorem scilicet, per suos nuncios speciales,ut supra Papæ,& S.R.E.ut in.d.c. legitur, & traditur in.d.lib.cæremo.de quo lib.Pontificali, scilicet, antiquo, etiam meminit tex.in.d.cle.ante.uersic.ego.N. Romanorum Rex, &c. ibi,quod in libro Pontificali continetur, & de hoc primo iura-

mento præstando per Nūcios electi, uel Papæ, uel Legat. eius, meminit tex.in.d.loco uersi.dictus namq;.& in.§.nos. uersicu.& subsequenter a præfatis Nunciis &c.fidelitatis recipimus iuramentum, ubi etiam citatur tex.in.c.tibi domino.lxiii.dist. & gl. not.in.d.uersi.& subsequenter, post Guliel.in Spec.ubi ibi, ꝙ electus primo præstat illud iuramentum Legato Apostolicæ sedis, postea quādo coronabatur, iterum præstabat illud Papæ.Sed tu dic, ꝙ potest etiam primum præstari Papæ, ut est in.d.uersicu.& subsequenter, ibi, recepimus, & in.d.c.tibi domino.lxiii.dist.Sed
10 in.d.lib.cæremo.d.c.i.de sola oblatione supponitur. † Id uidetur clarum, ꝙ Imperator electus antequam constet de acceptatione non uidetur dici posse electus, sed potius tantum nominatus, ut al's de Papa dicit Hosti.in.c.licet.de elec.& no.Cardi.Iacobat.in suo trac.de Conci.lib.iiii.arti.iiii.fac.ccxvii.col.i.

DECIMAOCTAVA QVAESTIO.

1 *An Imperator inungi debeat.*
2 *Vnctionum multa sunt genera.*
3 *Vnctionum effectus remissiue.*
4 *Benedictiones Olei, & Crismatis qualiter fiant, & quo tempore remissiue.*
5 *Olea arbor cuius misterij sit.*
6 *Reges qui sint, qui inungantur a Summo Pontifice, & qui Reges coronentur. &*
numero. 7.
8 *Reges mundi quot sint.*
9 *De Regibus in iure ubi sit mentio.*

1 DECIMOOCTAVO Quæro † de unctione electi, & quidem, ꝙ ungi debeat, probat tex.in.d.clemē.unica.de iure iur.in uariis locis post prin.ibi, impendi unctionem, & in.§. nos, ibi, ac decernentes unctionem, & in.d.c.uenerabilem. post prin.ibi, ad nos, qui eum inungimus, & paulo post, ibi, nos inungere, et in.§.seq.uersi.nos itaq;.ibi, postq; a nobis unctio, &c.postuletur, et de hac unctione cum oleo exorcizatō in modum Crucis fienda, ponitur modus, et uerba in.d.lib.sacr.cæremo.secti.v. cap.iii.col.iiii.ad fi.et seq.uersi.dum ultimæ orationes, &c. inungi Imperatorem, glo.est in rub.C.in uer. sacratissimi. dicit, glo. uno modo, quia inunctus.Idem Bal.ibi.ii.col.aduertit, Imperatorem inungi sacra unctione, et Porti.in insti.de iusti. et iure.in

prin.

prin.Host.in.c.antiqua.de priuileg.et ita tenet Imperatorem electum inungi debere,per.d.c. uenerabilem. et.d.c. cum uenisset. quod est.c.unicum.extra de sac.unctio.dic ut in.§.unde. Aug. de Anco.in suo solē.trac.de pote.Papæ.q.xxxviii.arti.ii.respondēs quibusdam contrariis argumentis,et Abb.no. in.d.c. uenerabilem.in.iii.col.et Cardi.in.d.clem.unica.in prin.iiii.no.et Cardi. in.d.clemen.in.§.nos.xxi.not.per illum tex.scilicet,ꝙ Papa suis manibus inungit,et consecrat Imperatorem. et idem in.§.cæte-
2 rum,iii.no.eadem clemen.&c.¶ † Pro cuius unctionis intelligentia sciendum est,ꝙ unctionum multa genera sunt, Vngūtur enim baptizandi,item Baptizati ab Episcopo in fronte, item unguntur ordinandi,item consecrandi et Principes,item Altare,calices,Ecclesiæ,et alia misteria ecclesiastica, item infirmi laborantes in extremis,et alibi sæpe fiunt unctiones in Ecclesia, ut late declarat,et ordinate Guliel.Spec.iuris in suo solenni lib. ratio. diuino.officio.lib.i.sub rub.de consec.et unctio.per totum,et ibidem in quibus corporis partibus,et cur,et in.c. ecclesiarum.xi. dist.et.c.deinde.de consecra.dist.iiii.et in.c.postq̄.eadem dist.in c.presbyteros.xcv.dist.et.ii.Epistola Iacobi,ibi, infirmat' quis &c.inducat presbyteros &c. ungentes eum Oleo &c. et.c. præterea.xxiii.dist.et ibi per glo.et late.c.i. de sac.unctio. extra,de
3 omni genere unctionum &c. † Et ibi scribentes,et de uariis inūctionum effectibus,Aug.de Anco.in trac.de pote.Papæ.q.xxxviii.arti.ii.et.l.ueteri,quatuor rerum genera inungi solita sunt, Reges, Sacerdotes, Prophetæ, et Vasa Templi. Auctor diuus
4 Thom.iiii.dist.xxiii. † Et qualiter fiant benedictiones Olei,et Crismatis,et quo tempore latissime per prædictum in.d.lib.Ratio.diui.officio.in.vi.lib.sub rub.de.v.feria.in.c.hac etiam.v.fe-
5 ria.et præcipue no.in.ii.col.declarat, † ꝙ Olea,secundum Isido. est arbor pacis insignis,pinguedo cuius ualet ad reficiendos artus lassos.et infirmos,et est pabulum hominis,et inquantum est arbor pacis,refertur ad Oleum Crismatis, inquantum est pabulum hominis,refertur ad Oleum Cathecuminorum,inquantum arctus lassos,et infirmos,refetur ad Oleum Infirmorum. Et tra-
6 dit Marti.Laud.in trac.de princi.no.lxxvi.quatuor, † ꝙ quatuor Reges unguntur a Summo Pontifice,Rex Franciæ,Rex Hierosolimitanus,Rex Siciliæ,et Rex Angliæ,nō autem alii,nisi habeant ex consuetudine,uel ex priuilegio.post Alb.in.i. rubri.C. Et Marti.Laud.in trac.de Princip.xxiii.q.dicit, ꝙ Reges, qui unguntur ab Ecclesia sunt quasi uasalli Ecclesiæ,per.c.intellexi

mus.de iure iur.& Bal.in.c.pastoralis.de rescrip.ut infra dixi.q.
.xxxvi.ad fi.Sed Iaco.alua.in tit.quis dicatur Dux.in pri.ix.col.
7 in usib.feud.in prin.dicit, † ꝙ in registro Curiæ Ro.habetur,ꝙ
Imperator Romanus coronatur tribus Coronis,& inũgitur. Im
perator Constantinopolitanus una tantum Aurea per Patriar-
cham in Ecclesia Constantinopolitana, Rex Hierosolimitanus
coronatur,& ungitur,Rex Francorum coronatur ungitur, & cõ
secratur,omnes autem cæteri Reges,nec coronantur,nec ungun
8 tur,secundum Iaco.ibi,post dom.Regentẽ Curię. † Et enumerat
ordinatim,& magistraliter alios ex eo.xxiiii.in regnis eorum di
.uersis,& ultra dictum registrum,in partibus Asiæ,Regna,& Re-
ges.xvi.In partibus Aphricæ.vi. In partibus Europæ alios, &
alia.vi.post librum Solini de mirabilibus mundi,ac libro descri
ptionis Imperii Tartarorum , ut ibi sigillatim per eum. † Et in
quo loco in iure fiat mentio de Regibus,& quibus latissime aĺs
cumulat Anto.sicu.in trac.de pote.& excel.Regia.q.xxiii.de Re
ge Franciæ,Angliæ,siue Britanniæ,Vngariæ,Scotorum,Scotię,
Castellæ,Aragoniæ,siue Hispaniæ, Nauariæ, Apuliæ, & aĺs re-
missiue de multis aliis ad dictum Registrũ Curiæ, & Io. ferald.
ubi infra diximus.q.liiii.ad fi.Et idem Anto.q.xiii.ad.q.n.dicit
dictos quatuor Reges inungi de iure,alios non,nisi ex consuetu
dine,uel priuilegio haberent,& refert Reges uarios,cũ Iaco.al-
ua.ubi supra.Aĺs in trac.de Nume.Card.char.vi.col.ii.in.vi.uo-
9 lu.Trac.simpliciter notatur sine aliqua allegatione, † ꝙ Regum
Christianorum quidam coronantur,quidam non, qui coronanť
sunt prius inungendi,& habent priuilegium ex antiquo,ut Rex
Hierosolimitanus,Rex Francorum,Rex Angliæ,ꝙ hi coronan-
tur,& inunguntur,alii neutrum habent,qui ibi.xvi. enumeranť
Christiani,Pagani autem,qui noti sunt.ix. ut & infra dixi.d.q.
liii.ad finem.

DECIMANONA QVAESTIO.

1 *Quo oleo inungatur Imperator,in principio,& nu. 2.& seq.*
2 *Rex Franciæ quo Oleo inungatur,& ubi.*
3 *Crisma,& exorcizatio quid sint,& an exorcismi utiles,& nu.seq.*
4 *Pontifex,& Princeps quo Oleo inungantur.*
5 *Oleorum plura genera,quibus inungitur.*

Decimonono

1 DECIMONONO Quæro, † quo oleo inungatur, aliud est enim Oleum Crismatum, aliud Oleum Sanctum, aliud Infirmorum, ut in.d.lib.Ratio.diui.vi.lib.de.v.feria.& in.d.c.hac etiam.in prin.ibi, tripartitum.&.ii.col.in triplici significatione mistica olea.& in.iii.col.in prin.ibi, sequitur uidere. Idem Augu.in lib.de pote.Papæ.q.xxxviii.arti.ii.uersi.ad primū.post
2 Hug.ii.lib.de sacram. † De Rege Franciæ bene tradit Marti. Laud.in.d.trac.de Princip.not.cccccxxxiiii. Reges inungi Crismate, uel unguento cœlitus misso, per Columbam in Amphorā, in Monasterio S. Remigii, qui primum Regem Franciæ baptizauit, post Io.and.ubi ibi, In Imperatore tamen de quo nos agimus, in.d.c.i.de sacra unctio.§.unde, in fi.&.§.sequē.in prin.duo tantum principaliter olea supponuntur, Oleum Crismatis, & Oleum Benedictum, & idem sentit in.d.lib.Ratio. Guli.i.lib. sub cap.de consecr.& unctio.ii.col.in prin. sed non refert pro nunc, et tex.in.d.c.i.§.unde.in fi.uidetur dicere Imperatorem inungi Oleo Benedicto, non Crismatis, ut ibi, Caput Pontificis Crisma te consecratur, Brachium uero Principis Oleo delinitur, et liber sacr.cæremo.i.lib.sectio.v.cap.iii.iiii.col.ad fi.uersi.dum ultime
3 orationes, dicit, † inungi Oleo exorcizato in modum Crucis, quod Oleum exorcizatū a Crismate differt, quia Crisma ex Balsamo, et Oleo est, mistica ratione, ut in.d.c.i.post princ. de sacra unctio. et per illum tex.in.d.c.hac etiam.v.col.et seq. et Crisma Græce, Latine unctio, ut ibidem, Oleum autem Sanctum, seu Be
4 nedictum non Crismatum exorcizatum dicitur. † Exorcismus enim est adiuratio, nam in ea adiuratur Diabolus, ut recedat, ut ille in.d.c.hac etiam.in fi.et notatur ultra eum in.c.siue paruuli. et in.c.ante.xx.de consecr.dist.iiii.ibi, exorcismi, idest, adiuratione, exorcizare, idest, adiurare. Et licet Vualdenses hæretici olim, omnes exorcismos ab Ecclesia tollere conati sunt, dicentes omnes benedictiones in Ecclesia, Aquarum, Cādelarum, Palmarum, &c.irridendas, & nullius momenti, late tamen cōfundit frater Alphon.de co. in lib. aduersus hæreses, lib.vi.in uerbo exorcismus. Et Abb.in terminis in.d.§.unde, ad fi.per eum not. ꝙ diuerso liquore hodie inunguntur Pontifices, & Principes, quia Pontifex Crismate, Princeps Oleo, ad ostendendum differētiam inter Pontificis auctoritatem, & Principis potestatem, quod notandum est. Quia Aug.de Anco.in lib.de pote.Papæ q.xxxviii. arti.ii.ad fi.simpliciter dicit, ꝙ Oleo Crismatis inunguntur Regum Capita, & Pontificum, & ꝙ hac unctione Imperator debet

inungi, & consecrari. Cuius dictum in duobus falsum uidetur, Primum, quia Imperatoris non Caput, sed Brachium, Item non Crismate, sed Oleo delinitur.d.§.unde.in fi.cum supra alleg.dif fert enim Crisma ab Oleo simpliciter, ut in præallegatis, & in.c. i.de sacra.non reiter.ibi, per errorem nō fuit Crismate, sed Oleo
5 delinitus, & quæ ibi Abb.i.q. † & sic Olei plura genera sunt, ut supra in prin.huius.q.dixi, uel aliter dicitur Oleum Infirmorū, Oleum ad Sanctum Crisma, & Oleum Cathecuminorū, de quo rum cōfectionibus, & benedictionibus late in Pontifi. in officio v.feriæ in Cœna Domini.

VIGESIMA QVAESTIO.

1 *Vnde sumpserit originem unctio Regum.*
Multi inuncti in Veteri Testamento.
2 *Qui, & cur olim ungerentur, & ad quid, diuina ratio.*
3 *Nazer olim apud Hebræos oleum, quo uncti Sacerdotes Nazirei uocabantur.*

1 VIGESIMO Quæro † unde sumpserit originē, ista unctio Regis? Respon. in Veteri testamento, etiam iussu altissimi, ut patet.iii.Reg.C.xix.cap.ubi Dominus ad Heliā, unges Asachel in Regem super Syriam, & Iehu filium Namisi, unges Regem super Israel, & Iesus Christus dominus noster fuit unctus Spiritusancto, & uirtute, &c. ut in Actib. Aposto.x.c.F.trāsumptiue in.d.c.i.§.unde.de sacra uncti.extra. Sic Aaron a Moyse, ut Leuit.viii.cap.post pri. Sic & Dauid fuit unctus in Regem Iuda, ut.ii.Regū.ii.cap.in prin. & Salomonem unxit in Regem Israel Sadoc Sacerdos, & Nathan propheta, ut legitur.iii.Reg. i.cap.E.& Psal.lxxxviii.Inueni Dauid seruum meum, Oleo Sancto meo unxi eum.& legitur cap.penul.Num.D.donec sacerdos magnus, qui Oleo Sancto unctus est, morietur. & illud Psalmi. xliiii.Dilexisti iustitiam, &c. Propterea unxit te Deus, Deus tuus Oleo letitiæ, &c.& idem ad Hebrę.i.cap. Et de Oleo purissimo ex arboribus Oliuarum pręcepit als Moysi Dominus.Exo. cap.xxvii.ad fi.& Samueli iussit Dominus, ut ungeret Saulem, ut.i.Reg. cap.ix.c.& unxit.x.cap.in princ. Lenticula Olei, ut ibi, & Leui.cap.xxi.B.dicit Dominus, Pontifex, idest, Sacerdos maximus inter fratres, & super cuius caput iussum est unctiōis oleum, & Exo.xxix.A.in fi.ibi, pones Tiaram in capite eius, & Laminam sanctam super Tiaram, & Oleum unctiōis fundes super

Caput

Caput eius, atq; hoc ritu consecrabitur, & in. ii. Epistola Io. C. & D. ibi, sed uos unctionem habetis a Sancto, & ibi, nõ necesse habetis, ut aliquis doceat uos, sed sicut unctio eius docet uos de omnibus, & uerum est, &c. Et Euseb. Cesarieñ. in lib. de demõstratione Euangelica. lib. iiii. cap. xv. post princi. tradit, iure diuino, primum Moysem, iis qui ungerentur, Christi nomen imposuis-
2 se, † Idq; unctionis genus non solum Pontificibus fuisse traditum, sed et Prophetis, & Regibus, qui postea fuerit, quibus etiã ipsis solis hoc unguento ungi, fas esset, ibidemq; diuina, & sublimi intelligentia declarat, quo misterio Deo consecrati ita ungerentur, aliter q̃ uulgus credat, scilicet, quia fragrantia quadam opus esse corporibus, eaq; bene olere oportere, quandoquidem omne quodcunq; male oleat, scelerítas, atque immundis potestatibus est amicum, sicut contra studiosis bonitatis quodcunq; fragantiam amet, altius exordiendo, ut ibi per eum. Et ter inunctum Saul, totidemq; Dauid scribit Io. Vgo. in lib. Quadruuii Ecclesię. char. li. §. ulterius. Idemq; Euseb. d. lib. cap. v. lib. vii. scri-
3 bit, † olim apud Hebræos Nazer Oleum sanctum fuisse Pontificis, Principatum obtinentis, quo, scilicet, prisci Sacerdotes ungerentur, quod Nazer uocabatur, & ab eo ex deriuatione Nazirei uocabantur.

VIGESIMAPRIMA QVAESTIO.

1 *In qua parte corporis inungatur electus in Imperatorem.*
2 *Saul in qua parte corporis unctus fuerit.*
3 *Armus, & humerus quid differant.*
4 *Imperator cur non inungatur in capite, prout Papa.*
5 *Vnctio Regum, an sit sacramentum.*

1 VIGESIMOPRIMO Quæro † in qua parte corporis inũgatur electus in Imperatorem? Dicit tex. in. d. c. i. §. unde. de sacra unctio. q̃ a Capite ad Brachium est translata, ut Princeps, non ex tunc ungatur in Capite, sed in Brachio, siue Humero, uel in Armo, in quibus principatus congrue designatur, Iuxta illud, quod legitur Esa. ix. cap. factus est principatus super humerum eius &c. B. & Samuel fecit poni Armum ante Saul, cui dederat locum in capite ante eos, qui fuerant inuitati, ut
2 i. Reg. cap. ix. D. ¶ † Sed cauendum est circa id, quod dicit de Armo in. d. §. unde. quia Saul fuit unctus super Caput, nõ in Ar-

mo a Samuele, & deosculatus est eum, dicens, Ecce unxit te Dominus super hæreditatem suam in Principem, & liberabis populum suum, &c. & hoc tibi signũ, quia unxit te Dominus in Prin-
3 cipem, &c. ut legitur clare in. d. cap. x. in prin. i. Reg. † Est autem armus humerus, sed proprie brutorũ, humerus hominum, Virg. lib. iii. Georg. Densa iuba, & dextro iactata recumbit in armo. Et alibi, Os, humerosq; Deo similis, Licet quandoq; in hominibus etiam armus dicitur, ut in. d. §. unde. & de armo meminit gl. in. §. penul. in auc. ut nul. iud. pro humero hominis, clem. i. §. ii. de statu mona. † Et ratio istius mutationis, ut, scilicet, hodie Imperator ungatᶜ in Brachio, Pontifex in Capite, ut, scilicet, dicit tex. in. d. §. unde. in fi. ostendatur quanta sit differentia inter auctoritatem Pontificis, & Principis potestatem, & ibi not. Abb. & ille in. d. lib. Ratio. sub rub. de consecr. & unc. vi. col. uersi. sed postq̃.
4 & ille in lib. sacr. cæremo. d. cap. iii. d. iiii. col. in fi. † Non omitto tamen, q̃ Gurgeñ. Episcopus in. d. libello de coro. char. xxxii. i. col. sub. §. sed ut, dicit (licet prædicta non ponat) q̃ unctio Regum non est sacramentũ, & q̃ ideo diuersum infra modum, prout cuique Prouinciæ sua est consuetudo fieri potest, uel Oleo in Scapulis, uel Crismate in Capite, ut scribit tradi per Diuum Tho. iiii. dist. xxiii. Host. in. c. i. de sac. unctio. & in. c. antiqua. de priuile. & in Capite Saul inunctus fuit, & Salomõ, ut supra proxima. q. et infra. q. xxiii. Sed tamen hodie aduertendum est contra dictum Gurgẽ. ubi supra, quia in. d. §. unde, expressum est de Brachio in Imperatore.

VIGESIMASECVNDA QVAESTIO.

1 *In quo brachio inungatur.*
2 *Milites olim stigmate notabantur.*
3 *Dextera honorabilior, & excellentior est.*
4 *Oratio Theodosij impetrat pro uictoria in pugna.*

1 VIGESIMOSECVNDO Quero † in quo brachio inungatur, seu humeroᶜ Tex. in. d. §. unde. in fi. nõ aperit, sed
2 simpliciter dicit brachium, † & facit, quia et olim milites in brachiis stigmate notabantur, ut no. in. l. pen. ff. quib. ex cau. maio. et in. l. iii. C. de fabricen. et no. in. §. fi. in auc. de mand. prin. et tex. in. c. quod quidem. §. si forte. i. q. i. ibi, militiæ characterem in corpore suo, iuncta. l. i. §. i. ibi, commilitonibus, cum glo. ff. de milit. testa.

3 testa. † Credendum tamen est, ꝙ dextrum esse debeat, in quo for tior, et excellētior uirtus consistit, et de dextro exprimit liber cæremo. d. iiii. col. ad fi. dicens, ꝙ inungitur brachium, & scapulæ, &c. et de brachio dextro dicit Por. in proœ. inst. in prin. et habet rationem, quia dignior dextera est, ut plane cōstat, et colligitur ibi. Sede a dextris meis. Psal. cix. in prin. et parum post ibi dicit, A dextris tuis. et idem ad Hebræos. i. cap. et Gen. cap. xlviii. c. ibi, Dexteram suam. et D. ibi, Pone dexteram tuam super Caput meum, &c. et Psal. xliiii. ibi, Deducet te mirabiliter dextera tua. et ibi, Astitit Regina a dextris tuis. et Psal. xvii. post mediū, ibi, Et dextera tua suscepit me. et. lxxxviii. ibi, Et exaltetur dextera tua. et. xcvii. Saluauit sibi dextera eius. et. cvii. Saluū fac dextera tua. et seq. in fi. Qui astitit a dextris pauperis. et per gl. no. de dextera in. c. fundamenta. post prin. de elec. in. vi. et in Mach. x. cap. post medium, ubi pluries de dextera repetit. et ad Galat. ii. cap. B. ibi, Dexteras dederat mihi, et Barnabę societatis. et Ecclesiast. x. ca. in prin. ibi, Cor sapiētis in dextera eius, et cor stul-
4 ti in sinistra illius. † et Theodosius Imperator als orans pro uictoria miraculosa dicebat, porrige dexteram tuis, ut per glo. in clemen. unica. de reliqui. et uene. sanc. in fi. glo. mag. ad fi. et Sap. v. cap. C. Dextera sua Dominus teget eos, et in Brachio sancto suo defendet illos. Et nouissime, ꝙ inungi debeat magis dextera pars, q̃ sinistra, facit, quia est honorabilior, et dignior, ut infra in alia. q. tetigi. lxxxviii. ad fi. Et quia in simili sic legit in libro uitæ in Veteri Testamēto, Leuit. viii. cap. D. ubi cum Aaron inungi deberet, et cōsecrari, iussu Domini, a Moyse, inter cæteras cæremonias, et ritus solennes ibi obseruatos, dicitur, ꝙ cum immolasset Moyses Arietem secundum, sumens de sanguine eius, tetigit extremum Auriculæ dexteræ Aaron, et Pollicem manus eius dexteræ, similiter, et pedes.

VIGESIMATERTIA QVAESTIO.

1 *Quo signo inungatur, seu charactere Imperator.*
2 *In Veteri Testamento, an aliquod signum esset in unctione.*
3 *Signum Thau ubi originem habeat.*
4 *Signum Crucis, an aliquo loco præcipiatur.*
5 *Sacramenta omnia, an signo Crucis dicenda sint.*

Signum Crucis quomodo, & quot digitis ducatur.

7 *Crux est adoranda, licet olim quidam contra.*

1 VIGESIMOTERTIO Quero, † quo signo, seu charactere inungatur? † In Veteri Testamēto in similibus unctionibus non erat determinatum aliquod signum, sed erat effusio super caput, ut in.d.c.x. in prin.i.Reg. ibi, effudit super caput eius lenticulam olei. & sic in.d.c.xxi. Leui.B. & Exo.xxix.A. sic

2 Aaron.d.viii.cap. † Bene uerum est, q̄ aīs signum Thau super frontibus uirorum dementium, & gementium, dedit dominus uiro suo, ut in Ezech.cap.ix.B. & no.in.c.ecclesiasticorum.xi.dist. & diuus Hier. late de lrā Thau Crucis pictura, refert post Ezechie.in sermone de Natiuitate Domini.iiii.trac.ii.part. Credendum tamen est, q̄ in modū Crucis hodie inungi debeat in honorem Saluatoris, per cuius Sanctam Crucem mundum redemit, &c. & ita in modum Crucis inūgi simpliciter supponit ille in.d.

3 lib.sacr.cæremo.d.cap.iii.iiii. col.ante fi. † Circa quod signum Crucis incidenter unum est notandum, ac memoriæ mandandū,

4 q̄ licet diuus Aug.in.d.c.ecclesiarum.xi.dist. dicat, † q̄ nulla scriptura docet salutiferæ Crucis signaculo fideles insigniri, tamen ultra eum satis primo figuratur in.d. Thau, ubi supra, & clarissime uidetur Apocalyp.ix.cap.in prin.ibi, & præceptum est, ne læderent fœnum terræ, neq̄ omne uiride, neq̄ omnem arborem, nisi tantum homines, qui non habent signum Dei in frontibus suis, & quæ.vii.cap.in pri.ibi, quoadusq̄ signemus seruos Dei nostri in frontibus eorum. Et Esai.cap.fin.ibi, & ponam in eis signum, iunctis his, quæ scribit Euseb.Cæsa.lib.vi.demonst.euang.ca.fi. &c. & iure Canonico præcipitur signum Crucis in.c. postea signatur.de consecr.dist.iiii. Sed tamen tex.in.c.nunquid.de con-

5 sec.dist.v. dicit, † q̄ licet omnia sacramenta Crucis signaculo, & figura perficiantur, sine tamen Crucis signaculo tenent. Et text. in.l.iudæos.C.de iudæ. Crucis signum, fidei nostræ signum uo-

6 cat. † Quomodo autem signum Crucis ducatur, & quot digitis,

7 aīs no.per Arch.in.c.quoniam.ad fi.x.dist. † Fuerunt olim quidam hæretici dicentes Crucem non esse adorandam, quos confundit nouiter late frater Alphon.de Castro in lib.aduersus hæreses.lib.ii.in prin.in uerbo adoratio.i.hæresi.

VIGESIMAQVARTA QVAESTIO.

1 *In quo altare debeat inungi electus in Imperatorem. Et cur apud altare Sancti* Mauritii,

Mauritij, & qualis fuerit iste sanctus.

Ad altare Sancti Petri nemo inungitur Romæ, nisi Papa, nec coronatur, nec consecratur.

2 *Practica seruanda est, & ab ea uera interpretatio sumitur.*

3 *Liber Pontificalis auctenticus est.*

1 VIGESIMOQVARTO Quæro † in quo loco, scilicet, in quo altare debeat inungi electus in Imperatorem? Ille in lib. supra alleg. sacr. cæremo. d. sectio. v. cap. iii. col. iiii. ad fi. & seq. dicit, ꝙ ad altare S. Mauritii Romæ, scilicet, in templo S. Petri. Quia dicit, ꝙ ad altare S. Petri nemo inungitur, nemo coronatur, nisi Romanus Pontifex. & idem cap. xi. sub rubri. ꝙ apud altare S. Petri solus Papa consecratur. char. xliiii. ii. colū. Sed Cardi. in clemen. unica. de iure iur. in uers. dudum. xxvi. not. dicit, post Laud. ꝙ supra altare S. Petri consecratur, coronatur, & iurat, ad quod. c. significasti. in fi. de elec. & ꝙ ibi not. ubi insignia dignitatis Archiepiscopo Papa consecrat, ponit, & leuat de altare Beati Petri, cur non idem cum Imperatore? Tamen ꝙ nō est de substantia, quin possit hoc alibi fieri, sed ꝙ fint debiti modi, idē sentit Abb. in. d. c. significasti. ante fi. post Host. ibi. Host. tamen dicit non referre in cuius honorem altare sit cōsecratum; & cum Card. ubi supra de altare S. Petri Firma. simpliciter transire uidetur, in uerbo Imperator consecrari debet. Sed quia. d. liber sacr. cæremo. testatur, ubi supra de altare S. Mauritii, in practica ab eo non uidetur discedendum. l. minime. ff. de legi. l. cum de nouo. ibi, inueterato a contrario sensu. C. de legi. l. si de inter-
2 pretatione. ff. eo. † & uera interpretatio a practica est. Bal. & Ancha. ubi Deci. consi. xi. vi. col. cum simi. l. an in totum. C. de ædifi. priu. præcipue etiam quia liber rituum Pont. Romanorum uidetur approbatus in. d. clemen. unica. ante uersic. ego. N. Romanorum Rex. ubi citatur, & in. c. consuluit. de seruis non ordinā. ubi Abb. post Host. no. licet de isto quem ultimo loco habemus, sentire non possit, cum sub Leone. X. impressus fuerit. Bene uerū ꝙ glo. in clemen. i. de iure iur. §. porro. in uer. uestigiis. ad fin. dixit, Imperatorem coronari per Papam in Ecclesia S. Petri, ad altare
3 S. Mauritii. † Et cū ministerio apud altare eius hęc celebrari uidentur, quoniam Beatus Mauritius fuit gloriosus miles, & pro Ecclesia, ac Fide Christi, cum sociis suis, & commilitonibus, sub Maximiano, & Diocletiano passus est, ut in eius uita Ecclesia ponit. Et gloriosus magister militum Mauritius appellatur, ac

dilectus filius cum Vitaliano in no.casu,& facto a Grego.papa tunc uiuente in.c.ut pridem.xxiii.q.viii.& ideo eius officium,& sociorum celebratur ab Ecclesia die.xxii.Septembris.

VIGESIMAQVINTA QVAESTIO.

1 *Quis inungat electum in Imperatorem,coronet,& consecret.*
Cardinalis Hostien.alios praecedit.

1 VIGESIMOQVINTO Quęro † quis inūgere debet electum in Imperatorem? Augu.de Anco.in.d.trac. de pote.Papæ.q.xxxviii.arti.ii.specialiter dicit inungi per Papam, & uidetur tex.clarus in.d.c.uenerabilem.post princ.ibi,Ad nos spectat,qui eum inungimns,&c.& parum post,ibi,Nos inungere.& ad medium,ibi,postq̄ a nobis unctio,& ibi no.Abb.iii.col. uersi.& quando,& plus ꝙ tex.in.d.clemen.unica.de iure iur.ultra prin.ibi,a quo Romano Pontifice unctionem,&c.acceperūt, & in.§.nos itaq;,dicitur,petendi a nobis per nostras manus sibi unctionem impendi,&c.& in.§.seq.ante medium,ibi,ac decernētes unctionem &c. sibi per manus nostras debere concedi,& no. Bal.in tit.de pace constan.in uer.concessimus.ante fi.uer.sed ho die.Sed ille in.d.lib.sacra.cæremo.d.ca.iii.d.iiii.col. in fi.dicit, priorem Episcoporum Cardinalium inūgere brachium dextrū, & scapulas.Sed Cardi.in.d.clemen.unica.de iure iur.in prin.ix. no.dicit,ꝙ per manus Cardinalis Hostiensis inungitur, qui super hoc est priuilegiatus,secundum Hosti.in.d.c. uenerabilem. de elec.& ibi idem refert Abb.iii.col.uersi.& quatenus.post Io. an.& Hosti.dicens,ꝙ ex antiqua consuetudine Cardinalis Hostiēsis Imperatorem ungit,sed Papa eum manibus suis coronat Corona Aurea.Pro Card.& Host.facit,quia ipse omnes Cardinales præcedit,& sedet immediate post Papam, ut tradit Hosti. & Anto.de but.in.c.antiqua.de priuileg.& not.Marti. Laud.in trac.de Cardi.not.xxxviii.Hosti.idem in trac.de priuileg. not. xxv.Hosti.sed idem Card.in.d.cle.in.§.nos.xxi.no. ex illo text. no.ꝙ Papa,suis manibus,consecrat Imperatorem, & inungit,& Bal.in.i.rub.C.ii.col.uersi.uenio ad tertiā glo.dicit, ꝙ quia Imperator uno modo sacratissimus appellatur, quia inūgitur sacra unctione,post glo.ibi,apparet,ꝙ ista cōsecratio non potest fieri, nisi a Summo Pontifice,uel eius Commissario,quia alius nō potest,&c.sic Bal.dicto loco,& Spec.in tit.de deleg.§. nunc ostendendum.

dendum.x.col.uersi.xxxix.ponit consecrationem, inunctionem, & coronationem electi in Imperatorē inter reseruata Papæ, per d.c.uenerabilem.

VIGESIMASEXTA QVAESTIO.

1 *An inungi possit ab alio, quàm a Papa.*
2 *Verba per manus nostras, personam propriam denotant.*
3 *Carolum.V. præsentem Imperatorem quis inunxit.*
4 *Alexander Card. de Farnesio, nunc Paulus III. Pont. Max. & eius laudes.*

1 VIGESIMOSEXTO Quęro, † an possit inūgi Imperator ab alio, q̄ a Papa? In puncto iuris (quicquid quidam proxima.q.dicant, de consuetudine) uidetur ꝙ non per dicta iura præcipue in.d.clemen.unica, ibi, per manus nostras debere unctionem concedi, unde cum dicat, per manus nostras, pręcise alius excludi uidetur, etiam Nūcius.c.licet.ubi Abb.de deci.facit.l.iubemus.& quod ibi Bar.C.de ero. mili.anno.lib.xii. Moder.in.c.fi.de offi.deleg.cum simi. Sed dicendum est, ꝙ si Papa est præsens Romæ, dicta iura procedunt, ut ipse inungat de puncto iuris, alīs si est absens per manus Legatorum Papæ, quos bene Papa potest mittere ad Vrbem, ad impendendum consecrationis, & coronationis insignia, eius nomine, ut fuisse factū supponit tex.cum Henri.in.d.clemen.unica.§.nos eodem. post medium.uersi.postq̄, & ibi.xxi.not.notat Cald.ponderās subtiliter,
2 & mirabiliter illum tex.ibi, † An ꝙ sententia Papæ ibi pronunciauerit per manus suas id fieri debere, &c. intelligit adimpleta si fit etiam per alium nomine Papę. Quod ait procedere, quia nō fuit quid præiudiciale, alīs cum uerba per manus nostras, denotent per Papam personaliter facturum, non sufficeret adimpleri per alium, per glo.singu.in clem.i.in uer.publ.de uita, & honest. cleri.& facit.l.i.in prin.ff.de eo per quem fac.ibi, suis manibus, uel per suos.&.l.i.§.deiecisse.ff.de ui, & ui arma. quam declarationem Card.ibi, pro sing.refert, & tenet etiam do.Deci. in.c.cū parat.de appel.ulti.no.in prin.& ille in.d.lib.sacra.cæremo. lib. i.sectio.v.sub cap.de coronatione Imperatoris, absente Papa ab Vrbe, consueuit Pōtifex mittere ad Vrbem aliquem Episcopū Cardinalem, qui simul cum Legato Apostolico, qui Vrbi præest Imperatorem electum coronet, sed ꝙ si Legatus esset Episcopus Cardinalis non est necessarium mittere alium Episcopum, sed

quemcunque uellet alium presbyterum Cardinalem, procedendo eo modo quo ibi, & Bald.in.i.rub.C.ii.glo.dicit, quod sacra unctio Imperatoris non potest fieri, nisi a Sūmo Pontifice, uel eius com
3 missario, & eam esse ueritatem. † Sed in cōtingentia facti annis præteritis præsentem Gloriosissimum Imperatorem Carolū.V. ut audio, inunxit præsens Pont. Paulus III. qui tūc erat Alex. de Farnesio, & Cardinalis Hostiensis, semper Sapientissimus, & huius felicissimi Pontificatus pro eius infinitis meritis expectatione obseruatus, utinamque iam diu hoc Summi Pastoris officium, pro salute uniuersæ Christianæ Reipublicæ, cuius est Max. Opt. Propagator, adeptus esset, cum eius Prouidentia, ac Sapiētia Pax introiuit in Orbem, eamque nobis dedit, quam mūdus dare non potuit.

VIGESIMASEPTIMA QVAESTIO.

Cuius effectus sit unctio Imperatoris, & ad quid.

VIGESIMOSEPTIMO Quæro cuius effectus est talis unctio electi in Imperatorem, & ad quid, scilicet, inungitur. Aug. de Anco. in. d. trac. de pote. Papæ. q. xxxviii. arti. ii. dicit, quod propter inimicorum fidei expugnationem inunguntur Imperatores, & Reges, unde exorcizatio appellatur, idest, adiuratio, ut supra diximus. xix. q. Item quod per Oleum nitor conscientiæ designatur. Iuxta id, quod legitur, Prudentes Virgines acceperunt Oleum in uasis suis, cum Lampadibus. Math. xxv. in princ. & transumptiue in. c. i. §. i. de sac. uncti. & etiam effectus sumi potest, & misterium ex orationibus, quas dici ponit. d. lib. sacr. cæremo. d. iiii. col. & seq. ibi, ut in tua protectione constituto ad regendam ecclesiam, &c. & ibi, inuisibilia percipere, &c.

VIGESIMAOCTAVA QVAESTIO.

1 *De consecratione Imperatoris.*
2 *Imperator sacratissimus dicitur.*

1 VIGESIMOOCTAVO Quæro, † de consecratione Imperatoris electi. Et quidem consecrari aperte multa iura supponunt, alleg. supra. xviii. q. in prin. ut in. d. clemen. unica. de iure iur. post prin. ibi, Impendi per manus nostras unctionem, & consecrationem, &c. & in. §. nos eodem. in eisdem uerbis,

& in

& in.d.c.uenerabilem.de elec.post prin.ibi,ad nos,qui eum inungimus,& consecramus,& in.§.seq uersi.nos itaq;.ibi,postq̃ a nobis unctio,consecratio,&c.postulentur,& ibi not.Abb.iii.col.ꝙ Imperator,scilicet,consecratur.Idem Cardi.in.d.clem. in princ. iiii.no.&.x.& in.§.nos.xxi.no.per illum tex.scilicet,ꝙ Papa suis manibus consecrat Imperatorem,&c.& in.§.cæterum.iii.no.ibi.

2 Sexto consecratur,&c.per.d.c.uenerabilem. facit, † quia Imperator appellatur Sacratissimus.in.i.rub.C.&.ff.noui. & in.l.bene a zenone.de quadri.præscri.ibi,sacratissimis Imperatoribus, & supra diximus.ii.q.& sic specialiter supponit Imperatorem inungi,& consecrari per Papam.d.Augu.de Anco. in.d.q.xxxviii. arti.ii.Quod declara,ut infra seq.q.& Spec.in tit.de leg.§. nunc ostendendum.uersi.xxxix.x.col.per.d.c.uenerabilem.

VIGESIMANONA QVAESTIO.

1 *An Imperator sit in sacris ordinibus.*
2 *Imperator,an sit Subdiaconus,uel officium eius gerat.& nu.4.*
3 *Subdiaconatus est inter sacros ordines.*
5 *Imperator,an sit merus laicus.& nu.6.*
7 *Imperator creatur Canonicus S.Petri,& Ecclesiæ Lateran.*

1 VIGESIMONONO Quæro, † an Imperator unctus,ut supra,& cõsecratus,sit in ordinibus sacris? Et quidem ex prædictis uidebatur dicendum,ꝙ sic,cum ungatur, consecretur,& Sacratissimus,& Sacra Maiestas appelletur,ut supra uidimus late.Sed in contrarium est ueritas, ut est glo. not.in.c. ualentianus.lxiii.dist.in glo.fi.quæ (ex illo tex.in uer. secundũ ordinem meum,quæ uerba ibi erant Imperatoris) dicit ex hoc uerbo,dixerũt quidam,ꝙ Imperator debet habere ordinẽ Subdiaconalem,sed dicit glo. non est uerum, quia habet militarem characterem.i.q.i.quod quidam (dic tu).§.si forte. gerit tamen officium Subdiaconatus quando ministrat Episcopo (hæc illa glo.fi.) cum qua,scilicet,Imperatorem non esse in sacris ordinibus,not.Bal.in rub.i.C.ii.col.uersi.uenio ad tertiã glo.& Abb. in.d.c.uenerabilem.iii col.ad medi.ait,cum illa glo.communem esse opi.doc.scilicet,Imperatorem nõ recipere ordinem Subdiaconatus,& ꝙ ideo improprie dicitur consecrari Imperator,proprie uero Episcopus consecratur,& Imperator inũgitur,per Io. an.in.c.ii.de præben.in.vi.Idem Cardi.cum.d.glo.in.d.clemen.

unica.in prin.x.no.ꝙ,scilicet,Imperator in consecratione nō su-
scipit ordinem,& alleg.tex.in.l.sacra.ff.de rerum diui. qui parū
facit.imo potius contra,iūcto.c.cleros.§. ego sacerdos.xxi.dist.
Ideo est ꝙ glo.in.d.l.sacra,dicebat olim Imperatores sacerdo-
tes esse,& patet in.d.c.cleros.§.pontifex.xxi.dist.& ideo Specu.
in tit.de leg.§.nunc ostendendum.x.col.uersi.xxix.allegabat pri-
mo illum tex.cum ibi no.ad id,quod Imperator ordinem habe-
ret etiam sacerdotalem post,d.c.ualentianos.in fi.secundum or-
dinem meum,tandem concludit Specul.ubi supra, Imperatorem
etiam unctum,consecratum,& coronatum,non esse neq; sacerdo-
2 tem,neq; subdiaconem,† imo neq; in officio subdiaconatus sub-
ministrare Episcopo,& dicta uerba secūdum ordinem, exponit,
idest,officium,sed ꝙ tamen habet characterem militarem.i.q.i.
quod quidam (dic tu) .§.si forte.& sic nota,ꝙ Specu. tenet con-
tra.d.glo.fin.dum in fi.dicebat,ꝙ gerebat officium subdiaconi
3 cum ministrabat Episcopo. † Et sciēdum est,ꝙ etiam subdiaco-
natus hodie inter sacros ordines computatur.c.a multis.de ӕta.
& quali.extra.c.erubescebat.xxxii.dist.clemē.ut hi,qui. de ӕta.
& quali.licet olim non,in primitiua Ecclesia,ut legitur,& not.in
d.c.a multis.in uer.solos.cum.d.tamē glo.fi.in.d.c.ualentianus.
in omnibus tenet Excel.Do.Do.& prӕceptor meus D.Vincen-
tius de Herculanis,de Perusio,in rub.ff.de uerbo.obli.ii. col.in
4 prin.tenens,scilicet, † ꝙ licet Imperator non suscipiat ordinem
sacrum,gerat tamē officium subdiaconi, cum in missa ministret
Episcopo,& refert Imo.ibi.d.glo.approbañ.& dicētem, ꝙ in.d.
habitu subdiaconi inseruit ipse Imperator,Missӕ Papali,maxi-
me in Missa Natiuitatis,casu quo in Curia reperiatur, sic.d.me-
us in.d.loco,cui addo,ꝙ ille in lib.sacr.cӕre.lib.ii.char.lxxviii.
sub cap.de ord.cant.lec.dicit,ꝙ in Matutinis noctis Natiuitatis
Christi cantat Imperator,si adest,septimam lectionem,sub Euā
gelio exiit ӕdictum a Cӕsare Augusto, cӕremoniis de quibus
ibi,& ꝙ iste modus seruatus fuit,cum Federicus III. Impera-
tor, sub Paulo II. Romӕ, his celebritatibus, interfuit. Anno
M.CCCCLXVIII.& cum.d.glo.in.d.c.ualētianus,sim-
pliciter no.Marti.Laud.in trac.suo supra alleg. de princip.not.
lxxxiii.licet. & no.cccccliiii.licet.& ais etiam Imperator coro-
natus in Missa Papӕ officium facit Subdiaconi,offerēdo ei Ca
licem,& Patenam cum Hostiis,deinde Aquam infundendam in
Vino,ut scribitur in lib.pontifi.suo loco char.lvii.ii.col.et in li.
cӕremo.char.xxv.ii.col.in fi.& idem,ut supra, cum.d. glo.in.d.
c.ualentianus.

c.ualentianus.ut Imperator,licet ungatur,& consecretur,nõ ta-
men sit in sacris ordinibus,sed in sacra maiestate gerat officium
tamen,cum ministrat Episcopo,tenet Iaco.Alua.in tit.quis dica
tur dux.In princi.v.col.ante fi.i nusib.feu. & Abb.als in sua.i.q.
5 col.xvii.post prin.in no.ix.alias dicit non obstat † q Reges non
uidetur puri laici propter unctionem,quia dicit ipse falsum est,
quia propter id aliquem ordinem non recipiũt.alleg.c.unicum.
de sac.unct.&.c.ii.de præbẽ.in.vi.in noucl.& Petrus de Monte
in trac.de Monarchia.iii.q.col.ii.probat,& Reges,& Imperato-
res per unctionem non fieri non seculares,per iura,quę ibi cumu
lat,in quibus in ecclesiasticis dicit non se imiscere, ut infra dixi
q.xciiii,xcviii.c.&.ci.Et ego do bonum text.Imperatorem laicũ
esse,& dici in.c.ubi nam.xcvi.dist.ibi,Imperatores,& ibi nõ so-
lum ad clericos,uerum etiam ad laicos.&.c.i.cum seq. multis in
illa causa.lxiii.dist.& non esse in sacris ordinibus,nec in subdia
6 conatu præcipue patet. † Quia Imperator coniugem habet, ut
passim in iure liquet,& experientia docet, & tamẽ si in subdiaco
natu esset,uel in aliis sacris ordinibus uxorem habere non pos-
set,ut in.c.i.extra de cler.coniug.& cum Abb. in.d.sua.q. q un-
ctio non faciat,q non sit laicus.& in.c.tua.in prin.de deci.& cũ
glo.in.d.c.ualentianus.& Spec.ubi supra.Idem Mod. de Selua
galli in trac.de benefi.ii.parte.q.xxiii.col.viii.in prin. & hæc no
tañ.sunt,licet als simpliciter in lib.sacr.cæremo.i.v.sect.cap.iii.
iii.col.ante fi.dicatur inter alias cæremonias in coronatione Im
7 peratoris, † q a Canonicis S.Petri in Canonicum,& fratrem re
cipitur.&.xii.col.in pri.q post coronationem in Canonicum,&
in fratrem in Ecclesia Lateranensi, & sic hodie non uidetur me-
rus laicus per illum ritum.Tamẽ,ut supra,Imperatorem proprie
non cõsecrati,& de sacris non se intromittere, & improprie sumi
de eo consecrationem in.d.c.uenerabilem.cum simil. declarat,&
tenet etiam Ang.Aret.in.§.sacra.ii.col.in prin.in uersi. & aduer
tas.insti.de rerum diui.post Io.Fab.& Host.ubi ibi.Idem Abb.
& doc.in.d.c.uenerabilem.q licet inungatur Imperator,non ta-
men proprie cõsecratur,& est communis opi.doc.ibi,ut testatur
etiam Io.leciriet simpliciter in trac.de primoge.q.xii.ii.lib.col.
ix.ad fi.nu.35.viii.uol.Trac.& Card.Alex.in.d.c.ualentinianus.
ad fi.tenet,post illam glo.Imperatorem nõ habere ordinem sub-
diaconalem,reprobãdo uulgi opinionem in cõtrarium,post Spe
cu.etiam in lib.Ratio.diui.offi.lib.ii.cap.de subdiacono. quod
dicit ex eo opinatos uulgares,quoniam in die coronationis suæ

recipitur Imperator in Canonicũ Ecclesiæ S. Petri, & ministrat Papę in Missa in officio Subdiaconatus portando Calicem, & huiusmodi faciendo.

TRIGESIMA QVAESTIO.

1 *An Imperator coronetur. & nu. 2. & seq.*
Imperatorem quis coronet.
4 *Constantinus coronauit Papam Siluestrum. & nu. 5. & seq.*
6 *Præfectus Vrbis, an coronet Imperatorem.*
7 *Præfectus Vrbis, quod ministerium præstet Imperatori, & quando. & nu. seq.*

1 TRIGESIMO Quæro † de coronatione, & respondetur electum in Imperatorem approbatum, unctum, & consecratum, ut supra, coronari debere, probant omnia iura supra alleg. & auctoritates in materia, &c. qq. unctionis, & consecrationis, præcipue. d. clemen. i. de iure iur. & c. d. c. uenerabilem. de elec. in uariis locis, & ubiq; doc. præcipue in illa. q. an ante coronationem Imperator possit administrare, & fit Impator uerus. de qua infra suo loco uidebimus. q. xlv. & . xlvi. Et coronari debere, uidetur tex. de iure Ciuili ipsius Imperatoris in. l. fin. in fi. C. de quadriẽ. præscrip. ubi Iustinianus Imperator dicit, nutu diuino Imperiales suscepimus infulas, & glo. ibi not. ad id, quod Imperator sit coronandus, & ibi Bal. no. præcipue in. ii. lec. ad fi. quod Imperator coronatur a Deo per manus hominum. & facit no. Cãti. iii. cap. in fi. Egredimini filiæ sion, & uidete Regem Salomonẽ in Diademate, quo coronauit eum mater sua, &c. & text. in. c. ius militare. i. dist. no. dicit, præmiorum honor est, cum corona, uel torques donatur. & glo. de Impe. & Papa notat coronando in. l. adeo. §. pen. ff. de acqui. rerum domi. & scribit eleganter Bald. in consi. ccclix. uol. i. q; antiquitus, florente Romano Imperio, corona Imperialis inuisibilis a Deo imponi dicebatur, materialis uero, & uisibilis ipsa infula Imperialis erat. de qua in. d. l. bene a zenone. in fi. & addo tex. solitarium, qui facit mentionem de corona Imperii in. c. in Christi nominę. in tit. de pace const. in usi. feu. ibi coronam Imperii, & ibi, honorem coronę, & tex. no. expressus in tit. de allodiis, in usib. feu. §. i. ibi, ad suscipiendum Imperii coronam, &c. & in. c. Imperarores. xi. q. iii. ibi, coronarentur, bonus tex. in tit. quæ sint rega. ibi, ad felicissimam regalis numinis expeditionem, & in. l. ii. C. de quib. mun. lib. x. in prin. & Abb. præcipue tradit

pue tradit in d.c.uenerabilem.iii.col.post medium,post Io.and. & Hosti. q licet Cardinalis Hostiensis Imperatorem inungat.
2 † Papa tamen coronat suis manibus,ad quod,quæ supra late diximus.xxv.q.Sed ego ultra omnes allego text.expressum ipsius met Imperatoris,quem nec quisq̃ posset euictare not. (dicendo forte,q supra alleg.sunt prolata ab ipsis met Põtificibus in causa ppria)prout als in alia materia de legibus eius,dicebat Old. consi.lxix.consueuit dubitari.iii.col.Tex.est,inquam,not.in tit. de statu.et consue.qui est tit.fi.in usib.feud.in princ.ubi Federicus Imperator Romanorum sic testatur.In die qua de manu Sacratissimi patris nostri Summi Pontificis Imperii Diadema curauimus,&c.et sic simpliciter præsupponitur in lib.cæremo.cap. iii.Sectio.v.lib.i.vii.col.in prin.uersi.demum Imperialem coronam,&c.iunctis præcedentibus ibidem, et in.c.fi. in fi.v.sectio.
3 eo.lib.ibi,Romæ,et a Romano Pontifice,&c. † potest tamen coronari,absente ab Vrbe Papa,per Cardinales eius Legatos,nomine Papæ,ut refertur factum in Henrico.d.clemen.unica.de iure iur.uersi.postq̃ ibi coronationis,et consecrationis insignia miseramus ad Vrbem,et supra dixi.xxv.et.xxvi.q. ubi uidendum. Et idem simpliciter per.d.c.uenerabilẽ. Imperatorem debere coronari per Papam tenet Aug.de Anco.q.xxxviii.iii.arti.respondens not.ad.d.c.si Constantinus.xciii.dist. † Vbi legitur Con-
4 stantinum Imperatorem Sacratissimo uertici Papæ Siluestri coronam capitis sui Phrigium manibus suis imposuisse, tenentem Frenum Equi,et alia insignia dando,unde si Imperator coronauit Papam,non uidebatur,q ab eo debeat coronari. Et illud Apost.ad Thimot.ii.ii.A.non debet coronari,nisi qui prius legiti-
5 me certauerit. † Nam ad primum dicit,q Constantinus coronã imposuit,tanq̃ minister obsequens,non sicut dominium præbẽs, et auctoritatem,cuius signum fuit, ut legitur ibi, Tenuit Frenũ Equi officium stratoris exequẽdo. Ad ultimum duobus modis certari potest præparatione animi,uel operis exequutione,unde Imperator quãdo coronatur,etiam a principio probatus est,iam animi præparatione,&c.Et cum sit conclusio per supradicta Im-
6 peratorem Romanum,manibus propriis,coronari a Papa. † Sequitur,q male dixerit Bar.in.l.i.ff.siquis testa.liber esse iuss.fue. in prin.dum dicebat,Præfectum Vrbis Romæ coronare Imperatorem,cum sit contra supra allega.et nullibi probetur,licet illud dictum Bar.simpliciter teneant Mod.Tauri.Purpu.in.l.i.ff. de offi.eius.in prin.ix.char.ii.col.post Ioã.de Platea, ubi ibi,et

Marti.Laud.in trac.de princip.penul.col.no.ccccxxxix. præfectus.et alii de quibus infra.q.xliiii.et male,per prædicta. Et repetio in terminis Iaco.Alua.in tit.quis dicatur Dux,Comes.in prin.in usib.feud.vi.col.post prin.dicentem,q quidam uulgares dicunt,q in Vrbe Romana Præfectus coronat Imperatorē,post Bar.in.d.l.i.§.i.sed dicit Iaco.hoc non esse uerum,quia Papa cōronat,ut in.d.c.uenerabilem.et.d.clem.i.et idem met Bar. in tit. qui sint rebel.in gl.super uerbo rebellā.dic.i.col. post medium. 2

7 † Est tamen bene uerum,q Præfectus Vrbis interuenit cum Senatore,et aliis cum suis ornamentis,als quando Imperator Romam religionis gratia ueniret,ut patet in lib.sacr. cæremo.xiii.

8 sectio.c.i.lib.i. † Item et in ingressu Vrbis Imperatoris coronādi,portat in quodam loco,cum Senatore Baldachinū supra Cæsaris caput,et eo descendente de Equo,ei Staffam tenet, deinde ante eum præcedit,ut in.d.lib.et.v.sectio.cap.iii.i.col.Sed forte saluañ.Bar.dici posset loqui nondum de Græcis in Germanos translato Imperio, & ita transitiue simpliciter sentit Episcopus Gurgeñ.in.d.libello suo.char.xxxvi.i.col.in fi.§.ex his.Sed tamen bene uisus Bar.in.d.l.i.id non sentit,quia dicit coronat, nō dicit coronabat,unde,ut supra dixi, male uidetur loqui Bart.& quæ infra dixi.q.xliiii.

TRIGESIMAPRIMA QVAESTIO.

1 *Qua potius die debeat fieri coronatio Imperatoris.*

2 *Coronatio Imperatoris,an quolibet die fieri possit.*

1 TRIGESIMOPRIMO Quæro † qua die potius debeat fieri ista coronatio Imperatoris. Lib.sacr.cæremo.ca.iii.sectio.v.lib.i.ii.col.ad fi.dicit,q dies conuenientissima est in Dominica Lætare,in medio Quadragesimæ (secundum Durāt. Specu.in Ratio.diui.) & q ita a Nicolao.V. in coronatione Federici seruatum fuit, & tu adde, q licet ille non assignet locum præcise ubi Spec.in dicto Rationali id ponit. Tu dic,q est in.vi. parte sui operis,sub rub.de Dominica.iiii.Quadragesimæ,in finalibus uerbis,ubi hęc dicit. Hac etiam die Christianus coronatur Imperator,ut semper coronam supernę Hierusalem meditetur,facit q legitur no.Cantic.d.c.iii.in fi.ibi, Egredimini filiæ sion,& uidete Regem Salomonem in Diademate,quo coronauit eum mater sua in die desponsationis illius,& in die lætitię eius.

Sed

2 † Sed cum in iure dies præcisus non determinetur credendũ est & alio die fieri posse, secundum q̃ Papæ uisum fuerit, qui in huiusmodi plenitudinem potestatis habet, arg. cle. i. in fi. de sequest. pos. & fruc. & c. proposuit. de concess. præben. cum simi. & ita alio die, Bononiæ annis præteritis, fuit coronatus præsens Sacratissimus, & Gloriosissimus Imperator Carolus. V. sub Clemen. VII. ut infra dixi. q. xxxv. ubi uideñ.

TRIGESIMASECVNDA QVAESTIO.

1 *In quo loco debeat, seu altare coronari Imperator.*

2 *Imperatoris coronandi cæremoniæ, an unico contextu fieri debeant, & eodem die.*

1 TRIGESIMOSECVNDO † Quæro in quo loco seu altare debeat coronari Imperator, dic, ut supra de unctione. q. xxiiii. & tango etiam infra. xxxiiii. q. Vnum sciendum
2 est † circa præmissas solennitates, ritus, & cæremonias, in ungendo, consecrando, & coronando Imperatorem, q̃ licet Ecclesia ea omnia vno die, & unico contextu expediat, & absoluat, ut deprehenditur ex. d. lib. Pontifi. & sacra. cæremo. suis supra citatis locis, Tamen id nõ uidetur de necessitate iuris omnino. Quin si solennitates forte, longius temporis spacium, & commoditatẽ requirerent pluribus diebus, non possent expediri, & sic alĩs obseruatum legimus in Veteri Testamento Leuit. cap. viii. in fi. ubi in ungendo, & consecrando, Aaron, & filios, ritus illi septem diebus completi fuerunt, licet bene quædam in iure nostro, unico contextu, alĩs expediri debeant, ut in. l. hæredes palam. §. fin. ff. de testa. cum simi. l. furiosum. C. qui test. fac. pos. Arc. fin. §. ex eo. ad fi. insti. quib. mod. testa. infir.

TRIGESIMATERTIA QVAESTIO.

1 *Cuius æris, uel metalli Corona Imperator coronetur.*

2 *Aurum cæteris metallis nobilius est.*

3 *Diadema quid proprie, & nu. seq.*

4 *Sertum quid. & nu. seq.*

Corona quid.

5 *Sanctis qua forma detur Diadema, & cur.*

6 *Corona quot de causis detur, & gemmata.*

7 *Imperator quot Coronis coronetur, & quibus, & ubi; & nu seq. & .* 12.
8 *Indictio cur, & unde.*
9 *Athleta tribus Coronis coronatur,*
10 *Imperatores olim, qua Corona coronabantur.*
11 *Federicus Primus quot Coronas habuerit, & ubi, & nu.* 13.
14 *Corona Imperialis quomodo ab alijs differat.*

1 TRIGESIMOTERTIO Quæro † cuius æris, uel metalli Corona debeat coronari Imperator. Ille in.d.lib.sa cra.cæremo.supra citato suo loco, non aperit, sed simpliciter di cit Imperialem Coronam cū sua Tiara imponi super caput eius, &c. Abb.in.d.c.uenerabilem.iii.col.de elect.post medium dicit post Io.and.& Hosti.coronari a Papa Corona Aurea, & habere uidetur rationem, licet iura speciem metalli expresse non expri
2 mant, † Quia cum Aurum cęteris metallis sit excellentius, ut pa ret de se, & per Bar.in trac.suo de insig.& arm.col.penul.ante fi. uers.sed dubitatur, & rex.in.c.duo.xcvi.dist.ibi, Auri fulgorem, & in auc.de consul.§.hæc itaq; designat paritre ipsum Imperato rem etiam aliis Regibus, & Principibus in potentatu, & iustitia esse debere excellentiorem, ut per gl.not.expressam in clem.uni ca.de iure iurā.§.porro, in uer.uestigiis, ad fi.& in.§.nos. ante fi
3 eo.tit.in uerbo diadema, not.dicit, † q; Diadema proprie dicitur Corona Imperialis, uel Regia, post tex.ibi, & differt a serto qd
4 fit de Floribus insertis, † & a Corona, quæ dicitur circulus capi tis, & de quolibet metallo, Diadema uero solum de Auro, & La pidibus præciosis, & componitur a Dia, q; est duo, & demo, mis, ex sui enim rotunditate principium demit, & finem, & de Diade mate Principum meminit.d.tex.in.d.c.duo. ad fi.xcvi.dist. & in Veteri Testamento Canti.cap.iii.in fi.ibi, Regem Salomonem in Diademate quo coronauit, & de Diademate etiam, olim insi gniis Regum.i.fascia linea, & candida, quæ Regum capita cin gebat, & qua ratione inuentum late ab ouo repetit.d.Episcopus Gurgeñ.in.d.tract.de coronatione.char.v. & seq. sub rubr.quæ
5 fuerint olim Regum insignia.† At Sanctum Diadema datur in forma scuti rotundi, quia Dei protectione diuina fruunt, ut de clarat Spec.in lib.Ratio.diui.off.i.parte, sub rub.de picturis.vi. col.in prin.unde Sapientiæ.v.cap.c.Iusti accipient regnum deco ris, & Diadema speciei de manu domini, quoniam dextera sua, &c. & de Diademate cum.d.glo.in.d.clem.scribit Anto. ficul.in
6 trac.de potesta.regia.q.xlii. † Ibidemq; post Pau.& Card.quot de causis

de causis Corona detur, & cur Gemmæ superimponantur, & de Reginę Vasthi Diademate, ut pulchrior appareret. Hester.i.ca. Et tex.in.c.ius militare.i.dist.dicit, ꝙ præmiorum honor est, cũ
7 Corona, uel Torques donatur. † Sed ulterius cõsiderandum est, ꝙ electus in Imperatorem uidetur coronandus triplici Corona, Ferrea, Argentea, & Aurea; Ferrea, quam recipit ab Archiepisco po Colonieñ. in Aquisgrano, eiusdem diocesis, & significat forti tudinem, quia uincere debet infideles, & rebelles conculcare, & dicit Io. Vgo. in. d. lib. Quadruuii Eccle. char. xxix. col. ii. §. con sistit, ꝙ Aquisgranum est caput Regni, et est locus celebris, in quo consueuerunt Concilia celebrari. c. penult. xxxvi. q. ii. ad fi. Hosti. in summa de pœn. et remis. sub. §. cui confiteñ. uers. cui Im perator. Secunda Argẽtea, quam ingressus Italiam recipit a Me diolanensi Archiepiscopo in Villa Modecieñ. eiusdem dioc. uel in Ecclesia S. Ambrosii Mediolani, & designat eum in mũditia, et claritate esse debere. Tertia de puro Auro, qua per Papam Ro mæ in Ecclesia S. Petri ad Altare S. Mauritii coronat̃, ut supra q. xxiiii. significans, ut supra proxime dixi. Et ita de hac triplici Corona magistraliter meminit, et declarat, ut supra gl. in. d. cle. unica, in. d. §. porro, in uer. uestigiis. Et Io. Vgo. d. loco, et no. sim pliciter in tract. de nume. Card. vi. char. col. ii. in. vi. uol. Tract. li- cet nihil alleget, et Anto. Rosel. in tract. de pote. Papæ. dum re- spondet in. i. q. sua. x. rationi in prin. & Io. lecirier in tract. de pri mogenitu. q. xii. ii. lib. col. ix. viii. uol. Tract. quam gl. ibi signan dam, et sing. ait Card. in. d. §. ii. col. Subdẽs tamen duo, Primum dum gl. ibi dicit in Aquisgrano eius diocesis Colonieñ. ꝙ licet ita etiam ponatur in Prouinciali, Hosti. tamen in summa de pœ- ni. §. cui confitendum, sub. §. Imperator, in prin. dicit, ꝙ est in dio cesi Leodii in princ. Item et secundum, ꝙ dum. d. gl. sing. dicit, ꝙ secunda Corona est Argentea, aliqui dicunt, ꝙ est Ferrea, et pri- ma Argentea, et ꝙ sic hodie seruatur, Sed ꝙ forte olim seruaba- tur, quod dicit glo. quæ dictam triplicem coronationem ubi su- pra comprobat exemplo olim Romanorum. Dicens, ꝙ ita olim ipsis, in tribus his metallis tributum dabatur, ut remittit ad late dicta per se in. c. inter dilectos, de fide instru. in glo. in uer. indi- ctionis, Sed est etiam gl. magistra, et solennis in auth. ut præpo.
8 nomẽ Imp. in prin. † unde indictio deriuata fuit, & per Io. Vgo. in. d. lib. char. xxxvi. colũ. ii. §. cum autem, in uer. o indictio, post Spec. in ti. de instr. edic. §. post annos, & Io. an. in. d. c. inter. Hos. in summa de fide instr. §. quibus, sub. §. curauerat, & est gl. in rub.

C.de indictio.lib.x.in fi.& per doct.in.ii.constit.C.in fi. in uer. indictionis,ubi etiam in simili adducunt de triplici coronatione Imperatoris.d.gl.& cum.d.glo.sing.de triplici coronatione Imperatoris,& a quibus,& de cuiuslibet significatu,transit simpliciter Abb.in.d.c.uenerabilem.iii.col.de elect.& late cum eadē gl. Signoro.in cons.cxxix.& remissiue cum eo de dictis tribus Coronis Moder.Taurineñ.in rub.proœ.ff.vi.col.ad fi.& idē Christophorus Portius in proœ.insti.pen.col.in fi.& Ias.ibi eum adi.ad eum,tum de triplici Corona,tum etiam de locis,& significatu,ut in.d.gl.sing.& Aret.in proœ.insti.iiii.col.in prin.simpliciter per.d.gl.in.d.cle.not.ꝙ proprie Imperator dicitur per triplicem coronationem,remittens se ad.d.glo.sic cum ea,& de dictis tribus locis,in quibus Coronam suscipit Imperator per illā no.Marti.Laud.in tract.de Princi.not.clii.Imperator.& dicit se plene dixisse in.l.rub.ff.uete.Papiæ. Idem Petrus de Monte in d.trac.de Monarch.ante fi.v.q.uer.uerum quia,ubi dicit in Pontificali haberi,ꝙ coronet dicta triplici Corona in locis de quibus supra,& assignat duas rationes significatuum,scilicet,metallorum.Item illud de tributis in.xv.annis,cum glo.in.d.cle.& in auct.ut prępo.nom.Imp.& ita simpliciter transit,licet aliud non alleget.Et notañ.est, ꝙ ad id allegat librum Pontificalem, qui generaliter uidetur approbari in.d.clem.in uers.postq̄. Idem tamen Pontificalis (quem communiter habemus) ut infra proxime dicam,aliter uidetur dicere. † Et facit not.quia,& a's tribus
9 Coronis coronandus est Athleta,ut priuilegium consequatur.l. unica.C.de athle.lib.x.Et cū tot auctoritates iure nostro,ut supra,in hac triplici coronatione habeantur,inferri uidetur,ꝙ forte aliquantulum nimis audacter,& in messem alienam falcē immittens.Ille in lib.sacr.cæremo.cap.ulti.v.sectio.lib.i.sub rubr. de triplici Imp.coron.& ante eum Pontifical.char.lxi. eadē rub. dixit,uulgarem esse opinionem illorum,id tenētium,concludēs, ꝙ licet Clarissimus Iureconsultorum sui temporis Bal. opusculum super ea re ediderit,misticas metallorum significationes so
10 lertissime interpretando,tamen fabulas esse. † Et ab ouo fere, repetendo Romanorum olim Imperatores,nulla Corona,nisi Laurea,aut aliqua alia felici arbore usos fuisse,& Cæsarem aurea,discurrit.Licet bene referat pro uariis Regnis,a's quādoq; uarias
11 Coronas acceptas. † Vt a Federico Primo,quinq; Coronas Aureas acceptas,qui pro Regno Francorum apud Aquisgranū primam,Secundam pro Regno Germaniæ Ratisponæ,Tertiam Papiæ pro

piæ pro

piæ pro Regno Longobardico. Quartã Romæ pro Romano Imperio ab Adriano. III. Summo Põt. Quintam uero Modetię pro Regno Italico, Auream tamẽ semper accepit, secundũ Othonem Fristugeñ. Episcopum uirum doctum, & historiam scribentem suorum tẽporum, & sic ꝙ Romanorum Imperator pro Ro. Imperio unam tantum coronam suscipiat, & eam quidem Romę, & a Ro. Pont. Als autem alibi, pro aliis, & diuersis regnis. Hæc ille. Cui forte in practica standum est propter approbationem, quam de dicto lib. sacr. cęrem. facit Ecclesia Ro. Et pręsentẽ Inuictissimum Imperatorem nostrum Carolum. V. accepi, coronatum fuisse, ut infra ad fi. huius. q. refero, post Episcopũ Gurgen.

12 ¶ † Prædictis addo, ꝙ Iacob. Aluaro. etiam in tit. quis dicatur Dux, uel Marchio in usi. feu. in prin. vi. col. per totam, & seq. uers. quęro quot coronis, tenet de dicta triplici coronatione late post gl. in. d. cle. Romani, de iure iur. & de duplici ratione trium Coronarum, solum post Signor. in proœ. ff. discrepat a dicta glo. & dicit in Alemania prima Corona coronari Argentea, nõ Ferrea, Mediolani Ferrea, et de ratione, et ꝙ seruatur, et est de iure, et idem Iacob. eo. tit. ix. col. in prin. dicit, ꝙ in Registro Curię Ro. habetur Imperatorem Rom. tribus Coronis coronari, et ungi, et cum eo Anto. sicu. in tracta. de potesta. et excellen. regia. q. xiiii. ¶ Non omitto tamen, ꝙ etsi præfatus uir in. d. lib. cęrem. d. cap. damnauerit hanc triplicem coronationem, ut supra relatum est.

13 Idem tamen, als refert cap. iii. ii. col. eo. lib. & sectio. † Federicum Imperatorem Romæ Corona Regni Longobardici, siue Italici, (quã superiores Imperatores Modetię suscipere consueuerunt) cum ipse Federicus pestis timore illuc accedere non potuisset, Pontificis Nicolai manibus coronatum fuisse in Basilica Petri, apud altare maius, quæ Corona Ferrea (licet Aurea sit) ait nun

14 cupari. † In quo tamẽ differat forma Coronę Imperialis ab aliis declaratur in. d. lib. sacr. cæremo. d. c. fina. uers. sed differt forma, &c. Et de primo ortu, et inuentione Coronarum, multiplicią earum usu, et genere in signum Imperii, in signum industriæ, et pręmii militaris, et in signum spiritualis uictoriæ, et als multa ex literis repetendo humanis, scribit ille Episco. Gurgeñ. in opusculo suo de corona. sub. d. rub. char. iiii. et seq. Ideą in eo. lib. char. vi. et seq. quædam, licet breuiter, et sicce in iure, scribit de dicta triplici Coronatione, Argentea, Aurea, Ferreaą Corona ad exẽplum dicens supremi terræ, Cœlorumą Regis Iesu Christi, quẽ sacræ designant litere, his tribus Coronis coronatum; Argẽtea,

ut Zachar. V. sumes, inquit, argẽtum, & pones in capite Iesu ferrea, ut in lib. Regum sub imagine Zedechiæ, qui ferream sibi fabricauit Coronam. Aurea, ut in Apocalyp. uidi, inquit, supra nubem, filium hominis habentem in capite suo Coronam Auream, & fabulosum ait illud de triplici lustro tempore Populi Ro. & illud de illa alia significatione fortitudinis, & pietatis. ❡ Sed tamen, pace sua, ratio eius ex Veteri Testamẽto in. d. locis, potius infert ad Imperium Papæ, & in tribus eius in Regno Coronis, qui Christi uerus Vicarius est, ut infra diximus. q. l. Idemq; Gurgen. in eo. libello, char. xvi. ii. col. sub. §. cæterum, tradit pro eleganti Imperatorem triplici Corona insigniri, q; sit totius Mundi dominus, qui in tres partes diuiditur, Asiam, Aphricam, & Europam dicens, hoc esse non illepidum glosæ commentum in rub. C. de indictio. lib. x. (Sed pace sua in lib. meo glo. ibi id non dicit) Et circa prædictam triplicem Coronam idem Episco. char. xxxii. ii. col. & seq. in. §. ex his. refert idem Alb. ponere in suo dictio. in uerbo Corona, post gl. in. d. clem. unica. licet aliquot iam seculis dicat, Mediolanensem illam secundã Coronam sublatam fuisse, & omissam, At in Germania perinde, ut Romæ Aurea Corona insigniri Imperatorem electum, Illã, scilicet, eadem, qua Carolus Magnus primo usus est, attestãdo de uisu, in præsente Imperatore semper Augusto Caro. V. cum tunc apud eum, Ludouici Pãnoniæ, Boemiæq; Regis, unius ex eligentibus, Orator esset. Et sic præsens Imperator Serenissimus Carol. V. bis coronatus fuit in Germania, ut supra ille testatur, & Bononię a Clem. VII. feli. record. ut infra dixi. q. xxxv. Et ut accepi, Bononiæ accepit utranq; Coronam, illam, scilicet, quam Mediolani, uel Modeciæ solet accipere, illuc enim fuit transmissa, & illam, quam Romę capit, una die alteram, & alteram sequenti. Et de duabus Coronis Imp. Aquisgranæ, & Mediolañ. (quæ gestari debent ante eum, per Principes inferiores electos ab eo,) inter cætera meminit specialiter Bulla Aurea Caro. IIII. Rom. Imp. quam supra retuli. q. viii. ante fi. ca. lvi. Si ergo ibi de illis duabus meminit, tertia Romana, a nemine negatur, ideo tres Coronę uidentur, & in. d. Bulla cap. xxiiii. supra posito dicitur, q; Archiepiscopus Colonieñ. Regi imponit primum Diadema regium.

TRIGESIMAQVARTA QVAESTIO.

In quo loco mundi Imperator coronetur.

Trigesimoquarto

TRIGESIMOQVARTO, Qurro in quo loco mũdi dẽat electus in Imperatorem promouẽdus coronari pro Rom. Imperio, & .d. lib. facr. cæremo. fuis fupra citatis locis Rõmæ femper fupponit, & dicit, præcipue. d. c. ult. d. v. fectio. in fi. & uidetur probari efficaciter, Primo per tex. in. d. clem. unica. de iure iur. uerf. poftq̃. ubi Papa refert per Cardinales mififfe ad Vrbem, futuro Imperatori Henrico, infignia confecrationis, & coronationis, & idem pro ritu traditur in. d. lib. cæremo. d. v. fection. lib. iii. fub rub. de Coron. Impe. abfente Papa, & fic fi alibi fieret ubi Papa effet, nõ fuiffet opus mittere infignia ad Vrbẽ, & rationem euidẽtem habere fecũ uidetur, ut pro Ro. Imperio Romæ etiam coronari debeat, arg. l. v. C. de defenf. ciuit. l. a nullo, C. de feriis. in fi. c. quæ ipfis. xxxviii. dift. c. eo ipfi. in fi. lxviii. dift. l. i. in fi. C. de off. præfe. urb. ibi, ut fciat ex ipfo nomine, quid ipfi debeatur, &c. cum fimi. Secundo ita tenet glo. in. d. cle. unica. §. porro, in uer. ueftigiis. ante fi. ibi, Tertia de Auro, qua coronat per Papam in Ecclefia S. Petri ad Altare S. Mauritii, &c. & Romæ etiam coronari, fimpliciter ponit Veroñ. caut. xiiii. fcis. ad fi. Idẽ fupponit tex. in. c. tibi domino. lxiii. dift. ibi, ꝙ fi permittente Domino Romam uenero, &c. & cum. d. glo. in. d. uerbo ueftigiis. de Corona, loco, & Altare, Pet. de Monte in. d. trac. ante fi. v. q. uerf. uerum quia. Et addo bonam gl. in. l. unica. ff. de offi. prẽfec. aug. in glo. fi. dum dicit, Alexandria, Metropolitana erat Ciuitas, in qua Præfectus confequebatur Præfecturam, ficut & Imperator Romæ, & ꝙ id erat per ingreffum loci, &c.

TRIGESIMAQVINTA QVAESTIO.

1 *An Imperator alibi, quàm Romæ poſſit coronari pro Ro. Imperio.*
2 *Papa in quibus diſpenſare poſſit.*
3 *Diſpenſatio in quibus locum habeat.*
4 *Proprietas, & naturalitas rei tolli non poteſt.*
5 *Papa non poteſt priuilegiare aliquem, ut ad ſe uenire non teneatur, & quomodo id fit: & nu. 12.*
6 *Imperator electus Romam pro Corona proficiſci debet, nec poteſt ei mitti alibi.*
7 *Carolus. V. quo tempore, die, ubi, & per quem fuerit coronatus.*
8 *Sacrilegium eſt contra Principem aliquid diſputare, uel de eius auctoritate.*
9 *Papa alibi, quàm Romæ creatur quandoque.*

Vbi Papa, ibi Roma, & ibi Curia.
Imperator olim ubi erat, ibi Roma.
10 *Paulus Papa. III. Perusiæ quo tempore fuerit, eiusq; bonitas, & uirtus.*
13 *Imperium, & Sacerdotium fraternizant.*
14 *Papa non dicitur Romanus, prout Imperator Romanorum.*

1 TRIGESIMOQVINTO Quęro, † an alibi, q̄ Ro
mæ possit per Papam coronari de Ro. Imperio. Adducta in
proxima præceden. q. arguunt satis fortiter, q; non, & Bal. in. l. fi.
C. de quadrien. præscrip. i. lec. col. fi. ante mediū, dicit post Inno.
ubi ibi, q; si Imperator loco non debito Coronam recipiat, q; po
testatem administrandi recipere potest ab Archiepiscopo Colo-
nień. & q; etiam auctoritate propria sibi assumit. & glo. in clem.
unica. de iure iur. §. porro. in uer. reges. Idem dicit post Innoc. in
c. uenerabilem. supra alleg. quando, scilicet, Imperator non pos-
set recipere Coronam in loco debito, & de illo dicto Inno. memi
nit etiam Petrus de Monte in. d. tract. de Monarch. ante fin. v. q.
iii. col. licet in alio proposito, & per Card. in. d. c. iii. q. & gl. not.
magna in prin. ut Ecclesia Rom. in auct. ad fi. dicit, q; licet Con-
stātinopolis sit noua Roma, & caput orbis, ut ibi, &. ll. i ea alleg.
Tamen q; Imperator creatur in ueteri Roma, non in noua. Et q;
necesse sit, q; Romæ suscipiat, uidetur tenere Iacob. Aluar. in tit.
de pace iuramē. firman. §. fi. col. pen. in prin. in usib. feud. &. ii. no.
Idem clare, & q; non posset ei alibi mitti, nec ipse mittere procu-
ratorem pro ea. Ergo sentit Bald. post Inno. aliquem locum esse
debitū coronationi eius, & Papam per consequens alibi non pos
se, quia etiam ibi supponit Bal. Imperatorem esse coronatum, &
tamen solus Papa coronat, uel aliquis eius mandato, ut supra di
2 ximus, & no. Bal. in rub. C. ii. col. † Et licet dicamus Papam su-
pra ius esse, & dispensare posse super omnibus. c. proposuit. de
concess. præben. nisi in articulis fidei, ut ibi doct. & in. c. quę in ec
clesiarum. de consti. Pet. de Anch. cōs. ccclxxiiii. reuocatur in du
bium. col. iii. cum simi. Tamen id uerum uidetur, in his, quę sunt
iuris, & similium, sed quæ sunt facti naturalis, ut unus locus sit,
alius, non uidetur posse, quia impossibilitas, uidetur repugnare,
3 & extrema non uñr habilia, † merito dispēsatio non uř posse ha-
bere locum. arg. c. tanta. extra qui filii sint legi. & quæ per Bart.
in. l. si is qui pro emptore. iii. col. & seq. circa facta enim non po-
test fingi. l. deniq;. ff. quib. ex cau. maio. & ibi nota. l. uerum. ff. de
reg. iur. l. in bello. §. cætera. ff. de capt. cum simi. Item quia q; Ro-
mæ Romanorum

mæ Romanorum Imperator coronetur naturali ratione, & proprietate nominis, ut supra diximus præced. q. uidetur inductum. Quomodo enim Romanorum coronatur Imperator si Romę nō est? arg. l. iii. C. de senten. quæ sine cer. quantit. cum supra allega.
4 † Et quæ naturaliter, & proprietatis sunt tolli non possunt. §. pe. insti. de iure nat. gen. & ciuil. cum simil. etiam nec per Papam, ut est tex. no. in. c. cum ad monasterium. ad fi. extra de statu mona. & v. dist. per totum. & sic aľs Athleta, qui tribus Coronis coronari debet, unam saltem Romæ recipere debet. tex. no. in. l. unica.
5 C. de athle. lib. x. † Et facit, quia Papa non potest quem priuilegiare, ut non teneatur uenire ad eum. ut no. tradit Io. an. & Abb. in. c. cum instantia. ii. col. de censi. & referunt Moder. in tract. de benefi. iii. parte. q. viii. uers. uigesimo facit. Facit not. dictū Bal. & seq. quod referunt Moder. Tauri. in rub. ff. vii. col. post prin. dum dicūt Bal. in fi. tit. de pace iur. fir. per illum tex. & alios scri-
6 ben. etiam notare † electum in Imperatorem debere Romā proficisci ad eam Coronam suscipiēdam (licet ego non inueniā Bal. in lib. meo. d. loco id dicere) & ideo diligenter perquirēdo istud no. dictum Bal. iueni, ꝙ est in tit. de allod. c. ad hoc. quod est ca. unicū. §. i. in usib. feu. ubi dum tex. dicit, quicꝗ in. d. publica expeditione Romam ad suscipiendam Imperii Coronam, Regē non adiuuauerit, &c. Bal. ibi. vi. col. expresse notat hoc, uidelicet. Nota, ꝙ Imperator Alemanus debet ire Romam ad suscipiendā Coronam, & plus ultra dictum modernum, dicit ibi Bald. scilicet, ꝙ nec posset ei mitti alibi, scilicet, in Alemaniā per Papam, & hoc debet fieri in ueteri Roma, non in Constantinopoli. Item Imperator debet ire, non mittere. Hęc ille in. d. restituto loco, ubi alii, & dicam infra. q. xlviii. licet bene aľs palliū Archiepiscopo mittat Papa, ut in. c. significasti. in prin. de elect. extra, & sic Bal. ex-
7 presse dicit, ꝙ non potest ei mitti alibi per Papam. † Sed quia in contingentia facti, clarū est fuisse secus obseruatum Annis prætéritis, sub Clemente. VII. feli. record. Pont. Max. qui Bononiæ de Anno M. D. X X X. Die. X X I I I I. Februa. Die Iouis, Festo S. Matthiæ Gloriosissimum hunc præsentem Imperatorē Carolum. V. semper Augustum coronauit. Non est in dubiū reuocandum, an facere potuerit, quia absolute tenendum uidetur, ꝙ sic. Et, ut audio, tunc ibi id disputatum fuit, an fieri posset, &
8 cōclusum affirmatiue. † Ideo nefas esset aliud dicere cōtra Principem. argu. l. ii. C. de crimi. sacrileg. ibi, disputare de principali negotio non oportet. Sacrilegii enim instar est. Canonizat. xvii.

q.iii.§.ii.in.c.siquis suadente.Lap.alleg.ci.iiii.col. post mediũ, Card.in cle.ii.iiii.q.de off.ordi.Quis enim dicet Principi, & su premæ Papæ potestati, cur ita facis? Cum quid ex certa scientia uult, ut no.dixit Bal.in prælud.feud.in uerbo aliqua post princ. cum quo passim fecit capitale.d.Deci.ut in cons.cclxii.col.fi.ante fi.&.cclxix.v.col.&.cclxxi.iii.col.& in consi.ccccli.i.colum.& cccciii.ii.col.& cons.ccccv.in prin.Quæ Bar.in.l.conficiuntur.§. codicilli.uer.item quando.ff.de iure codi.cũ simi.quæ nota sunt.
1 † Et facit, quia Papa etiam quãdoq; alibi creatur, q̃ Romæ, ut in c.ubi periculum.§.i.de elect.in.vi.& facit nor.d.Card.in cle. unica.§.nos.de iure iur.no.xxvi.dum ibi dicit post Laur. q; licet Imperator super altare S.Petri consecretur, coronetur, & iuret, non est hoc de substantia quin id possit alibi fieri, & ad argumẽta in contrarium principaliter, breuiter respõderi potest, q; ubi Papa, ibi Roma, ut est tex.quem pro not.post Inno.ibi Bal.signat in.l. ii.§.miles.ff.de infa.& licet Bal.ibi non alleget locum Inno. dici potest, q; fit in.c.ego enim.extra de iure iur.ubi expresse dicit q; ubi est Papa, ibi Roma, siue Curia, quod dictũ Inno.pro sing. posuit Rom.in not.cxlv.Adde q;, & licet ibi dicat, q; pro eo non est aliquis tex.in mundo, tu allega.d.§.miles.& ibi Bal.& Ange. dicit ibi in uersi.ignominiæ, q; ubi Imperator est, ibi Roma, & Curia Imperialis, & Abb.no.in.c.fi.col.antepe.de foro compet. & infra.q.cx.casu.ccxxvi.Et in regno, & extra posse coronari a Papa, simpliciter sentit, & tenet Rot.Neap.decisi.cclxv. Illustrissime.col.pen.uers.xxvii.& Soci.pulcrhe (licet prædicta non alleget) in.l.qui Romæ.in prin.ff.de uerbo.ob.refert Bald.in.l.ii. §.legatis.ff.de iudi.q; ubi est Papa, uel Imperator, ibi Curia Papæ, uel Imperatoris, & dicit notañ.quia pluries allegamus, & dixi in sing.meis impressis tex.ciuil.xiiii.incip.ubi Papa.secundũ ordinem impressum, & bonus tex.in curia in.c.Pontifex.de præben.in.vi.in fi.ibi, cum curia de loco ad locum transferri contingit, & idem, q; ubi Papa ibi Roma, not.Mart.Lauden.in trac.de Princip.no.ccclxxxiiii.curia. Allegat solum Inno.in.c.exposuit.de dila.Idem nouiss.Hispani in.§.fuerat.iii.col. ante fi.instit. de actio.post Inno.Bal.& Abb.Et Bald.in auct. quas actiones. C.de sac.sanc.eccle.pen.col.circa medium, dicit notañ. q; ubi est Papa ibi Ecclesia, post Inno.licet illud de Curia declarandũ sit, ut als per Deci.in.c.meminimus.i.not.de appel.cum plena additioñ.ad eum, Fely.in.c.ego enim.col.fi.de iure iur. q; ubi Papa, ibi limina Apostolorum, & Roma, & Curia, ubi audiẽtia.Sic als
ubi

ubi Papa ibi sedes est Apostolica, probatur in. c. cum olim. i. de priuileg. ibi, ut apud sedem Apostolicam, quæ tamen erat Perusii tunc, ut ibidem patet.
10 † Vt & fuit annis præteritis de mense Sept. M. D. X X X V. cũ multis Reuereñ. & Illus. Card. S. D. N. D. Paulus I I I. qui summa sua bonitate, prudẽtia, uirtute, & charitate, patriã illã meam, iam tot annis retro in tenebris iacentem, ac oppressam illustrauit. Et in quo quicq̃ non mutauit fortunæ amplitudo, nisi ut tãtum prodesse possit, quantum uelit, ut ai's de Inno. viii. dicit Fely. in suo libello quando conatus punia tur. in fi. ¶ Et prędictis addo Bal. in terminis in. l. ii. C. de seru. & aqua. col. ix. ante medium, uersi. iuxta prædicta, ubi notan.
11 † Quærit quid si Imperator non installatur in sede Romę, prout moris est, sed in alio loco, sicut fuit in Henrico, an acquirat generalem possessionem Imperii, & post dubitandi rationem concludit, q̃ q̃q̃ non sit in possessione, omnia tamen potest, ac si esset in possessione, quia iurisdictio sua est notoria, & est iurisdictio iuris, & de iure, & plus operatur ueritas, q̃ possessio, ubi constat de iurisdictionę post Inno. in. c. olim. de restitu. spoli. sic ad literam Bal. in. d. loco, cum quo transit Io. Bertach. in tract. de episcop. v. uol. Tract. char. lxxxii. liiii. q. nu. x. Et ego do pro Bal. bon. text. sing. in. l. unica. in fi. ff. de bon. pos. ex testa. milit. & quæ per eum Rom. not. cclxxv. non potest. in fi. & Bal. in Marg. in uerbo possessio. uersi. ix. notat, q̃ Imperator statim, q̃ est coronatus habet uniuersalem possessionem, licet omnia loca Imperii non attigerit.
12 ¶ † Nec ob. q̃ supra dixi Papam non posse priuilegiare aliquem, ut ad eum non sit obligatus uenire, &c. quia. q. nostra non est per modum priuilegii uniuersalis, seu generalis, Sed quando Papa uellet alibi coronare Imperatorem, non tamen cum eximendo, q̃ ai's non subsit Ecclesiæ, & prout loquũtur doc. in. d. c. cum instantia. & Moder. d. loco, assignãtes rationem, quia cum sit Papa Vicarius Dei in terris, eximendo aliquem a sua potestate esset eximere a potestate Dei. Item illud dictum Io. and. intelligitur quantum ad spiritualia respectu clericorum, & ecclesiarum, secus quo ad temporalia, ut notan. declarat Fely. in. c. cum nõ liceat. ad fi. extra de præscip. uersi. item addo. Et dictam opinionẽ, licet prædictą non alleget, nec intret, infularum insignia ubi uis locorum, ut Cæsari, Pontificiq; libuerit, conferri posse, scribit ille Gurgen. in sępe alleg. libello suo de corona. char. xxxii. ii. col. §. ex his. Subdens, q̃ licet locus in iure, in Vrbe Roma sit constitutus, si alibi tamen peragatur, ualet, & ita testatur in hanc sen-

tentiam communiter Legum, & Canonum interpretes conueni- re Inn. in. d. c. uenerabilem. Bal. & Alb. in. d. l. bene a zenone. Gu li. & Io. and. in. d. cle. i. de iure iur. & Laud. & Card. & Alb. in suo dictionario in uerbo corona. Addens, ultra auctoritates, ratio- nes, cum quia locus non est de substātia, nec de forma actus, sed modus tantum per. c. fi. de resti. spo. tum etiam, quia sicut triplex Corona diuersis locis capessenda, iuxta tradita supra. q. xxxiii. diuersa est hodie ab ea, quæ olim erat in ordine metalli, cur lo- ci ordo mutari non potest? præcipue cum locus, nullius negotii (secundum eum) uel formam, uel substantiam attingat, nec ipsa met coronatio, sed solennitatem tātum, Neenon quia coronatio a iure positiuo ortū ducit, merito ei nec Papa, nec Imperator est alligatus. ll. uulg. & cc. §. fi. in auc. de consul. c. proposuit. de con

13 cess. præben. † Itemq; cum Sacerdotium, & Imperium fraterni- zent, & equiperentur, ut in auct. quomodo opor. epis. in prin. Co ronationiq; Pontificis Vrbs ipsa etiam regulariter cōstituta sit, & tamen pleriq; Pontifi. alibi coronati fuerunt, ut Grego. X. Vi terbii, Cœlestinus. V. Aquilæ, Perusii creatus, & Cle. V. pariter Perusii factus Lugduni coronatus. Ergo, cur, & non idem in Im peratore coronañ. seruari, & immutari potest? Præsertim etiā se- cundum Gurgē. d. l. loco quia nullo iure cauetur, ut locus sit de substantiali forma. Sed qui contrariam partem, disputatiue, tene ret, negare posset prædicta, nec simile est etiam illud de Papa,

14 † quia non præcise dicitur Papa Romanus, sed generaliter Pont. Max. in Ecclesia. Et ideo cum Ecclesia sit ubiq;, a loco aliquo, es- sentiale nomen specialiter, non capit, sicut Imperator, unde simi- le non uidetur bonum, per ea, quę de Papa capite totius Ecclesię scribit late Augu. de Anco. in lib. de pote. Papæ. q. xix. i. ii. iii. & v. articulo.

TRIGESIMASEXTA QVAESTIO.

1 *An Imperator iuret, & cui, & quid, qualeue sit eius iuramentum, & an alij Barones iurent Papæ, & qui ipsi Imperatori. & nu. 2. 5. 7. & 8. & 9. 74*

3 *Imperator in qua capella iuret.*

4 *Imperatorem exceptum esse ab omni iuramento, quomodo intelligatur.*

6 *Iuramenti fidelitas, forma, uirtus, & importantia.*

Imperator, an dicatur uasallus Papæ.

9 *Reges, qui unguntur ab Ecclesia, an sint eius uasalli.*

10

Barones

11 *Barones Imperatoris, an iurent Papae.*
12 *Qui uasalli, uel homines iurent fidelitatem Imperatori.*
13 *Imperator, uel Rex quilibet, deberet iurare cum sedem accipit non fauere Hebrae is secundum Concil. Tolet. vi.*

1 TRIGESIMOSEXTO Quaero, † an tempore suae coronationis ipse, iterum iuret Pōtifici, uel alteri pro eo recipiēti, & quid, & an alii Vasalli, & Barones iurēt Papae? Et qui iurent Imperat. clarum est eū iurare, & esse iuramentum fidelitatis, & obedientiae, ut expresse dicitur, & eius tenor ponitur, in clemen. unica. de iure iur. uers. postq̄. ibi, quod praestandum Pontifici. &c. & in. §. caeterum. ubi dicitur, ꝙ non fuit hactenus haesitatū a retro Romanis Principibus, talia iuramenta fidelitatis fuisse, & esse, ac obedientiae, & in. §. nos praemissis. ibi, ne quis in Romanum assumptus Principem, uel in posterum assumen. An iuramēta huiusmodi per. d. H. Imperatorem praestita, & per successores ipsius in futurum praestanda fidelitatis existant, in dubitationē deducere audeat, &c. auctoritate Apostolica de Fratrum nostrorum consilio, illa iuramenta praedicta fidelitatis existere, & censeri debere, & idem not. glo. iterum iurare, scilicet, ipsum Imperatorem Papę cum coronatur ab eo in. d. clem. unica. in uer. tibi domino. in fi. post Guli. in Spec. ubi ibi, & idem de ritu, ponit lib. sacr. caeremo. lib. i. cap. iii. sectio. v. iii. col. dicens, ꝙ pręstat in manibus primi Cardinalis praesentis, & nomine Pontificis beato Petro, & successoribus in forma ibi posita de qua, scilicet, in. d. cle. unica. uer. ego. N. & in capella de qua ibi, scilicet, beatae Ma-
2 riae inter Turres. † Sed est aduertendum, quia in puncto iuris, cum praesens est Papa coronationi uidetur, ei pro Petro praestandum, & in manibus suis, & ita sentit gl. in. d. clem. in uer. tibi domino. in fi. & tex. ibi in uersic. Cardinalibus, quos miseramus ad Vrbem nostro nomine iuramentum recipientibus, arguendo a speciali, quia, scilicet, ibi id fuit, quia absens erat Papa, ergo praesente secus. arg. l. i. §. huius rei. ff. de offi. eius. & tex. nor. in tit. de pace const. in. c. priuilegia. ad fi. in usib. feud. ibi, a nobis recipiat a nuncio nostro, nisi nos fuerimus. &c. Tunc enim a nobis recipiat, &c. Et iurare Papae simpliciter dicit Bal. in. l. f. C. de quadri. praescrip. i. lect. col. fi. post medium. uers. & Imperator. Item dum
3 dicitur in. d. lib. caerem. d. loco, † ꝙ iuratur in dicta Capella beatae Mariae inter Turres Card. in. d. clem. in. §. nos. xxvi. not. per illum tex. ibi, iuro coram Deo, & beato Petro, notat Imperatorem

iurare in Altare S.Petri, & super eo, & alleg.c.significasti. ad fi. de elec.extra, licet bene post Lau.dicat, quod alibi potest fieri, quia non est de substātia, sed debiti modi, & quæ supra dixi.xxiiii.q.
4 ¶ † Et retenta.d.conclusione, Iuramentum Imperatoris, quod Papæ in sua coronatione præstat, esse iuramentum fidelitatis, ut expresse probatur in.d.clem.unica. ex ea declaratum habes dictum Bal.in tit.de prohi.alie.feu.per Fed.ad fi.ulti.col.dum no. per illum tex.Imperatorem ab omni iuramento fidelitatis excipi, quia loquitur de aliis iurantibus fidelitatem, ut ibi patet, non de ipso Imperatore coronando per Papam. Et ita fidelitatem iurare Papæ Imperatorem, tenet Aug.de Anco. in tract. de potes.
5 Papæ.q.xxxviii.arti.iiii.per.c.tibi domino.lxiii.dist. † Sed pace sua ille tex.non uidetur loqui de iuramento quod pręstat ipse Imperator tempore coronationis Papę. Sed de illo primo, quod præstant eius Nuncii dum Papæ electionis decretum præsentāt mandato speciali, ut expresse declaratur in.d.clem.unica. uer.& subsequenter, & patet in.d.c.tibi.ibi, iurare facio, licet bene, & illud sit etiam fidelitatis iuramentum, prout & omnia alia eius iuramenta, ut declaratur expresse in.d.clemen.unica.§.cæterum.in prin.& in fi. Dictum tamen est uerum in se per.d.clemē.unicam. & ita per eam notat, & tenet Bal.in.l.fi.C.de legi.uer.ulterius no to. Et idem Cardi.sæpe supponit, & fidelitatis iuramentum ap-
6 pellat in.d.clem.§.porro.in prin. † Cuius fidelitatis iuramentum formam, uirtutem, & importantiam, & ad quæ, eo astringatur Imperator uide ubi supra, & præcipue Cardi.in.d.§.porro.colū.i.in
7 prin. † Et ideo Marti.Laud.als in tract.de Princip. not.clxxx. licet Papæ, notat Imperatorem Papæ ter iurare. Primo cum approbatur ab eo. Secundo cum Italiam ingreditur. Tertio cū co-
8 ronatur. † Non omitto tamen, quod als do.Anto.Rosel.in tract.de potesta.Papæ.xvi.char.ii.colū.& seq.sub.§.nunc aliud, tenet, quod Princeps per Papam astringi ad aliquod fidelitatis iuramentū, non posset, illa præcipue ratione, quia ad id, quod iurat naturali debito sine aliquo iuramento tenetur, unde ad id compelli non debet, causa aliqua legitima non subsistente, & ubi etiam iurat,
9 Sic est in contingentia facti. † Itaque, quod & si in.d.clem.i.ipsum iuramentum fidelitatis interpretetur, non tamen ex hoc, dici debeat tale, ut uasallus Papæ Princeps in tēporalibus dicatur, ut ibi per eum, sed als Marti.Laudeñ.in tracta.de Princip. not.xxiii. omnes, dixit, † quod omnes Reges, qui unguntur ab Ecclesia, dicūtur quasi uasalli Ecclesiæ.per.c.intelleximus.de iure iur. & Bal.

in.c.

in c.pastoralis.de rescrip. Et ideo dicendum pariter uidetur, quod ipse Imperator ob dictum iuramentum, satis quodammodo dicatur, licet non proprie, uasallus Ecclesiæ, & Papæ, Nō tamen subditi Imperatoris sunt de dominio temporali Ecclesiæ, ut not. gl. in d. clem i. de iure iuran. in. §. nos præmissis. in uer. existere. cum qua not. Marti. Laud. d. not. clxxx. licet Papa. Sed Io. Vgo. simpliciter in. d. lib. Quadruuii Ecclesiæ. char. xxxii. col. ii. in prin. in uerbo feudatarius: ait, Imperatorem effectū feudatarium Ecclesię, quia ab ea omnia recipit, unde tenetur eam defensare. in. c. boni. xcvi. dist. c. Regū. xxiii. q. v. post Hosti. in summa de elect. §. quis potest. sub uersi. item captio. & quod ideo Ecclesia pro defensioqe sua, tributum dat Imperatori, quia in Ecclesia Dei nemo tenetur militare propriis stipendiis. c. magnum. xi. q. i. cum secundum. de præb. prout, & Christus fecit. d. c. magnum. licet non ex debito, sed ne scandalizaret alios. xxviii. q. i. iam nunc, &. c. satagendum. xxv. q. i. in glo. de tributo Ecclesiæ Imperatori, per. d. c. magnum. Non autem per hoc, quod Papa subsit Imperatori, quia imo e contra, ut infra. q. l. & Anto. de Rosel. in tract. de pote. Papæ. iiii. uol. Tract. char. xlvi. §. ex his. col. i. sentit, per tex. in. c. ad apostolicæ. de re iudi. Imperatorem pro his, quæ ab Ecclesia teneret uasallum fore Ecclesiæ, & sic non aliás, sed non mirum, quia ipse tenebat, alias Imperium non subesse Ecclesiæ, contra communem opi. ut supra uidimus. q. l. Imperator tamen non dicitur Vicarius Papæ, quamuis ei subsit, ut supra dixi. q. iiii. ad fi. post Abb. in. c. licet ex suscepto. de foro compe. & tenet Ludoui. Montaltus in tract. de reprobatione sententiæ Pilati. i. dubio. vii. col. nu. xxxiiii. x. uol. Tract. Et cum Imperator ab Ecclesia, secundū communem, Imperium, & eius beneficium habeat, ut infra. q. l. satis, quodammodo uasallus Ecclesiæ dici uidetur. c. ad audientiam. ad fi. de præscrip. extra. De aliis autem uasallis Imperatoris

ii † an iurent Papæ fidelitatem, Bal. secundum Rot. Neap. ubi infra. in. c. i. de pace tenen. §. hæc dic, quod est in titu. de pace constan. dicit, quod Comes tenetur facere iurare suos uasallos illi, cui ipse iurat. Idē And. de Iser. & Bal. ibi. Ro. Neap. est decisi. cclxv. Rex Illustris. col. v. ad fi. Sed consuetudo non admisit (credo) hoc in uasallis Imperii, ob maiorem, ut puto, iurisditionē Imp. in suos, quam Comitis inferioris. Vltra quod nō ui uerū, neque Bal. id dicit, imo totū cōtra in. d. §. hæc sunt. qui est. §. fi. in prin. sua gl. s. quod non teneatur ad id Comes, nisi expresse caueatur in pactis, quia uasallus mei uasalli, non est meus uasallus, nisi aliás habeā iurisdictio

nem uniuersalem, post Spec. ubi ibi, facit. l. nam socius. ff. pro socio. cum simi. & etiam in contrariũ uidetur text. in. c. i. §. præterea ducatus. de prohi. alie. feu. per Fed. ibi, Vasallus pro uno feudo plures dominos habere non compellitur, & ibi Bal. not. col. fin. Et per illum tex. Bal. in. c. i. §. omnes. si de feud. fue. cõtrouer. inter do. & agna. ad fi. post gl. Pet. & Iac. bel. ꝙ ob unum feudum, non debetur fidelitas, nisi uni. Et facit, quia iurando Imperatori iurat uirtualiter Papæ, cum ei ipse iuret, ut supra diximus. l. i. §. omnia. C. de uete. iure enucl. cum simi. l. fi. C. ubi, & apud quem. c. fi. de pręb. in. vi. l. item eorum. §. si decuriones. ff. ꝙ cuiusq; uniuersi.
12 † Qui autẽ uasalli iurent Imperatori, Rot. not. deci. Neap. cccLxxxiiii. non ponam col. ii. ad fi. dicit, post And. de Iser. ꝙ nõ solum iurant illi, qui habent feudum in Regno, sed etiam qui nõ habent, dummodo habitent in Regno, sed si non habitant in Regno, licet in eo nati sint, non iurat, quæ comprobat not. ut ibi per
13 eum, & de materia etiam infra. q. lxxiiii. ¶ † In hac. q. de iuramento Impe. ultra iam dicta addo, ꝙ als in Concilio Toleta. vi. fuit statutum, etiam cum consensu Christianissi. Princip. & suorum optimatum, ac Illustr. uirorum, ut quisq;, succedẽtium temporum Regni sortitus fuerit apicem, non ante condescendat Regiam sedem, q̃ inter reliquas conditiones sacramẽto promittat, Iudæos non permissurum catholicam uiolare fidem, & nullatenus eorũ perfidiæ fauere, uel quolibet neglectu, aut cupiditate illectus, & ꝙ siquis temerator fuerit promissi, sit anathema maranatha, in conspectu sempiterni Dei, & pabulum efficiať ignis æterni, ut patet in uolu. Concil. ii. Tomo. in Conci. Toleta. vi. in prin. circa tempora Honorii Papę. I I I. decreto. A. fol. cix. d. ii. Tomi, in prin. Quod ualde notandum est, & utinam Romæ obseruaretur, ubi multi sunt Iudæi pecuniosi, Quibus adde, quę infra. q. cx. casu. cccxvi. ubi diximus Iudæos posse expelli de Ciuitatibus &c. & quando.

TRIGESIMASEPTIMA QVAESTIO.

1 *An sæpe Imperator pro Romano Imperio possit coronari.*
Legati, qui fuerint Carolo. V. Neapolim.
2 *Legitimari, an quis pluries possit. & nu. 8.*
3 *Priuilegiis pluribus, quis potest se tueri.*
4 *Institutus semel in beneficio, an iterum de eodem possit institui.*

Actus

5 *Actus ad maiorem cautelam, an reiterari possit.*

6 *Institutus semel, de nouo potest petere inuestiri.*

9 *Imperator Carolus. V. fuit Romæ, sub Paulo III. Pont. Max. nec fuit iterum coronatus, & quando.*

1 TRIGESIMOSEPTIMO Quæro, † an sępius Imperator pro Ro. Imperio possit Romæ coronari? Quidam uulgares tunc, quo Romæ expectabāt Cæsarem Neapoli, pro quo illuc missi fuerunt Legati, uidelicet, Reuereñ. Do. Do. Ioannes Card. de Piccolominibus, Nobilis Patritius Senensis. Et Reuereñ. ac Illustriss. Alexander de Cæsarinis Romanus (quorum Datarius) Reuereñ. Do. Petrus Andreas de Ripantibus de Exio, ac Eginus Prior, maior, & honorādus uti frater meus, pro eius raris animi dotibus, doctrina, & diligentia creatus fuit, & reuersus creatus Episcopus oppideñ. fabulantur, & dicunt, q. ite-
2 rum hic Romæ coronabitur. † Pro quibus prima fronte facit, quia uidemus, q. alīs legitimari quis pluries potest, ut not. tradit Paul. de cast. in cons. ccxxvii. uiso testamento. circa fi. secundum antiquam formam, ubi alleg. in simili not. per Inno. in. c. ex officio. de præscrip. cum quo dicto sæpe transeunt Moder. i. d. Deci. ut in cons. lv. iii. col. post medium, & consi. clii. in causa exemptionis. ii. col. in prin. & in consi. cccxli. uiso puncto. in prin. iii. col. & in consi. cccxxxviii. in casu proposito. iii. col. ante medium. † Sic quis potest pluribus priuilegiis se tueri. gl. & ibi Abb. in. c. cum olim. ii. in glo. in uer. gratia. de priui. Lap. alleg. ulti. uersi. ad secundam. q. cum simi. quę scribit late Deci. in. d. cons. clii. d. ii. col.
3 in prin. † Sic, & institutus semel, qui reperitur in possessione beneficii, potest petere de nouo se institui, & ex utraq; institutione poterit se tueri, & isto casu non habet locum, quod dicitur in. c. ut quis duas. de elect. in. vi. ut fuit not. dictum Cardinalis in. c. post electionem. de concess. præb. ubi refert pro dicto sing. Inno. Abb. Lap. Cald. Rom. & Domi. in uariis locis, de quibus per. d. Decium in. c. bene. ii. col. iiii. not. extra de appel. & in. l. i. ii. colū.
4 C. de carbo. edict. † Et generaliter actus reiterari potest, ad maiorem cautelam, ut in prædictis locis, & per Bar. in not. q. in. l. uti frui. §. fi. ff. si usufr. peta. Barto. Alex. & alii in. l. de pupillo. §. qui opus. ff. de ope. no. nun. quæ Iason in. §. sic itaq;. iiii. col. instit. de act. & late. d. Deci. cons. ccccii. & pro tenui. in fi. ubi in not. q. tradit, † q. semel inuestitus, de nouo tamen potest petere inuestiri, &c. cum simi. unde sic in simili uidetur dicēdum, q. & Imperator

ad abundantiam possit Romæ pro Ro. Imperio sæpius coronari. Quid dicẽdum? Veritas uidetur, ꝙ tantum semel, debeat pro Romano coronari Imperio, nunquã enim aliter supponunt iura, sed de unica tãtum coronatione, omnia supra alleg. xxx. q. & facit. d. c. ut quis duas. de electi. in. vi. maxime in ratione sui, ibi, cũ non nisi ex una ipsarum ualeat ius habere, &c. Item facit, quia simul tendunt, hæc omnia unctio, cõsecratio, & coronatio, ut in. d. cle. unica. de iure iur. Sed prima duo reiteranda non uidẽtur, ut infra dicemus, ergo nec coronatio, quia unum determinabile, &c.
7 l. iam hoc iure. cum simi. ff. de uulg. & pup. † Nec obstant adducta in contrarium, quia omnia supra allegata uidẽtur loqui, ubi est aliqua dubitatio primi actus, & ualiditatis ipsius, uel saltem alicuius molestationis in futurum, ut doc. omnes in dictis locis bene consideranti, uidentur supponere, uel quando primus actus non fuit, ita plenus, & ualidus. Secundus autem reiterandus, pos
8 sit esse plenior, & ualidior, Vnde est, † ꝙ als notãter, & signanter multum. d. Deci. in consi. cccxciii. consului superioribus diebus. iii. col. ante fi. declarauit illud not. d. Pau. de ca. in dicto suo con si. & seq. habens, quem pluries posse legitimari, & ex pleniori forma, & legitimatione iuuari, procedere quando prima nõ ualeret, secus si prima ualida sit, quia tunc uidetur, ꝙ legitimatio reiterari non possit. arg. l. ii. C. de man. uindi. & ibi Bal. & ꝙ late tradit Fran. de Cur. consi. xvi. clarus uir. col. x. Quicquid tamẽ sit de eo not. dicto (quod non firmo aliter pro nunc) in casu nostro, clarũ uidetur iterum coronari non posse, cum semel debito modo coronatus est, quia cum ubi debite coronatus fuit, a Papa, sit coronatus, & sic a suprema potestate, nihil superaddi potest, Ideo nõ cadit, ꝙ pleniori, & ualidiori modo consideretur posse coronari, arg. tex. not. in. l. nihil. C. de uind. liber. ubi tex. nihil ciuitati Romanæ semel præstitæ, uel addere, uel detrahere secundam manumissionem potuisse certissimum est ubi Bal. per eum not. generaliter, in omnibus actibus, qui consumationem requirunt, unico actu, ut non recipiãt retractationẽ respectu eiusdem effectus, & id etiam alia ratione, quia. ll non debent esse ludibrio. l. non solum. §. pen. C. de bon. quæ liber. cum simil. facit. l. i. ff. de origi. iur. c. nihil. vii. q. i. c. uir autem, extra de secund. nup. ibi, cum alia uice benedicti sint, eorum benedictio iterari non debet. Ex quibus omnibus crederem dicendum semel Imperatorem rite, & recte coronatum pro Romano Imperio, iterum coronari non debere, nec posse, Sed tamen bene puto, ꝙ si aliquo modo, causa,

i uel

uel ratione, dubitaretur de prima coronatione, probabiliter posset per Papam declarari, eum rite, & recte coronatum, uel denuo etiam coronari, ubi plenior, & ualidior, scilicet, esse posset secunda coronatio, q̄ prima per supra alleg. & tradita per doc. in. d. lo
9 cis, & in. c. i. de confir. uti. uel inu. Mod. ¶ † Et ita elapsis annis seruatum fuit, scilicet, quia Romæ fuit die. V. Aprilis M. D. XXXVI. & discessit die XVIII. eiusdem mensis, contentus prima coronatione Bononiæ, aliam non requirens, sub Paulo III. Pont. Opt. Max. Sanctissimo, Prudentissimo, ac Sapientissimo nunq̄ satis laudato.

TRIGESIMAOCTAVA QVAESTIO.

1 *An Imperator iurando tangat scripturam.*
2 *Imperator iurando, quam scripturam tangat.*
3 *Dictio hæc est demonstratiua ad oculum.*
4 *Episcopi quando sunt in Cu Ro. iurantes, an tangant scripturam, & quando, & quomodo iurent.*

1 TRIGESIMOOCTAVO Quæro, † an cum Imperator iurat, ut supra, tangat scripturam, in aliis personis, an scriptura tangi debeat, a iurantibus, & quę scriptura, scribent. ponunt, post Bar. in auct. sacramenta puberum. C. si aduer. uenditi. præcipue Bal. ibi. ii. col. iii. q. & in. §. fin. unde eximitur. d. auct. in usib. feu. post glo. ibi, & in. l. generaliter. §. in omnibus. C. de reb. cred. glo. not. in clem. i. de hæreti. §. porro. in uer. tacta. per Fely. in. c. fraternitatis. de testi. col. fi. in prin. & Bal. in. l. ii. viii. char. i. col. & seq. ff. de iure iur. & remissiue etiam al's late congerūt Moder. Bono. an iuramentum requirat tactum scripturarum, in not. cccexv. iuramentum, ante fi. & dixi late, quandoq; in. d. auct̄e. sa
2 cramenta puberum. ubi uidendum. † In. q. autem nostra, expressum uidetur, q̄ iuret Imperator tangendo scripturam, scilicet, super sacra Dei Euangelia, ut est expressum in. d. cle. unica. §. porro. de iure iur. ibi, & tactis sacro sanctis Euangeliis, iuramento firmauit, & ibi no. Card. v. not. & ibidem glo. in uer. tactis. not. & probatur etiam in eadem cle. §. ego. N. ubi ponitur forma, & tenor iuramenti, & in fine dicit iurando Imperator in eo, sic me
3 Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia. † Dictio enim illa hæc, est demonstratiua ad oculum, iuxta not. per Bar. & scribentes in. l. i. in prin. ff. de noui ope. nun. & in. l. i. ff. si cer. peta. & in. l.

i.ff.de pecu.iii.col.per Bar.cum simi.Facit not.deci.Rotæ.decc-
4 xix.sciendum est.in antiquis.quæ notanter uoluit, † quod licet Epi
scopi iurañ.non teneantur tangere Euãgelia, ut ibi late allegat,
Tamen quando sunt in Curia Ro.refert, quod Papa Grego.XI.uo
luit, quod teneantur, sed Imperator coronatur in Cu.Rom.ut supra
5 uidimus.xxxiiii.&.xxxv.q. Igitur, &c. † Episcopus autem aliás,
cum se ab aliquo crimine purgat, uidetur, quod iuramentum præstet
tangendo Euangelia, ut est tex.in.c.quoties.in fi.extra de purg.
Canon. Et aliás, quod non tangat Euangelia iurando, sed in pectore,
honoris gratia, glo.in.c.ut circa.de elect.in.vi. in uerbo corpo-
rali.c.fi.de iuramen.calum.Deci.consi.xci.col.i.& diligẽter. Io.
Ferald.in tract.de iuribus, & priuileg.Regn.Fran.x.iure.in.iiii.
Volu.Tract.not.quod Episcopi solent iurare Stola ad collum posi
ta, & manu ad pectus. Laici autem iungunt manus, inter manus
Regis, Ideo dicitur fidelitas manualis.c.cũ inter uos. de re iud.
& manus significat potestatem, & arbitriũ.l. manumissiones.ff.
de iusti.& iure.l.pen.ff.de arbi.

TRIGESIMANONA QVAESTIO.

1 *An Imperator possit sæpius inungi.*

2 *Vnctio extrema, an possit sæpius reiterari.*

3 *Dauid in Veteri Testamento sæpius inunctus fuit.*

4 *Sacramenta, quæ reiterentur, & quæ non. & nu. seq.*

1 TRIGESIMONONO Quæro, † an Imperator pos-
2 sit sæpius inungi, Et pro responsione considerãdum est, † quod
aliás extrema unctio, est actus reiterabilis, totiés, quoties causa su
peruenit, idest, infirmitas, ut per glo. in.c.presbyteros.xev. dist.
in uer.sanctificatio.circa fi.& in.c.uir autem.extra de secũ.nup.
& in.c.ostenditur.de consecra.dist.iiii.aliás autem ubi causa non
subest, nõ potest reiterari, quia fieret iniuria unctioni, ut in.d.c.
ostenditur.cum glo.in uer.iniuria.& per glo.late in.d.c.uir au-
tem.in glo.fin.in prin. Vnde cum uncto semel in Imperatorem
electo, pro Corona Imperii, Imperator creatus sit, non eadit, quod
adsit causa amplius reiterandæ unctionis, merito fieri nõ debet,
quia iniuria ei fieret, si sine causa, quæ eam permisit semel, reitera
retur, arg. no.in dictis locis, & in.d.l.nihil.C.de uind.man. cum
simi. ¶ Et ideo bene crederem, quod si consuetudo esset, quod pro quo-
libet Regno, coronaretur aliquis, sm supra tradita in.xxxiii.q.
posset

posset in unaquaq; coronatione pro diuersitate Regnorum inun
3 gi,& ita legimus factum in Dauid. † Qui semel unctus fuit in Regem domus Iudæ,ut in.ii.lib.Reg.cap.ii.in prin.& iterũ unctus postea in Regem totius Israel,ut patet eo.lib.ii.Reg.cap.v. in prin. Et in signum triplicis uictoriæ,ter Dauid inunctum tradit diuus Thom. super Psal.xxvi.& in lib.Ration.diui.offi.lib. ii.sub rub.de Dominica post Ascensionem.ii.col.uer. Euangelium.licet loca Veteris Testamẽti non assignet,sed pro uno,& eodem Regno,semel uidetur debere inungi per supra allegata.&c.
4 ¶ † Nec ob.q; unctio est de sacramentis,ut per Abb.contra gl. ibi,in.d.c.uir autem.de secund.nup.& glo.& Abb. in.c.ueniens. de transac.& Abb.in rub.de sacra.non iteran.i.col. ante fi.iii.q. & sacramenta,non iterantur,ut in rubro,& nigro,extra de sacra.
5 non reiterand. † Quia respondetur,illam regulam ueram esse in tribus de septem Sacramentis,ut in Baptismo,Confirmatione,& Ordine,non in aliis,& ratio, quia in illis caracter imprimitur, non in aliis,ut declarat not.Abb.in.d.rub.de sacra. non iteran. i.col.ad fi.unde uersus.Fons,Ordo,Crisma,Nam cætera sunt iteranda,&c.Et patet idem late,in decreto Eugenii. IIII. quod hodie registratur.in.ii.Tomo Conciliorum.char.antepe.D.ubi late tractatur,quæ sint sacramẽta reiterabilia,uel ne,& ordinate,

QVADRAGESIMA QVAESTIO.

1 *Cur in creatione Imperatoris,eius nomen non mutatur,prout Papæ.*

2 *Imperator non est principaliter Vicarius Dei in terris,ut Papa,& quomodo.*

3 *Imperator,& Rex duas personas gerit,& alius est,ut homo,alius,ut Rex.*

1 QVADRAGESIMO Quæro, † cur Imperatoris nomen,in creatione non mutatur,prout Papæ nomẽ mutari solet,s'm ea, quæ uidemus,in practica seruari, & legitur per glo.i.in proœ.vi.in uersi.sed solẽt iuuenes dubitare, & in proœ. clemen.Dici potest,q; Papæ mutauit Deus nomen primitus introducendo summum Apostolatum,quia cum prius Simon nominaretur,Petrus dictus est,ut Matth.vi.cap.&.c. in nono,xxi. dist.Ideo alii Pontifices Christi sequẽtes uestigia,idem faciũt, Imperatores autem,antiquorum moribus se conformãt,qui mutationem nominis non fecerunt.Item non repræsentant sic principaliter Christum,prout Papa, qui eius Vicarius est in terris. xxii.dist.c.i.cum simi.Ideo mutat Pontifex sibi nomen,quia ubi

primo simplex homo erat, factus est Vicarius Dei in terris.c.i.
2 §.porro.ut eccle.benefi. † Quæ consideratio sic principaliter nõ est in Imperatore, sed in solo Papa, iuxta extrauag. Bonifa.viii. unam sanctã.de maio.& obe.& quę supra late dicta sunt in.iiii. q.Et ita etiam uidentur declarare als Moder. in rub.proœ.ff.x. col.uersi.sed iuxta prædicta quæro.Et Imperatorem non mutare nomen in coronatione, licet Papa sibi mutet.Bal.not.in proœ. ff.iii.col.& cum eo simpliciter Marti.Laud.in tracta.de Princi.
3 not.xxxix.ante ad fi. † Sed & als Vicarius Dei in terris etiam Imperator quodammodo uocatur, ut diximus supra in.ii.q.ante fi.seu post medium, ubi uideñ.& infra.q.l.in fi.Et φ repræsentat Populum Christianum, ut ibidem, & supra.d.ii.q.& sic nonne, & ipse uices alterius gerit in terris? utiq; uidetur φ sic, & in terminis Regem aliter Deo seruire, ut Regem, aliter ut hominem tradit, licet in alio proposito, Anto.Sicu.in tract.de potesta.Reg.q. lii.post glo.no.& tex.in.c.si ecclesia.xxiii.q.iiii.& sic supradicta ratio Mod.uidetur dubitabilis reddi ex his, saltem ex parte.

QVADRAGESIMAPRIMA QVAESTIO.

1 *Cur potissime Cæsar, & Augustus dicitur.*
2 *Cæsar, & Augustus quid proprie differrent.*
3 *Intellectus.l.si excepta.C.de maleficiis.*
Cæsar, an etiam dictus a cæso matris utero.
4 *Augustus, ab augurio.*
5 *Augustalis quis.*

1 QVADRAGESIMOPRIMO Quæro, † cur Imperator potissimum Cæsar, & Augustus appelletur, & Cęsarea Maiestas, magis pricipaliter, ultra alios suos titulos, ut & in practica uidemus, & patet ubiq; in inscriptionibus, ut in rub. insti.in prin.& in rub.proœ.ff.&.iii.consti.C. & in inscriptione l.bonorum.C.qui admit.ibi, Nobilissimorũ Cæsarum, & Augustorum, & quilibet Imperator uocaẽ Diuus Augustus, not. Bar. in.l.i.ff.de adul.& supra late.ii.q.glo.& doct.tangunt, & declarant in dictis locis, Nouissimi tamen Moder. in.d.rubr.proœ.ff. x.col.altius repetentes contra glo.ibi, & Albe.& Signo.ubi ibi, dicunt post Cy.& Bal.φ non a Cæsare Augusto ita se nuncupẽt Imperatores, sed φ Augusti ab Octauiano Augusto, Cæsares autem a Iulio Cæsare, eius Auunculo, Romanorum Monarcha

dicti

dicti sint, & q fuit nomen indiuiduum, proprium nomẽ generis, & dignitatis factum est, Gloriosum enim reputarunt successores, tale nomen assumere, multa tamen, & ante Iulium dicti sunt Cæsares, & ipse Iulius ab Auo suo Cæsaris nomẽ sumpsit, ut in xiiii. Commentariorum lib. Volteranus scribit. Et de. d. denominatione, & deriuatione a Cæsare, & Augusto meminit text. in §. i. in auct. ut præpo. nomen Impe. & per eum tradit etiã Corne. consi. i. lib. iii. v. col. post prin. uersi. item pondero. & Bal. in proœ. ff. iii. col. in prin. & Io. Fab. in proœ. institu. in uerbo Cæsar, & in uerbo Augustus, & als de Augusti significatione, quoniam & filii Imperatoris Augusti dicuntur. glo. declarat notanter in. c. ad
2 minus. lxiii. distin. † Et q inter Cæsarem, & Augustũ, hoc olim intererat, quia Augusti dicebantur, qui regnabãt, & auctore Senatu, Imperatoris nomine decorabantur, Cæsares uero, qui ab ipso Augusto ad regendam Prouinciam aliquam eligebantur, cum titulo Cæsaris, successuri post illius mortem in Imperio, ex Amiano Marcellino dicunt cognoscendum, & q Antonius Sabellicus libro. viii. Septimæ Eneadis. fol. cxxvi. sic habet, fuit Cæsarum declaratio, non Imperii dignitas. Sed quæ gradum ad Imperiũ faceret, & ueluti per manus ab eo, qui Augustus, & Imperator fuisset, Cæsares Imperii regimen acciperent, per quæ intelligitur illud Orosii dictum lib. vii. cap. xvi. dum ait, hoc periculo itaq; Dioclitianus permotus, Maximianum Herculeum ex Cæsare fecit Augustum, ut latius declarant Moder. dicto loco, & ante eos, elegantes Moder. Mediolaneñ. Andre. Alcia. in tres libros. C. lib. x. sub rub. de excus. artificum. ii. col. Idem declarãt de Cęsare, & Augusto post. d. Amianum Marcellinum, licet locum non citent, & ita notan. declarãt tex. in. l. & si excepta. C. de
3 malefi. ubi tex. dicebat, † & Imperator loquit, In comitatu meo, uel Cæsaris, & glo. se inoluens exponebat, uel pro, id est, & aliter, male. Posset tamen dici ultra. d. Moder. ibi, in. d. l. & si, meo. denotare priuatum patrimonium, sed Cæsaris, ut Imperii, sic als in. l. bene a zenone. C. de quad. pręscr. post prin. uers. quæ a sacratissimis. & ibi Bal. post prin. cũ Cæsar, & Imp. in iure nr̃o, & Augustus uideantur sinonima. Sed tamen pro illis, ultra eos, uidetur bonus tex. in inscriptione. l. bonorum. C. qui admit. ibi. C. & M. Augustorum. S. & M. Nobilissimorum Cæsarum, & l. pactũ. C. de pact. ibi, Imperatores Val. & Gal. AA. & Val. Nobil. Cæsar. & in inscriptione. l. fi. C. de præd. mino. ibi, Imperator Constantinus. A. & Constan. C. Videatur tamen in iure nostro ho-

die finonima, ut etiam ex infra dicen. apparet, & supra quæstione ii. Tamen, ut supra dicunt dicti Moder. inter Cæsarem, & Augustum, notan. est. Als in. §. thesauros. insti. de rerum diui. glo. locū Cæsaris, pro loco patrimoniali capit. Et in sensum. d. Mod. uī ac cepisse sm quosdā in materna ligua, singularis uir do. Io. Boc. in xcviii. sua fabula ad fi. Decameroñ. in prin. ibi, Ottauiano Cæsare, non anchora chiamato Augusto. Sed ueritas aliter est, quoniam Octauia. Cæsar solum dictus est retro, donec Romam de M. Anto. uictoriam ingressus non reportauit, qua, & ex pace deinde toto Orbi collata, exinde Augustus dictus est, ubi ante, solū Cęsar, ut Diuus Hiero. declarat in tract. ad Eustochium de uinculis beati Petri. in prin. Licet quandoq; his nominibus abuterentur, secundum q; simpliciter ponit (nihil allegando) ille Gurgē. in. d. lib. suo, char. xxi. ii. col. in princi. in. §. cum hactenus. dicens simpliciter, q; Valentinianus Gratianum filium suum, Augustū dixit, & Diocletianus Constantium, atq; alii alios, ut dictu, per glo. not. in. c. ad minus. lxiii. dist. Et ego addo Bald. in procę. ff. col. ii. ad fi. qui dicit, omnes Imperatores post coronationem, Cęsares appellari, ante non, & sic contra. d. Moder. in iure nostro. Et cōtra not. in tract. de num. Card. char. vi. col. ii. vi. uol. Trac. uersi. hic ergo. Et als Imperator suum priuilegium, Augustum uocat. l. Imperiale. §. fi. C. de cadu. tol. cum glo. & Cæsar, & Princeps. in. l. neratius. ff. de reg. iur. & in. l. iii. ff. de colleg. illic. l. Legatus Cæsaris. ff. de offi. præsi. & inscriptio. l. fi. C. de in ius uoc. ibi, Imperatores Dioclet. & Maxi. Aug. & Cæsares. &. l. nullam. C. de infa. ibi, Imperator Gord. semper. A. &. C. Idē in inscriptionibus omnium, ibi. viii. ll. seq. &. l. i. C. de procu. & aliis. ll. ibidē, & alibi sæpe in sequ. titulis, & in. l. iii. C. de ped. iud. ibi, eorumdem August. & Cęsarum, in. l. filiam. C. de inof. testa. & in tit. C. de proba. sæpe, &. C. de sponsa. in. l. dotis. C. de iure doc. ibi, Imperator Deci. Cæsar, & in. ll. tituli. C. arbi. tutel. §. responsa. institu. de iu. na. cum glo. & supra ēt tetigi. q. ii. & in tit. quæ sint reg. ad fi. in usib. feu. quod tñ peritioribus Linguæ Latinæ, ac Romanarum rerū relinquo, ne falcem immittam in messem alienam. Sed Mart. Laud. simplr in. d. trac. de Princ. not. lxxvii. idem not. a Cęsare Augusto, denominatos alios Imperatores, & Imperatorem Cæsarem, appellat tex. in. c. inter dilectos. de fide instru. uersi. tertio quia. &. c. conuenior. ante fi. xxiii. q. ulti. & de iure. ff. etiam. l. iiii. in fi. cum duabus. ll. seq. ff. ad leg. iul. maiest. Sic & quo ad illud, an Cæsar dictus, ideo fuerit primo, a cæso matris utero, de

quo

quo glo.& doct.in supra alleg.locis, quod tenent Moder.in.d.x. col.ante fi.citantes Plin.cap.ix.lib.vii.dum dicit auspicato euecta parente gignūtur. Sicut Scipio Aphricanus prior natus, primusq; Cæsar, a cæso matris utero dictus, &c. Peritioribus in huiusmodi relinquo. Nouissimi Mediolaneñ.in.l.etiam.ff. de uerbo.signifi.in fi.idem sentiunt, dum cæso utero natos, simpliciter Cæsares appellant. Idem tradit Bal.in proœ.ff.ii.col.in fi.dicēs, Iulium Cæsarem dictum, quia mater in partu obiit, & ipse secato utero, lucem uidit, & non uidit matrem, ut nō uideret superiorem se, quem natura in hoc genuerat, ut omnia Cæsar esset; & quod ab inde Insigni nomine omnes post coronationem Imperatores,
4 Cæsares dicti sunt, alii ab Octauiano Augusto, Augusti. † Videtur tamē, quod a principio Augustus ab augurio dictus sit, quasi augurato factus, & Sanctus, Diisq; uolentibus. Unde Ouid. in Fastis. Sancta uocant Augusta patres, Augusta uocantur. Templa Sacerdotum rite dicata manu. Et de Roma aliās, Ennius, Augurio Augusto, postq̄ Inclyta condita Roma est. † Au-
5 gustales fuere olim Iudices, & Magistratus, quos Decuriones alīs eligebant, diuersi ab Alexandrino Præfecto, qui & Augustalis ēt ipse dicebatur, ut tradunt Moder. Mediolaneñ.in.l. pupillus.§.Decuriones.ff.de uerb.signi. De his melius illi, & similes differunt. Iura enim profiteor, non historias.

QVADRAGESIMASECVNDA QVAESTIO.

1 *Cur alijs titulis inferioribus post Imperialem se nominet Imperator, & quibus, & nume. 5.*
2 *Imperatoris Caroli. V. tituli. & nu. 8.*
3 *Papa cur se Episcopum uocet.*
4 *Dignitates plures ubi in uno concurrunt, a qua denominetur.*
6 *Episcopus simul quis est, & Comes.*
7 *Dignitas omnis est in Imperatore, prout in Papa.*

1 QVADRAGESIMOSECVNDO Quero † de intitulatione, quam faciunt Imperatores, de Regio, & inferiore etiam titulo post Imperiale, ut late in.d.rub. etiam supra citatis.ff.C.& in Instit.& hodie dicit præsens Imperator. † Ca-
2 rolus. V. diuina fauente Clementia Romanorum Imperator Augustus, Rex Germaniæ, Hispaniarum, utriusq; Siciliæ, Hierusa

lem, Insularum Balearium, Fortunatarumq́, ac noui Orbis Indiarum, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Gallitię dominus, & patria lingua, ut infra.q.lx. & etiã latinę latius, ut infra in fi.
3 huius.q.&c. † In Papa cur se nihilominus uocet Episcopum, est ratio clara, quia cum nullus ordo, Episcopali maior sit in Ecclesia, iustum, & decens est, ut se co ordine ponat, ut per glo. not.in procœ.vi.in uer.Episcopus.& per Ias.in.l.Imperium.ff.de iurisd. om.iudi.iiii.col.ver.i.& ego do bonum text.sing.in.l.falsa.§.i.ff. de condi.& demon.ibi, nam honor eius auctus est, non conditio mutata. Sed in Imperatore, cum dignitas Imperialis, & eius gradus, sit supremus omnium, non uidetur habere rationem, ꝙ post Imperialem titulum, Regium, uel minorem apponat (ut facit) & ideo de ineptitudine talis intitulationis uidet̃, ꝙ argui possint
4 moderni isti Impatores, † Quia al's, ubi in eadem persona cõcurrit multiplex dignitas, quia ẽ Dux, uel Comes, uel Dux, & Marchio, attenditur maior dignitas, & ab ea denominatur, secũdum Inno.in.c.solite.de maio.& obedié.not.Ias.in.d.l.Imperinm.iii.
5 col.uer.ii.&c.Bal.in rub.ff.i.col.i.i.&.ii.no.sentit, † ꝙ ideo Imperator ponat nomen proprium suum, & dignitatum suarũ, quia facit mentionem de nominibus acquisitis per suam probitatem, facit.d.l.falsa.§.i.&.l.Alexandrinis. & quod ibi Bart.not.C. de decu.lib.x.facit tex.in tit.de pace constã.in.c.nomina. ad fi.ibi,
6 Comes Henr.Dux se. † Sic al's Episcopus, et Comes in.c. inter dilectos.ubi Abb.iiii.col.i.oppo.de fide instru. Et in Insigniis, et Armis idẽ seruat Imperator (ut practica docet). Et est Dux, Comes, et Marchio, Quia omnis dignitas est in eo, sicut in Papa, secũdum Bal.in consi.suo.cclxxviii.quæritur.ulti.col.iii.lib.
7 & ad hãc.q. † ꝙ tituli dignitatum exprimant̃ in Principe, est bo. tex.in clemen.pastoralis.§.ac al's.ante fi.de re iud.ibi, Omnium
8 dignitatũ, quibus se intitulabat.&c. † Et hodie nouissime latius sic præmittit, Carolus.V, Dei gratia Rom.Imp.semper August. Germaniæ, Castiliæ, Aragoniæ, Leonis, utriusq́ Siciliæ, Hierusalem, Vngariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Nauaræ, Granatæ, Toletæ, Valẽtiæ, Gallitiæ, Maioricæ, Hispalis, Sardiniæ, Cordubæ, Corsicæ, Murriæ, Genuis, Algarbiæ, Algiæceræ, Gibraltar, Canariæ, Indianæ Insularum, et Terræ firmæ, et Maris Oceani Rex, Archidux Austriæ, Burgundiæ, Lothringiæ, Brabantiæ, Stiriæ, Corinthiæ, in Craim, Lumburg, Lucemburg, Gelriæ, Calabriæ, Athenis, Neopatriæ, & Vuirtemburg, Dux Habsburg, Flandriæ,

Tirolis,

Tirolis, Grotiæ, Braemanorum, Artholis, et Burgundiæ Comes Palatinus, in Henegau, Holãdiæ, et Selandiæ, in Phirt, Riburg, in Mamur, Russilion, in Ceritania, et Zutphen, Lantgrauius, Elsatiæ Marchio, in Burgau, in Oristam, in Golitian, ac Rom. Imperii Princeps, Sueuiæ, Catholoniæ, Austriæ Dominus, Frisiæ, Vuindischemarck, in Portenau, in Biscaia, in Salmes, in Molin, Tricipoli, et Mechelini, &c. Et ita legi, et uidi in quadam eius Bulla, concessa Reuereñ. D. Valentino Episcopo Hildesemeñ. iurisdictionis, Data Barcellonæ. iii. Die Mensis Martii M. D. XXXVIII. Imperii. XVIII. Regnorum. XXIII.

QVADRAGESIMATERTIA QVAESTIO

1 *An Imperator sicut Papa, se appellet seruum seruorum Dei.*

2 *Quis Papa fuerit, qui primum se seruum seruorum Dei appellauerit.*

3 *Imperator uocat se seruum Dei, non Ecclesiæ.*

4 *Imperator, & Papa uocant se uerbis, seruum seruorum Dei, de facto tamen permittunt se adorari.*

1 QVADRAGESIMOTERTIO Quæro, † An Imperator sicut Papa se appellet seruus seruorum Dei, ut in practica uidemus, de Papa, & patet in tit. de statut. & consue. c. fi. in fi. in usib. feud. ibi nos. N. seruus seruorum Dei, in inscriptione proœ. Decret. & vi. & ubiq; gl. & secundum Archi. & Io.
2 Andr. ibi, † Beatus Gregorius fuit primus, qui se sic scripsit. Et Card. in. c. in synodo. lxiii. dist. in prin. not. q; etiam tẽpore Leonis, Papa se ita appellabat: In not. tex. in. l. i. C. de offi. præfe. præto. Afri. §. i. dicit Imperator, loquens de se ipso, quo sermone, aut quibus operibus, dignas Deo gratias agere ualeamus, qui per me ultimum seruũ Ecclesiæ suę, iniurias uindicare dignatus est, & ita glo. ibi not. q; Imperator uocat se ultimum seruum minimum, sicut Papa in rescriptis, dicit seruus seruorum Dei, &c. Sic tex. in. §. seq. ead. l. i. ibi, per nos ultimos seruos suos, hanc tamen obseruationem hodierni Imperatores habere non uidentur. Sic & dicit. N. Dei gratia, Ro. Impe. ut in titu. de pace tenen. & eius uiola. in prin. in usib. feud. Et not. als Bal. in auct. habita. C. ne fi
3 li. pro pa. iii. col. vi. no. † q; Imperator uocat se seruum Dei, non seruum Ecclesiæ, per. d. l. i. C. de offic. præfec. præto. Sed utrique adaptari hodiernis temporibus potest, quod de Papa dixit Ioã.
4 Fab. in proœ. insti. super uerbo Augustus, scilicet, † q; in uerbis

dicunt se seruos seruorum Dei, nominando se, de facto tamen, se adorari permittunt. Et ꝙ Princeps als seruus inscribitur, notat etiam Bal. in tit. de pace constan. in prin. in glo. ii. ad fi. per. l. exemplar. C. de offi. præfe. sacr. larg. sed illum tex. non inuenio. Vnde credo, ꝙ sentiat de. d. l. i. C. de offi. præfe. præto. Affri.

QVADRAGESIMAQVARTA QVAESTIO

1 *De effectu coronationis Imperatoris.*

2 *Imperator, an in sua coronatione satisfaciat omnibus creditoribus Præfecti Vrbis, uel eum ab eis liberet.*

3 *Præfectus Vrbis, est nunc Illustr. Do.* OCTAVIVS *de Farnesio, Imperatoris Gener, Adolescens admirabilis. S. D. N. Paul.* III. *Nepos.*

1 QVADRAGESIMOQVARTO Quæro, † de effectu coronationis Imperatoris longum esset omnes effectus recensere, Tamen quosdam notabiliores, & principaliores referamus, & primo dixit Bar. not. in. l. i. in prin. ff. siquis testa. lib. esse iussus fue. † ꝙ de consuetudine Imperator in sua co-
2 ronatione satisffacit omnibus creditoribus Præfecti Vrbis, & eũ a debitis suis liberat, nisi procurata fuerint, & cum Bart. transit Veroñ. in caut. sua. xiiii. scis ꝙ, ad fi. And. sicu. consi. lvi. fo. i. li. i. Idē Mod. in rub. ff. vii. col. in prin. Sed quia Bar. in. d. l. i. loquit, supponendo, ꝙ Præfectus eum coronet, & non uidetur uerũ hodie, secundum supra dicta in. q. xxx. in fi. merito hoc dictũ Bart. in. d. l. i. uidetur dubium remanere, quia cessante causa, & ratione, &c. licet cum Bar. simpliciter transeat Marti. Laud. in. d. trac. de Princ. no. ccccccxxxix. incip. Præfectus Vrbis, & Soci. in reg. filiusfam. clvii. ii. fallen. De quibusdam aliis effectibus corona-
3 tionem respicientibus, uide etiam infra. q. lvii. & seq. † Præfectus āt Vrbis nunc, est Illustr. ac Excel. Adolescēs, Do. OCTAVIVS de Farnesio. S. D. N. Pauli. III. Pont. Max. ex carne, Nepos, animo, moribus, & uirtutibus, Vrbi, & Orbi admirabilis, & incredibilis, talisq; demum, ut meruerit præsentis Caro. V. Ro. semper Aug. & Inuictis. Imp. filiam Margaritam in cōiugem habere, quibus Altissimus, & Omnipotens Deus uitam incolumē, ac perpetuam felicitatem det, & concedat, ut uideant filios filiorum suorum, suffectus in locum Illustr. Fran. Mariæ, Ducis Vrbini Præfecti, ac Serenissimi Dominii Venetorum Armorũ Generalis, qui Anno M. D. XXXVIII. Mense Nouē. decessit.

Quadragesima

QVADRAGESIMA QVINTA QVAESTIO

1 *An ante coronationem uocetur Imperator.*
2 *Episcopus, an appelletur ante consecrationem.*
3 *Archiepiscopus ante susceptum pallium, an proprie dicatur Archiepiscopus.*
4 *Papa, an dicatur ante benedictionem, consecrationem, & coronationem.*
5 *Nudum nomen attenditur quandoque.*

1 QVADRAGESIMO QVINTO Quæro, † an ante coronationem uocetur Imperator, Bald. in proœ. ff. ii. col. in fi. dicit, ꝙ omnes Imperatores post coronationem Cæsares appellantur, & sic ante non, & expresse id no. Bar. in rub. ff. in fi. per. c. uenerabilem. de elect. extra, & idem in clemen. unica. de iure iur. Sed ꝙ solum Rex Romanorum, & quæ supra late dicta sunt, in. x. q. & q. xli nu. 2. & seq. Idem late Io. Bertachi. in trac. de Episcop. v. vol. Tract. char. lxxxv. col. ii. iii. q. nu. 5. sub. §. ultimo post Spec. Inno. Io. and. & idem Io. lecirier in tract. de primogeni. xii. q. i. lib. viii. vol. Tract. col. iiii. uersi. sed in contrariũ. nu. 9. Imo idem. q. xii. ii. lib. col. ix. dicit, ꝙ anteq̃ recipiat ultimam coronam tantummodo Rex Rom. dicitur, per. d. c. uenerabilem. & Abb. Ang. & Fely. & simile de Episcopo, & simi. licet Ludo. Bauar. (ut refert Alb. in. d. l. bene a zenone. C. de quadri. præscrip.) statuiert, ꝙ nõ expectata unctione, uel coronatione statim esset Imperator, & idem ꝙ ante coronationẽ sit Rex, post, Imperator. Ant. sicul. in trac. de pote. Reg. q. xv. per. d. c. uenerabilẽ. & d. l. fi. et ibi Ang. et Iac. Alua. ubi ibi, Et idem simpliciter ante coronationem Imperatorẽ non dici, cũ Bar. in. d. rub. ff. in fi. ponit Marti. Laud. in tract. de Princ. nct. xxxix. incip. ante coronationem. Vnde est, ꝙ glo. no. dicebat in. l. omnes. ii. cum glo. in uer. ortus. C. de fer. ꝙ dies coronationis, ortus est Imperii, et Cardi. in. d. clemen. unica. de iure iur. in. §. dudum. col. fi. uer. secundo oppono, dicit, ꝙ quicquid sit de potestate administrandi, an eam, ante coronationẽ habeat, (de quo uidebimus infra) de nomine, habet obseruantia, ꝙ ante coronationem Imperator non uocetur. † Si-
2 cut nec Episcopi ante consecrationem, sed electi, arg. c. qualiter. & c. nosti. de elect. extra, et tex. in. c. cum in cunctis. §. i. eo. ti. cum
3 gl. not. et per Lap. alleg. xxxv. de temporibus. † Sic nec Archiepiscopus ante susceptum pallium, dicitur proprie Archiepiscopus, not. in. c. suffraganeis. & c. quod sicut. §. fi. eod. titu. et tangit Specu. in tit. de rescrip. præsen. in. §. ratione autem causæ. vi. col.

uersi. item quod obtentum est. in prin. & quae not. in. l. antepen. ff. de mili. testa. & ibi glo. expresse not. in Imperatore, ut non dicatur, nondum suscepta infula, per. l. fi. in fi. C. de quadrien. praescrip. & gl. not. in Data. vi. Et ita moris non esse Imperatorem dici, ante coronationem, dicit Signo. consf. cxxix. col. v. & do. Deci. nouissime ita supponit non posse dici Imperatorem ante coronationē in consf. cxciiii. uiso. in prin. lib. i. & Cardi. in. d. clem. unica. §. porro. ii. q. ibi, electum antequam sit Imperator, & probat tex. no. in tit. seu extrauag. ad reprimen. in uer. Romanorum Imperatores, uel Reges, dicit gl. Bar. Imperatores post coronationem, Reges ante coronationem, per. d. c. uenerabilem. Et sic aīs glo. in procē.
4 clemen. in uer. pontificatus. sentit, † Papam non appellari, anteq̄ sit consecratus, benedictus, & coroantus, & ibi Abb. & gl. in Data. vi. dicit, quod cōsuetudo est in Ro. Cu. quod post electionē, añ consecrationem, & coronationem, non dicitur Pontifex, & text. in. c. i. in. §. plane. xxiii. distin. & quae late Fely. in. c. eam te. i. col & seq. de rescrip. extra, cōgerit in similibus, & specialiter in prin. i. col. &. ii. in prin. ponit, ante coronationem nō dici Imperatorem, sed Regem, per tex. & gl. in. d. clem. i. in. §. ego. H. in uer. futurus. & Aret. in rub. insti. iiii. col. ii. not. dicit, nota quod Imperator proprie dicitur, post triplicem coronationem, & do. Deci. in. d. c. eam te. i. col. in fi. & sentit Iacob. Alua. in tit. quis dicatur Dux, Com. in prin. v. col. ad fi. post glo. in. d. c. legimus. xciii. dist. In Papa autē tangit sub quadam distinctione, quaedam Ant. Rosel. in trac. de potesta. Papae. xxv. char. iii. col. ante fi. sub. §. sed dubitandum. licet hodie nouissimo iure, per extrauag. nouissimā. clemen. v. quia nonnulli. in tit. de sent. excom. (quę est fi. in extrauag.) secus inductum sit, Et in Papa per Moder. late in trac. de benefi. i. parte. q. ii. x. col. ubi uidendum, & per illum in lib. sacr. caeremo. in prin. char. viii. ii. col. Et in Imperatore, pro dicta cōclusione est bonus tex. in tit. de pace const. in. c. acta ibi Anno Regni eius. xxxii. Imperii uero. xxxix. Et haec not. sunt, quia aīs Episcopus Gurgen. in. d. lib. suo de Coron. char. xxviii. & seq. §. his inuolucris. &. §§. seq. conatur deducere eadem ratione in Imperatore ex sola electione rite, legitimeque facta, quemlibet uerum esse Imperatorem, & nominari, sed communis, ut supra in contrarium uidetur, & ēt obseruātia in practica, ut, scilicet, se Regem Ro. appellet, solum ante coronationem, & rationes Gurgen. concludunt potius, quo ad ius administrationis, q̄ quo ad ueram, & propriam denomina
5 tionem, nisi dicamus, † quod ubi est effectus nominis, frustra sit nomen

men nudum,sed als etiam nudum nomen consideratur.argu.l.ii. §.sed si sint sui.ff.ad tertul.Rot.in not.q.decis.cccclxv.si legatus.
6 in nouis.col.iii.post prin. † Als Gemi.cons.lxxix. super primo. col.ii.in prin.dicit,q Imp.acquirit nomen Imp. per solam coronationem,alleg.cle.i.uersi.dudum.de iure iur. Arciepiscopus in receptione palii.Episcopus in consecratione.Plebanus per adoptionem tituli,etiã ante posses.in not.q.Quod Cubicularius Papæ ante receptionem facti Cubicularius dicatur ex sola acquisitione tituli.

QVADRAGESIMASEXTA QVAESTIO.

1 *An ante coronationem,ualeant gesta per Imperatorem electum tantum.*
2 *Communis opinio sequenda.*
3 *Læsæ Maiestatis crimen,ita committitur in Regem Romanorum sicut in ipsum Imperatorem.*
5 *Papa,an ante coronationem administret.*
6 *Imperator electus,an ante approbationem administret.*
7 *Imperator,an ex sola electione,ius consequatur.*
9 *Imperator ante confirmationem,an administret.*
10 *Filius Regis,an dicatur ante regnum adeptum.*

1 QVADRAGESIMOSEXTO Quæro,†an ante coronationem,ualeant gesta per electum in Imperatorem promoueñ.Scriben.in multis locis uulg.hanc.q.ponũt post glo.quæ uoluit,q non,in.d.l.fi.C.de quadrien.præscrip.per illũ tex.& ibi Bal.in.ii.lect.in prin.notat, & tenet ante coronationẽ non habere plenitudinem potestatis,licet habeat generalem administrationẽ.Et si alii ita non distinguant,Are.tangit in proœ. Institu.&.q.esset disputabilis,Tamen argumenta pro,& contra omitto,ut breuitati consulam , assumptum onus huius Tractatus expediamus,debito tempore assignato,cum cõmunis sit con clusio ualere gesta omnia per eum,post electionem, coronatione etiam nondum facta.Et in priuilegiis communem,ait Are.in.d. proœ.Insti.iiii.col.ii.not.in fi.Signo.d.consi.cxxix.col.v.gl. no tab.in.c.quanto.lxiii.dist.not.electionem facere Imperatorem, per.c.legimus.xciii.dis.& nouissime idem de hac communi opi. testatur,& consuluit do.Deci.consi.d.cxciiii.uiso primo dubio. i.col.lib.i.contra longam disputationem Oldr.consi.clxxx.quę

ftio eft.Spec.glo.& Saly.ubi ibi concludens, ꝙ Rex Romanorum ante coronationem poteft adminiftrare, & dare priuilegia, poft Archi.Bal.Cald.Signo.Pau.de caft.Imol.Abb.ubi ibi pro communi opinione,& pro confuetudine etiam approbata. Idem tenet Io.Bertachi.in tract. de Epifcop.v.uol.Trac.char.lxxxv. iii.q.nu.4.fub.§.ultimo.& Io.lecirier in trac.de primogen.q.xii. ii.lib.col.ix.& feq.viii.uolu.Tract.& ꝙ ita eft confuetudo,licet fint opi.diuerfæ.Et idem late congerunt pro communi poft Deci.Moder.Bonoñ.Hippol.in Annotationibus fuis de dignita.& poteft i.Impe.duarum Car.pen.col.licet ni di ant articulum difputabilem,Tamen cōmunem,ut fupra, & ab ea non recedendū. Et Abb.in.d.c.uenerabilem.de elect.col.fi.dicit,ꝙ licet olim uariæ effent opiniones,hodie receptum eft confuetudine,ut ftatim adminiftret,& cum eo tenet etiam.d.Deci.in.c. eam te.ii.col. in prin.de refcrip.extra.Idem glo.in.d.clem.i.§.porro. de iure iur. in uer.Reges.poft prin.ubi idem tenet Cardi. cum illa glo. pro fing.ꝙ electus etiam ante coronationem,poteft adminiftrare,& dicit in idē concordare Pau.& alios poft gl.in.c. legimus.xciii. dift.& ei glo.ftandum eft,propter antiquam approbationem,in cuius contrarium ait non effe memoriam.Idem cum ea Anto.ficu.in tract.de potefta.& excellen.Regia.q.lxxxviii.& dicit effe communem opinionem quando eft cōcorditer electus, & ait ineuitabiliter probari,per tex.in.d.§.porro.in uerfi.Reges,cū glo. & nouiffime etiam hanc opinionem tenuit Corne.nofter Perufinus in confi.i.lib.iii.in prin.& confi.clxxvii.repetito.col. penul. lib.i.ibi, rñdens etiam late ad.d.l.bene a zenone. in fi. Et ut dicit dom.Deci.in.d.loco (licet articulus effet difputabilis) per ea,quæ doct.not.in locis fupra contrariis,præcipue latiffime omnia reaffumendo,Prępo.in.c.per uenerabilem.col.cxxxv.uerf. quarto quæro.qui filii fint legi. Talis difputatio non eft hic nobis nunc neceffaria.Sat eft(ut puto) ueritatem breuiter referre, Et idem Deci.cum eadem cōmunit,enet,& teftatur conf.dlxxxviii.uifo col.i.& feq.in not.q.de priuilegio impetrato a pręfenti Sereniffimo Imperatore Carolo.V.& eius patre,ante coronationem,ubi latiffime cumulans dicit,eam effe communem opi.& de confuetudine feruari,unde de ea nō dubitan.Et idem tenent Moder. Taurineñ.Purpu.in.l.more.in prin.ff.de iurifdi.om. iudi.& Marti.Laud.in tract.de Princip.not.xxv.Idem tenet,& ait communiter tenere fcriben.in.d.l.bene a zenone.& in rub.ff.&.C.& glo.& Io.an.in.d.clemen.i.licet alibi glo.& Specu. ubi ibi contra.Idem

tra. Idem do. Lud. Sardus in tract. de legitima. x. char. iii. col. ix. q. & Ant. Rosel. eo. tracta. ii. lib. ix. col. ad fi. uersi. quæro rursus. Et ego do bonum tex. not. in. l. unica. in fi. ff. de bon. pos. ex test.
2 mili. † & sic est communis opinio a qua non uidetur recedendũ. l. i. ff. de offi. quæst. l. athletas. ff. de infa. Io. an. & doct. in. c. i. de const. cum simi. & eandem opi. tenet glo. i. Bal. qui glossauit per illum tex. in tit. de pace constã. & in. c. nos Romanorum, in ulib. feu. in uer. Rex, scilicet, ꝙ Rex Romanorum, etiam ante coronationem, potest concedere priuilegia, & ibi patet in. H. nõdum coronato, quia pater uiuebat, & refert Host. dicẽtẽ, ꝙ uidit in Alemania per Principes iudicari, & teneri, ꝙ Rex Romanorũ post electionem concordem, habeat omnem potestatem, quam Imperator, nec unctio aliquid addat, licet Hosti. sit, ubi ibi, in contraria opi. Tamen quicquid dicat Hosti. supra dictam opi. seruari dicit, & esse ipsam ueritatem, opi. autem Hosti. posset habere locum, quando esset electus in discordia, de qua tamen. q. infra dicemus suo loco. Et hæc uerba Bal. sunt etiam in. d. gl. in. d. §. porro, in uer. Regem, & idem, ut supra, cum dicta glo. in. d. clemen. i. in uer. Reges, tenet Bar. not. in extrauag. ad reprimen. in uer. Re
3 ges, & est optimus tex. ibi. † Quia uult, ꝙ crimen læsæ maiestatis committatur, sic a faciẽte contra Regem Romanorum, sicuti contra Imperatorem, ut ibi notan. Bar. inducit, & idem Areti. ut supra, tenet in. §. i. insti. quib. mod. ius pat. pot. sol. in fi. dicens, ꝙ speciale est in Imperatore, ut sua electio, sola, sine coronatiõe cõcedat sibi auctoritatem concedendi priuilegia, & alia, post gl. & doct. in. d. l. fi. Est bene uerum, ꝙ Aret. allegando. l. ii. de offi. pro con. uidetur sentire illam distinctionem in hac. q. quam tetigit Spec. in. d. tit. de rescrip. præsen. §. ratione autem causæ. uer. item ꝙ est obtentum, in fi. dum dicit, quosdam audiui dicentes, ꝙ Imperator ante coronationem potest dare priuilegia, absq; Imperii læsione, ut puta creare tabelliones, & ea, quæ sunt uoluntariæ nõ
4 cõtẽtiosæ iurisdictionis, allegan. d. l. ii. † Imo ego addo, ꝙ Augu. de Anco. in. d. tract. de pote. Papæ. q. xxxix. i. ii. & iii. artic. tenet, electum in Imperatorem ante coronationem administrare non posse, per. c. nosti. de electio. extra, & per naturales rationes. Item ꝙ nec post confirmationem, ante unctionem, consecrationem, & coronationem, nisi in Regno Alemaniæ. Quia in eo, dicit iii. artic. ex diuturna consuetudine, quæ legi æquipollet, potest administrare etiam ante eius confirmationem. Sed tamen communis de qua supra, in omni genere administrationis, & ubique

loqui uidetur, & generaliter, ut per doc. in locis supra alleg. pro ea, unde ab illa nō uidetur recedendum, & Bal. simpliciter in. l. i.
5 ii. col. in prin. C. de summa trini. & fide catho. tenet, † φ Imperator, recipit ab Ecclesia insignia temporalia, q̄uis ante etiā sit Imperator, pro qua facit, φ licet uideamus Papam coronandum, & coronari, ut per glo. in proœ. clem. in uer. pontificatus, & in Data. vi. in uer. eodem. & per Bal. in proœ. Decreta. vii. colum. Tamen administrare potest ante coronationem, in omnibus, & per omnia, ac si esset coronatus, ut notanter excommunicantur, qui aliter dicunt, in extrauag. clem. v. quia nonnulli, in tit. de senten. excom. unica, quæ est constitutio fi. in lib. extrauag. & per Fely. in. c. eam te. de rescrip. extra. iiii. col. uer. secundo restringentur.
6 ¶ † Et plus in prædictis considerandum est, quia. d. communis conclusio, non solum uidetur procedere ante coronationem, sed etiam ante approbationem aliquam de eo factam, ut testat᷑ Abb. in. d. c. uenerabilem. ad fi. uer. extra glo. licet Bar. in. d. extrauag. ad reprimē. in uer. reges, primo. ad fi. uideatur sentire procedere post approbationem a sede Apostolica factam. Sed in fi. uerbis, φ etiā ante, ubi Electi sunt in discordia, de quo īfra uidebimus. Pau. āt de ca. consi. clxxviii. inci. donatio. lib. i. in princi. dicit, φ Rex Romanorum concorditer electus, & per Papam confirmatus, licet adhuc non sit coronatus in Imperatorem potest facere, quæ posset Imperator, & sic Paul. de cast. uidetur uelle, φ saltem
7 sit approbatus a Papa. † Et Pet. de Monte in. d. trac. de Monar. ante fi. v. q. omissis argumentis, ad partes, quæ non ponit in hac q. causa breuitatis, concludit ex sola electione, plenum ius Imperiale cōsequi, etiam quo ad omnimodam administrationem sine alia examinatione, unctione, confirmatione, & coronatione Papę Probans primo. viii. fundamētis, seu rationibus satis subtilibus (quas ibi uideant, qui uolunt) Demum auctoritatibus multorū excellentium uirorum Iaco. de Rau. quem dicit hanc. q. publice disputasse, & ita tenuisse Cyn. Guli. Nason. Inno. Io. an. Albe. de Rosa. ubi ibi, & refert Alb. de Rosa. in. d. l. bene a zenone. dicere de hoc fuisse magnam concertationem inter Papam Ioā. XXII. & successorem suum Benedi. XII. ex una, & d. Ludo. de Bauaria electum, prelatos, & Doctores tā in curia, q̄ extra cōsultos in hanc partem inclinasse, pro qua. d. dom. Ludo. fecit unam constitutionem, quā dicit Alb. ponere. d. loco, & φ audiuit literas Electorum Imperii, qui hanc partem ueram dicebant. Simile aīs in Patricio, & Consule, ut ex sola electione ius cōsequantur, secundum

dum glo.not.post tex.in.§.filiusfam.insti.quib.mod.ius pat.po. sol. Quæ omnia nota, quia Fely.in.c.eam te.ii.col.in prin. extra de rescrip.tenebat ante coronationem nihil posse in administra-
8 tione Imperii, post Saly.in.d.l.bene.i.col.cum.iiii. seq. † Et hãc communem opinio.de qua supra, multum nota, quia ex ea uidebatur posse inferri contra prædictam.q.quia, scilicet, si ante coronationem omnes effectus, & iurisdictionem ueri Imperatoris habet, cur & nõ nomen, arg.l.a nullo.C.de fer.&.l.v.C.de defen.ciuit.§.est & aliud.insti.de dona.cum simi.nisi dicas, ꝙ & als quandoq; nudum nomen est in consideratione.l.ii.§.si uero.ff. ad tertul.cum simi. Sed profecto in puncto iuris, durum uidetur, ꝙ a Papa debeat Imperator ungi, cõsecrari, & coronari, ut sup. a suo loco dictum est, & tamen dicamus ante hæc omnia, plenũ ius Imperiale omni modo consequi, contra.c.nosti.de elect.cum simi.& ad quid dictæ solennitates superfluo inductæ, & iuramentum fidelitatis? Et Episcopus Gurgeñ.in lib.suo de Corona.char.xxvii.& seq sub.§.hinc illa.disputat (licet sicce) hãc.q.tandẽ concludit pro necessario, ut Imperator sola electione administrare possit, etiam si prius confirmationis uirtus non accesserit, deduceñ.ut ibi retorquendo fundamenta, ut, scilicet, ex sola electione rite, legitimeq; facta, uerus efficiať Imperator, & omnia possit exercere, sicut in simili in Pontifice est, ut ibi not. Et ne uetustiora repetat, plerosq;, ait, fuisse Imperat.nec inunctos, nec coronatos, ut recenti memoria, Albertus, & Maximilianus, & tamen Imperii munus obiere, unde, ꝙ ex coronatione nihil noui iuris Cæsaribus accedat, referetq; ad literam cõstitutionem Ludouici Imperatoris tempore Ioañ. XXI. & Benedicti. XII. qua sanciunt, ut ex sola electione, fit uerus Imperator cum administratione, secus dicẽtibus, priuatis omnibus iuribus &c.& criminis læsæ maiestatis pœna puniendis. Resoluens.d.Gurgeñ.char.xxxi. §.sed ut, electionem esse ad substantiam Imperatoris, reliqua ad solennitatem, utilem tñ, & non paruipendendam. In uno tamen errare uidetur, dum ibi dicit, nullo iure caueri Imperatorem designatum confirmandum, quia contrarium, pace sua, constat in di-
9 ctis supra.q.xvii. † Et addo, ꝙ.d.Deci.in.c.postq̃.in prin.ĩ.nor. de elec.tradit late, & congerit, in Imperatore, sicut & in Papa nõ requiri confirmationem, & ante eam Electus post administrare. post glo.Bar.Ang.Cy.Cald.ubi ibi, & seipsum confi exciiii.sed pace sua ibi, nihil de confirmatione, sed de coronatione, ut supra diximus, & de hac.q.an ex sola electione, Imperator ante confir-

mationem possit administrare, post Albe. & Salyc. in. d. l. bene a zenone. ponit Io. and. in addi. ad Specu. in tit. de rescrip. præsen. §. fi. uersi. item ꝙ obtentum. circa medium, & Aluarot. in. c. i. quis dicatur Dux. & remissiue Cardi. Iacob. in tract. de Conci. noui-
10 ter impresso, facie. clxxiii. col. i. & ii. † Et ꝙ sic idem Io. lecirier in trac. de primoge. xi. q. i. lib. col. iiii. & seq. in not. q. an Natus ante Regnum adeptum, dicatur primogenitus Regis, ubi tenet, ꝙ sic, post uarias quatuor opi. not. & late, sed id non est præsentis indaginis.

QVADRAGESIMASEPTIMA QVAESTIO.

1 *An Imperator utatur Sigillo, uel Bulla Aurea, uel quo signo.*
2 *Perusia Ciuitas habet priuilegium Imp. Caroli, sub Bulla Aurea Imperiali.*
3 *Papa, an secus utatur Bulla post coronationem, quàm ante.*
4 *Aurea Bulla de facili hodie non signatur, nec debet, & cur.*
5 *Sigillum Imperatoris quale, & quomodo esse debeat.*
6 *Sigilli Imperatoris ubi fiat mentio.*
7 *Sigillum Regium, & ante coronationem, & post Sigillum dicitur.*
8 *Signum Imperatorum olim quale esset.*

1 QVADRAGESIMOSEPTIMO Quæro, an Imperator utat᷑ Sigillo, uel Bulla Aurea in priuilegiis᷑ Glo. originaliter per illum tex. in clem. i. de iure iur. ad fi. notat, ꝙ Imperator ante coronationem non utitur Bulla, sed Sigillo, & ibi uidetur clarus tex. dum dicit, Papa ille, referens factum, prout in patētibus literis ante coronationem ipsam eius Regio magno Sigillo, & post coronationem eādem eius Imperiali Aurea
2 Bulla munitis, &c. † Et sub Bulla Aurea, habemus Perusię (patria mea) Priuilegia quædā Caroli Imperatoris illi Communi cōcessa, prout etiam testatur Bar. se uidisse, quia tunc apud eum Legationis munere fungebatur, in extrauag. ad reprimē. in uer. Reges. Ante coronationem ergo, utitur Sigillo Regio, post co-
3 ronationem utitur Bulla Aurea, secundum gl. in. d. clem. † quod comprobat, quia sic dicit esse in Papa, ut aliter utat᷑ Bulla ante, q̄ post coronationem, ut ibi per eam, & per gl. in Data. vi. in uer. pontificatus. & Spec. in tit. de rescrip. præsen. in. §. ratione autem causæ. vi. col. uersi. item ꝙ obtentum. ante medium uersic. Et hæc potest esse causa, quare Papa ante coronationem tantum mediā

Bulla

Bulla utitur, & Moder.in.d.trac.de benef.i.parte.q.ii.x.col.licet hodie nouissime in Papa id mutatum sit de puncto iuris; ut etiã ante coronationem Episcopum se appellet, & Bulla utat̃ in qua nomen eius exprimatur, & aliter dicentes excommunicantur, ut in ulti.extrauag.Clemen.V.quia nonnulli de senten.excom.quę est fina.decisio in lib.extrauag.q̃q̃ Moder.in.d.x.col.dicãt, ꝙ de stylo Curiæ etiam moderno ante coronationem non utitur Papa, nisi media Bulla, nec exprimat nomen suum in ea, & appellet se electum, unde ꝙ glo.in.d.extrauag.nouiter facta multum admiratur de ea, Ideo post eam dicũt Moder.d.loco, ꝙ de illa constitutione iudicet Apollo, & scribit Fely.ante.d.Moder. in.c.ecã te.iiii.col.de rescrip.uersi.secundo restringuntur, per illũ in lib. i.sacr.cæremo.in prin.char.viii.ii.col.& ibidem; ꝙ loco pontificatus ante solennia sua in Data dicitur, suscepti a nobis Aposto
4 latus officii, Anno.I. † Subdit tamen bene gl.in.d.cle.i.seu uni ca, in fi.priuilegia Imperialia cum Aurea Bulla, non uidisse, nisi unum, nec etiã multum expedire uti ea appensione, propter periculum subreptionis ob preciositatem metalli, unde ꝙ ob id prudentes Prælati, & Principes nostri temporis Sigillis Argenteis, uel aureis nõ utuntur, & ibi idem cum illa glo.notat Cardi.xix. not.subdens, ꝙ quandoq; fit Aurea Bulla solida, quandoq; inte
5 riori parte uacua.&c. †Sigillum autem Imperatoris, dicit Spec. in tit.de rescrip.præsen.§.primo igitur.ii.col.uer.porro, esse ita debere, ut habeat in circulo orbicularias literas, has uidelicet, S. N.Rom.Imperatoris, & semper Augusti, & in circulo sit sculpta imago Imperatoris in solio Imperiali sedentis, & in capite Regali, Diadema, habẽtis in manu dextra Sceptrũ, & i Sinistra Pomum rotundum tenentis, & ultra eum, uidetur bonus text.in c.inter dilectos.extra de fide instru.uersi.tertio quia.per totum.
6 & in uersicu.sed & ipsum. † Et de Sigillo Imperatoris meminit tex.in tit.de pace const.in.c.hanc igitur.in fi.ibi, nostri impressione Sigilli fecimus communiri. Cuius tenor, & series est hæc. Nos Romanorum Imperator, &c.& tex.in.c.signum. in eod.tit. ibi, Signum domini Feder.Rom.Imperatoris Inclytissimi, &c. Et ex his, iuncto tex.in.d.clem.unica.in fi.de iure iur. ibi, † Si
7 gillo Regio, nota esse Sigillum Regium ante coronationem, & Sigillum Imperiale post coronationem, & tamen utrunq; Sigillum appellatur, ut & in.d.c.inter dilectos.d.uers.tertio quia.ibi, Imperatoris uidebatur fuisse Sigillum, & in auct.de pace const. c.in Christi, post prin.ibi, Sigillo Imperatoris sigillata, in usib.

8 feudorum. † Quod Sigillũ,etiam,qualiter olim esset, tetigi infra.q.lxxxix.Et pridie etiam,per manus Reuereñ.Do. Philippi Archinti,Episcopi Burgi.S.Sepulchri,uidi in quibusdam priuilegiis antiquissimis eiusdem ecclesiæ per Henricum. I I.& Conradum. I I. Imp.de Anno M.X V. & M.X X V I I.subscriptiones eorum,cum quodam signo magno, instar fere eorũ, quo Notarii nostri,seu Tabelliões hodie utunt, cũ quibusdã literis magnis in modum cypharæ (ut dicunt) iudicio meo, dicẽtibus signum Henrici Imperatoris,signum Conradi Imperatoris, ordinatis circũ circa super unũ, H, magnũ, cũ istis literis postea in subscriptione, uidelicet, signũ Dñi Henrici Romanorũ Imperatoris,Cęsaris semper inuicti,Quod placuit hic referre,& ob rei antiquitatem,& in memoriam prædicti Reuereñ. Episcopi,uiri doctissimi omni scientiarum genere, ac uita, & religione spectibili, Et in simili seruat fere Rom.Pont. in subscriptionibus Bullarum creationis.S.R.E.Cardinaliũ,cum literis manu propria super quodã circulo uidelicet, Pau. I I I. Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.&c.

QVADRAGESIMAOCTAVA QVAESTIO.

1 *An Imperator coronari possit per Procuratorem.*
2 *Procurator non creatur in his,quæ administrationem patrimonij non respiciunt.*
3 *Procurator in quibus constitui non potest.& nu.seq.& 7.*
4 *Compaternitas per Procuratorem,an possit contrahi.*
5 *Imperator est filius Ecclesiæ.*
6 *Baldi auctoritas maxima,& seruari debet,ubi non habet contradicentem,nec ei aliquis uiuentium comparari possit.& nu.seq.*
7 *Imperator in Roma ueteri coronatur.*

1 QVADRAGESIMOOCTAVO Quæro,† an Imperator coronari possit per procuratorem? supra.q. xxxv.tetigi,ꝙ non,secundum Bal.simpliciter,qui tamen nihil allegat,in tit.de allod.§.i.in usib.feud.vi.col.cum quo simpliciter transeunt Moder.in rub.ff.vii.col.post prin. dixit enim Bald.d. loco,ꝙ Imperator debet ire,non mittere Romam pro corona suscipienda.

2 † Et pro eo facit,quia coronatio, non est in administratione patrimonii,unde non uidetur posse fieri per procuratorem,iuxta reg.l.nec mulierem.cum glo.C.de uindic.liber.& no.

Bar.in.l.gallus.§.forsitan.ante fi.uersi.& prædicta,&.d.glo. mi-
3 rabilem doctrinam ibidem Bal.dicit ad id, de quo supra. † Item quia coronari, uidetur continere certum ministerium, ergo per alium explicari non potest.arg.c.fi.§.fi.extra de offi. deleg .c. is cui.eo.tit.in.vi.&.l.inter artifices.ff.de solu.cum simi. Item quãdo persona est de forma actus, nunq̃ receditur ab ea.§.ne au-
4 tem.C.de cad.tol.& ibi in prin.Bald.not. † Item notanter facit, quia actus cum consideratur respectu agentis, non respectu effectus, non possunt per alium explicari, ut per Bal.notañ.in.d.§.ne autem.ii.col.in prin.Sed non coronatur, nisi qui legitime certauerit, ut.ii.ad Thimot.ii.cap.a, dicit Apostolus, ergo &c.& quæ not.in regula potest quis.iu.vi.in prin.Etenim ea, quæ in corpore proprio debeo facere,& sic certare pro corona, ut supra, secundum Apostolum, non debeo per alium facere, sed ea, quæ pro patrimonio facio, possum, ut & not.Bal.per illum tex.in.d.§.ne au-
5 tem.iii.col.ad fi. † Item facit notan.quia Cõpaternitas de iure, non potest contrahi per procuratorem, nam cum Compater fiat pater spiritualis, ꝙ quis sit, seu fiat pater, non fit per procuratorem.l.post mortem.§.fi.ff.de adop.Bar.doctr.in.d.§.forsitan. ad fi.Bal.cum dicta ratione in.d.§.ne autem.iii.col.C.de cadu. tol. Aret.in.§.illud.in.iii.colũ.insti.de nup.licet contrarium de consuetudine, seruetur in compaternitate, ut per Areti.& Bald.in.d. loco, In puncto tamen iuris uidetur, ut supra, & Roma. not.liiii. quæro.Idem Areti.in.§.multis.insti.de liberti.per Fely. in.c.licet ex quadam.ii.colũ.de testi.& Moder.in.d.§.forsitan.ubi Ias.
6 ad fi.dicit communem esse opi.cum Bar.ibi. † Sed e contra Imperator per istas cæremonias cum Ecclesia, fit filius Ecclesiæ, & Papæ, ut est tex.in.d.clem.unica.de iure iur.§.cęterum, ibi, in specialem suum filium,& Ecclesiæ memoratæ, & ibi.iii.not. notat Cardi.& infra latius dicemus suo loco q.l.Ergo nec filiatio potest contrahi per procuratorem, argu.supradictorum,&.d.l.post
7 mortem.§.fi.ff.de adop.cum simil. † Comprobatur, quia quoties in actu, quis non simpliciter cõsentit, sed aliquid disponit, & aliquid agit, propria præsentia requiritur, nec fit per procuratoré, ut est not.doctri.Bar.in.d.§.forsitan.col.fi.post medium, uersic. non obstat.l.iubemus etiã.ante fi.ibi,& uidetur ꝙ non quia, &c. & ibidem tenet Ias.col.fi.in prin.Sed Imperator ultra cõsensum aliquid agit, quia i .ungitur, consecratur, capit Coronam, accipit Ensem,& alias Cæremonias facit, de quibus supra,& late in lib. sacr.cæremo.supra citatis locis ordinatim, ergo &c. Et ista opi-

nio, q; coronatio per Procuratorem non possit haberi ab Impera tore, uidetur tenenda propter auctoritatem etiam Bal. supra cita
8 to loco, & seq. (licet nihil allegent ipsi) † Bal. enim tantæ est au ctoritatis, ut cum nullum habeat contradicentem debeat in pra ctica seruari, ut dicit Alex. in. l. gallus. in. §. etiam. iiii. col. ff. de li be. & posthu. & in. l. ii. col. iii. ff. de uulg. & pup. & Fulg. not. di xit consi. xxvi. stante statuto. in fi. q; Bal. tantæ est auctoritatis,
9 ut nesciat quis uiuentium sit, qui ei æquiperari possit, † et q; tu tum, & irreprehensibile est, cum eo iudicare, & tenere, & De ci. tradit in consi. cclxxxiii. & diligēter. ii. col. ii. lib. Et ultra iam dicta suadetur dictum Bal. quia cum in Coronatione Imperator ungatur, & consacretur, ut in. d. clem. unica. & in. d. c. uenerabilē; cum simil. supra suo loco adductis, & unctio sit sacramentū ēt, ut per glo. & Abb. in. c. ueniens. de transact. extra, & in. c. uir autē. de secun. nup. & in rub. de sacram. nō reiter. i. col. ante fi. & supra diximus. q. xxxix. Sacramenta realiter per aliū capi non possunt; idest, per mediam personam, quis id diceret? & in sacramēto pœ nitentiæ, est tex. in. c. quæ pœnitet. de pœnit. distin. i. Quis dice ret Titium, iure in uim matrimonii posse per aliū copulam con trahere cum uxore sua sibi desponsata? Quis diceret me per aliū inungi posse? cum actus sint, qui naturalem insertionem requi rant, sicut edere, comedere, coire, & similia, ut per Bal. not. in. d. l. unica. §. ne autem. i. col. C. de cadu. tol. † Et debet, ut supra, Im
10 perator teneri personaliter ire ad accipiendum Coronam in Roma ueteri, non autem posse mittere procuratorem, nec ei mit ti, nec alibi, not. per. d. tex. de allod. (licet citet sub tit. de pace iu ramen. firman.) Iacob. Alua. in tit. quis dicatur Dux. in prin. vi. col. in usib. feud. ante medium, uersi. & tenetur. Et idem Iacob. su pra. d. tex. quem legit sub. §. fi. in tit. de pace iuram. fir. col. i. in prin. & ii. not. ii. col.

QVADRAGESIMANONA QVAESTIO.

1 *An per Nuncium Imperator coronari possit.*
2 *Nuncio multa explicantur, quæ non per Procuratorem, & quando, & nu. 5.*
3 *Nuncio cur multa expediuntur, quæ non Procuratore.*
4 *Nuncios Papa habet in negotijs suis.*

1 QVADRAGESIMONONO Retento, † q; per Procuratorē coronari non possit Imperator, consideran dum est,

dum est, an saltem per Nũcium possit coronari? Notabilis enim
2 doctrina uidetur, † ꝙ quæ quandoq; non possunt fieri per Pro-
curatorem, per Nuncium tamen fieri possunt, ut no. tradit, & in-
struit Areti. in. §. multis. in fi. insti. de liber. ubi in not. q. Compa
ternitatis tale remedium dedit, cum ipsa per Procuratorem con-
trahi non possit, sic & qui non potest substituere, potest tamen
Nuncium mittere, ut est no. dictum Bal. in rub. C. de exerci. col.
3 ii. uer. unde nunc scias. nu. 4. & illa est ratio. † Quia Nũcius fun
dat actum in persona domini; Procurator autem sui met, ut per
Areti. d. loco, & Bal. post. l. qui autem. §. fi. cum. l. seq. ff. de consti.
pecu. & ibi Bar. cũ simi. & cũ dicto Bald. in. d. ii. col. Ang. Imo.
Cald. & alii, ubi per addition. ad Bal. ibidẽ, & dixi in Caut. mea,
seu remedio actuum inter uiuos. xvii. incip. multa sunt. & de illo
dicto Bal. in. d. ii. col. meminit etiam dom. Deci. in. c. significasti.
in prin. de elect. extra, per. l. pater. ff. de manumis. uindi. & tradit
Alex. in. l. ꝙ quis. col. fi. C. de procur. in princ. signanter citans in
not. q. dictum Bal. in. d. ii. col. ¶ Sed tamen his non obst. puto te
nendum, ꝙ nec per Nuncium coronari possit Imperator. Primo,
quia illud sentire Bal. uidet' in. d. c. i. de allod. col. vi. in usib. feu.
dum dixit, nec mitti ei posset alibi per Papam. Et Imperator de-
4 bet ire non mittere, &c. † Et tamen Papa, & Imperator, huius-
modi alias per Nuncios faciunt, ut experientia docet, & not. in
c. significasti. in prin. de electio. & in. c. conuenientibus. i. q. vii. in
prin. & in tit. de pace constã. c. in causis. in usib. feud. ibi. Sed nos
5 habemus proprium Nuncium, cum similibus, &c. ¶ † Secundo
quia dicta regula, ꝙ per Nuncium fieri possint, quæ nõ per Pro-
curatorem, procedit, nisi ratiões prohibitiuæ in Procuratore, pa
riter concludant etiã in Nuncio, quia nec tunc per Nunciũ fieri
potest, quod nec per Procuratorem, cum differentia cadere non
possit, ut no. declarat ipsemet Aret. in. §. illud. iii. col. insti. de nup.
ubi quandoq; dixi, dicens post Imo. in. d. §. forsan, contra Ange.
ibi, ꝙ Cõpaternitas sicut in puncto iuris non potest cõtrahi per
Procuratorem, ita nec per Nuncium, quia rationes prohibitiuæ
Procuratoris, pariter concludunt in Nuncio, & ita dicit Are. pu
tare uerum de subtilitate iuris, & sic emendat se ab eo, quod di-
xit in. d. §. multis. in fi. Nõ obst. l. pater. ff. de manumis. uind. ubi
regula in contrarium principaliter fundatur, quia dicit illam. l.
loqui in alio casu, & de ea per glo. in. l. nec mulierem. C. de uind.
liber. & Bal. post glo. ibi, ad fi. dicit, nota hic mirabilem glo. quæ
tradit hanc doctrinam, ꝙ extra administrationem patrimonii,

nihil Núcio, vel Procuratori, vel Administratori cōmitti potest licet bene subdat, q̄ illa doctrina non est generalis. Vnde redeundo ad rem nostram, rationes Cur Imperator per procuratorē coronari non possit, procedunt etiam in Núcio bene considerādo, ergo &c. ¶ Tertio quia Text. in clem. vnica. de iureiurando in principio & in. §. nos eodem. & in ver. & subsequenter & in. §. porro, & in. c. tibi domino. lxiii. dist. supponit bene per Nuncium in Imperatorem electum, iurare fidelitatē, nusq̄ tamē ei Papa Coronam tradit pro Imperatore, Sed pronunciat, sibi per manus proprias concedi debere, q̄ si per Nuncium Coronari posset Imperator a se constitutum, cur in. d. clem. i. id nusq̄ supponitur? & ita concludendum videt̄, nec per Procuratorem Imperatorem Coronari posse, nec etiam per Nuncium, p̄ supra al leg. &c.

QVINQVAGESIMA QVAESTIO.

1 *An Imperium & Imperator subsit Ecclesiæ, & eam, & Papam in superiorem recognoscat.*

2 *Papa gladium spiritualem, & temporalem habet, licet Temporalis exercitium reliquerit. & nu. 7. & 9.*

3 *Imperator Ludouicus constitutionem fecit, q̄ Imperium a Papa, & Ecclesia non dependeret.*

4 *Confirmatio est actus superioris.*

5 *Papa electores Imperij mutare potest.*

6 *Papa Imperium per successionem ordinare posset.*

8 *Superior est, qui instituendi, & destituendi, ius habet.*

9 *Ecclesia est mater Imperij conseruans, non generans.*

10 *Dei omnia Temporalia, & spiritualia sunt, latissima cumulatio in iure diuino.*

11 *Pontifex uices Christi gerit in terris.*

12 *Papa accepit a Constantino Imperatore Coronam, Regiam potestatem, dignitatem, prædia ecclesiæ, Palatium, Vrbem Romam, & quomodo, si immo omnia a Papa, & Ecclesia habet Imperator. & nu. seq.*

13 *Dominium temporale, tripliciter consideratur.*

14 *Papa maior est Imperatore, etiam in Temporalibus.*

15 *Donatio facta a Constantino Ecclesiæ, fuit de eo quod erat habitu penes Ecclesiam.*

Imperium

16 *Imperium subest Ecclesiæ & Papæ communis conclusio.*
17 *Papa potest citare in terris Imperij.*
18 *Papa Sacerdotalem, & Regalem potestatem habet, & nu. 21. 22. & seq.*
Imperator non est dignior sacerdote, sed e contra.
19 *Vacante Imperio Ecclesia subintrat.*
20 *Consigliarij pestiferi hodie adulatione mala seducunt Reges dicentes eis Sacerdotium non habere gladij potestatem.*
21 *Imperator iugum etiam uix ferendum à Sancta Sede Apostolica impositum ferre uult, ac pia deuotione tollerare.*
Ioannis hus memoria fuit in Concilio Constantien. damnata, quia dixit Papalem dignitatem à Cæsare inoleuisse.
23 *Petro iussit Dominus, ꝙ conuerteret gladium suum in uaginam, non quod proijceret.*
24 *Imperator potest excommunicari à quoque Episcopo, cui subsit.*
25 *Imperator Episcopo subijcitur respectu spiritualium.*
26 *Imperator Presbytero Parochiali subiectus est.*
27 *Imperator cui debeat confiteri.*
28 *Ecclesia potest esse Vasalla Imperij, cum tenet Feudum ab eo.*
29 *Ecclesia omnibus imperat.*
30 *Papa dicitur Imperator Apostolicus.*
31 *Imperator dicitur Vicarius Dei in terris, & repræsentat populum christianū.*
Imperator post Papam, repræsentat populum Christianum.
Papa principem priuilegiare non potest. l. uel consuetudine, aut priuilegio ut cum
32 *punire non possit, uel deponere si opus est.*

QVINQVAGESIMO Quæro, † an Imperium,
1 & Imperator subsit Ecclesiæ & eam & papam in superiorem recognoscat? & quidem, quidquid disputatiue dici possit, præcipue ex his quæ latissime ponit alias Antonius de rosel. in tractat. de potest. Papæ, i. charta cum seq. (vbi examinauit, an omnis, & vniuersa temporalium administratio, habitu saltem, & non actu, apud summum Christi consistat Sacerdotem, & tandem post multa concludit, & tenere videtur aliter, & Cæsarem à nullo, nisi à Deo pro administratione temporalium immediate depēdere, latissime per plura conatur ostendere) vbi vidēdū est, Quia reddit hāc q. altam & disputabilem varijs ratio

cin

nibus, & contraria ſoluere inititur ſed tamen quia ipſemet in eo
dē loco.iiii.char.iii.col . uerſic. hæc ſunt,dicit, & teſtatur,in cō
trarium tenuiſſe plurimos ſacræ Theologiæ doctores,& excel-
lentiſſimos Decretorū.Bar. & cōmunē ſentētiam.Item.xi.char.
ii.col.ad finē uerſi. ſubſanabunt, dicit,& fatetur,ꝙ erit deriſus,
audens in dubium reuocare, quod eſt Sanctis auctoritatibus iā
decretum, & ampliſſimis rationibus roboratū,ab Eccl'iaqꝫ deci
ſum &c.Quicquid ergo in ſtricta,& rigoroſa diſputatione utſu
pra,dixi (& ex his quæ ſcribit (licet ſicce) & breuiter Gur-
gens.in.d.libello ſuo,char.xvii.§.hæc Imperii,& ſeq.) tentari
poſſet (cuius locus hic non eſt,nec temporis breuitas patit̄,nec
pro nunc Ego ſum talis, qui cōmunem Eccleſiæ reſolutionem
in huiuſmodi ſcriptis, uelim reſcindere, ſatis ſit nobis, quod
ſcribentes tenent, pro nunc,hic referre, ac iura not. & rationes
pro eis adducere pręcipuas.quia ſcilicet ut ſupra dictū eſt,ultra
allegata per dominum Anto. Roſellum dicto loco, hodie om-
nino communis uidetur reſolutio, ꝙ ſic, ut patet ex ſupra ad-
2 ductis late.in.iiii.q.in fine.&.v.in.prin:ubi uidendum, † etiam
reſpectu gladii ſpiritualis.ſ.& temporalis,licet temporalis exer
citiū,ſit ipſius Imperatoris & per cōſequens maior eſt omnibus
Papa,& iſta uidetur cōmunis ſententia,ut per gl.Abb. & omnes
in.c.nouit de iudi. & ibi d. Decius.v.col. & Tex. in.c.i.xxii.
diſtin.ibi Petro, terreni Imperii,& cęleſtis ſimul,iura cōmiſſit,
per illum tex.expreſſe tenet,& notat,Papam utrunqꝫ gladiū ha-
bere,Iacob.Aluarot.in.c.i.Epiſcop.,uel Abb.in prin.iiii.col.in
fine in uſib. feudo.& eſt ad idē tex.in extrauag. Ioann.xxii.ſi fra
trū.in prin.ne ſede uac.ubi dicta uerba d.c.regiſtrātur & appro
bātur,& ipſemet Imperator dicit in.c.cōſtantinus.xcvi.diſtinct.
Imperio Romano Eccleſię ſubiacenti, & in terminis reperit̄ fa-
cta cōſtitutio Bonifacii. viii.in extrauagan.unam ſanctam in ti
tulo de maior.& obed.ubi id teneri debere,declaratur eſſe de ne
3 ceſſitate ſalutis & Rationibus ſacris probat,licet legat̄, † Lu-
donicū Imperatorē,cōtrariā feciſſe cōſtitutionem,ꝙ quicūqꝫ.ſ.
diceret, Imperiū a Papa eſſe,reus eſſet criminis lęſę maieſtatis
ut de ea ꝑ Alb.in d.l.bene a Zenone.vii.col.C.de quadrien.pre
ſcrip.& late refert de hac cōtentione Ludo. de Bauar.& Ioā.pa
pę.xxii.& Bened.xii.ſucceſſoris.poſt Alb. Ioā. Lecirier in ſuo
Tract.de primogēitura li.ii.q.xii.col.ii.āte finē.viii.uol. tract.
poſt Decium in.c.nouit.col.v.de iudic.in fine,& ideo timore dif
ficultatis nō reſoluit, ſed male fecit Ludo. & Ideo cōmunis opi
nio

nio est in contrarium, ut in dictis locis quę comprobatur, quia Imperator pręstat fidelitatis iuramentum Papę, ut supra late uidimus. xxxvi. q. ergo in superiorem recognoscit eum, Item confirmatur, & approbatur a Papa, ut in. d. Clem. unica de Iureiur. & supra uidimus. xvii. q. ergo manifeste arguitur superioritas
4 † quia cõfirmatio est actus superioris, & superioritatis manifestum signum, ut not. Bal. in. l. fin. C. de legi. uer. ulterius noto. Abb. post Hosti. in. c. i. ii. not. de locat. unde confirmatio a minori fieri non potest. Imol. not. in consilio. xxvii. in casu pręmisso. ii. col. Dec. in rubr. de confir. utili uel inutili. i. col. & dixi supra. xvii. q. Item Imperator eligitur ab illis, quos Ecclesia cõstituit electores, ut supra suo loco uidimus. viii. q. ergo. &c. nõ
5 est q; † Papa dictos electores mutarẽ posset, ut p Aug. de Anco. in tract. de potest. Papę. q. xxxv. articulo. iii. licet his duabus rationibus proximis, alias conetur respõdere Ant. Rosel. in Tract. de potest. Papę, dum. x. rationi respondet in. i. q. sua, & cauillose contra cõmunẽ ut dixi, & per Episcopum Gurgẽs. in libello de coronatione char. xii. ii. col. §. sed fac, in prin. post diuũ Thom. in libro de regim. princip. & char. xxv. ii. col. sub. §. iam fide in prin. Itẽ posset a Germãis. i. alios trãsferre, idẽ Aug. q. xxxvii. articulo. v. † Itẽ posset Imperatorem facere per hereditariã suc-
6 cesionem, ut idem Augu. d. q. articulo. vi. quãdo. s. uideret populo Christi magis pacem dari eo modo, q̃ per electionem, & not. ex multis notab. decisio & qq. colligitur, Papã maiorẽ esse omnino Imperatore ipso, & ei Imperiũ subiacere, colligitur ex Aug. de anco. in. d. tract. q. xxxvi. articulo. i. ii. iii. iiii. v. vi. & vii. in notabilibus. qq. † & sic Ecclesia habet uniuersalẽ iurisdictionẽ, &
7 Temporalem, licet administrationem eorum exequatur per Imperatorem, quẽ eligit, ut in supra dictis locis. doct. & Augst. de anco. in. d. tract. xxxix. q. i. articulo uer. ad primũ ergo in prin. licet nihil alleget & xxxvi. q. articulo. iiii. ubi notan. probat diuinis auctoritatibus, & rationibus Papam maiorem esse Imperatore etiam in dominio temporalium licet immediatum usum, & exercitium Imperator habeat Temporaliũ, & hoc modo maior Papa dicitur. Idem ille Ferdinãdus in. d. libello de origine principatus. i. parte char. xxxvi. col. i. q; secundum catholicam ueritatem Imperialis authoritas, principaliter, & immediate, ab Ecclesia dependet cui fidelitatem pręstat. Idem char. xxxxix. col. ii. q; cum deus sit suppremus princeps omnium, Rom. Pont. eius uices gerens, solus huiusmodi principatum in terra obtinet, alio-

quin duo dei Vicarii essent, & duo Capita, ꝙ monstruosum,
& alienum a fide, ac naturali ratione existeret. Idem late char.
lxiiii. & seq. per multa loca diuinę scripturę ēt, ut & infra dicam,
& præcipue char. lxxx. & seq. §. vii. probat ista ratiōe, quoniā cū
in spiritualibus princeps Imperator, fateat̃ subesse Romāo Pon
tifici, per consequens ergo, & in temporalibus, probans hāc con
sequentiam ualere ex pluribus, Primo, propter cōnexitatem &
dependentiam, regulam, & directionem. ii. quia Temporalia or
dinantur in spiritualia, ut in finem suum. i. q. iii. si quis obiecerit.
iii. quia qui iudicat digniora, iudicat minus digna, & ꝑ alia de
quibus ibi, Et Idē Imperium subesse Sacerdotio probat tex. gl.
& doc. in. c. solitę de maior, & obed. & Valētinianus Imperator
dixit, ut legitur in. c. ualētinianus. lxiii. dist. not. talē itaq; in Pō
tificali sede cōstituite, cui & nos q gubernamus Imperiū, sincere
nostra Capita submittamus, registratū in. c. nouit. §. non igitur,
de iud. & Bal. not. in rubr. ff. ii. col. in prin. dicit, ꝙ licet apud le-
gistas hęc sit maxima, ꝙ Imperator Romanus, in tēporalibus su
periorem non habeat. Canonistę tamen ponūt Papam supra eius
uerticem, qui confirmat, infirmat, & priuat, electionem Imperato
ris, & Imperatorem ipsum ex causa, ut in. c. ad Apostolicę de re
8 iud. in. vi. c. alius. xv. q. vi. & infra dicemus suo loco. q. lxxxi. † Vñ
superior dicitur, qui instituendi, & destruēdi ius habet, allegat.
§. Interim in aut. de defens. ciuit. subdens nō esse negādū, Papā,
qui habet claues cœli, et mundi, traditas ad iustitiam, maiorem
esse Imperatore re, et nomine, secundum Bal. dicto loco, not.
Et ita Ecclesiam tenere, ꝙ ab ea Imperium dependeat, cōtra opi.
Dantis, qui secus tenendo, quasi fuit damnatus de hęresi. refert
Bar. not. et dicit probari pulcherrimis ratiōibus, quas ibi omit-
tit in. l. i. ff. de requi. reis. §. fin. ad fin. Abb. in. d. c. nouit. vi. col.
ad fin. de iud. extra, gl. in. c. ad uerum. xcvi. distin. in uers. usur-
pauit, ante finem, et per glo. in. c. quoniam. x. distin. et hanc com-
munem opin. esse, Imperium. s. ab Ecclesia dependere, et per con-
sequens eam in superiorem habere, et ei subesse dicunt. Moder.
Taurinen. in rub. prœm. fforum. v. col. in fine, et. vi. in prin. et Prę
positus in. c. cām. quęst. ii. ad finē. pen. col. qui filii sint legit. di-
cit, ꝙ licet demonstratiuę rationes fieri non possint, tamen suffi-
cit ita obseruatū. l. minime. ff. de legibus, et Cardinalis Alex. in
dicto. c. cū ad uerū. xcvi. distinctio. per. xiiii. colū. hāc. q. plenius
tangit, et probat, respondendo etiam argumentis Dantis, qui ab
Ecclesia non pendere Imperium asseruit, multaq; alia, que in cō-
trariū

trarium adduci possent, confutare conatur. Et licet disputatiuè multa contra Ecclesiam dici possent, tamen quia Ecclesia approbat, ut supra, durum est contra stimulum calcitrare, & cum communi tenere uidetur, & sine dubio ubi pontificem Vicariũ Christi, & petri successorem concedimus (ut clarissimũ est) de facili hoc sequitur, ipsum caput esse in omnibus, ut probatur not. in d. extrauag. unã Sanctã, pręcipue p illud, pasce oues meas. Matth. xxvi. & illud, ecce duo gladii hic, luc. xxii. & Hieremi. i. ecce cõstitui te hodie super gentes, & regna, ut euellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & ędifices, & plantes, & alia de quibus in d. extrauag. & ita, ut supra dictũ est, cõmunis est opi. Canonistarũ Imperatorem ab Ecclesia habere iurisditionem, & perconsequens eam in superiorem recognoere, & ei subesse, ut & testantur Moder. predict. in. l. ii. ff. de origin. iur. nu. 189. post Fely. in. c. cũ nõ deceat col. iiii. de prescript. & docto. in. d. c. no uit. etiã respectu. s. utriusq; gladii, declarando ut supra, & p Bar. in extrauag. ad reprimendum, in uerbo totius, ad mediũ, & idem pro not. ponit ẽt Mart. lauden. in. d. Tractatu de principibus in. i. not. & in. not. ccccxcvi. primo fuit, & que late deducunt Moder. in Tractatu de Bñficio. i. parte. q. v. xxxiiii. & v. col. & seq. Paul. de. ca. in. l. nõ ambigit in fi. ff. de. legib. & in. l. de quibus. ff. eo. i. col. ubi dicit in not. q. Imperium, hodie non esse apud populum Rom. nec ab eo recognoscere, sed apud Rom. Ecclesiam. & facit tex not. in. c. certũ. x. distin. ibi, Deus uoluit tuę deuotio-
9 nis colla submittere, in. c. suscipitis. ead. dist. ibi, † dedit enim, & uobis potestatem, dedit, & principatum multo perfectioré principatibus uestris, licet bal. in. l. i. in princi. ii. col. C. de sum. trinit. dicat Ecclesia esse, matrem Imperii conseruantem, non generantem, quia Imperiũ immediate a populo processit. Sed est mater ergo ,ptectiõe, ut in aut. ut determinat. sit num. cleri- §. i. & approbatione Coronę Imperialis, & aliorum insigniorum exhibitorum, Sed melius resoluẽdũ uidet, ut supra cũ communi opi.
10 † Pro qua facit, & illud quod legitur in psalmo. xxiii. meus est orbis terrę, & plenitudo eius &c. & Ecclesiasti. x. cap. in prin. in manu dei potestas terre, & execrabilis omnis iniquitas gẽtium, & (nota hęc uerba) utilem rectorem suscitabit in tẽpus super, illatum, & Paulo post, regnum a gente in gentem trasfertur propter iniustitias, & iniurias, & contumelias, ac diuersos dolos, & Apocalips. xi. cap. D. factum est regnum huius mundi Domini 11
nostri, & Christi eius, & regnabũt in secula seculorum amen, &

cum

sibi data est potestas in cęlo,& in terra.Matth.ult.cap.ad finem, & psalm.xxiii.Domini est terra,& plenitudo eius orbis terrarũ, & uniuersi,qui habitant ineo.c.quo iure.viii.dist. & psal.xliiii. ad finem ibi,constitues eos principes, super omnem terram, & Zach.ix.cap.B.& potestas eius a mari usq; ad mare,& a fluminibus usq; ad fines terrę & psalm.xlvi.quoniam Dominus rex magnus super omnem terram,subiecit populos nobis, & gẽtes sub pedibus nostris,& ibi quoniã rex omnis terrę Deus enim regnabit Domĩus super gẽtes &c.principes populorũ cõgregati sunt cum deo Abraam, &.xlvii.in fi.ibi, ipse reget nos in secula, & lxxxiii.ibi,deus autem rex noster ante secula operatus est salutẽ in medio terrę,&.lxxxviii.ad finem,nos autem populus tuus, & oues pascuę tuę &c. & lxxxi.in.fi.quoniã tu hęreditabis in omnibus gentibus,&.lxxxii.in fi.ibi,tu solus altissimus in omni terra.& . lxxxviii. potens es dñe tu dominaris potestati maris,&c. tui sunt cęli,& tua est terra, &c. & psalm.xciiii.quoniã deus magnus Dominus,& rex magnus, super omnes fines terrę. &c. & xcvi.in principio,Dominus regnauit.&c. et.xcv.in.fi.et.xcvii.in fi.ibi,iudicabit orbem terrarum in iustitia,et populos in equitate,& not.Rex Dauid,in Primo libro Paralipomenõ.cap.ultimo C. in manu tua Domine uirtus,& potentia in manu tua,magnitudo,et Imperium omniũ,cuncta enim quę in cęlo sunt, et in terra,tua sunt,tuũ Domine regnũ, et tu es super omnes principes, tuę diuitię, & tua est gloria,tu dominaris in terra,et in montibus israel.et Rex unus erit oĩbus imperans,et nõ erũt ultra duę gentes,nec diuidetur amplius in duo regna, &c. et seruus meus Dauid Rex super eos,et Pastor unus erit,omnium eorum.&c.et ibi,Princeps eorum in perpetuũ.&c.et Daniel.iiii.cap.E.septem quoq; tempora mutabuntur,super te donec scias, ꝙ dominetur excelsus super regnum hominum,et cuicũq; uoluerit det illud, et ibidem post.F. et Deus unus est,et secundũ nõ habet. Eccles. iiii.et iterum unus erit princeps oĩbus, Ezechiel.xxxvii.tu solus,et nullus tecum,primo Reg.xxi.Rursus tu potens solus super omnes Reges terrę.iudi.v.et Iob.Reges terrę subdant̃ et Tyranni ridiculum sunt,unde.Esai.ait, meę sunt Iustitię,et Imperiũ.xlv.ecce,inquit.Iustitię,et.Imperiũ, Et sctã mater Ecclesia in Hebdomada Sancta,in Parasceue, orando,cantat,omnipotẽs Deus,in cuius manu sunt omnium ptãtes,et omnium iura regno
11 rũ.&c. † Sed Pontifex summus,hodie uices dei,et Christi gerit in terris,ut clarissimum est.c.i.extra ut Ecclesiast.benef.ibi lo-

cum

cum dei tenemus.c.fundamenta.§ decet de electio.in.vi.ibi.Vicarii Dei cũ glo. late, Clem. Pastoralis in princ.& ante fi.de re iudic.c.i.xxii.dist.c.in nouo.xxi.dist.cũ simil.et.c.Sacrosancta, in prin.xxii.destin.& per August.de anco.i trac.de potestate Papę.q.xix.articulo primo, & sequentibus.c.nouit de iudiciis.c.solet de maiorita.& obedien.et Domini de rota deci.ccccxxxxvii. quoddam.ii.col.in prin.in nouis, & ad Thimot.vi.cap. ante fi. beatus, & solus, potens, Rex regum, et Dominus dominantium &c. cui honor, et Imperiũ sempiternũ, &.i. Petr. cap.ultimo.D. & egregie per diuũ Thomam in summa contra gentil.libro.iii. c.lxxvi.& per Bar.in extrauag.ad reprimen.in uerbo p ędictum ad mediũ uers.dic ergo.c.i.de homicid.in.ii.in prin.Deci.cons. ccccxcviii;uiso col.fi.libro.iii.ergo &c. et fatet Imperator in.c. Cõstãt.xcvi.dist.i prin.ibi, Vicarius filius dei, et Petri &c.et ante fi.ibi, caput ab Imperatore cęlesti cõstitutum &c. Nec obstãt ita tenendo,q.s.Imperium subsit Ecclesię etiam in Temporalibus quo ad dominium iurisdictiõis, ut supra declaratum est, cũ
12 cõmuni quod in.c.cõstant.xcvi.dist.legatur, † & Ecclesia acceptabit Constantinum Imperatorem coronam, & omnem regiam potestatem gloriam dignitatẽ uigorem, & prędia Ecclesię & Papę donasse, & Palatium, & Romanã urbem, & Italię prouincias, & occidentalium loca ciuitates concessisse, & in.c. fundamenta.§.ne aũt.de elect.in.vi.& sic potius uidetur, q Papa, & Ecclesia illum.t.considerando ab Imperio dominium temporale recognoscat, quod quidem cum sit falsum, & contra communem omnium sententiam Canonistarum, ut supra uisum est, respõdet ad d.c.Constant. Aug.de anco.in.d. Tract. de potestate Papę.q. xxxvi.articulo.iii.Nam notãter dicit, † q dominium tempora-
13 le quantũ ad pręsens tripliciter considerare possimus, primo modo quantum ad ipsorum temporalium Tyrannice, et usurpatiue ablatorum restitutionem.ii.modo quantum ad immediatam administrationem, et exercitium quã Imperatores, et Reges, et alii Principes seculi habẽt, et habuerunt.iii.modo, quantum ad uniuersalem, et totalem iurisdictionem, primis duobus modis Papa bene recognoscit, et habet dominiũ temporale, de quo in.d. c.Constantinus, Sed tertio modo.s.quantum ad uniuersalem iurisdictionem dominum temporale a nullo recognoscit, nec habet, nisi a Deo, cuius omnia sunt, et cuius ipse i terris locũ tenet, sic not.respondit Aug.de anco.in.d.iii.art.ad ea quę legũtur in d.c. Const.ut supra, beatus Siluester nõ recipit illa, temporalia

a Constantino quantum ad dominii recognitionem, sed quantũ ad immediatam aliquorũ temporaliũ administrationẽ, quorũ Ecclesia ante non habebat, et, ꝙ sicut Cõstantinus ante receptionem baptismi utebatur dominio temporalium tyrãnice, & usurpatiue ad Ecclesiæ Impugnationem, et Christianorum persecutionẽ, ita postmodũ Dei minister usus est, tali dominio ad Ecclesię exaltationem, et Christianæ fidei defensionem, hæc ille not. et
14 eadem. q. xxxvi. articulo. iiii. concludens, et † Papam maiorẽ Imperatore esse, etiam in Dominio temporaliũ, ut supra uidimus, tradit, ꝙ propter immediatum usum, et immediatã executionẽ. Imperator in temporalibus maior est Papa, nõ autem alias principaliter quo ad iurisdictiõem, quia sicut supra deus uniuersorũ Dominus est Spiritualium, et temporalium quantum ad uniuersalem Iurisdictionẽ sicut Papa Vicarius eius in spiritualibus, et temporalibus est maior quolibet altero Rege, et Imperatore, et omnes ei subsunt &c. et Idem scribit. q. xliii. art. ii. uers. dictum est, et art. iii. uers. ad primũ, et idẽ. q. i. art. vii. in. fi. et sequẽ. Imo addo, ꝙ Archidi. in. c. quoniam. x. dist. dixit not. ꝙ Cõstantinus in reassignatiõe Regalium reassignauit beato Siluestro gladiũ, ostendens se non legitime usum fuisse gladii potestate, nec legitime se habuisse cum ab Ecclesia nõ receperit, refert Bal. in. l. cũ multa post prin. C. de bo. quę libe. et cũ Bal. ꝑ pulchro. d. Mar. laud. not. cccclxvii. Constantinus, et addo dictum Intellectũ ad
15 ea quæ legũtur in. d. c. Const. ut. s. † licet donatũ fuerit Ecclesię fuerit tamẽ donatio de eo quod prius erat habitum penes ipsam Ecclesiam. s. ipsa Iurisdictio temporalis, quamuis exercitiũ esset penes Imperatorem per illam auctoritatẽ, ecce duo gladii Luc. xxii. cap. et in. d. extrauag. unam sanctam, et quia Imperium processit ab Ecclesia post Bar. in. d. l. i. ff. de acqui. reis ad fi. et in extrauag. ad reprimen. in uerbo totius Alex. ponit in Cons. xxiiii. ponderatis hiis ante fi. lib. v. Et sic, ꝙ Const. non proprie donauerit, ut, et not. Car. dicens hoc cõmuniter teneri, et ideo inter cętera donationem ualuisse in. d. clemen. unica de iureiu. § porro. iii. q. ii. col. ad medium ibi, Item per talem donationem non minuit Imperium, licet minuatur exercitium, et ad finem ibi Itẽ tenendo ꝙ uterꝗ gladius, sit penes Papam, et Bal. in Rubrica. ff. iiii. col. ante fi. uers. quinti dicuntur, et dicit ita tenere Canonist.
16 i. c. ego Ludouicus. lxiii. dist. † Est ergo cõclusio cũ cõmuni Imperium hodie subesse Ecclesiæ, et Papæ et eos in superiorem recognoscere, et Ideo dicit ipse Imperator in. l. iiii. C. de sum. tri. alloquẽdo

alloquendo Papã, nos reddentes honorem Apostolicę sedi, et ue strę Sanctitati, quod ſp nobis in uoto fuit, et eſt, ut decet Patrẽ, honorantes ueſtrã Beatitudinẽ &c. Idẽ late, et not. ut ſupra proxime, ſcribit, et tenet ẽt Abb. in conſ. lxxxii. q̃q̃. i. col. ante fi. lib. primo, et Mart. laud. i tract. de Principibus not. dvi. dicit ſimpliter, communis opi. eſt, ꝙ Imperium depẽdeat a Papa. Secũdum Ant. de butri. in. c. per uenerabilem qui fi. ſint legi. Idẽ late Ant. ſicul. in tract. de poteſtate, et excell. reg. q. ciiii. ii. col. et fi. præcipue etiam poſt Conſ. Anch. idẽ tenent Moder. Bononi. cũ Doct. in dict. c. nouit, et Bar. in. d. l. i. i repetitio. l. fi. ff. de Iuriſd. omnium Iudi. xxi. col. ante medium. uerſ. quibus caſibus in not. q.

17 † Quod ideo Papa poteſt citare in terris Imperii, quia i eis ſi nõ exercitio, habitu Iuriſdictionẽ hẽt, poſt not. d. Bar. et Aret. cõſ. ubi ibi, Et ꝓ cõmuni opinione de qua ſupra, eſt tex. not. in cle. paſtoralis ante fi. de re iudi. ibi, nos tamen ſuperioritate, quã ad Imperium, non eſt dubium nos habere, et nihilominus ex illius plenitudine poteſtatis, quam Chriſtus, Rex Regũ Dominus Dominantium nobis licet immeritis in perſona beati Petri cõceſſit et Tex. not. in. c. per uenerabilem col. i. qui filii ſint legi. ibi uerũ etiam in aliis regionibus, certis cauſis inſpectis temporalem iuriſdictionem exercemus &. c. ſolitę ante fi. de maio. et obedi. ꝟ nos autem, ibi paſce oues meas, et in Papa eſſe, et regalem, et Sacerdotalem ptãtem ſimul. not. etiam diuinis rationibus, et auctoritatibus, probat Aug. de anco. in Tract. de poteſtate Papę. q. i. art. vii. reſpondens not. argumentis in contrarium, pręcipue ad illud euangelii, Regnum meum nõ eſt de hoc mundo, et. viii. art. ꝙ habeat ſpiritualem, et temporalem ſimul notanter reſpondẽs inter cętera ad illud Matth. xxii. quę ſunt Cęſaris Cęſari. Idẽ. Chriſtum. ſ. utraq; poteſtate uſum, cum uendẽtes flagello eiecit. Ioan. ii. c. ex multis. i. q. iii. ut Imperator, cum ſe obtulit Hoſtiã, diſcipulis, dicens, hoc eſt corpus meum, fuit ſacerdos, et ſacrificium pro nobis. c. ſacerdos. ii. diſt. de cõſecrat. tradit. Io. vgo. in. d. li. quẽ inſcribit, Quadruuium Eccleſię. ad Maximil. Regem. char. ix. col. i. Et char. xxxiii. col. i. ꝟ quamuis, ꝙ Imperator, nõ ẽ dignior ſacerdote, licet ſit dñs totius mundi, quia immo ſi Imperator fiat ſacerdos, aut Mõachus deſinit eẽ Imperator. gl. in. c. ſcripſit. xxvii. q. ii. et. tetigi. infra. q. lxxx. et Luna recipit a Sole, nõ e contra. c. duo. xcvi. diſt. c. ſolitę de maiorit. et obed. et põtificalis apex, qui i ore capitis Eccleſię pręeminet, ſubiici Regi. nõ poteſt. xxiii. q. viii. tributum, unde Lex ſecularis, debet ſerui

re canonicę.x.dist.lege.c.ii.de priuileg.Hosti.in summa. qui si
19 lii, sint leg.§.qualiter, uersi, quę uerba, & seq. † Et hoc idem sua-
detur, qm̄ uacāte Imperio Ecclesia subintrat, ut in.q.xc.infra, et
idem Aug. alias in.d.lib.q.xlv.art.ii.i not.q.de Regibus uers.re
spondeo, notat, ꝙ dicentes Papā Vicarium Christi in toto orbe
dominium habere, super spiritualia, nō autem super temporalia
similes sunt Consiliariis Syrię. Qui dixerunt.iii.reg.xx.D.Dii
montium sunt Dii eorum, Ideo superauerunt nos. Sed pugne-
mus i campestribus, et i Vallibus, in quibus Dii eorū dominiū
20 non habent, et obtinebimus cōtra eos, † Et ꝙ sic hodie mali cō
siliarii adulatiōe pestifera seducūt Reges, et Principes terrę. Di
centes, Dii mōtium, puta spiritualium domorū, sunt summi Pon
tifices. Sed non sunt Dii conualliū, quia temporalium bonorum
nullum habent dominium Ideo in Campestribus, quasi in poten
tia bonorum temporaliū pugnemus contra eos, et obtinebimus,
Quibus diuina sapientia respondet Dixerūt Syrii Deus mōtiū
est Dominus, et nō deus conuallium, dabo omnem multitudinē
hanc in manu nostra, & scient quia ego sum dominus, sic ille.
d.loco not. Etiam cōludens Papam Vicarium Iesu Christi pro
ueritate, Vice dei uiuentis toto orbe terrarū, spiritualiū, & tem
poralium habere uniuersalem iurisdictionem, licet immediatā
administrationem non habeat ubiq;, non propter carentiam au-
ctoritatis, sed ratiōibus de quibus infra dicemus.q. lii.ad fi.ubi
21 uiden. † Et idem tenet Iac.aluar.hodie.s.post aduentum Chri
sti Imperium Secundum determinationem. S.M.E. fuisse apud
Christum, & eius Vicarium.s.Papam, per.d.c.i.de pac.iur.firm.
ubi idem late tenuit in prin.illius tit.ii.col.in.fi.uers.Intelligen
da tamen sunt, Et addo ꝙ etiam Domini de rota in decisio.cc.
inferior, i nouiss.in not.q.post Hostien.referunt, hodie Papam te
nere monarchiam mūdi, & habere utrunq; gladium, idem decis.
dcccxl.utrum ualeat, ante fi.i antiquis ꝙ Papę a Chro fuit trans
missum omne Imperium in temporalibus, & spiritualibus, post
not.in.c.nouit de iudic.& Inno.ubi ibi, repetita, decis.ipsa p Bi
sig.etiam in titulo de cōsuetud.Et reperio, ꝙ alias in celebratis
simo Cōcilio Constant.fuit damnata memoria Ioānis hus, Qui
intet alia ponebat Papalem dignitatē a Cęsare inoleuisse, et Pa-
pę perfectionem & institutionem a cęsaris potentia emanasse, ut
patet i ultima Sessione eiusdem.sub.§.tenor autem articulorum,
Vnde not.dicebat Imperator Carolus, alias in.c.in memoriam.
xix.dist.honoramus. S. R. E. Et licet uix ferēdū, ab illa San-
cta sede

cta sede Imponat, iugum, tamen feramus, et pia deuotione tolle
22 remus, † Et considerandum est, ꝙ pro hac cõmuni opi. ꝙ Imperium subsit Ecclesię quod cũ Soli, et Lunę a deo creatis ęquiperentur Pontificatus, et Imperium, in. d. c. solite de maio, et obe. ut Papa sit Sol. Luna Imperator, sicuti luna a se lumen nõ habet (ut isti dicunt) sed quicquid hẽt, a sole recipit, ergo ita, et quicquid habet Imperium potestatis, a Papa pariter consequitur, & sic in. d. ęquiperatione. d. c. solite, quidam doctissimus Vir alias mihi argute cõsiderabat, Et Addo ẽt ꝑ cõmuni Aret. in. § sacre. post prin. insti. de rer. diui. ubi not. dicit, Ecclesiasticos uiros tenere, ꝙ uterq; gladius fundatur in Papa licet exercitium gladii Temporalis cõmittat Imperatori, et ꝙ hanc cõmunem opinionẽ quilibet Christianus debet tenere, quia non reperitur, ꝙ Christus abstulerit Petro gladium Temporalem quem antea habeat summus Sacerdos, sed ꝙ prohibuit administrationẽ, patet secũ
23 dum eũ. † Quia non simpliciter dixit, conuerte gladium in uagina. Sed adiecit tuum, quod est Dominii significatiuum respectu Petri, ac etiam non dixit proice, quasi non esset suum. Sed dixit conuerte, quasi retineat pro se habitum, licet non exercitium, sic Aret. not. d. loco. Et idem nouissime, Ecclesiam habere utrunq; gladium, licet in quibusdam locis Papa quãrum ad executionẽ, non exerceat, tamen Imperatorẽ ab Ecclesia Imperium tenere, & ꝙ potest dici Vicarius, & officialis Rom. Ecclesię, latissime tenet, et probat, Card. Iacobat. In Tract. de cõcilio libro ultimo articu. viii. fac. dcclxxvi. cũ seq. multis, pręcipue quia fuerũt date duę claues, non una tantum, licet quo ad potestatem, claudendi, uel aperiendi Cœlum, quo ad animam etiam tantũ, capi possent, et dictam, opi. late probat iure can. authoritatibus Doct. iure diuino, et rationibus, ut ibi plenissime congerit. subdens ꝙ Papa, debet per se, abstinere, ab exercitio gladii, temporalis &c. et de dicta extrauag. unã sanctam, cõtra Io. mõac. post Egid. Bellam ubi uiden. ultra supra allegata, ut nouissime uidi, dum. d. Tract. ederetur, et pręcipue quia Imperator recipit, gladium de Altari, & Papa dat illi Euaginatum. xciii. dist. legimus, Hosti. in. c. causam. ii. qui filii sint legiti. et ꝙ habet, in
24 li. Pontific. et sacr. cęremon. † Et in tantum subest Ecclesię Imperator ut, et alias possit excõmunicari a quocũq; Episcopo sub cuius sit iurisdictiõe, ut not. Mart. laud. in tract. de principibus, not. lxi. Imperator post Petrum, Idem. Ant. sicul. in Tract. de potest. reg. q. xlviii. et Ant. de but. in. c. nouit de iudic. et ibi Do

25 minus Decius.v.col. ī prin.not. † ꝙ reſpectu ſpiritualiũ, Impera
tor Epiſcopo ſubiicitur per.c.duo ſunt.xcvi.diſt.et in.c. omnes
de maio.et obe.Immo dicit, ꝙ Sacerdoti, per.c.omnis utriuſq;
ſexus,de pęnite et ultra eos eſt glo.not.per illũ tex.in.c. Valen
tinianus.lxiii.diſt.ī uerbo ſubmittemus,et Card. Alex.ī.c.duo.
xcvi.diſt.ī principio declarat id.uerũ de Epiſcopo, in cuius dio
ceſi,uel Ciuitate magis cõmuniter reſidet,ꝑ not.maxime ꝑ Ho
ſti.in.c.omnes de maior. et obed.et Abb.in.d.c.nouit.iii.col.
in uerſ.non igitur, Dicens ꝙ ẽt ſuo Preſbitero,parochiali ſubie
26 ctus eſt, † Et ꝙ ex his deprehẽdit, et recognoſcit excellentia
dignitatis Eccleſię,et ſacerdotalis,ad regalem,et ſecularem, et
not.glo.in.c.certum.x.diſt.ꝙ Imperator inclinat ſe Epiſcopis,
et ꝙ excõmunicari poteſt ab Epiſcopo,et Mart.laud.not.dxvii.
Epiſcopus,notat, ꝙ Epiſcopus eſt maior principe laico, Vnde
Ambroſius excõmunicauit Imperatorem,ex delicto ſuo per.c.i.
in glo.i.de rapto.et glo.in.d.c.ualentinianus,licet corupte ſtet.
xiii.diſt.et idem etiam not.et tenet ſimpliciter Petr.de monte in
Tractatu de monarchia,uerſus fi.iiii.q.prin.ante fi.Et Io.ugo.
ī.d.lib. Quadruuii.char.xxxii.col.i.ī uerſ.filius.& tetigi infra.
27 q.lxv, † Cui aũt debeat cõfiteri Imperator.Colligit ex his.q̃ in
Rege.ſcribit late Anto.ſicul.ī tract.de poteſtate,et excell. Reg.
q.xxxv. poſt Abb.& alios in.c.oẽs de maio.et obedi. Dixit be-
ne tñ alias Bal. not.in.l.ſed ſi hac.§.ſi liberta.in fi ff.de in ius uo
28 ca.† ꝙ licet Eccleſia Rom.ſit mater Imperii,tamẽ ſi tenet feudũ,
aliquod ab Imperio,hoc reſpectu ſit eius Vaſalla, quia feudata
ria,non quia mater,et cũ Bal.ibi not.Mart.laud.in.d. Tract.de
princi.not.cxciii.licet Romana,et Iaſ.in pręlud.feud.iii. col. in
prin. Et idem, ut ſupra, Eccleſiam in Principẽ,ſuperioritatem
obtinere Secũdum Canoniſtas,tradit Signorol. cõſilio.ccxviii.
29 quidã Dominicus.v.col. † & Imperium militantis Eccleſię,mo-
narchiam eſſe.i.Imperare uniuerſis principibus,late deducit,ex
locis,et auctoritatibus ac ratiõibus diuinę ſcripturę Iſido.in li-
bro primo,de Imperii militantis Eccleſię.dignita.titu.ii.q.ii.et
latiſſime per totũ illud opus,de imperio Eccleſię.in not.qq.et la
te de primatu Papę,etiam reſpectu dominationis poſt Petrum,
ſcribit,et defendit aduerſus lutteranos. Ioannes Echius,in lib.
locorum cõmunium,aduerſus eos in.iii.concluſ. de primatu ſe-
dis Apoſtolicę,et Petri,per plura fundamẽta,in ſacris literis,cõ
trariis reſpondens,poſt late aſtucta,ꝑ ſe in tribus libris de pri
matu Petri ad Leon.x.et multa rara,in magno opere contra Lu

terum

terum. Io. fabri Archiducalis Cõsiliarii ubi uidẽdũ pleníssime, Et Vltra iam dicta. Idẽ Papam. s. utrũq; gladiũ habere, tenet, & probat Iure diuino, & can. Io. ugo. i d. lib. Quadruuii. Ecclesię. char. xii. post. Hosti. in sum. tituli qui filii, sint legiti. §. qualiter sub. §. ergo, & sub uers. tum. Et quia uacante Imperio supplet Papa. c. licet de foro conpet. & supra. xiii. q. et seq. et infra. q. xc. Et quia ad eũ recurritur, i omnibus causis. c. licet, extra de elect. Et quia Deuto. xvii. cap. dicitur, si difficile fuerit &c. inter sanguinem, et sanguinem, inter lepram, & leprã, inter causam, et causam recurrẽdũ ad sacerdotes &c. et qui nõ obediuerit Principi moriat &c. ut illud. Inter sanguinẽ, et sanguinẽ, intelligat, crimina le, et ciuile, lepram, et leprã, pro Ecclesiastico, et criminale, causam, et cãm, pro utroq;. Ecclesiastico, et ciuile, E quia dixit Xps tibi dabo Claues, non Claue, Et q; Paul. Apost. ut plenitudinẽ potestatis exponeret. i. Ad Chor. c. vi. ait. Nescitis quoniã Angelos iudicabitis, quãto magis, secularia, et not. per gl. in. c. omnes. xxii. dist. c. per uenerabilem, ante finem, qui filii sinẽ legit. † Et

30 Imperator Apostolicus. Papa dicit per bal. in. l. i. col. ii. in prin. C. de summa trinit. et infra dixi. q. lii. nu. 8. ad finẽ, † Sic Impe-

31 rator, representat populum christianum, post Papam, notat Card. Iacob. in not. q. Concilii congregandi, quandoq; per Imperatorẽ, in Tract. de Cõcil. libro. iii. fac. clxiii. col. i. in fine, per tex. in. l. iii. §. cum. n. loco. C. de uet. iur. enuc. Sed ego illũ. §. nõ inueni, ibi, hactenus, sed bñ Bal. in. c. i. de pac. const. col. ii. in prin. notat, oẽs teneri, Principi, quia sicut Deus est princeps in cęlis, sic. Imperato. Vicariũ suũ, et dominatorẽ, i fide, ac ueritate, et iustitia, cõstituit, in terris, per. l. ii. §. si quid igit. C. de cad. tol. et col. fin. in auct. de consul. & sacra pagina dicit, omnis anima subdita sit Principi, et Ducibus ab eo missis. c. omnis extra de cẽs. unde Vicarius Dei, etiã Imperator dicitur, ut supra. q. ii. uidimus, & . d. §. si quid igitur, uers. quia ideo, credo uoluisse allegare dictum Card. ubi supra, dicit. n. ibi tex. Imperialem fortunã rebus humanis Deus pręposuit. Et Imperator dicitur Papa in temporalibus. §. nulli cum gl. instit. de rerũ diui. Bal. in. c. i. §. Marchio. q feud. dar. pos. Curt. senior. consi. xxxv. col. iiii. statuto, & Curt. iun. cõ. clvii. col. iii. in fine, & Cur. sen con. lxv. col. vi. ait. Impẽ eẽ Dei legatũ, & pconsulẽ, quod in tẽporalibus ait intelligen. Abb. in. c. nouit. vii. not. de iudic. & Modern. de Ripa in. c. ii. ii. col. eod. tit. Gomes Episcopus Sarn. i Reg. Cãcell. de infirm. resignant. q. ii. ad fin. Et Pet. Bertrand. alias in Tract. de origin.

iurifdic.iii.q.ix.uolum. Tract.difputat not.an una eademq; per-
fona,habeat utrunq; gladium,uel poffint cõcurrere,demum , re-
foluit , q; fic , et ex pluribus locis ueteris legis, et noui Tefta-
menti,diftinguens,quędã poffe cõpetere,ex fe, quędam,ex ufu,
quedam,ex priuilegio,feu confuetudine. Et quantum ad perfo-
nas,et quomodo,quo ad negocia,uel caufas, ibi.late.& not. re-
fpondẽdo,omnibus rationibus in contrariũ.Et idẽ.d.loco.iiii.
q.not.põit poteftatem fpiritualem debere dominari,Tempora-
li , per rationes,& iura de quibus ibi.&.d.extrauag . unam fan-
ctam,refpondendo not.contrariis omnibus,ut ibi. Et hęc etiã,
clare iuftificantur,ex dictis fupra, in.vii.q.dum de tranflatione
Imperii diximus,nam fi a Rom.Pont.hodie nõ depẽderet, uana
huiufmodi trãflatio foret,et Carol.Magnus.In quẽ primo tran
flatum eft Imperium,& reliqui fucceffores eius, & hi qui hodie
Imperiũ moderarẽtur,ufurpatores effent,quoniam oẽs a Rom.
Pont.Imperãdi rõnẽ receperũt, & hoc fundamẽtũ facit prępof.
in.c.cũ ad uerũ. xcvi.dift. col.iii. & Abb.in.d.c. uenerabilem.
col.iii.et Io. lecirier in Tract.de primogen. xii.q.ii.li.§.fuper.
32 i principio.viii.uol.Tract. † Et pdictis Addo not. Roder.Epi
fcopũ Zamorẽ.In libello,de origine Principatus.ii.parte.char.
lxxvii.& feq.§.uerum,ubi mouet.q.an aliquis Catholicus Rex.
uel Princeps,ex aliqua difpofitiõe iuris diuini,aut humani,aut
uigore alicuius cõfuetudinis,prefcriptionis, aut priuilegii pof-
fit effe exemptus a Rom.Pont. Ita q; talis princeps in nullo ca-
fu tẽporali iurifdictioni Papę,fubiiciatur,neq; poffit ab eo puni
ri pęna tẽporali,neq; poffit aliquo cafu de perfona Regis,& Re-
gno fe intromittere, & refoluit dupliciter cõtingere Principem
fore exemptum a Rom.Pont.in Temporalibus,primo modo ra-
tione delicti temporaliter puniendo.ii.alias iurifdictionẽ,in re
gno exercendo,primo modo,tenet , q; quãtuncunq; exemptus fi
delinquat in fcandalum populi, fubiicitur Papę, qui poteft
eum punire,& reformare,etiam temporaliter.ii.cafu poteft effe
exemptus pro regulari,ut ad Papã nõ recurratur,nifi in defectũ
iuftitię,aut aliis cafibus in iure expreffis ut not.in.c.nouit de iu
dic.&.c.licet de foro compet.ubi doct.Et tunc non eft ob carẽ-
tiam iurifdictiõis primeuę,quę in eo bene principaliter , & ori-
ginaliter refidet , fed propter nutriendam Pacem, & quietẽ cum
principibus,ut in.d.c.nouit.&.c.per uenerabilem,qui filii fint le
giti.Et primam cõcluf. ille probat.d.loco ac fecũdam, plurimis
teftimoniis iuris diuini, & humani,obiectis etiam refpondendo.

Et

Et precipue quia alias delicta remanerent impunita, essetq; liberior peccandi licentia, neq; ab aliquo mortalium refrenabilis, ideo Papa erit superior, ut cum delinqueret presertim, uel negaret iustitiã, uel negligeret, post Ang. i. l. bene a zenone. C. de quad. pscript. & uacãtibus Regnis, de iure cõmuni, imol. Hosti. & Modern. in. d. c. licet, Item quia alias talis princeps ut supra exemptus, esset in populo Christiano Acephalus. i. sine capite contra omnia iura. c. nulla ratione. xciii. dist. & c. constitutis. de relig. dom. Item quia tale priuilegium a. l. diuina nõ est, nam nõ reperit. A uiua uoce. A nõ est uerisimile. A Rom. Pont. nõ teneret, quia nõ posset, ex quo derogaret uniuersali dominio, & supreme iurisdictiõi sibi super cũctos mortales a Christo traditę, secundum ueram sententiam, doctorum, Quod adde his, quę posui infra. q. cxi. casu. lxxvii. & tale priuilegium esset nullum, si concederet alicui Regi, ne sibi subiiciat, neq; ualeret, pręscriptio, uel cõsuetudo in cõtrarium, ut idem Episcopus, scribit. d. loco, char. lxxix. ii. col. §. Tertio, & t. et gl. in. c. cũ instãtia de cẽsi. & ibi Io. And. & doct. & facit. l. comperit. C. de prescript. trigin. an. & l. iubemus. C. de sacr. sanct. Eccles. ubi, Bal. & doct. q priuilegiũ cõtra Principem uel Rempub. est nullum ipso iure, Itẽ quia stante eo, princeps nõ haberet Sedẽ Apostolicã in superiorem, & canones dicunt qui non habent Papam in superiorẽ non habẽt Christum pro capite. xi. dist. nolite. xii. dist. quis nesciat. i. q. i. in Ecclesia. xxiiii. q. i. quicquam, Item quia Papa, per. l. uel priuilegium, non potest restringere Papalem potestatem, ratio quia nullus Papa, põt facere q ipse habeat minorem potestatẽ q̃ sibi fuerit a Xpo data qui cõmisit sibi utraq; potestatem, Item uideretur non esse de ouibus Christi, neq; Christum, & per consequens eius Vicarium super omnes principes mundi cõtra id, q habetur primo Paralipp. xxix. & d. c. per uenerabilem Itẽ quia membra a capite discederẽt, et rumperetur neruus, & ordo Eccles. disciplinæ. c. cum inter. de consuetud. c. cum non liceat. de pręscriptio. & per hęc, & alia, concludit non ualere. l. priuilegium, uel consuetudinem, ne aliquis Rex nõ recognoscens superiorẽ non possit a Rom. Pont. puniri, & deponi, & respondet quibusdã contrariis notan. Et hęc addenda sunt infra. q. cxi. casu. lxxvii. & q. lxxxi. Et resolutio pręsentis. q. etiam comprobat, ex primo Decreto, olim facto In Turonica secunda Synodo, quo cautum fuit. Regale preceptum, Ecclesię iussioni postponi, quoniam scriptum est, diliges dominum Deum tuum ex toto corde

tuo &c·unde non debet precepto domini, & per consequens Papę eius ueri Vicarii persona cuiuslibet anteponi, ut registrać, hodie in Vol. conciliorum. ii. Tomo folio. lxxi. secũdũ impress. Colonien. in principio. d. fol.

QVINQVAGESIMA PRIMA QVAESTIO.

1 *An ualuerit donatio facta a Constantino Papæ Siluestro & noua iura in materia. & argumenta. & an facta fuerit? & quo tempore.*

2 *Error est reuocare in dubium ualiditatem illius Donationis*

3 *Imperij Successores dictam Donationem Constantini reuocare non possunt & nu. 6. & seq. & . 23.*

4 *Imperatores approbant Donationem Ecclesiæ factam, & quomodo.*

Ecclesia, licet non haberet instrumenta de suis Ciuitatibus, sufficit fama, & communis opinio.

5 *Donatio a nobilitate procedit.*

8 *Donatio facta Ecclesiæ fuit potius diuinitatis, q̃ humanitatis, & nouissime ultra omnes, Imperialia iura, quæ de hac Donatione supponere uidentur.*

9 *Constantinus quo tempore fuerit.*

10 *Romæ, Patrimonium, Sardinia, Marchia, Ferraria, Bononia, Sicilia, Eugubium, Ducatus, Partes occidentales, & cur non tenet omnia Ecclesia, & quæ sua, & quot ciuitates, & quot Oppida, donauerit Constantinus Ecclesiæ. & . nu. 22.*

11 *Donationis Constantini Ecclesiæ factæ forma, & tempus, & cur. & nu. 24. & . 25.*

12 *Constantini imago temporibus nostris, adhuc in frontispicio, ante Altare maius Sancti Petri de Vrbe.*

13 *Donatio Constantini Ecclesiæ ualuit, præcipue ob iuramentum, quod præstant Imperatores in coronatione.*

14 *Deo uotum uel promissum reddi debet iure humano, & diuino.*

15 *Imperatores ante Christũ omnia Tyrannice possidebant, post non. & . nu. seq.*

16 *Imperator est filius Ecclesiæ, Aduocatus, & Defensor.*

17 *Donationem prædictam Constantini ueram fuisse Auctores.*

18 *Constantinus, qui donauit Ecclesiæ a quo fuerit baptizatus.*

19 *Intellectus c. Futuram. xii. q. i. & c. Constantinus. xcvi. dist. qui uidentur adinuicem contrarij circa Baptismum Constantini.*

20 *Constantinus quo anno Imperij baptizatus.*

21 *Præsumptiones, & coniecturæ potentissimæ, quod dicta donatio fuerit facta a Constantino Ecclesiæ.*

22 *Præsumptiones transferunt onus probandi contrarium aduers.*

Bononiam, & Romandiolam quis donauit Ecclesiæ?

23 *Constantinum Baptizatum a Papa Siluestro testatur Diuus Hieronimus, uerus, & Sanctus Doctor Ecclesiæ, & Iac. de ualen.*

26 *Romæ, post Constantinum, cur & alij Imperatores quinque fuere?*

27 *Pontifices cur non omnes prouincias quas donauit Constantinus Ecclesiæ habeant?*

28 *Siluester Papa quot annis sedit.*

29 *Constantinus Imper. super os Beati Petri Crucem auream. cl. librarum posuit cum quibusdam literis.*

30 *Constantinus quot Basilicas Romæ, & extra fecerit, & dotauerit.*

1 QVINQVAGESIMO PRIMO Quæro, tan ualuerit Donatio, facta a Constantino Papę Siluestro & Ecclesię, antiqua. q. est, de qua in. d. c. Cōstantinus. xcvi. dist. quam approbauerunt alii multi Imperatores Iuramento, ut in. c. ego Ludouicus. lxiii. dist. & iurant hodie, ut in iuraméto quod præstant fidelitatis de quo in. d. c. clem. unica de iureiur. & c. tibi Domino. lxiii. dist. cum simil. & Bal. & alij ponũt post Bar. de hac. q. in rub. ff. & alibi in locis uulg. & licet articulus posset reddi disputabilis, pręcipue ex his que post Pium Pontificem, & Lauren. uallam, refert Gurgens. in dicto suo libello de corona char. xxxvii. i. col. sub. § tradit, Felin. in. c. solite de Maiorit. & obed. col. fin. signorol. con. xxvi. q. talis ubi disputat hinc inde & ultimo adducit rationes pro negatiua, sed nihil aperte concludit, & p Ant. de Rosel. i Tract. de potest. Papę. iiii. uol. Tract. char. lxiiii. & seq: sub. § ex his ubi primo. vi. mediis p negatiua arguit, secundo nouem pro affirmatiua mouetur, ac pluribus canonicis authoritatibus, demum quandam distinctionē adhibet de qua ibidem, & infra, & late pōitur in libro qui fasciculus rerum inscribitur sub rubrica de Donatione Constantini fol. lxiii. & seq. & fol. lxxx. &. lxxxi. de quolate dixi et ad fin. li. q. infra cumulādo loca canonica ciuilia, & historias eorumq; authores prę

cipue an facta fuerit,& quia uires Imperii non fuit attenuandę .c.i.ad medium, de prohibi feud.aliena.per loth.cum simil. Tamen cōmunis opi.est & quod facta fuit,& ꝙ ualuit,quod primo probatur ex dictis in praecedenti.q.quia fuit.s.potius relaxatio seu resignatio, q̄ de nouo collatio Item quia late ita pro cōmuni firmant scribentes, ubi supra , & glo.in.l.i.§.cum urbem.ff.de off.pręf.urb.& Abb.cons.lxxxii.q.q.i.col.ante fi.libro primo di
2 cit,† ꝙ non parū ab errore distat,reuocare in dubium ualiditatē illius donationis,& in.d.c.fundamenta.§.ne autem de electio.in vi.dicatur facta non sine miraculo , & diuinitus, & allegat Bal. in proœ. feud.& in proœ.ff.& Ioan.de lign.in.d.clem.unica de Iureiur.& ait probari exquisita ratione hodie.s.quia Imperium dependet ab Ecclesia, apud quam est utraq; potestas ut supra late uidimus pręced.q . Et ꝙ ita credere sit de necessitate salutis, per.d.extrauag.unam sanctam,& glo in clem.ad nostrum, de hęretic.& sic nihil Constantinus de nouo contulit Ecclesię Sed potius remisit quod suum erat, unde quatenus in.d.c.Cōstantinus uerba sonant in nouam cōcessionem,intelliguntur respectu executionis,ut not.Card.in.c.cum ad uerū.xcvi.dist.vii.col.et ante pen.dum respon.vi.fund.& ualuisse hanc donatione post Ioan. de lig.cōmuniter teneri post multa dicit Cardi.in.d.clem.unica .§.porro.iii.col.ad fi.& hāc tenet post Specul.& Io.And.& Bald. in proœ. feuin rubrica.C.iii.col.ante fi.uers.istam eādem opi.& col.seq.uers.& istam partem,dicens ꝙ licet Donatio non tenuisset,Ecclesia tamen pręscripsisset, & Fely. cum.d.ratione , ꝙ fuit potius quędam resignatio,q̄ Donatio,post Iac.But.in proœ.C. in.c.quę in Ecclesiarum.xii.col.in prin.de constitu . & Alex.in d.cons.xxiiii.ante fi.libro.v.dicit post Bal . in.d.proœ.feud. & Imol.i rubrica.ff.de uerb.oblig.& alibi,& Ang. licet dicat magnam altercatiōem inter scribētes,& profecto exquisita est illa ratio,ut tenuerit prout Abb.in.d.cons.dicit, quia.s.non fuit ꝓprie Donatio sed potius resignatio,& relaxatio eius quod prius habitu habebat Ecclesia,& quia Imperiū ab Ecclesia dependet, ut supra ꝑced.q.diximus. Et Addo,ꝙ Aug.de anc.in.d.Tract. de potestate Papę.q.xliii.i.art.ii.&.iii.concludit,& tenet per rationes, Constantinum potuisse Papę partem Imperii concedere, & partē sibi reseruare. Item potuisse eidem Immediatā administrationem Imperii concedere , † Item eam concessionem Cōsta
3 tini Imperatoris Successores reuocare non posse , ut ibi not.iii. arti.contrariis quibuscunq; argumentis respondendo, not. & ꝙ

Specul.

specul. in titu. de instru. edit. §. nunce autem in fi. dicit post Io. de deo, q̃ si Imperator fundat, uel dotat de bõis Imperii Ecclesias, & multa priuilegia eis concessit, q̃ successores nõ possunt reuocare nisi Imperium esset enormiter lęsum, quia tunc posset nisi Ecclesię pręscriptione, uel aliqua alia legtima causa iuuaretur, & cum specul. ibi Bal. in. l. cum multa post prin. C. de bonis quae
4 libe. † Vnde dicebat Bal. in rubrica. ff. iiii. col. ãte fi. q̃ licet Imperatores Innouent semper, & approbẽt istam donationem, hoc non fit ad diminuendum sed ad approbandum eandem, & abundans cautelatus contractus, non nocuit. l. Testium. C. de Testa. Vnde, q̃ non possit reuocari pręcipue, quia fuit facta cum Satrapis, & optimatibus Senatu, & Populo, ut in. d. c. fundamenta. §. ne autem de electio. in. vi. & xcvi. dist. c. Constantinus quo casu etiam alias Princeps posset cuicunq; donare, ut utrunq;, notat Bald. et in Constantino donante urbem Papę Siluestro ut supra in. c. i. §. in gñali si de feud. fuerit contro. inter dom. & Agn. Vasall. & in. c. i. §. si quis col. i. in tito. quo Temp. mil. Deci. con. dlxiiii. in cã. col. iii. & Bal. not. dicebat in. l. conuenticulam. C. de Episco. & cler. col. pen. ante fi. Quod licet Ecclesia Rom. non haberet instrumẽta de suis ciuitatibus, sufficit tamen q̃ habeat famam, & cõmunem opi. post Fabrens. Cardinalem, & Innoc. &, q̃ alias nec posset probari, q̃ Cęsar fuisset Imperator & tradit Mart. laud. in Tract. de Princípi. Not. cxliiii. licet Ecclesia, & Not. d. Archidi. ut. s. d. donatio tenuerit de quo p Bal. i. d. l. multa post prin. C. de bonis quę lib. de quo supra, p̃ced. q. uidimus, post Mart. d. not. ccccLxvii. Constantinus, & pro hac opi. dictam donationem ualuisse, facit ratio. d. l. cum multa. C. de bo. quę libe. in prin. & in fi. ibi ut enim Imperialis fortuna omnes supereminet alias Ita oportet principales liberalitates culmen habere pręcipuum, & ibi Bal. aduertit expresse illum Tex. facere ad donationem Constantini, & facit. l. fina. C. de locato pręd. ciuil. li
5 bro. xi. † Et quia Donatio a nobilitate ꝓcedit ut i. c. i. extra de donati. que ꝓprie est Imperatoris, ut supra dixi late in. q. de partibus, & qualitatibus eius. q. vi. & Tex. not. in. l. filiusfamilias. ff. de dona. §. i. uers. pone enim. Vnde per eũ, & d. c. i. q̃ nobilitas cognoscitur ex largitione, tradit Rom. not. dcxliiii. nobilitas, & infra dixi. q. ciiii. & t. not. in. §. si minus in auct. de non alienand. ubi. t. dicit Imperatori esse facile dare pręcipue Ecclesiae, pro qua optima, mẽsura est donatarũ rerum immẽsitas, nec differat Sacerdotium, & Imperium, ut ibi in not. tex. qui multum

not.est ultra scrib.pro ualiditate donationis huius Constantini in Ecclesiam,ac menti tenendus cum sit.t.met Imperatoris,& no uus in materia si.n.Imperator admittit, & Papa consentit quis cõtra est? & Idẽ.t.i.auct.sed hodie.C.de sacr.sanct. Ecclesi.gl.in c.ego.lxiii.dist.Et ualuisse facit,quia Populus Rom.illo tempore,quo Romanum Imperium habebat,si uoluisset, nõ ne potuisset donare alicui, ciuitates, & loca? cur non? quis negaret ergo cur nõ Imperator qui ab eo omne ius, & Potestatem habuit, ut supra diximus.iiii.q.iuribus uulg.Et considerandum est, ꝙ c.intellecto extra de iureiuran.ẽ Tex. Inno. iii.& sic longe post dictam donationem Cõstantini, Vnde eo non ligabatur nec iuramẽtũ quod ibi ponderat, obstabat forte eidẽ,prędictis Addo quod Moder.taurinen.in rubrica proce.ff.pen.char.ii.col.i hac.q.primo dicunt post Bar.ibi communem esse opi.Canonistarũ ualuisse.d.donationem licet Legistę contra.Sed,ꝙ hodie fatuũ est disputare quia Ecclesia pręscriptione sit munita Iurentq; Imperatores omnes, non reuocare sed confirmant,ut supra in prin. hac.q.dixi.Demum referunt Lauren. Vallam cõtrarium tenuisse,& Barba.late examinasse,& rationibus demonstrasse, dictam donationem nõ tenuisse,& quidam ab humanioribus literis repetentes,tangunt Constantinum non donasse Sed Carolum,& Pipinũ patrẽ super quo aliter non insisto, quia habemus expressum in.c.fundamenta.§.ne autem de electio.in vi.Constantinum s.fuisse, & nouissime tex.de quo infra in fi.huius.q.& doct.omnes supponunt post dictum.c.Cõstantinus.xcvi.dist.refertur ẽt in.c.futuram.xii.q.& etiã ita tenere uidetur excell.D.meus Dominus Vincentius de Herculanis de Perusia iuris consultorum sua ętate facile Princeps, in rubrica.ff.de uerbo.oblig.ii. col.in prin.post Imo.ibidem,pręcipue illa ratione,quia nõ est uerisimile illum Sanctum uirum Papam Siluestrum accepisse, si non ualuisset,& Deo non placuisset, licet post Imo.referat in antiquis Cronicis reperiri, ꝙ in nocte sequenti qua dicta donatio facta fuit,audita fuit uox de Cœlo dicẽs hodie effusum est uenenum in Ecclesia dei,idẽ refert Abb.in.d.rubrica.ff.ut Moder.ibi.d. loco etiam referunt,tamen concludendo ualuisse omnino donationem a quocunq; fuerit, cum communi opi. audacter tenendũ ẽ Felyn.i.c.solitę de maiorit.& obed.col.fin.post Franc. Aret. præceptoris sui multa argumenta, ꝙ ualuerit,pro cõmuni schola Canonist.& Theolog.contra Dantem. Et res non uidetur habere difficultatem bene considerando, ea quæ dicta sunt supra

in præced.

in præced.q.ut etiam supra in hac late deductum est ad laudem dei omnipotentis eius Vicarii ac Petri successoris, & totius Ecclesię, & ualuisse etiam tenet Antonius Sicul.in suo Tracta.de potestate, & excell.reg.q.iiii.col.fi.ad medium uers.& ideo Constantinus. Idem Alex.cons.lxvii.consideratis his.col.fi.libro.i. & dicit in not.q.hanc approbatam esse opi.& est bonus Tex.ultra alios in.l.sacra.in prin.ff.de rer.diui.ibi sciendum est locum publicum tūc posse fieri sacrum cum princeps eum dedicauerit, uel dedicādi dederit potestatē ubi Bal.expresse not.per eū post Cy.ꝙ potest donare quod publicum est, & dictam donationē ualuisse in terminis etiam firmat Card.in Clemen.pastoralis.§. illud.de re iudic.ii.oppo.ad fi.& latissime alias cōgerit pro.d.donatione Ecclesię facta, ut iure ualuisse probetur Firm.in Tract. de Gabellis.i.parte.ii.col.ii.q.uers.& quia supra tetigi, † Idem
6 etiam ualuisse, & reuocari nō posse tradit Bar.in.l.hostes.ii.col. post prin.ff.de captiuis item Dominus Nicolaus de Vbaldis, in tractatu de success.ab intesta.v.char.iii.col post prin.uers.& tenuit talis donatio, & Mart.laud.in Tract. de principibus not. lxxxiiii.donatio, dicit eam ualuisse secūdum ueriorem sententiam doct. in rubrica.C.&.ff.& idem in disputatione de legitimatione.ix.char.ii.col.ad fi.dicit cōmuniter teneri, & tenet gl. in clem.i.de iureiuran.in.§.pen.in uerb.Constantinum, & ita cōmuniter teneri, etiam testatur Abb.& tenet i.c.inter dilectos de fide instrum.ix.col, ad medium per.d.c.fundamenta, & Constantini factum laudat, & approbat i honorem Ecclesię Iustinianus Imperator nouissime in Titulo de non alienandis in prin. ut infra dicam, & hanc eandem opi.s.ualuisse dictam donationem, &
7 adeo tenuisse, ut plenissimū ius iurisdictio, † & Dominiū Ecclesię quęsitum fuerit, & exercitiū irreuocabilemq; esse; et quoad Cęsaris successores, &, ꝙ absurdum, & temerariū foret per astutam interpretationem non ad augumentum sed ad diminutionē priuilegia principum uelle perducere per.l.fi.C.de agen.in reb. lib.xii.& contrariū asserere non uidetur longe ab hæresi Ecclesię taliter approbāte per multas rationes, & argumenta, late tenet, et defendet, licet cum quibusdam declarationibus, utilis, & directi dominii necnon exercitii, & executionis potestatis, nō dominii iurisdictionis, & sine, uel cum causa, quoad reuocationem, respondendo rationibus quorundam, in contrariū.D.Antonius de Rosellis in Tract.de pote.Papę.xiii.char.iii.col cum multis sequentibus sub uers.seu.§.ex his etiam deciditur, & tan

gã infra ad fin. huius. q. nu. 23. licet quę supra p nos plene scribẽ tium dicta, & loca non cumulet, † & Bal. etiã notant. in usibus feud. i prin. iiii. col. dicit, Quod ista Donatio facta Ecclesię fuit potius diuinitatis q̃ humanitatis, & quia processit a fide Catholica ideo tenuit, ubi alias non tenuisset, & per. d. c. fundamenta de electio. in. vi. non esse procul ab hęresi dictam Donationem reuocare in dubium post Abb. in. d. Cons. simpliciter tenent moder. Hisp. in. §. item seruiana. Insti. de actio. col. xviii. in prin. & D. Abb. in. c. per uenerabilem qui filii sint legit. post illum tex. in notab. & quia fuit facta cũ cõsensu Populi ut patet in. d. c. Cõstantinus. xcvi. dist. ergo &c. ut per Ant. sicul. in Tract. de potest. & excell. reg. iii. q. primę partis. col. fin. & Dominus Fabia. in Tract. de empt. & uendit. xi. q. i. uol. Tract. iii. q. princip. & infra dixi. q. ciiii. in prin. post. Felyn. & Bal. et. d. c. fundam. §. ne autem de elect. in. vi. Et ego nouissime ultra omnes, scribẽtes, et p̃cipue Abb. in. d. iii. col. qui dicebat de hac donatione nullam authenticã scripturam reperiri, et nonnulli alii, ut audio speciali ter id de Cõstãtino negant do bonũ tex. ubi id satis clare innuit ipsemet Imperator Zeno, in. l. diui. C. de natura. lib. in prin. ibi diui Constantini, qui ueneranda Christianorum fide, Romanũ muniuit Imperium, & Constantinopolim condidisse, ut refert in. d. c. Cõstantinus. xxxvi. dist. ad fi. testatur Iustinianus in authen. ut liberti de cętero. §. fi. post medium ibi. post Cõstãtinum maximum Sanctissimę huius ciuitatis conditorem, et in. §. nouimus in prin. in auct. de nup. & Cõstantinum Romanorum coloniam Bizantium deduxisse, et ei omnes antiquę urbis prærogatiuas concessisse tradit etiam Alci. in. l. omni. C. de Sacr. Sanct. Eccles. in uerbo Romę, licet nihil alleget, iuncto etiam quod legitur in authen. de non alienan. in prin. ibi qui post Cõstantinũ pię memorię Christianę fidei inter Imperatores principatũ auxit, & Constituit Sacrarum Ecclesiarum honorem, & disciplinam, & ibi glo. notat. Vnde ex dictis iuribus ac possessione, in qua est iam tanto tempore ipsa Ecclesia, satis argui potest, de dicta donatione, bene consideranti. Et alias in Cõcilio celebratissimo Constant. fuit damnata memoria Ioannis uuicleff, qui inter cętera ponebat Siluestrum Papam, & Constantinum Imp. errasse, dotando Ecclesiam, ut patet, in octaua sessione eiusdem Concilii, bene uerum, q. alias disputat Prepofit. in. c. cum ad uerum. lxxxvi. dist. An summus Pontifex quicquid ciuitatũ locorum ue obtinet, Imperatori acceptũ referat? & eo nomine inferior

rior censeatur, exacte, & dilucide examinando, Constantinus autē Imperium obtinuit anno Christi.cccxxxix.ut refert Gurgen. in dicto suo libello.char.xxxvi.ii.col. sub.§. tradit. Et de Pīmonio.Rom.Ecclesię de Sardinia, De Roma cum Territorio.Ducatu, & Attinentiis.Maritimis, & Mōtanis de Pīmonio Ecclesię esse de Ferraria, & Marchia, Bononia, & romandiola, de Sicilia, & de Tota Italia, & pertinentiis occidentalibus per d.c.Cōstantinus scribit, & refert Felyn.in.c.si diligenti.de Pręscript.in principio subdens, ꝙ Partes occidentales Tenet nihil ominus Imperator, unde ꝙ forte ita ample Ecclesia donationē eam, non recepit, aliter.d.t.cum.c.tibi domino.lxiii.dist.concordari nō posset post Imol.ꝗꝙ Eugubina ciuitas est de imme diata iurisdictione Ecclesię, & totus Ducatus Item, ꝙ Reliqua loca Subiecta Ecclesię enumerātur in Processu qui Annuatim fit Romę in Cœna Domini, ut in cōstitutiōe Mart.v. posita ubi ibi, Et nouissime in hac.q. de Donatione Constantini facta Ecclesię Addo Card.Iacobat.in suo solenne Tractatu de Concilio nuper impresso lib.ult.articulo.viii. fac. 780. cū seq. ubi la tissime, & plenissime ponit, ēt contra Lauren. Vallam, qui non sine multis conuitiis, prosequitur de falsa donatione Constanti ni, & fere per singula uerba improbat paleam.d.c.Constantinus & cōtra Aeneam Syluiū, q postea fuit Papa in suo dialogo.xxi. fol. qui dicebat nunq̄ factam, & unde aucta fuerit ptās sedis Apostolicę & contra Dantem in sua Monarchia licet ipse idem Dantes in.xix.inferni contrarium expresse sentiat, & admittat Dum Dicit.

Hai Constantin, de quanto mal fu matre,
Non la tua conuersion, ma quella dote,
Qual da te prese il primo richo Patre.

Et cōtra Nicolaum de cusa, & quēdam Hieronymum in excerptis in practica Cancellarię: Et cōtra Rosell.in sua Monarchia qui tenuit fuisse factum nō tā tenuisse in pręiudicium successorum, Et, ꝙ Albericus formā.d.donationis ponit ad longum in
11 .l.i.§.initio.ff.de off.pręf. urb. † quę est sub data Cal. Aprilis, & aliam ponit sumptam ex Isidoro in libro de Synodis in gestis cōcilii Nice. & est sub data tertio Cal. Aprilis, & infra late dicā nu.25.ad fi.huius.q.& cōcordat cum.d.c.Constantinus, & est concordia, ꝙ de eadem concessione prout est uerisimile plures dederit literas Constantinus, Non dicit tamen. Alb.unde habuerit illud primum originale dictę donatiōis. Item consi

derandum esse, ꝙ Valla, Pius, Dantes, & alii, qui negatiuam tenent astruunt negatiuam quia argumentum a nõ legi. ua num est, & impossibilis est negatiue directa probatio per rerũ naturam.c.bone.i.de electi.cum simil.unde cõcludit dictam do nationẽ omnino factam fuisse a Cõstantino Ecclesię, facit.d.c. sancta.xv.dist.ubi.Alex.notat contra id temere negantes, item non uerisimile, ꝙ tantũ laborassent, docto.circa ualiditatẽ eius si pro certo id habitum non fuisset a principio, & remissiue firman.& Brixiens. in uerbo Donatio, &.t.de ea. meminit.in.d.c. futuram.xii.q.i.dum ibi est, ꝙ Imperator dimisit urbem Romã
12 Papę Siluestro, † Et quia adhuc tẽporibus nostris fuit ĩ Ecclesia sancti Petri de urbe in frontispitio maioris Arcus ante altare maius Constantinus Imperator in musaico depictus, literis Aureis ostendens saluatori, & beato Petro Apostolo Ecclesiã ipsam a se ędificatam uidelicet Ecclesiam sancti Petri, & cũ Cõstantinus ut supra uidimus transtulerit sedem Imperialem Bizãtium, ut, & per Dantẽ adde tu, in cãtu. vi. Paradisi in principio ibi, Poscia che Constantin l'acquila uolse, cõtra il corso del cielo &c.magis pręsumitur pro dicta donatione iuncta longissima possessione Ecclesię cum pro parte negatiua nulla adducatur ratio urgens nisi, ꝙ non legit̃ auctenticę. Et, ꝙ fuerit facta, & ꝙ ualuerit hęc donatio Alex.in.d.c.Cõstantinus qui singula dicta Vallę discutit, & reprobat, & Mart.laud.in tractatu de Car
13 dinal.col.iii.ad finem post Oldr.cõciuem suum, † Et, ꝙ ualuerit non dubitandum per supra adducta, & pręcipue propter iuramentum, quod hodie in coronatione pręstant Imperatores.s. de non infirmando eam ut supra dixi, & per Barbat. in Clem.i. de iureiurando, licet sit superfluum cum illa Donatio non tam fuerit donatio q̃ recognitio seu restitutio ut dicit Alex. con. lxxxvii.libro secũdo facta enim Ecclesię est facta Deo cuius est omnium potestas, & Imperium quia domini est ea, &c. Psal.
14 xxiii.& late supra uidimus.q.I.† Et adduco fortiter quia, quod deo promittitur reddi, & seruari debet.l.ii.§.i.ff. de pollicit. & in sacra pagina cũ uotum uoueris domino deo tuo nõ tardabis reddere, quia requiret illud, dominus deus tuus, & si moratus fueris reputabitur tibi in peccatum, ut legit̃.Deuteronomio cap.xiii.in fine, & Num.cap.xxx. Rom. not.cccxcviii.capias, Vnde non est opus disputare an Constantinus potuerit minuere Imperium, uel an potuerit successoribus pręiudicare,
15 p ea q̃ supra late deducta sunt, † & quia omnia ante Christũ tirannice

rannice per Imperatores possiderentur eo adueniente omnis potestas in cũ translata est in cęlo, & in terra. Matth. ultimo, Vnde postq̃ Imperium factum est, Christianũ, & hēre cępit ab Ecclesia, quę illud transtulit in Germanos. c. uenerabilem de elect.
16 iure bono dominiũ hēre cepit, † & Impatores facti sunt filii Ecclesię, & non domini. xxiii. q. viii. conuenior. xcvi. dist. si imperator, & clem. i. de iure iur. & Aduocati, & defensores. d. clem. §. porro, & procurare debent, & seruare Pacem Ecclesię. xxiii. q. iiii. quando uult, & multis aliis ead. cauf. &. q. &. q. v. Et dicit
17 Card. Iacobat. d. loco fac. dcclxxxii. col. ii. † factam fuisse hanc donationẽ ut ponit Gelasius Papa Isidor. hispal. pręsul. Adrianus Papa Nicolaus. iii. Bernard. i libro de cõsiderat. ad Eugen. Papã Damasus Papa Moderni. historici Martinus Cusentinus Sigibertus Ptolomeus Pogius Car. detur. Cre. Archiep. Florẽ.
18 & Vincen. histo. libro. xiii. char. xliii. usq; ad. lvii. † Et ꝙ Constantinus prędictus qui donauit fuit Baptizatus a Papa Silue-
19 stro ut in. d. c. Constantinus, † et quomodo soluatur tex. qui uidetur contrarius in. d. c. futuram. xii. q. i. cum Beatus Siluester fuerit post Melchiadem Authorem. d. c. futuram, & an titulus. d. c. futuram sit falsus post gl. ibi cum tempore Melchiadis Cõstantinus uidetur, ꝙ fuerit Christianus ut dicit ponere Aug. in epistola. clxii. ad glorium eleusiũ, & Felicẽ grammaticũ cunq; tempore Eusebii qui fuit secundus ante Siluestrum in Pontificatu, fuerit Christianus, ut in uita Eusebii ponit Platina, & supplementum, in eiusdem Eusebii uita, & sic difficile est concordare. d. c. futuram, cum. d. c. Constantinus, & aliis simil. & seq. dictus Cardin. uarias cõcordias ponit. d. loco, fac. dcclxxxi. col. i. & seq. tandem cõcludit omnino cũ gl. in. d. c. futuram ibi esse. s. errorẽ in suprascriptione; & infra dicimus. nu. 24. ad fin. utrũ autem fuerit Baptizatus a Papa Siluestro uarię sunt opi. ut ibi post Hiero. & Euseb. cęsar. ac Ambros. i oratiõe de obitu Theo
20 dosii, & in. iiii. lectione officii inuentionis. s. Crucis, † Vnde ꝙ nõ nulli tenent eum Baptizatũ. viii. uel. xiiii. Imperii sui ãno a Siluestro Papa, & lepra mundatũ, & tũc factam donationem. d. c. Constantinus, & Alb. in. d. §. initio, & Isidor. ubi supra Alii, idem sed, ꝙ postea i arianã hęresim lapsum Euseb. Nicomedien. Episcopus rebaptizauit iuxta sententiã multorum catholicorũ ut in Epistolis Cipriani, & per multa iura. i. q. i. Alii ꝙ distulit Baptisma quia uolebat baptezari in Iordane post Ambro. ubi ibi licet in Legẽda beati Siluestri, ꝙ a Siluestro, & ita creden-

dum esse, & illud de rebaptizatione intelligendum, de Constan
21 tino eiusdem filio, † Concludendo, post multos authores testā
tes de Constantini uera fide perseuerantia, & quomodo iusserit
Ecclesiam in honorem saluatoris Construi, & destrui templa
gentilium, &, ꝙ benignitas Constantini in christianos de qua
etiam Alci.in.l.i.in.i.gl.princ.C.de Sacro Sanct.Ecclesiis ma
gna, uictoria ipsius, & inuentio Crucis erectio Palatii in Eccle
siam Lateranensem ampliatio Ecclesię, & nominis Christiani,
ex illius Imperio, & possessio subsecuta, & tanto tempore con
tinuata, adde tu, & a Roma discessus ac nouæ Romę Constā
tinopolis ędificatio, ut supra uidimus, Arguunt clarissime di-
ctam Donatiōem factā omnino neq; tot patres, & Pontifices uo
luisse, de ea testantes mentiri post Isidor.in libro de Synodis.i.
parte cum Tract.de concilio Niceno ubi in effectu ponit referē
do decretum.d.donationis, sub data Romę.iii. Calen. Aprilis
uerba.d.c.futuram, &.d.c.Constantinus, & ita tenendum est,
ad laudem gloriam, & honorem omnipotentis Dei ac totius ca
tholicę Ecclesię sponsę suę, & qui contrarium dicunt malignan
tur, &, ut curiosi, & inquieti sunt negligendi, quiq; cum con
tumeliose insurgant, ut suspecti non sunt audiendi. Et tot luci
dissimę coniecturę, & p̄sumptiones supra pro Ecclesia deducte
ita stringunt ꝙ onus dic tu, probandi contrariū, huius.s.negati
22 uę ipsis incubat, † ut uirtus est talis ac tantę pręsumptionis, ut
per Rom.not.cccxli.testimōium Bonon.not.dlvii.tu scis, not.t.
in.l.generaliter §.si petitum.ff.de fideic.lib.in fine.c.i.§.quia er-
go, ut Eccles.benef.extra, & per illum.t.Rot.decis.dlvi.in an-
tiquis pręcipue ubi magnę sunt p̄sumptionis Rot.decis.cclxiii.
si propter in nouis post medium, & decis.cclxxvi.in eisdem ad
fin.sed ex post.c.fin.de pręsumpt.&.cccclxxviii. in causa q̄ post
Bar.in.l.in illa.ff.de uerb.oblig.Deci.i.l.i.ff.si cert.pet.col.iiii.
i fine.ii.lect.et i con.dxl.col.iii.lib.iii.quęritur Bar.in.l.gaius.
ff.de pign.act.& dixi late in.d.l.i.legen. Romę quę omnia no-
tanda sunt ac menti tenenda, neq; alibi ita late, & ordinate re-
peries placuitq;, aliqua summatim in pręd ictis authoritatibus
descriptis per.d.Card.Iacob. ubi supra hic ponere in substātia
quoniam cum opus nouum sit nuperq; impressum, poterit for-
te paucis sic in hoc principio innotescere, ad manusq; omniū
non facile puenire ne ue sim occultator alienę laudis, furi par,
ut alias Ias.aduertit in fine sui operis super insti. de Action.
&.d.l.diui.C.de natur.lib.nunc reperi allegari etiam per Alb.

in suo

23 in suo diction. in uerbo Cõstantinus, & Bal. in procem. ff. † Et prędictis addo, ꝙ etiam Diuus Hieronymus doctor Ecclesię i tractatu ad custochium de uinculis Beati Petri post principiũ pariter testatur per Siluestrum Papam Baptizatum Cõstantinũ magnum, & ex persecutore fidei defensorem factum, et manda torũ Christi Assiduum custoditorem, & nouissime etiã prędictis Addo Io. Vgon. in libro quem Quadruuiũ Ecclesię inscribit ad Maximil. Regem. char. xxx. & seq. sub. §. hęc autem, et §. sed sunt, ubi scribit, et tenet hanc donationem, et concessionem ualuisse, et quia Imperium non minuebatur, sed in pristinũ statum redibat cum ab una, et eadem origine initium traxerit sacerdotiũ, et Imperium in auct. quomodo oport. epis. in princi. et res non lęditur cum ad pristinum statum redit. l. si unus. §. pactus. ff. de pact. cum uulg. nec fit iniuria, ut ibidẽ, et quia quãdo donatur Ecclesię optima mẽsura est immensitas, ut supra dixi, et per. l. i. C. de Sacr. Sanct. Eccle. et. l. illud. C. eod. Itẽ quia si priuatę personę ex licentia Imperatoris bona omnia quę habent piis locis donare possunt cũ illud, ꝙ possidet ab Imperatore possident. viii. dist. c. quo iure, cũ omnia sint Imperatoris, ut infra. seq. q. c. dicat. xxiii. q. v. sic Imperator multo plus possit dare, cũ omnia sub eius ptãte sint, ut seq. q. et. c. conuenior. xxiii. q. viii. Vnde illius Constantini uestigia immitati sunt etiã alii principes, et uiri religiosi qui non solum possessiones, et prędia quæ possidebant, sed etiam semetipsos domino consecrarunt ędificãtes basilicas, et Monasteria. c. futurã in fine. xii. q. i. et ad. d. rationes Io. est gl. not. in. c. ego. lxiii. dist. Quibus addo, ꝙ Iacob. de Valent. super expositiõe. x. cant. in principio tradit ibi dum dicitur quæ est ista quæ ascendit de deserto delitiis affluens cantari, et prædici prosperitas Ecclesiæ concessa, et data post conuersionem Constantini, qui donauit ipsi, ait, urbẽ Romam, cũ toto patrimonio ipsi adiacenti, & lxxii. ciuitates, & duo millia oppidorũ in Italia, et insulis adiacẽtibus, &, ꝙ relicta Vrbe Siluestro Vicario Chri. elegit sibi sedem, apud Bizantiũ thraciæ, quæ postea Constantinopolis ciuitas dicta est, &, ꝙ exinde, omnes Reges Terrę, & Impera. & principes subiecerũt colla Iugo Christi, & Ecclesię sponse eius, Bononiam, cum suo districtu, & totam Romandiolam donauit Ecclesię specialiter Rodulphus Rex Alemaniæ, quã tamen prius ei donauerat Pipinus Pater Caroli magni, & etiam alii Imperatores, ut refert Card. i c. ego lud. lxiii. dist. in prin. remittens ad Specul. in tit. de rescrip

23 ti.præſentatio.§.ratione cauſæ uerſ.Itē, ꝙ obtentū eſt, † Hancq; donationem ſucceſſorē reuocare nō poſſe ſcribit, & tenet Idem Io. Vgo. d.loco poſt Io.in.c.ego ludo.lxiii.diſt. & ibi notat Alex.& probat per clem.Romani de iure iur.&.c.fund.§.ne autē de elect. Io. And. in.d.clem.ſuper uerbo Cōſtantinum, & ſupra diximus.nu.3.6.&.7.& Ant.de Roſell.in tract. de poteſt.Papæ. iiii.uol. Tract.char.xlvi.col.iii.ad finem.uerſ.concludo.ſ. cū ſine cauſa uellet reuocare, ſed, ꝙ cum cauſa ſicut, & res cæteras priuatorū, ut, & ſupra tetigi.nu.7.huius.q. & in donatione Conſtantinus dixit, Siluestro, & omnibus Pontificibus ſucceſſoribus eius in Cathedra beati Petri uſq; ad conſumationem ſeculi ſedentibus, ut patet in ea relata per Bartholomæum Picernum de monte Arduo interpretem ad Iul.ii. Pont.max. ut de ea ponitur in libro faſciculi rerum, fol.lxii.& infra dicam, proxime, et per Hoſti. in ſumma de imunit. Eccleſi.§.pen.uerſ.non poterat, ſecundum Vgo.d.loco, ꝙ neq;.ſ.idem Imperator hodie poſſet reuocare, facit.l.perfecta. C.de do.quæ ſub modo cū

24 ſimilibus, & eſt tex.in.d.c.Conſtantinus ad fin. † Quare autē Imp.Imperiū Eccleſiæ ſubiecerit, & tot bona ſibi dederit ultra ea quæ colliguntur in.d.c.Conſtantinus.xcvi.diſt.Reſpon. idē Io. Vgo.in.d.loco uideri factum, ne pauperibus, et egenis deſint alimenta, dicente Imperatore humanitatis noſtræ, eſt egenis proſpicere ac operā dare ut pauperibus alimēta non deſint. l.priuileg.§.omnes.C.de Sacr.Sact.Eccleſ.& ſupra uidimus.q. vi.ideoq; permiſit Imperator etiam multas domos religioſas fabricari, & hoſpitalia ac pia loca priuilegiis, & immunitatibus dotando, ut eſt uidere in tit.C.de Sacr. Sanct. Eccleſ. de Epiſ. & cleric.in multis.ll.in auct.de rebus Eccleſ. & de eccleſ. titul.

25 † Prædictis etiā in materia addo, ꝙ de hac donatione Conſtantini quædam congeſta reperiuntur in quodam libro, qui faſciculus rerū inſcribitur de quo etiā ſupra memini fol.lxii. & ſeq. multis ubi ad Iul.ii.Pont.max.Bartholo. Picerno de Monte arduo interprete, ponitur uerſa de græco in latinum donatio, ac ędictum Conſtantini, in Siluestrum Papam dicente, ꝙ in eius celeberrima Bibliotecha occurrit ſibi quidam libellus Græcus qui eam continebat, quem uertit, & ei inſcribit in eaq; in ſumma, de uerbo ad uerbum poſita, continetur primo profeſſio, & confeſſio Chriſti ſaluatoris Chriſtianæ Religionis, & Euangelii, ſecūdo grauis ſua lepra, & ciſterna, innocentis ſanguinis plena ſuaſa, nec exequuta, miſeratus lachrimas matrum.iii.uiſio,&

sio. & Apparitio in somno, Beatorum Petri, & Pauli consulentium ꝑ salute, & sanitate Baptismatis lauacrum. iiii. historia lauacri in Lateranensi Concilio, & de manu se tangēte a cœlo propriis oculis inspecta. v. donatio, et uerba eius, ac Priuilegia Pōtificis, & eius successorum usq; ad consumationem Mundi tum supra quatuor præcipuas sedes Antiochiæ Alexandriæ Constātinopolis, & Hierosolimorum tum super omnes in uniuerso orbe terrarum Dei Ecclesias in. S. R. E. donās Lateranense eius Regni Palatium Diadema hoc est Coronam capitis, phrigium. i. Mitram, lorum, quod Imperiale collum circūdare consueuit, purpureā clamidē, coccineā tunicā Imperialia oīa indumēta, Imperialium equitū præsidentiū, dignitatē Imperialia sceptra, signa, et ornamenta, gloriā, & ptātem, Nec nō Reuerendis. Cleri. S. R. E. seruientibus, dignitatē patriciatus, et consulatus, Item, et ne Pontificalis Apex uilescat, sed magis q̄ terrenum Regnum decoret, tradit, cedit sępe dicto Papa Beat. Siluestro, urbem Romam; & totius. Italiæ, & Occidentalium, regionum, prouincias, loca, & ciuitates, et eius successoribus, iudicio, & potestate, disponenda, et permanenda, ędicto pragmatico Demum, transfert iure, in orientem, Bizantii Imperium, & gloriam, Mandando posteris eius Imperatoribus, senatui optimatibus satrapis, & uniuerso populo, in toto orbe terrarum usq; ad mundi consumationem, inconcussa omnia seruare comminando grauiter, Attestando de propria promissione, et Impositione talis paginę Decreti, manibus propriis roboratæ super uenerandum corpus principis Apostolorum Petri, Datq; Romę. iii. Cal. Aprilis Flauio Cōstantino Aug. & Gallicano uiris cōsilibus, & clarissimis, prout late de uerbo ad uerbum, uersa iacet de Gręco in Latinum, latius ad unguem in. d. libro fasciculi Rerum fol. lxii. et duobus seq. ubi fas ē prolixius legere, et quæ supra nu. xi. Et licet ibi sequatur cuiusdā Vlrichi Hutteni præfatio, ad Leonem. x. conantis maligno spiritu, et animo ductus lutherizans scilicet, Laurentii Vallæ libellum contra eam donationem, defendere, negantisq; gręce eam extare, registrādo inibi eiusdem uallæ contra illam, Declamationem, & laudādo, ueritas tamen, & cōmunis sancta, & pia opi. est in contrariū, ut ex supra late congestis apparet, addit, & ille, fol. lxxix. quandam sententiam, de dicta donatione, quam asserit, fuisse cuiusdam Nicolai de Cusa, Card. Titul. s. Petri ad Vincula, ad Cōcilium Basiliense scriptam in libro de concordantia catholica. li

bro.iii.cap.ii.in qua ad idem inclinat, arg.a non legi, tenue fundamentū, confunditur tamen ét uerisimiliter quoniã cum, & admittat, in certis historiis legi Constantinum a Siluestro Baptizatum fuisse, & tres Ecclesias illas.s.Ioannis Petri, & Pauli ornasse, mirifice, & dotasse, de eisq; in Pontificum libro reperiri, sequitur ergo, ꝙ, & alterum, quod communis opi.tenet, & asserit.de donatione temporalis dominii, & Imperii occidentis, licet ille neget, uerū esse pręsumatur, & standum ei sit, ut alias scrib.dicunt, uerificatis quibusdam capitulis, unius libri, & asserentis, aliis quoq; standum, ut late post Aret.Corn. & Paul.
26 de ca.tradit Deci. i lib.i.C.de ædendo col.ii.in prin. Admittit etiam ille Cardinalis.d.loco, ante finem, Constantinum Impe. tempore Melchiadis Papę fuisse, & tunc Christianum, ut per Aug. in multis locis habetur, & maxime in Epistola ad Glorriū & Elusiū, q̃ incipit, dixit quidē aplus, &, ꝙ idē Hiero. &, ꝙ t.q ascribit.d.Papę Melchiadi qui habet i.d.c. futurã.xii.q.i. non est Melchiadis Papę secundum gl.ibi, & rei ueritatem, ut, & supra diximus nu.xix.quia Melchiades pręcessit Siluestrum ut ait patere in catalogo Pontificum, & sic titulum illius tex. falsum secūdū cōmunem, quia fuit Baptizatus a Siluestro sicq; etiam tolluntur authoritates multorum scribentium, posite in d.libro fol.lxxx.& seq.arguendo a nō legi, cum sint ut supra uidimus, qui de ea attestentur, quę proculdubio ualuit ut supra late deductum est præcipue illa ratione clara quia non fuit ét pura simplex donatio sed potius restitutio Ecclesię, iuris sui cū oĩa sint de Chrĩ dominio, cuius Papa est Vicarius in terris, ut etiam dicit Anton. Archiepiscopus Florent.i prima parte historiali titulo.viii.c.ii.§.viii.relatus etiã in.d.libro fasciculi, folio.
27 lxxx.col.i.post principiū, † Et ibidem ad fin. ꝙ unde habuerit terras Ecclesia, uidenda sunt Gesta Caroli magni, & Pipini, & Pius Papa in dialogo, & per.B.platinã qui omnia instrumenta pertinentia ad statum Ecclesię in temporalibus pręsertim circa acquisitionem terrarum, et aliorum iuriū, et censuum collegit in ualde magno uol.secundum Re. P. Hieron.Pau. Catalanum Alex.vi.cubiculariū in libello quem uocant practicam Cancell. Apostolicę relatum in.d.fol.lxxx.d.loco quodq; de dicta donatione, et curatione leprę Constantini late scribit Renus. Episcopus Paduanus in sua historia de uitis Pontificum, Et ego pręd ctis Addo, ꝙ Reuerēdus Dominus Augustinus steuchus, de Eugubio Bibliothecarius, S.D.N. Pauli.iii. Pont. opt. maximi

mi Episcopus. uir. græce, latine hæbraiceq; doctissimus i quodã aureo libello suo, quẽ edidit ꝑ religione Chr̃ana aduersus Lutteranos li.ii.fol.xxxviii.& seq. multis late et cõtra audacissimũ illũ Laurentiũ ualla deducit Const. Imp. uere largitũ esse Ecclesię, ea q̃ in historia, de Siluestro Papa, referunt, ueraq; eẽ oĩa, q̃ de eis ferunt cõfirmasse. s. ipsum Imperatorẽ, Ecclesię dignitatẽ omnemq; illi dignitatẽ qua hoc tẽpore utit esse largitũ. Et primo ad id ille eruditissimus, & accuratissimus uir ꝑfert decretũ Constantini Græce scriptũ, ex libro qui erat in Bibliotheca palatina Cõstantinopoli, in quo oĩa iura Ecclesia continebant, & ordines, & gradus Ecclesiarũ erant digesti descriptũ ex illo libro tempore Innoc. iii. quo tẽpore Benedictus Cardinalis missus est ad Imperatorẽ, & græcos, ut de fide catholica disfereret qui cum esset Cõstãtinopoli iussit suo interpreti ex eo libro ipsum excribere hęc ille. d. loco, qui postea ponit Gręcũ illud Decretũ Constãtini literis gręcis quod interpretat hoc modo, uidelicet ex libro iurium ecclesiasticorũ cõflato ex iussu Beatissimi patriarchę Constãtinopolitani, Domini Michael, et Pii Imperatoris Domini Manuelis a Theodoro Balsamensi qui tũc erat primus Diaconus magnę Ecclesię, & scriniorum custos eũ s. hunc librum coaceruauit postea uero fuit Patriarcha Magne Antioch. quo libro oñdit, q; oĩs Ecclia ex Pot. Rom. pendet, & ab eo rectitudinẽ accipit sicut licet uidere ex ędicto Magni Cõstãtini eius autẽ libri principiũ ẽ obtemperate his qui ꝑsunt qui diuiditur in. xiiii. titulos, &c. q; hęc ille author in principio quo Episcopus præfatus ait apertissime declarari nihil esse fictitiũ. sed, q; persone citantur que librum i compendium redigi præceperunt, & qui id fecerit, & omissis hic quæ ad alias Ecclesias pertinent ultimum ponit uigesimoq; cap. Regiorum ędictorum sic haberi in gręco Hoc est omnis urbs cõsuetudines ueteris Romę debet seq. Et quę sint priuilegia eius. s. Ecclesiæ docet nos sancti, & equalis, Aplis magni Const. Decretum ad Siluestrum tunc Romę Pont. inserendo. d. loco pręfatus Episcopus primã partẽ Decreti, ipsius Constantini, tenoris in effectu supra relati. post illum in d. libro fasciculi rerũ, & spicialiter, q; concedit illi potentiam, gloriam, & authoritatem, & ut habeat summam potentiam, & sit caput quotuor cathedralium Alex. Antioch. Hierosol. Cõstantin. & ex altari supra terrenum soliũ, & Imperium suum, usq; ad mundi finem idq; fecisse cum principibus suis senatu, magistratibus, & omni populo, qui Romanę

parebat potentię demum reliquam ędicti partem ponit tenens
in effectu ſupra Relati in præcedentibus præcipue de donatio
ne Palatii Lateran. urbis Romæ, & totius Italię occidẽtaliũq;
locorum prouincias, & caſtrorũ in perpetuũ Silueſtro, & ſucceſ-
ſoribus eius, & transferendo in regionem Bizantii oriẽtis ſuũ
Imperium urbem de eius nomine cõditurus, Et ad finem dicti
decreti, ſunt hęc, finis teſtamenti, & edicti magni ac ſancti Cõ
ſtantini, quod excriptum eſt a Nicolao Hidruntino in magno
palatio Conſtantinopoli ex libro ſupra dicto, iuſſu Domini Be
nedicti Cardinalis qui locum tenebat Innoc. iii. Papę Romæ, &
ꝙ ipſe Nicolaus erat tũc interpres ipſius Cardinalis, & per eum
dogmata apud græcos explicabat, Anno a Mundo condito ſe-
xies milleſimo ſeptigenteſimo decimo quinto indictione deci-
ma menſe Decembris. ſecundum uero cõputum Latinorũ ab in
carnatione Domini milleſimo ducenteſimo uigeſimo plus mi-
nus, &, ꝙ ab eo tempore quo decretum eſt excriptũ, fluxerũt
ãni. cccxxiiii. paulo plures tũc, ꝙ agebať. M. D. XXVIII.
hodie autem, ꝙ agitur. M. D. XL. ſunt anni. cccxxxvi. in cir
ca Ac ꝙ dicti Nicolai habeť Venetiis in Bibliotheca. D. Domi
nici Grimani quæ erecta eſt in Cœnobio canonicorum regula-
rium apud Aedem Sancti Antonii idemq; decretum habetur
in præfata Bibliotheca ad ſe ex Apulia allatũ, ex libro uetuſtiſ-
ſimo exeriptum deinde idem Epiſcopus. d. libro. fol. xlvii. ii. col.
ſcribit clarum eſſe ex prædictis Conſtantinum Romam reliquiſ
25 ſe pontificibus, † ꝙ licet in ea Imperatores aliqui poſt mortem
Cõſtantini regnarint tamen factum eſt propter ſummam neceſ-
ſitatem cum, uidelicet, duo eſſent, uel tres Imperatores quos
eadem Regia Conſtantinopolis capere non poterat ac factum
propter occidentalium rerum piculum ortis quippe poſt Con-
ſtantinum, grauiſſimis in occaſu Bellis quibus opus erat præ-
ſentiã Imperatoris ſedes tamen pręcipua fuit Conſtantinopoli
27 † Eamq; cauſam ait fuiſſe, ꝙ Rom. pontifex tot prouincias non
retinuerit, quas Conſtantinus conceſſit, q. ſ. renuerint ſancti il
li Põtifices eam adminiſtrationem. Hæc in ſumma ille in. d. ii.
libro ponit quæ hic placuit concluſiue referre, quoniam non ad
manus omnium peruenit ille libellus, quem ipſe met ſui huma-
nitate cõmodauit; Et quia procaciſſimum ex prædictis iudiciũ
eorum ac præcipitoſum confunditur, qui audent negare Con-
ſtantini uel Baptiſmum uel in Eccleſiam Rom. perpetuo ualitu-
28 ram donationem fictamq;, et ementitam eſſe, † Et præfactum
eductã

eductum Constant. Imp. ad Siluestrum Papam. i. hodie uidi, ꝗ latine ordinate imprimitur in uol. Conciliorum primo Tomo, fol. cxxxiii. secũdum impressionẽ Colonien. Et ibi seq. chartis, in Decretis prædicti Pont. Silue. ex libro Põtificali Damasi Papæ ponit, inter cętera clarissime, ꝗ Siluester. I. qui sedit annis xxiii. mens. x. diebus. xi. Baptizauit Constantinum Augustum quẽ dominus curauit a lepra, ꝗ is Constantin. fecit multas Basi
29 licas ornando multis donis, ut ibi late refertur, † & præcipue, ꝗ super corpus Beati Petri, in eius templo super os quo conclusit illud fecit crucem Auream purissimam põderis librarũ. CL. ubi scriptum est hoc Constantinus Aug. & Helena Aug. hanc domum regali simili fulgore corruscantem Auro circundant ex
30 literis. s. nigellis, in cruce, † Et, ꝗ plura templa, & basilicas cõstruxit idem Imperator Const. Basilicam Constantinianam fontem Sanctũ ubi Baptizatus fuit Basilicam Beati Petri in Templo Apollinis Basilicã Beati Pauli Basilicam in Palatio sessoriano q̃ hodie dr̃ in Hierusalẽ Basilicã. s. Mar. Agnetis ex rogatu filię sue Basilicã Beati Laurẽtii Mar. i uia tyburtina i agro uerão, ubi ẽ corpus. s. Laurẽtii, Basilicã i uia Lauicana, Btõ Petro, & Marcellino marty. & Mausoleũ ibidẽ ubi Augustã mrẽm posuit, in sarchophago porphiretico Basilicã i ciuitate ostię iuxta portũ urbis Ro. Btõrũ Petri Pauli, & Io. Baptistæ Basilicã in ciuitate Albañ. Sãcti Io. Bapt. Basilicã Apostolorũ itra urbẽ Capuanam, nominando Constantinianam Basilicam in urbe Neapoli, quamlibet basilicam, multis præciosissimis donis ornando auro, & argento, & possessionibus dotando, & redditibus, Quæ omnia ibidem. d. loco, sigillatim, & particulariter enumerantur, & describuntur eo curiosum lectorem relego, Quid ergo mirantur increduli, & rei, ꝗ Christi Vic. uero, & Pont. su
31 pra iam dictam Donationem fecerit si tot, & tanta particularibus locis ascripsit? † Bononiam aũt cum suo districtu, & Romandiolam, donauit Ecclesiæ Rodulphus Rex Rom. ut scribit Imol. con. cxvi. in causa col. i. post Specul. & Cronic. ubi ibi.

QVINQVAGESIMA SECVNDA QVESTIO.

1 *An Imperator in reliquis de iure sit Dominus totius mundi in temporalibus.*

2 *Rex Franciæ an Imperatorem in superiorem de iure recognoscat hæreticum forte esset negare Imperatorem uniuersi Dominum.*

Imperator superior dicitur.
4 *Imperator quoad iurisdictionem habet intentionem fundatam ubiq; de iure.*
5 *Imperator an possit punire subditum de delicto ubiq; commisso.*
6 *Iura multa Ciuilia pro uniuersali Dominio Imperatoris latissime*
Iude subsunt Imperatori.
Pomo rotundo cur Imperator utatur.
7 *Iura Canonica pro eodem profundi*
8 *Assertioni, quæ non reprobatur, stari uidetur.*
9 *Papa prius Dominus est, & in Temporalibus, etiam supra Imp. & nu.* 12.
10 *Papa exercitium, & administrationem Temporalium Imperatori concessit, & ratio notabilis & nu. seq.*
13 *Christus propter uitationem scandali se tributarium fecit.*
14 *Imperatoris regum quale sit proprie.*
15 *Imperator est Vicarium Dei in terris, & repræsentat populum Christianum*

1 QVINQVAGESIMO SECVNDO † Quęro utrum Imperator in reliquis, de iure sit dominus totius mundi in temporalibus Antiqua, & alta quæstio est, in qua si uellem ad partes discutiendo procedere, opus pro se sola requireret, & ideo, ut breuiter cōmunem sententiam, & ueritatem ut puto, referam Oldr. latissime hanc. q. posuit in Cōsilio suo lxix. consueuit dubitari, ubi quærens, an omnes reges, & principes de iure debeant subesse Imperatori prius arguendo, q sic Demum potentissime deducendo, concludit, nec ueteri testamēto, nec nouo, posse se talem probare, nec humano iure nec Cęsareo, ut late ibi per eum, per. iiii. col. respondēdo not. & subtiliter omnibus cōtrariis, altius exordiendo, & latius Clarissimus Doctor. D. Io. Igneus, in sua disputatione an Rex Francię recognoscat Imperatorem in temporalibus, examinauit, & In primis arguendo, q sic per multa. præcipue per hanc regulam, quia doctores dicunt Imperatorem esse de iure uniuersalem Dominum orbis, tandem concludit per multa fundamenta, altius deducendo, & repetendo, q Imperator, non sit mūdi Dominus de iure secundo Rex Francię eum in superiorem nō recognoscit, & respōdere conatur, omnibus allegatis in cōtrarium, ubi uidendū est, & sine dubio multa possunt adduci, pro hac sentētia Oldr. & Io. Ignei, & sequentium Et Alciat. in. l. i. in. ii. gl. C. de sum. trinit. contra communem tenet, q de iure. s. uniuersus orbis ei non subiiciat

biiciatur,per.t.ibi capiendo relatiuum proprie,& quia sunt mul te prouinciç quæ non paruerunt Romanis, ueluti Scithia, Sarmathia,& ultra Euphratem fluuium uniuersus orbis,item quia in iure legitur aliqua esse loca extra Romanum Imperium ut in C.de Eunuch.&.C.de comme.&,ꝙ non ad factum illa iura debent referri, sed ad ius in dubio, & id, ꝙ secus dicunt Imperatoris sit,uel per hiberbolen uel eis minime credendum, & sic uir Imperii contra Imperium tenet, reus tex.in.c.i.in prin.de pac.tenend.& eius uiolat.in usibus feud.& contra Imperatorem etiã tenet Io.feraldi,in Tract.de iurib.& priuileg.regn. Franc. primo iure col.ii.iiii.uol.Tract.&, ꝙ habet solum Imperiũ occidentale,nõn orientale, & quidam Ferdinand.in libro de origi ne, & diffirẽtia principatus prima parte char.xxi.& seq.multis conatur deducere Imperatorem nõ habere iustum dominium,& iurisdictionem ad omnes prouincias orbis iure diuino humão, & can.respondendo.xiiii.principalibus rationibus,quæ pro con traria parte allegari solent pæcipue illi reddite quæ sunt Cęsaris Cesari, & illi, ꝙ Ecclesia orat pro Imp.& illi exiit ędictum a Cęsare Aug.ut describeret uniuersus orbis Luc.ii.ꝙ fuerit.s. dictũ narratiue non approbatiue,& de.iiii.causis quare id Euã gelista narrauit,& illi,ꝙ.ll.& iura id uidentur dicere.vi.modis respondendo præcipue,ꝙ sunt.ll.met.eius,& specialiter ad.l.deprecatio.ff.ad.l.rhod. de iact.& præcipue,ꝙ ille Imperator Antoninus fuit infidelis,& ideo tyrannice tunc,& usurpatiue inuaserat multa,Et illa,etiam,ꝙ Papa hodie eũ cõfirmat,Sed frustra uidentur laborare, cum communis Sententia uideatur in cõtrarium,Imperatorem.s.de iure,uniuersi orbis Dominum esse,licet de facto multi non obediant ei,& hanc cõmunem esse,scribit, & tenet ille Episcopus Gurgens.licet breuiter., in.d.suo opusculo de Coronatione char.xiii.ii.col.§.omnis,& ultra eum Ias.in.l.ii. iii.col.C.de sum.trini.& pfatus met. D.Io.igneus in.d. sua dispu.in prin.testatur,totam scholã Italię, Canonistarum,& legistarum conuenire in hanc opi.post Bar.& omnes in.d.l.i.in proœ.ff.& plus dixit Bar.in.l.hostes.ff.de captiuis, ꝙ forte siquis diceret Imperatorem non esse Dominum, & monarcham totius orbis,esset hęreticus, quia diceret secũ dũ eum contra determinationem Ecclesię ualet cõtra Euang.Luc.ii.cap.exiuit ędictũ, & illud quę sunt Cęsaris Cęsari Matth.xxii.cap.licet istis locis respõdeat, Oldr.& Io.Igneus ubi supra,& tactum fuit, supra in iiii.q.huius tractatus,& hanc communem opi.pro fundamento,

præmittit Abb.in conf.vi.in.ii.col.lib.ii.f.q in temporalibus Imperator sit Dominus orbis,& princeps, p iura de quibus ibi, & idẽ moder.taurinen.in.l.i.ff.de offi.eius,cui mand.est iurisd.
3 v.col.in prin. † Vnde superior Imperator dicit, Bal.in.l.pen.in prin.C.de bo.quæ lib.& hęc cõmunis sententia intelligitur non solum respectu protectionis,& defensionis, sed etiam Dominii uniuersaliter.f.cõsiderati,secundum docto.in.d.locis,& Bar. in l.i.§.fi.ff.de rei uẽdic.post illum tex.Bal.in auctẽ.habita.v.col. C.ne filius pro patre,& in con.ccccxviii.petita uenia, col.ii.lib. primo ubi dicit, q non est qui se abscondat a calore eius, licet Bar.in.d.proœ.ff.ii.col.post medium,uideatur dicere respondẽ do ad.l.bene a Zenone.C.de quad.pręscrip.& ad.l. deprecatio. ff.ad.l.rhod.de iactu. respectu protectionis,& defensionis.Sed intelligit etiam respectu uniuersalis iurisdictionis, et sic bene uisus loquit Bar.in.d.ii.col.& Fely. in.c.quæ in ecclesiarũ col. x.uers.prima declaratio,de Cõst.extra,post Archi.& Specul.ubi ibi,idem.D.Deci.in not.q.ciuitatis senarũ,conf.cccvii.uiso pũ cto.ii.col.post medium.libro.ii.& moder.in.d. proœ.ff.iii.col. post prin.uers.contrarium, & melius idem Bar.in.l.i.col.fi.ante fi.ff.de iurisd.omniũ iud.& moder.in.d.l.i. C. de sum.trini.& fi de cathol.ii.col.Testantur,cõmuniter omnes docto. conuenire in hoc.f.Imperatorem de iure,esse Dominũ uniuersi orbis licet articulus sit disputabilis,tandem concludunt sibi semper uisum fuisse, Papam omnibus præesse,& post eum, temporalibus Imperatorem,quia necessarium sit post Philosophũ,q unus sit prin ceps.c.in apibus.vii.q.i.cũ simil.Vnde not.tradit,i not.q.Alex.
4 conf.lxxxvii.accuratis i fi.libro.vi. † Imperatorẽ, quo ad iuris dictionem, habere fundatã intentionem suam in uno quoq lo co,Allegat declarari,p Io.an.i.c.fi.de offi.Archid.super glo.i. & gl.ii.doct.in Clemen.pastoralis i uerb.districti.de re iudic. præcipue,ibi Card.sub.§.ut illud,ii.col.& sequen.& ita etiam at guit Decius hac ratione,licet hęc nõ alleget,in.d.conf.d.ii.col. ante fi.& Mart.laud.cum.d.glo.in tract. de Principibus not. clxxxi.incip.ius commune,idem Bal.tenet in rubri.C.ii.col. q Cæsar est uniuersalis Dominus, & ita ibi uno modo perpe tuum exponit, præcipue ob illud in diuina scriptura, exiit ędictum a Cęsare Aug.ut describeretur uniuersus orbis,Luc.f. ii.cap.licet ad hoc dictum responderi possit, ut supra uidimus. iiii.q.post Oldr.& p.D.Io. igneum in.d.disput.& ipsemet Bal. in.d.c.solitę de maio.& obedi.secundum Ias.in.d.l.i.C. de sum. trini.

trini.ii.col.in.fi.idē Moder.Bononi.in repeti.l.unicę.C.de rapt. uirg.col.xviii.post medium,uers.nota.ulterius,per tex. ibi.nostri orbis regiones.et.d.l. deprecat.et.l. bene a Zenone, Ideo hac ratione,dixit Bal.in.l.fi.in prin.C.de eunuch. ꝙ Imperator potest punire subditum de delicto, ubiq; commisso, et Bar. & Bal.idem alibi ubi ibi per eos,et multę glo.hanc conclusionē tenent,Canonicę,et ciuiles Imperatorem.s.Dominum esse totius orbis,quoad iurisdictionē uniuersalē,quas cumulat p̄fatus Dominus Io.igneus in.d.sua dispu.iii.col.i prin.idē Petrus de mōte tenet in.d.suo tract.de Monarchia,ad fi.v.col.et seq.uers.unde his cōsideratis,et Io. Vgo.in libro quadruuii Ecclesię. char. xxviii.col.ii..§.est autē,et char.xxxii.col.ii.sub uerbo princeps, et.D.Nicol.de Vbal.in tract.success.ab intest.v.char.iii. col.in
5 prin. † Ista sententia, quæ cōmunis est,ut supra dicunt scribentes,citati.ll.ciuilibus,et Canonicis manifeste ꝓbatur Ciuilibus in.l.deprecat.uulgat.ff.ad.l.rhod.de iactu. ibi ego quidem mūdi dominus.l.autem maris de qua.l.quædam elegāter etiam scribūt Moder.Mediolan.Alci.in.ii.libro dispunct.c.v.et tex.in.l. bene a Zenone.C.de quadr.præscrip.ibi cū omnia principis eē intelligātur licet ille tex.possit euitari,quia ille tex.limitate loquitur,ut in sequen.ibi siue ex sua substantia iuncta glo.in titulo de pace Constant.c.nos Romanorum,in uerbo ad nostram,sic in.l.unica.C.de rap.uirg.§.fin autem ibi per diuersas nostri orbis regiones,et in.§.quia igit̄,in aucten.de instrum.caut. & fid. ibi, et dare i cōmune subiectis,quos deus nobis tradidit prius, et paulatim semper adiiciet,et tex.not. in.§.hæc cōsiderantes in aucten.ut omnes obe.iudic.ibi omnibus i prouinciis.iudicibus, quibuscunq; nostris obediunt sceptris,in uniuersa ditione, et q̄ ascendentem uidet,et descendentem solem,et quæ ex utroq; late re est,et Bal.per eum in aucten.habita.iiii.col.C.ne filius pro patre,et in extrauag.ad reprimen.in prin.ibi Ro.Imperiū in cuius tranquilitate totius orbis regularitas requiescit, et ibi, paulo post,diuina pręcepta quibus iubet̄,ꝙ omnis anima Rom.principi subiecta sit,et in titulo de pace Constant.post prin.ibi cognoscat uniuersitas fideliū Imperii,et ibi glo.not.i proœ.ff.in prin. ibi,totius reipub.& in auctentica de hęredi.& falc.in principio ibi,occupatis nobis totius reipublicæ curis, et ibi glo. l.i.in prin.C.de sum.trini.ibi cunctos populos,licet replicari possit ꝑ relatiuum quos,ut ibi doct.et in.l.rem non nouam post prin.C. de iudi. ibi uel in orbe terrarum,qui nostris Gubernaculis regi

tur,qui,et eodem modo poteſt euitari,ut.l.ſi duos.§.i.ff.de excuſatio.tut.ibi uniuerſo orbi conueniens eſt,et ibi Bar.not. licet ille tex.poſſit euitari,quia dicit id,quod ibi determinatur eſſe cōueniens uniuerſo orbi,nō tamen per hoc ponit eſſe unius,et tex. not.in.l.generaliter in fi.C.de epiſco.& cleri,ubi Imperator faciens unam deciſionem,de qua ibi,dicit,& hoc non ſolum in ueteri Roma,uel in hac regia ciuitate, ſed in omni terra ubicunq; Chriſtianorum nomen colitur,obtinere ſancimus,et per.d.l.deprecatio,et not.i.d.l.cūctos populos.C.de ſum.trini.not.Mart. laud.in tract.de princip.not.xvii.incip.ſub Imperio,et addo bonum tex.in inſcriptiōe.l.ii.C.de uete.iur.enucl.ibi Imp.fla.Iuſt. ad Senatum,et ad omnes populos,et in tit.Conſtitution.feuda: c.ii.iu uſi.feud.i inſcriptione,ibi Imperator Lotharius,ęugenio Papę,et uniuerſo Populo,et bon.tex.in.l.fi.in principio. C. de
6 his qui ad Eccleſiā cōfugiunt,ibi, † præſente lege per omnia ualitura loca.l.ii.§.hęc igitur omnia,ibi ſcientes patres conſcripti, ut omnis orbis terrarū homines,et.l.ii.in prin.C.de iur.calum. ibi in omni orbe terrarum,qui Rom.Imperio ſuppoſitus ē, legēdo per parenteſim,et illud qui declaratiue,ut in.l.omnes populi,et ibi Bar.de iuſti. et iur.et.l.iubemus.C.de teſtam.§.quā, ibi hanc edictalem.l.in orbem terrarum ponimus.l.bene a zenone, ante fi.C.de quad.præſcript.ibi pro toto terrarum orbe, &.§.ſed noſtra inſtit.de ſucceſſ.lib.in prin.ibi, quam pro omni natione compoſuimus.l.i.§.cum autem.C.de uſucap.transform.ibi i omnem terrarum orbem, Et hinc eſt forte,q; cum pomo rotūdo coronatur,Imperator,et gerit,ut,& infra dicemus.q.lxxi.ut.ſ. totius mundi primatum poſt Papam habere dicatur, ad cuius in-
7 ſtar pomū eſſe uidetur, † Iudęi etiam ſunt ſub eo.l.Iudęi.C.de iud.in iure Canonico ſilr multa iura ſunt.c.i apibus.vii.q.i.ibi, unus Imperator,cū glo.licet ille tex.retorqueri poſſet,bene uiſus,ut,et per illū in.d.libro de origine principatus char. xlii. col.i.et tex Ambroſii in.c.conuenior.xxiii.q.viii.in prin.ibi Imperatorem,ut pote in cuius poteſtate eſſent omnia,et āte mediū, ibi allegatur Imperatori licere omnia,et ipſius eſſe uniuerſa.c. quo iure.viii.diſt.glo.in.c.fin.i.diſt.q; regis ſunt omnia.c.uolumus.xi.q.i.ibi.omnes noſtrę ditioni ſubiecti,et ibi cęteriq; omnes ſubiecti nobis ſed ille ſupponit nō eſſe ſubiectos omnes in c.futuram.xii.q.i.ibi.Romani principes, qui totius orbis monarchiam tenebant, et ibi per uniuerſum orbem ſuo de gentibus Imperio,et ibi glo.expreſſe notat per illum tex.et.d.c.in apibus,

bus,& specul.idem in tit.de apell.§.nūc tractemus post prin.per aliqua ex dictis iuribus bon.tex.in.c. Imperatores.xi.q.iii.ibi quando Imperatores ueritatem tenent, & pro ipsa contra errorem,iubent quod quisq; contempserit,ipse sibi Iudicium acquirit,nam inter homines pœnam luit,& apud Deū nō frontem habebit,quia hoc facere noluit, quod ei per cor regis ipsa ueritas iussit idem Bal.cons.ccccxviii.petita uenia pen.col.lib.i.& cons. cclxxviii.ult.col.iii.lib.& facit tex.in.c.solitę de maio.& obe.§. prętererea,ubi Deū ait Papa,fecisse duo magna luminaria.i.duas dignitates pōtificalem,& regalem illa præest spiritualibus, ista carnalibus tex.in.c.duo sunt,in principio. xcvi. dist. ubi Papa Gelasius, dicit alloquendo Imperatorem Anastasium, duo sunt quippe Imperator Auguste,quibus principaliter hic mundus re
8 gitur,auctoritas Sacra Pōtificum,& Regalis potestas, † Et cū tali assertioni p Ecclesiā,& canonica iura ac pontifices,non resistatur,approbari uidetur,& approbatur,ut in extrauag.si fratrū uers. quia igitur error,cui nō resistit &c. ne sede uac. Ioan.xxii. cum concordā.imo Ecclesia.s. Mater in Hebdomada Sancta in parasceue,et orando cantat pro Imp.ut deus subditas illi faciat omnes Barbaras natiōes,et i sabbato sancto cœlestem uictoriā cum omni populo. Quibus omnibus cōsideratis,putabam salua semper determinatione.S.M.E.cui me semper subiicio, paratū me palam,& publice corigere cum ea si opus sit,q.q.ista resolui debeat,hoc modo cōsiderando,Quia cum Dominus.p.totius orbis hodie sit,Vicarius Christi summus Pontifex,etiā in temporalibus iurisdictione, & Dominio, ut supra, uisum fuit.l.q.& v.q.ad fi.non recte doct.simpliciter dicant,cum communi,Imperatorem esse dominum totius orbis,quia non uidetur uerū,quātum ad principale primum dominium, et iurisdictiōem,sed quātum ad exercitium,et usum sic in temporalibus, quia ita fatetur Pontifices,et iura Canonica passim, de quibus supra uidimus, Vnde cum fateatur Ecclesia,quę supra omnes est,in utroq; gladio temporali,et spirituali,ut supra quid obstat,q id p uero tenere nō debeamus?et de plano fateri?& hęc uidetur mihi, ita cōsiderando potentissima ratio,pro hac conclusione.s.q post Papā in temporalibus Imperator,sit in exercitio,et usu iurisdictionis in toto orbe primus, et ita uidetur sentire, Bal.alias in.l.i.C.de sum.trini.ii.col.in prin.dum dicit,post Deum,ē Imperator Apostolicus,qui Imperium approbat.c.p uenerabilem de electio.ex quibus apparet suppositum esse uerum,q Imperator,non est Do

9 minus uřis Chriſtianorũ hęc ille. † Dominus aũt ſit, quo ad prĩcipale dominiũ, & iuriſdictionẽ habitu ipſe ſummus põtifex caput Eccleſię Chři Vicarius, locũ Dei gerẽs ĩ terris, ut ſupra ui-
10 dimus in dictis.qq. † quã adminiſtrationẽ immediatã, uſum, et exercitiũ.ſ.tẽporaliũ cõtulit Eccleſia, & Papa ipſi Imp. uniuerſaliter, ut ſupra in.d.qq. declarauimus, cũ Catholica Eccleſia, & doct. hoc mõ puto cõmunem hanc cõcluſionem, ꝙ Imp. ſit Dñs uniuerſi orbis, de iure procedere, & ita uidetur etiam hodie, in Imperatore reſidere Bar. bene uiſus, in.d. extrauag. ad reprimen. in uerb. totius, poſt medium, et hanc diuiſionem, & collationem exercitii, in temporalibus fecit Papa, & Eccleſia in ipſum Impe-
11 ratorem, ne a ſpiritualibus ꝓ tẽporalibus diſtraheretur, † utq; facilius ſpiritualibus, et diuinis uacare poſſet, et Eccleſię, ne ſpiritualis actio a carnalibus diſtraherẽ incurſibus, & Deo militans, minime ſe negotiis ſecularibus implicaret, ut dicit tex. not. in.c. cum ad uerum. xcvi. diſt. &.c. conuenior. xxiii.q. viii. ibi temporalia Imperatorum ſunt ad Imperatoris palatia pertinent, ad ſacerdotem uero Eccleſię cũ ſimilibus.c. duo. xcvi. diſt. & Apoſtolus in.ii. epiſtola ad Thimot.ii. cap. in prin. nõ tamen, ꝙ Papa temporalem gladium, etiam ſupra Imperatorem nõ ha-
12 beat, † quia hẽt habitu, & Dominio iuriſdictionis licet exercitium, uſum, & adminiſtrationem relaxat Imperatori, ut ſupra diximus, dictis.qq.l. et.v. in fi. & ita.d. iura declarantᷓ, & ſimilia q̃ alias per Gurcenſ. in.d. ſuo opuſculo, de coronat. char. xviii. & ſequent.§.ĩ hac, ubi late adducit Papę, & Imperatoris poteſtates diſtinctas, & alterum in alterius iuriſdictione, ſe ingerere nõ debere, niſi opis ferẽde gratia, ut ex ſupradictis liquido conſtat, & tradit notanter Aug. de anch. in.d. tracta.q. xxxvi. art. iiii. per totum, ꝑcipue in uerſ. ad primũ, et ante, in uerſ. iii. dicit Et addo, ꝙ alias idem Aug.i.d. libro.q. xlv. art. ii. uerſ. reſpõdeo, poſt medium, not. in.q. ꝙ reges omnes, etiam in temporalibus Papã recognoſcant, dicit, ꝙ Papa, Vicarius Chriſti, in toto orbe terrarum ſpiritualium, & Temporalium habet uniuerſalẽ iuriſdictio-
13 nem, † licet ipſorum temporalium immediatam adminiſtrationem, non receperit, niſi in regionibus occidẽtalibus Imperii per conceſſionem factam Eccleſiæ a Cõſtantino, ut ſupra late dictũ eſt.q.l. Eccleſia autem non utatur temporalium adminiſtratione, niſi in partibus Italię, mediante Imperatore, quẽ elegit, & nõ aliis regnis, quę ſunt in occidentali Imperio, non propter carentiam auctoritatis, ſed propter nutriẽdum, in ſuis filiis uinculum

pacis

pacis,& unitatis ex quo Imperiũ fuit diuisum,& a diuersis par-
13 tibus diuersimode,& Tirãnice usurpatũ, † Ecclesia ꝓpter uitã-
da scandala,& scisma, Temporalium administrationem i regnis
illis dimisit propter quorum scandalorum uitationem, saluator
humãi generis,uidetur tributarium se etiã fecisse Matth.xvii.
&.c.iam nunc.xxviii.q.i.& addo tex.in.c.tributum.xxiii.q.viii.
in prin.&.c.ꝙ culpatur.xxiii.q.i.& Matth.xxii.illud,ꝗ sunt Cę
saris Cęsari,quod dictum ita uno modo declarauit Oldr.cons.
lxix.consueuit.ii.col.& Igneus i.d.sua dispu.ut supra diximus
q.iiii.& pro.d.ratione,est particulariter ultra Aug.bonus tex.in
d.c.tributum.xxiii.q.viii.ubi tex.not. considerans, ꝙ Ecclesia
quandoq; Imperatori, & Regibus tributum reddidit,dicit not.
de exterioribus Ecclesię,ꝙ Constitutum,antiquitus est,pro pa-
ce,& quiete,qua nos tueri,& defensare debēt Imperatoribus per
soluendũ est,& facit tex.pro.d.dist.administrationis in aucten.
quomo.oportet.episco.in princi.ibi, sacerdotium,& Imperium
illud quidem diuinis ministrans,hoc autem humanis pręsidens,
& ita Imperatoris Romani,omnia esse de iure,citra ea quę Ec-
clesia tenet,sentit post aduētum.S.Christi Iac.aluar.in titulo de
14 pace iur.firm.in prin.iii.col.in prin.in usibus feud. † ꝓprie tamē
Regnum Imperatoris appellari teuthonicum,& Italicũ, scribit
idem Iacob. i titulo de pace tenen.& eius uiolat.in prin.iii.col.
in prin.declaran. tex.ibi,regni partes, & allegat inscriptionē.c.
si qui sunt ꝑsbyteri.lxxxi.dist.c.tibi Domino.lxiii.dist. & bon.
tex.in titulo de prohi.feud.alien.per federicũ,in.§.firmiter, ibi
statuimus tam in Italia,ꝗ in Alemania,ut quicunq; &c.& de Re
gno Italico,idem in.c.i.col.i.ante fi.de noua forma fidelit.uetē
& Italia,& pro.d.cōclusione,supra declarata,Dominum esse to-
tius orbis in temporalibus,Imperatorem,hodie comproban.fa-
ciunt ea quæ habentur infra in.q.liiii. & ita tenet. Deci. cons.
dlxxxviii.uiso puncto in prin.Et ex hac declaratione sequitur,
uideri in eo,manifesta,& clarã decisio, sequentis.q.& Bal. alias
in.c.i.de pace iuram.firmand.col.i.dicit,ꝙ Imperator est domi-
nus totius mundi,& omnes sunt subiecti de iure,licet nõ omnes
de consuetudine,& licet francorum regnum,& quorundam non
sit de Imperio Romanorum non tñ sequitur ergo non est Impe-
rium uniuersale, & ibi subiectis stat demonstratiue non arcta-
tiue,ut,& alias Bar.& alii.in.l.omnes populi,& in.l.i.C.de sum
ma trinit.&c.& seq.q.facit etiam quia Imperator ē Papa & Dei
Vicarius in temporalibus in terris,& repręsentat Populũ Chri

ſtianum, ut ſupra dixi.q.ſecunda, & q.l.in fine nõ obſt.con.Oldr.lxix.de quo ſupra in prin.huius.q. quoniam Card.tenens cõmunem, ut ſupra contra eum in.c.cum ad uerũ.xcvi.diſt.xi. col. reſpon.ad.v.arg.dicit.ll.fidem adhibendam quia cõmuniter, & generaliter receptę ſunt, per.c.ſi canonicis.xix.diſt. & quia aliis ratiõibus probatur, ut ibi late etiam per eum, Et ille Ferd.in.d. libro de origine principatus char.xl. & ſeq.etiam tandem tenet, Imperium à ſede Apoſtolica immediate depẽdere, & Imp. dominum mundi, quo ad protectionem, & defenſionem præeminentiam, & prærogatiuam, & aliter, ut ibi.

QVINQVAGESIMA TERTIA QVESTIO

1 *An Reges, & alij, qui non recognoſcunt in temporalibus Imperatorem in ſuperiorem recognoſcere debeant de iure.*

2 *Imperij translatio ad Romanos, & de Romanis ad Græcos, & de Græcis in Germanos, auctoritate Papæ facta eſt, & poſſet de Germanis in alios transferre.*

3 *Papa ſolus poſſet Imperatorem eligere ex cauſa.*

4 *Rex Franciæ an ſubſit Imperatori & nu. ſeq. & io. & ſeq.*

5 *Regi Franciæ Eccleſia omnem fauorem ſuum præſtat.*

6 *Francigenas non habere filios in poteſtate quomodo intelligatur.*

Hiſpania, & Gallia, Imperatorem an recognoſcat in ſuperiorem

Hiſpania.ll.non utitur Imperialibus.

7 *Francia una eſt, quæ non eſt in Gallia, & quæ.*

8 *Gallia ſub quo tempore a Romanis defecit.*

9 *Regis Franciæ decem not.priuilegia*

11 *Francia aliquando ſub Romanorum Imperio fuit.*

12 *Hiſpania etiam ſub Romano Imperio fuit.*

Germani & Parthi, olim fuerunt hoſtes Imperij Rom.

13 *Rex Hiſpaniæ an ſubſit Imperio. & nu.* 16

14 *Rex Angliæ an ſubſit Imperio. & nu. ſeq.*

17 *Reges qui Imperio non ſubſint remiſſiue*

18 *Imperio qui dicit ſe non ſubeſſe probare debet.*

19 *Imperator in uno quoque loco in Temporalibus habet fundatam intentionem.*

20 *Imperator ubi non habet poſſeſſionem, obedientiam non habet, etiam quod habeat*

merũ

merum ius.

Imperium est uniuersale, licet Francia, & quædam alia Regna ei non subsint.

Reges mundi multi Christiani, & Pagani.

QVINQVAGESIMO TERTIO Quero,
1 † an Reges, & alii, qui non recognoscunt in temporalibus Imperatorem, in superiorem (qui multi uidentur) recognoscere debeant de iure, ut Rex Franciæ, Veneti, & alii similes q sic uidetur. tex. & ibi not. Card. in. c. ius quiritum. ii. dist. & glo. in. c. Adrianus. lxiii. dist. dicen. tamen uidetur, ex prędictis, q aliqui de permissu cõsensu, & approbatione Papæ, & Ecclesię non recognoscunt, & sunt in libertate temporalis gladii, & hoc casu cum Papa, & Ecclesia sit superior etiam in utroq gladio, ut supra uidimus, sicuti potuit uniuersum usum, exercitiũ, & administrationem temporalium, in Imperatorem ipsum conferre cur non alicuius partis prouincię regni, ciuitatis uel loci in aliquẽ? non uideo, cur non Maxime cũ uera, † & Catholica sit cõ-
2 clusio auctoritate Papę factam esse translationem omniũ regnorum, & Imperii ad Romanos, Item de Romanis ad Grecos, & de Grecis in Germanos, & posset de Germãis ad alios transferre, ut late, & not. dicit Aug. de anch. in dicto suo tract. q. xxxvii.
3 i. ii. iii. iiii. v. art. Itẽ, † posset solus Papa Imperatorem eligere ex causa iusta, & rationabili, ut per eundem. d. libro. q. xxxv. art. primo, & in quolibet Regno, Papa potest regem Instituere, ut idẽ scribit. q. xlvi. art. iii. Vnde cum habeat hodie Imperator Imperium ab Ecclesia, & Papa, ut supra dictum est cuius est fidelis, habere debet id sine eorũ præiudicio qui de iure ab Ecclesia habito nõ subessent Imperatori, ut alias cõsiderat not. Alex. cons. xi. iii. col. libro. vii. uers. facit, q not. Qui autem sint isti qui de permissu, & approbatione, & consensu Papę, & Ecclesię Impera-
4 tori non subsint, nec eum recognoscant in tẽporalibus, † in superiorem, aliqui sunt qui id prætendunt, ut Rex Francię per. c. Venerabilẽ extra qui filii sint legiti. col. pen. in prin. ibi insuper cũ Rex de Rege Francorum loquens, in temporalibus minime superiorem recognoscat, ubi. s. Papa id fateri uidetur, & Innocentius quartus declarauit id intelligi de iure, & Abb. i. c. nouit. vii. col. ante fi. de iudic. & ibi Fely. iii. col. ãte fi. uers. ultimo scias li-
5 cet, † q de facto ibi intelligatur, tenet simpliciter Gurcens. i. d. suo libello de coronat. char. xiiii. i. col. sub. §. omnis ad fi. cui Regi Fràcię catholica Ecclesia omnem fauorem suum præstat, nec uult ei præiudicare per extrauag. Bonifa. viii. unam Sanctam de

maio,& obe,de quo supra uidimus in.l.q.ut ex tex.not.in extra-
uag.meruit,de priuilegiis Clem.v.ibi.nec per illã, Rex regnũ,
& regnicolę, prælibati, amplius Ecclesię sint subiecti Roma-
nę q̃ antea existebant, & per eam notat Guilel. de Monte fer-
rato in tractatu de successione Regum.i.dubio.viii.col.in prin
cipio nu.40.& Fely.tradit.d.iii.col.& idem i.c.cũ nõ liceat.viii.
col.uers.vi.considera,extra de præscription.pro Rege Fráci̧ę te
net Bal.ut ab Imperio sit exceptus i tit.de prohi.feud.aliena per
Federic.in usibus feud.§.fi.col.fi.post mediũ, & specul.per.d.c.
uenerabilẽ i tit.de appell.§.nũc tractemus.i.col.& i tit. de feud.
in.§.ii.col.x.&.xv.q.post mediũ gl.not. instit.de patr.potestat.
de qua tñ quomodo intelligat elegãter q̃dã scribunt moder. ui
uẽtes.in.ii.libro dispunctionũ.c.xxii.& bonus tex.in.c.sup spe-
6 cula.de priuileg.extra ibi,† quia tñ in Frãcia,& nõ nullis ꝓuin
ciis laici Romanorũ Imperatoris legibus nõ utunt,& in sui de
cisione licet gl.dicat ibi id esse de facto,non de iure idẽ ꝓ Rege
Franci̧ętenet Bal.in.l.i.ff.de offi.præfec.urb.& in.c.i.ii.col.de in
uestit. in maritũ facta idẽ Io.faber.in rubr. insti.in uerb. fran-
cus euitando illũ tex.ut supra retuli.vii.q.ante fi.& de rõne cur
de iure Rex Frãci̧ę Imp.non subsit scribit ẽt firman.in tract.de
gabell.i.parte col.ii.s.quia Carolus magnus in cuius ꝑsona fuit
trãslatũ Imperiũ in Germanos nõ uidet uerisimile, ꝙ uoluerit
suum temporale patrimonium, q̃d erat Regnũ Franci̧ę alteri su
biicere qui immo semper fuit in sua diuturna,quasi possess. Rex
Et Hispanias,& Gallias Imperatori nõ subiici aliquo iure nec
eum in superiorem recognoscere de iure late probat ille Epis-
copus in libello de origine principatus, char.xxii.&.l.&.liiii.
& seq.quia Hispanos gens Gothorum a iugo Rom. liberauit,
Hispani.incolatu postea effecti item quia constat gloriosos Re
ges Hispaniarum post illam infelicem cladem qua saraceni, om
nes fere Hispanias ad cultũ ueri dei,& eorumdem Regũ prin-
cipatũ reduxerint nã serenissimi Reges Castellę octo potẽtissi-
ma Regna,& latissimas ꝓuincias Deo auxiliãte fidei catholicę
adiecerũt,& Dominio eorũ addiderũt q̃ regna tres Metropoles
toletanã Hispalẽ,& Cõpostellanã ac.xxv.Amplissimas Dioce
ses cõstituũt,&,ꝙ Reges inclytis.Arago.gl'iose ꝓ fide certarũt
uictoriis,& incremẽtis regnorũ ẽt cõtra Arabes,Iacobus filius
Regis petri Baleares insulas sub ditione Mahometica degentes
est aggressus,& maioricã,& Minori cã,& residuũ utriusq; insulę
fidei lucro fecit,& ualentiã ciuitatẽ nobilissimã Item,ꝙ sic Re-
ges

ges Portugallię qui multa castra quæ in solo Africæ a perfidis Mahometis potenter acquisiuerunt, & tuentur unde hos princeps non subiici Imperio ait ille, iura naturalia, diuina, & humana uoluere, et præsertim quia a faucibus hostiũ regna eripuerũt post gl. in. d. c. Adrianus. lxiii. dist. et Bal. in. l. ex hoc iure. ff. de iust. & iure Imol. & doct. in. c. sup specula de priuileg. et l. c. et si necesse de donat. inter uir, et uxor. subdit item ille item char. lv. ii. col. ꝙ. in. ll. Hispanię cauetur, ꝙ quicunq; l. Imperialẽ recepe rit capite puniat, & ait notari in. d. iuribus, et per Paul. i Clem. præsenti de cẽsibus unde, ꝙ Hostien. dicit paucas ꝓuincias uti. ll. Imperialibus, Non Franciam, non Hispanias nõ Angliã neq; Vngariam neq; plurimas alias, Et etiam, ꝙ uterentur eis Hispanię, et Francia, et illas legi in scholis et iudiciis permittant, non per hoc fatentur se Imperio subditas, tum quia id non sequitur de necessitate, ut ibi ꝓbat, p. l. ii. ff. de orig. iur. ibi placuit. x. uiros constitui per quos peterẽtur. ll. a gręcis, & in. §. tum quia id nunc contingit ex præcepto, et confirmatione regum eorum qui tales. ll. tanq; optima, et naturali ratione conditas in suis quoq; Regnis seruari uolunt (ut, et dic tu Romę etiã, et in terris Ecclesię uidemus) Et, ꝙ licet iuribus aliquibus, de quibus etiã infra dico, habeãt Hispanias, et Gallias Imperio subiectas fuisse ui, et Armis fuisse dicit, unde, ꝙ iure naturali recte se in pristinã libertatem reponere potuerũt, ut in. d. loco late. char. lviii. col. i. quod latius probat char. xxvi. et seq. prouincias. s. a uiolento iugo seruitutis se posse liberare propria authoritate iure naturali, diuino, et humano, et char. xxviii. in. iii. genere probatiõis de quo infra. q. lxxxii. Cõcludens, ꝙ primo Hispanias iuste, et recte liberas esse ab Imperio, & ab Imperatoribus nolentibus, aut non ualentibus easdem defendere nouem fundamentis id principaliter probans, præsertim præscriptionis, Demum. ii. char. lxi. & seq. etiam deducit Franciam principaliter nõ subiici Imperio multis testimoniis, et rationibus præcipue quia, & ipsa regnum recuperauit ab hostibus. Item quia, & regimen Francię dignissima conditione Imperii pars est pari diuisione etiam legis dignitate, & authoritate cum, et Frãcia Imperium quondam obtinuit, aut ibidem iura eius exercuit, ut ait patere in historiis approbatis, & in Regno Caroli Magni appellato Item quia nõ uidetur uerisimile immo absurdũ, & ab omni rõne alienum, ꝙ Carolus Magnus in cuius personam translatum fuit Imperium in Germanos, passus fuerit, Regnum Francię quid suum erat patrimo

nium uelle alicui subiicere, q, & si fecisset non potuisset in præ-
iudicium Regię dignitatis, & successorum postremo prædictus
Episcopus.char.lxii.& seq. soluit ratiões factas cõtra Reges, &
Regna Hispa.char.l.& seq. & alias cõtra Regnũ Frácię necnon
aliquas cõtra utrãq; natioñe pcipue cõtra Hispa. illud Mach.
i.viii.c.ubi de eis subditis Romãis fit mentio.& q id narratiue
ponat nõ approbatiue. Et illa iura quibus contra caueri uidet
ut supra dixi, et specialiter de Francia, in.l.fi.C.de municip. &
origin.lib.x.& l.in nomine domini.C.de off.pręf.affrice sic, &
idem, q in Historiis legit Rom.Imper.subiecisse Franciã præ-
cipue Cęsarem quia uidi licet iniuste fuit, & ui. Et in Gallia ll.
Imperatorum non seruantur nisi inquãtũ fundantur ratione na-
turali Bal.not.in.l.nemo in principio.C.de senten. & in.c.i.§.in
iuria alias.§.factum de pac.iura.firm.quẽ refert Paris de puteo,
in tract.de sindic.in parte testis.c.ii.incip.fui interrogatus in fi-
ne, & Barthol.Cassaneus.con.lxiii.quidã col.vi.nu.24.sed no-
uissime Taurinen.in rubrica.ff.col.xii.contra Fabrum, tenẽt, &
q in.d.c.i.de spons.d.Fabri non probatur, Vnde, q iura in uer-
bo Francus, loquũtur de Francia, que est in Gallia, quam subdi-
tã fuisse Ro. Imperio, certũ dicunt, ut aiunt Clarissime liquere
ex Cęsare Suetonio, & aliis historicis, et, q defecit Gallia a Ro
8 mãis sub Nerone, ut Sueton.i Nerone scribit, † & qualiter Iusti-
nianus meruit francus appellari tradit ille in.ii.dispu.cap.xxii.
cui tamen.d.moder.d.loco, non astipulantur tanq̃ narranti rem
nõ uerisimilem, et ridiculam idem nouissime pro Rege Ias. in.l.
i.C.de sum.tri.et fide cathol.iii.col.ante fi.et Card.in clem.uni-
ca de iureiuran.in prin.ii.col.iiii.oppo.declarando not.ut ibi, et
late etiã reassumit Firman. in suo tractatu de Gabellis.i.parte
i.col.et seq.ii.q.et Ias.in.d.ii.col.dicit cõmuniter teneri, q Rex
Francię de iure nõ sit subditus Imperatori, per.d.c.uenerabilem,
et tangit Mart.laud.in.d.tract.de principib.not.xvii.ad fi.remit-
tens se ad dicta per se in sua disputatiõe legitimatiõum, et glo.
in extrauag.Io.xxii.prodiens, de crimi.fal.et idem Regnũ Frã-
cię nullo iure subesse Imperatori per not.in.c.q clerici de foro
compet.et.c.Adrianus.lxiii.dist.et Bal.in c.olim de rescript.re-
fert Card.Iacob.in.d.suo tractatu nouiss.de concil.lib.iii.arti.
9 i.fac.cxxix.col.i.in prin.et fac.cxxxi.col.i.in fine, † et alias du-
cẽ not.priuilegia Regis Frãcię, referunt Moder. de sylua Galli
in tract.de beneficio.ii.parte.q.xxiii.i.col.& sequenti. Sed quia
cõtrarium multi tenuerũt etiam de Rege Francię, in.d.c.per ue-
nerabilem

uenerabilem, illum tex. de facto loqui intelligentes Bal. alias in c. i. de pace ten. & iuram. firmanda in prin. col. i. post gl. ibi dicit, peccare frãcigenas, & multos alios Reges, qui, ut de iure debẽt, non sunt subiecti de cõsuetudine Imperio Rõm. & , ꝙ ibi glo. dicit Rem Frãcorũ esse sub Imperio Romanorum arg. ꝙ quia semel fuit ergo est quia semel uerum semper uerum idẽ contra Regem tenet Arct. in §. ius autem in fine instit. de patr. Potest. Bar. in. l. si duas. §. grãmatici de excus. tut. & gl. in. d. c. super Specul. & in. c. adrianus. ii. lxiii. dist. & super hac. q. Impressa reperit plenissima disputatio celebratiss. Iurisco. Do. Io. ignei, i sua dispu. præallegat. an. Rex Francię recognoscat Imperatorẽ p. vi. char.
10 plenas, & plures, † Ibidemq; post eã an saltem i temporalibus recognoscat summum Pontificem per multas col. & specialis tractatus etiam Io. feraldi de iuribus, & priuilegiis Regni Francorum in. iiii. uol. tract. ne uidear alienis laudibus, transplantãdo has paginas nostras implere, ubi uidendum est, pro altiori indagine, & ab ouo. & ab unguiculis, materiã, & historias repetẽdo
11 † unum tamen non omitto, ꝙ, et Franciam, aliquando Romanorum Imperii fuisse etiã iura met nostra testantur, ut. l. i. C. de offi. præfec. pret. afri. in prin. ibi, et omnia quæcunq; in partibus Hispanię, uel Gallię, siue Francorum aguntur; et per illum tex. not. glo. Regem Francię esse debere sub Imperio glo. i. in. tit. de pace tenenda, & iur. firm. in prin. in usi. feud. & in. c. uolumus. xi. q. i. ibi loquens Imperator, ut omnes nostrę ditioni subiecti tam Romani ꝗ Franchi Alẽmani, & Hispani, et ex historię ueritate omnes Gallos Romãis principibus paruisse, & quo tempore, & de ipsis, et Francis. contra Accurs. & Moder. scrib. eleganter; dicti moder. in. ii. lib. dispu. cap. xxii. & notat Card. in. c. ego i fi. lxiii. dist. post Archid. & tex. ibi olim. s. Rom. Imp. tenuisse Frãciam, & de Hispania ultra dicta iura, tex. in. l. relegatorum. ff. de interdict. & relegat. §. interdicta, ibi Imperator, et ibi pręsidi prouincie Hispanię rescripsit, & tex. clarus i. l. ii. §. capta deinde Sardinia &c. Item Hispania, & in inscriptione. l. si a sponso. C. de donat. ante nupt. ibi ad. Vic. Hispanię; & ad comitem Hispaniarũ scribit Imperator in. l. cum seruũ. C. de seruis fug. condendo l. et ad Vicarium Hisp. in. l. uitia. C. de acquir. poss. & in. l. ii. C. si per uim uel alio modo, et sentit. l. pcia rerum. §. fin. ff. ad. l. Falc. & meminit de ea Tex. in. l. seruus. §. i. ff. de statu lib. Germa. etiã & parthi hostes Imperii fuerũt. l. hostes. §. fin. & . l. latrones. ff. de captiuis, et postlimi. reuer. &c. Oldr. con. lxix. consueuit col. i.

post.i.Machab.viii.cap.de Gallia, ꝙ paruerit Imperio ĩ inscrip-
tionũ.l.ĩ criminali.C.de iurisd. omni.iud.ibi ꝑfecto ꝑtorio Gal
liarum licet ad.d.l.ii.Igneus conetur respõdere, in.d.sua dispu.
col.xix.et ad.l.fi.ff. de censib.et de Hispania etiam infra quędã
13 tangam proxime; † Prætendunt, et quidam alii Reges, et princi
pes simili iure non subesse Imperatori, ut Rex Hispanię, ut per
glo.in.c.Adrianus.lxiii.dist.ii.Abb.et alii in. d.c.nouit, et in
d.cap.uenerabilem de elect.et in.d.cap. per uenerabilem extra
qui filii sint legi. et per Firma. late in. d.ii.q.i. parte de Ga-
bellis, et infra dicam, et Card.in.c.ius quiritum.ii. dist. et supra
14 dixi; † & rex Anglię, ut tangit Bar.in.l.hostes.ii.col.ff.de capti
uis, et de Rege Francię, Anglię, et hispanię Abb.et alii tangunt
in.c.per uenerabilem qui fi.sint legiti.et Fely.in.c.cũ non liceat
de præscript.col.vii.et cum eo, Io.Franc.Balbus in tract.de prę
scrip.v.uol.tract.char.ccliii.ii.q.nu.4. et Ias.in.l.i.C.de sum.tri.
col.iii.et.D.Nicolaus de Vbaldis in suo tract.de successi. ab in
test.v.char.ii.col.uers.ultimo legitimandi modus, ubi inter alia
multa ponit de Rege Anglię pręcipue, ꝙ debeat recognoscere
15 Ecclesiam, † et quia si non facit ideo habuit tot tribulationes,
et est bonus tex.in.c.dilecti de foro cõpetent. ibi omnibus An-
16 glicis a sede Apostolica indultum, † De Hispania, ꝙ non subsit
Imperatori, ut supra, etiam not. Bal.in.l.ex hoc iure.i.col.iii.q.
ff.de iusti.et iur.Moder.Hispa.insti.de act.§.sed iste col. xiii.in
medio post gl.pro singul.i.d.c.adrianus.ii.lxiii.dist.Oldr.con.
lxix.in fine illa ratione.s.quia regnum a faucibus infidelium te-
nuerunt, & sic non habuerunt ab Imperatore idem per.d.glo. &
aliã i.c.et si necesse de donat.inter uirũ & uxorẽ notat, & tenet
Guilelm.de Mõteferrato in tract.de success.Regum.i. dub.col.
viii.in prin.nu.40.viii.uol.tract.& de Rege Hispanię, & Frãcię,
idem.D.Ludouicus Montalt.in tract. de reprobatione sentẽtię
Pilati art.iiii.§.i.ĩ prin.x.uol.tract.& ĩfra seq.q.ãte finẽ, et Ant.
sicul. in tract.de ptãte Reg.q.xxii. post.d. glo. sing. Sed Bal.si
bi cõtrarius in.l.executorẽ.C.de execu.rei iud.vii.col.ĩ fi.not.d.
§.interdicere, ad id quod Hispania est sub Imp. quia olim rege-
bat̃ p præsides Imperatoris, † Et de ꝑdictis, & quibusdã regi
17 bus nõ recognoscentibus Imperatorem tradit aliqua Ant.sicul.ĩ
tract. de potestate regia.q. ciiii.i.col.in hoc ergo dicendũ puto
breuiter, ꝙ si isti ab Ecclesia & Papa ꝓbẽt se exẽptos ab Impe
ratore cui Eccl̃ia dedit tẽporaliũ exercitiũ, usum, & administra-
tionẽ uniuersalẽ, ut supra dictũ ẽ, iure pleno, ei nõ subsint supra-

dicta

dicta rõne, quia sicuti.s. Papa, & Eccl'ia potuit Imperatori id cõ cedere, & ab ea recognoscit Imperium, Imperator secũdũ cõmu nem sententiam supra relatam ita sine dubio fateri oportet po tuisse unum, uel plures ab eo eximere. Et Rex Siciliæ est talis quia non est subditus Imp. sed uasallus, & ligius Ecclesię clem. pastoralis. §. rursus de re iud. et q̃ infra dixi. q lxxiiii. & ibi qs
18 Papa primo dederit, † Vis ergo erit I hoc, q. s. q se ita ab eo exẽ ptum dicit cõsensu. s. et approbatione Ecclesię, et a Papa, id pro bare debet, ut per glo. not. in. d. c. Adrianus. ii. lxiii. dist. & cũ ea
19 late Firm. in. d. ii. q. † & quia Imperator iure Canonico hẽt suã intentionem fundatam in uno quoq; loco in temporalibus, ut su pra dictum est. q. lii. post Alex. cons. lxxxvii. in fi. lib. vi. et iuxta doctr. Bar. in. l. quotiens. ff. si quis, & in. l. omnis diffinitio. ff. de regulis iuris Matthesi. not. xix. not. q; sententia in. l. i. ff. de regu gulis iu. Rot. in decis. cccl xxiiii. fuit I fi. in nouis cũ simil. et cũ hac resolutione in hoc primo membro uidetur sentire Bar. in. l. neq; de decurio. libro. x. dum dicit, q; qui non subest Imperio su best Ecclesię, nisi etiam priuilegiũ habeat ab Ecclesia, quia tunc neutri subest, Aut aliquis nõ recognoscit Imperatorem in tem poralibus, ex longo usu, & tempore, et tunc pro intelligẽtia, Vl
20 terius dicendum est, ut in seq. q. liiii. † Notandum tamen est, q; Regna quæ non obediunt Imperatori in eis ius dicere non po test nam quo ad obedientiam inspicitur possess. & non merũ ius l. i. C. de sum. trinit. et fide cath. Bal. not. in. c. olim de rescript. & tenet nouissime in not. q. concilii cõgregandi Card. Iacobat. in suo tractatu nouiss. de concil. libro. iii. artic. i. fac. cxxxi. col. i. in
21 fine, † Et dicit Bal. not. alias in. c. i. col. i. de pac. iur. firm. q; licet Regnum Francorum, & alia aliqua non sint de Rom. Imp. nõ se quitur ergo Imperium non est uniuersale, aliud enim est dicere
22 uniuersale, aliud integrũ, † & xvi. Reges alias Christianos. xix. Paganos enumerat Tractatus de num. Card. vi. char. vi. uolũtra ctatuũ, & iura Can. quæ de uariis Regibus mentionem faciunt refert Io. ferald. in tract. de iurib. & priuileg. Regn. Franc. col. i. secũdo iure. iiii. uol. tracta. ubi uideñ. & supra etiã dixi. q. xviii. ad finem ubi etiã uideñ. Alias omnes Reges subsunt Imperato ri nisi probent se exemptos gl. in. c. Adrianus. lxiii. dist Firman. in tractatu de Gabellis. i. parte. col. ii. & probatur clarissime ex q. lii. supra, & idem cum glo. in. c. in apibus Io. bertach. in tract. de Episcop. v. uol. Tract. char. xci. col. iiii. xvi. q. nu. 36. nõ p hoc tamen est, q; non etiam subiiciatur omnes Reges terrę Romano

Ponc.c.omnes de maio.& obe.c.ualent.lxiii.dist.in.c. nouit de iud.& not.in.c.per uenerabilem, qui filii sint legit. Ant.sicul.in Tract.de potestate Reg.q.pen.& probant supra dicta.q.l.

QVINQVAGESIMA QVARTA QVESTIO

1 An merum Imp. aduersus ipsum Imp. praescribi possit.
2 Praescribi an possit, ut quis in superiorem non recognoscat Imp.& nu.seq.& .7.
4 Praescriptio nō procedit contra suppremam potestatem Principis, nec contra obedientiam eius.
5 Praescribere Ciuitas Imperium non potest ita, ut excutiat iugum Imperij ab Imperatore.
Praescribi non potest, quod non appelletur ad Imperatorem.
6 Praescribi non possit, quod quis non subsit Papae.
8 Priuilegium praetendens sufficit, quod tempus alleget, not. dictum, & cautela.
9 Veneti quomodo libertatem habeant.
10 Veneti an absque priuilegio essent liberi.
Venetiae dicitur hodie communis Patria.
11 Florentini quomodo, & a quo libertatem habuerint.
12 Lucana ciuitas cur, & a quo libertatem habuerit.
14 Senensis Ciuitas an subsit Imperatori.
15 Ducis Mediolanensis priuilegium, & erectio.
16 Perusina Ciuitas olim libera, & quomodo sub Ecclesia.
Fani, Arimini, & aliorum Dominorum Italiae.
17 Consilium solenne Ciuitas habet iurisdictionem.
Ecclesiae iugum suaue & onus eius leue.
18 Paulus Papa. III. Ciuitatem Perusinam, sub pace restituit de anno. M.D. XXXV. mense octobris.
19 Cardinalis Reuerendissimus, & Illustrissimus Marinus de Grimanis Venetus Perusiae, & Vmbriae Legatus sapientissimus.
Plenitudinem potestatis nō habent qui priuilegium etiam latum habent, nec illam praeeminentiam in suis proprijs Territorijs, quam habet Imp. in suo Imp.
20 Ciuitas Ianuae.
Qui praescripserunt merum Imperium contra Principem de consensu eius praesumuntur.

21 *Reges qui subsint Imperio. & nu. seq.*
23 *Praescribi quanto tempore, & qualiter Imperialia, & fiscalia possint.*
24 *Liber an sit Castrum Ciuitas uel locus recognoscens de pallio uel alia principem*

QVINQVAGESIMO QVARTO Quero,
1 † an aduersus ipsum Imperatorem merum Imperiũ praescribi possit, & quomodo, & omissis disputationibus cõmunis ui detur conclusio, ꝙ sic secundũ scribent. in. l. Imperium. ff. de iurisd. om. iud. & not. Bar. in. l. hostes ad fi. ff. de capti. & postlimi. reuer. ubi de ciuitate Florentię, & Pisana ponit quas dicit superiorem nõ recognoscere, & clarius col. ii. supponit in not. q. quẽ desinere esse sub Imperatore etiam per praescriptionem, & idem principes posse praescribere iura Imperii in eorũ regnis, cũ Bar. in. d. l. hostes Abb. in. c. cum contingat. iiii. col. in prin. ex. de for. comp. & in. c. per uenerabilem ad fi. uers. puto, ꝙ iste princeps extra qui filii sint legit. & latissime ad utrãq; partem disputauit Alex. in sua dispu. Sigismundus Romanorũ Imperator in. ii. q. & ita magis cõmuniter teneri, ꝙ. s. aduersus ipsum principẽ merum Imperium praescribi possit, Moder. Taurinen. testantur in d. l. Imperium. viii. char. i. col. in prin. ubi etiam, & ipsi disputatiue tentãt respondere iuribus pro communi allegatis ac rationibus, & ista conclusio clara uidetur quo ad id, ut. s. in regno suo quis iura Imperii praescribat secundum omnes ubi supra, & idẽ eum scrib. in. d. l. Imperium, & in. l. i. C. de mancip. lib. not. & tenet Mart. laud. in. d. tract. de principibus. not. cxxxviii. merũ Imperium, & late. Episcopus Zamoren. in suo libello de origine prin. char. lviii. & seq. §. vi. dato praecipue, concurrente scientia, & patientia Imp. quia patientia in actibus obedientialibus praeiudicat. l. si filius. ff. de petit. hereditt.
2 † Sed uis, & difficultas est an ita praescribere quis possit iura Imperii aduersus Imperatorem, ut ipse nõ sit sub Imperio, &, ꝙ nõ recognoscat Imperatorem in superiorẽ Abb. in. d. c. per uenerabilem ad fi. dicit, ꝙ non uidetur, hoc iure possibile quia sine possesione praescriptio non procedit, & quis non potest se ipsum possidere, idẽ notanter sentit Bar. in. d. l. hostes. ii. col. uers. & idem dico, dum not. declarat ꝙ licet aliqui reges uel alii se subtrahãt ab uniuersali Dominio Imperatoris praescriptione priuilegio uel similibus, non tamen negare debent ipsum non esse Dominum, & monarcham totius orbis, & per hoc nõ desinant esse de Ro. Imperio idẽ Abb. prout

in.d.c.per uenerabilem ad fi.in.c.cum non liceat de præscrip.v. &.vi.col.in prin.ubi not.dixit, ꝙ putat Bar.non bene sensisse in l.infamem.ff.de publ.iud.in fi.& in.d.l.hostes in fi,ubi sensit, ꝙ contra Ro.Imperium possit aliquis princeps uel cõmunitas præscribere,ut sit exceptus , uel excepta, & loco Imperatoris sit in suo territorio nullum i superiorem recognoscendo quia.s.dicit id non uideri possibile per illum tex.ubi est, ꝙ obedientia et ius superioritatis non potest præscribi, bene fatetur quem posse pręscribere iura Imperii,ut supra uidimus, & per iura quæ ibi sed; ꝙ ipse possit præscribere,ut nemini subsit nõ est possibile per rationes de quibus ibi antea,et hosti.& iura, & Bal.ubi ibi Fely. amplissimum iuris pelagus ibidem.iiii.col.& sequẽtibus reassumẽdo tenet.q.primo ꝓ utraqꝫ opi.et parte loca infinita congerit an pręscribi possit,ut.s.quis nõ recognoscat Imperatorẽ in superiorem fere per.iiii.col.plenas, ubi uidẽdũ est,ita enim ꝓ utraqꝫ sententia abunde cumulat,& etiam multos docto.sibimet cõtrarios,ut dicat Fely.tutius putar notari de aliquali subsistẽtia seu obscuritate q̃ de audacia i isto ampliabili passu, & ideo ipse simpliciter subiungit in co.xi.cõsiderationes magistrales quas ibi uide inter cęteras ibi.ix.loco col.fi.i prin.dicit post Bar.et Ang.
3 in.l.ii.de rei uendic. † ꝙ licet quędam loca nõ subsint Imperatori,non restat quin dicatur Dominus uniuersi , et idem de hoc ultimo tradit Ias.in.l.i.C.de sum.tri.iii.col.in prin.et de sum.tri. post Bal.et angel.et Bar,ubi ibi quid dicendũ ubi tantus uir pręcise se nõ determinauit temeritas esset si ego minimus inter om
4 nes auderem, † Addo solum in materia quedam,nam Ias.in.d.l. Imperium.ix.col.tenet contra supremam potestatẽ principis nõ procedere præscriptionem,et , ꝙ nunq̃ contra obedientiam principis præscribatur post glo.in.c.cum non liceat supra allegato et glo.et doct.in.c.cum inter de consuet.Bal.in.l.i.col.vi. C. de emancip.lib.et in.c.i.quæ sint regalia,et cum Abb.in.d.c.cũ nõ liceat,Moder. Taurinen. in.d.l.i.in prin.ff.de off. eius.v.col. in
5 prin. † & nouissime , etiam.D.Deci.in not.q.ciuitatis Senarum cons.cccvii.uiso puncto col.ii.ante fi.libro.ii.dicit notanter , ꝙ Imperator ẽ Dominus totius mũdi,et summus superior.ll.uulg. respectu uniuersalis iurisdictiõis ideo nulla ciuitas licet etiam merum Imperium,et Principi etiam reseruata præscriberet non tamen excuteret Iugũ subiectionis,quominus dicatur recognoscere Imperatorem,quia non potest præscribere ciuitas nesubsit alicui post Abb.in.d.c.c.cum non licet , et per uenerabilem ubi

supra

ſupra etiam poſt not. per Ang. in. l. hęc autē in fi. ff. de ſerui. urb. prædi. dum uult, ꝙ cumulatiue ſeu cōmunicatiue cum Imperatore quis poſſet præſcribere Imperium, et iuriſdictionem ſed nō abdicatiue, et priuatiue ad Imperatorē quia libertas cōtra principem non pręſcribitur, ut quis ei nō ſit ſubiectus ſic. D. Deci. d. loco unde cogitandum, et idem ſentit Bar. in. l. neq;. C. de decurio. lib. x. ibi quicquid non ſubeſt Imperio eſt ſub Eccleſia Et Bal. not. in auct. quas actiones. C. de ſacr. ſanct. eccleſiis col. fin. in prin. tradit. non poſſe præſcribi, ꝙ non appelletur ad principē quia hoc pertinet ad ſummā iuriſdictionē, licet bene poſſet præſcribi, ꝙ nō appellet᷑ ab Epiſcopo ad Archiepiſcopū, quia id nō ſpectat ad ſupremā iuriſdictionē ſed ad inferiorem, et per. c. uenientes de iure iuran. quæ ait bene notan. Et Io. Franciſcus Bal. in tract. de ꝑſcript. v. uol. tract. char. ccliiii. i. q. et ſeq. ponit. q. concludit, ꝙ ea quæ competunt principi in ſignum ſuperioritatis, ut præſtatio cenſus uel tributi non præſcribat᷑, niſi ſit conceſſa immunitas ab eo, et inuiolata ꝑmanſerit per. xl. annos poſt Iaſ. late in. d. l. Imperium. col. x. contra inferiores autem ſic remittendo etiam late Sat tamen eſt, ꝙ p. xi. concluſiones principales in hac materia per Fely. ordinatas in. d. c. cum non licet in practica, et effectu res reducitur ad deciſionem cuiuſlibet quæſtionis, quæ exoriri ex ea poſſet, ut ibi per eum non ſtando in ſubtilitate iuris ſed in cōmuni obſeruantia quando loca uel regna Imperatorem non recognoſcunt, ut p Fely. magiſtraliter. d. loco ubi omnino uidendum eſt, & cum eo Io Franc. Balbus infra citato loco de præſcript. ii. q. licet Moder. Taurinen. ī proœ. ff. iii. col teneāt ſimpliciter Imperium poſſe abdicatiue præſcribi, & dicūt factū a Regę Francię Hiſpanię Anglię, et Dominio Venetorum, Sed melius cōſiderādo uidetur in his, ut ſupra latius, & infra in hac q. & ſupra proxima præcedenti, & eſt uerum, ꝙ Paulus de Eleaz
6 relatus ab Alex. lib. vii. conſ. xi. nu. x. ałs cōſului col. iii. † dicit eē ꝑſcriptibile, ꝙ q nos ſubſit Imperatori, licet nō, ꝙ non ſubſit Papę per extrauag. unam ſanctam Bonifa. viii. de maior. & obe. illa ratione ꝓ primo dicto, quia Imperator hodie habet Iuriſdictionem ab Eccleſia, cuius eſt fidelis, ut ſupra etiā uidimus ſuo loco unde habet ſine eorum præiudicio, qui non ſubſunt Imperio quaſi ſentiat, & uelit dicere, ꝙ licet quis non ſubſit tūc Imperio tamen ſuberit Papę, & ſic aliquem habebit in ſuperiorem unde ceſſabunt rationes in contrarium, quæ conſideratio uidetur prima facie ſatis urgens, ſ. conſiderando, ꝙ licet quis libertatem

prescribat contra Imperatorem subsit tamen Papę, etiam in temporalibus, unde uidetur, ꝙ possit per .d. rationem, sed tamen aduertendum est, quia Fely. hoc dictum, & hanc rationem Paul. de quo meminit Alex. d. loco in. d. c. cum nō liceat. v. col. post prin. uer. & dicit optime, & col. seq. ante fi. uers. super qua ratiōe not. declarat aliter considerando, ꝙ aut tales qui prescripserunt contra Imperatorem, obediunt Papæ in temporalibus, & ipse in eis exercet gladium temporalem, & tunc procedit de plano, ut contra Imperatorem præscripserint, aut tantum uerbis dicunt se subesse Papę tamen re uera inter Papam, & eos nō interuenit exercitium, nec aliqua obedientia recognitionis temporalis, & tunc responsio non uidetur tuta, quia requiritur, ꝙ fuerint a Papa tales habiti, & tractatui, ut subiecti immediate per eū, ut notâter per eum, quia sola. s. generalis præeminentia Papæ, non redacta ad actus ordin. præiudicantes nō sufficit, ut ibi per ipsum, dictā considerationem notâtem, quia nō inuenies in tuis scartafaciis, & Ant. sicul. tamen post Fely. ubi supra in tract. de potestate, et excell. reg. q. ciiii. i. col. in fi. dicit quicquid late ꝑ, & cōtra Fely. dicto loco in hac. q. scribat, sibi placere opi. affirmatiuā cū Bar.
7 in uariis locis. s. ꝑscribi posse, † ut quis non recognoscat Imperatorem in superiorem, & Abb. in multis lectu. & cōsil. subdens ii. col. post mediū post Card. Præposi. & Alex. ꝙ quicquid super hoc multum disputari possit, sufficit ex cōmuni obseruantia sic esse receptum, & facit, quia Imperator potest id cōcedere alicui, ne recognoscat superiorem. c. quicunq. xi. q. i. secūdū Anton. sicul in tract. de potest. regia. q. lxxxviii. ad mediū ergo, & ꝑscriptione uidet̃ induci posse. qa paria sunt, gl. in. c. nouit de iudic. Oldr. Abb. Innoc. Alex. Bal. ubi Deci. cō. dlxxiii. i casu. col. ii. & dlxxxvi in causa col. i. & dlxxxviii. uiso, col. iiii. Fely. in. c. accedente de præscrip. Et Hæc sufficiātur pro nunc in hac difficultate retulisse, addendo, ꝙ Petr. de Monte in dicto suo tract. de monarchia ad fi. i. q. ante fi. uers. licet autem, dicit, ꝙ Rex Frācię Hispanię, & multi alii principes non recognoscunt Imperatorem in Dominum allegantes in exemptionem, præscriptionē tanti temporis cuius memoria initii non existit, ꝙ sufficit, post Bar. in. d. l. hostes, † & Moder. & Abb. ubi ibi, et q̃ ciuitates fun
8 dant se in priuilegio sufficit id allegare, & ad eius probationem adducere tempus secūdum mat. l. cum de in rem uerso, de usuris & de censibus peruenit, & quæ Archid. ubi ibi, & adde tu per. d. remedium, quę not. singulariter Bar. in. l. celsus. ii. col. ff. usucap.

Aret.

Aret.in §.nouissime.ii.col.inst.de usucap.Veronens.caut.cviii.
in præscribenda Alex. con.xlviii.ad fi.v.libro Oldr. not. cons.
cexcvi.de iure uers.sed huic,& in not.casu cũ eo.D.Decius cõs.
cclxxi.ii.allegatione.ii.col.ad fi.& dixi in caut.mea iudiciorũ
xii.sine tit.Non omittam tamen, quæ alias obseruaui tradita a
docto.de quibusdam ciuitatibus,quæ ex se reguntur, et merum
9 imperiũ habent ac principis iura,in earum territorio,† Et Impe
ratoris Serenissimum Dominiũ Venetorum qui Veneti liber-
tatem habere uidentur, priuilegio Imperatoris, et non solum,
ex præscriptione tanti temporis,ut forte multi credunt, nam pri
uilegium eorum bullatum Bulla aurea tradit Alb. in.l.i. C. de
sum.tri.et fide cath.se uidisse,& Ias.ibi sequit᷑, col.iii.et in.l.ex
hoc iure col.iiii.ff.de iust.& iur.& in.l.i.§.nunc uideamus.ii.not.
ff.de op.no.nuncia.Moder.Taurinen.nouissime in.d.l.Imperiũ
ff.de iur.om.iud.xxvi.col.Martinus Laud. i tractatu de priuile
gio not.ix.ciuitas post Alb.& Bal.& in tract.de crimen.lęsę ma
iest.not.li.Veneti dicit,ꝙ Veneti habent libertatem uel ex pri-
uilegiis Imperatoris uel per patientiam eius, uel, ꝙ secundum
Bal.in.c.sicut de iure iur.forte habent a Papa,& de dicto priui-
legio Venetorum meminit etiam simpliciter.D.Nicol.de Vbal.
in tract.supra allegato de succes.ab intest.d.v.char.ii.col. ad fi.
uers.Veneti enim dicũt post Bal.in.l.decernimus.C.de sac.san.
eccles.col.ii.ubi,ꝙ iuste dominatur,Dux Venetorum,et Ianuē-
sium,licet dicat se non insistere,quia in facto consistunt, et de re
gimine Venetorũ,etiam probabili,& laudabili meminit Bar.in
tract.de regimie ciuit.col.pen.ãte mediũ,& Purp. Moder.Tau
rinen post Bar.& Abb.de dicto Venetorum priuilegio in.l.i.in
prin.x.col.ff.de off.eius.Bene uerum,ꝙ Ias.in.d.iii.col.tãgit,ꝙ
etiam absqꝫ priuilegio Veneti essent exempti ab Imperatore,
10 † quia sunt fundati non in solo,sed in mari p rõnē,& Iac.Aluar.
ubi ibi,ꝙ non intro aliter pro nunc, & idem Moder. in.d.v.col.
post Bal.in Rub.de rer.diui.col.iii.& Iac.Aluar.in tit.quis dica
tur Dux.in prin.x.col.uers.sed utrum.post Bal.in.d.rub.d.ratio
ne Idem.D.Iacob.de Sancto Georgio in tract.de feud.in prin.
uers.quęro imprimis, Et dicit cũ con.lxxii.uisis p̄dictis in fin.
ꝙ Venetię hodie dici potest cõmunis patria rationem assignat
Fulg.con.lxii.stãte statuto col.ii.referũt Hisp.Moder.in.§.fue
rat instit.de Action.col.iii.& de Venetiis, & Ianua Io.Franc.
Bal.scribit,& iure eorũ in tract.de pscriptio.v.uol. char.celviii.
11 col.iiii.nu.6.post Io.Andr.& Card.con.xl.† Florẽtini etiam ha-

bent libertatem, ut ſępe ſcribeñ. dicunt Bar. in. d. l. hoſtes. ii, col,
Mart. Laud. in tract. de fiſco. not. 4. licet Abb. & Rom. ubi p. d.
Deci. conſ. cxxv. pen. col. poſt prin. D. Nicol. i. d. v. char. ii. col. &
12 † habuerunt eam a Rodulpho Imperatore pro pretio ſeptem mil
lium ducatorum, & hoc placuit Honorio Papę. iiii. quia ex hoc
libertas eccleſiaſtica reddebať ſecurior, ut ſcribit Platina, in ui
ta Honorii deci. refert Fely. in. d. c. cum non liceat. col. pen. uerſ.
iiii. conſidera, extra de pſcript. & nouiſſime. D. Deci. cõſ. ccclvii.
in cauſa Magnifici. ii. col. &. dlvii. accurate col. fin. &, q̄ i ea Im-
perator non exercet iuriſd. neq; cõtentioſam neq; uoluntariã, &
Antonius ſicul. in tract. de poteſtate regia. q. c. iiii. ii. col. i prin.
& Soci. ut ſupra libro. i. cõſ. cclxxv. col. iiii. & Bar. in. d. pen. col.
in. d. tract. ſuo, & ego do bo. tex. in. c. fi. i prin. extra de iudic. ibi
Florentina poteſtas licet nũc de facto aliter in ea ſeruet opera
13 Clem. vii. Pont. Max. fel. record. † Lucana ciuitas, pariter ex pri-
uilegio, & habet p̄ tio. xii. millium ducatorum, ut Platina. d. lo
co. & Fely. & Soci. & Moder. in. d. l. Imperium. xxvii. col. i prin.
licet recognoſcat Imp. Luca, ut tradit Deci. in conſ. dxxviii. p
14 re ſolutione col. ii. uerſ. ſecundo, † De Senenſi Ciuitate Fulgo.
con. ccxii. quatuor nobiles. D. Deci. conſ. dc. col. i. dxxxiiii. p-
cedendo in prin. poſt Abb. conſ. xx. uideť primo in prin. libro. i.
& idẽ Deci. conſ. cccvii. ii. col. poſt medium, licet ibi dicat eã,
ut audit, ſoluere cenſum Imperatori, licet quandoq; procraſtine
tur ſolutionem ſed Bald. in tit. de feud. march. poſt principium,
ait Cęſaris eſſe, & de Senis meminit, & de eius regimine Bar. in
d. tract. de regimine ciuit. ii. q. iii. col. ad fi. uerſ. & hec eſt ratio,
& Mart. laud. in not. cxxxvi. ciuitas. i ſuo tract. de principibus,
& Deci. conſ. dxxxiiii. procedendo, col. ii. in prin. poſt Abb. &
dlxxx. quęriť col. i. q̄ Ciuitas Senarum non recognoſcit ſupe-
riorem, & habeat iura principis, idẽ Mart. laud. in tract. de fiſco,
15 not. iii. † licet de Duce Mediolaneñ. late de eius priuilegio Bal.
conſ. cccxxvi. libro primo Rex Romano. & duobus ſeq. & conſ.
ccxiii. ad intelligentiam, & Alex. conſ. xi. li. vii. iii. col. ubi de
Duce mediolanen. tãgit in not. q. Curtius iunior, & alii, ubi per
Dominum Purp. d. Moder. in. d. col. xxvi. poſt medium Curt.
conſ. xlviii. memorię. x. col. iunior con. lxi. nu. 10. & conſ. c. nu.
iii. i. &. ii. libro. & ſenior conſ. lxv. & iunior. conſ. clvii. col. pen.
lib. i. & cõſ. i. libr. ii. col. ix. & de Duce Mediolanen. tradit Paul.
de Caſt. not. conſ. xxxiiii. ii. libro. &. D. Deci. cum eo licet ſecun
dum alium numerum, & aliam inpreſſionem alleget, in. c. paſto-
ralis

ralis.ii.col.post prin.extra de appell.& Ias.ut sit in suo st.tu, Imperator in.l.ex hoc iure.ff.de iust.& iur.iii.col.uers. & nota, q Dux post Ang.& Paul.&.D.Deci.cons.cccclxviii.superiore anno.iii.col.libro.iii refert in erectione ducatus, facta per Lancislaũ Imperatorẽ de ãno. 1396.secũdum Curt.iunior.d.loco omnes feudatarios, & barones existentes in territorio ducatus fuisse submissos duci, et de tali erectione ducatus nõ dubitañ. quia Imperator potest creare oẽs dignitates, ut ibi late, Idem repetit cons.cccccxcviii.uiso col.iiii.ii.dubio.libro.iii.de priuilegiis cõcessis domino Fani Arimini, & pluribus Dominis Italię per Fely.in.c.quæ in ecclesiarum.ii.col.de constit.& Purp.in.d.l.Imp.col.xxvi.& seq.Perusina quoq; nostra ciuitas, licet olim recognosceret Imperatorem, ut colligit forte ex dictis Bar. in dicto tract.de regimine ciuitatis.ii.q.pen.col.in prin.ibi, & hoc etiam experimur in Ciuitate Perusina, & ibi hũc regendi modũ d.Illustrissimus Imperator cũ apud eum essem maxime cõmendauit, & quæ in extrauag.ad reprimeñ.in uerbo, reges tamẽ postea nõ, ut late.d.D.Nicol.iu.d.tract.de succes.ab itest.d.v.char.ii.col.ad fi.et seq.declarans id uerum.s.tunc fuisse liberam, non ex rebellione, sicut aliquę alię sed ex priuilegio, et non de facto, quia.s.prius erat Imperatoris prout, & oẽs alię tanq̃ mundi domini, sed quia cum aliis fuit donata a Constantino Ecclesię Romanę, ut in.c.ego Ludouicus.lxiii.dist.ibi seu cunctis ciuitatibus oppidis Castellis, et uillis in Thuscię partibus, et i.c.Cõstãtinus.xcvi.dist.ante fi.ecclesia Rom. postea ipsam Ciuitatẽ Perusinã liberauit, ut dicit Bar.in.l.neq;.C.de decurio libro.x.ut refert etiam pręd.doct.ubi supra, licet Bar.in.d.l.neq; dicat, q a principio donauit Imperator eã ecclesię seu pmutauit, et quod hodie ẽ plene subiecta ipsi Ro.Ecclesię, et sedi Apostolicę quia ita uoluit rursus ipe populus Perusinus, quia potuit, ut ibi p eũ,
17 † nã fuit facta solenniter, & p Cõsiliũ ciuitatis, et populi, in quo residebat omnimoda iurisdictio.subdens ad fi. q prudẽter fecit ciuitas ipsa, quoniam, ut ueritas in euang. inquit Matth.xi.cap. in fi.iugum eius suaue, & onus suum leue. Quę uerba o q̃ bene o q̃ plene uerificant nunc sub isto Sanctissimo ac Beatissimo Paulo. III. Pont. Maximo Pastor optimo iustissimo integerrimo, qui est iubar iustitię decus religionis pater patrię locupletissimum ærarium sapientię animi uigore præstantissimus princeps
18 pacis pater futuri seculi, cuius regni nõ erit finis, † Qui nos in ciuitate illa post tot discrimina rerũ de ãno. M. D. XXXV.

de mense octobris nris culpis ignoscendo, benigne ac miseri-corditer in tanta pacis charitate abūdantia, & iustitia restituit

19 † sub Reuerendissimo ac Illustrissimo antistite Marino Grimano Cardinale, & Legato dignissimo, cuius prudentissimum ac sapientissimum regimen ita se habuit, ut nemini unq̃ perpetuo secundus futurus sit, uir omni laude dignus, nunquam a me nec a tota illa patria mea eiusq; uniuersa prouincia, satis laudatus currant igitur, ut ille clamat, in dicto loco omnes qui laborant, & onerati sunt ad Sanctissimum ac beatissimum Paulum tertium, & ipse reficiet eos, lacte, & melle, sint hęc pauca ceu (ut dicunt) gracculus in tympanis, erga.s. Sanctitatē ac dominationē suā Reuerē. sincere meę deuotiōis ac seruitutis aliquod testimoniū,

20 † De Ciuitate Ianuę quę nō recognoscit superiorem, scribit Decy. in not. q. pedagiorum, in cons. dxxxiiii. pcedēdo breuiter in prin. qđq; i eius territorio iuribus supremi principis utat, & Io. Bal. supra citato loco in Venetiis, post Io. And. & Card. ex qua originē trahit Magnificus ac Nobilis uir Dominus Hieronymus de Saulis. S.D.N. Dilectiss. ac fidissimus depositarius mihi ualde charissimus, & hoñ. uniuersęq; urbi Amantissimus ac perdilectus animi præstantia ac magnitudine integritate ac liberalitate, & nuper electus in Reuerendum clericū camerę Apostolicę urbis, quod sibi omnino maiora ominatur, Et prædictis addo, quod Bal. in. l. ii. in fi. C. quæ sit long. cōsuetud. notat post glo. ibi, qđ Italici, qui præscripserunt merum Imperiū, præsumūtur præscripsisse, de consensu principis. Vnde ad rem redeundo circa iam supradicta notādum est, qđ licet multi iura Imperialia quandoq; habeant in eorum territoriis ex priuilegio sciendum tamen singul. uerbum, qđ.s. non habent tamen tantam plenitudinem potestatis, & pręeminentię quantam habet Imperator post Bal. not. in. l. ii. C. de seruitut. & aqua col. vii. xvii. q. tradit late D. Decius in. c. pastoralis col. ii. de appell. uers. notandū est post Bal. & Alex. in cons. alibi, ubi ibi, & Moder. Taurin. i. l. i. ī prin. ff. de offi. eius. v. col. in prin. & quæ latissime cumulat in. l. Imperium pen. char. i. col. uers. licet non recipiat illam plenitudinem potestatis, & ultra eos. D. Deci. in. c. quę in ecclesiarum de cōsti. xi. col. in prin. uers. & notandum est idem sentit. D. Petrus Antibolus in suo tract. de Muneribus. iii. parte princip. §. hoc etiam nu. 30. & seq. x. uolu. Tract. Moder. in tract. de nobilitate. iii. parte col. pen. in fi. & seq. in prin. post Fely. quæ notanda sunt ad ea quæ sunt infra. q. cx. ad finē, in uers. sciēdum, & Deci. cons. dlvii.

accurate

accurate col.ii.in not.q.facultatis legitimandi, ꝙ illa libera po-
testas præiudicandi iuri tertii quę est apud ipsum Imperatorem
21 non transit in inferiorem licet ab ipso habeat potestatē, † de Re
ge, & Francorum, Hispanię Portugalię, & Aragonię an sint exē
pti ab Imperio, tradunt late Moderni Taurin. in rubrica.ff.de
iurisd.om.iud.xii.xiii.& in.l.i.ff.de offi.eius cui.nu.114.115.118.
22 &.294.alias Mart.laud.in.d.tract.not.lx.simpliciter dicit, † Re
gem Frācię Hispanię, & anglię subesse Imperatori licet nō pec-
cent non faciendo ei subiectionem postq̄ nō petiit, secundū Io.
and.in.c.per uenerabilem, qui filii sint legit.&, ꝙ nec pscriptio
ne se possunt iuuare, licet consuetudo seruet contrarium in rege
Francię quia soli Papæ, &c. de quibus supra late uisum est prę
ced.q. et idem, ꝙ Mart.& gl.Firman.notat in tract. de gabell.
23 i.parte col.ii.i.uol.Tract. † Quanto autē tempore præscribatur
aduersus Imperatorem seu fiscum, & qualiter, per moder.in.d.l.
Imperium, et per Abb.& alios in.c.cum nobis, pen.col.de præ-
script. & in speciali tract.de præscript. Io. Franc. Balbi.v. uol.
24 tract.char.ccliii.i.q.&.ii. † Si uero aliqua ciuitas uel locus in
signum superioritatis det aliquid principi, ut pallium brauium
ceram uel aliud an per hoc desinant esse liberi, uel sint subditi di
xi infra.q.clx.ad finem, ubi uideñ.

QVINQVAGESIMA QVINTA QVAESTIO.

1 *An Imperator possit reuocare priuilegium libertatis, uel aliud ab his, qui illud haberent, & reducere in subiectionem &c. &.q. cxiiii.*

2 *Præscribi an possit aduersus ipsam potestatem reuocandi in subiectionem.*

3 *Iurisdictio cur semper possit reuocari.*

4 *Priuilegium an, & quando reuocari possit. & nu. seq.*

6 *Priuilegium: quod in contractum transiuit: non potest reuocari & quando sit, quod transeat.*

7 *Priuilegium concessum in recompensationem alterius rei, uel facti, uel in executionem eorum, quæ promissa sunt, reuocari non potest.*

8 *Priuilegium concessum continens aliquid gratiæ, & aliquid in recompensationem, an iudicetur, ut contractus, uel, ut gratia.*

9 *Priuilegium concessum in remunerationem reuocari non potest sic nec feudum &.nu.10.*

11 *Donatio ob causam non reuocatur.*
12 *Priuilegium non subdito an reuocetur, & an a Clerico.*
Imperator quando proprium factum obseruare non teneatur.
13 *Ratione ingratitudinis exemptio reuocatur.*
14 *Princeps reuocans id quod seruare tenetur etiã motu proprio fingitur circumuentus adeo, quòd contrarium probari non potest.*
15 *Donatio Constantini reuocari non posset.*

QVINQVAGESIMO QVINTO Quero,
1 † an Imperator possit reuocare priuilegiũ libertatis, uel
aliud ab his, qui illud haberent, Bar. not. in. l. hostes. ii. col. post
prin. tenet, ꝙ sic, duabus rationibus prima quia licet ei, quãdo
uult mutare uoluntatem suam per. l. si quis in prin. de leg. iii. in
prin. cum simil. secũda quia priuilegium debet eis esse cõmodũ,
ut non priuetur ciuitate Rom. et cum Bar. Nicol. de ubal. in. d.
tract. de sucess. ab intest. i. parte in ultimo modo legitimãdi. ii.
col. ad fi. dicẽs, ꝙ tenent precario, ideo ad libitũ Imperator pos-
sit reuocare, per. d. l. si quis, & Ias. cum Bar. tenet etiam in. l. Im-
2 perium. ff. de iuris. om. iud. ix. col. post mediũ; † Subdens no-
tanter, ꝙ aduersus ipsam potestatem reuocandi, nunq̃ potest
prescribi secundum Bal. in. c. sicut, ultimo. iii. col. de iureiuran. &
Moder. taurinen. cum Ias. ibidem. xxvii. col. ad medium uers. li
mitetis ut tamen princeps, et, ꝙ ita not. ibidem tradit D. Io. bap.
de Sãcto seuerino. xvi. q. unde alias per not. per. Bar. in. d. l. ho-
stes Cassaneus con. lxvi. aliqua nu. xxxiiii. col. viii. i prin. notat,
ꝙ si princeps alicui concessisset in priuilegium, ꝙ non teneretur
eidem seruire in militia rõne feudi existentis in dominio suo
potest reuocare post Ias. etiam in. d. l. Imperium, et q̃ infra seq.
q. lvii. faciunt que scribit. D. Deci. in. c. nouit de iudiciis. ix. col.
uers. supradicta cõclusio limitatur, ubi ponit post Bal. et moder.
priuilegium, quo concessa fuit iurisdictio posse reuocari iustifi
cando, et comprobando quia in exercitio iurisdictionis nõ agi-
3 tur de cõmodo pecuniario, unde, † non mirum, si facilius re-
uocatio permittit, post notata per Dominicum ubi ibi, et facit
quod notatur per glo in. l. iudicium soluitur. post illũ tex. ff. de
iudiciis, et in. l. post. ff. de procuratoribus, et que per. D. Deci. in
c. quæ in ecclesiarum. xii. col. uers. iiii. casus de constitut. & ista
conclusio uidetur uera, quicquid Fely. transitiue unico uerbo se
cus senserit, in. c. cum non liceat. v. col. ad medium extra de præ-
scrip. ibi neq; est affirmandum, ꝙ si posset concedi, posset reuo-

cari, per not. in. c. quæ in ecclesiarum de consti. ubi dicit poni de
4 principe, † q. nō tollat ius tertii nā regula uidetur ea quæ supra
s. priuilegia regulariter posse reuocari gl. in. c. decet de reg. iur.
in. vi. præsertim cōcessa subditis Inno. et Alex. ubi nouissime p
Deci. con. cclxxxvi. ad fi. ii. col. libro. ii. et in. d. c. nouit de iudi-
ciis. x. col. uers. secūda conclusio, et sine causa, ut idem Deci. scri
bit, in. c. quæ in ecclesiarum, de consti. col. xiii. post prin. uers. et
quod dictum est post glo. in. d. c. decet, & Angel. ubi ibi secūdū
5 cons. Alex. de quibus ibi, et col. x. nu. 28. † quam conclusionem li
mitañ. puto primo nisi priuilegium transisset in uim contractus
nec staret. s. in uim priuilegii tantum, ut ait Fely. not. post Bald.
l. c. i. i. not. de pbat. et facit quod not. tradit Bar. de statuto quā
do transiuit in contractum in. l. omnes populi. ff. de iusti. et iur.
x. col. nu. 29. uers. esse primū, et in. l. quod semel. ff. de decret. ab
ordin. fact. et singulr. d. Inno. in. c. i nostra de iure iuran. de quo
Rom. cons. ccccxxxvi. q. indultum col. iii. uers. septima ratio. Ab
bas. lib. ii. cons. li. ad dilucidationē col. fi. Moder. in. d. xxvii. col.
et ita in not. casu arguit alias. D. Decius cōs. cccxxxv. uiso cōs.
ii. libro. i. col. et quæ per Alex. in addit ad Bar. in. l. Cęsar. i. ff. de
6 publiciana, † et late congerit de priuilegio, et statuto qñ tran-
siuit in contractum, reuocari nō posse Moder. bonon. not. dxxxi.
utilitas, et in not. cccxxxiii. pactum post mediū, et Paul. de cast.
in. l. digna uox. C. de. ll. uers. ultimo per istam. l. Et priuilegium
concessum non subdito uidetur transire in contractum nec ui-
det reuocari posse nisi ex causa, ut in. c. nouit de iudic. ubi Mo-
dern. ix. limit. Lud. & Fely. ubi rota Neap. decis. ccclxi. monaste
rium col. iii. in not. q. ubi uideñ. & decis. cccxcii. Rex. col. iiii. de
priuileg. gratię cōcesso subdito, uel populo, & late per Deci. cū
ampliat. & limitat. in. d. c. nouit. viii. col. & seq. & quæ late in-
fra dixi de priuilegiis quæ possunt reuocari uel ne. q. cxiiii. ubi
uideñ. & addenda hęc, & illa his omnino, & Deci. i. c. q in eccle-
siarū nu. xxxvii. de cōstitut. arg. l. Anthiocēsium. ff. de priuileg.
credit. & quando est concessum non subdito, ut supra idem cons.
ccccvii. uisis pe. col. & Paul. de Ca. cons. cclxxxvii. primū dubiū
col. i. libro. i. et quæ infra. q. cxi. casu. lxxxi. istud autem de non
subdito declara. not. ut per Gemin. cons. lxxiiii. attentis col. fin.
in not. q. Papę reuocantis uel diminuētis priuilegiū concessum
officialibus Florentię, ut imponant collectas pro rebus, uel iu-
7 ribus spiritualibus, † Secūdo limitañ. puto, quando priuilegiū
est concessum in recompensationem alterius rei, uel facti, uel in

executionem eorum quæ promissa essent, per ea quæ late scribit
in pulchro casu. D. Deci. d. cons. cclxxxvi. iiii. col. etiam si conti-
neret aliquod gratię quia præpondetat qualitas, ut potius dica
tur contractus ita not. d. iii. col. ad fi. post Bal. in simil. de feudo
ubi ibi, & quę late idẽ cõs. ccxcii. i. col. i. fi. & seq. & tradit Paul.
de cast. i. d. l. digna uox. ii. col. Post Bal. not. & Nicol. de Matth.
in. l. qui se patrię ante pen. col. C. unde liber. Sed quãdo magis
haberet de gratia q̃ de contractu singulariter ponit Aret. in. d. c.
9 i. de Const. ii. col. † Sic, & si priuilegium esset cõcessum in remu
nerationem, non potest reuocari etiam nec propter ingratitudi-
nem, Bal. in. l. si cum mihi. ff. de dolo. Bonon. in. d. not. cccxxxiii.
pactum post medium, post Alex. cons. ubi ibi, & tex. in. l. si pater
. §. fi. ff. de donat. singul. secundum Rom. not. dxiiii. donatio. Mo
dern. Hispa. per illũ tex. in. §. itẽ Seruiana Insti. de act. nu. xliiii.
facit. c. quicũq;. xii. q. ii. l. lucius. ff. si quid in fraudem pat. Deci.
in. c. quæ in ecclesiarum de cõstituti. nu. xxxvii. Et Calcan. con.
li. licet. col. pen. tradit principem non posse reuocare, priuilegiũ
ex quo cœpit pecuniam uel commodum quia est tunc uenale, &
ex contractu ligatur, alias sic. c. ueniens. de præscript. & p Abb.
in not. q. ut nec feuda propter ingratitudinem reuocentur, cõces
sa in remunerationem cons. xxx. ii. col. ante fi. libro. ii. facit tex.
not. in. §. i. in fi. in tit. q̃ fuit prima causa benef. amitten. post sin-
10 gul. d. Bal. † Et in priuilegio principis concesso in remuneratio
nem laborũ, uel alia de causa, q; reuocari nõ possit tradit Rom.
11 in cons. ccccxxxvi. supra allegato. iii. col. † facit quia sic alias ui
demus, quod donatio ob causam non reuocatur gl. not. ii. in. l.
fi. C. de reuocandis donat. Alex. cons. xxxix. libro. iiii. super pri-
mo, & quarto dubio, &. D. Deci. in. l. fi. nu. 14. C. de pact. cum si-
12 mil. quæ nota sunt, † Et licet priuilegium concessum non subdi
to princeps, ut supra dixi nõ possit tollere, Innoc. et alii in. c. no
uit. de iudic. Fely. in. c. i. ii. col. de probat. & seq. quando Card. in
c. ppẽdimus de sent. excom. Bar. i. l. priuileg. C. de Sacr. Sanct.
Eccl. tamen multi doctores tenet posse tollere statuti clericis in
dultũ Bal. i. l. si quis curialis. C. de Epis. & cleric. Salyc. & Paul.
i. d. l. priuileg. tex. in. d. l. si quis Decis. Neap. i not. q. ccclxi. nu. 8.
Monasteriũ. col. iii. p Deci. late de. d. l. si quis in. c. Ecclesiæ. s. m.
de cõstit. nu. lv. &. lxxi. ubi uideñ. & in multis consil. suis quę re
periri possunt, an autem Imperator prędecessoris factum tollere
possit uide infra. q. cxiiii. & alias quando proprium factum, &
promissionem Imperator non teneat obseruare, per Fely. magi-
straliter

ſtraliter.vii.noc.declarat in.c.i.ii.col.& ſeq.de probat. & hic ad dẽda ſunt quæ late infra.q.cxiiii.q̃ priuilegia reuocari poſſunt & quãdo etiam a ſucceſſore, Ratione tñ ingratitudinis princeps poteſt reuocare exemptionem Bal.in.l.ii.ad finem.C.de libert. & eorum lib.unde Mart.Laud.in tract. de crimin. lęſę Maieſt. not.li.Veneti notat, ꝙ Veneti, uel alii ſi ſint rebelles Imperio poſſunt priuari libertate ſua, cum habeãt eam, uel ex priuilegiis Imperatoris, uel per patientiam eius, uel ſecũdum Bal.in.c.ſicut de iure iur.forte habent a Papa, tunc ſi ſunt rebelles ei, idẽ ex ratione Bal.& facit reg.uulg.contra ingratitudinem cum ſimil.q̃ nota ſunt, prædictis tamen addendum eſt, ꝙ quando princeps reuocat etiã Motu proprio illud, ꝙ obſeruare tenetur, fingitur
14 circumuentus, adeo ꝙ contrarium probari non poteſt, † ut poſt Bal.not.&.l.&.C.tradit Deci. cõſ.dlxxx.queritur.col.ii.& dixi
15 infra.q.cxi.caſu.lxxxi.ubi uiden. † Donationem autem Conſtã tini in eccleſiã reuocare nõ poſſet, ut ſupra diximus.q.li.ad finẽ.

QVINQVAGESIMASEXTA QVAESTIO.

1 *An Imperator ſit Dominus rerum particularium.*

QVINQVAGESIMO SEXTO Quæro,
1 † an Imperator ſit Dominus rerum particularium cuiuſlibet, in temporalibus, ſicuti eſt quoad uniuerſalem iuriſdictionem ſecundum ſupra tradita.lii.q.uidebimus infra in.xcvii.q. ubi tractabimus an princeps poſſit auferre ius, & rẽ tertii, ab ibi dictis hęc quoq;.q.dependet, ne bis idem ſuperfluo replicemus.

QVINQVAGESIMASEPTIMA QVAESTIO.

1 *An quilibet uaſallus teneatur adiuuare Regem coronandum, uel ad pugnam, uel ſub Rege dominum eundo cum ipſo, uel perſoluendo ſtipendia militiæ, pro quantitate feudi ſi opus eſt, & quando ſubditi grauari poſſunt, uel ne.*
2 *Vaſſallus an teneatur præſtare auxilium Domino domini ſui.*
3 *Vaſallus an habeat in electione ſua ire uel ſoluere*
4 *Debitoris electio eſt in alternatiua præſtationis.*
5 *Vaſalli quando ad pugnam Regem iuuare teneantur, & quomodo.*
6 *Vaſalli an pecuniam dare domino teneantur, & quando, & an pro guerra, & quando grauari poſſint ultra conſuctum ſubditi, uel talliari.*

QVINQVAGESIMO SEPTIMO Quęro, † an quilibet uasallus teneatur adiuuare Regem coronandum, uel ad pugnam, uel sub Rege dominum, eundo cũ ipso, uel si opus est, pro quantitate feudi, stipendia militię persoluendo, uel quando subditi grauari possint, ultra solitũ tex. ẽ ad literã, ꝙ sic in tit. de allodiis. §. i. in usibus feudo. dicit ibi gl. not. uel alium, pro eo acceptabilem Domino mittendo itẽ dispu tat pro qua rata præstet stipendiũ militiæ, & Bal. ibi not. v. col.

2 super illo tit. † & tangit uasallũ debere requisitum præstare auxilium Domino Domini sui. s. associãdo eum, quando uadit ꝓ suscipienda corona, et sit speciale in hoc casu, alias non, Et quæ

3 rit an sit in electione uasalli, ire, uel soluere, distinguit, † ꝙ, aut eundo præstat magnum auxilium, & cõmodum Domino, & tũc personaliter cogitur ire, alias est in electione, an uelit ire, uel soluere post Iac. de beluis. per regulam quia in alternatiua pstationis,

4 electio est debitoris. ll. uulg. † & pro. d. §. i. addo bonum tex. in tit. quæ sint regalia in usi. feud. ibi. & extraordinaria collatio, ad felicissimam Regalis numinis expiditionem, & uide ꝓ hac. q. bonum tex. in. c. i. §. firmum in tit. de prohi. feud. alien. per Federicum in prin. cum mat. sua, & per. d. §. i. Rot. Neap. decis. cclxv. Illustrissime col. pen. nu. ciii. uers. xxvii. siue. s. i regno siue extra ad suscipieñ. coronã, & facit reg. l. ii. C. de quib. muneribus libro. x. & ad hanc. q. est bo. tex. in not. casu in. §. si. in. i. tit. feud. ibi nisi Romam cum illis i exercitu perrexerint, & not. tex. in tit. de capitul. con rad. §. similiter ibi, uasallis qui cum eis, non uadunt in Lombardia, xii. deñ. de modio, in theutonica terra, tertiam partem fructuum, facta computatiõe fructuum, solummodo eius anni, quo hostem faciunt, de quo per tex. gl. not. & doct. in. c. i. de prohi. feud. alienat. p lothar. ad mediũ ĩ uerbo trãsducere,

5 † Alias citra coronationem, si Imperator habet guerram extra regnũ, an uasallus teneatur adiuuare Rot. Neap. decis. supra alleg. col. vi. nu. l. & seq. post And. de Iser. dicit, ꝙ quando persona Regis, est extra Regnum, & inuocat auxilium uasallorum tenentur iuuare, quia, ubi est Rex ibi territorium, ut late dixi. supra. q. xxxv. & infra. q. cx. casu. ccxxvi. post Bal. etiã Cyn. & Iac. & , ꝙ ita seruat de facto inferens post And. ꝙ si Imperator accederet extra Regnũ causa uindicandi iniuriam suam, uel uasalli tenentur uasalli dominũ adiuuare, Et hoc quando Rex eligit seruitium personale sed si in pecunia tunc Adoa. in regno dicitur, & ratione feudi tenentur in ea, post And. Bal. & constit.

regni,

regni alias qui tenetur cum aliquo morari an teneatur eũ sequi. tex. gl. & Bar. in. l. meuia. §. fi. ff. de an. legat. & c. si quis. xxxiiii. q. ii. cum gl. et. priuilegiũ cõcessum a principe, uasallo, ꝙ non teneatur seruire potest reuocari ẽt, ut supra dixi in principio. q.
6 lv. post Cassan. cõs. lxvi. nu. 34. col. viii. † Itẽ uasallus reqsitus a domino tenetur ei subuenire de certa quantitate pecuniæ propter necessitatem guerre, alias non, etiam si uideret eum perire, ut not. tradit Io. de Anan. cons. vii. uisis ult. col. quem pro egregio tenet, & dicit doctorem magne consci. Ias. in. l. si ex toto de leg. i. in prin. col. pen. ad fin. ĩ not. q. ad declarationẽ, et limitati: not. c. licet uasallus si de feud. fuerit cõt. inter dominũ, & agna. & dicit Anan. d. loco id uerũ cum magna est necessitas uel giure uel capturę, uel inopię, uel alterus euidentis periculi, & uasallus ẽ, diues, & potẽs alias Alb. de ros. ĩ uerbo dñs ponit post Rayn. & Hosti. quosdã casus ĩ qbus domini tẽporales possunt exigere taleas a subditis ultra consuetum primo propter defensionem terrę sanctę, secũdo si dominus uult ire ad exercitum in dictum ab Eccl. uel principe cõtra hereticos, uel Paganos neq; sufficit ad expẽsas quia moderate potest. tertio si esset captus ĩ bello iusto, ex parte sua, ab hostibus. iiii. si uult ire ad principem pro obtinendo priuilegium specialis protectiõis sui, & subditorum neq; per se cõmode potest. quinto si maritat filiam, & hoc pratica obseruat, sexto si similis causa occurrat, ut quãdo facit filiũ, aut feudum nouũ acquirit, uel ad refectionem pontiũ, & uiarum, uel quãdo sine culpa damnatus est, uel obligatus dũ tamen semper moderate, & non ad grauamen exigat, per tex. in c. duo. x. q. iii. circa med. de cẽsib. c. cũ apostolus. § prohibemus, & Hosti. ubi ibi, et Rayn. ĩ summa de quęstis, & talleis, & idem alb. in uerbo tallea ubi ponit etiam dominum ex peccato id ualentem moderate tñ debere alias, ꝙ peccat, & tenet̃ restituere.

QVINQVAGESIMAOCTAVA QVAESTIO.

1 *An Hebræi in coronatione Principis teneantur aliquid dare.*
2 *Aurum Coronarium quid esset ibidem ante.*
3 *Coronationis Imperatoris in iure ciuili de facili mentio non habetur.*
4 *Baptizari possunt infantes Iudeorum inuitis parentibus a Regibus &c.*

1 QVINQVAGESIMO OCTAVO, † notandum est, ꝙ in Coronationem Imperatoris hebręi de con

ſuetudine, ſolent aliquid dare Mart.laud.in tract.ſupra allegato de principibus not.iiii.incip.in coronatione, allegat ad id pro not.glo.in.l.i.quæ eſt.l.unica.C.de auro coronario, libro.x.& dicit id notañ.quia alias fuit interrogatus in ciuitate Laudenſi de facto a quodã ſabbato iudęo, cum Imperator donauerat Auguſte.d.iura Coronationis Imperialis, & procurator.d. Auguſtę petebat, ab hebręis, & addo quod Iac.Aluar.in tit.quis dicatur dux Comes.vi.col.ante fi.in prin.illius tit.licet in alio propoſito, in uſi.feud.dicat, ꝙ de corona aurea Imperatoris, loquiť ille tit.de auro coronario libro.x. circa quod dictum cauendũ eſt, quia.d.rub.non aperit de cuius corona loquatur, & glo.ibi
2 ſimpliciter dicit in rub.† ꝙ aurũ coronarium dicitur, quod confertur ad coronationes principum; quæ in templo pendentes a Tito, & Veſpaſiano ſublatę ſunt, uel dicit, dic, ꝙ dabať athletis alias Modern.medio.in.l.iter donum.ff.de uerb.ſign. dicũt exponendo uaria munerum nomina olim uariis ex cauſis coronarium dici, ꝙ cõmentarienſi ob diligentis cuſtodię ſignificationem dabatur, & dic tu cõmentarienſis erat, princeps carcerũ, ut per glo.in.l.iiii. C.de cuſtod.reorum, & in.l.iudices. C. de
3 Epiſ.aud. † & ſic non plane conſtat, ibi; de coronatione Imperatoris loqui, immo cum de iure antiquo de iſta coronatiõe Imperatoris in iure noſtro, non uideatur facta mentio, ut patet ex notatis ſupra in.q.xxxiii. uerſ.& cũ tot, & ex his ꝙ tradit Corn. conſ.i.libro.iii.vi.col.in prin.uerſ.iſtud autem, &.v.ante mediũ uerſ.& tamen illud eſt notiſſimum, &.d.l.unica, ſit Valẽtini Imperatoris ſuaderi uidetur.d.rub.de Imperatoris coronatiõe, nõ loqui.Si autem propter auctoritatem gl.& Mart. id teneremus ex illo tex.ſumeretur not.concluſio, ꝙ alias ubi expreſſa conſuetudo non eſſet, nemo de iure cogi deberet, ad collationem auri coronarii in coronatione Imperatoris, ut in illa lectura decidiť not.& glo.dicit ibi, iudęos tales eſſe, Et addo tex.not.in quo uidetur ſupponi pro Coronatione Principis imponi extraordinariam collationem, & eſſe de reſeruatis ſibi in tit.quę ſint regalia in uſi.feud.ibi & extraordinaria collatio ad feliciſſimã regalis numinis expeditionem, & pro prædicta glo.& auro coronario, a primatibus iudęorum præſtando Imperatori de omnibus ſynagogis, ideſt hodie anniuerſario canone, ad formam quõdã dicti
4 auri coronarii uide tex.not.in.l.Iudęorum.C.de iudęis, † Pro Martino, aũt ſupra facit ſecundum quoſdam, quia iudęi Regũ, & Imperatoris ſerui uideną intantum, ꝙ filii eorum iñfantes

de

de mandato Regis inuitis parētibus Baptizari pñt Rot. Neap. decis.cli. Serenissimus de quo diceñ.est, ut ibi late iuncto .§. ite uobis instit.per quas personas nob. acquiritur, & ita alias adde bat Reuerendissimus dominus dñs Barth. Guidicionus Lucensen.Car.uir doctissimus, & sanctissimus subtiliter, qui hodie signaturā iustitię habet. & tetigi infra.q.cx.casu.cccxxxv.

QVINQVAGESIMA NONA QVAESTIO

1 *Quomodo Imperator uocat Papam, uel e contra, & quomodo alter alteri scribat, uel unus de alio uiuo, uel mortuo mentionem faciat, & quibus titulis ex toto iure, & quomodo ex communi usu hodie.*

2 *Papa Archiepiscopus Romæ, & Patriarcha ab Imperatore appellatur*

3 *Imperator Papæ scribendo nomen suum præmittit.*

4 *Papa mortuus quomodo ab Imperatore recordetur.*

5 *Papa mortuus, etiam malæ uitæ, & morum non tamen recordatur male memoriæ.*

6 *Papa scribendo Imperatori quomodo eum uocet. & nu.seq.*

7 *Imperator Christianissimus Principum etiam appellatur.*

8 *Serenitas Imperatoris dicitur a Papa.*

9 *Dilectum filium nostrum appellat Papa Imperatorem etiam futurum.*

10 *Dominus Imperator quandoque a Papa dicitur.*

Papa appellat filios chariss. Reges, alios inferiores dilectos.

Magnificus appellatur Rex francorum, & cur.

11 *Papa, Prælatos filios appellat.*

12 *Clementiam Imperatoris Papa obsecrat.*

13 *Imperator mortuus, diuinæ recordationis dicitur.*

14 *Claræ memoriæ, & similia, & quomodo uarie. & nu.seq.*

15 *Papa mortuus bonæ memoriæ dicitur.*

16 *Prælati inferiores mortui, impropriæ bonæ memoriæ dicuntur*

Reges mortui claræ, uel inclytæ memoriæ, dicuntur.

17 *Imperator malæ uitæ depositus, uel deponen.quomodo a Papa recordetur.*

18 *Memoria iusti debet extolli, iniusti aboleri.*

Malus princeps capo dicitur, & cur. & alij tituli eius.

19 *Viuentibus Imperator quomodo scribat, uel quo titulo honoret.*

1 QVINQVAGESIMO NONO Quæro,† quo modo uocat Imperator Papã,uel e contra, & quomodo alter alteri scribat, uel unus de alio, mẽtionem faciat, uiuo uel mortuo,& quibus titulis,& quidem Imperator scribendo Papę quãdoq; dicit, uictor Iustinianus pius felix inclytus triumphator semper Augustus.N. Sãctissimo archiepiscopo almę urbis Romę, & Patriarchę, ut legitur in inscriptiõe epistolę nos reddentes.C.de sum.trin.& ibi glo.aduertit,et, q; præmittit Imperator nomen suum, &, q; Papam archiepiscopum urbis Romę,
2 & Patriarcham appellat, † Et addo,q; episcopum urbis Romę, se Papa appellat in inscriptione.l.iiii.C.de sum.trin. & uidetur etiam episcopum almę urbis appellare Imperator in.l. quoniam C.de episcop.& cleric.in inscriptiõ. tituli, ut eccles. Rom.in auctẽ.ibi Io.uiro Beatissimo ac Sanct.Archiep.Patriarch.uet. Romę,& simpliciter.d.inscriptionem.d.l.iiii.quæ incipit inter claras, not.ad id, quod supra Mart.laud.in tract. de princip. not.dix.Papa.& addo tex.i.c.hortatu.xxiii.q.viii.ibi Adrianus
3 Rom.urbis episcopi,iuncto.c. Adrianus.ii.lxiii.dist. † sic & Imperator alias pręmittit nomen suum, scribens Papę in.c.ii. Cõstitut. feud.in usi.feud. in inscriptiõ.ibi Imperator Lotharius Eugenio Papę,& ibi Bal.not.expresse illũ tex, sic præmittit in c.uictor.xcvii.dist.& ibi appellat,sanctum ac uenerabilẽ Bonif. Papam urbis Romę, & Iac.Aluar.in.d.c.ii.not.dicens, q; hodie secus est per.c.solitę de maior.& obe.dicunt tamen Moder.Mediolanens.in.d.l.iiii.in prima glo.q; Pontifex Imperatoris nomen suo præponit,ut ibi,& in.c.licet causam de probat. & alibi quandoq; quia quo quisq; Christianus humilior est apud deum maior,& ideo etiã se seruum seruorũ dei uocat,& supra.q.xliii. licet in præsentiarum semper præmittat,& idẽ in.d.l.iiii.in uerbo uictor idem Modern.ubi etiam præponit nomen Papę ab Imperatore, & dicũt,q; stilus Rom.curię est in cõtrariũ immo, q; Specul.in tit.de rescript.pſentat.tradit falsum pręsumi rescriptum in quo non legatur summi Pontificis nomen ante cętera, q;q; ueteres simplicius egerũt,neq; cum tanta scrupulositate,itẽ utitur his uerbis uestram Sanctitatem, ut in.d.epistola in prin. et uestram beatitudinem,ut ibidem, et per totam illam.l.sępius, & in fi.ibi petimus autem uestram beatitudinẽ orare pro nobis, et in subscriptione,ibidem in fi.deitas te conseruet, per multos annos sancte ac religiosissime pater,sanctimoniam tuam.B.tuã, et scripta.B.tuę debita reuerẽtia, cum gratulatione suscepimus,

ait Imperator scribendo Papæ in.c.uictor.xcvii.dist. quandoq; appellat faciendo memoriam de Papa, Imperator, Sanctissimũ patrem nostrum summum Põtificem, ut in tit.de statut. & consuetud.in prin.in usi.feud.quandoq; dominum nostrum summũ Pontificem Vicarium Petri in.c.ego Ludouicus.lxiii.dist.quãdoq; alloquendo dicit, tibi domino nostro Papę.c.tibi domino in prin.eadem dist.quandoq; referendo factum cum Papa, dicit per manus beatissimi patris nostri.N.summi Põtificis in.c. Cõstantinus.§.ecclesiis.xcvi.dist.et ante fi. ibi beatissimo Pontifici,quandoq; simpliciter nominando in lege,dicit Pontificẽ talẽ,ut in.l.i.C. de sum.trinit. ibi q̃q̃ Pontificem Damasum sequi quandoq; Sanctissimũ Papã senioris Romæ in aucten.de ecclesi. tituli post prin.Sanctitatem uestram scribendo ei, et sanctitatẽ tuam in aucten.ut eccles.Rom.§.habent,et.§.fi.alias uenerandã sedem Sancti Apostoli Petri,ut in.§.qui igitur ibidem quando simpliciter nomine solo.N.Papam in.c.i.Constitut.feud. in usi. feud.Sanctissimum Papã uocat Imperator in aucten.de Ecclesiast.tit.post prin.Hodie autem in practica Imperator scribẽdo Pontifici, dicit, ut infra ponam.q.seq.ad finem, & in.c.i.in tit. Episcopum,uel abb.in usibus feud.in prin.dicit Imperator Cõ-
4 stitutum est a Papa Vrbano in sancta synodo, † Et prędicta in, et de Papa, et Põtifice uiuẽte,si uero est mortuus Papa,et de eo mentionẽ faciat,dicit uenerabilis recordatiõis,et laudabilis recordatiõis,ut in.l. q̃m ubi not.tex.C.de epis.& cler.licet forte il-
5 le epis.nõ erat Pontifex Rom.† Et si Papa malę fuerit uitę, & morũ,nõ tñ malę memorię dicit,ut p gl.not.in extrauag.dudũ, de scismaticis in gl.i.ante medium, per rationes q̃ per doc. ibi notantur,& infra tangam,licet bene tunc sicut uilis ponẽdus sit secundum glo.not.d.loco.ad fi. uers.& hoc casu,late allegando,
6 † Papa autem scribendo Imperatori quandoq; uocat Imperatorem gloriosissimum,ut in epistola liquet.C.de summa trinit.& fi de cath.in prin.quãdoq; serenissime principum ut in eod.tex. ad fi.quãdoq; in fine epistolę dicit gratia Domini nostri Iesu Christi,& charitas dei patris,& Cõmunicatio sancti Spiritus sit semper uobiscum amen,piissime fili,ut in.d.tex.l.liquet in fi.itẽ subscribit omnipotens deus,regnum uestrum.& salutem uestrã perpetua protectione custodiat, gloriosissime, & clementissime fili Imperator Auguste,eodem modo appellat in inscriptione in.l.
7 iiii.C.de sum.trinit. † alias Christianissime Principũ,scribendo ei,ut in.d.l. in prin. & in.d.l.liquet eod.tit.ad fi.ibi,ut Christia-

nissimi, & pii cõseruatis licet hunc titulũ, Regi soli Fraciæ ascri bat uulgus quãdoq; faciendo mentioné de litteris suis, alloqué do cũ scriptura, dicit pietatis ueſtrę Reuerédiſſimi teſtanť affa tus dicit gl.i.epiſtola quã nobis miſiſti i.d.l.iiii.poſt prin. quã doq; utit Papa, uobis alloqué do Imp. ut i dicto loco quandoq; glioſiſſime princìpũ, ut i.§.i.d.l.iiii.qñdoq; dicit Papa (& é mira
8 bile) scribendo Imp.† Serenitatis ueſtrę apices litteras p tales Reueren. consueta ſuſcepimus in.d.l.iiii.qñdoq; cõprobando le ges Imperatoris. Papa cõprobãdo dicit, nos. N. Episco. seruus ſeruorũ dei has. ll. a. N. Rom. Imperatore filio nr̃o chariſſimo, editas laudamus, approbamus, & confirmamus tanq̃ in ęternũ ualituras, ut in.c.fi.in fi.in tit.de ſtatu.& cõſuet.in uſibus feud.
9 † Quandoq; dicit dilectum filium noſtrum Regem futurum Im peratorem, in.c.i.xxiii.diſt.uerſ.eligat, & uere nihil honorificé tius eſt q̃, q; Imperator filius Eccleſię dicatur, dicit tex.in.c.cõ uenior i fi.xxiii.q.viii.& filius chariſſimus in.c.fili chariſſime.x. diſt.quandoq; Imperatoriam excellentiam, ut in.c. solitę ante fi.de maiorita.& obe. Quãdoq; ſimpliciter dicit Papa, Dominus Imperator nobis per ſuas Epiſtolas, & Imperatrix dixerunt, & ſic appellat eum Dominum Imperatorem gl. aduertẽs ibi, dicit,
10 † q; ex humilitate id fecit, quia eſt filius Eccleſię, non dominus c. Imperator.xcvi.diſt.in prin. Alias Illuſtriſ. appellat Papa, Re gem Francorum, & magnificẽtiam ſuam.c.nouit eum inſcriptio ne, de off.legat.& ibi Abb.notat.iiii.notab. & dicit Magnificũ conuenire regi quaſi magna faciens, & pertractans Excellẽtiã, Regi in.c.ii.de ſuplen.neglig.ante finem, dat Papa, & i.c. funda menta.§.proinde ante fi.de elect.in.vi.ibi excellen. quandoq; fa ctum ipſius referendo, dicit ſuę maieſtatis, ut in clemen.paſtora lis de re iudic.§.ac alias, &.§.i.Mart.laud.in ſuo tract.de princi pibus not.ccxvii.incip. Papa, ſimpliciter dicit, q; Papa quando ſcribit principibus, filios Reges chariſſimos, & iferiores Princi pes, dilectos appellat, allegat Io. And.& Ant.de but.in.c.q̃ gra ui.de falſ.& in Rege é tex.in.d.clemẽt.paſtoralis in prin.ibi, & chariſſimum in Chriſto filiũ noſtrum Robertum Sicilię Regẽ, Sed ultra Mart.latius per nos ſupra declaratum habes, & é tex.
11 magiſtralis in.c.q̃ grauis de crimine falſ.extra ubi dicit, † q; Pa triarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, fratres Reges, aut cete ros Principes, & alios cuiuſcũq; ordinis filios i ſuis litteris Pa pa appellat, & alias falſitas præſumitur, ut ibi not. & in Impera tore not. Bal.in rub.ff.v.col. poſt medium, licet nihil alleget,

quandoq;

quandoq; dicit scribendo Illustrissimo.N.Imperatori, ut patet in.c.solitę de maio.& obe.& tamen tunc ille erat uerus Imperator qcquid de eo postea fuerit, ut.D.Deci.& Moder.aduertunt in.l.i.in prin.ff.de offi.eius,cui man.est iurisd.Deci.iii.col.post prin.post tex.in.d.c.solite, Moder.Taurinen.iiii.col.post prin.
12 quandoq; dicit,† Papa scribendo Imperatori, obsecro clemētiā uestram,ut in epistola liquet,ante fi.C.de sum.trin.quandoq; dicit dignaremini destinare,ut ibidem,& quādoq; indignatiōi ue
13 strę remoueatis aculeos,† & nobis intercedentibus benigni animi gratiam condonate,ibidem,& diuinę memorię si de mortuo mentionem faciat Imperatore,in.l.restituende in prin.C.de aduocat.diuer.iudic.diuinę recordationis, Iustini patris nostri in l.fi.eo.tit. amplissimæ recordationis in.l.unica. C.de collato. donat. libro.x.et diuę mem.in.l.pen.in prin.C.de decurion.lib. x.§.fi.insti.de usucap.& in tit.qualiter olim pot. feud. in prin. & alibi sępe pię mem.in.§.pen.in aucten.quibus Mod. nat.effi.sui Augustę memorię in.l.fi.C.de secund.nupt.post medium, & in prin.inclytę recordationis bonę memorię in tit. p quos fiat in uestitura.§.i.in usi.feud.& in tit.q̄ fuit prima caus.benef. amit.§. fi.sacratissime Marci.in.l.pen.l.fi.C.ad silleian. diuine recordationis.i.const.C.post prin.diuinę memorię in.l.lege.C.de pact. conuent. diuine record.in.l.legem.C.de natur.lib.gloriosę memorię in aucten.de restitut.fideicom. in prin.diuę memo.in aucten.de testam.imperfect.in prin.diuo parēte nostro in.l.iiii. C. ad trebel.optimi diui in institut.quibus nō est permiss.fac. test. post prin. alias philosophissimus Marcus Imperator uocatur a Iust.in.§.est quoq; ad fin.in auct.de nup.& l.l.pen.§.ii. C.de his quibus,ut indign.diuus Marcus prudentissimus princeps,philosophię plenus,dicitur ab eodem opt.princeps. Adrianus, prout in.l.ii.ad fin.ff.de orig.iur.§.fi.in prin. Alias parca posterioris subtilitas,principis liberalitate nostri numinis. d.l. iiii. post prin.diui.N.parētis nostri,in.l.iii.C.si aduersus fisc.& nigr. C.
14 de edic.diui adri.coll.l.ii.C. de rebus credit. † De Imp. mortuo,quando Papa meminit,uel mentionem facit,ut sępe accidit, solet dicere clarę memorię.N.ut in clemēt.unica de iure iuran. pen.col.i prin.quādoq; diuę recordationis,ut in.c.placuit.i.Papa Gelasius.xii.q.iii.ibi siue a diuę recordatiōis Imperatoribus quandoq; inclytum uocat in.c.nouit.§.nō igitur de iudic.extra sic,ut,& supra dixi Imp. de alio mortuo,in.l.fi. in prin. C. mandati ibi, ab Anastasio diuę memorię principi. Quandoq; diuus

talis, simpliciter, ut sępe in iure, in. l. fi. C. de edendo, et diuus talis prudentissimus princeps, in. l. pen. C. de his quibus, ut indi. Cæsares enim ex antiquorum more post mortem inter diuos referebantur, ut dixi supra. q. ii. alias pię memorię talis de Constantino, in auct. de non alien. post prin. alias diuæ memoriæ, ut in. l. ii. C. de comitib. cōsistorial. libro. xii. diuę recordationis in. l. fi. ante fi. C. de castrens. & ministe. lib. xii. inclytæ recordationis princeps, in. l. fi. C. de aqueduct. eo lib. & in. l. iiii. & v. C. ad. l. falcid. & in. c. nouit. §. i. extra de iudic. ibi Valentin. inclitus Imperator dixisse legatur, & §. est, & aliud instit. de donat. ibi, diuus Iustinus pater noster, & in. l. fi. C. de diuer. pręd. urb. libro xi. & in. l. i. tit. sequ. ibi diui patris nostri, & in auct. de consul. §. i. dicit Imperator a Martiano itaq; Imperatore eximio. l. scripta est alias diuus Claud. cōsultissimus princeps pares noster in. l. i. C. ne liceat potentioribus in prin. diuis parentibus meis in. l. fin. C. qui nō possunt ad libert. peruen. in. l. i. C. ne liceat pot. in princ. parens enim tunc non stat ob sanguinem sed respectu prædecessoris maioris in officio, ut alias p Moder. purp. in. l. i. ff. de off. eius i prin. nu. cccxcvi. & seq. & l. si quis. C. de accusat. ibi statutis principum parētum nostrorum. l. i. C. de omn. agr. deserto libro. xi. ibi diuus Aurelianus parens noster quandoq; maiores nostri in. l. fin. C. de pręscript. long. temp. Augusti, & nobilissimi Cęsares uocant in inscriptioñ. l. bonorū. C. qui admittit. Ad do gl. magistralē in extrauag. de scismaticis dudū, quādoq; exēplo religiosissime. N. ut in. c. nos ad fidem. xcvi. dist. diuę memo. in. l. fi. C. de edific. priuat. ubi glo. magistr. post illum tex dicit,
15 † Papam dici, post obitū bo. memorię, ut ibi in tex. cōcord. alias felic. recordationis, in. c. ad apostolicæ post prin. de re iudic. in vi. &, q; eodem modo presbyteri Cardinales, & diac. sed alii in
16 feriores improprie bonę memorię dicuntur, † Reges autem dicuntur clarę, uel inclytę memorię, &, q; olim Imperatores dicebantur diuę memorię per. d. l. fi. & d. c. placuit, & hec uident pro cedere, cum Imperator bonus fuit, & nō reprobatus, ut in. d. locis, & quandoq; scribendo Imperatori dicit urbis, pontifices pręd ecessores. c. de capitulis. x. dist. de quo tex etiā uidimus supra ii. q. in prin. quandoq; simpliciter dicit quidam. N. Imperator, ut in clement. pastoralis in prin. de re iudic. alias Imperator dicit egregios, āte nos Imperatores, sequimur. §. fi. post prin. in au
17 ctien. ut liberti. de cętero, † si autē de dānato, & reprobato Imperatore, & malę uitę, uel deposito, meminerit Papa, uel deponendo

do, simpliciter nomine ꝓprio appellat, cum aliqua nota, ut in c. ad apostolicę in prin. de re iud. in vi. ibi ad Federicum pręcipuũ Principem secularem huiusmodi dissensionis, & tribulatiõis au ctorem, & quẽ postea ibi deponit ex causis legitimis de quibus ibi, & in c. ut inquisitiõis, de hęret. in vi. ibi per Federicũ, olim Rom. Imperatorem, tunc in deuotione Rom. Ecclesię persisten tem, & hodie uidi seruatum in practica, contra Regem Angliæ dici damnatæ memoriæ, & similium, licet alias glo. not. in d. ex trauag. dudum, in Papa dicat, ꝙ licet Papa ex actiõibus Impro bis simoniis, & turpiloquiis Ecclesiam fedauerit, ut ille Boni fa. viii. fuit, secundum glo. ibi non tamen propter hoc, debet dici malę memorię quia non respicit, id quod fecit sed quod facere debuit item quia dignitas a se non deliquit, ut ibi not. p eũ, Sed illa gl. nõ loquit, in principe p sñiam damnato, uel damnando,
18 † qa tũc bene uidet licere debitã infamiæ notam adiicere, ut est tex. not. in terminis in l. quoniam. C. de episcop. & cleric. ibi abo leatur quidem euthicetis damnosa memoria, & ibi Bal. notat, ꝙ memoria iusti, debet extolli, memoria iniusti aboleri, & quæ per glo. not. in d. extrauag. dudum ad fi. glo. i. ibi, & hoc casu, ubi de his ponerem, sicut uilem ponerẽ, late allegañ. s. ꝙ tũc, licet Papa non dicatur malę memorię, uilis tamen referendus sit, per multa iura quæ ibi cumulat not. Et malus princeps etiam alias ca po appellatur. i. gallus gallinaceus quia gallinę modum habet nam sicut gallina non cantat, neq; horas nunciat sic nec malus princeps nec iustitiam nec pacem prædicat, & sicut non generat sed solũ se impinguat ita ille, ita not. declarat Lucas de pẽna in l. iudices. C. de dignit. libro. xii. col. v. ubi etiã ponit alias uarias appellationes mali principis, & refert Io. lecirier in tract. de pri mogenit. declarans uerba consuetudinis parisiensis artic. viii.
19 iiii. q. ii. libri. viii. vol. tract. † uiuẽtibus aũt scribẽdo Impe;ator quomodo uocet, uel quo tit. honoret uidebimus infra suo loco speciali. q. lxiii. ubi uidẽdũ late, & de uariis titulis, & epithetis Imperatoris ex toto corpore iuris dixi etiam late supra. q. ii. ubi uideñ. & hodie quomodo Imperator scribat Papę uide in seq. q.

SEXAGESIMA QVAESTIO.

1 *An Imperator scribendo Papæ, uel aliis, uel e contra plurali numero utatur, uel singulari, & quomodo se appellet Imperator. i. in quo numero.*

Imperator utitur singulari, & plurali numero, sed in his, quæ animã respiciunt & ligant, singulari.

Papa quomodo utatur scribendo Imperatori, uel e contra, & olim, & hodie,
3 *& quomodo Reuerendissimis Cardinalibus. & seq. multis, & nu. ix.*

Imperator scribendo Papæ quomodo hodie scribat, & subscribat.

1 SEXAGESIMO Quarto, † an Imperator scribendo Papæ, uel aliis, uel e contra plurali numero utat, uel singulari, & quomodo se appellet Imp. i. in quo nu. numerus. n. pluralis honoris grã inductus ẽ, ut p gl. in. l. prima i prin. ff. de superfic. in uerbo fruimini, & usus obseruat hodie, ut notũ ẽ. Respoñ. Imp. loquẽdo de se ipso, numero plurali utitur sępissime, ut experiẽtia palam facit, & patet discurrẽdo procemium institut. C. titulorum in aucten. & in. ll. C. per multas discurrẽdo, & . §. §. in insti. & in tit. de pace constanti. C. priuilegia, ante fin. ibi cum autem nos Imperator, &. c. seq. & in toto illo tit. sępe, & in. c. nos Rom. Imperator in tit. de pace constan. in usi. feud. &. c. nos ad fidem. xcvi. dist. quas cumulare esset potius laboriosum, q̃ subti
2 le, † Quandoq; tñ de se, sub singulari persona loquitur, ut in. l. v. C. ad. l. falcid. ibi secũdum constitutionẽ diui Seueri, aui mei, & in. §. est, & aliud insti. de donat. dicitur diuus Iustinus pater noster in. l. i. C. de falsis ibi mihi, & diuo Seuero patri meo, &. l. fi. C. de eden. ibi, & quæ a diuo Antonio patre meo, & quæ a me, & in. l. secundum. C. de contrahend. stipul. ibi amici mei, & præcipue quãdo iurat, & actum animam concernentem facit, & deũ, ut in. c. ego Ludouicus. lxiii. dist. &. c. tibi domino ead. dist. & clement. unica, de iureiuran. §. ego. N. alias tamen etiam quandoq; numero singulari utitur, ut in. l. deprecatio. ff. ad. l. Rhod. de iactu. ibi, ego quidem mundi Dominus, & in. c. ualentinianus in fi. lxiii. dist. alloquens Imperator Episcopũ, dicit & ego adiutor tuus, & in. l. i. C. de senten. pass. ibi restituo te in integrũ, & in ueteri testamẽto Artaxerxes Rex Babilonis scribendo Esdrę sacerdoti, scribę legis dei doctissimo, dicebat a me decretũ ẽ nõ a nobis, ut. i. Esdrę. c. vii. &. c. vi. sępe ego Darius, & a me i numero singulari, & Imperator in. l. unica. C. null. licer. in fre. libr. xi. ibi pietatis meę, & ibi pietas mea, & ibi infra aulam meã, & ibi tranquillitati meę, & i fi. mutat. ead. l. numerum ibi, nostris in. l. i. C. de ueteranis lib. xii. ibi ueteranis meis, Magnificẽtia mea, & postea ibidẽ ante fi. nrõ, nrĩ, & concedimus, in plurali, & in. l. ii. C.
de

de postuland. ibi liberti mei. l. ii. C. si aduersus fisc. ibi procuratorē meū. l. f. C. ubi, & apud quē ibi procuratore meo. l. ii. C. de donat. inter uir. & uxor. ibi milites meos. l. ii. C. de appell. ibi rescripti mei, & insti. de legat. in fi. ibi secta meorum temporū nō patitur. l. i. C. ad. l. Iul. maiest. ibi cessant meo seculo, & ibi in fi.
3 contra Constitutionem meam, & l. seq. ibi sectę meę, † Et quando scribit Papę quandoq; singulari nu. Papam uocat, & se ipsum de Papa est in. d. c. tibi domino Io. Papa non dicit uobis, item, & sanctitatem tuam, & in auct. ut Eccles. Rom. & de se in plurali scribeñ. ei, ut ibidem sępe, ibi nostri numinis, & ibi Ecclesias nostras, & ibi nos, & ibi nostra ęternitas, & in eodem tit. dicit in §. i. uestra sanctitas, & in epistola nos reddentes. C. de sum. trinit. de se, & de Papa, ei scribēs dicit in plurali nos reddētes honorē
4 V. S. & sepe i tota illa. l. B. V. S. V. & de se p̄ i plurali, † alias de se Papę in plurali Imperator in singulari in. c. uictor. xcvii. dist. ibi tua sede, & ibi signamus pietati nostrę clem. nostra loquens Imperator Papa, & in. l. normam. C. de off. pręf. p̄tor. ibi authoritate mea in. l. iiii. C. de proposit. sacr. cubic. libro. xii. ibi sacri cubiculi mei, & ibi liberamus, & in. l. p̄curatores meos. C. de mod. mulct. l. i. C. si aduers. uend. ibi me auctorē futurum in. l. qui stipendia. C. de procurat. ibi militibus meis in. l. ii. C. ne fiscus, uel respub. ibi temporū meorū, & ibi fisci mei. l. i. C. ex quibus caus. maior. ibi ad me cum glo. l. ii. C. de reb. credit. ibi parētum meorum. l. iii. C. si seruus export. uen. procurator meus indulgentię, meę in. l. quod. C. de his, qui sibi ascrib. fisco meo. l. iiii. §. i. ff. de sicar. l. i. ff. de interdict. & relegat. in. l. i. C. de uend. rerum fiscal. libro. x. ibi procuratoribus meis. l. seq. tit. seq. ibi uerecund. mea. l.
5 unica. C. de reis postulatis libro. x. ibi a me, † Scribendo autem aliis Imperator quādoq; utitur de illis numero plurali, ut patet in. l. ii. C. de off. eius qui uic. alt. ubi scribendo præfecto pręt. dicit Mag. uestra, & uestrę sedis, & uestre celsitudinis quādoq; ēt præfecto præt. scribendo utitur singulari numero, ut in secunda constit. Cod. in inscriptione iuncto. §. fin. ibi Illustris. igitur & mag. authoritas tua, & uere latine scribēdo, ut clarum est nu. singulari utendum uidetur, licet uulgariter loquēdo secus usus Reueren. causa induxerit, alias scribendo Imperator Archiepiscopo Cōstantinopolitano, se in numero plurali ponit illū autē in singulari, ut in auct. quomodo oporteat epis. in princ. ibi nos igitur, &. §. fi. ibi tua celsitudo tuę sedi. & ibi nobis, &c. Et sublimissime tuę sedis de pręfecto pręt. in. l. apertissimi. C. de iudic.

6 Alias episcopo in plurali.l.i.C.de his qui in eccles.manu. † Papa autem quando scribit ei etiam in plurali numero alloqui uidetur, ut in epistola inter claras ibi uestrę &c.sępissime, et in epistola liquet eodem tit.ibi. uos, et sępe per totam illam.l. et in .c. de capitulis.x.dist.ubi scribens Leo.iiii.Loth.aug.dicit de capitulis uestris uestrorumq; prædecessorum &c.alias in singulari numero alloquitur, ut in.c.duo.xcvi.dist.ad fin.ibi compares, & ibi uideas in plurali, in.c.nunc autem.xxi.dist.de se, et de Imperatore Michaele cui Papa Nicolaus, scribit ibi nos, et ibi erit uobis, et de Papa uidetur reg. q̄ semper de se in plurali numero loquatur, ut in.d.epistola inter claras ibi credimus, et ibi suscepimus, et ibi confirmamus, et in epistola liquet eodem tit.ibi diximus, et ibi confirmamus, et ibi nos, et alibi sępe, quandoq; tamen alias reperitur, q̄ se in singulari numero uocat Pontifex, ut in.c.nihil de prę script.extra ibi futuris post me Pont.licet etiam ante ibidē per nos se ponat, et in.c.ecce.xcix.dist.ibi ad me ipm et ibi me uniuersalem Papam, et ibi ego &c.et de se in singulari, et de Imperatorē in plurali in.d.epistola liquet.āte fi.ibi obsecro clementiam uestram scribendo Imperatori, et paulo post mutat
7 de se ipso ibi nobis, et ibi exoramus, † Quod in singulari antiquo iure ex humilitate facit sed hodie in numero plurali se ponit, et illa consuetudo omnino immutata est, ut not. per gl.in.d.
8 c.q̄ graui, † Itē cuicunq; scribit etiā Regi, & cuiuscunq; ordinis principi hodie nunq̄ ei loquitur in plurali cum uni tantū scribit dicendo nos uel uester uel his similia, ut est tex.expressus in.d. c.q̄ graui uers.& cum uni, & alias seruatum falsitatem literarū arguit, ut ibi decidit, & not.Mart.Laud.in tract.de prin.not. l.incip.Papa semper licet quandoq; alias ante illum tex.contrarium reperiatur, ut in.d.c.nihil patet ubi Papa scribens uni patricīo dicit uobiscum, uobis, et uos, & in.d.c.ecce scribens uni Patriarchę dicit curastis, & dicit dulcissima.S.uestra, & scribeñ. Imperatori in.d.epistola inter, & epistola liquet.dicit ei ĩ numero plurali uestrę mansuetudinis, & pietatis, & sim. in plurali numero, & uestrum, Imp.& uestrorum legatorum, & uos dignetur custodire quod hodie sentit glo. in.d.c.q̄ graui consuetudine immutatum per illum tex.&.l.q; immo in numero plurali se ponat, & unicuiq; numerū singularem apponat alias olim secus, ut supra, & in.c.cōmunis filius.xxiii.dist.ubi scribeñ. Papa cuidā episcopo appellat per fraternitatem uestram, semel demum ibidē mutat numerū, & dicit, charitatē tuam, & archidiaconū tuū,

& in

& in.c.nos si incompetenter.ii.q.vii.in prin. Papa scribens Lud' 9 Imperatori dicit uestro iudicio, uolumus emendare, † Hodie Imperator pręsens Carol.V.semper Aug. scribés Reueren. Car⸗di. S.R.E. ut uidi, scribendo Reuerendissimo ac Illustrissimo D. meo. D. Guid. Ascan. Sfor. Cardi. S. Florę. S.R.E. Cam. di⸗gnissimo supra scribit uulgari sermone licet Hispano, Al muy Reuereñ. in Christo patre Cardenal de sancta Flor nostro muy charo, & muy amado amigo, intus in prin. pręmittit don Carlos por la Diuina clemen. Emperador de los Romanos Augusto Rey de Alemania delas Spannas de las dos Sicilias de Hieru⸗salem &c. Muy Reuerendo, & reliqua quæ supra (utendo nume ro plurali utriusq; respectu) subtus simpliciter, nomen propriũ Carolus, demum post infra, & uide infra.q.lxiii.

Couos Com. Mayor, &c.

Scribens uero, Pontifici hodie Imperator, patria lingua Hispa na, cum manu propria litteras mittit, extra dicit.

Al nostro muy santo Padre.

Intus in principio.

Muy Santo Padre.

In fine.

Di. V. Santitade.

Humile Hiso y figliolo,

Il Rey.

Et cũ manu ꝓpria scribit in folio simplici scribit, i Breui ac stri cta forma complicando, & in numero singulari de se ipso.

Cum autem per secretarium scribit extra dicit.

Al nostro muy Santo Padre y Senor Reuerendissimo.

Intus in principio.

Muy Santo Padre y Senor Reuerendissimo:

Ad finem ante.

Don Carlos por la diuina clementia Emperador de los Roma⸗nos Augusto, Rei de l'Alemania D'hispania de las dos Sici⸗lias de Hierusalem &c. & hęc omnia manu secretarii demũ post ad latus manu propria scribit el Rey.

Postremo ad finem chartę nomen secretarii, uidelicet.

Couos.

Et hoc casu, & modo scribit in patẽtiss. & lato fol. in magna for ma, et ampla complicato, ut uidi hęc in manibus Reuerendi do mini domini Marcelli Ceruini, de Monte politiano Episcopi Neocastreñ. S. Sanctitatis a secretis, uiri multo scientiarum ge⸗

nere ac integritate pditi q nunc ad Car. dignitatis apicẽ assum-
ptus, apud Carolũ. V. Imp. Legationis Pontificię munus gerit.

SEXAGESIMA PRIMA QVAESTIO.

1 *An hi quos mittit Imperator Pontifici appellentur legati prout e conuerso.*
2 *Imperatoris nuncios Papa appellat, & quomodo uarie.*
3 *Legatus Papæ, & nuntius uulgo hodie differt.*
4 *Legatus uario modo capitur. & seq. q. nu. 2.*
6 *Legati, & Ambasiatores præsumuntur prudentes, & grati suis principibus,*
7 *Romæ pro Imp. hodie orator quis.*

1 SEXAGESIMO PRIMO Quæro, † an hi quos mittit Imperator Pontifici, appellentur legati prout ui- dentur appellari e contra tex. est, q. sic in epistola liquet. C. de sum. trinit. in prin. & ad fi. ibi; et legatorum nostrorum relatio; et ibi laudamus legatorũ uestrorũ personas, & in. c. quia. lxiii. dist. ibi prę́sentibus legatis Imperialibus, et ad fi. ibi p̃sentibus legatis Imperatorũ, † alias, eos uidetur appellare Papa nũcios,
2 ut in clem. i. de iureiurand. §. nos itaq;, et. §. fi. licet ibi de missis ab electo in Regem Romanorum, nondum. s. coronato loquatur sed in. d. epistola liquet est expressum ibi, uestro ac missorum ui rorũ iudicio alias missos uocat in. c. nos si incõpetẽter in prin. ii. q. vii. licet in aliũ sensum sic, et de iure. ff. alias legati Cæsaris appellantur, et Imperatoris, ut in. l. hos accusare. ff. de accus. in prin. ibi legatum Imperatoris præsidem. l. legatus. ff. de offi. præ sid. et de nuncio etiam Imperatoris pro eius locumtenente, uide tur stañ in tit. de pace cõstãtię. C. priuilegia in usi. feud. in prin. ibi uel nunciis nostris ibi a nuncio nostro; nisi in Lõbardia fue rimus, et post medium sub. c. in causis, et in. §. pacta, ibi cum su- per hoc per nos, uel nuncium nostrum fuerunt requisiti, et paulo post ibi cum nos petierimus, uel per nos, uel per nostrum nũciũ et in. c. seq. ibi, sed nos habebimus proprium nũcium in ciuitati; bus, et in. §. libellariæ, in fi. ibi, uel per Impressionem nuntiorum, et ibi nobiscum, uel nũcio nostro nuncium quoq; alias Papę ap pellat hodie uulgus, quęm. s. Papa tenet, penes Imperatorẽ pro suo agente q hodie est. R. D. Io. Poggius Bononiẽñ. gñe litera tura, & moribus pclarus q ualde differt in practica, ab eo quẽ le gatũ dicimus, ut palã ẽ, tex. not. in. c. ego in fi. lxiii. dist. et infra
3 dicã, seq. q. † et nuncios, et legatos, quos iuxta Papã Imperator habet,

habet, promiſcue appellat, tex. in. c. cū Adrianus. lxiii. diſt. ibi, nuntii Ludouici Imp. et ad fi. ibi ne uidelicet Legatos prin
4 cipum, poteſt hoc eſſe utile pro ſtatutis, † & Legatus uidetur terminus generalis etiam pro miſſis ab aliis, q̄ ab Imperatore, & Papa iure noſtro, ut in toto tit. ff. de legation. cū ſimil. & . l. his. C. de curſ. public. lib. xii. l. ii. §. legatis. ff. de iudic. alias. ff. de offi. procōſ. & legati, et. C. eod. tit. & . c. de delegation. libro. x. & ibi
5 glo. magiſtr. in Rub. quot modis Legatus dicatur, † inter cęteros, pro eo qui eſt Legatus Eccleſię ad Papam, uel qui mittitur a Principe, uel Papa, & , ꝙ priuatorum licet nobilium, dicuntur nuncii alias Legati Rom. in. l. ii. C. de. ll. cum glo. & in. l. ſanctū ff. de rer. diuiſ. & Iudith. iii. cap. in prin. & quæ extra, de off. Le
6 gat. & in. vi. & infra. ſeq. q. in prin. poſt Specul. † Et notandum ē ꝙ qui in legationem mittuntur præſumuntur prudentes, & principibus ſuis grati, ut per tex. in. l. inter claras in fine. C. de ſum.
7 trinit. notant ibi in ultima glo. Modern. Mediolanenſ. † Romæ hodie pro ſacratiſſ. Imp. Aug. Carolo. V. eſt conſiliarius, et orator Illuſtriſſ. D. D. Ioannes Fernandez Manrrique, Marchio Aghilarii &c. uir Ingenii uiribus, animi magnitudine, & liberalitate conſilio, & prudentia, inſignis, quem uulgus Ambaſiatorem Vocat Imp. Pont. opt. max. Paulo. I I I. charus, & gratus.

SEXAGESIMA SECVNDA QVAESTIO.

1 *An ſicuti Imperator creatus ſolet mittere Nuncios ſuos, & Legatus ipſi Papæ, ita, & e contra.*

2 *Legatus dicitur quisquis ab alio miſſus eſt. & præced. q. nu. 4.*

3 *Pauli. III. Pont. Max. creati Nuncius ad Imperatorem Carolum. V.*

1 SEXAGESIMO SECVNDO Quæro, † an ſicuti Imperator Creatus, ſolet mittere nuncios ſuos, & Legatos, ipſi Papæ. d. c. quia. lxiii. diſt. ibi Pontifex electus præſentibus Legatis Imperialibus cōſecretur, in prin. illius tex. unde notabat Specul. in tit. de lega. §. i. I prin. ꝙ Legatus dici poteſt, qui
2 cunq; ab alio miſſus eſt, † ut late ibi cumulat, & ibidem in. §. ſequitur, de tribus ibi generibus Legatorum idem fit, et e contra ſ. not. tex. in. d. c. ego Ludouicus, in fi. lxiii. diſt. loquens Imperator dicit, ꝙ electo Pontifice, & conſecrato, more canonico, Legati ad nos, uel ad noſtros ſucceſſores, ait Imperator dirigantur, qui inter nos, & illum amicitiam, charitatem, & pacē conſocient

& notat Card. Alex. in. c. in nomine. xxiii. dist. col. v. & in. d. c.
3 ego in prin. † Et ita in practica seruatur, & p isto, Pontifice ma ximo, Paulo. I I I. Sanctissimo creato missus fuerit Reuerēdus pater, & Dñs. D. Ioannes Guidiccionus Lucensis Episcopus fo rosempronien. qui, insimul, a sua beatitudine, & nūcius, & Epis copus creatus, ob suas singulares uirtutes, ac raras animi dotes ad Cęsarem pręsentē Carolum. V. semper Augustū bonę ergo, & illaris spei, stēt penes. s. beatitudinē, & alii literati uiri, Quos semper summa dilectione, pro sui animi magnitudine ac integri tate, optimis partibus, prosecuta est, Quā semper altissimus inco lumen, & felicem seruet.

SEXAGESIMA TERTIA QVAESTIO.

1 *An Imperator appellet aliquem dominum, uel quo titulo honoret.*
3 *Rex, an Reginam coniugem Dominam appellet.*
4 *Imperator appellat Episcopos simpliciter, quandoq; etiam sanctissimos, & bea tiss. nu. 6.*
5 *Imperator appellat Cardinales Reuerendissimos Clericos. & nu. 13.*
7 *Imperator doctissimos uiros, & in dignitate constitutos honorabili titulo, uiuos, & defunctos nominat, & quibus.*
8 *Imperator Papam, Dominum appellat.*
Imperator Vulpianum Dominum appellat.
Vulpianus, Dominus nuncupabatur.
9 *Amicum nostrum solent Principes appellare.*
10 *Scholares dicatissimos, & candidatos uocat Imperator.*
11 *Parentem charissimum, & amantissimum quandoq; aliquem uocat Imperator.*
Monialis Diaconissa Reuerendissima.
Rector prouinciae quomodo.
Senatores quomodo.
12 *Deuoti, & obedientarii aliqui appellantur.*
13 *Imperator quomodo hodie scribat Reuerendissimis. S.R.E. Cardinalibus, uel scribendo subscribat.*
14 *Papa quandoq; alicui scribendo cum honorat.*

1 SEXAGESIMO TERTIO Quęro, † an aliquem de mundo, Dominum Imperator appellet, uel alio tit. hono

ret

rēt Papam, Dominum appellat, ut in.c.ego Ludouicus, &.c.tibi
2 Domino.lxiii.dist. † & supra diximus.q.lix.& bene merito, ac iure optimo, cum ei subsit tanq̄ Christi Vicario, ut late dictum
3 fuit supra in.q.l.† Vxorem propriam augustam, an debeat dominam appellare, Ant.sicul.in tract.de potestate, & excell. Reg. q.xxx.ponit in Rege, & Regina, et late disputando, et allegādo concludit, communem esse, ꝙ non limitat nisi esset consuetudo in contrarium, uel nisi uxor Regis, Corruscaret etiam radiis propriis, quia haberet etiā Regnum de per se Ias.in.l.cum filiofam. col.ii.ante fi.de lega.i.post.Bar.Abb.et Angel. ubi ibi licet quādoq; post tex.& Ang.ubi ibi dicat, ꝙ maritus, uxorem Dominā appellat, bo.tex.in.§.illud quoq; in auctē.quibus.mo.nat.effi.legiti.ibi, quia uir uocabat dominam, et.l.uxorē in prin.de lega. iii.ibi peto a te domina uxore mea, nobilissima uxor in auct.de restitut.fideicom.et ea quæ parit.§.manifesta post medium facit l.titia.§.q marco.ff.de annuis leg.ubi uir quidam uxorē dominā sanctissimam uocat Alios autem Dominos, non appellat, ut late colligitur in tit.de pace constā.in usi.feud.in.c.nomina, cū seq. ubi Imperator nominat multos Principes, & nobiles Duces, & Marchiones, Comites, et alios dignos uiros, nuncios ciuitatum semp simplici nomine, Otto Dux, Bertoldus Marchio, Henricus comes, imo plus i.d.c.nomina colligitur, ꝙ nec Episcopum Dominum uocat, ut patet ibi post medium Hermāus monaster Episcopus, & idem in.c.hanc igitur eod.tit.ubi Gulicl.Episcopum N.Marchionem, et in auctē. habita in prin.C.ne filius, pro patre ibi Episcoporum, Abbatum, Ducum, et in tit.de pace tenēda, et iur.firm.post prin.in us.feud.ibi Duces, Marchiones, comites,
4 Capitanei, † Quandoq; tamen Episcopos Sanctissimos Imperator appellat, ut in rub.et nigro, in auctē. de Sanctissimis Epi-
5 scopis, et Reuerendissimos Clericos, et.l.cum.l.C.eod. † Alias Episcopū uirū Apostolicę Sanctitatis appellat in.l.i.C.de sum. trinit.& Cardinales Reuerendissimos Clericos, uidetur appellasse Constantinus. S. R. E. Seruientes, in.c.Cōstantinus.xcvi. dist.ii.col.post prin.uers.uiris etiam, quæ Oldr.cons.lxiij.quo
6 tempore, † Alias ad senatum scribendo, appellat patres cōscriptos, in.l.humanum.C.de.ll.quādoq; Episcopos Reuerendissimos uocat, ut in.l.antepen.in prin.C.de defen.ciuit.ibi Reuerēdissimorum Episcoporum Beatissimum Episcopum, in.§.pen. in procem.ff.Reuerendissimum uirū Episcopum uocat, ut in auctē. ut cum de appell.in prin.& in.l.iubemus.C.de Episco.aud. San

ctissimum Archiepiscopum Episcopum, clarissimum Iudicem in auct. si uero. C. de iudic. & in corpore unde sumitur hodie Episcopum uenerabilem appellat Imperator, ut uidi in quadã eius Bulla, Valentino, Episcopo Hildesemeñ. concessa Quandoq; tamen in iure nostro Imperator dignis titulis honorat, cõstitutos in dignitate, de eis faciendo mentionem referendo, et nominando, secũdũ gradus, uel cũ Titulo Excellentissimi sublimissimi Eminẽtissimi Gloriosissimi Magnifici Illustris. Clarissimi Disertissimi Eloquentissimi Prudentissimi, et aliorum, similiũ, ut late patet in. ii. &. iii. cõst. Cod. per totam, et. §. cumq; hoc, i procœ. insti. & aliis uariis, in locis, & excelsum uirum Tribunianũ in. l. ii. C. de uet. iure enucl. §. sed cum omnia, & seq. ad clariss. uir Philipp. Imperator ual. i inscripti. l. uniuersi. c. ubi cauf. fisc. Nobili Theodosio in. l. contra. C. de inoff. testam clariss. & nobil. in l. dominus. C. de appell. cõsultiss. uirũ Papi. in. l. iiii. C. de acquir. poss. & Illustrissimam præfecturam, singulariter appellat Imperator. in. §. illo secundum scriben. in. l. i. ff. de offi. eius, in prin. sed ego do cõsocium in. l. antepen. C. de defens. ciu t. & in. l. fi. C. ad appar. mag. libro. xii. sed illustris sępe, et aliis titulis, in aucten. de app. & intra. quę tempo. et in multis. ll. C. de appell. et amplissimi in. l. i. §. deniq;. ff. eo, & i. d. l. ii. C. de offi. eius, qui uic. alte. ger. ibi Magnificentia uestra uestrę sedis amplissimę, uestrę celsitudinis, et dignata est, utitur alloquendo prefectum pretorio, & proconsulem clarissimum, uocat, licet spectabilis sit in. l. & si uerior. C. de infam. et de Archiepiscopo Cõstantinopo. tua Sanctitas tua celsitudo i aucten. quomodo oportet Episcopũ. §. fi. alias Reuerendissimum uirum Episcopum, & religiosissimum, uocat in. l. nulli. C. de Episcop. et cler. et culmen tuę potestatis ad præfectum uigilum, dicit Imperator in. l. unica. C. de offi. præfecti

7 uigil. † alias, et de doctissimis uiris, defunctis faciendo mentionem Imperator honorabili titulo, nominat, ut in. iii. const. C. §. antepen. ibi, q; ex libris Vlpiani uiri prudentissimi in. l. fi. C. de insti. ibi tam Vlp. q̃ Papi. uiris dissertissimis, et in. l. generaliter. §. cum autem eo. tit. ibi inuenimus excelsi ingenii Papinianũ & in. l. cum uirum prudentissimum, Papinianũ, & in. l. cũ acutissimi ingenii uir, merito ãte alios excellens Papi. C. de fideicom. & in. l. non sine. §. i. C. de bo. quæ lib. ibi tantę estimationis uiri, atq; dissertissimi iurisperiti opinionem sequi in. l. ad exhibendũ C. ad exhiben. ibi a non cõtemnendę auctoritatis iurisconsulto, modestino Papi. summi ingenii uir. l. cum Papi. C. de senten. uiri

facundissimi

facundissimi Compositores iuris.l. maximum uitium.C.de lib. præterit.§.nam hoc ad fi.excelsi ingenii Papiñ.in.§.sed quia.ii. insti.de fideicommiss.hęredit.Sapientissimus Papi.§.i.in aucten. de restitu.Splendidissimus in.l.i.§.et ideo de uet.iur.enuc.Iul. subtilissimus cōditor.§.si quid igit.l.ii.C.eod.Papinianus ma
8 ximus.§.si uero intercessor in aucten.de fideiuss. † alias secūdū unam Lecturam,in not.tex.in.l.secundū.C.de contrahen.& cō miten.stipul.dicit Imperator Secūdum Responsionem Domini Vulpini pręfecti annonę amici mei Iuriscōsulti,& ibi Bal.not.il lum tex.ꝙ Imperator,ibi illum uocat amicū suum, & Dominū, propter suam uirtutem,sed,ꝙ alias,nunq̄ aliquem Dominū uo cat,licet secundum aliam Lecturam,stet Donicii, non Domini, ut ibi refert Bal. Domicius enim Vulpianus uocabat, patet in l.pen.§.fi.C.ad trebell.& per Moder. in libro de uitis iur.con sult.ad fi.fol.cccliii.in uita eius.C.insignem &c. Et patet clare etiam in.l.ex diui.C.de locato.ubi etiam Imperator uocat Do micium Vulp.præfectum prætorio parentem suum (dicit glo. ibi) in scientia,& ętate alias grauitas tua in.l.circensium.C.de
9 decurion.libro.x.† Amicum tamen nostrū solent isti Principes dicere alicui scribendo,ut ibi constat,& alias etiam,sic pręfectū urbis amicum nostrum,uocat Imperator in.l.i.§.deniq.ff.de ap pell.ibi Iunium Faustinum,amicum nostrum, præfectum urbis prouocare,& in.l.i.C.de sent.pass.ibi præfectis prætorio claris simis uiris,tunc amicis,Regem,et ciuitatem,Amicum,& amicā, socium uel sociam,alias in.l. postliminium.§. postliminio.ff. de capti.et postlimin.reuer.Appellat,et iuris peritos, amicos no stros uocat in.l.diui.ff.de iur.patron.alias senatum, alloquitur, per uestram reuerentiam,& honores o Collendissimi patres, ut in.§.fi.in aucten.cōstitu.quæ de dignitatibus, iūcta inscriptionē.
10 alias uenerabilem cœtū uocat.l.leges.i.C. de.ll. † alias schola res,dicatissimos,et cādidatos uocat,in.l.his quidem,in fi.C.qui milit.poss.l. xii.alias charissimū saxum, uocat Iudicem Impera tor,in.l.i.§.si quis ultro.ff.de.qq.alias Imperator.c. a Probiano suo sal.i inscript.l.ii.c.ut lit.pęd.&.l.ex tribus.C.de inoff. testa. & salut.dicit scribendo consul.prætor.& tribunis sen.in.l.fin.C. de calumniat.prudētem uirum Papinianū in.l.utere.C.de pręd. minor.Prudētissimum uirum Paulū in.l.si lis.C.de fals.uir pru dentissimus Domicius Vulpianus in publicarum descriptionū, libris,ad perennem sciētiam,et memoriā refert.l.diuo.C. de.qq.
11 † alias alloquendo præfectum prætorio,dicit Imperator parens

Chariſſime, at Amātiſſime not.tex.in auctẽn.ut diuinę iuſſiones in fi.iuncta inſcriptione illius tit.idem in.§.fi.auctẽn.ut cum de app.cogno.in fi.et in auct.de rap.mulier. ante finem ſcribendo cuidam Ariobido, uocat eum pater chariſſime atq; amantiſſime, erat p̃fectus, ut ex fine illius tex.patet excellens, & inſignis autoritas tua.l.i. &.ii. C.de paſcuis, libro. xi.præfecto, uel magiſtro milit.ut ibi glo.& amicum noſtrum præfectum, urbis appellat Imperator, etiam relatus in.l.fi.ff.de offi. præfecti uigil. quod nota quia uſus hodie introduxit, ut principes cuilibet, etiā ignoto, & uili ſcribẽdo dicant Amice chariſſime &c. & ad pręfectum prætorii tua magnitudine, ſententia, tuę ampliſſimę, ſedis utitur in.l.omnes.§.executoribus.C.de Epiſ.& Cler.Senatores appellat, patres conſcriptos.iii.conſtit.C.in prin.& ibi per glo. i.cur.& in.l.ſi rem, & precium.ff. de petit.heredit. & rectori prouincię Amicum noſtrum in.l.ſi inuita.C.de nup.monialis Reuerendiſſima tex.in auctẽn.hęc conſt.in prin. Diaconiſſa Reuerendiſſima, ĩ auctẽ.ut determin.ſit num.§.i.Itẽ Sanctiſſimos, & Florentiſſimos patres, ut in.d.iii.conſt.§.fi.Nobilem Verinum, appellat Imperator in inſcriptione.l.i.C.de feriis, & chariſſimũ in nigro, ibidem chariſſimũ appellat p̃fectum urbis in.l.titia ſeio

12 §.Imperator.ff.de leg.ii.† alias ſcribendo dicit deuotis noſtris, idem, et obediẽtiariis noſtris.l.a legatis.C.de publica.ubi Bal. poſt glo.notat ſumptum ſtylum ſcribẽdi quādo Reges ſcribũt, facit.l.deuotum.C.de Metatis libro.xii.ubi glo.i.dicit omnem prouincialem deuotum eſſe debere, et ita obſeruat etiā practica ut magnis ac excelſis uiris ſubſcribamus nos deuotus ſeruus Reſtaurus Caſtaldus. &c. debẽt.n.ſubditi eẽ deuoti, ut ĩ tit.de pace cõſt.in prin.ibi debitę deuotionis, et ibi gl.notat per.d.l.a

13 legatis, † Hodie autem quomodo Imperator uulgari ſermone ſcribat Reuerendiſſimis Cardinalibus.S.R.E. quomodoq; eos uocet eiſue ſcribendo ſubſcribat dixi ſupra.q.lx. ad finem, De mortuis ũt quomodo Imp.dicat, et quo tit.ſupra uidimus.q.lix

14 † Et Papa quādoq; alicui ſcribẽdo honorat eũ.bon.tex.ĩ clem. ſi ſummus de ſent.excom.ibi, uel literis nominet honoret &c.

SEXAGESIMA QVARTA QVAESTIO.

1 *Quid debeat deoſculari Imperator Papæ, uel alij ipſi. Imperatori in ſignum Reuerentiæ, & quomodo ſalutetur.*

Imperator

2 *Imperator dexteram Pontificis osculatur.*
3 *Papam osculamur in pede.*
4 *Imperator salutatur, & adoratur, & differentia, & quibus uerbis. & nu. seq.*
7 *Papa in. vii. partes corporis recipit osculum.*

1 SEXAGESIMO QVARTO Quæro, † quid debeat deosculari Imperator Papę, uel alii, ipsi Imperatori in signum reuerentię, & subiectionis ille in lib. i. sacra. ceręmoni. sessio. v. cap. iii. col. ii. post prin. refert. ponendo ordinē in ingressu urbis Imperatoris Coronādi, ꝙ ut primum Pōtificem uidet, detecto capite, illum genu terram tangens, ueneratur, secūdo appropinquans ad gradus sedis, genu flectit, demum cum ad Pontificis pedes peruenit, illos in Reuerentiam Saluatoris deuote deosculatur, et, ꝙ Pontifex hilari uultu, Cęsarem aspiciens, ad osculum manus, & oris recipit, & originaliter idē legitur in lib. pontificali char. liiii. sub rub. de Coronatione Imperatoris, item eundē in ceręmoniis Coronationis eius inūctum recipit Papa, ad osculum oris, & pectoris, ut in. d. libro ceręmon. d. cap. iii. v. col. ante fi. & idem, cum uenerit Imperator alias, religiose peregrinationis gratia, ut in eod. lib. primo. xiii. sessione. cap. i. col. iii. item alias deosculatur pedes Pontificis, statim ab eo Coronatus, ut in. d. libro Pontificali sub. d. rub. char. lvi. col. iii. & in d. libro sacr. ceręmon. suo loco, alias faciem percepto sacro, post Coronationē, ut in. d. libro ceręmoniarū, suo loco, char. xxvi. i.
2 col. et in Pontifical. char. lvii. ii. col. in prin. † alias autem in iure, esse uidetur, ut Imperator dextram Pontificis osculetur, ut in c. duo. in fi. xcvi. dist. ubi Gelasius Papa, scribēs Imperatori Anastasio, dicit quippe cum uideas regum colla principum submitti genibus sacerdotum, & osculata eorum dextra orationibus eo-
3 rum &c. † Alias bene, Papam osculamur in pede, ut notat glo. in. l. i. C. de domest. & protect. libro. xii. & ibi uidetur bo. tex. in argumentum iuncta. l. i. §. fi. ff. de offi. præfect. pręto. & l. i. C. de
4 uica. † Quod domestici, & protectoris Imperatoris, salutando deosculantur Imperatorem sed ibi in Vicario, qui bene salutatur, princeps autem, adoratē, & in ueneratione habendus est, ut i seq. q. ad fi. alias tex. not. in. c. Adrianus. lxiii. dist. in. fi. dicit, ꝙ Legati Principum, salutant electum in Pontificem, & tamen minus est salutare, q̄ reuerentia quæ debetur Alias Imperatori. l. i.
5 C. de silentiariis libro. xii. cum gl. & in seq. q. dixi, † quia adora
6 tur Princeps, salutantur alii, ad finem. q. † Quibus autē uerbis,

salutetur Imperator, uide infra.q.lxxxiii.non enim quilibet admittitur ad salutandum Principem, ut not.glo.in.l.i.C.de ueteran.libro.xii.
7 † Prædictis addendum est, q Papa recepit osculum in septē partibus, uidelicet ad os ad pectus, ad humerum, ad māus ad Brachia, ad Genua ad pedes, ut not.tradit Innoc.dicens non uacare misterio, licet non declaret, in suo tract. de solemn.Missarum libro ultimo cap.vi.quem libellum uidi non impressum adhuc in manibus Reuerendissimi Car. Barth. Guidiccioni Luccensis uiri doctissimi, & integerrimi.

SEXAGESIMA QVINTA QVAESTIO.

1 *Quibus assurgat Imperator.*
2 *Cardinali cum uisitanti Imperator Carolus. III. in totum assurgebat.*
3 *Illustres qui sint remissiue.*
4 *Patricijs assurgit Imperator.*
5 *Vicarijs etiam.*
Senatoribus. Imperator assurgit. & nu. 6. & seq.
Consiliarijs.
Archiepiscopis, Episcopis.
7 *Imperator minor est quolibet Episcopo, & sacerdote, & excommunicatur ab Episcopo.*
8 *Imperator debet adorari, & quomodo, & a quibus. & nu. seq. & 10.*
9 *Genu terram tangere debet qui stat coram Imperatore. & nu. 10.*

1 SEXAGESIMO QVINTO Quæro, † quibus assurgat Imperator Quibus enim assurgit honorat Imperator tex.glo.& Ang.in.l.cum salutatus.C.de sent.pass. Et Io. Montaigne in tract.de auth.Cōcil.vi.uol.tract.char.lxxix.col. ii.§.& est ratio Respoñ.tex.not.in.d.l.in uerb. processisset, cum glo.probat, q Imperator salutatus a prefectis, eis aliquātulum assurgit, & cum ille illustres sint, ut in rub.sua.ff.not.& in.§.illud, in auctén.de appell.l.præcupimus.C.eod.l.nemo. C. de iurisd.om.iudic.l.ii.C.de senten.ex periculo recit.cū uulg. scrib. omnes in.l.i.ff de offi.eius in prin.inferri posse uidetur, q salutatus ab Illustribus Imp.eis assurgit aliquātulum, ut Ang.notat, i.d.l.i.& referre,
2 † q Carolus.III.Imperator Cardinali eū uisitanti, in totum assurgebat, refert Fely.in rub.extra de maio. & obe.

& obe.iiii.col.ante fi.uerſ.& ille cui Rex, & ſequuntur Moder. Taurinen.in.l.i.ff.de offi.eius cui mand.ē iuriſd.vi.char.col.ii. in prin.x.effectu ubi aduertunt, etiam in.d.l.i.non eſſe ſolum in præfecti prætorio, ſed etiā in principalibus officiorū, & utriuſq; ordinis uiris, item, ꝙ Angelus in.d.l.i.non dicit id ad quod per Fely.allegatur, imo contra potius, quia dicit Carolum quartū ex benignitate facere, qua nimis utebatur, & ibi plures erant, nō unus tantum ut in illo tex. itemq; in eo contingentia facti ſcribitur a qua non licet arguere licet.d.in ſe, de Cardinale, & factū
3 uideatur, uerum per.§.hęc autem infra allegando, † Qui autem hodie illuſtres ſunt, ſcriben.late ponunt in.d.l.i. Iaſ.pręcipue, & d.Moder.in rub.ff.de iuriſd.om.iudic.Alex. unde his omnibus
4 aſſurgit, † Aſſurgeret etiam patriciis, cum ipſe Imperator dicat in.l.fi.C.de cōſulibus libro.xii.ꝙ eos loco patris honorat, & in patres elegit, & §.filiuſfam.inſti.qbus mod.ius patr.pot.ſoluič.
5 † Itē Vicariis arg.l.i.C.de offi. Vicar.& l.i.C.de domeſt.in fi. libro.xii.imo ibi dicit tex.ꝙ hi digni ſunt ęſtimati, contingere noſtram purpuram, Item, & ſenatoribus, & conciliariis, quos partem ſui corporis appellat in.l.quiſquis.C.ad.l. Iuliam Maie
6 ſtatis. † Et ſpecialiter debet aſſurgere reuerenter Archiepiſcopis, & Epiſcopis.c.ſolitę.§.hęc autem extra de Maior.& obe.dicit ibi glo.& inclinet eis.c.Valentinianus.lxiii.diſt. ubi Imperator dixit loquens de creando Epiſcopo talē conſtituentes cui & nos, qui gubernamus Imperium, ſincerē noſtra capita ſubmitti
7 mus, unde. † gl.notat ibi Imperatorē minorem quolibet Epiſcopo, & tex.& gl.in.c.certum.x.diſt.hęc eſt dignior ſacerdote ſed e contra glo.in.c.ſcripſit.xxvii.q.ii.c.tributū.xxiii.q.viii.& dixi.ſupra.q.l.numē.13.Io. Vgo.in.d. libro quadruuii Eccleſiæ char.xxxiii.col.i.§.quāuis, & char.xxxii.col.i.§.ex illa uerſ. filius, ꝙ ſubeſt Epiſcopo, & ab eo poteſt excōmunicari poſt.ꝙ.gl. & c.duo.xcvi.diſt.& ſupra tetigi.q.l.nu.26.alii autem ipſi Imperatori, ex conſuetudine manum deoſculantur, & alias uidebatur dixiſſe Imperator, ꝙ debeat adorari.l.ii.C.de fabri.libro.xi.ibi
8 adoraturus ęternitatem, † noſtrā.l.pen.C. de conſul.libro.xii. ibi adoranda noſtra purpura, dicunt glo.& Bar.in.d.l.ii. adoratur improprie, quia ſolus Deus adoratur, & ſic qui bene reueren
9 ter aditur, † Vnde uidetur poſſe inferri, ꝙ, & genu terram tangere quis debeat de iure, ſtans coram Imperatore, ut, & in fine huius.q.& in.l.fi.C.qui mil.poſſ.libro.xii. ibi noſtrā purpurā adorantes, & in.l.i.C.de ſilentiariis, libro.xii.ibi adorandam no

ſtra ſerenitate, & ſalutantur alii, ut, & ibi glo.notat, & per illum
tex.ſolum Mart.Laud.notab.173.adoratur, & concord.in.d.glo.
& in.l.i.C.de comitibus, & tab.libro.xii.ibi, & adorandi Princi
pis glo.dicit.i.ſalutandi, ad quod facit tex.in.c. cum Adrianus
in fi.lxiii.diſt.ubi ſalutat Papa, & tamen eſt maior Imperato-
re niſi dicas; ꝙ ibi erant Legati Imperatoris, unde nō mirū arg.
l.i.C.de ſent.paſſ.in prin.Sed, & Illuſtres adorant Principē, nō
ſalutant, tex.& glo.in.l.i.C.de propoſit.ſacr.cubicul. lib.xii.ibi
ſiue noſtrę ſerenitatis adoraturi Imperatorem, & ibi ſalutatio-
nes cum glo.nam, & præfectus urb.eſt Illuſtris, ut notum eſt
in iure, & tamen adorat, ut ibi, licet ibi poſt depoſitā adminiſtra
tionem, loquatur, ſalutat tamen Princeps, a præfectis tribunis,
& uiris eminentiſſimis, ut in.l.i.& ibi glo.notat per id, quod nō
cuiq; licet.C.de ueteran.libro.xii.alias adoratur murex Impe-
ratoris, purpura attingitur, & ueneratur, nō tamen ab omnibus
l.i.C.de apparitoribus libro eod.& in.l.ii.C.de ſtatuis, arguen
do a ſpeciali, unde legitur in ueteri teſtamēto.iii.Reg.cap.i. D.
in fi.ꝙ Berſabeę, ſubmiſſo in terram uultu, adorauit Dauid Re
gem Dicens uiuat Dominus meus Rex Dauid, in ęternum, & in
l.reſtituendæ poſt medium.C.de aduoc.diuerſor.iudic. ibi no-
ſtram adoraturos purpuram dicit ibi glo.i.ambaſiatores adora
turos noſtram purpuram.i.nos qui ſumus ueſtiti purpura ſic in
l.i.C.de apparit.p̄fect.libro.xii.ibi noſtram adorari purpuram
uolumus, &.l.fi.in fi.C.de palat.ſacr.larg.libro eod.ibi noſtram
10 clementiam adorare decernimus, † Et principalis maieſtas ue-
neranda, eſt.l.famoſi uerſ.hoc tamen.ff.ad.l.Iul.Maieſt.ſed de
bet eſſe adoratio non illa qua deum adoramus ſed Regia quaſ-
dam ſubiectione, ut p gl.in.l.i.C.de ſilentiar.lib.xii.Io.de Plat.
in.l.primicerium.C.de fabric.libro.x.Luc.de pēna in.l. euectio
num per illū tex.in uerbo ueneratione de cun.pu.libro.xii. ubi
dicit, ꝙ Imperator meret adorari, uenerari, coli, & ſupplicari.&
in.l.duos.C.de ſuſcept.& tex.in.l.fin.C.qui milit.poſſ.lib.xii.l.
i.C.de propoſ.ſacr.cubic.& i.d.l.i.C.de ſilent.notat.Io. de plat.
ꝙ nullus debet genuflecti coram alio q̄ coram Principe, uel
coram Papa, & refert etiam Io.Montaigne in tract.de authori-
tati.concil.vi.uol.tract.char.lxx.§.præterea col.ii. & hęc ſignan
da ſunt ſupra.q.præced.in fine, & ſupra nu.ix.i.&.viii. huius.q.

Sexageſima

SEXAGESIMA SEXTA QVAESTIO.

1 *Quibus incedendo Imperator præcedat.*
2 *Rex Franciæ quomodo incedat cum Imperatore.*
3 *Dextrum latus honorabilius sinistro.*
4 *Princeps cur dicatur.*
5 *Ordo præcedentiæ graduum utriusq; fori.*
Imperator presbytero præferri non debet.
6 *Præcedentia quandoq; dari potest, quod non attendatur sed ad paria iudicentur.*
7 *Electorum ordo in procedendo, & sedendo, cum Imperatore. & Augusta.*

1 SEXAGESIMO SEXTO. Quæro, † quibus incedendo pcedat, uel nō Papæ nō pcedit imo ē cōtra, ut liquido apparet, ex late supra adductis i.q.l.&.q.lxiiii.& patet i ordine pcessionis Pōtificis, & Cæsaris p urbē i.d.lib.cerçmon. primo.v. sectione ubi uidēdū ē, de ordine incedēdi i oibus Cardinalibus ēt, & principibus aliis, & quæ sectione.xii.c.primo eod. libro, & late per.D.Nicolaum Botriū in tract.de ordin.graduū col.iiii.vi.uol.tract. licet Papa prçponat sibi Imperatorem in inscriptione epistolç inter claras.C.de sum.tri. q; hodie nō fieret, ut ibi gl.& in.c.i.de prohibit.feud.alien.per loth.& Alb.tangit
2 neq; firmat in.d.epistola, † Et in Rege Fráciç, dicit Guid.Papa q.cccxxix.Rex Franciç audisse a non nullis dicētibus uidisse Regem Francorum, & Imperatorem eadem porta transeuntes, simul, & indifferēter ita, ut Imperator non præcederet, ut referūt Modet. Taurinen.i.d.l.i.ff.de offi.eius.v.char.i.col.āte fi. uers. & pro his, &.d.Nicol.Botr.in.d.iiii.col. Sed tamen considerandum est, quia uerum nō pōt esse quin saltem fuerit alterius præ
3 cedētia respectu lateris, cuius dextrum magis, † est honoratū q̄ sinistrum, glo.iii.in.l.decernimus.C.de sacrosanct.Eccl. & ibi Bal.iii.not.gl.in.c.q̄ periculosum.vii.q.i.& psal.m.cix.sede a dextris meis, & not.Fely.i rub.de maior.& obe.iiii.col.āte fi.uers. nota etiam, & quç supra diximus.q.xxii. Sic, & aliis uidetur prçcedere debere, quia cū ipse proprie princeps dicat, ut supra dixi
4 mus.ii.q.princeps dicitur quasi primum locum capiens, † ut per gl.not.in.c.fundamēta de election.in.vi.in.§.pinde i uerb.princeps cum concord. Sed de ordine, & pcedentia graduū utriusq;
5 fori, qa † Romç ē obseruātia ex stilo i lib.cerçmon.supra alleg. & late scribit in speciali tractatu.d.Nicol.Botr.supra citato eo.

recurrendum est ueniente casu.i.&.ii.parte tractatus ibidē, q̧ de ordine Consistorii Regii Sanctus Martinus Imperatore Va lentiniano,dixit indignum esse,ut Imperator presbytero præfe ratur,ut scribit Pet. de Natalibus in suo cathalogo sanctorū i
6 uita.s.Martini,† prædictis tamen addēdum est de iure alias ui deri possibile,duo,in eodem gradu esse neutrumq; alteri pręfer ri quandoq;,ut est tex.not.in.c.renouantes ad fin. xxii.dist. ibi nisi quis forte duas contendat esse secundas,ut Constantinopo litanam,& Alexandrinam parem locum,uelit dignitatis obtine re licet.c.seq.non uideat teneri,& ego alias quandoq; uidi quo sdam Doctores perusii doctoratos hac.l.ut neutri alter p̄cedat
7 sed eant,ut casus tulerit,&c. † Electores autē sacri Imperii quo ordine, ēt cum Augusta procedant, uel sedeant cum Imperator uide supra i Aurea Bulla Carol.IIII.Rom.Imp.relata supra in.viii.q.ad fin.cap.xxiii. xlix.& seq.&.lvi.et.l.ubi etiā est per quos portētur insignia.

SEXAGESIMA SEPTIMA QVAESTIO.

1 *An Imperator sit perpetuus.i.donec uiuit.*
2 *Officia regulariter in iure,non sunt perpetua.*
3 *Honores non sunt continuandi.*
4 *Rationes cur honores non continuentur.*
5 *Officia annalia,uel biennalia,uel triennalia.*
6 *Imperator Reges, Duces perpetui sunt.*
8 *Imperium quid sit.*
9 *Salutationis mos Regum in ueteri testamento.*
10 *Syllā,& Cæsar Remp.oppressere.*
11 *Papa Imperatorem ex causa deponit,& priuat.*
12 *Officiales aliqui perpetui.*
13 *Imperator semper est.*

1 SEXAGESIMO SEPTIMO Quæro,† an Impe rator sit perpetuus idest, q̧ creatus in Imperatorem donec uiuat,Imperator esse,& manere debeat,uel etiam, suum officiū
2 sit temporale ,put alia officia regulariter in iure esse solent,† ad quod dicendum est,q̧ licet in iure ppetuitas dignitatis, et offi cii reprobetur,ut in.c.fundaméta.§.proinde de election.in.vi.in uerbo

uerbo perpetuum, et.ll.de officiis loquentes, nolũt ea esse perpetua, sed aliquo tẽpore finiri, ut in.l.i.C.de Castrens.& minister. libro.xii.&.lege.i. C.de decan.& in.l.i.C. de mensor. &.l.fi.C. de domesti.& protecto.libro eod.in.l.ii.C.de fabric.libro.xi.& in.l.unica.ff.de offi.præfect.prçto.ibi dictatoribus ad tempus, summa potestas crederetur, & in.l.ii.§.post deinde, cum seq.ff.de origin.iuris, & ibi hunc magistratum quoniam summã potestatem habebat, non erat fas ultra sex menses retineri, in.l. meminisse.ff.de offi.proconsul. & in.l.si forte.ff.de offi.prçsi.l. si adulterium.§.fi.in.l.nec magistratibus.ff.de iniuriis.l.pars litterarũ ff.de iudic.l.pridie.ff.de feriis.cum gl.& glo.in.l.antepen. ff. de offi.procon.& i.§.fi.in aucten.de defensoribus ciuit.ubi not.tex. ut infra proxime dicam.l.fi.C.de repetend.ibi post depositũ offi

3 cium, & in rub.& nigro.c.ut omnes iudic.cum simil.† Ideo iura dicunt honores non continuandos.l.honor.§.gerẽdorum. ff. de muneri.& honor.rubro, & nigro.C.de muner.& honor.non cõtinu.l.x.& tex.not.in.l.unica.C.ad.l.Iulia.de ambitu.ibi nullus omnino principatum, uel cçtera officia repetere audeat, cum publicç disciplinç, semel gesta sufficiatur, iuncta.l.ex imperfecto

4 C.de testam.&.l.digna uox.C.de.ll. † Et plures rationes huius regulç uident, & quia non expedit reipublicç, ut quis ꝑpetuus fit, ut in.d.§.post deinde, & ne det uia corruptioni, & ambitioni d.l.i.C.de decan.libro.xii.&.d.l.unica.C.ad.l.Iuliam de ambitu.item ut errans puniri possit.d.l.pars &.d.l.nemĩnẽ, cũ simil. Item quia dicit tex.not.d.§.fi.i aucten.de defensor.ciuit.ne frequentia, & ordinatione, & continuatione curç, & per quandam

5 machinationẽ, † semp renouanda fiat infinita gubernatio, & officiales annales debẽt esse, uel ad plus biennales, ut.d.l.neminem ubi Ioãnes de platea notat in.l.ii.C.de munerar.libro.xii.triennales tabularii, ꝓximi sacror.scrin.annales.l.ꝑ biennio. C.eod. eod. libro sacrarum largitionum, annales.l.ad similitudinem.C. de palatinis, sacris, eod.libro sic consules.l.pen. C.de cõsul.eod. libro.actuarii etiam anno durant.l.officio.C. de numerar.l.xii.

6 † Tamen i Imperatore, Regibus, Ducibus, & similibus, antiqua & comprobata cõsuetudine, perpetuo.i.q̃diu uixerint, eligunt, & eorũ dignitas durat, ut in terminis scribit Ant.Sicul. i tract. suo de potestate, & excell.Reg.ii.q.ii.col.ante fi.& fi.ad fi.& licet ipse nihil alleget, sed tamen testet, ut supra de antiqua, & approbata cõsuetudine, et idem Soci.i reg.cccxxxiii.Rector.i.fal

7 leñ. † Ego allego aliqua bona iura quæ pro hac opinione quan

doq; obseruari, Imperatorem,s.q̃diu uixerit durare, in Imperio tex.in aucten.ut Ecclesia Rom.§.quod igitur nostra æternitas i l.ii.C.de offi.eius qui uic.alt. gerit ibi Imperialis eternitas in tex.not.in tit.de pace const.c.priuilegia in usi.feud ibi cum aũt nos Imperator diuina uocatione decesserrimus, ergo sola morte desinit esse Imperator, & in inscription.iii.rub. C. ibi semper Augustus, & in prin.proœ.ff.ibi Domino nostro Iustiniano perpetuo idem i rub.proœ.institut.& in.i.rub.C.ibi perpetui, licet glo.pro generali exponat, & in rub.i.ff.ibi semper, & not. tex.in aucten.ut præpon.nom.Imp.§.si qua uero, ibi sicq; in omnibus nominentur Imperii anni, & nostri inquãtum eos Deus elongauerit, & decetero Imperium, & paulo post, ibi, & ita de cætero donec nostrum Deus Imperium extenderit, et in.l.ii.C.de fabricensi.libro.xi.ibi adoraturus eternitatem nostram, et tex.expressus in.l.i.ff. de offici.præfect.præto.in prin.ibi cũ apud ueteres dictatoribus ad tempus summa potestas crederetur, et regimentis rei pub.ad Imperatores translatis, perpetuo, et tex.in.l.fi. C. de uet.numism.pot.eod.libro.ibi, uel eternalis uultus, cum glo. facit.l.æterne.C.de murilegul.libro.xi. cum simil.et.l.i. in prin. C.de uet.iur.enucl.ibi codex consummatus in æternã memoriã, et.§.fi.in aucten.de rapt.mulie.i fi.ibi nostram statuit æternitas legem, et faciunt ea quæ dixi, et allegaui infra.q.xciii.in prin.et tex.in.l.iii.in prin.C.de Epis.aud.ibi, affatus nostræ perennitatis expectat licet dici possit dicta iura loqui quo ad ipsum Imperium in abstracto quod semper est, ut infra in fine huius.q.Et suadetur quia cum olim successione, Imperium deuolueretur, ut supra tactum fuit.viii.q.in prin.et hodie electione, ut in.d.viii. q.fuit Immutatum, de modo creandi nouum Imperatorem, non autẽ quomodo post finiret, et sic hodie etiam donec uiuit Imperator, durat talis arg.l.præcipimus.C.de appellation.l.sancimus C.dẽ testam.cum simil.et donec uiuit durare, sentit etiam tex.in c.uenerabilem extra de elect.ibi nam se prout olim, et facit quia
8 originaliter Imperium describitur, hoc modo, † Imperium est quoddam publicum officium, Augusto per Rom. populum ad eius uitam concessum, ut alias in alio proposito per.l.ii.§.nouissime.ff.de origin.iur.refert Ant.de Rosellis in tract.suo de potestate Papæ.xiii.iii.col.post prin.sub uers.ex his etiam Vnde i testamento ueteri, mos erat salutandi, et alloquendi Regẽ Rex in sempiternum uiue, in æternum uiue, et patet Daniel.ii. cap.a et.iii.vi.bene tamen licet de iure, et cõsuetudine in Imperatore ita

ita ſit hodie uerum uidetur alias, maximam eſſe urbis cuſtodiā
ut in.iiii.lib.ab urbe condita, narrat Liuius, ſi magna Imp. diu
turna non ſint ſic, & Philoſophus.v.politic.cōſulit maximos ma
giſtratus, aut non dari, aut ſi dentur paruo durare tempore, & p
10 bant iura allegata ſupra in prin.huius.q. † Vnde Sylla, & Cæ
ſar, qui rempub.oppreſſere, tyrannidis inuiſum atq; infame no
men, euitare cupientes perpetuos dictatores ſe appellari diciq;
uoluerūt teſtes Feneſtella Plutarchuſq;, & Trāquillus in Sylla
& Cęſare prædicta tamen declaranda ſunt, niſi Pontifex ex legi
11 timis cauſis, Imperatorē deponeret, † & Imperio priuaret, quod
poteſt, iuxta tex.in.c.ad apoſtolicę de re iudic.in.vi.ubi ita i Fe
derico factum fuit, & ſcribit late Aug. de anch.in ſuo tract. de
Poteſtate Papę.q.xl.art.i.ii.iii.&.iiii.ubi concludit Papam ex
cauſa, poſſe Imperatorē deponere, & excōmunicare, & eius ſub
ditos a iuramēto fidelitatis abſoluere, ut ibi late per eum, & eſt
tex.in.d.c.ad apoſtolicę, & in.c.duo.xcvi.diſt.cū ſimil. & p Bal.
late in tit.de pace conſt.in prin.in uerbo cōceſſerimus, ante me
dium uerſ.unde Dominus Papa, & āte fi.ibi unde Dominus Pa
pa ſub.c.priuilegia Et alias etiam erant quidam officiales per
12 petui.l.pręſidis.ff.ſi cert.pet.cum glo. † Et an officia ſint perpe
tua per Io.And.in.c.fin.de iudic.ſecūdum Mart.Laud.in tract.
de officialibus dominorum cap.primo in fine, & Bal.not.in tit.
de feud.March.col.ii.poſt principium, dicit in regalibus digni
tatibus quantum ad ſucceſſionem ſeruandam eſſe conſuetudinē
13 quod ait eſſe fixum cordi teneñ. & menti. † & Imperium alias
i ſe ſemper eſt, ut in auct.quomodo oporteat epiſ.§.pen. & Bal.
notat per illum tex.in auct.quas actiones col.pen.in fine. & quæ
infra.q.lxxii. & tex.in auct.ut præpon.nom.Imperatoris.§.pen.
& quæ infra.q.lxxii.nu.3 &.viii.&.q.xc.nu.9.ubi uidendū, not.
& facit tex.in§.fi.in auct.de conſul.ibi iugis, & indeſinēs conſu
latus Imp.

SEXAGESIMA OCTAVA QVAESTIO.

1 *An Imperator coronet Reges.*
2 *Papa an Reges coronet.*
3 *Reges qui inungantur a Pontifice.*
4 *Imperatori communiter omnes Reges ſubſunt.*
5 *Imperatori collationes Regalium dignitatum ſpectant; & quæ.*

6 *Princeps est fons a quo descendunt Magistratus. & nu. seq.*
8 *Collatio Regalium dignitatum ad Imperatorem spectat.*
Regem Boemiae regnicolae eligunt.

1 SEXAGESIMO OCTAVO Quaero, † an Imperator Coronet Reges in lib. i. sacr. cerem. sectio. v. cap. iii. ii. col. ante fi. dicit, q. de ceremoniis seruandis in Coronãdis Regibus, uidendum est in libro Pontificali, nuper emendato, & eo relegat, & sic supponit, Reges ab Imperator. non Coronari, & in. d. libro Pontificali char. xc. & seq. sub rubrica de benedictione, & Coronat on. Regis a Metropolitano Episcopo ciuitatis Regni cuius est Rex Coronãdus supponitur, cũ ceremoniis de quibus ibi ordinatim conuocatis aliis Episcopis Regni, ad ciuitatem ibi coronatio fieri debet, & sic nõ ab Imperator. praesupponunt istos Reges Coronandos, sed a Metropolitano Episcopo,
2 † Et pro opi. q. a Papa etiam Reges Coronandi sint, facit quia, & omnes Reges, subiiciuntur Papae, etiam quantum ad temporalium recognitionem, ut late Aug. de anco. scribit in tract. de potestate Papae. q. xlv. art. i. ii. & iii. unde est, q. eos etiam potest publice corrigere cum malefaciunt, & ex causa deponere, & in quolibet Regno Regem instituere, ut idem tradit in. d. libro. q. xlvi. in tribus ibi articulis, & idẽ Ant. sicul. in tract. de potestate Reg. q. xxxix. s. quod omnes Reges terrae, subiiciuntur Rom. Pontifici.
3 † Et quatuor Reges ungi a Summo Pontifice, Franciae Hierosolimae Siciliae, et Angliae nõ alios nisi ex consuetudine, uel priuilegio, habeant secundum Alb. in prima rub. C. notat specialiter Mart. Laud. in tract. de princip. not. lxxvi. quatuor, & tetigi supra. q. xviii. in fi. Vnde cum inungi supponant a Papa p̃fatos per consequens, & coronandos, ab eo cum insimul haec expediri uideantur, ut in clemen. unica de iureiurand. cum concordan. supra positis in. qq. de unctione, & seq. sed glo. in. c. in apibus. vii. q. i. notat, q. omnes Reges Coronat Imperator, cũ qua trãseunt, eam simpliciter notantes, Moder. Bonon. in repeti. l. unicae. C. de rapt. uirg. col. xviii. ante fi. uers. & dixit gl. & Firmanus i uerbo Imperator, debet Coronari, & Mart. Laud. in not. cxxx. Reges i
4 d. suo tract. † Imperatori cõmuniter omnes Reges subesse, not. Moder. Taurinen. in rub. ff. de iur. om. iudic. nu. 10. & idem p. d. c. in apibus Imperatorẽ super omnes Reges esse, notat glo. in. c. uenerabilem de elect. in uerbo transtulit in germanos, & facit pro opi. gl. in. d. c. in apibus, q. dicemus infra. q. lxxiiii. idem Io. Vgo. in libro quadruuii Ecclesiae ad Maximil. Regem. c. xxviii.

ii.col.§.est autem allegat.c.scitote.vi.q.iii.idē char.xxxii.col. secūda in uerbo.princeps Iac.aūt Aluar.in tit.de Feud. March.
5 in prin.in usi.feud.intelligit.d.glo.in.d.c.in apibus uerā, † i Regno suo.s.q collationes Regaliū dignitatū, spectant ad ipsum Imperatorem, uel Regem in Regno suo, & idem notat in tit.qs dicatur Dux.in prin.uers.pmitte, eod. lib.sed cū de iure omnia uideantur ei subesse, ut supra suo loco uidimus circa hoc.d.Iac. considerandū est, et pro Imperatore facit.l.i.ff.ad.l.Iul. de amb. et tit.q sint Regalia.&.l.sacrilegii.C.de diuers. rescrip. et tex. not.expressus, in Rege multum signandus, in.l.iiii.ff.ad.l. Iul. maiest.ubi dicitur, lege Iulia Maiestatis tenetur ille, cuius dolo malo, opera factū erit quo Rex exterę nationis populo Rom. minus obtemperet iuncta.l.i.ff.de consti.princip.cum simil. concord.sed.l.postliminium.§.postliminio de capti.ibi ad Regē socium, uel amicum uenerit, argumentū cōtra nisi dicamus ibi ante aduentum Christi, quo tempore plura erant Imp. ut supra late diximus.vii.q.in prin.secus autem hodie, post Christum quo unū tantum est, & esse debet, ut infra seq.q.de consensu ordinatiōe, et approbatiōe.S.M.E.cui standum est, et ideo Bal.alias notabat, in tit.quis dicatur dux, uel comes, in prin.primo not. in
6 usi.feud, † q Princeps est fons a quo descendunt magistratus tanq riuuli, et refert, et tenet Ias.in.l.i.in prin.i.col.ff. de offi. eius cui mād.est iurisd.et subdit Bal.in.d.loco i principe Rom. omnes thesauros dignitatum reconditos, & probat etiam ibi ra
7 tione, et iure. † Et collationem omnium dignitatum regalium
8 spectare ad Imp.licet Papa quātum potest usurpet, ad se, † notat Bal.in tit.de Feud.March.col.ii.post principium per illum tex. & facit quod infra.q.cx.casu.xvii.et.q.ci.in fine, et cum glo.in d.c.in apibus, q Imperator.s.Coronet Reges licet hodie p successionem fiant, nisi forte in his qui cum in superiorē non cognoscunt sentit Ludo.Mōtaltus in suo tract.de Reprobatione sentē
9 tie Pilati artic.iiii.§.i.x.uol.tract.† In Boęmia tamen uacāte Rege regnicolę eligūt, Regē ita attestať Carol.IIII.Rom.Imp. in sua Aurea Bulla relata supra per me.viii.q.ad fin.cap.xxix.in fine, et dicit esse ex consuetudine, et priuilegiis eis concessis ab Imperatore Romano.

SEXAGESIMA NONA QVAESTIO.

1 *An plures possint esse Imperatores eodem tempore.*

2 *Vnitas multum attenditur.*
3 *Imperatores plures quandoque fuerunt eodem tempore.*
4 *Papa unus tantum esse potest, non plures simul, & ratio.*
5 *Monstrum est, ut in uno corpore duo sint capita.*
6 *Papatus, & Imperium paribus passibus ambulant.*
7 *Imperatores ante Christum plures erant.*
8 *Imperium uerum Romanorum, non Graecorum.*
9 *Imperium ex quatuor, quae erant, quale iustum sit.*
10 *Romani iuste Imperium adepti sunt, & cur potius ipsi quam alij.*
11 *Constantinus Imperator sedem Imperij in Byzanti constituit.*
12 *Imperium translatum in Germanos quo tempore fuerit, & cur.*
13 *Constantinopolitanus Imperator an proprie uerus Imperator sit, & quis.*
14 *Rex Franciae licet non subesset Imperatori non tamen alter Imperator est.*
15 *Reges in eorum Regnis sui imperatores quomodo intelligatur.*
16 *Imperatores duo eodem tempore an possint esse, & an Papae consensu.*

1 SEXAGESIMO NONO Quero, † an plures possint esse Imperatores eodē tēpore tex.in.c.i apibus.vii.q.i.dicit, Imp. unus, et de unitate, late Fely. multa cōgerit i.c.q̄ i ecclesia
2 rum pen.col.de consti. † et facit.l.deprecatio.ff.ad.l.rhod.de ia ctu. ibi ego mundi Dominus Imperator ergo non plures, quia duo insolidum unius rei Domini esse non possunt.ll.uulg. ideo tex.in.d.c.in apibus dicit, Romam duos fratres simul Reges ha
3 bere non potuisse, † sed tamen tex.in.c.fundaméta de electiõ. in.vi.contra uidetur, p̄supponere in.§.proinde officii, ibi nullus Imperator, siue Rex Romanorum, aut alius Imperator, uel Rex Princeps, et simul plures Imperatores fuisse quandoque suppone re uidetur iura ut.ff.de poenis.l.diui fratres.ff. de iurepatron. l.Imperatores.ff.de transactiõ.cum simil.sępe in iure nostro, p̄ cipue in multis inscriptiõ.ll.c.a pluribus Imperatoribus simul et.l.licet Imperator, de legat.i.et fortis tex.in.c.ab Imperatori bus.xxiii.q.vii.dicit ab Imperatoribus uniuersis, iustum est au xilium postulandum, propter afflictioné pauperum, et in inscri ptione.c.reatina.63.dist.& ibi. Archid.facit tex.i.c.quo iur.viii. dist.ibi iura humana, p Imperatores, et rectores huius seculi, et de Diocletiano, et Maximiano simul, eodem tempoř Imperatori bus colligitur in inscriptiõ.l.uniç.C.ne liceat potét.& scribit in.c.nunc autem.xxi.dist.ubi etiam per Archid.notatur per illũ

tex.

tex.Bal.in.l.arethusa.ff.de statu.hom. q̄ nō ē nouū duos simul Imperatores administrare per tex.& gl. not.in.c. non autem in 4 glo.magna ante fi.vii.q.i.licet in Papa gl.secus eē dicat, † quia offenditur illa Reg.unam Sanctam Catholicam,quam ad id sin gularē dixit Abb.in.c.quoniā de offi.ordin.pen.col.ad fi . addens,q̄, & esset in Papa contra illud Euangelium,fiet unū ouile,& unus pastor,late Iac.Aluar.in Papa in tit.Episcopum , uel Abbatē.iiii.col.& Mart.Laud.in.d.tract.not.lxviii. incip. duo Apostolici , & idem dicit,Abb.ubi supra,q̄ secus est in Imperatoribus,cum sint Vicarii,& defensores Ecclesiæ Rom. Allegat clem.Romane de iureiurand.subdēs dic,ut ibi not.Petr. de Mōte,in tract.de monarchia ad fi.iii.q.in prin.mouet , & ipse, licet breuiter, hanc.q.& concludendo simpliciter tenet , q̄ quicquid probetur,duos fuisse quandoq; Imperatores fuisse a casu , & de facto,non de iure per.d.c.in apibus , & quia ad Imperium ideo deuentum est,ut per unum toti reipub.consuleretur.l.ii.§.nouissime.ff.de origin.iur.
5 † Et quia monstrū est , ut in uno corpore,
6 duo sint capita.c.quoniam , &,q̄ ibi not.de offi. ordina. † Item quia Papatus, & Imperium uidentur paribus passibus ambulare,capitulo solitę De maiorit.& obedientia sed non potest esse nisi unus solus Papa.vii.q.i.factus ē Cornelius, & ultra eum in Papa est glo.not.in.d.c.non autem.vii.q.i.post medium sing.secundum Abb.& alios ibi supra ꝓxime dixi ergo idem uidetur diceñ.in Imperatore,& ita teneñ.Puto unicum tamen Imperatorem de iure esse posse,uel debere per supra alleg.i hac.q. et quæ de unitate late dicta sunt supra in.q.v.quare Imperator.s.oldinatus sit,quę hic bene deseruiunt,et ita fatetur,etiam ille.D.Io.igneus in.d.sua solenni dispu. An Rex.Francię col.xix. ad finē p.t.in.d.c.in apibus ibi Imperator unus licet ille tex posset i cōtrariū pōderari secūdū Alex.in.c.nūc aūt.xx.dist. post prin. idē tenet Mart.Laud.i.d.not. lxviii.q.s.nec duo apostolici nec duo Cæsares, eodē tēpoꝛ eē possunt allegan.solū gl.p̄fatā sing.in.d. cap.non autem.q.tamen,ut supra diximus , in Papa licet id uoluerit.in Imperatore tamen dicitur secus fuisse,per.d.c.nunc autem.xxi.dist.& ibi not.Alex.in principio.Conclusio tamen est uera in se experientia docet,et ultra iam dicta , suadetur etiā ex illo dicto domini omne regnū , in se diuisum desolabit Matth. xii.D.Itē ex interpretatione Ecclesię,& Papę.de duobus Luminaribus a Deo Creatis in.c.solitę.§.p̄terea de maiorita.et obed. et tex.in cap.conuenior.xxiii.q.viii.in prin.ibi Imperatorem in

cuius poteſtate eſſent omnia, & ad fin.i.col.ibi,ipſius eẽ uniuerſa cũ ſimilibus late ſupra allegatis in.q.lii.ubi tenuimus Imperatorem Dominum eſſe totius orbis,non dominos, & ſic nõ plures,Et iura in contrarium alleg.reſolui uidentur,ex reſponſione Petri De Monte,ubi ſupra.ſ.ꝙ de facto,ita fuerit,nõ autem ſit de iure, & ita declarat ultra eum , glo. in.d.cap. in apibus in glo.ii.in prin.per.d.cap.nũc autem.xxi.diſt.& Epiſcopus Gurcenſ.in.d.libello de coronat. char.xxv.ii.col.ſub.§.iam fide uel forte dici poſſet ultra eum , ꝙ ante aduentum Chriſti cum ab Eccleſia Imperium non dependeret,plures eſſe potuerunt , cum
7 omnes ꝓ libito uolũtatis occuparent,† Regna iuxta late tradita per Oldra.in illo ſolenni conſ. ſuo.lxix.et per.d.Io. Igneum in.d.ſua diſpu.An Rex Frãcię,et nota.in.l.ex hoc iur.ff.de iuſti. et iure,et per illum tex.Bar.in Extrauaganti qui ſint Rebell.in uerbo Lombardię,in prin.unde eſt,ꝙ erant olim quatuor Imp. ſeu Monarchie Babilonicum Macedonicum Affricanum Romanorum,ut late ſupra diximus.vii.q.in prin.et ita tradit Aluarottus in.c.i.iiii.col quis dicatur Dux, uel Comes.ſed hodie uerũ
8 Imp. † & uerus Imperator poſt aduentum Chriſti, eſt Romanorum,non aliorum,nec grecorum amplius , quia ille impropriẽ Imperator,ut per glo.& ſcrib.in.d.c.uenerabilem in uerbo Germãos de electio.et gl.in.d.cap.in apibus.vii.q.i.& in.c. ſi Imp. xcvi.diſt.Alex.in.l.i.in prin.ff. de offi. eius cui mand.inprin.v. col.& ibi alii,et ſupra diximus in.d.vii.q.et notat Marti.Laud. cũ gl.in.d.c.in apibus,not.lxxxvi.Imperator in.d.tract.ſuo idẽ Epiſcopus Gurcenſ.in opuſculo ſuo, ſupra allegato char. xxv. ii.col.Græcum.ſ.non eſſe uerum Imperium, et licet in.c.ſolitę de maior.& obedien.Papa enunciet Græcum Imperatorẽ Ant. Roſell.in loco de quo infra char.fin.col.fin.dicit, uel , ꝙ id fuit ante tranſlationem , uel,ꝙ de facto nominatur,uel, ꝙ largo modo,uel, ꝙ Papa enunciat de facto alieno ĩ quo principaliter nõ diſponit,ut ibi not.per eum,et Alex.in.d.c.nũc aut.in prin.poſt glo.in.d.cc.uenerabilem,et in apibus Et hanc diſtinctionem de ante aduẽtum Chriſti,et poſt uidetur ſentire Bar. in extrauag. ad repri.in uerbo toties licet cauendũ ſit, quia.d.l.deprecat.ante Chriſtum uidetur,et tamen dicit,ego mundi dominus , † Et
9 latiſſime.D.Anto.Roſell.in tractatu de Cõciliis uerſus finem char. liiii.ii. col. & ſequentibus , ſub.§.i. incipien. multa quidem diſputat,quis ex Imperiis orbis quatuor,ꝗ fuerunt, excelſi ſolii palmam,prius fuerit iuſte adeptus,et præcipue an ſoli Babilones,

bilones, ob illud Daniel.ii.cap.ibi tu Rex Regũ es, & Deus cœli Regnum fortitudinem, & Imperium, & gloriam dedit tibi, & omnia in quibus habitāt filii hominum, & bestię agri, &c. sub di-
10 tione tua uniuersa constituit &c. Romanos, Imperiũ, † & Principatum iniuste adeptos, omni iure, & indebite uendicasse primo arguit a dicto loco usq; ad.§.xv. tandem conatur subtiliter deducere, in seq §.§. ex sententia Dei fuisse, Romanos, orbis terrarum dominium, iuste nancisci, per plura deducens, præcipue ratione permissionis dignitatis charitatis, necessitudinis, & per alia de quibus ibi per eum latissime, & ille Gurc. licet breuiter, in.d. libello, de Coronatione char.xvi.i.col. & seq.§.cęterum tenet ex disciplina diui Thomę Deum optimum Maximum Imperium Romanis contulisse, ꝑpter amorē patrię, sanctismas.ll. & pietatem, ac proprias uirtutes, post.c. omnes.xxviii.q.i. ideoq; iustum eē præcipue per diuturnũ prouinciarum populorumq; consensum qui uoluntarie tot annos sub Imp. degerunt, unde uitium uiolētię purgatum fuit, atque dissensus in consensu transiuit, iuxta.l.
11 ii.C.q; met.causa, & supra dixi, etiam.q.iiii.in fine, † & in.§. fin. seu conclusioñ.illius tractatus, de conciliis.§. elucidauit discutit quomodo apud græcos Romanum Imperium amplius iuste nō sit, cum Constantinus Gloriosissimus fauore Beati Siluestri, & totius Ecclesię Sanctę Dei elargita Vrbe, ipsi matri Ecclesię.d.c. Constantinus.xcvi.dist.c. futuram.xii.q. prima cum concordañ. sedem Imperii in Bizantium cōstituerit sed solum hodie iuste apud Germāos, & Theutonicos, ut supra uidimus.c.in die v.dist. de consecrat. cum concordañ. & sic unum tantum uerum esse debere Imperatorem Romanorũ apud germanos licet quādoq; de facto duo fuerint, ut supra, & gl.in.c.in apibus.vii.q.i.
12 referēs causam de qua supra suo loco uidimus, † & fuisse trāslatum anno domini.D C C. L V I. secundum Gofredum, uel secundum alios.xlv. &, q; iuridica fuit translatio, & non absoluta per rationes not. de quibus ibi plene, &, q; propter infidelitatem, & iniustitiam, post Innoc. & alios in.c. uenerabilem de electi.notat Mart. Laud.i tractatu de princip.not.xxiiii. ꝑpter, & ex his patet inepte dubitasse Moder. Ferrarieñ D. Ludouicum Card.in tractatu de legitimatioñ.x.char.vii.q. & dixisse, Cōstantinopolitāum esse, & hodie uerum Imperarotem, & non Germanum nec illum potuisse deponi ab Ecclesia sed Germanũ esse tā-
13 tum Ducem, † & defensorem Ecclesię quia dicit contra cōmunē opinionem, & contra Ecclesiam, ut supra, & scribit ille in libro

facr.cerемon.primo fectioñ.iii.cap.i.iiii.col.in prin. in uerf.ꝙ autem,ꝙ Imperator intelligitur de Imperatore Roman. non au tem grecorum,quia ille,ut Rex tractat in ceremoniis,& Mart. Laud.in tractatu de principibus,not.xviii.Papa fimpliciter no tat,ꝙ ponere duos principes eft hereticum,ficut ponerẽ duos Vi carios gñales equalis poteftatis,poft Hofti.& Io.And. Et idẽ Imperatorem.f.unicum effe debere auctoritatibus iuribus,& ra tionibus,& philofophorum Ant.ficul fcribit in tractatu de pote ftate Regia. q.lxxiiii. unde cum uerus Imperator uniuerfalis, fit Romanorum Imperator ut fupra in.d.locis, & probatur in cap.nos Romanorũ Imperator in titu. de pace cõftãtie in ꝓœ. Infti.in prin.& in clemen.unica in principio de iur.iuran. & Iaco.Alua.in tit.de pace teneñ.& eius uiola.in prin.in.ii.col.poft tex.ibi,&, ꝙ non Conftantinopolitanus,ut late idẽ in titu. quis dicatẽ Dux.iiii.col.ad finem unus tantum effe debet, & fi fecus unq̃ factum legatur, de facto fuerit non tamen de iure, & ideo

14 eft,ꝙ cum unus tantũ fit Imperator Ro.uniuerfalis,† Rex Fran cie,licet etiam de iure non fubeffet Imperatori non tamen ipfe eft alter Imperator, ut not.dixit Bal.in tit.de prohi.alie. feud. per Federi.§.fina.ad fi.in ufibus feudorum uerf.ita excepto uno & refert,& tenet Fely.in cap.nouit de iudiciis extra ante finem uerf.& nota,ꝙ licet facit quod fupra diximus.q.liiii.ad finem

15 uerf.unde ad rem, † Et fic illud, ꝙ dicitur,ꝙ omnis Rex in fuo Regno dici poffit Imperator,ut not.Bal.in.l.exemplo col.fina. C.de probat.et in Rege Francorum,per multa fingul. compro bat Brunus aftenfis conf.xlv.in caufa caft.col.v.D.Decius in.c. pafto.col.ii.de app.in prin.et tradunt Moder. Taurineñ.in.l.i. in prin.ff.de offi.eius cui mand.v.char.i.col. & late in Rub. ff. de iurifd.om.iud.uerf.agit. xi. annus cũ fimilibus,per predicta declarañ.eft id uerum lato modo loquendo, & quo ad effectum ac exercitium omnimodum iurifdictionis,in fubditos fuos,non autem,ꝙ proprie Imperator dici poffet,per fupradicta, et ita lo quũtur fcrib.in.d.locis,& ꝑcipue.D.Decius in.d.ii.col.in prin. & in conf. cclxix. confultus.iii.col.ad finem libro. ii.et conf. cclxxi.i.col.in fin.et feq.in prin.in cafu,&.cccxc.quoniam ex fa

16 cto.v.col.eod.libro.ii. † Bene uerum eft,ꝙ Alex.in.l.licet Impe rator in prin.de leg.primo per illum tex.qui dicebat,licet Impe rator nofter cum patre fuo refcripfit nec dicebat, ꝙ fucceffiue, trahit ad.q.an duo poffint effe Imperatores eodem tempore, re mittit ad not.per Io.de Imol.in.l.fina.ff.de hered. inftit.ubi di

cit

cit concludere, ꝙ sic per illum tex. cum simil. nam in. d. l. fina. dicitur pecunia magna, in casu de quo ibi, supplicauit Imperatoribus nostris, ergo plures eodem tempore, per illum tex. satis arguitur sed pace Domini Alex. Imol. in. d. l. fina. viii. col. tenet totũ cõtrariũ, & ꝙ immo. s. de iure unus tantum debet esse Imperator per. d. c. in apibus, & dictum philosophi. v. ethico. entia nolunt male disponi Princeps ergo unus orbis licet quinq; fuerunt alias duo, ut iuribus præallegatis cum simil. multis. l. Imp. ff. de iur. fisci. l. fina. ad turpil. ff. l. cum proponebatur. ff. de leg. ii. de facto. s. nõ de iure secundũ gl. not. in. d. c. in apibus, & Imol. in. d. l. fina. viii. col. & sequitur Ias. in. d. l. licet in prin. & bene cõsiderãdo etiã Alex. idẽ uidetur uelle cũ se in ea. q. remittat, ad notata per Imol. in. d. l. fi. l. asse. toto. ff. de hęred. insti. l. nihil. ff. de coniungen. cum emancip. lib. cum simil. & unum tantum esse debere Imperatorẽ Clare colligitur, etiã ex notatis in proxima sequẽti. q. lxx. Et in terminis etiam idem unum tantum esse posse Imperatorem eodem tempore uerũ, & iustum theutonicum, & non Constantinopolitanum scribit, & probat per quædam licet non, ut supra Ioan. Lecirier in suo tract. de primogenit. vii. q. primi libri. col. i. & seq. i not. q. primogeniturę an penes duos esse possit per tex. in. d. c. in apibus per exempla rei finis, & propter repugnantiam, & ꝙ contraria de facto fuerunt post Alb. in. l. bene a Zenone col. ii. C. de quadr. præscript. uel, ꝙ fuerunt
17 successiue, plures fratres, & Pręposit. in. c. non autẽ. vii. q. i. † Prædictis tamen addo not. & magnum dictum Card. Alex. in. c. nũc autem. xxi. dist. post prin. qui dicit, ꝙ cũ ex causa olim constet, quandoq; fuisse duos Imperatores pro bono pacis ac utilitate, reipub. diceret procedere etiam hodie, & esse posse Papa concedente sine tamen permissione Papę non etiam de cõsensu electorum quia ipsis est data electio nõ sectio Imperii reputabũtur tamen ꝑ uno secundũ Alex. d. loco quod not. est in mate. huius. q.

SEPTVAGESIMA QVAESTIO.

1 *Quid si de duobus facta est electio ad culmen Imp. in discordia, & quilibet administret, an quilibet eorum possit concedere priuilegia, quæ ad Imperatorem spectant.*

2 *Electores Imperii an sex, uel septem.*

3 *Electus a minori parte potius nullus est, ꝙ secundus.*

4 *Papa cognoscit de iure plurium electorum.*
5 *Electis duobus in Papam in concertatione quid fiat,*
6 *Imperium, & Ecclesia fraternizant.*
7 *Rex quis sit ex duobus in pari gradu existentibus.*

1 SEPTVAGESIMA QVAESTIO Quero, & qd si de duobus facta est electio ad culmẽ Imperiale i discordia, & quilibet administret, an qlibet eorũ possit priuilegia concedere, quæ ad Imperatorem spectant hanc.q. ꝑ pulchra ponit Pet. de mõte in.d.suo tractatu, de monarchia ad finem.ii.q. iii.quæstionis. Arguit pro, & contra q̃dam, tandem dicit hanc q.tactam per glo.in clemẽ. Romani, quæ est unica de iureiuran. dic tu in .§.porro, in uerbo Regis, quæ dicit se uidisse, & habere formas quarundam literarum, de registro Innoc. I I I. quę emanarunt super negotio discordię electionis de qua fit mentio, in c.uenerabilem de electio.cõtinentiũ, ꝙ inconcussa consuetudo Imperii, consona rationi iuris per patientiam sedis Apostolicæ tolerata, & per tolerantiam approbata hoc habet, ꝙ duobus electis in discordia uterq; administret, ut Rex, & omnẽ Imperii iurisdictiõem exerceat, quod declarat uerum, donec per Papam alterius electio fuerit approbata, uel reprobata & huic consuetudini relatę per.d.glo. Pet.de monte.d.loco, ait standũ cum eius non sit uilis auctoritas.l.de quibus.ff.de.ll.cũ simil, & cũ.d gl. ꝑ sing. & menti tenẽda not.Bal.in sua Margharita in uerbo Imperator, &.d. Ludouicus Sard.in tract.de legitimation.x.char. i.col.v.q.et hanc,q.tangit etiam an ualeant priuilegia utriusq; Io.And.in additi ad Specul.in tit.de rescript.præsent.§.fi.uers. itẽ obtentum circa medium, et per Alb. de Rosat. in.d.l. bene a Zenon.C.de quad.præscript.et ibi Salyc.& ibidẽ quid si super eadẽ materia cõcessa sint priuilegia an ambo, uel alterũ ualeat, uel an pendeat ex futuro euẽtu, & cum.d.gl.in.d.clem.i.de iure. iur.et aliis concord.glo.tenet simpliciter Io.Bertachin in tract. de Episcopo.v.uol.tract.char.lxxxv.col.ii.iii.q.nu.v.ad finẽ cui addo, ꝙ hanc.q.originaliter etiam posuit Oldr.cõs.xxii.ad quęstionem.i. & seq. cuius dicta transplantauit Petrus de monte in.d.loco nulla de eo facta mentione, qui Oldr.post argumenta hinc, et inde, concludit pro ueritate, effectus cõcessionũ utriusq; dependere, ex euentu, et, ꝙ ueritate apparente ei standum sit, opinione repulsa per iura, et rõnes notas de quibus ibi subdens bene not.i.ii.q.ꝙ cũ duo sint electi, ut supra, et uterq; administrat, & omnia

et omnia agat, ut Rex, et uterq; super eodem negotio, eiusdē for mę, seu substantię priuilegium concessit, ex concessione facta p ambos sic negotium est solidatum sicq; robur habeat, q; non dependeat aliter ex euentu cum certissimum sit, unum ex eis ius habere, ut ibi notanter per eum, et cū. d. cons. Oldra. de duobus electis in Imperatores, simpliciter not. ponit Mart. Laud. in tractatu de principibus, not. vi. quando, et cum gl. in. d. clem. unica de iure iuran. cum qua etiam glo. idem late tenet scribens Ant. Sicul. i tract. de potestate, et excellētia Regia. q. lxxx. post Card. in. d. §. porro. ii. col. q. et de dicto consil. Oldr. in hac. q. simpliciter meminit nouissime Card. Iacob. in tract. de concil. libro iii. artic. i. fac. clxxiii. col. i. subdens, q; Bal. tamen in proœ. decretal. uidetur tenere aliter in eo, q; Oldr. tenebat usum priuilegiorum interdictum Impetrantibus nisi priuilegia essent contraria uel nisi constaret de alterius intrusione, uel notoria iniustitia, ut ibi per eum, et aliquid in summa. xxiiii. q. i. et, q; etiā si dubium est an Imperator sit intrusus non tamen tenetur cedere possessio ni si est colorata possessio, et si sit scisma locus ē gratificationi, et qui semel acceptauerunt eum non possunt ei subtrahere obe-
2 dientiam post Bal. ubi supra, † Sed tamen circa primam conclusionem duorum electorum ad Imperium consideran. est quia forte prædicti doctores, q dictos duos electos administrantes præsupponunt, uidentur posse uerificari, quando forte secundū opinionem quorundam, sex sunt electores tantum tres Archiepiscopi, et tres principes, secundum, q; late supra declarauimus. viii. q. qui sint illi qui eligant, quia quidam dicunt Regem. s. Bohemię superaddi. cū alii sint in discordia nō autem, q; de necessitate uocan. sit uidelicet, q; id ius habuerit ex antiquo, post gl. pen. in. c. ad apostolicæ de re iudic. in. vi. et plene tractauimus supra. d. loco nam cum sex tantum interueniāt cadere potest uerisimiliter discordia probabilis, ut tres unum eligant alii tres alium, sed si supponamus septem electores hodie interuenire seu interuenisse non uideo quomodo probabilis discordia possit considerari, quomodoue duo electi ad Imperiū probabili discordia dari possint nam aut unus est electus a quatuor, et alter a tribus, et tunc non duo, sed unus tātum electus est cum a maiori parte electus sit, quod sufficit secundū commu. opinio. de qua supra uidimus late. q. xi. et in impari nume. maioi semper duabus consideratis inest cui standum erit, ut dicit alias tex. not. in. l. itē si unus. §. in
3 impari. ff. de arbi. cum simil. † Et ille a minori parte electus, po

tius nullus dicitur q̃ alius electus, ut alias tex. not. dicit in cap. factus ĩ fine, vii. q. i. ibi qui post unũ qui solus esse debet, factus est, iam non secundus ille sed nullus est, et facit quod ibi notat glo. ꝙ nullus est qui malus est, et reg. l. quoties. ff. qui satisda. cogan. et. l. ii. ff. de aucto. tuto, et quæ late. D. Decius in. l. si auie iiii. not. C. de success. ędicto. cũ simil. q̃ nota sunt aut nullus de electis habet maiorem partem ex omnibus septem electoribus, et tunc pariter non uideo quomodo cadat cõsiderari, duos electos, ad Imperium administrare quomodo enim electi dici possunt ad Imperiale culmen si nullus a maiori parte eligentiũ electus est prout requiritur ut quis electus dicatur, ut l. d. xi. q. diximus potius enim nulli dicũtur q̃ electi. d. cap. factus, in fine cum simil. supra alleg. et facit. l. i. ff. de regu. cat. ibi non esse datum legatum, uerius est, q̃ inutiliter datum. l. penultima in prin. ff. de adulte. ibi si ex. l. repudium missum non sit mulier adhuc nupta esse uidet, et ideo cogitandũ est circa prædicta presuppo sita scrib. supra allegatorum, et addo cõtra eos, quod Bal. in tit. de pace constant. cap. nos Romanorum in usibus Feudorum ad fin. in uerbo Rex quærens, an ante coronationem, Rex Roma. possit priuilegia cõcedere refert Hosti. fuisse in opinione, ꝙ nõ subdit Bal (quicqd dicat Hosti.) alia opinio affirmatiua ꝓbat et ipsa ẽ ueritas opinio autem Hosti. posset habere locum, quã do esset electus ĩ discordia, et sicut sentit expresse Bal. ibi, ꝙ electi in discordia nõ administrent, ante coronationem, et per consequens ante approbationem unctionem, et consecrationem Papę, quæ coronationem ipsam præcedunt, & expediuntur. d. clemen. unica de iure iuran. et suis ante quibusq; locis supra expe diuimus, et tex. in. d. c. uenerabilẽ de electi. extra, Bene tñ uerũ uidetur, ꝙ tex. met. in. d. cap. uenerabilem uers. nunquid enim si Princeps, aperte supponũt duos electos fuisse Regẽ uidelicet, & ducẽ, ut ibi cõstat, et discordiam esse posse in Electione, ut ibidem, ibi si principes non solũ in discordia &c.
3 † Ideo forte uera tunc illa opinio de qua supra diximus uidetur, ꝙ sex tantũ electores, necess. sunt ille autem septimus fuerit additus, & addatur cum discordant propter supra cõsiderata, clara tamen illa ui
4 detur conclus. † ꝙ Papa cognoscere potest de iure etiam pluriũ electorum per tex. in. d. c. uenerabilem. §. obiectioni ergo, uel Legatus eius, ut ibidem factum fuit qui approbauit Regẽ electũ, & reprobauit ducem, ut ibi declarat not. et notat post Io. And. ibi, et in additioñ. ad Specu. in tit. de rescript. Mart. Laud. not. lxxix.

lxxix.electores, in fine in.d.tract.de princi. Et probatur, per rationem de qua in.d.c.uenerabilem ibi est enim regulariter, & generaliter obseruatum, ut ad eum examinatio personę pertineat, ad quem impositio manus, spectat cap. quod est.lxxviii. dist. & q̄ scribit August. de anco, in.d.tractatu de potestate Papæ.q.
5 xxxviii.art.primo, et sequentibus, † Alias in Papa cū duo electi essent, temeritate concertantium, dicit tex.not. in cap. si duo lxxix.dist.si duo forte contra fas.temeritate concertantium, fuerint ordinati nullū ex eis futurū sacerdotē permittimus sed illū in Sede Apostolica permansurum censemus quē ex numero clericorum, noua ordinatione diuinum iudiciū, & uniuersitatis cō sensus elegerit, cum ergo, & unus tantum debeat esse Imperator ut supra uidimus, cur, & duobus in discordia electis idē dicen. non est per illum tex. cum, & de Papa, ad Imperatorem arguat, etiam alias. P. de monte in pręcedenti.q.per cap.solitę de Ma
6 iorita.& obedientia, † & fraternizare Ecclesiā, & Imperatorem alias dicant scriben.per tex.in auct.quomodo oport. Episcopos in prin.alias dicitur in cap.fina.lxiii.dist.si forte, ꝙ nec reprehēsibile nec irreligiosum iudicamus uota eligentiū in duas se diuiserūt partes, in electis ad Episcopatū Metropolitani iudicio, alteri præferatur, qui maioribus iuuaſ studiis, & meritis, et gl. in d.cap.si duo.dicit ibi cum malo zelo in.d. cap. fin. cum bono
7 uel cum timetur scādalum in.d.cap.si duo, † Alias quis Regnū assequi debet, cum duo sunt in eodem gradu ponit plures opin. Io an.lecirier, i tract.suo de primogenit.x.q.primi libri col.i.ad finem, & seq.post Petr.Iac.& Abb.& Bertach.ubi ibi, & doct.in c.cum autem de iurepatron.& Ant.sicul.in tract.de potest. reg. q.lxiiii.in not.q.quid si duo nascuntur reges in eodem instanti, neq; apparet ordo nascendi.

SEPTVAGESIMA PRIMA QVAESTIO.

1 *Quæ sint insignia inter cætera principaliter ipsius Imperatoris.*
2 *Ensis, sceptrum, Pomum rotundum, & in qua manu, & cur?*
3 *Ensis Imperatoris interpretatio mistica.*
4 *Iustitia, cur in manibus gladio depingitur.*
5 *Iudices quandoq; portant ante se ensem, & cur.*
6 *Traiani uerba ad Præfectum Prætorio cum eo cingulo, & insigniis donaret.*

7 *Ensem nudum ante Cæsarem quis portat.*
8 *Sceptrum quid, & cur.*
9 *Sceptrum quis ante Cæsarem portet.*
10 *Pomum rotundum quid, & cur.*
12 *Pomum quis portet ante Cæsarem.*
13 *Anulus, armilla, & insignia Imperatoris quæ, & quid significent.*
14 *Insignia Imperatoris quæ olim essent, & hodie,*

1 SEPTVAGESIMO PRIMO Quæro, † quæ sint
2 insignia Imp. inter cetera principaliter, ultra, † Diadema, seu coronam Imperii est ensis sceptrum, & pomum rotundum, de sceptro quod portat in manu dextra, de pomo ĩ sinistra, colligiẽ experientia rerum magistra, & ex forma sigilli Imperatoris q̃ hęc habere debet, ut supra diximus post Specu. in. q. xlvii. ante finem, & de sceptro Regali Cęsaris meminit tex. in cap. inter dile
3 ctos de fid. instru. uers. iii. quia falsum, † Gladii seu ensis, mistica interpretatio uidetur, assignari in libro Pontificali, & sacrarũ ceræmoniarum in loco de Coronatione Imperatoris, ex oratione quam, dando illum ei Papa dicit posita in. d. locis, accipe gladium &c. ibi in defensionẽ Sanctę matris Ecclesię diuinitus ordinatum, ad uindictam malefactorum Laudem uero bonorum, post id quod in Psalm. xliiii. post principium legitur accingere gladio tuo super fæmur tuum potentiss. ut in hoc per eandem uim ęquitatis exercens molem iniquitatis potentiss. destruas, & sanctam dei Ecclesiam eiusq; fideles propugnes &c. sim. de quibus in solenni, & pulchra oratiõe, ibi posita, & Io. Vgo. in. d. lib. Quadruuii Ecclesię char. xxx. col. i. sub. §. cõsistit in uers. gladio post Hosti. ĩ summa de pœniten. §. cui sub. §. peccat, & cap. si quis igitur. xxiii. q. iiii. & q. v. Regum de nulloq; magis posse placere deę q̃ si iustitiam exerceat cõpescendo eos qui ĩ suam, & alio rum perniciem debachantur. xxiii. q. v. qui malos idem char. xl. col. i. in uerbo gladium. d. lib. Io. Et facit quod habetur Psalm. cxlix. ibi, & gladii in manibus eorum ad facien. uindict. in nationibus, & increpationes in populis, Et inde sumptum uidetur
4 ꝙ iustitia habẽs gladium in manibus depingitur, † Et ideo ministri, & ultores irę dei, nõ sine causa gladiũ portant, dicit tex. not. in cap. non solum, & cap. sunt quidam. xxiii. q. v. & origina
5 liter ad Roman. cap. xiii. B. † Et hinc forte inoleuit ĩ aliquibus locis, mos portandi ante magistratum, unũ ensem, pro quo fa
6 cit tex. in. l. ego. ff. de manumiss. uindic. cum glo. † Vnde alias legitur;

gitur, Traianum, cum præfectũ prætorii cingulo donaret digni
tatis eius insignia, dixisse accipe hunc ensem, ut si recte Reipu⸗
blice Imperauero, pro me sin secus in me utaris, ut latius elegãs
Budeus scribit in.l.i.ff.de off.præfect. prætorio. Et hunc ensem
nudum, Dux Saxonię, ante ipsum Cęsarẽ fert ut supra diximus
8 in.q.viii. † Sceptrum autem, uirga est uirtutis, atq; ueritatis un
de ipsum dando ei Pontifex, Dicit Accipe uirgam uirtutis, atq;
ueritatis &c. ut late ponitur in.d.libris Põtific.& cerẹmoniarũ,
suis locis, in Ponti.char.lvi.ii.col.ad fin. & sequen. & cerẹmo⸗
nia.char.xxiiii.ii.col.in fin.& seq.& Psalm.xliiii.uirga directio
nis, uirga regni tui, & Beatus Hieron.i expositiõe illius Psalm.
ad Principiam uirginem ait sceptrũ insigne esse regnantis quia
propheta dicit sceptrum equitatis sceptrũ regni tui. Et sceptrũ
propterea portatur, ad Imperium designandum, And.Sicul lib.
iiii.consiliorũ.cccclxxviii.illud, col.i.dicens, q̃ pręsides sceptrũ
portant ad uindicanda crimina Quadruuii Ecclesiæ char.xxx.
col.i.in uerbo sceptro dicit Imperatorem eo uti ad ostendendũ
signum clementiæ iustis, et innocentibus eosq; contra insidia⸗
tores defendendo, ut inter improbos tuta sit innocentia.c.facte.
iiii.distin.exemplo Assueri qui uirgam aureã præbebat ad oscu
landum summitatem eius qui in conspectu suo gratiam inuen e
bat, ut patet Hester cap.v. & idem Io.tangit char.xliiii.col.i.in
uerbo sceptrum.d.libro Euseb.cęsarien.in libro.viii.demõstra⸗
tionis Euãgelicę char.iiii.dicit sceptrum esse signũ Regii Prin⸗
cipatus, super illud non auferetur sceptrum de Iuda &c. Io.autẽ
9 Vgo.in.d.lib. † Hoc ante Cęsarẽ, portat Marchio Brandebur⸗
10 gensis, ut supra in.d.viii.q.dictum est, † Pomium rotundum etiã
Imp.est ornamẽtum de quo.i.de eius mistica interpretation.nõ
uidentur facere mentionem prædicti in dictis libris rituum, sed
solũ, q̃ illud ponit Papa Imperatori in manu dextra. & iura de
hoc pomo pariter mentionem facere, non uidetur, potest tamen
forte dici, q̃ dominium uniuersi orbis designet cum ad mundi si
11 militudinem factum sit, secũdum late supra uisa, † Vel forte cũ
Pomum rotundum, sit ex sui rotunditate arguat in Imperatore
ipso demi Principium, & finem, ut alias de Diademate eius ro
tundo exponit gl.not.in clem.unica de iur.iuran. in uerbo dia⸗
12 dema, in fin. quod satis in idem recidit, † Et hoc pomũ ante Im⸗
peratorem Palatinus comes portat, ut supra in.d.xi.q. diximus
& de pomo ense, & sceptro, portandis per prædictos. tradit etiã
13 Carol. IIII. in Bulla sua supra relata p me.q.viii.c.I. † Alias

Ant.sicul i tract.de potest.& excellētia Regia.q.xxiii. dicit insi gnia Regum esse anulum, qui signat fidem anulare ornamētum manus, signans bonam operationem sceptrum iustitiam gladiū uindictam,& purpuram de Aquila.i.dicemus.lxxxix.q. ubi ui-
14 den.& de aliis insigniis, † Et ille Episcopus Gurcensi, in.d.tra- ctatu de coronation.char.v.& seq.sub rub.quę fuerint olim Re gū insignia tradit(nihil tamen in iure allegando)insignia Re- gum fuisse sceptrum in quo iurisiurādi religio inerat sella, cui alteri q̄ Regi insidere capitale fuerat,& trabea uestis, auro pur puraq; intertexta post Virgil.& sellā regni trabeamq; insignia nostri sceptrūq; sacerq; tiara,item,& diadema,quod, quid esset ibi late declarat licet absq; iuribus,nostris,tu de trabea da.tex.
15 & glo in.l.i.C.de consul.libro.xii. † Addo, q; equitum,olim in signe erat Aureus anulus,senatorii ordinis Lunati calcei, & la- tus clauus unde,& tribunus laticlauius in iure.i.senatorius scri
16 bit Andr.Alci.his uacans,in.l.plebs.ff.de uerb.signif. † Et ho- die,etiam in solennibus ante Imperatorem, portat Archicancel larius super baculo argēteo omnia sigilla,& tiparia, et regalia; ut cauetur in Bulla.Carol. IIII. Rom.Imp.relata supra p me q.viii.ante fin.cap.lvi.

SEPTVAGESIMA SECVNDA QVAESTIO.

1 *An Imperium debeat durare usq; ad finem seculi.*
2 *Antichristi tempore multi subtrahent se a Ro.Imp.*
3 *Aeternus solus deus est.*
4 *Iudicij uniuersalis tempore deficient Cœli,& Luna.*
5 *Vnum ouile fiet,& unus Pastor.*
6 *Non est nostrum nosce tempora, uel momenta.*
7 *Romanum Imperium diuisum an ante finem seculi debeat redintegrari.*
8 *Imperium semper est.*

SEPTVAGESIMO SECVNDO Quęro,
1 † utrum Imperium debeat durare, usq; ad finē seculi Aug. de Anco.in libr.de potest.Papę.q.xlii.art.primo mouet hanc.q. & argu.hinc inde auctoritatibus sacrę Scripturę, Tandem re- soluit, q; licet ista.q. dubia sit propter illud quod legitur Apo- chalips.xx.c.ibi,& cum consumati fuerint mille anni tamen di- cendū sit Roman.Imperium auctoritate Papę cōfirmatum,usq;
ad finem

ad finem seculi esse duraturum q̃tum ad iurisdictionem, nõ q̃tũ
2 ad actualem administrationem, † quia. s. ante Christi, tempore,
multi subtrahent se ante illud tẽpus a Romano Imp. & ab Eccle
siastico dominio iuxta illud Aposto. primo ad Thimoth. iiii. c.
in prin. ibi quia in nouissimis temporibus discẽdẽt quidam a fi
de attendentes spiritibus erroris, & doctrinis demoniorum, et
ultra eum dominus in Ioannem. v. cap. in fin. ibi ego ueni in no
mine patris mei, et non accepistis me, si alius uenerit in nomine
suo illum accipietis, et quę idem Aug. d. lib. q. xxxi. art. iiii. et. i.
ad Thimoth. ii. cap. ibi quoniã nisi uenerit dissentio. primũ, Et
addo, ꝙ sic etiam Cõstantinus Imperator cum Beatissimo Papa
Siluestro, Videntur supponere in cap. Constantinus xcvi. dist.
ante fi. ibi Cõfirmauimus usq; ad finem mundi, & ibi Deo uiuo
qui nos regnare praecepit, & bon. tex. in auct. de consulib. §. fin.
ibi Imperatoris iugis, & indefinens consulatus, Et faciunt mul
ta iura supra alleg. in. q. an Imperator sit perpetuus. q. lxvii. & de
perpetuitate, & de ęternitate Imperatoris faciunt mentionẽ, quę
3 intelligi debent. i. usq; ad finem seculi, † & Improprie ęternus
quia solus deus ęternus est, ut. l. eum, cum gl. ff. de seruitu. not.
in. l. ii. C. de fabricen. libro. xi. & facit. §. penul. in auct. ut propo
natur nomen Imperatoris ibi nobis, & ad Imperiũ, quod sem
per est, & bonus tex. in auct. ut praepo. nom. Imperatoris. §. si qua
uiro in fine ibi cõtinue maneat immortalis memoria Imperii, et
quae supra dixi. q. lxvii. in fine, et infra late. q. xc. nu. 4. item, et
tex. in. cap. solitę de Maioritate, et obedientia. §. praeterea ibi lu
minare minus lunę, quã Deus creauit, Genesis cap. i. cui Papę,
ibi Imperium ascribit, usq; ad finem seculi durabit, ut praesit no
ctĩ ponendo in firmamento cęli, ut in. d. cap. i. Genes. B. et in fine
4 tantũ seculi, † & die iudicii deficiet, pro ut cęli, qui nunc sunt, ut
not. legitur in. ii. Epistola Petri cap. iii. B. & Ecc. cap. xvii. i fine
ibi quid Lucidius sole, & hic deficiet item Esai. xxiiii. ante finẽ
erubescet Luna, & confundetur Sol. & Ioel. iii. cap. & ii. ad finẽ
5 † Et in hac. q. ẽt considerandum est illud quod legitur in Ioan.
6 x. cap. C. & fiet unum ouile, & unus pastor, † Sed de hac. q. satis,
cum scriptum sit nõ est uestrum nosce tempora uel momenta in
terrogantibus illis dominũ an restitueret Regnũ Israel, Actuũ
primo cap. post principiũ, & Imperator met. in auct. ut praepon.
nom. Imp. §. ii. ante fin. dubitasse uidetur dum Deo remittit quan
tum eius et de cętero Imperatorum annos elongauerit, & prudẽ
7 ter fecit in manu enim eius omnia sunt, † Et idem Aug. q. supra

alleg.xlii.articul.ii.ponit an Romanum Imperium diuisum, ante finem seculi debeat reintegrari ubi uiden.notáter, rationibus diuine scripturę nam cũ hęc citra ordinem iuris nostri ac disciplinam sint in messem nõ omnino meam falcem nõ immittam.c. per uenerabilem in prin.cũ gl.extra qui fil.sint legit. & Deuteronom.xxiij.cap.in fine, † Alias tex.in.§.pen.in auct. quomodo
8 oport.Epis.dicit Imperium semper est, & ibi gl.concord. & per eum notat.Bal.in auct.quas actiones col.pen.ad fin.C.de sacro sanct.Eccles.& supra numero.3. & quae supra.q.lxvii. ad finem, idem Bal.in not.q.Pacis factę ab Imperator nomine sedis.d.ratione in tit.de pace constant.col.ii.ad finem in glo. in uerbo in perpetuũ post tex.in.d.§.pen.&.l.q.principi. de leg.ii.c.si gratiose de rescript.in.vi.& per Cyn.in.l.si quis Imperatorĕ.C.qui testam.fac. possunt.

SEPTVAGESIMA TERTIA QVAESTIO.

1 *Cuius ætatis debeat esse Imperator cum eligitur.*
2 *Iurare impubes non potest.*
3 *Auct. sacramenta puberum.C.si aduers.uendit, an habeat locum in proximo pubertati.*
4 *Proximus pubertati in arduis, & criminalibus non ita capitur, ut alias.*
5 *Minor.xxv.annis quando honores habere possit.*
6 *Iudex, cuius ætatis esse debeat ad minus.*
7 *Imperator est aduocatus Ecclesiæ.*
Aduocatus cuius ætatis esse debet.
8 *Imperator procurator est Ecclesiæ.*
Procurator cuius ætatis sit.
9 *Annorum.xxx.esse debet, qui ad curam aliorum per electionem est.*
10 *Tutor maior esse debet.xxv.annis.*
11 *Imperator pacem sæpe facit.*
Pacis iuramento maiores.xviii. annis requiruntur.
Iuuenes non bene regunt. & nu.seq.
Præsumptio est contra Iuuenum gubernium.
13 *Rex puer habendus non est.*
14 *Senatus a senibus dictus.*

Senes

40 *Electores Imperij. xviii. annorum esse debent.*

1 SEPTVAGESIMO TERTIO Quęro, † cuius
ętatis debet esse Imperator cũ eligit̃, dicendum uidetur, li
cet non inueniam tactum, ꝙ minor. xiiii. annis esse non possit,
præcipue, quia cũ iuret fidelitaté ut supra uidimus, late. xxxvi.
2 q. † Impubes iurare non posset, uidetur. l. qui iurasse in prin. ff.
de iure iurã. cap. paruuli. xxii. q. v. aucten. sacraméta. C. si aduer
3 sus uend. ibi puberum, & in corpore unde sumitur, † Et licet in
doli capace, proximo pubertati, alta. q. sit, an. d. aucten. sacramen
ta puperum, locum habeat ut ibi latissime per Ias. iiii. col. & seq.
& alii in. d. l. qui iurasse, tamé quia ibi Alex. i. col. ante finem, di
cit magis communiter legistas, cõtrarium tenere licet Bar. in. d.
auct. contra eum quo esse tenen. & esse communem canonistaru
tenuit decis. neap. cccxxii. Dominus Ciccus. i. col. & seq. & idem
decis. cccxciii. Hieronymus col. pen. iii. conclusione, & in casu
nostro tractatur de pondere supremo, & gubernio totius orbis,
cum tot partes, & qualitates debeat habere Imperator sapientię
prudentiæ, & aliarum uirtutũ, quæ in minorem. xiiii. annis ca-
dere non possunt iuribus uulg. de quibus late supra uidimus. q.
vi. ergo &c. ité ꝑcipue, quia in causis criminalibus, & sic arduis
non uidet̃, quis ꝓximus pubertati uidelicet doli capax, prout
alias capitur, secundum Bal. not. in. l. excipiuntur. ff. ad sill. per
illum tex. iuncta. l. prima in fin. ff. de libe. exhib. & Bal. in. l. pro-
perandum. §. sin autem. C. de iud. ut refert, & tenet pro singulari,
Ias. in. d. auct. sacramenta. iiii. col. post prin. uers. istud intellige
& col. s. ad medium uers. sed aduerte, & nouiter quæ maior cau-
sa esse potest, q̃ pondus gubernii totius orbis ꝓpter quod sem-
per debet inuigilare, ut late supra uidimus, dicta. vi. q. ergo. &c.
4 † Item, & uidetur regulariter, in honoribus habendis, quem nõ
debere esse minorem. xxv. annis, nisi ex causa ꝓpter inopiã alio-
rum. l. non tantum. §. i. ff de decurion. imo tex. dicit in. l. ad rem
publicã. ff. de munerib. & honor. minores denique nec decuriones
creantur neq; creati suffragium in curia ferunt, annus auté. xxv.
ceptus, pro pleno habetur, hoc enim in honoribus fauoris causa
cõstitutum est, &c. sed, & in his honoribus reipub. cura consistit
quod eis non committitur, cęterum cum danno publico honoré
eis cõmitti, non est dicẽdum etiam cum pernitie ipsius minoris
sed sic est, quod cura totius reipublicę, ad ipsum principem spe-
5 ctat ut in proœ. ff. in prin. & supra late in. d. vi. q. ergo, † Item,
& iudex regulariter, maior. xviii. annis debet esse. l. quidam. ff.

de re

de re iudic.glo.magra in.l.cum prætor in.§.non auté.ff.de iud. i uerbo & impubes quia iudicio caret,& ubiq; scrib.lat.sed ipse Imperator iudex est uniuersalis, in temporalibus secundum declarata supra suo loco ergo non in omni ętate creari potest Im-
7 perator, † Item Imperator est aduocatus Ecclesię.c. uenerabilé uers.numquid enim de elect.& clem.unica de iureiuran.pen.col. ad fin.ut supra in.d.vi.q.diximus sed aduocatus non debet esse minor.x.& vii.annorum.l.i.§.initium.ff.de postulando igit̃ &c.
8 † Item est procurator Ecclesię,& summi Pōtificis.d.clemen.unica uers.ego enim ibi procuratorem,& defensoré fore summi Pōtificis,& huius Sanctę Ro.Ecclesię,& procurator ad iudicia nō potest eē minor. xxv.annis nec defensor.l.minor.ff. de ꝓcurat. l.exigendi.C.eod.& ubiq; not.& in.§.eadem in fin.insti. qui, &
9 ex quibus caus.manu cum uulg.quæ nota sunt ideo &c. † Item qui ad curam aliorum per electionem positus est alias. xxx. annorum esse debet,ut alias.in.c.cum in cunctis in fine prin.extra de election.& de iure ciuili.xxxv.ut in aucten. presbyterum.C.
10 de Episcopis,& Cler.& in corpore unde sumitur, † unde etiá tutor maior debet esse.xxv.annorum.§.furiosus insti.qui test.dari tut.poss.l.fin.in prin.C.de leg.tut.sed Imperator ad tutelam, & curam Ecclesię est, ut supra dictum est, & facit.l. non tantum
11 in prin.ff.de decurion.ibi,tueri rempubli.ideo &c. † Item quia Imperator pacem facit sępe,& fecit in tit.de pace constantię, in usibus feudorum, & alibi sępe facit in iuramento autem, pacis xviii. anni requiri uidetur,ut est tex.not.in tit. de pace tenen. & iur.firm.in prin.in usibus feud.ibi a.xviii. anno, usq; ad.lxx. astringant̃ iuramento, ut pacem teneant,& ibi glo. magna magistra ante mediū not.uers.notabis ergo,& est alius bonus tex. in tit.de pace cōst.in.c.in chri in finé ibi a.xviii.anno licet eod. cap.post principiū stet.xvi. &c. Et profecto magnam rationem secum res habet,ut minor esse nō debeat,neq; tenerę ętatis indé
12 corum enim esset,ut hi debeant republicá gerere, † qui nō nouerunt gubernare se ipsos,arg.c.indecorum,de ętate, & qual.& qui alieno consilio in rebus suis egent,aliorum curam gererenō debēt.§.minores inst. de excus.tut.& in aucten.de sanctis.Episcopis.§.i.præsumptio enim uioléta est,contra iuuenes,ꝙ nō possint prudenter agere, & ideo scriptum est nemo iuuenes eligit duces,quia constat eos non esse prudentes unde Salomon dicebat, Prouerbiorū cap.xxx.c.tria sibi difficilia,& quartum penitus ignorare uiam uiri in adolescentia not.in.§.ii.instit. de iust.

& iure, & merito, quia scribitur Prouerbiorũ. xxii. cap. C. stulticia colligata est in corde pueri, Et ideo altissimus comminando peruersis Regibus dicebat, Esaię cap. iii. in principio auferam
13 senem principem &c. † & dabo pueros principes eorũ, & sapiẽs clamabat dolens Ecclesi. cap. x. ante fin. uęh tibi terra cuius Rex est puer, & cuius Principes mane comedunt, et facit, quod legiť Ecc. cap. x. in prin. iudex sapiens iudicabit populum suũ et principatus sensati stabilis est secundum iudicem populi sic, & ministri eius, & qualis Rector est ciuitatis, talis ẽ inhabitans
14 in ea, & sapientia in canitie cõsistit, & in senibus, † unde ab ipsis maiores nostri senatũ, ut ait Cicero appellauerũt, ut refert Iac. Aluarot. in tit. de pace iuramento firman. in prin. in textualibus in uerbo primatibus, & alias diuusmet pius Imperator, in publicis utilitatibus reprobauit, imbecillis admodũ ętatis homines, ut refert tex. in. l. semper. §. penul. ff. de iure inmunit. unde est, ꝙ dicitur plus ualet umbra senis, q̃ gladius iuuenis, not. Bal. in. c. i. de renũciat. & bos uetus firmius, figit pedem, ut ueteri prouerbio tradit diuus Hieronymus in Epistola ad Augustinũ. i. parte cap. cix. ante fin. domino uere, Et pupilli in omnibus rebus infirmum est iudicium etiam si sibi bonum procuret not. tex. in. l. fin. ff. de manu. uindict. Ex omnibus ergo prædictis putarẽ (saluo tñ semper ueriori iudicio, & sententia) Imperatorem nõ debere eligi minorem. xxv. annis, præcipue per. d. l. nõ tãtum. §. i. ff. de decurio. l. ad rem. ff. de mun. & honor. cum simil. supra allegatis, non enim est eadem ratio, in principe supremo, quæ in aliis priuatis cum officium suum sit iustitiam exercere. xxiii. q. v. cap. regum nec error suus põt emendari cum non sit ad quem appelletur, regulariter quia superiorem non habet. l. i. ff. a quib. appel. non licet. in prin. & cap. licet in fine extra de electione. unde quia in eo maius periculum uertitur cautius est agendum. l. prima uers. nam uel magis. ff. de carbo. ędict. cap. ubi periculum de elect. in. vi. & Oldr. not. cons. cccxxv. thema in fine dixit in not. q. de qua infra tangam, ꝙ quædam sunt officia consistentia
15 in iuris redditione, † & illa committũtur etiã minori quia in eo potest esse iuris capacitas. d. l. quidam. & l. i. §. initium de postulando. ff. supra allegat. alia sunt quæ consistunt in administratione, & ista non committũtur minoribus per. d. l. ad rempub. † be
16 ne uerum, ꝙ alias ętas legitima in iure uariis modis quãdoq; ẽt matura secũdum subiectum materiam considerať, ut per gl. magistram in tit. de pace tenen. & iuramento firmanda in prin. in. l. prima

prima.§.initiũ.ff.de postulã.& in.§.minorẽ instit.de adopt.l.cũ
filio de leg.ii.in fine dominus Dec.in cap.cũ in cũctis de elect.
in priũ.et robustę ętatis non est, minor.xxv.annis.l.si maritus.i.
17 §.l.Iul.in princ.ff.ad.l.Iul.de adult. † Item, & pupillus potest
esse miles, & tribunus militum; & sic minor.xiiii.annis.l.fin.C.
de testam.milit.tex.& glo.in.l.sed, & milites.§.iam autem.ff.de
excusat.tut.& Imperator uocat, & põit se inter milites.l.i,ff.de
milit.testam.§.primo cum gl.v.in uerbo commilitones, circa quẽ
tex.d.l.fin. in hac.q.enim cogitandum est; iuncto.c.legimus,
ad medium, ibi quomodo si exercitus sibi Imperatorem faciet,
tangam infra ad finem huius quæstionis; Et doctorari potest
quis in.xvii.anno Ang.in.d.§.initium Io.fab.in.§.fin.instit.qui
bus ex caus.manum.& dicit, ꝙ filius Accursii in.d.ętate fuit do
ctoratus, & dicit facere.§.pen.in proœ.ff.ꝙ notan.ẽ quia docto
ratus uidetur dignitas, & honor, ergo.xxv.annus uidetur requi
ri.d.l.ad rem, & pupilli iusta ętas, non dicitur.l.ait diuus.ff.de
18 iure fisci, † Crederem tamen, ꝙ si pontifex qui Imperatorem ap
probat, examinat ungit, & coronat, ut supra late uidimus suo lo
co, post cap.uenerabilem, de elect.& clemen.unicam de iure iu-
ran.& sic eius superior est, & caput, ut, & supra late dictum est
q.l.scienter, uellet maiorem solum.xiiii.annis in Imperatorem
comprobare, posset per tex.in d.l.quidam in fin.ff.de re iudic.l.
ii.C.de crim.sacrileg.cum simil.cap.cum.xx.in fin.cum gl.extra
de offi.deleg.cum simil.facit tex.solit.in.l.i.§.& in tantum.C.de
uet.iure enucl.ibi nullum crimen scriptur imputetur sed nostrę
electioni hoc ascribatur Non tamen minorem quatuordecim
annis quia in eo iuris, & iudicii naturalis defectus uidetur; iuri
bus uulg.unde est, ꝙ in beneficiis requirentibus discretionem
19 animi, † pubes esse debet saltem, ut tradunt Doct.in.c.ex eo de
elect.in.vi.Alb.in.c.super inordinata de p̃ben.Fed.de senis cõs.
xlix.domine, & tex.not.i.l.ii.ff.de iure immunit.ad fin.dicit, im
puberes quis necessitas penurię hominum cogat, ad honores nõ
esse admittẽdos, & Imperator hodie inter alia cum coronatur,
recipitur in canonicũ Sancti Petri, & Ecclesię Lateranen. ut su-
pra diximus.q.xxix.ad finem igitur, et licet pupillus possit ha-
bere canonicatum in Ecclesia cathedrali; et prębendam, uo-
cem tamen non dat, ut late scribit Deci. in.l.fœminę.§.Itẽ impu
beres.ff.de reg.iur.col.ii.uers.& eodem modo post gl. Bal.Fed.
20 & Abb.ubi ibi; † Notandum tamen est, ꝙ eo casu quo cum mi-
norę Papa dispensaret electi in Imperatorem, uidetur requiri,

ut dicat facta dispensatio, q expresse dicatur nec sufficeret, q simpliciter, appareret Papę eum esse minorem arg. eorũ quę notanter late scribit Oldradus consi. cccxxv. thema. i. q. ubi notanter consuluit, q si cuidam pupillo coram Papa existenti sit facta gratia de dignitate 1 Ecc. etiã auia sua ibidẽ pręsente, & ipsum pupillũ afferente, si in litteris gratię non reperit, de ętate expresse dispensatum, nõ uideri cum eo de ętate dispensatum, per iura & rationes subtiliter de quibus ibi, & quæ not. Aret. post Spec. in. § idemq 1 finalibus uerbis inst. qui, & ex quibus caus. manu. & quæ not. secũdum unum intellectum in not. tex. in. l. idẽ Vlp. §. i. ff. de excus. tut. alias. §. sunt, & alii, & cum dicto consil. Oldr. cum seq. septem alias in not. q. Card. Iacobat. in tract. de consil. lib. iiii. artic. iiii. fac. ccxxvii. col. ii. uers. hoc tñ sed tñ in quęst. nostra, in qua non cum pupillo sed cũ adulto dispẽsatur, ut Imperator sit per supra alleg. cons. Oldr. non uidetur locum habere & ipsemet in. d. cons. ad finem responden. ad. l. quidam in fine. ff. de re iudi. ubi est tex. expresse, q Princeps scienter dans magistratum minori, cum eo dispensare etiam in ętate uidetur dicit, q ibi loquitur in adulto non in pupillo post gl. ibi licet, & alio

21 modo pro quęstione sua ibi respõdeat. † Et ideo in casu nostro concludendum uidetur, q sufficiat, q sciat Papa minorem etatẽ & eius obstaculum quia approbando eum in Imperatorẽ dispẽsare, & remouere uidetur, etiam impedimentum licet aliter non exprimeret, ut alias in not. q. tradunt domini de Rota p. d. l. qui dam in fine, & d. l. idem. § sunt, & § penultimo insti. de exhęred. liber. decis. cccxxxii. licet. ii. col. post princi. & cccclxviii. extra Rotam eodem loco, in nouis. & quę Ang. aret. in. d. §. idemq ultimo not. et multa not. dicta in mat. hac per Modern. de sylua gal

22 li in tractatu de beneficio. iii. part. q. viii. col. pen. & seq. † Et cũ minoribus. xxv. annis, in honoribus administrãdis ex causa posse dispensari, probat tex. expressus in. d. l. non tãtum. § primo. ff. de decurion. ibi minores. xxv. annis nisi ex causa, eligi non possunt. glo. dicit ex causa propter inopiam aliorum, & est tex. arg. a speciali in. l. ii. in fine. ff. de iure immunitat. Et ita retinendo, q Impetator maior esse debeat regulariter ad. l. fin. C. de test.

23 mil. cum simil. super alleg. respondẽdum est, † q regulariter pupillus, miles esse non potest, quia cum miles iurare teneatur, ut not. in. l. penul. ff. ex quibus caus. maiores, & i. §. fin. in aucten. de mand. princ. pupillus non iurat. d. l. qui iurasse in princ. ff. de iu

24 re iuran. cum simil. ergo &c. † Item miles est ad pugnã, ut a ma

lo nos

lo nos arceat.l.i.§.fi.ff.de testam.milit.cum simil. Impubes autē
non est idoneus ad pugnam, imo, nec minor.xviii.annis secundū
glo.notabilem in tit.de pac.iura. firm. in prin.in glo.magna in
fine, & cum ea Mart.Laud.i tractatu de bello not.xii.minor un
de, ꝙ ante non cogitur ire ad pugnam stante mādato Principis,
ut unus de familia uadat, & p Rom.not.cxxii.ultimo post.d.gl.
ꝑ unica ergo &c. Et notat Bar.in.l.i.col.xiii. uers.ex ꝑdictis pa
tet.C.de dignit.libro.xii.ubi inquit, ꝙ infans licet nihil intel-
ligat, tamen miles creari potest, & hoc sępenumero faciunt ba-
rones, & Reges qui faciūt eorū filios paruulos milites, ut Alb.
dicit in.d.l.fin.C.ut habeant officium, & dignitatem sine admini
stratione, ideo Bal.id aduertens in.d.l.fin.in prin.licet prędicta
non adducat, dicit, ꝙ ille ibi militauit beneficio principis nō iu
re communi, ut, & infra dixi.q.cx. casu.ccli.post Iac. Aluar.in
tit.quo temp.mil.col.ii.ante fin.in notab. & eodem modo fuit
adeptus dignitat.tribunatus, quia nati sunt de maioribus pro-
pter honorem parentum suorum, ut est uidere in filiis baronum
qui quādoq; pupilli sunt, post.Oldr.& Nic.de Math.& ego do.
Bon.tex.in l.pen.§.pen.ff.de leg.iii.ibi, & cum per ętatem lice-
bit, militiam illam cum introitu comparari uolo &c. Et sic non
quelibet ętas est capax iure cōmuni ad militiam ergo nec ad Im
24 perium, † Et opponen.Bal.ibidem de.d.l. ad rempublicā.ff. de
mun.& honor dicit, ꝙ non potest habere dignitatem, cum admi
nistratione, ut in cōtrario, sed sine administratione sic, ut in.d.l.
fin.C.de mil.test.secundum Oldra.ibi, & ego addo eandem di-
stinctionē per. d.l.ad rem per Oldr.ut supra etiam allegatū in
cons.cccxxv.ad finem, & declarat etiam in prædictis Deci.in.l.
fœminę.§.itē impubes col.ii.ff.de r̃gul.iur.post Bal.Odof.Bar.
25 & Alb.uers.& prædict. † Ex quibus ultimo loco in hac materia
uidetur considerari posse, ꝙ quando eligeretur, etiā minor.xiiii.
annis ad Imp.& etiam approbaretur ab ipso Pontifice, teneret
electio de eo, & Imperator eēt nō tamen administraret ipse, sed
staret sub tutore, prout, & alii per ea quæ in Rege pupillo, late
scribit Oldr. cons.lii.q.talis est, ubi notanter consuluit, tutelam
Regis non finiri prout in aliis.xiiii. anno sed uel.xxv.uel.xx.
& aute nō posset libere omnino administrare, & cum Old. Ant.
sicul.in tract.de potest.Reg.q.xviii. & per Io.and.i tit.de tutor
in rub. Et Alex.in addit.ad Bar.in.d.l.fin.C.de testa.mil.
Deci.in.d.§.item impuberis col.ii.uers.secūdo reg.sed Anton.
d.loco dicit, ꝙ ante pubertatem per tutorem exercebit iurisdi-

ctionem sed post pubertatem ipsemet pubes potest exercere ea quæ sunt iurisdictionis sed alia quæ non sunt iurisdictionis sed cõcernũt administrationem regni debet exercere cũ authoritate sui curatoris post Abb.in.c.cũ uigesimũ de offi. delegati iuncta.l.fi.C.de test.milit.curator autem Regis qua solennitate detur post tex.gl.& doct.in.l.i.C.de tut.& curat.ill.person.notat Ant.sicul i.d.tract.q.xix.& addo alias, ꝙ Domin.in.c.grandi col.pen.de suppl.neglig.prælat.in.vi.uult ꝙ habens.xiiii.annos nõ potest eligi in regem nisi attingat.xxv. annũ per tex.in d.l.ad rempub.ff.de mun.& honor.& ꝙ si eligatur debet sibi dari curator attento negotio maximi ponderis, & infirmitate consilii licet in hoc cõtrarium disputando cõcludat Iac.de.s. Georgio in inuestit.feud.fol.ii.col.iiii.ubi latius hoc attingit, quæ notan.sunt ad limitationem.c.si annum de iudic.in.vi.nam ille tex.procedit in spiritualibus non in temporalibus,ut notãt moder.Gomes Episcopus Sarn.ibi.i.notab.ad finem post Dom.d.loco,& Card.& Anch.in clem.fin.§.ut autem.v.q.de relig.dom. Nec obstat,quod notat Bar.in.l.impuberẽ i prin.ff.de fals.quia habent locum quando electio fit simpliciter secus quando facta est conferendo exercitiũ in tempus habile,ut alias notat Decius in.d.§.item Impuberes col.i.de quo latius per eundẽ in cap.post
26 cessionem de probat. † Et uidetur bonus tex. in.l.lucius.§. penul.ff.ad municip.ubi est tex.infantem creari decurionẽ,sine tamen administratione intelligitur per.d.l.ad rem,&.l.ii.§.fin. ff. de iure immun. Administrabit autem tũc,cũ maior factus erit facit.§.furiosus inst.qui test.dari tut.possunt.eum simil. & Bar. expresse tenet in.d.l.ii.§.penult.ꝙ potest creari decurio minor
27 † tamen,ꝙ donec est minor.xxv.annis,nõ hẽt uocem in cõsilio. l.spurii.§.primo.ff.de decur.c.ex eo in prin. de elect.in.vi.cũ similicet urgentibus necessitatibus patriæ minor.xxv. annis de-
28 curio creari possit.l.i.C.qui,& aduers.quos. † Non tamen laudabile putarem electionem fieri ad Imperium de minore,saltem xiiii.annis per supra late,& iure diuino, & humano allegata, ut interim lõgo tẽpore inutili sine Imperatore Aduocato, & prote
29 ctore Ecclesia maneret, † Et.xxx.annorũ erat Dauid cum unctus fuit,& regnare cœpit in Regem, super Israel.ii. Regũ.c.
30 v.in prin. † Et utile non esse habere Regem puerum scribit Antonius siculus in tractatu de potestate Regia.q.lxxxix. Et ad p̃dicta facit,quia considerandum est,ꝙ Imperator inungi debet,
31 ut supra late suo loco uidimus.xviii.q. † Et inungẽdus ẽt alias

ęgrotus uidetur, ꝗ ad minus debet esse. xviii. annorum, ut quibusdam ordinariis legi. Refert, & tenet Spec. in libro rationalis diuinorum officiorum libro primo sub rub. de cõsecrationibus, & unctionibus col. pen. in prin. licet fortiter cõtradici possit cũ & eucharestia fit sacramentum, ut per Abb. in tub. de sacra. non iteran. & ceteris dignius, & tamen puberibus datur, ut per Abb. in. c. omnis de pœnit. iii. col. in princ. & ubi sunt ãni discretionis
32 iuxta. d. c. omnis &c. † Subinde considerandum est etiã, ꝗ sicut non tenerę ętatis homines eligi debent in Imperatorẽ, ut supra, ita dicendum est, ꝗ nec multum grandes natu graues, ut est tex. not. in eligendis ad honores in. d. l. non tantum in princ. ff. de de curion. cum simil. & facit tex. in. d. cap. in Chri post principium ibi usq; ad. lxx. & ante finem ibi, usq; ad. lxx. & in eisdem uerbis in tit. de pace tenen. & iuram. firm. in principio in usibus feud. unde dicebat Sapien. iiii. cap. B. senectus enim uenerabilis ẽ nõ diuturna neq; annorum numero computata cani aũt sunt sensus
33 hominis, † & ętas senectutis uita immaculata, & facit tex. in. c. alius. xv. q. vi. ibi, ꝗ tãtę potestati erat inutilis a regno deposuit licet glo. aliter exponat, Et ideo alias i publicis utilitatibus, diuus inet pius Imperator reprobauit plixe uel imbecillis ad modum ętatis homines. d. l. semper. §. penul. ff. de iure immun. unde quod quisq; iuris &c. & patere. l. quã tu ipse tuleris uulg. iuri
34 bus. † In prædictis tamen etiam longa consuetudo, in ea re obseruata respicienda est, ut not. admonet iureconsultus in d. l. non tantum ante finem. ff. de decurion. uers. non nunq̃ etiam cumulat, & ibi gl. not. in electionibus ẽt cõsuetudinem seruari
35 † Et idẽ late, ac, ꝗ persona quæ alias est ineligibilis per cõsuetudinem efficitur eligibilis in. c. nos consuetudinem, & ibi per
36 gl. late. xii. distin. † Et p̃sens inuictissimus Rom. Imperator ac gloriosissimus semper Aug. Carolus. V. ut audio, fuit electus i Imperatorem promouen. anno ętatis suæ. xviii. de anno. M. D.
37 X V I I I. sub Leone. X. Pont. Max. † & Carolus Magnus, cũ in eum a Gręcis Imp. fuit translatum erat satis in iuuenili ętate ut refert Iacobus Aluarottus in tit. quis dicatur Dux in prin.
38 iiij. col. ad fin. in usibus feud. † Rex tamen cum successione Regnum deferatur, ut notum ẽ, & cap. licet, & ibi doct. de uoto, cũ simil. & in tractatu Gulielm. de Monte ferato de successione Regum maxime Gallię. viii. uol. tractat. de facili potest esse, ꝗ minor, & impubes esse possit Rex, ut in dicto cons. Oldr. lii. patet, & per Ant. Sicul in. d. tract. de potest. Reg. q. xviii. & clare in ue

teri testamento constare uidetur, nam regnauit Azarias filius Amasię, qui erat. xvi. annorum cum regnare cepisset, ut. iiii. regũ c. xv. I prin. Et Manasses. xii. ãnorũ mortuo Ezechia pr̃e. 4. regũ xx. c. in fin. & seq. & Iosias octo annorũ mortuo Iosia patre, ut eodem libro cap. xxi. in fine, & sequen. in principio, Vnde pupillus iure hereditario dignitatem etiam cum administratione consequeretur, ut patet in filio Regis, ut dixi, qui mortuo patre succedit, licet tunc debeat regi per tutorem, ut licet prędicta iuris diuini nõ alleget scribit Deci. post Oldra. Bal. Ang. Io. and. Alex. & Io. de anan. in. d. l. fœminę. §. itẽ impuberes. ii. col. ff. de
39 regul. iur. uers. secundo reg. † Alias tamen, cum senator minor xxv. annis esse potest, maior. xxii. l. ii. in fin. & ibi glo. pen. iuncto princ. illius. l. C. de his qui uen. ętat. impetr. & tamẽ inter senatores se ponit Imperator. l. ius senatorum. C. de dignit. libro.
40 xii. ideo uidetur, ꝙ etiã Imperator, talis esse possit, † Electores etiam Imperii, debent esse ętatis. xviii. annorũ completorũ ante enim uocem non habẽt, ut cauetur in Bulla aurea Carol. I I I. Rom. Imperator supra per me relata. q. viii. ad fin. cap. xxix. ante finẽ a simili ergo uidet, ꝙ minor quoq; Imperator eẽ non debet.

SEPTVAGESIMA QVARTA QVAESTIO.

1 *An Imp. Iuramentum fidelitatis, & obedientiæ præstent alij Duces, & principes, & q. xxxvi.*
2 *Imperator absoluit subditos Regis a fidelitate quandoq;.*
3 *Iurare omnes subditi tenentur fidelitatem Principi suo.*
4 *Reges uasalli seu feudatarij Ecclesiæ.*
Regnum Siciliæ quis Papa post dederit.

1 SEPTVAGESIMO QVARTO Quæro, † an sicut Imperator de iure, est dominus uniuersi orbis secũdũ cõem sententiã, iuxta supra late, suo loco declarata, ita Duces, & alii principes præstent Imperatori iuramẽtum de fidelitate, & obediẽtia Abb. in cap. uenerabilem de electione, ultimo not. vi. col. in prin. per illũ tex. ibi in fine, notat, ꝙ sic, cũ quo tenẽt etiã Moder. Taurinen. in Rub. ff. vii. col. post principiũ ad quod cõ ferunt, quæ supra late diximus. q. lxviii. in. q. an Imperator coronet Regis facit tex. ꝙ Abb. in tit. de pace constan. in usib. feud. cap. in Christi nomine. ibi iuro ego ammodo ero fidelis &c. Vnde Episcopi Regni Francorum alias iurant fidelitatem, & obe

mis

dientiam Regi.§.hinc etiam.xvii.dist.de quo dicen.est ob.c.nimis extra de iure iuran.ut per Io. Feral.in tract.de iurib. & priuileg.Regni Frācorum.x.iure in.iiii.uolum.tract.Sed aduertēdum est, ꝙ speciale uidetur ubi quis feudorum habet, & inuestiturā ab eo iuxta tit.de forma fidelitatis in usibus feud. ergo regula in contrariū, alias, & in.d.tit.de pace const.id fuit propter pacem de nouo factam, cum Imperatore a qua prius discesserāt ut in principio illius tituli de pac.const.narratur, & in.d.c.uenerabilem in fine contigētia facti deciditur, ibi si quod licet in illis uerbis, ratiōe Regni satis Abb.dictum probet sed nō per hoc ḡnaliter de omnibus dic, ut supra dixi.q.lxviii.supra allegat. & sic de Episcopis Regni Franciȩ declaratur etiam in.d.x.iure per d.Io.Ferald.s.ratione temporalium, & feudorū post Abb.in.d.c.nimis nisi dicamus, ꝙ cum omnes principes subsint regulariter i tēporalibus de iure administ.Imperatoris satis uasalli eius dicūtur, & Regnorum inuestiturā ab eo haberet dicenť quo ad
2 effectum fidelitatis, † Vnde est, ꝙ Imperator alias absoluit subditos Regis a fidelitat.gl.& Card.in clem.ii.§.rursus.ii.opposit. de re iud.Et pro conclusione Abb.& seq.supra facit regula gene
3 ralis quæ uideť, † ꝙ subditi omnes teneantur iurare obedientiā Principi suo, ut est glo.not in.l.non uidetur.§.qui iussu.ff.de regu. iur . & cum ea notat Mart.Lauden.in tract.de principibus not.xix.subditi ergo arg.cōtra ex his quȩ alias scribit in alia.q. Ant.de Rosell. de quo supra diximus.q.xxxvi.an. fin. uers.non omitto tamen, quæ uidenda , & consideranda sunt pro hac.q. Quidam tamen Reges sunt qui habēt immediate, ut feudatarii, Regnū ab Ecclesia, & hi nullo modo subsunt Imperatori, ut patet in clem.pastoralis de re iud.per totam, &.§.cȩterum ubi id legitur in Rege Scicilię, & idē esset dicen.si qui alii sunt similes quoniam inuestiūtur immediate ab Ecclesia unde nihil commu
4 ne habent cum Cȩsare eo casu, † ut in.d.clem.§.rursus, et quȩ, supra dixi.q.liii.& huic.q.etiam adden.est.q.supra.xxxvi. & Regnum Siciliȩ fuit datum a Clem.Papa primo anno sui Pontificatus anno Domini . M.CCCLXV. Carolo Comiti andegauensi filio Ludouici. viii. Regis Francorum, Fratris.s. Ludouici pro ipso, & hȩredibus suis , ut Bal.scribit in not.q.in.l.cum antiquioribus.C.de iure delib.col.v.et seq.& refert Io . lecirier in tract.de primogenit.q.xxv.i.libri col.iii.nu.9.viii.uol. tract.

RESTAVRI CASTALDI
SEPTVAGESIMA QVINTA QVAESTIO.

1 *An Imperator posſit eſſe, qui non ſit Christianus.*
2 *Hebræus an poſſit eſſe Imperator. & nu. ſeq.*
4 *Hæreticus non poteſt eſſe Imperator nec Paganus.*
5 *Chriſtianus de nouo effectus, an Imperator eſſe poſſit.*
6 *Intellectus. l. iii. §. fi. ff. de decurionibus.*
7 *Intellectus. l. ſpadonem. §. Iam autem. ff. de excuſ. tut.*
8 *Imperator etiam non Baptizatus eligi an poſſit.*

1 SEPTVAGESIMO QVINTO Quæro, † an Imperator poſſit eſſet, qui non ſit Chriſtianus olim non eſt dubium talem fuiſſe. c. futuram. xii. q. i. uerſ. ſed etiam not. tex. in. l. iii. §. fin. ff. de decur. dicit, eos qui iudaicam ſuperſtitionem ſequũtur diui Seuerus, & Antoninus honores adipiſci permiſe runt tex. & glo. not. in. l. ſpadonem. §. iam autem. ff. de excuſ. tut.
2 † Breuiter hodie clarum eſt, ꝙ Imperator non poteſt eſſe iudęus, ita tenet ſimpliciter Petrus de Monte, ꝙ uidelicet Rex neq; Imperator eſſe poſſit in tract. ſuo de Monarchia, ante finẽ ii. q. in fin. per tex. iuncta gl. in. d. l. ſpadonem dic tu. d. §. iã aũt in glo. in uerbo cultus, quæ uoluit iudęum non poſſe eſſe prælatum i aliqua Eccleſia nec dignitatem temporalem habere per. l. fin. C. de iudęis ubi omnis honor dignitas, & adminiſtratio eis interdicitur, & allegat etiã Bal. in rub. C. de uet. iur. enucl. ſed in libro meo, Bal. ſuper illo tit. non inuenio id dicere, ſed ad idẽ iudęum nullam ſpecialem iuriſdictionem habere poſſe neq; aliquam dignitatẽ ſpiritualem, uel Eccleſiaſticã gl. in. l. ſpadonem §. iam autẽ. ff. de excu. tut. in uerbo cultus Bar. in rub. ff. de iuſt. & iure notat Iaſ. in rub. ff. de ope. noui nũc col. i. in fine, & ego do bõn. tex. arg. a fortiori in. l. ꝓbatorias ante fin. C. de diuerſ. off. libro. xi. ibi, de his qui ſunt uerę, & cath. fidei iubemus admitti cum gl. & l. iubemus. C. de Epiſ. aud. & l. fin. C. de poſtul. uerum tamen eſt, dictũ in ſe, ut Imperator Chriſtianus eſſe debeat hodie, ut infra late dicam, & probabo unde nec iudęus eſſe poterit nec pagãus nec alio modo hęreticus ut patet i omnibus principiis. ff. C. inſtit. & auct. et ex. l. prima. C. de ſumma trin. & fidei catholicę ex iuramento quod coronandus pręſtat, ut in. c. ego, et. c. tibi. lxiii. diſt. & in clem. unica de iure iuran. uerſ. ego enim, et quia ſubeſt Eccleſię, & Papę, et ſupra uidimus late. q. l. et tenet

& tenet Bar. in rub. ff. et tex. in. d. c. uenerabilem de elect. & gl. expressa in rub. procem. instit. in gl. i. per tex. ibi, & ratione &c.
3 † Et facit, q iudęus esse non possit, quia Imperatores inungnnt cap. primo de sacr. unc. §. unde, & supra late suo loco dictũ est, iu dęi autem, cum sint extra Ecclesiã, ut per multas. ll. C. de iudęis l. prima ante fin. C. de summa trin. cum simil. de his q foris sunt, nihil ad nos, ut ait Apostolus primo ad Corinth. cap. v. cap. gau demus de diuort. consecrantur etiam, & inunguntur, aliaq; Chri stianę religionis obseruantur quorum non sunt capaces iudęi
4 ergo &c. d. §. iam autem in fine, † Et, q non paganus, nec hęreti cus, patet quia, & si esset, deponeretur cap. uenerabilem ad finẽ prin. ibi hęreticum, aut paganum, & ibi per Abb. iii. col. ante finẽ & tex. i cap. ad Apostolicæ de re iud. libro. vi. uers. & ut ad prę sens ubi Innoc. post glo. in cap. si Papa in fin. 40. dist. Et nouissi me per Ias. in rub. ff. de iust. & iure. ii. col. uers. alibi tamẽ, qui di cit, q licet canon. dubitet in cap. quod super, deuoto an apud sa racenos paganos, uel alios infideles, sit dare Imp. & Imol. ibi di cat, q sic tamen, q Io. and. Hosti. & Io. de lignan. ibi decidũt, op positum per multas auctoritates sacrę paginę de quibus ibi per eos, & ex supra allegatis firmiter ꝓbat, & Epistola inter claras per totam, et seq. C. de summa trin. & cap. Constantinus. xcvi. dist. pręcipue ante finem, & bonus tex. in. l. iubemus in prin. C. de epis. aud. et facit Deuterom. xvii. cap. ibi neq; potius alterius gentes hominem regem facere, et non Christiani non sunt fra tres nři ideo in Imp. eligi non dicta, ut per Bar. possnnt rõne in tract. de regim. ciuit. col. fin. in princip. et supra dixi. q. vii. nu. v.
5 ad fin. † Et supra dicta concl. q iudęus Imperator esse non pos sit per supra allegata, uidetur amplianda etiã si sit effectus Chri stianus de nouo. s. per tex. not. iuncta. ii. expositione glo. in cap. constituit. xvii. q. iiii. quem sing. dixit Roman. in not. cl. incip. scis, prout dicit Ias. & corrupte in. d. rub. ff. de iusti. et iur. ii. col. post prin. sed est not. dclxxii. incipien. nunc uergamus ad lucrũ sed quia Ias. in. d. loco cõtra. tenet per cap. eã te. in tex. et gl. fin. extra de rescrip. et ibi Abb. et Moder. et alia de quibus ibi per eum remitto me ad ibi tradita per scriben. in dictis locis, etiam per additionem ad Rom. d. loco in hoc, et ob notata infra in fi ne huius. q. Est bene uerum, q cum Romano per. d. tex. et gl. sin gul. nouissime tenent Moder. Bonon. in not. cvii. Priuileginm, et cclxxii. nouissimum, post principium licet numerum corruptum in Rom. citent, et ibi sim, et ratio esse uidetur quando. s. de pro

ximo fuit factus Christianus quia.s. adhuc primordia iudaica durare præsumuntur ponderan. quæ tradunt dicti Moderni bo non.alias in not.clxxix.uiget post principium uers. ego autem ubi etiam cum dicta glo. singul. tenent de dicta tamen glo.in d. cap. constituit, & illius tex.intell. ita dicendum est, ut per scriben.in locis supra allegatis,post Ias.in.d.ii.col. post princi-
6 pium. † Vltimo addo, q de.d.l.iii.§.fin.ff.de decurion.ubi iure iudęi,ad honores uidet admitti, quędam nouissime scribūt Me diolan.Modern.in.iii.libro dispunct.viii.cap.ibidemq; quid sit iudaica superstitio deducen.q ibi iudaica superstitio,pro Christianis Vlpianus intellexerit non de iudęis, itemq; in illo tex. legendum, nō diui Seuerus,& Antonius sed diui Verus,& Antoninus,quia Aelius uerus una cum Antonino illo imperauit licet Bal.in.d.§.fin.& glo.intelligebant,q iudęi inter eos, non inter omnes,possint habere officia,& Ias.in.d.ii.col.ante medium uers.limita prædicta,uel posse dici,q quo ad onus munera habeant,non quo ad honorem per.l.omnes qui,& ibi Bar.C.de de-
7 curion.libro.x. † Itē de.d.l.spadonem.§.iam autem,& eius intellectu,ultra Ias.in.d.ii.col.ad finem,uide ibidem,eadem col.& sequenti Modern.Taurinen.D.Claudi.de sescello Aret. instit.de
8 except.in prin.col.xxix.nnmero.xxxx.post principium,cap. † licet autem Imperator esse non possit qui non sit Christianus, uidetur tamen,q eligi forte possit in regem futurum Imperatorē non baptizatus dummodo postea baptizetur arg.eius,q de Archiepiscopo in quem non baptizatus potest eligi ex diuina inspiratione,notat Alex.in cap.ualentinianus,lxiii. dist. post tex. ibi dicit tamen ibi,ob.c.cum in cunctis de elect.id excusare diuinam inspirationem, & ideo non trahen.ad cōsequentiā, & cogitan.relinquo pro nunc ob notata etiam supra numero.v.

SEPTVAGESIMA SEXTA QVAESTIO.

1 *Quibus uestibus uti debet Imperator.*
Clamis militum.
Purpura Regum.
2 *Stola sacerdotum.*
Toga aduocatorum.
Habitus rusticorum.
Cuculla Monachorum.

Aurum

3 *Aurum, & gemmæ ad Imperatorem spectant.*
4 *Vestium auri, plura genera.*
5 *Scarlatum priuatis de iure portare non licet.*
6 *Consuetudo uestes ad libitum permittit.*
7 *Cubicularij priuilegia.*
8 *Regis est indui pulchris indumentis, & cur.*
9 *Carolus V. Rom. Imperator quo anno primum Romam uenerit.*

1 SEPTVAGESIMO SEXTO Quæro, † quibus uestibus uti debet Imperator tex. in. l. penul. C. de consul. libro. xii. uidetur dicere, ꝙ purpura, ut ibi Adoranda nostra purpura; & glo. not. magra in. l. unica. C. nulli licere in frenis libro xi. in glo. iii. tradit, † ꝙ clamis est militum, purpura Regum, stola sacerdotum in toga aduocatorum habitus rusticorum cuculla monachorũ, & tex. in. l. fin. C. qui milit. possunt libro. xii. ibi nostram purpuram adorantes, & in. l. i. in fine. C. de domest. lib. xii. ibi nostram purpuram cõtingere, digni sunt ęstimati & toto tit. de uestibus olob. lib. xi. & uestes auro intextę, & similes Imperatoris proprię uidetur, ut in. d. tit. & rub. & nig. per totum, &
3 in summa, † Aurum, & gemę ad cultum, & ornamentum Imperatorum pertinent, ut in. d. l. unica. C. nulli licere uers. nulli, & cũ glo. in. d. l. i. nulli licere. C. notat Mart. Lauden. in tractatu de Princ. not. xxxvii. purpura, et Bar. not. in. d. rub. de uest. olob. & aur. & de intinctione sacri muricis, declarat, † ꝙ quædam sunt
4 uestes de auro totę, & he dicuntur uestes oloberæ, secundum eum quædam de serico aurate tantũ, ut quando aurum inuoluitur et filum serici, et istę dicuntur uestes auratę, quædam in quibus non est aurum sed sunt tinctę ex illa tinctura quæ fit ex murice seu ex conchilio, quæ est preciosa sicut aurum, & istę omnes regulariter principi reseruantur, ut in. ll. d. tit. & per eas not. Bar. in suo tract. de insigniis, & armis col. penul. ante fin. i uers. sed dubitatur, quis color. & in. l. i. notat post tex. ibi paragaidas auratas. i. frisos iuxta gaidas, priuatis ꝓhibitas, et in. l. ii. in fin. dicitur, ꝙ nõ leui animaduersione plectetur, qui se a uetito, & ꝓhibito indumento nõ abdicauerit, & in. l. uellera eo. tit. Bar. not.
5 † priuatis hominibus nõ licere portare scarlatũ, cum sit species similis purpurę, et de illa rub. de uestib. olober. & significatio-
6 ne eius, nouissime ibi tradunt, † Moder. Mediol. pariterq; de ll. illius sed tamen Bar. in. d. l. i. C. de uestib. in fin. dicit, & uerum est, ꝙ de consuetudine hodie non seruatur. Et idem Bar. in not.

q.in.l.q̃uis.ff.de auro, & arg.leg.et cum eo ſimpliciter ibi in.d. l.q̃uis notat Mart. Laud.in tract.de princip.not.clxviii.licet de iure, Et patet in tota curia Romana hodie, & præcipue in cubi-
7 culariis famil.S.D.N. & Palatii Apoſtolici, † Et de cubiculariis, & magnis eorum priuilegiis habetur in rub.& nig.C.de p̄poſit.rationibus cubicul.& priuilegiis eorum lib.xii.licet in his qui ad miniſteriũ principis ſtant, de iure etiam id permiſſum ē, & eius domus, ut ē tex.in.l.ii.&.iiii.in princ.C.de ueſtibus olobo.d.libro.xi.Proprium tamen Principis eſt uti purpura, gem-
8 mis, & auro, ut in ſupra allegatis, † Et omnium ſapientum caput Ariſtoteles, admonebat alias Alex.cognomentũ magnũ, in lib. qui de ſecretis ſecretorũ inſcribit, &. iiii.char.ii.col ad fin.ſub rub.de ornaméto Regis, q̃ quia multum conuenit Regię dignitati honorifice indui, & ſemper cũ pulchro apparatu appareř, & excellere alios in decore uti eũ deceat, charis, pulchris, & extraneis induméctis quia dec:t Regem quadã prærogatiua alios ſuperare, ut per hoc dignitas decoretur potentia nõ lędatur ; & debita Reuerẽtia retribuat, hęc ille, & de purpura, & murice principis adornãda, & uenerãda.l.i.C.de apparit.p̄fect.urb.lib.xii.& l.reſtituende, poſt medium.C.de aduoc.diuerſ.iudi.ibi noſtram, purpuram adoraturos, & ſic in.l.prima.C.de apparitor.præfect. lib.xii.Et ideo Seneca dicebat, tibi dico Auguſte induete preciosis non propter te, ſed propter honorem Imperii, ut refert Io. Faber i proœ. inſtitut. ſuper uerbo. Auguſtus id quod raro ſer-
9 uat, præſens inuictiſſ.ſemper Aug.Carol.V.† Romanorum Imperator, prout hoc anno. M.D.XXXVI. menſe Aprili uidimus, ex ſui ſumma humilitate ac erga deum reuerẽtia Romæ, dum uenit uiſurus Vrbem, ac S.D. Noſtrum Paul.III. ut in proœ.huius operis dixi.

SEPTVAGESIMA SEPTIMA QVAESTIO.

1 *Quæ ſit propria ſedes Imperij hodie, & olim.*
2 *Roma relicta fuit, & conceſſa Papæ, & Eccleſiæ.*
3 *Imperator cur iuſtum non ſit, quod maneat, ubi Papa reſidet.*
Imperij translatio a Græcis in Germanos quo tempore fuerit.
4 *Domicilium quo in loco habeat Imperator.*
5 *Imperator neceſſario non ſemper uno loco manere debet.*
6 *Papa non ſemper Romæ neceſſario ſtare debet.*

Cõſtantinopolis

Papæ non licet sedem a Roma transferre.

7 *Constantinopolis olim sedes Imperij, Vrbs Regia, noua Roma.*

8 *Constantinopolis communis patria, ut Roma.*

Romanus Episcopus ante Constantinopolitanum est, & ei prefertur. nu. 3. ad finem.

1 SEPTVAGESIMO SEPTIMO Quæro, † q̄ sit propria sedes Imperii, olim, ante donationem, factam a Constantino Ecclesię Romane Imperatoris Romæ erat, patet in.d.c.Cōstantinus.xcvi.dist.ante finem, & in cap. futuram.xii. q.i.ibi, ut sedem imperialem relinqueret, & probatur in.l.titio. ff.ad munic.in prin.ibi Romę, & ibi Imperatori.l.ii.§. miles.ff. de infamib.ibi, neq; in urbe, neq; alibi, ubi Imperator est.l.prima.§.cum urbem.ff.de officio præfect.urb.et in.l.ii.ff.de orig. iur.in.§.nouissime, & ante, et post, & in auct.ut Ecclesia, Rom.in
2 princ.& patet in historiis, † Demum a Cōstantino Roma pōtificibus, & Ecclesię relicta, fuit trāslata sedes Imperii, ĩ Oriētē in bizantię prouintiā, & nomine suo Cōstantinopoli ciuitate ut in.d.cap.Constantinus ante finem, & dixi supra.q.li.post Iac.de Valen.in expositione.x.cantic.in principio, & originalia Gręca tralata, quæ noua Roma appellata fuit, ut in auct.de ecclesiasticis, tit.post principium ubi dicitur primū locum hēre omnium sacerdotum, senioris Romę, Papā, secōdum autem Constantinopolis Archiepiscopum, nouę Romę, & tex. & gl.in aucten.ut Ecclesia Rom. in principio.l.unica.C.de priuil.urb. Const.lib.xi. l.prima ante finem in.§.Romam.C.de uet.iure enucl.ibi, Romā autem intelligen.esse non solum ueterem sed etiam Regiam nostram, quæ deo propitio, cum melioribus condita est auguriis, cum simil. & patet in cap.vi.xvi.dist.ibi sinodus uniuersalis, Cōstantinopoli congregata est, exequente piissimo principe, Const.intra palatiū suum, & ratio translationis illa fuit, † quia iu
3 stum non erat, ut ubi principatus sacerdotum, & Christiane religionis caput a cęleste Imperatore constitutum est, illic Imperator terrenus, habeat potestatem, cap.fundamenta.§. ne autem de elect.in.vi.& tex.et glo.in cap.igitur.xxiii.q.ult.Bal.in principio.ff.iiii.col.et tex.in aucten.ut Eccles.Rom.in prin. dicit de Roma, summi Pōtificatus apicem apud eā esse, nemo est qui dubitet, et fontem sacerdotii &c.Et licet olim magna fuerit cōtrouersia an Pontifex Rom.Principatum Ecclesiarū de iure diuino haberet, & si haberet, an ad eum potius qui Romę q̄ qui Cō

ſtantinopoli eſſet, quæ noua Roma eſt, ut dixi pertineret, tamen declaratum fuit, etiam per Imperatores ꝑ Roma, urbe, & Cõſtã tinopoli, prælata eſt, & poſt Romanum Epiſcopũ, habeat hono- ris primatum, ut referunt, et ſcribunt late Moder. Mediolanen. Alci. in. l. iiii. C. de ſumma trinit. quæ incipit inter claras. in gl. ii. in princ. & ante finẽ poſt Iuſtinianũ ibi, Phocam, Imp. & So- cratem Epiſcopum in hiſt. Caſſiodori libr. iiii. cap. ix. & lib. ix. cap. xiiii. Theodoſ. Imp. & Ammian. Marcell. idem teſtatur in l. omni. C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. in gl. in uerbo Romæ, & eſt tex. clarus in auct. de Eccleſ. titul. in prin. & cap. renouantes. xxii.
3 diſt. † Fuit poſtea tranſlatum Imperium a Græcis in Germa- nos, ut ſupra late declaratũ fuit. vii. q. et. lxix. Et ſic apud Ger- manos ſeu Teuthonicos eſt hodie ſedes Imp. uera, ut in dictis qq. uiſum fuit Roma ẽ ſedis apoſtolicæ, ut ſupra diximus licet q̃ dã aliter, de his ad quos urbis Romæ principatus quãdoq; deue nerit, poſt mortẽ Conſtantini, ſcribit Gurcens. in. d. ſuo libello,
4 de coronat. cap. pen. † Domicilium, autem habere dicetur, ſi mul tos Epiſcopos habet in Regno ſuo, in cuius territorio habet la- rem principalem, et ubi habitat, Ant. ſicul. in tract. de poteſt. Re gia. q. xxxviii. poſt gl. in cap. omnes de maiorit. et obed. et. l. ii. C. ubi ſenat. et in clem. paſtoralis. §. idemq; de re iudic. quibus ad do, quæ not. alias tradit dominus Lancell. Dec. poſt. D. Ioannẽ Bapt. de Sancto Seuerino ibi in. l. ſi eadẽ ſ fin. ff. de officio aſſeſ-
5 ſeſ. † Declaranda tamen hæc ſunt, non, ut ſemper neceſſ. teneat Imperator in uno loco manere, quin poſſit, et alibi morari, cum opus eſt, bonus tex. in. d. l. ii. § miles de infamib. ibi, neq; in urbe neq; alibi, ubi Imperator eſt, et q̃ ſupra late allegauimus, in. q. xxxv. poſt illũ tex. ꝙ ubi Imperator ibi Roma, et curia licet be- ne de congruo ſit, ut in ſede ſolita Imperii, cõmuniter ſuam reſi-
6 dentiam faciat, † ut de Papa Romæ not. ſcribit, alias Aug. de Anco. in tract. de poteſtate Papæ. q. xxi. art. primo, et. iii. licet di cta iura ciuilia, non alleg. ſed rationes ex ſcriptura ſac. imo non licere Pontifici de urbe Roma alio ſedem transferre quia dimi- nuiretur de Maieſtate quã conſequitur ex dignitate urbis, quia diuino iuſſu Petrus eo contendit, cui. l. diuinæ, & ipſe ſubiicitur tradunt Moder. Mediolan. in. l. inter claras. in uerbo plus poſt Alb. & multos, &. c. mutationes. vii. q. i. &. xiii. q. i. c. rogamus. C. de ſacr. ſanct. eccleſ. quibus addo Fely. in. c. ego enim col. fin. de iureiur. ꝙ ſine cauſa Papa nõ debet ſedem de Roma transferre
7 poſt tex. Io. And. Inn. Bal. Domini. Olim autem, † tranſlationẽ

de Græcis

de græcis in germanos, post donationem Constantini, Constantinopolis erat sedes Imperii, Regia urbs noua Roma, dicta, quæ ueteris Romę prærogatiuis lętabatur. l. omni in fine. C. de sacr. sanct. eccles. §. i. in aucten. ut ordin. pręfect. l. i. §. Romã. C. de uet. iure enucl. l. fin. §. i his. C. de temp. appell. l. unica. C. de stud. lib.
8 urb. Rom. & Constantinop. libro. xii. † Et ideo cum in locum ciuitatis Romanæ, & almæ urbis constructa, & subrogata esset Constantinopolis cõmunis patria dicitur, ut Roma iuxta. l. Roma. ff. ad muncip. ut not. declarat Deci. in cap. i. de pręben. col. pen. ante fin. licet Modern. Hisp. in. §. fuerat col. iii. instit. de Action. ad fin. dubitent, contra Deci. pro quo tamen facit. d. 4. Romam cum simil.

SEPTVAGESIMA OCTAVA QVAESTIO.

1 *An pro Imperatore orandum sit præcipue a Pontifice, & cur.*
2 *Orationis partes, & qualitates late.*
3 *Oretur qua ratione pro Imperatore.*
4 *Orandi onus potissimum sacerdotibus, & Prælatis incumbit.*
5 *Principes se submittunt genibus sacerdotum, & cur. & nu. seq.*

1 SEPTVAGESIMO OCTAVO Quæro, † an pro Imperatore orandum sit, præcipue a Pontifice, & cur. Apostolus prima ad Thimoth. cap. ii. in prin. respon. notanter dicens, obsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes orationes postulationes gratiarũ actiones ꝓ omnibus hominibus ꝓ Regibus, & omnibus, qui i sublimitate cõstituti sunt, ut quietam, & tranquillam uitam agamus in omni pietate, & castitate hoc enim bonum est, & acceptũ, corã saluatore nostro Deo &c. unus enim deus unus Mediator Dei, & hominum homo Christus Iesus, qui dedit in redemptionem semetipsum pro omnibus
2 † Et communis debet eẽ etiã oratio, ut latissime, & quid sit oratio, unde dicatur, quę sit eius diuisio, ad quem sit porrigẽda, per quẽ, ad quid, qualiter, ubi, & quis sit eius effectus, et de. xiiii. requisitis, in oratione per soll. & magistram glo. in clem. unica de reliqui. & uenerat. sanctorũ ad fin. in gl. mag. i uerbo orationes & in clem. ad nostrum in uerbo nec orare. de hęret. & particulariter introduxit pia Sancta mater Ecclesia, ut, et oretur ꝓ ipso
3 Imperatore in hebdomada Sancta i die parasceues, † Et illa ratione factum uidetur quia cum ex illius incolumitate Ecclesia

defendatur, ut patet ex iuramento suo quod ei præstat, & ex la te cumulatis supra in. vi. q. ubi plene diximus, quales debeāt eē eius partes unicas fidelium pro eius perpetuo statu orat, quanto suam quietem, & tranquillam uitam ex illius salute, & incolumitate animaduertit propensius pendere, ut alias de pont. sum

4 mo dicit tex. not. in cap. si Papa in fin. xl. dist. iiii. † Et hoc onus præcipue prælatis sacerdotibus, & Pontificibus incumbit orandi indesinenter, pro populo, etiam toto, & subditis, ut exemplo Moyses, & Aaron, declarat not. diuus Hieronymus in Leuitico Registratus in cap. si quis uult Pontifex esse. xxxvi. distin. & de iure ciuil. not. tex. & expressus in auctētica quomodo oporteat Episcopum in prin. ibi nihil tam erit studiosum Imperatoribus sicut sacerdotum honestas, cum utiq; & pro illis ipsi semper deo supplicent, & §. f. eod. tit. ubi etiam bon. tex. in uirtute licet ibi glo. exponat, illis. s. sacerdotibus sed non placet quia imo proprium est, econtra, ut sacerdotes. s. pro Imperatoribus orent, ut ex

5 d. c. si quis, et infra dicen. apparet hinc est, q Imperatores, † & Principes submittūt se genibus sacerdotum, & osculata eorum dextra orationibus eorum credunt se cōmunicari, uel muniri, ut

6 refert in cap. duo sunt † fin. xcvi. distinct. † Et ideo Iustinianus Imperator Ioāni Beatissimo Papę, in Epistola nos reddētes. C. de summa trin. & fid. cath. in fin. dicebat petimus autem uestrā beatitudinem orare pro nobis, & Dei nobis acquiri prouidentiam, & ipse Pontifex in Epistola ibi seq. ante fin. dicit, Deum autem, & Saluatoré nrm Iesum Christum, exoramus quatenus longeuis, & pacificis nos dignetur custodire temporibus &c. & Imperator etiam Honorius in cap. uictor post principium. xcvii. dist. scribēs Papa dicebat petimus, ut quotidianis orationibus apostolatus tuus studium ac uotum suum, circa salutem atq; Imp. nostrum impendere dignetur.

SEPTVAGESIMA NONA QVAESTIO.

1 *An appelletur consistorium Imperatoris prout Papæ.*

2 *Concilium Imperatoris quandoq; appellatur, & inferiorum iudicum. & nu. seq.*

3 *Concilium appellatur quodlibet Collegium catholicum.*

Consistorium Papæ, adiutorium Imperatoris secundum quosdam.

4 *Auditorium quorum dicatur late, & audientia. & nu. seq.*

6 *Consilium, & Consiliarij Imperatoris dicuntur.*

Consistoriū

7 *Consistorium duplex particulare, & plenum.*
8 *Papa hodie utrunque Consistorium habet, & intimum, & secretum.*

i SEPTVAGESIMO NONO Quæro, † an Imperatoris appelletur consistorium prout, & Papę Consistoriū appellatur uel qualiter tex. est, quod sic in. l. prima. C. de silentiariis libro. xii. in fine ibi in nostro Consistorio, & rub. & nig. C. de comitibus Consistorianis, eod. libro cum summario Bar. & in. l. quisquis in prin. C. ad. l. Iul. maiestatis, ibi uirorum illustrium qui consiliis, & Consistorio nostro, intersunt, & in. l. ii. C. de proxim. sacr. scrin. libro. xii. ibi Consistorium nostrum sępe ingredientibus, & in. l. fin. C. de officio diuers. iud. ibi Consistoriū nostrum, & in inscriptione. l. decurionū. C. de pœnis ibi Imp. Dio. & max. in Consistorio dixerunt, in actibus Apostolorū, cap. vi. & . xxiiii. pro congregatione seniorum, & scribarum tunc, & in Euangelio passionis. D. N. secūdum Ioan. ibi duxerūt illum in concilium suum, in. l. hęrede. ff. de fideicom. libert. ibi apud Cōci
2 lium, † Nam quandoque Concilium nostrum, appellat Imperator ut in rub. & nig. l. primę, & fin. C. de uindict. liber &c. ibi qui apud Concilium nostrum &c. Et gl. in. l. proxime. ff. de his quæ in test. delentur in uerbo remotis, & tex. in. l. obligari post prin. ff. de auct. tut. ibi apud Cōcilium publicum in. l. nominationes
3 C. de appel. † & in. l. penul. ff. de manu. uind. inferiorū et iudicū Concilium appellatur in. l. i. C. qui, et aduers. quos glo. ibi exponit arbitriū uel deliberationē alias pro quolibet catholico collegio, concilium. l. i. C. de sac. san. Eccles. & de Concilio, & in. l. iiii. in prin. C. de aduoc. diuers. iud. ibi sacri nostri consistorii, & facit tex. in. l. cum aduocatio. C. de aduoc. diuers. iudic. ibi cum comitiua consistoriana, & tex. in auctēn. sed, & lis. C. de temp. appell. ibi in Consistorium Principis, et in corpore unde eximit et not. tex. in. l. litibus in fin. C. de agric. et cens. libro. xi. ibi recitata in intimo Consistorio palatii Iustiniani, Auditorium siue Cōsistorium Episcopi unum pro alio ponit. c. Romana in prin. de appellat. in. vi. & cap. secundo de consuetud. eod. libro noster sacratissimus comitatus, in. l. fin. in prin. C. de temp. appell. et. l. consti. C. § i. in fine ibi comitem sacri nostri Cōsistorii. l. humanum. C. de. ll. ibi in sacro nostri nominis Consist. Et hęc notanda sunt, quia Martin. Laud. in tractatu de princip. not. xxxi. Cōsistorium notabat simpliciter, post Arch. in cap. Romana de appell. in. vi. Consistorium esse Papę Auditorium Imperatoris, sed
4 etiā præfecti est auditorium. l. lecta in prin. ff. si cert. pet. † & de

Auditorio Imperatoris, bis tex. in.l.si appellationē ī prin. C. de
appell. et in.l.iiii. C. de liberali cā. ubi pro cuiuslibet iudicis ar-
bitrio ponitur.l.minor aut.§ primo.ff. de minor. alias, et arbitri
priuati, auditorium dicitur in.l.cum.l.§. fin.ff. de arbitr. et alias
in.l. cum in fundo § penultimo ī fine.ff. de iure dot. dicit iurecō-
sultus, ego dixi in auditorio, Et de auditorio, not. D. Decius in
d.l. lecta.i.col ad fin. uers. et in his licet prædicta nō alleget, sed
alia iura late de auditorio p loco ubi cā audiri solēt, et termi
nari gñaliter, et tex. in.l. prima.ff. an p aliū causa appell. et in.l.
5 nemo. C. de iuris. om. iud. † Et auditorium Capitolii, et Audito
rium nostrum, uocat tex. in.l. unica. C. de studiis liberal. urbis
Romæ libro. xi. et tex. not. in.l si quando ante fin. C. de appell.
ibi communi audientia proposita, in sacro auditorio more con-
sultationū &c. Auditorium fori urbani in.l. fin. C. de suariis li
bro. xi. & Audientia Principis in.l. precipimus § sane. C. de ap-
pellat. ibi nostram audientiam.l. ii. C. de.ll. ibi sacri nostri Pala-
tii procerum auditorio, et inferiorum etiam audientia est.l. fin.
C. de arbit. et i.l. mulier.ff. ad trebel. ibi diuū Marcū in audito
rio, et in.l. titius.ff. de act. emp. la prima, et.l.i.§. fin.ff. ne destat
6 defunct. in fi. ibi in publico auditorio ego idē consecutus sum,
† hodie, ut audio, Cōsiliū, et Consiliarii Imperatoris dicunt, et
facit. d.l. quisquis in prin. C. ad.l. Iul. maiest. et in subscriptiōe
c. in memoriam. xix. dist. ibi ex Consilio Caroli Imperatoris, et
l. ii. ante fin. C. de liber. et eorum liber ibi consilio nostro cū gl.
et.l. iurisperitos in prin.ff. de excus. tut. ibi in Consilium Princi
pum, Et alias Iu. cō. dicit in.l. celsus de leg. ii. celsus pater meus
7 deferebat dum esset in Cōcilio Ducennii uiri cōsulis, † Cōsisto
rium autem duplex est particulare, et plenum, Plenum cum ipse
Princeps personaliter iudicat, sub cōmuni audientia, et consilio
omnium suorum procerū iussu eius cōuocatorum in auctẽ. de
appellat.§. ad hęc facit.l. pręcipimus in prin. et uers. sanc. C. eod.
& cap. anteriorum.§. ad hoc. ii. q. vi. et istud Consistorium in Pa
latio Principis exercebat.l. fin.§. in his. C. de tempo. appellat.l.
in offerendis. C. de appel.l. omnem. C. quando prouoca, nō est
necess. et tradit. P. coterean. in suo libello, schedularis magistra
tuum ciuil. char. xxv. sub rub. de sacro. cōsist. in prin. alias sacra-
tissimus comitatus.l. fin. in prin. de temp. appell. C. et de Audi-
torio Sacro et diuino Cōsistorio tex. in auct. de administ. of. in
8 sacr. in prin. et post, † Et hodie Papa seruat prædicta, ut habeat
et uocet Consistorium intimum, et secretum particulare, et ple-

num,

num, ut supra, et hi qui sunt Romę sciunt, et uiderunt.

OCTVAGESIMA QVAESTIO.

1 *An unus, & idem homo possit esse Papa, & Imp. & cur. e nu. 2. e seq.*
3 *Vnus uicem duorum sustinere non potest.*
4 *Differentia debet esse inter dantem, & accipientem.*
5 *Imperator cur ubi Papa est potestatem non habet.*
6 *Imperator si fiat sacerdos uel Monachus esse desinit Imperator.*
7 *Papa uel clericus non potest esse Imperator.*

i OCTVAGESIMO Quæro, † an unus, et idem ho-
mo possit esse Papa, & Imperator Martin. Laud. in tract.
de prin. not. ccciii. idem homo dicit, ꝙ non, allegando glo. in. c.
quoniam. x. distin. dic tu, in gl. iii. ante finem, ibi nō, ꝙ una per
sona illa duo officia exerceat, uel exercere debeat, quia duo do-
na sunt Imp. et sacerdotium, et facit ultra eum quia duo sunt a
Deo creata luminaria Sol, & Luna Genes. primo. c. quæ inter se
ualde differunt, & in quibus Imp. et Pontificatus representatur
capitulo solitę de maior. & obedientia, & glosa notab. in fin. in
cap. duo sunt, xcvi. dist. et tex. ibi in prin. et i cap. nos si incompe-
tenter. §. sed notandum est, ꝙ duę sunt personę quibus mundus
2 iste regitur. ii. q. vii. † Item, quia diuersimode iurisdictionē exer
cent. c. Clericus, & cap. sententiam sanguinis extra ne clerici uel
mon. c. si iudex de sent. excō. in. vi. Rom. not. dclxxxi. tu audiui
sti cū simil, & tex. in. d. c. quoniam, dicit idem mediator dei, et
hominum Christus sic actibus propriis, et dignitatibus distin-
ctis officia potestatis utriusq; discreuit, et in fin. deo militās mi-
nime secularibus negotiis, se implicaret, acuicissim ne ille rebus
diuinis pręsidere uideretur, qui esset secularibus negotiis ĩmpli
citus, Et ideo altera carere debet nemo enim potest duobus do-
minis seruire utiliter, l. fin. C. de assess. Ant. sicul, in hac, q. in
3 tract. de potest. reg. q. lxi. licet prædicta non alleget, † Item fa-
cit quia difficile est, ꝙ unus homo, duorum uicem sustineat, l. si
plures. ff. de pactis, ubi glo. exponit. i. impossibile late cumulās,
& ibi scribē et not. tex. in. c. ii. lxxxix. distin. ubi tex. not. Greg.
legit neq; enim quantumcunq; exercitatæ uni personę uno tem
pore duarum rerum, officia committēda sunt sed unum uni, aliī
aliud quia si totū corpus, est oculus, ubi auditus ? sicut enim ua

rietas membrorum per diuersa officia, robur corporis seruat, et pulchritudinē repręsentat, ita uarietas personarum, per diuersa nihilominus distributa officia, & fortitudinem, & uenustatē. S. Ecclesię Dei manifestat, & sicut indecorū est, in corpore humano, ut alterum membrum, alterius fungatur officio, ita nimirum noxium simulq; turpissimum est, si singula rerum ministeria personis totidem non fuerint distributa, et idem tangitur in cap. i. ead. dist. itē facit quia cum Imperator a Papa approbet, ungat consecretur, coronetur, et etiā deponatur, ex causis legitimis, ut supra late uidimus suis locis, absurdū, & cōtra regulas utriusq;
4 iuris, † & rationem esset, ut idem, esset Imperator, & Papa cum inter dantē, & accipiētē debeat esse distinctio personalis, uulg. cap. fin. de inst. extra. l. ii. ff. de stipul. seruor. l. si mandauero. §. si tibi. ff. mandati cap. debitum extra de baptis. l. prætor. ff. de tut. & cur. et not. tex. in. l. i. ff. de rerum permut. ibi nec ratio patitur ut una eademq; res. &c. cum simil. Et facit, quia nemo potest se ipsum eligere, qūcunq; sit idoneus & sufficiēs. c. p nras de iure
5 patron. cum simil. † Hinc est, q; uir catholicus, Cōstantinus ex Roma. Imperium trasferēdo dicebat quoniam ubi Principatus sacerdotum, & Christianę religionis caput ab Imperatore celesti cōstitutum est, iustum non est, ut illic Imperator terrenus habeat potestatem cap. fundamenta. §. ne autem de elect. in. vi. cap. Cōstātinus ante fin. xcvi dist. et per. Bertrand. i tract. de origin. iurisdiction. iii. q. ix. uol. tract. in prin. arguendo in not. q. ponit quædam quæ ad idem hoc faciunt, q; unus, & idem homo nō debeat esse Papa, & Imperator licet in alia. q. loquat de qua supra
6 q. l. † Imo si Imperator fiat sacerdos, uel Monachus definit esse Imperator gl. not. in cap. scripsit. xxvii. q. ii. & per eam ita tenet Io. Vgo. in. d. libro quadruuii Ecclesię char. xxxiii. col. i. §. quis fortius, et Ant. sicul. in tract. de potest. reg. q. lxi. ergo idem si Papa, qui est supra omnes sacerdotes &c. & Bal. addo p. d. glo. not. in. l. deo nobis. §. i. col. ii. iiii. not. C. de Epis. & cleric. cum addit.
7 ad eum Rom. not. xxxvii. utrum gl. in. cap. præsens. xx. q. iii. † & Anton. de Rosell. in tract. de potest. Papę. iiii. uolu. tractat. char. xxxviii. col. iiii. uers. ex quibus dicit, q; Papa, uel quis alius in sacris constitutus nō potest eligi Imperator licet in minoribus constitutus sic per cap. i. de cleric. coniug. in. vi. illa ratione præcipue ne a cultu diuino per temporalia subtrahantur.

Octuagesima

OCTVAGESIMA PRIMA QVAESTIO.

1 *An Imperator possit deponi, & a quo, & qua causa.*
2 *Papa deponere potest ex causa Imperatorem, & solus.*
3 *Imperium posset de nouo in alios trasferri.*
Papa non potest priuilegium dare Principi ne possit deponi, uel puniri ab eo.
Imperium à Græcis in Germanos a quo translatum.
Papa Zacharias cur Regem Francorum deposuit.
Pipinus Caroli pater substitutus.
4 *Imperator quibus de causis deponi possit.*
5 *Imperator Otho ab Innoc. III. depositus.*
6 *Imperator Federicus cur destructus.*
Federicus Imperator bis depositus, & restitutus, & a quibus.
7 *Pontif. & quo tempore, & quanto, & eius epitaphium, & ubi sepultus. nu. & seq.*
9 *Imperatorem an possit deponere Populus Romanus. ii. modo, & seq.*
10 *Iurisdictio Populi Romani tota translata in Imperatorem.*
12 *Populus Romanus hodie amplius potestatem non habet.*
13 *Papa priuat Imperatorem, & quando ei det coadiutores. & nu. seq.*
14 *Curator datur Regi non seruanti iustitiam.*
15 *Coadiutor qualis esse debeat.*
16 *Curator datur Regibus, & alijs iustis de causis.*
17 *Imperatorem an possint deponere electores Imperij. & nu. seq.*
18 *Imperator, & alij domini existentes in peccato mortali, an perdant potestatem, & non.*

1 OCTVAGESIMO PRIMO Quæro, † an Imperator possit deponi, & a quo & qua causa, & quidem a Papa posse deponi ex causis legitimis, late patet in cap. ad apostolicæ de re iudic. in. vi. & ibi causę etiam ponuntur periurii sacrilegii hæresis, & exinanitionis feudi quod ab Ecclesia teneret in seruitutem redigen. clericos, & laicos, & ibi late scriben. post glo. ponunt, & , quod solus Papa deponit Imperatorem etiam sine concil. quia Papę, & Christi unũ est tribunal post Hosti. in. c. quanto de translat prælat. tradit Card. Iacob. in tractatu suo nouiss. de concil. libro. iii. fac. cxxx. col. ii. post Bar. Bal. & gl. ubi ibi ac

tex.in.d.c.ad apostolicæ,& idem D.Catald.de bom compagnis in tract.de pót. Papę seu in addit.Bologni.ad eū.iii.uol.tracta. char.xcv.quæ est char.pen.tract.col.iiii.sub.§.ulterius nu.5.idē Ant.sicul.not.in tract. de potest.reg.q.xliii.post Card.in.d. clem.unica circa finem.xviii.q.quia Papa est maior ut supra.q. l.dicens,ꝙ de uoluntate Principum accusatur,& cousnecitur, & tunc monetur,& si nolit satisfacere excommunicabitur ; & si nō rescripsit poterit deponi a Papa,uel a principibus de uoluntate Papę,& Papa principem quātucunq; exemptum,si expedit, punit,& deponit,ut late ꝓbat Ferdinād.in libello de origine prin
2 cipatus.ii.parte char.lxxviii.& seq.& ubi etiā infra. † Et idem late, Papam posse Imperatorem ex cā deponere etiā propter cōtumaciā, & excōmunicare,& eius subditos a iuramēto fidelitatis absoluere rationibus deducit, & reiicit cōtrariis argumētis responden.Aug.de Anco.in suo tract.de potestate Papæ.q.xl.p iiii.articulos plene,&.q.lxxi.art.iiii.x.char.& idem not. Bal.p d.cap.ad Apostolicę,ꝙ Papa deponit Imperatorem in.l. rescripta.ii.col.in fine uers.ultimo.C.de ꝓcib.Imper.offer. & Petrus de mōte in suo tract.de monarch.in fin.iiii.q.ad fin. uers.habet Papa,& Mart.Lauden.in tract.de princip.nō.q.cxi. licet in fin. & sic inepte,& male aliter sensit Dominus Lud.sardus in tract. de legitimatione.x.char.vii.q.idem,ut supra Modern.in tract. de Beneficio.iiii.parte.q.viii.casu.xvi.Et solū Papam sine Concilio posse Imperatorem deponere ex causa licet laudabilius faciat si cum Concil.expediat,ut fecit Innoc.in.d.cap. ad apostolicę.tradit Pręposit.in.d.cap.si Papa.xl.dist.col.v.uel deponi potest a principibus de uolūtate Papę Ant.sicul.i tract. de potest. reg.q.xliii.& scribit Io.lecirier in tract. de primogen.q.vii.iii. libro.col.ii.nu.x.viii.uol.tract.immo non ualeret consuetudo.l. uel priuilegium ne aliquis rex etiam non recognoscens superiorem non possit a Rom.Pont.puniri,& deponi,ut late dixi supra q.l.ad fin.& infra.q.cxi.casu.100.post illum in.d. libello de origine principatus.ii.parte char.lxxvii.& seq.§.uerum. Quod suadetur,ex eo,quod supra diximus, late.q.l. ꝙ Imperator subest
3 Ecclesiæ etiam in temporalibus,& Papæ, † Item quia auctoritate Papæ fuit translatum Imperiū a Græcis in Germanos, & iterum posset a germanis in alios,ut per eundem Aug.d.lib.q. xxxvii.iiii.&.v.art.ergo &c.et Card.Iacobat.in tract.de Concilio.lib.ult.art.viii.fac.dcclxxix.col.i.uers.& ista, et in cap. displicet.xxiii.q.iiii.dicitur notanter, ꝙ Ecclesia per incrementa

tēporū

temporum semper maiori potestate utitur ante fin. illius tex. Et glo. in cap. si Papa. xl. dist. in fine dicit not. ꝙ Imperator potest deponi pro quolibet peccato pro quo est incorrigibilis, unde ait deponi si est minus utilis allegat cap. alius. xv. q. vi. ubi tex. not. dicit, ꝙ Rom. Pontifex Zacharias, Regē. † Francorum, non
3 tam pro suis iniquitatibus q̄ pro eo, ꝙ tātæ potestatis erat inutilis a Regno deposuit, et Pipinum Caroli Imperatoris patrē, in eius locum substituit, omnesq; Francigenas a iuramento fidelitatis absoluit, dicit ibi gl. notabilis inutilis, nō sufficiens quia tunc debuisset ei dari coadiutor, sed dissolutus erat, cum mulieribus, & effæminatus, & Zachariā Rom. Pont. a Chilperico in Pipinum Regnum transtulisse, scribit etiam Alci. in. l. bona ciuitatis. ff. de uerb. signific. & in. l. inter claras. C. de sum. trinit. in glo. ii. col. iii. in prin. & dixi supra etiam. q. iiii. & per illū. c. alius lat. scribit. d. Episcopus Zamoreñ. in libello de origine principatus char. lxxviii. ii. col. & seq. contra uiolantes illam literam.
4 † Et de causis, ponit etiā Iac. Aluarotus in tit. quis dicat Dux in prin. vii. col. in usibus feud. uers. an autem, & quādo possit Imperator deponi. Et Mart. Laud. in tract. de prin. not. vii. Papa. dicit Papam posse Principes coercere si nimis grauāt subditos, sine causa post gl. Bal. & Innoc. Abb. autem ultra. d. gl. in. d. cap. si Papa dicit uiden. Innocen. in. d. c. ad Apostolicę dicētem, hoc ꝙ Imperator, et alii reges, non debent priuari nisi ex maximis causis seu delictis quia cum nō possint deponi sine magnis periculis detrahen. est rigori arg. cap. latores de cler. excōmunicat. ministr. sic abbas inq; tradit in cap. per uenerabilem. iii. col. ad fin. de electio. post bon. tex. ibi qui in uers. nunquid ponebat sacrilegū, Excōmunicatū, tyrannum fatuum, hereticū, uel paganum electum ad Imperium obtinen. non admitti licet idē Abb. aduertat tex. secundum intellectum glo. in. d. cap. alius, et Bal. in l. non Ambigitur. ff. de. ll. i. col. in fine, simpliciter supponat Imperatorem inutilem, uel mentecaptum, uel ebriosum, ꝙ non sufficit, curę reipublicę posse priuari, uel dari ei coadiutorē Ant. sicul. in tract. de potest. reg. q. lxxix. quando esset factus hereticus, uel Paganus de Christiano, et Io. lecirier. d. vii. q. & Papa potest deponere Principes si nimis grauant subditos, secundum Lauren. calcan. cons. li. licet col. i. per not. xv. q. vi. si alius. Innoc. Bal. Card. Alb. ubi ibi Alias ipse Bal. in. l. fin. C. de. ll. not. dicit, ꝙ Imperator non ex omni causa deponi potest, sed solū ex causa graui, & not. ex qua turbatur uniuersalis status Christianus,

uel Ecclesie per.d.cap.ad Apostolicę,& addit etiam.d.cap.alius
cum glo.Et cum Bal.in.d.l.fin.Aret.in.§.sed et quo ad princip-
instit.de iure natur.col.fi.& Ias.in usibus feud.xix.col.pro pul-
chro,& Mart.Laud.in suo tract.de princip.not. xxxv. Impera-
tor,& Ioan.d.vii.q.in prin.& per.d.cap.alius,& alios,glo.alias.
in cap.primo de renunciat.in.vi.in uerbo uidebantur in prin.no
tat.Seculares deponi propter insufficientiam,et negligẽtiã Bar.
tamen in.l.barbanus in fine.ff.de officio pręfect.pto. p illũ tex.
dixit,Imperatori nihil posse opponi dummodo sit catholicus
&c.sicut neq;,et Pape,& Ant.de Rosell.in tract.de potest.Papæ
i.q.princip.dum respondet.x.rationi col.ii.uers.sed quia,dicit,li
cet in alia.q.credo,ꝙ si Princeps esset fidelis,& non excommu-
nicatus,nõ sacrilegus Papa nõ posset ipsum improbare allegan
do,ꝙ alius eẽ posset magis idoneus rõne de qua ibi, Et Episco
pus Zamoren.i libello de origine principatus.ii.parte in prin.
late scribit Reges naturali,et licito.s.iure regna obtinentes nõ
recognoscentes aliquem in superiorem in temporalibus, nõ pos
se propter eorũ delicta iuste deponi,nisi per Rom.Pont.& serua
tis seruãdis,in forma iudicii, Itẽ sufficienti causa probata,alias
depositio,sit nulla,et inualida late ꝑbãs iure naturali diuino,&
positiuo,Et per consequens,ꝙ non a populo,nec a Baronibus re
gni char.lxxiiii.et seq.ẽt neq; ratione.l.uel consuetudiuis,ut in
5 fra dicam seq.q.lxxxii.† Et legitur Innoc.iii.Ottonem Imp.de
posuisse quia fidelitatem iuramenti quod Ecclesiæ fecerat, non
6 seruauerat, † Et Federicum Innoc.iiii.in.d.cap. ad apostolicæ,
& Bar.in aucten.si nero.C.de heret.dicit,ꝙ per illã aucten. fuit
destructus Imperator Federicus,et ꝙ Papa cõcessit Carolo, Re
gnum Sycilię,dicit tamen Aug.de Anco.in.d.libro.xl. q. artic.
7 i. post mediũ, † ꝙ post depositionẽ eius,electus est iterũ, & eũ
Honorius (qui Innoc.iii.qui primo eũ deposuitur in Pontifica
tu successit) coronauit in Basil.Sancti Petri,quem postmodum
simili modo a iuramento resiliẽtem, et cõtra Ecclesiam, Hostili
ter insurgẽtem (quã protegere tenebatur) Innocentius.iiii. na
tione Ianuẽsis,in Cõcilio Generali Lugduni celebrato,publice
deposuit,et Imperio,priuauit,ut patet,dic tu, in.d.c.ad apostoli
ce,de hoc.s.ult.iũcta inscriptione.i.c.et illius.c.ad.apostolicę,&
in tex.met.ibidem ante fin.ibi uos itaq; &c.cũ fratribus nostris
et Sãcto Concilio &c.et meminit de isto Federico,et, ꝙ secun-
dus fuit,et quo tempore,et quanto durauit Iac.Aluar. in tit. de
pace teneu,et eius uiolat.in.i.col. late Deci.in auct.cassa.C.de

sacr.

sacr.sanct.Eccles.in prin.dicens, ꝙ tandem sepultus fuit in Ecclesia Panormit.his uersibus literis aureis scriptis, Si pbitas sensus, uirtutũ gloria, census Nobilitas orti, possent obsistere morti, Nõ foret extinctus Federicus, q iacet intus, Et in Papa nõ est dubium per prędicta posse.s.eum priuare, Imperatorem ex causa ab Imperio, et deponere, † Sed probabilis qõ est, & not.an
9 & alius possit puta Populus Roma. Bal.mouet hanc.q.in.d.l. nõ ambigitur. ii.col.in prin.ff.de leg.& arguit primo, ꝙ sic demum concludit cõtrarium, quia Populus Rom. est sub Papa, unde in eo residet hęc potestas, quia in eo residet cerebrum, & uertex totius populi. Itẽ quia Populus Rom.non potest confirmare Imperatorem, ergo nec priuare, & quia Imperator non iurat fidelitatem Populo Rom.sed Domino Papæ, & hanc ait ueritatẽ esse, cõtra Cyn.& Ray.de Forliuio, Et addo, ꝙ ante Bal.hanc.q. etiam mouit Io.Fab.inst.de iure naturali gen.& ciuil.in uerbo populus ei, & in eum, post medium, arguens primo Populũ Romanũ posse Imperatorem deponere, demum in oppositũ, ut Bal. concludere uidetur, tum quia tex.ibi.dicit oẽm ei, & in eum; & ꝙ hanc partem tenet glo.in.d.l.nõ ambigitur, tum etiã quia Imperator maior est Populo, & ad eum tanq̃ ad maiorem habetur recursus.§.i.cap.i.si de inuest.inter dominum, & uas.lis oriatur,
10 † & sic per minorem maior nõ debet deponi.ll.uulg.cap.cum inferior de maiori & obed.cap.est ordo.xxxiii.q.v.cũ simil.& maxime quia tota iurisdictio trãslata fuit per Populũ Ro.in Imperatorem, nihil sibi reseruãdo, & ea usus est Imperator.d.l.i.ff.de const.prin.&.d.uers. Populus cum simil.unde reuocare amplius non potest cum penes se nihil remanserit, arg.c. quis de officio
11 de leg.in.vi.cum simil. † Est uerum ꝙ Faber ibidem, ultimo loco subdit, sed tamen satis dici posset, ꝙ Populus ex causa posset eam destruere, per cõtraria quæ ibi primo posuit, &.ff. de excus. tuto.l.sed, & reprobari, dicit tamen, ꝙ id attentare periculosum est, Et ea opin.cum Bal.contra Populum Romanum tenenda vr pręcipue per sua fundamenta, & idem tenet Aret.(licet de Fabro ibi, & Bal.in.d.l.non ambigitur, nõ faciat mentionem) in.d.§.sed ꝙ principi inst.de iur.na.gen.uel ciui.col.fi.uers.nota secundo ex glo.dicens, ꝙ hodie id non tolleratur, cum electio Imperatoris spectet ad Principes Alemanię. Et ius priuãdi ipsum spectet ad Papã, & Populus non posset reuocare Imperatorem cum de ipso Imperio, & potestate Imperatoris nõ habeat se impedire, & ꝙ hanc opi.sequitur Bal.in.l.fi.C.de.ll.(in fine dic tu) ubi dicit

solum Populũ posse deponere Imp.&ꝙ hęc est cōis opi. & cã tē nen. puto quicquid Bar. cōtra senserit in.d.l. nō ambigitur post Cyn. dicens, ꝙ Populus posset Imperatorem degradare, per gl. in.d.c.i.§.i.si de iuestitura, &c. quia illa gl. tenet potius cōtra bene uisa dum dicit in fine, plus posse Imperatorē allegãdo.l. Barbarius. ff. de officio pręt. ubi tex. in fine dicebat potius Populus Romanus &c. Demum subdit, quod ius multo magis in Imperatore obseruãdũ est contra gl. dicat.§. hodie.l. prima. ff. de const. princ. Et hanc opi. etiam nouiss. tenent Moder. Taurinẽses in.l. ii. ff. de orig. iur. sub uers. fin. primę partis illius.l. col. fin. in principio post Bar. & Aret. supra, et Felyn. ubi ibi. Et idem late pro ueriss. opi. concludit, et defend. ꝙ hodie Papa, et non Populus Romanus, aliquo modo deponit, et degradat Imperatorem. Iac. Aluarotus in tit. si de inuestitura inter dominum, & uass. in principio. v. col. & seq. in usibus feud. et not. Mart. Laud. in tract. de prin. not. cccclvii. hodie post Bal. & Moder. i tract. de Benef. iii. parte. q. viii. v. col. uers. Papa solus, et Io. lecirier in tract. de primogen. q. vii. iii. lib. viii. uol. Tract. col. ii. nu. x. post Io. Fabr. et
12 glo. ubi supra, et Præposit. in.c. si Papa. xl. dist. col. v. † Et Populum Rom. hodie amplius potestatem nō habere, probat tex. not. §. l. ii. ad fi. C. de adop. ibi arrogatio principali auctoritate facta perinde ualet ac si per Populũ iure antiquo facta esset, & sic hodie non posset. & D. Bened. Capr. perusinus noster, in not. q. per illum tex. consil. cxv. ii. col. in med. Et hanc etiam com. opi. testatur hodie.§. Populum Rom. Imperiũ non habere Alex. in disputatione sua incip. Sigismundus. i. q. v. col. in principio Paul. de cap. in.l. de quibus. ff. de. ll. i. col. ii. notab. & solum Papa deponere Imperatorem per.d.c. ad apostolicæ, simpliciter not. Bal. in l. rescripta. ii. col. ad fi. C. de precib. Imp. off. & Bar. in.d.l. fin. C. de. ll. post.d. cap. ad apostolicæ cum ibi not. intelligens.l. ii.§. exactis. ff. de orig. iu. & per consequens similia etiam, loqui eo tempore, quo adhuc Populus, & Senatus, non abdicauerant a se omnem Imperii potestatem. Et sic quando quis nō esset uerus Rex & Imperator, ut in sequenti. q. tangit, & pro Bar. & Bal. gl. not. in.d.c. ad Apostolicę in uer. priuamus, Et ꝙ, Papa propter crimē priuat, † Imperatorem, ut ibi, & cũ est inutilis.d. cap. Alius. xv.
13 q. vi. & ꝙ det Coadiutores male administrantibus, & per negligentiam ipsorum, iurisdictionē assumat, & compellit iustitiam facere, & ius Canonicum debitis casibus obseruare, quia unum oportet esse Principatum, ad quem omnes recurrãt.c. in apibus. vii. q. i.

14 vii.q.i.cum simil. † Et scribit notabiliter Innoc.in.c. grandi de supl.negl.prel.in.vi. q Regi nõ seruanti iustitiã, datur Curator, & refert Ant.sicul.in.iii.q.in fine infra citanda seq.q.& facit, q per.d.glos.supra relatam in.d.uerbo priuamus notatur, quæ ad
15 id de Coadiutoribus, allegat.d.c.grãdi, † Qualis aũt debeat eẽ Coadiutor, & eius qualitates, uide not.p Moder.in Tract.de be
16 neficio.ii.parte princi.iiii.q.col.pen. † Et Regibus, & aliis Dominis dari Curatorẽ, iustis de causis, præcipue si nesciũt Regnũ suũ defendere, Itẽ si nõ seruãt in eo bene custodiã, & pacẽ maxime locis religiosis, & pauperibus, uel si pdita nesciãt recuperare notat Bal.i marg.sua in uerbo Regibus post Innoc.in.d.c.grãdi, & ibi p eũ quis det talibus curatorẽ.& dari Coadiutorẽ Imperatori ex causa, sentit Bal.in.l.nõ ambigit.ii.col.in principio ff.de.ll.& gl.not.in.d.cap.alius.xv.q.vi.per capitulum quamuis, &.c.petisti.vii.q.i.et tetigi etiã infra.q.cvi.& cum Bal.in dicta Marg.Ant.sic.in.Tract.de potest.& excell.regia.q. xvii. &. D. Lud. Montaltus in Tractatu de reprobatione sentẽtię Pilati, ar
17 tic.iiii.col.ii.nu.7.x.uol.Tract.† An aũt ipsi Electores Imperii possint deponere Imperatorẽ ex cã, infra tãgo seq.q.quibus ibi dictis in eo puncto, adde, q Bal.in.l.Barbarius.ff.de off.prętor. dicit in terminis, q Electores nõ possunt neq priuare neq deponere, quia postq̃ elegerunt functi fuerunt suo officio, & solũ habuerunt a Greg.potestatem eligendi, non deponendi, & Aluarotus idẽ.in.c.i.quis dicatur Dux, et tenet, & refert Io.Lecirier, in tract.de primogen.q.vii.iii.libro.col.ii. nu.x.viii.uol. Tract.
18 † Illud scien.est, quosdam hęreticos olim tenuisse omnem potestatem tam laicalem, q̃ clericalẽ amitti per peccatũ mortale, unde Vualdẽses dicebãt, non esse parcẽdum illis qui mortalis culpę rei essent, & Io.uuleleff.et Io.us.quorum opin. fuit damnata in concilio Cõstan.viii.sessione, articulo.iiii.et.xv.& sessio.xv. artic.ult.Io.Huss.& nouissime per Fratrẽ Alphons.de Castro in lib.aduersus hęreses.xii.lib.in uerbo Ptãs, ubi late cõprobat.

OCTVAGESIMA SECVNDA QVAESTIO.

1 *An Imperatorem propter suas iniustitias intolerabiles, & facientem tyrannica subditi possint expellere propria authoritate.*
2 *Reatus omnem honorem excludit.*
3 *Subditi non possunt derogare iuri superioris.*

4 *Tyrannus non uenit Principis appellatione.*
Tyrannus an possit impune occidi, & damnata memoria.
Io. bus in Concilio, qui secus dicebat.
Alexander primus Dux Florentiæ occisus, & a quo.
5 *Ius dicere nemo sibi potest propria auctoritate.*
6 *Regi etiam malo, subditi sumus.*
7 *Iurant fidelitatem Imperatori Principes.*
8 *Electores Imperij cur non possint deponere ex causa Imperatorem, & quando. & nu. 10.*
9 *Inferiores in facto, maioris non se intromittunt.*
11 *Restitutio ad illos spectat ad quos institutio.*
12 *Obedire an teneantur iniusto, & iniquo Principi, subditi.*
13 *Serui a Dominis supra modũ sæuietibus in eos, nõ recedunt propria auctoritate.*
14 *Populi, Dominos delinquentes propria auctoritate corrigere non possunt, & damnata in Concilio Constantien. mem. Io. Vuicleff, qui secus dixit.*
15 *Rebellio, & inobedientia subditorum quando priuet Superiorem possessione iurisdictionis.*

1 OCTVAGESIMO SECVNDO Quæro, † an Imperatorem propter suas iniustitias intollerabiles, & facientẽ Tyrannicã, subditi possint expellere ꝓpria autoritate ui detur, ꝙ sic, argumẽtõ. ff. de or. iur. §. & cum placuisset. l. ii. & ibi Bal. notat, ꝙ usurpãtes statum trucidãtur, & Ciuitas recipit statum suum, & facit. §. exactis deinde Regibus ead. l. ii. Item quia unus quisꝗ potest propriam salutem tueri. l. ut uim. ff. de iust. & iure, cum mat. item a quo Remouetur effectus nominis debet remoueri ipsum nomen, & dignitas. l. iii. C. de sent. ex peric. recit. c. ꝗ ipsis. xxxviii. dist. c. cor episcopi. lxviii. dist. & l. i. in fi. C. de
2 officio præfec. urb. l. a nullo. C. de feriis, † & reatus omnem honorem, & prærogatiuam excludit. l. i. C. ubi sena. uel clariss. auctẽn. qua in ꝓuincia. C. ubi de crim. ibi omni priuileg. tex. & gl. not. in §. non permittas in auctẽn. de mand. princ. glo. not. in cap. admonere. xxxiii. q. ii. ubi notat quem priuari nomine, ratione criminis, cum simil. Sed breuiter, in contrarium uidetur ueritas tum ex supradictis. s. quia solus Papa Imperatorem deponit, ut in præcedenti. q. post Bal. dictum fuit, tum etiam quia ita in terminis in Rege, ut subditi non possint eum expellere; etiam propter suas iniustitias intollerabiles, & facientẽ Tyrannica, tenet

Bal.in.l.ex hoc iure.i.col.ii.q.ff.de iust.& iu. illa ratione quia
3 subditi non possunt derogare iuri superioris, † Vnde licet de facto expellant, superior tamen non amittit dignitatem suam p l.moueor.C.si seruus expor.uen. Et cũ Bal.in.d.decisiõe refert, & tenet Ant.sicul.in Tract.de potest.& excel.Reg.iii.q.prin.ad dens pro ratione Bal.Bonum tex.in.c.uenientes de iur.iuran.& clem.ne Romani in prin.de electio.c.inferior.xxi.dist.c. cum inferior de maiorit.et ob.et not.per Bal.in.l.ii.iii.col.C.de seruit. & aqua. & l.c.primo, ut lite pend.et Bal.& Saly.in.d.l.moueor. ubi dicunt delictum esse execrabile, quando serui uolunt potestatem in dominum exercere, et declarat id uerum in uero Rege secus in Tyranno tacito, & uelato, & per consequens etiã falso Imperatore &c.per ea quæ ibi late. et notater deducũtur, per
4 Ant.sicul.d.loco, et sic contraria per consequens resoluũtur, † et facit quia Principis appellatione, non uenit Tyrannus glo. not. in Clem.prima de Baptis.in uerbo Regum ante finẽ, Sed cauendum est in hoc, de Tyranno cõtra dominum Antonium siculum quia totum contrarium uidetur alias determinatum per Concilium Constant. in quo, fuit damnata, illa opi.Ioan.Huss.qui dicebat quemlibet Tyrannum posse, & debere licite, & meritorie occidi, per quẽcunque uasallum suum, et subditum, etiam per insidias, uel Blanditias, uel adulationes, non obstãte quocunq; iuramento seu confederatione, factis cum eo, non expectata sententia, uel mãdata iudicis, et fuit damnata ꝓ erronea i fide, et in Moribus, et ut scandalosa, q̃ qui pertinaciter, id assererẽt, essent Hæretici, ut patet in dicto Cõcilio Constan. sessione.xv.col.iiii. uers.præcipua, et quæ late per Fratrem Alphon.de Castro, in libro aduersus hæreses.xiii.in uerbo subditus, et in uerbo Tyrannus, Imo nec possunt subditi dominos delinquentes corrigere ne dum occidere, ut late.in.d.uerbo subditus deducitur, quæ notanda sunt ad declarationẽ eorum quæ scribit ille Eps Zamo. in libello de origine Principatus char.xxvi.et seq.ubi conatur deducere Prouincias posse pro pristina libertate a uiolento Iugo seruituris se liberare propria authoritate etiam conuocatis amicis, iure diuino, naturali, et positiuo, ut, et supra tetigi.q.liii. post princ.sed ibi ille de iniusto domino, et uiolẽto loquitur, q̃ patet ex his quæ idem scribit.d.lib.ii.parte char.lxxiiii. et seq. multis, et char.lxxxix.et seq.ubi late.ꝓbat.Regem naturalẽ, & licitum, nõ posse deponi, neq; puniri ob aliqua delicta a populo neq; a Baronibus suis, etiam ratione cuiuscunq;.l. uel consuetu-

dínis de quo tetígi ínfra.q.cxi.casu.xcix. respondés etiam quí busdam arg. in contrarium ut ibi not. limitando nisi Princeps esset si quem communitas eligeret, ut infra dixi. d. casu. xcix. ut Veneti, & Ianuen. demum idem char.xc.et seq.not.in.d. libello de origin. Princip. deducit multa quæ cogunt subditos tollerare Reges, & Princeps suos, etiam si delinquant iuribus, & exẽplis etiam diuinę.l.ubi uiden.quæ notanda sunt, etiam, ꝙ Rex scãdalizaret Rempub.etiam si deuius esset a fide, ꝙ a Sede Apostolica, & Ecclesia, non a Populo iudicandus est q̃diu tolleratur per eam sed arguendus sic, post Isidor.in libro de summo bono. c.xxxix.et.c.quoties.xxiiii.q.iiii. Quod facit contra illos, qui uolunt excusare illum Laurentium Medicem Florentinum, qui anno præterito Illust.Alex.Medicem, Ducem Primum Floren. interfecit, et cõtra Ant.sicul.ubi supra, nisi dicamus Ant.sicul. nõ dicere, ꝙ tyrannũ liceat occidere sed expellere, quo casu Concilium non loquitur, et tunc uide, notata in.d.libro Alphons.in
5 d.uerbo subditus, & Epm Zamor.d.loco.† Pro quo in supradicto primo membro, ultra eos facit ẽt, quia nemo debet sibi ipsi ius dicere propria auctoritate in Rub.& nigro.C.ne quis in sua cã iud.uel ius, sibi dicat.l.nullus.C.de iudęis cũ glo.iiii.q.iiii. cap.primo, &.c.si clericus.ix.q.i.& reg.l.extat.ff. ꝙ met. causa. & tex.not.sing.in.l.penul.& fin.ff.ad.l.Iul.de ui priuat.& quod
6 precipitur Deuteron.xxiiii.B.in fine. † Et finaliter hæc Decis. Bal.& Ant.sicul.(ultra ipsos) notanter uidetur probari in prima Epistola Petri cap. secũdo.C.ibi subditi estote &c.siue Regi quasi præcellenti &c.et ibi Deum timete Regem honorificate .serui subditi estote in omni timore Dominis, non tantũ Bonis, & modestis, sed etiam discolis, hęc est enim gratia &c. quia & Christus passus est pro nobis uobis relinquẽs exemplum &c. qui pęccatum non fecit, qui cum malediceretur nõ maledicebat, & reliqua, et ad Titũ.ii.cap.C.seruos dominis suis subditos ẽẽ
7 in omnibus placentes, non contradicentes, † Suadetur, ꝙ cum omnes Príncipes, fidelitatem Imperatori iurare debere uidẽtur ut supra diximus.lxxiiii.q.et per consequens, etiam ipsi Principes electores Imperii contra proprium iuramẽtum inconsulto Rom.Pont.propria auctoritate etiam si diceretur illicitum, uenire non debent, ut ad literam alias dicit tex.not.in cap.uenerabilem, de elect.ante fin.uers.non ualet, ad plenam, † Et ista, for
8 te, põt esse ratio, de uno in quo alias, dubitabã cur forte ipsimet Electores Imperii non posset dici, ꝙ possent Imperatorem

 ex causa

ex causa deponere ? sed solus Papa secundum mentem scribentium supra quia.s.et ipsi forte, eo electo, ei iurant fidelitatem, & obedientiã, per dicta in.d.q.lxxiiii. a quo iuraměto, ipsi propria auctoritate sine Pontifice, non possunt recedere.d. uers. nec ualet, et ibi notat Abb.v.col.nu.ii. cũ negotium.s.est arduum, et inter magnas personas, post sing. dictum Spec.ubi ibi, et illũ
9 tex. † Item quia ubi Imperator est Coronatus approbatus unctus, et cõsecratus a Papa, inferiores quomodo iuris ratione, se possunt i eo intromittere deponẽdo.d.c.cũ ĩferior de ma.et ob. cũ simil.et sing.tex.l.ii.C.de liber.et eorũ lib.uers. sane cũ simil.
10 infra.q.cx.casu.lxii. † Et ex his uidet inferri, ꝙ si electus esset solam ab illis nondum tñ a Papa approbatus neq; coronatus &c. & ipsi nõ iurassent, uel forte nõ iurarent ei fidelitatẽ Nõ uideo, pronunc.in puncto iuris stricto, cur tũc ex causis legitimis De quibus supra, non possit ipse electus per ipsos Electores de
11 poni priuari, et degradari, † cũ de iure alias ad illos destitutio. spectet ad quos, et ĩstitutio pertinete.c.cõqueret.de offi. ordin. extra.c.admonet.extra de renunciat. et reg.uulgata, eius est soluere, cuius est ligare &c.et nihil tam naturale, et cap.cũ ex iniũcto in fin.de hęreti.cum simil.quæ nota sunt, et q̃ infra dixi.q. ciii. uers. ulterius.q. Et cessante ratione, et respectu iuraměti, et appositionis manus Papæ uidetur cessare impedimentum ipsis electoribus.c.cum cessante de appell.cum uulga. cogitabis, nisi diceremus ipsos esse nudos ministros, et executores tãtũ in electione, unde i aliis se nõ possint ĩtromittere, iuribus uulg. prout alias in simili de eligentibus Papam scribit Anton. de Rosell.in Tract.de potest. Papę.i.q.princip.respondendo.x.rationi col.ii. §.sed quia, qui eligunt Papam, et confirmant, et tamen non tribuunt potestatem neq; dominiũ sed habet a Deo ex se, ut supra q.l.late, unde idem in eligẽtibus Principem.c.quæsitum.xxiii. q.iiii.quoniam licet eligatur ab electoribus habet tamen suo iure Imperator, et nõ alieno, ut ibidem Ant.prædictus licet in alia q. Quæ adde. ad.q. præcedent. supra in fine ubi de hoc etiam dixi not. Et cum Decisione Bal.in.d.l.ex hoc iure tenet, et notat Mart. Laud.in tractat.de princi. not.cxi. licet subditi, subdit tñ, ꝙ licet non possint dicto casu, expellere non tenentur tamẽ obedire, interim eidem, allegat Bal.in prima rub.ff.ueteris, sed non inuenio in libro meo, et puto, ꝙ sit dubium hoc ultimum dictum donec de iniustitiis, non esset declaratũ, et depositus arg. c.prim.ut lite penden. cum mat.et not. per.d.Deciũ, post Abb.

in.c.i.v.not.& in.c.significasti.iii.not.de appel.cum simil. Item quia alias Aug.de Anco.in Tracta.de potestate Papæ.v. q.art. viii.tenet Papę etiam aperte malo, obediendum, præcipue per illud Petri in prima Epistola supra citata.ii.c.ibi, subditi estote
13 dominis Vestris etiam Discolis, † Vlterius etiam pro dicta resolutioñ.Bal.& Ant.sicul.ut supra per nos cõprobata, subditos non posse Imperatorem etiam intollerabilem, de iure expellere, facit not.& multum in simili, quia sic alias uidemus, q̃ serui, in quos dominus supra modum seuiat ac intollerabili asperitate persequatur, nõ propria auctoritate, se ab eius dominio eximũt sed superioris officio, ut in.§.sed hoc tempore insti.de his qui sunt sui uel alie iu.usq; ad finem tituli, &.l.ii.ff.eo.per totam, & bonus tex.solitarius in.l.penul.C.de præpo.sacr. cubicul. libro xii.ante finem ibi.sed sicut imploradi præsidii facultatem denegari non conuenit, ita nec calumniandi uiam, diuitius patimur patefactã i ratione sui, &.l.si lenones.C.de Epis.aud.ibi Episcoporũ, implorato suffragio, omni miseriarũ necessitate absolui, &
14 reperio, † q̃ olim in Concilio Constan.fuit damnata mem.Ioannis uiucleff.qui inter alia, ponebat, Populares posse ad arbitriũ suum dominos delinquentes corrigere, ut patet in octaua sessio-
15 ne eiusdem Concilii, † Illud notandum est incidenter circa prædicta, q̃ inobedientia, & rebellio subditorum non priuat superiorem possessione iurisdictionis, nisi subditi eum expellerẽt de Territ.uel caperẽt, & ponerẽt i carceribus ita not.tradit Bal.in l.ii.C.de seruit.& aq.viii.col.in prin.iii.q.post.l.i.§. pen.ff. de ui.& ui.arm.l.moueor.C.si seruus export.uen. Alex.tenet cons. xciiii.uisis.i.&.iiii.col.libro.v.& Ias.pro ualde signando in.l.i. in prin.ff.de acqui.poss.col.xii.ante fin.nu.52.

OCTVAGESIMA TERTIA QVAESTIO.

1 *Quibus de iure pateat ingressus ad Imperatorem.*
2 *Consiliarijs, patricijs, & senatoribus, & qui hi sint. & nu. seq.*
Silentiarijs, & qui sint, proximi sacr. scrin.
3 *Notariis Principis.*
4 *Secretarijs.*
5 *Militantibus in sacris scrinijs.*
6 *Vicarijs.*

Magistris

7 *Magistris sacrorum scriniorum.*
8 *Tributis scholarum, & qui sint scholares. & nu. seq.*
10 *Domesticis, & Rectoribus Imperatoris, & qui sint. & nu. seq.*
12 *Præpositis laborum, & qui sint.*
13 *Fabricensibus, & qui sint.*
14 *Primicerio, & secundicerio, & qui sint.*
15 *Honoratis uiris, & qui sint. & nu. seq.*
16 *Doctoribus patere an debeat ingressus ad Imperatorem. & nu. seq. & nu. 21.*
18 *Doctor an dicatur Consiliarius Principis.*
19 *Vincentius de Herculanis de Perusia, Aduocatus Consistorialis, præceptor meus consumatissimus. I. V. Doctor.*
20 *Io. Baptista filius eius singularis uirtutis, & indolis.*
D. Aeneas de Vbaldis de Perusia. I. V. Doc. Præclarissimus.
D. P. Paulus Parisius auditor Cameræ, Olim collega meus Bononiæ.
Doctores nostri temporis præclari, ibidem quidam referuntur.
22 *Ingressus ad Imperatorem pro Iustitiæ expeditione, etiam uilibus patere debet.*
23 *Acceptio personarum apud Deum esse non debet quomodo intelligatur not.*
24 *Valuassoribus, & qui sint, & etiam Capitaneis patere debet ingressus ad Imperatorem.*
25 *Episcopis etiam patet, & quidam hodie uenerabiles Episcopi.*
26 *Cardinalibus etiam patet, & quidam hodie Reueren. & Illu. Exprimuntur.*

1 OCTVAGESIMO TERTIO Quæro, † quibus de iure patere debet ingressus, ad Imperatorem? nam non quilibet admittitur etiam neq; ad salutandum, ut per glo. in. l. i. C. de uetera. libro. xii. et breuiter primo omnibus qui sunt de cōsistorio eius, ut experientia docet, in similibus in Pōtifice, & in Imperatore Cōsiliariis Patriciis, & Senatoribus in. l. quisquis in prin. ff. ad. l. Iulia. maiest. l. fina. C. de consul. libro. xii. §. filiusfamilias insti. qui. mod. ius. pa. pot. sol. Item Silentiariis qui. xxx. erant, & Decurionibus eorum Palatii. l. i. C. de silentiariis libro xii. quos cōsiliarios interpretatur, glo. in rub. ibi, Moderni autē
2 † Mediolanen. ibi post Procop. dicunt ad ea quæ quietis sunt, in Palatio ministrū Silētiariuim uocari, Et Patricii qui sint per glo. in. d. §. filiusfam. licet Alci. aliter in rub. C. de consul. libro
3 xii. char. lii. † Item et Proximis sacrorum scriniorum ut in. l. ii. C. eo. libro. xii. ibi consistorium nostrum sæpe ingredientibus, &

f. q Doctori ingredienti curiam Principis, non debet denegari
16 † ingressus, sed admitti etiam ad secreta iudicum, in. §. Item Ro- mę ante fin. uers. priuilegio Instit. de excusa. tut. & Honoratis p Aduocatis, alias exponit glo. in. l. i. C. de offi. ciuil. iud. in glo. i.
17 † Sed tamen aduertẽdum est, quia alius sensus uidetur esse eius uocis, ut in titul. C. de honorat. uehicul. libro. xi. & ibi glo. rub. q ultimo dicit, ponit pro his qui haberent dignitatẽ, sine admi- nistratione, Vnde elegantes Moder. Mediolanẽ. in libro primo. prætermissorum suorum col. iiii. post prin. certius dicunt eẽ, qui palatinam dignitatem habent, & administratione abstinent, mu- neris extorres nomine participes post Amiã. Marcell. & Mod. in. d. iiii. col. uidentur sequi nouissime, Moder. Taurinen. in. l. i. ff. de off. eius. vi. char. ii. col. in fin. & seq. Et ego do bonũ textũ expressum in. l. ii. C. ut digni. ord. serue. libro. xii. uer. iiii. Hono- rariorum, Ideo uidetur, q. d. l. fina. glo. et Areti. ubi supra p ani- mi, et interesse proprii passione, in Doctoribus generaliter inter- pretati sint, bene uerum, q alias tex. hoc uerbo honorari, utit p Doctoribus legentibus, ut in. l. i. C. de profess. qui in urb. Const. in fine libro. xii. sed respondetur illũ tex. confirmare prædicta quia. s. ibi de Doct. qui per. xx. Annos legerunt, loquitur, quo cã su consequuntur dignitatem Vicarię, & comitatus, ut ibi in tex. & glo. & sic sine administratione, quod nõ magis est de Iurecon sultis q de aliis legentibus, et de quibus ibi, idem in. l. ad simili tudinem. C. de Epis. & cler. in glo. ii. Sed tñ dictum in se equum est, nec minus eis, cũ digni sunt, liber ingressus debet ad Prin- cipem, q quibusuis aliis, cum eorum doctrina mundus illumine- tur, et ad obediẽdũ Deo, & Imperatori eius ministro, uita subie- ctorũ informetur, ut affirmat ipse in auctẽ. habita. C. ne filius pro patre, q. q nõ minus prouident humano generi, q si præliis, atq uulneribus patriam, parentesq saluarent, ac gloriosę uocis numine, laborantium spem, uitam posterosq defendunt, ita dicẽ- te Imperatore met. in. l. aduocati. C. de aduoca. diuerso. iudic. & cum laudabile uitęq hominum necessariũ sit, aduocationis offi ciũ, maxime principalibus præmiis oportet remunerari, ait tex. in. l. iiii. in prin. C. de aduocat. diuers. iudi. unde legitur, q intel- ligentes. i. docti. fulgent quasi firmamẽtum, et stellis, et Cęlo cõ parantur, & qui ad iustitiam erudiũt multos, quasi stellæ in per- petuas ęternitates, ut in Daniel. xii. cap. declaratur a Diuo Hie- ronymo in. iiii. suo Prologo, super Biblia. Et Alexã. in additio. ad Bar. in lib. i. C. de digni. l. xii. Dicit † q omnis Doctor, dicitur
18

Consiliarius Principis,& simpliciterallegat.d.l.fi.C. de offi.diuers.iudic.licet scripta deprauate dicant,de Aduoca diuers.iud. Tamen id nō uidetur ibi probari ex præmissis,& uidetur contra mentem doctorū in.d.l.i.ff.de off.eius. Vbi in Doctore.xx.anni requirunt.& Barto.met.se Consiliarium Principis uocat, quia eum expresse fecit Imperator, non ex eo solo q̄ doctor esset, ut in suo Tractatu de insign.& arm. in princ.& alibi sæpe: ut & in Rubrica extrauag.ad reprimendum.& in.l.gallus.§.forsitan.ff. de lib.& posth. Qualis est tempestate nr̄a celebratissimus inter omnes,& consumatissimus Dominus,& præceptor meus obseruandissimus Dominus Vincētius de Herculanis de Perusia,Aduocatus Consistorialis, Speculum Iuris, Pater patriæ, sub quo eiusq̄ profundissima,ac castigatissima disciplina qui militauit, felicem, beatumq̄ tanq̄ ab oraculo Apollinis pendentē semper
20 Iure oēs arbitrati sunt. † Vtinamq̄ ego talis aliquo unq̄ tēpore euaderem,ut tali tantoq̄ Præceptore dignus saltem discipulus apparere possem. Plura de eo dicerem(ut teneor)sed quia adhuc uiuit,eiusq̄ clarissima monimenta testimonium,dederunt, dant quotidie,ac dabūt,alia multa de tāto uiro subtrahā prout alias Diuus Hyeronimus dicit,de Ambrosio in lib.de uiris illustrib. Sed pro me minimo,& debili supplebit, si Dii uitā dabunt (q̄d faxint) singularis uirtutis, & indolis filius suus nobilissimus Dn̄s Io.Baptista pulcher animo,& corpore,qui in ætate uix ad huc.ix. annorum, talis est, totq̄ literis,moribus, & uirtutibus, ad uestigia excellentissimi parentis diuinitus præditus, ut iam de eo dici merito possit,q̄ de Samuele in Libro uitæ primo Regum.ii.cap.E. Puer autem Samuel proficiebat,atq̄ crescebat,& placebat tam Deo q̄ hominibus.Necnon qualis est Dn̄s Aeneas de Vbaldis de Perusia.V.I.consultus excellē.& præclarissimus. subtilitate,præstātia,ac consilii integritate,infalibiliq̄ iudicio, celebratissimus.D.meus hon.& de quo dū etiā in Rota Florētina esset,Ita honorifice exorditur.D. Deci.in consilio.diii.superioribus.& consilio.dlxx.casus.& consil. dxxv. uisis libro.iii.& dliiii.q̄d supra.Qualisq̄R.D.P.Paulus Parisius,nūc Romę dignissimus Auditor Cameræ,olim hon.collega meus Bononiæ. Vel Dn̄s Raynaldus Petrutius Senensis, Dominus Marcellus Crescentius Romanus, Dominus Ludouicus Gomesius Hispanus, Sacre Rotæ Romanæ doctissimi,ac integerrimi Auditores. Necnon qualis Dominus Andreas Alciatus Mediolanensis,Iuris,ac multarum scientiarum Doctissimus, & ornatissimus

tissimus Vir, Dominus Marianus Socinus, Iunior, Senēsis, Dominus Arrigutius de Arrigutiis Perusinus, Dominus Cęsar de Nobilibus Nobilis Lucēsis, nuper Almę Vrbis Senator demū totius Romandiolæ Præses, de quo ita laudabiliter exorditur. Dominus Decy, cons. occclxxi. Iuridicam, & consi. dlxxvii. uiso. Dominus Ioan. Baptista Massarius, Dominus Iulius Scarllatinus Regienses, de quo etiam Decy. consil. dxlvi. consului. Dominus Syluester Aldrobandinus Florētinus, de quo idem consilio. dxcviii. uisis his. Dominus Laurentius Pynus, Dominus Ieron. Gratus Bononiense, & Alii similes. V. I. consultissimi, ac præclarissimi: quorum quidam famosissime publice uariis in Gymnasiis legūt eminentissimi. Quidam iustissime regunt, & Prouinciis integerrime præsunt, ac Iudiciis. Necnon Magnificus, ac insignis. I. Cons. Dominus Franciscus Purpuratus, Senator, & Præses in supremo Cons. excellentiss. Sabaudiæ Ducis, Dominus Benedictus de Benedictis Calliensis, olim coætaneus meus in Perusino Gymnasio, tūc acutissimus scholaris, nunc Iurisconsul. & Romæ pro Almæ Vrbis Gubernatore. Iustissimus Locumtenens. Dominus Hieronimus Iustinus de Castello. Dominus Io. Aloysius de Aragonia. Dominus Antonius Gabrielus, Romani. V. Iuris Doctores in Alma Vrbe famosissimi, ac Consistoriales Aduocati pręclarissimi. Dominus Iacobus Cortesius Mutinensis celebratissimus Romæ causarū Patronus, & merito primus ante alios excellens, uir summi ingenii, & Praxis Reueren. Dominus Nicolaus de Ardinghellis. Florentinus, Vtriusq; Iuris. D. Prothonotarius, & Referendarius Apostolicus, necnō multarum scientiarum consultus, integer Vir, ac prudens opere, & consilio.

21 † Sed contra hoc dictum Scribentiū supra, ut scilicet Aduocatis, & Doctoribus etiam Fisci, non pateat ingressus, semper ponderatur text. arguendo a speciali, in dicta. l. iiii. in principio. & in. l. restituende post medium. uers. licentiam. C. de. Aduo. diuers. iud.

22 † Pro iustitia tñ expedienda, obseruandū est, quod præcepit Moyses Deutoron. i. cap. quod iustum est iudicate, siue Ciuis sit ille, siue Peregrinus, nulla distātia erit personarum. Ita Paruum audietis sicut Magnū, nec accipietis cuiusq; personam, quia Dei iudicium est. & x. cap. ante finem eod. libro. Deus magnus & potens, & terribilis qui personam non accipit, nec munera. & Sapien. vi. cap. ibi, æqualiter est illi cura de omnibus & Actuū. x. Cap. F. & in Auct. de Monachis. §. ii. in fi. c. illud. xl. distinst. c. nouit de iudi. uers. cæterum, cum similibus. Quod

23 dictum q apud Deum nō debet esse acceptio personarum, & per consequens nec apud eius ministros. Declara, not. circa æqualia, & circa æquales, ut inæqualitas seruari non debeat. Sed ubi personæ sunt inæquales, si inæqualitas etiam seruatur, nō est per hoc acceptio personarum. Ita notanter declarat. d. præceptum Abba. dicens, q Deus idem facit in. c. de multa de præbend. iii. col. ante medium, & allegat. c. ad hoc. xcix. distinct. (sed est. lix.
24 distinctio.) † Item Valuassoribus patere debet ingressus ipsius Imperatoris. Qui ideo Valuassor appellatur, quasi dignus stare ad ualuas, Id est portas Dñi, & eas intrare propter beneficium ab eo receptū. Et notat Iacobus Aluarottus post And. de Isern. in. c. i. quis dicatur Dux in princip. ii. col. in fine. Et sunt hi qui
25 Capitanei dicuntur, inuestiti de aliquo loco, ut in. d. tex. † Episcopis patere debere ingressus ad Imperatorem, probat text. arguendo a speciali in. liquisq. C. de epis. & cler. Ibi nec nostra secreta adeat, & a maioritate rationis supra dictorum. In præcedentibus personis, quarū Eps non uidet minor, cum sit maior dignitas, & ordo in Ecclesia Dei, ut p gl. in procemio Decretal. & . vi. Præcipue cum talis est qualis. R. Dñs DVRANTES de Durantibus nobilis a Brixia Eps. Algarensis integritate, moribus, ac charitate celebris. S. D. N. Pauli. III. Pontificis Maximi Cubiculi Præfectus, charissimus, & dignissimus uir, iustus, pius, amator uirtutum, & homo sine querela, uel qualis R. Dñs Sebastianus Delius Durantes Episcopus Bitūtinē. Primus Dux in literis latinis, & græcis reuerēdiss. & illustriss. Cardinalium. S. suę Nepotum. Alex. de Farnes. V. cancell. & Guid. Asca. Sfortiæ Camerarii Dñorum meorum, uir græce, latineq doctissimus. Vel qualis Reuerendus Dominus, Dominus Georgius Andrasius Nobilis Mantuanus Episcopus Clusinus uir summę probitatis, fidei, ac religionis, Senator Mediolanensis, & diu prius pro illius Duce apud Pontifices Romæ dignissimus, Orator, semperq gratissimus, nunc uero apud Venetos. S. D. N. Legatus. Vel qualis Reuerendus. D. Io. Mattheus Gibertus Ianuensis, Episcopus Veronensis, bonarum artium studiosissimus, studiosorumq & amantissimus, & liberalissimus Alumnus, semper seruator, ac hospitium, moribus, & exemplo prēstantissimus. Vel qualis Reuerendus Dominus, Dñs Hugo Rangonus, Episcopus Regiēsis, uir integer, doctus, & iustus, Nobilis animo,
26 & corpore. † Reuerēdissimis et Cardinalibus. S. R. E. pari & fortiori ratione, eodem modo liber ad Imperatorem patere deberet

ingressus

ingressus,arg.not.supra præcipue in princ.huius.q. functo cap. Constátinus.xcvi.dist.uer.uiris.ibi Patricios,& consules effici. & q̃ supra.q.lxvi.p̃sertim.cũ essent cardinales. Tales quales sunt ad pñs in.S.R.E.& hi quos.S.D.N.Paul.III.Pōti.op.max.creauit tpe sui Pōtificatus.ut.n.fulgētissima sydera in medio illius sacrosancti Senatus corruscāt,radiisq; uirtutũ oĩum illustrant̃,eas hñtes qualitates quas sancta Basiliēsis synodus in spũscõ legitie cõgregata,ĩ eis uoluit atq; cõstitit.xxiii.sessione.Cęteꝝ de priuilegiis Cardinaliũ al's ultra tradita in locis & Trac.uulg. nouissime uide p Mod.Hisp.in cõmēt. sup reg. cãc .in cõp. utriusq; signat.nu.xlv.& seq.ubi Decem priuilegia ordinate congerit.

OCTVAGESIMA QVARTA QVAESTO.

1 *An Imperatori transeunti debeat acclamari, ut Papæ fieri solet: & cur, dicendo uiuat, uiuat, & similia.*

1 OCTVAGESIMO QVARTO Quęro † an Imperatori transeunti, debeat acclamari,ut Papæ fieri solet, dicendo,uiuat,uiuat,& similia. Et dicendum est q̃ sic, & ita factum reperitur in.l.i.C.de Vetera.libr.xii.in princip.Ibi acclamatum est.Auguste Constantine, Deus te nobis seruet, nostra salus,nostra salus,&c.Et illa ratione id inductum uidetur,quia qui attonito, & terribili splendore uigent, acclamatione debent solita excipi,ne prætereant ut incogniti.ait text.not.in.l.i. C.de quęsto.lib.xii.dicit ibi glo.uiuat talis,ut faciunt Romani de Papa.& ibi Bart.not.licet ibi. t.generaliter in his qui in administratione publicorũ officiorum,se bene gesserunt loquatur
2 sic in.l.iii.C.de offic.Rect.Prouin.† ibi,iustissimos, & uigilantissimos Iudices,publicis acclamationibus collaudandi damus potestatem,ut honoris eius auctiores proferamus processus, & e contrario,iniustos,& maleficos,querelarũ uocibus accusandi &c.& per.d.l.iustissimos,notat Bal.in aucten.habita.C.ne filius
3 pro patre.iii.col.ii.not.Sicq; in Veteri Testamento, alias Saul † & Dauid. præcinebāt ludentes,& dicebāt,percussit Saul mille
4 & Dauid decem millia.i.Reg.cap.xviii.B. &.xxi. D. † Sic præcepit Dauid,ut cũ fieret Rex Salomon filius suus super Israel, canerent illi Buccina,& dicerent,uiuat Rex Salomon,ut legitur iii.Reg.cap.i.Et ibidem Bersabe ad Dauid dicebat, uiuat Dominus meus RexDauid in ęternum.Sic uiri Chaldei cum accusauerunt Iudęos,Sidrach, Misach,& Abdenego,non adorantes Statuam Regis Nabuchdonosor, dixerunt ei, Rex in ęternum uiue,ut legitur Daniel.iii.cap.B.licet hæc ibi salutatiue stent.

OCTVAGESIMA QVINTA QVESTIO.

1 *An equitando solenniter, magis debeat Mulam, uel Equum Imperator equitare.*

2 *Mulam Salomon equitauit cum Rex fuit electus.*

3 *Salomonis multitudo equorum.*

1 OCTVAGESIMO QVINTO quero,† an equitando, magis debeat Mulam, uel Equum equitare Imperator, prout facit Papa, cum in soléni, & Regali habitu incedit. Vulgus ignarum credit ꝙ Mulę sint proprie Prælatorũ, & Sacerdotum, Equi Principum laicorum, ut experientia uidetur docere, facit Rubr. C. de equestri dignit. cum nigro lib. xii. & rubr. & nigr. in. c. nulli licere in fren. equest. lib. xi. & l. i. C. de Stratoribus lib. xii. ibi, equis. & l. i. C. de Tractoriis, & statuis lib. xii. ibi animalia, atq; equos, sacro usui necessarios. & ibi glo. Rubr. in princ. & l. non uidetur. C. de mun. patr. lib. x. ibi equos curiales alere cum glo. & l. licet. C. de Spectaculis lib. xi. ibi equos
2 quos, uel serenitas nostra. † Sed tamen in Veteri Testamẽto legitur, ꝙ cum Dauid uellet Salomonem filium suum in Regem Israel inungi, iussit, ut imponeretur per seruos suos super Mulam suam, & duci per Hyerusalem, ut sederet super Solium suũ, ut est. iii. Reg. capit. i. E. & sic Mula ibi propria pro Regalibus
3 insigniis denotari uidetur potius, q̃ Equus. † Licet & postea ałs Salomon Rex bene haberet quadraginta millia presepia Equorum Curilium, & duodecimmillia equestrium, ut legitur. iii. Reg. cap. iiii. C. Sed hodie pro libito uoluntatis utrisq; utuntur Principes utriusq; ordinis, præcipue cum recreationis gratia equitant. Et colligitur, ꝙ & olim Imperator utrumq; genus habebat in. l. i. C. ne rustican. ad ull. obseq. deuo. libr. xi. ibi mularum fiscalium, uel equorum ministerium.

OCTVAGESIMA SEPTIMA QVESTIO.

1 *An Imperatoris appelletur Palatium prout Papæ.*

2 *Priuatorum, domus dicuntur & ædes.*

3 *Palatium Imperatoris Romæ erat.*

4 *Referendarii Sacri Palatii Imperatoris.*

Palatium

5 *Palatium, Imperatoris per excellentiam dicitur.*
6 *Palatii, & Pretorii differentia.*
7 *Palatium Apostolicum Perusiæ incensum.*
8 *Auditorium quid.*
9 *Palatium Comitis, & aliorum Magnatorum etiam, quandoque.*
10 *Domus Episcopalis dicitur.*
11 *Dominica domus Imperatoris, & Augustæ quandoque.*
21 *Basilica Imperialis.*

1 OCTVAGESIMO SEXTO Quero, † an Imperatoris appellet' Palatiũ, put Papæ. iuxta clem. i. de iudi. ibi Palatio Papali. & ibi gl. aduertit, quod alias dicitur Aula. cum simi. & an sacrum? Breuiter respondetur quod sic, bonus tex. in. l. unica. C. de Palatiis. lib. xii. Ibi consecratæ nobis ædes, Id est incly ta Palatia. tex. in. l. ii. C. de primic. libr. x. post principium. Ibi Sacrum Palatium, & rubr. & nigr. C. de Comit. & Archi. Sacri Palatii. & in Rubr. C. de priuileg. eorum, qui in Sacro Palatio militant, eodem libr. & in. l. hac, post medium. C. de diuers. offi. eod. lib. Ibi, siue in hoc Sacro Palatio nostro. in. l. i. C. de Silentiariis, eodem lib. ibi Decuriones nostri Palatii. † Priuatorum
2 autem Domus, & ędes dicuntur, ut in. l. Paulus. C. de off. Recto. Prouin. in princ. & in. d. l. unica. C. de Palatiis. lib. xi. & l. ii. C. de. ll. Ibi Sacri nostri Palatii Procerum, & in Procemio Institut. §. cũque hoc. ibi exquestori Sacri nostri Palatii. & de iure. ff. tex. not. in. l. antiqui. §. sed & tres. ff. si pars hęred. pet. Ibi Elius scribit se uidisse in Palatio liberam mulierem &c. & textus not. in. l. qui ex concubinis. ff. de re milita. Ibi qui excubias Palatii
3 deseruerit, Capite punitur cum glos. † Ideo Constantinus cum V rbem Romam Ecclesiæ donauit in capit. Constantinus. xcvi. distinct. ante fin. dixit. Tam Palatium nostrum, quam Romam Vrbem, & de Palatio Principis, & i. & ii. uelo eius, Id est Camera uel hostio, meminit tex. in. c. Guilisarius. in princ. xxiii. q. iiii. & tex. not. in. l. quicunque. C. de oper. pub. Dicit, quod Palatium Imperii priuatorum non parietibus coarctandum, & per illum text. not. glo. in. c. nulla. xii. q. i. & cum illa glos. Mart. Laud. in Tractatu de Princip. not. cclxix. Palatium. ut dixi infra, inter reseruata. Imperat. q. cx. casu. lxx. Et est tex. in. c. couenior. i. col. ante finem. xxiii. q. ultima. Vbi Ambrosius dicit, cum ad Palatium Imperatoris iret, libẽter si hoc cõgrueret Sacerdotis officio &c. † Et Re
4 ferendarii Sacri Palatii, etiam apud Imperatorem rubr. & nig.

in aucten.de Referend.Sacri Pala.l.eos.C.de execu.mun.libr.x. ibi Palatio nostro .in.l.litibus, in fine.C.de agric.& censi. libro xi.Ibi in intimo Consistorio Palatii Iustiniani.&.l.unica.C.de castren.om.palat.pecul.eod.lib.Ibi Palatio nostro. & in.l.i. C. de uet.iur.enucl.§.his itaq;.Ibi in nostrum Palatium introdu- ctis.&.c.vi.xvi.distinct.Ibi exequente piissimo Principe Con-
5 stantino intra Palatium suum. † Notandum tamen est, ꝙ licet Palatium per excellentiam de Palatio Imperatoris pro materia nostra intelligendum uideatur, argu.prædictorum.& .§.sed quo ties, Instit.de iure natu.cum similibus. Tamen in Iure, sacra Pa latia etiam specialiter dicuntur omnia, quę in Ciuitatibus sunt publica pro Præsidibus Prouinciarum, & Rectoribus earum, ut
6 est tex.not.in.l.nulli.C.de offi.Rect.Prouin. † Et ibi not. dif- ferentia Palatii, & Prætorii, & de usu utriusq;, et ꝙ nulli Iudi- cum relictis Palatiis priuatorum, domos habitent, et ibi notan-
7 ter de ratione. † Quę lex Perusiæ patriæ meæ, nunc male serua- tur, eo quia Annis præteritis. M. D. XXXV. de Mense Nouembris, in Die ingressus Dominorum de Balleonibus in-
8 censum fuit Palatium Apostolicum. † Et auditorium præfect. prætor.alias Palatium exponit, glos.in.l.lecta.ff. si cert. peta.et ibi Albe.Ang.Ias.et in titu. quæ sint regal.in usibus feudo.Ibi
9 Palatia, in ciuitatibus. † Palatium Comitis in tit.de pace tenē. et eius uiolat.in usibus feudo.in uersicu.quinto ac Palatium, et ibi Bal.Cardi.in clem.unica.de Baptismo.in princ.post Stepha. notat per.d.c.conuenior, ꝙ Palatium est imperatorum, Princi-
10 pum, Regum, et Magnatorū, licet quandoq; confundantur, † Et predia Domus nostræ, appellat quandoq; Imperator. ut in.l.fin. in princ.C.de locat.predio.ciuil.lib.xi.et ad Diuinam nostram Domum.in.l.ii.C.quibus mune.lib.x.et in Rub.C.de priuileg. Domus August.uel rei priuatę lib.xi.sacras nostras Domos.in §.si uero quisq̄.in aucten.ut omnes obed.iud.col.v. et in inscri- ptione.l.bene a Zenone.C.de quadrien.præscriptio.Dñica Do- mus Principis, et Dominica Domus Serenissimæ Augustæ uo-
11 catur, et.§.fin.Insti.de usucap. † Alias Basilica Imperialis.§.fin.
12 in auctē.de Iudicibus, dicit ibi gl.i. in lateranensi Palatio, † Et alias domus Episcopalis dicitur in.c.ubi periculum.§.porro, de elect.in.vi.ante fi.Ibi in domo Episcopali, etc.

OCTVAGESIMA SEPTIMA QVAESTIO.

1 *An imperii Sedes dicatur, prout alias Sedes Apostolica, & sedes etiam aliorum Iudicum in iure dicitur.*

2 *Sedes Praefect. praetor. etiam dicitur.*

1 OCTVAGESIMO SEPTIMO Quero, † an dicatur sedes Imperii, prout alias sedes Apostolica. text. uidetur q sic in. l. i. in fine. C. de apoch. libro. x. Ibi quam nostra
2 sedes statuerit. † Et facit, quia & Praefecti tantum sedes amplissima dicitur in. l. ii. C. de off. eius qui uic. alie. in princ. &. l. fin. in princi. C. de pen. l. non prius. C. de calumniator. Quanto magis idem admittendum est in ipso Supremo Principe. ll. uulga. &. l. non debet cui licet. ff. de reg. iur. cum similibus. Quae nota sunt §. filiusfamil. insti. quib. mod. ius patr. potest. soluitur &c. Et ad idem text. in. c. futuram. xii. q. i. Ibi Sedem Imperialem reliquit. & ad praefect. praetor. dicit Imperator in. l. omnes. §. exequutoribus. C. de Episcop. & Cleric. ex sententia tuae Sedis amplissimae.

OCTVAGESIMA OCTAVA QVAESTIO.

1 *An Imperator sit Guelphus, uel Gebellinus & cur.*

2 *Guelphi sunt Romani Italici omnes, & Ecclesia.*

3 *Guelphus: & Gebellinus sunt passiones animi:*

4 *Filius potest esse Guebellinus: & si pater Guelphus fuerit.*

5 *Partialitales in Ciuitate: Spasmus: Vermis: & Diabolicum est: & ut arbor scissa.*

6 *Dei populus in Veteri Testamento (ut hodie Guelfi) in dextera parte ornamenta gestabant.*

7 *Dextera pars est dignior, & honorabilior.*

8 *Dignior debet a dextris sedere.*

9 *Honesto uiro non conuenit esse nec Guelphum, nec Gebellinum.*

1 OCTVAGESIMO OCTAVO Quero, † an Imperator sit Guelfus, uel Gebellinus, & cur? In qua materia, quia adest plena declaratio, & de origine istarum factionũ per Bar. in suo Tractatu de Guelfis & Gebellinis eo diligentem

lectorem relegamus, cum de facili & haberi, & uideri possit. &
Abb. in. c. Pisanis. de restitu. spol. v. col. in princi. Et Platina in
uita Gregorii noni. Et Oldra. in consil. v. circa. ii. col. in princip.
2 dicit, † ꝙ Romani, & omnes Italici, magis sunt deuoti Ecclesię,
& Guelphi omnes. Et quia Imperatores olim quandoq; soliti
sunt contra Ecclesiam esse, ut per Bart. d. loco. Ideo Ecclesia cũ
remaneat Guelfa, insequẽtes eã, gibellini dicti sunt, & successiue
sequẽtes Imperatores, licet de præsenti inuictissimo Imperatore
hoc non cadat, sed uerus filius sit. S. M. E. cum quo. Ideo & pro
quo regnat, & pugnat Deus Summus, Optimus, Maximus. Ad
3 eius laudẽ, & gloriã. † Et pręclare dixit Bal. in. l. unica. C. ad. l. iul.
scell. ꝙ Guelphus, & Gebellinus sunt passiones, & partialitates
animi, sicut amor, & odium, et ꝙ Ideo secundum rei ueritatem
non sunt istæ passiones innatæ, quæ ueniãt a principiis rationis
loquendo secundum rationem, quia passiones animi non tra-
huntur a consanguineis. Vnde idem Bal. in. l. filium. C. de suis &
4 legit. dicebat notanter, † ꝙ filius potest esse Gibellinus, etiam
si pater fuerit Guelphus, cum non sint nomina gentis, sed sectæ,
uel animi uitia. Et ita sępe nos experientia docet, & refert idem
in. l. i. in fin. principii. ff. ꝙ cuiusq; uniuers. nom. Quod Dominus
Raynerius in Ciuitate Tuderti, cõsuluit tempore quo Guelphi
expulsi recognouerunt dominium Ciuitatis esse Ecclesiæ Ro-
manæ, & an illa recognitio ualuerit, istas partes nos esse licitas,
5 † quia sunt ad æmulationem, de quo tamen latius scribit Bar. in
d. Tractatu. iii. q. ii. col. ubi uidendum, bonus tex. in. l. si quis in-
genuam. §. in ciuilibus. ff. de captiu. Bar. & Docto. in. l. si quis fi-
lio. §. si parte. ff. de lega. i. & Bal. in. l. i. in princ. col. i. C. de caduc.
tol. Signanter dixit, † ꝙ ubi est partialitas, & diuisio in Ciuita-
6 te, accidit, ei eodem modo quo in arbore, si scinderetur per me-
dium, uel præscinderentur eius rami, quia cito desicantur, Vnde
ꝙ Ciuitati aduenit Spasmus, & plerunq; inducitur ad necessi-
tatem Tyrannidis, sicut experientia docet. Ac quod quidam Sa-
piens dicebat, in Ciuitate esse uermem ingressum in caseo. Et
patria mea Perusina, plenius fidem facit de his, quibus forte Iu-
stus Deus, & Pontifex iste optimus Maxi. Paul. III. quandoq;
finem imponet. Et Mart. Laud. ad primum redeundo, in Tracta-
tu de princip. not. cliii. esse, notanter dicit, † ꝙ esse Guelphũ, uel
7 Gebelinum, putat esse Diabolicum, cum omnes simus fratres
in Christo, & ad consumptum Reipublicæ tendant per. d. §. in Ci-
uilibus. † Non omitto tamẽ unum, quod in Veteri Testamento
8
uidetur

uidetur colligi posse.f. Populum Dei, & Israel tunc in dextra parte ornamēta specialiter gestisse, prout & hodie Guelphi obseruare uidentur, ut deprehenditur Exod. xxxv. Cap. C. ibi annulos inaures, annulos, & dextralia. Et facit clarius leuit. Cap. viii. D. Ibi quē cum imolasset Moyses, sumens de sanguine eius, & tetigit extremum auriculæ dextræ Aaron, & pollicem manus eius dextræ. Similiter & pedis, & num. cap. xxxi. ante finem. Ibi offerimus in donariis domini singuli, quod in preda auri potuimus inuenire Discelides, & Armillas, annulos, & dextralia &c. Que quidem ornamenta dextræ designare uidetur ex eorum significatione unde, & in lib. Iudith. cap. x. in princi. Induit Sandalia pedibus suis, assumpsitq; dextralia, & lilia, & inaures, &
9 annulos, & omnibus ornamētis suis ornauit se. † Et illa ratione, hæc dextra pars defendi pōt, quia dignior uidetur, ut colligitur ex his que late cumulauimus in. q. in quo brachio iungatur Imperator supra. q. xxii. Et honorabilior est etiam pars dextra, ut est tex. in. c. solite, de maiorit. & obed. §. hæc autem. et ibi Abb. notat. ii. col. in princ. Licet subdat standum loci consuetudini. et
10 Bal. in. l. decernimus. C. de sac. san. ec. per gl. ibi, † q̄ dignior de
11 bet a dextris sedere. † Honesto tamen uiro non conuenit aliquod dictorū nominū Guelphi, uel Gebellini assumere, nisi ex magna causa, ut notat Bar. in. d. Tractatu, col. ii. ad finem. nu. x. iii. q.

OCTVAGESIMA NONA QVAESTIO.

1 *Cur Aquila sit principaliter in Insignijs Imperatoris, & quando usus origo, & cur Bieeps, & cur erecta?*
2 *Aquilæ maxima uis, & honos.*
3 *Aquilæ cur Ioannes Euangelista assimiletur.*
4 *Signum omne est alicuius rei demonstratiuum.*
5 *Aquilam quis primo dicauit Romanis.*
6 *Aquila cur erecta, & eleuata designatur in Armis Imperatoris, & cur biceps & quid olim.*
7 *Imperatoris Signa in Iure sæpe supponuntur, licet non qualia.*
8 *Insignia Imperatoris uictricia dicuntur, & istius Caroli. V. precipue. Carolus. V. Rom. Imperator gloriosus. ibidem.*
6 *Insignia aliorum magistratuum etiam sunt.*

10 *Cæcus non potest pro alio postulare.*

11 *Aquila bicipiti cur hodie Imperator utatur.*

1 OCTVAGESIMO NONO Quæro,† cur Aquila sit principaliter in Insigniis ipsius Imperatoris,& quando eius usus origo,& cur Biceps,& cur Erecta.Circa primũ, ratio colligi potest,& respõsio ex his,quę late de Aquila scribit Pli.
2 de naturali Historia lib.x.cap.iii.Nam.s. † cum Aquilæ maximus honos sit,& maxima uis,opereturq; & uolet. Cũ fora hominum conuentu impleta sint,& eius pennæ mixtas reliquarum Alitum pennas deuorent,negentq;(ut Plin. d. loco ad finem testatur unq̃ solam hanc Alitem fulmine exanimatam, & q; ideo armigeram Ioui consuetudo iudicauit, Imperator autem armis ornatus,& decoratus præ cæteris esse debet.ut Instit. in proœmio in princ.& eis præest.ut colligitur ex supra dictis in.vi.q. huius Tractatus,et in rubro,& nigro.C.ut armorum usus inscio Principe interdictus sit.lib.xi.l.hostes.ff.de uerb.sig.Ang.Are. in.§.ius autem gentium.ii.col.Insti.de Iur.nat. Et quę de bello late scribit.Io.Lup.in Tracta.de liber.eccl.penul.char.i.col. & seq.Igitur &c.Item Aquila Ioui dimicanti contra Gigantes, fulmina ministrauit.hoc fingitur,quia Aquilæ natura nimii est caloris.Hinc ouis quæ parit,admouet Gagatem Lapidem frigidissimum,ne oua quibus incubat,coquat.Huc spectat illud Lu
3 cani,fœta tepefacta sub alite saxa.† Et ideo in Diuino Iure etiã Ioannes Euangelista Aquilæ assimilatur, & in ea fuit præfiguratus,& repræsentatus.ut Apocalipsis.iiii. capite. Quia sursum ascendit,& alta perscrutatur.ut refert Diuus Hieronymus in ultimo prologo super Math.Et prętuisum Ezechiel.i.capitulo. & Specul.in Lib.Ration.Diuin.offi.prima parte,sub Rubr.de picturis.iiii.col.uersic,Ioannes autem.& lib.vii.sub Rub.de Euã
4 gelistis.ii.col. † Nam omne signum,est alicuius rei demonstratiuum.ut alias notat Bal.in.l.i.C.ut nem.lic.sine iud.auct. & ẽ tex.in.c.signum de cõsecra.dist.ii.Signũ.n.est res pręter speciẽ quam ingerit sensibus aliud aliquid faciens ex se in cognitionẽ uenire.post Ang.in lib.ii.de doct.christiana.& Bar.in Trac. suo de insigniis,& armis,post principium. Dicit q; insignia, & arma inuenta sunt sicut nomina ad recognoscendum.l. ad recognoscendos.C.de ing.manu.l.i.in fin.C.de muta.nom. Et alias dicitur,q; Imperator tanq̃ Magnificus,& gloriosus,sicut Aquila distribuit prædam suam,& nõ curat in omnibus epulis os apponere.Bal.not.ubi per Ias.in not.q.in.l.qui Romæ.§.Seia.iiii.

col.

5 col.post prin.ff.de uerb.obl.& infra dixi.q.xcv.nu.iii. † Circa secundum scribit Plin. in.d.x.lib.cap.iiii.q̃ Romanis Legionibus Aquilam.C.Marius in.ii.Consulatu suo proprie dicauit,& antea etiam erat cum quattuor aliis,Lupis,Minotauris, Equis Apris,quę singulos ordines anteibãt,paucisq; ante annis sola in Acie portari ceperat.Reliqua in castris relinquebãtur,& q̃ Ma
6 rius in totum ea abdicauit,ut latius ibi per eum. † Et designat in armis ipsius Imperatoris stans ut erecta,& quasi in Maiestate quadam eleuata,tanq̃ in nobiliori actu eius, & ut magis suum uigorem ostendat.ut instruit,in his alias Bart. in Tractatu suo de insigniis & armis.iii.col.in princ.uers.sed dubitatur,licet nihil ibi de Aquila dixerit.Cur autem Bicipitem Aquilam ponat Imperator hodie in suis Insigniis de iure clare adhuc non constat mihi,nisi ut infra in fine huius.q.dicam.Olim unius capitis tantum ponebat.ut ex prędictis patet.Et ego dum essem Bononiæ anno superiore. M. D. XXXVI. ordinarium de sero legens in Iure ciuili,uidi priuilegium Henrici.VI.Imperatoris antiquissimum sub anno. M. C. XCVI. v.Idus Septembris, manu Conradi, in fauorem Dominorum de Cattaneis de Montebellio Bononiẽsium,super.d.Castro, & quibusdam aliis. in quo priuilegio erat appẽsum Sigillum Imperatoris prædicti cereum,unius Aquilæ non bicipitis,sed unius capitis tantum,in his uerbis circũdatum.Filii hominum iuste iudicate. Aliud itẽ signum,quo Imperatores antiquitus utebantur in Bullis, et priuilegiis.uide supra.q.xlvii.in fine.Et dicit Bal.in.l.bene a Zenone.C.de quadriẽ.pręscri.i.lectura,col.fi.in prin.q̃ omnes Cęsares habent de consuetudine in medio quorundam instrumentorum procedentiũ de Aula Cęsarea facere certas literas grossas cum certis lineis,et q̃ si illud signum nõ inueniretur tale in
7 strumentum esset nullum. † In iure nostro,aliis fit mentio de signis Imperatoris,licet non exprimantur que,qualiaue essent,ut in.l.unica.C.de castren.omni.palat.pecul.libro. xii. Ibi sed nec alieni sint a puluere,et labore castrorum,qui signa nostra comitantur.glo.in rub.C.de præposit.lab.lib.x.Et facit rub.et nigr. C.ut nemo priuat.titulos uel uela regia.cum glos.l. penul. ff.ex qui.cau.maio.Ibi milites qui discedere a signis sine periculo nõ possunt.l.milites.C.de testam.mili.ibi numeris et signis iugiter inhęrentes in fine.l.Et bonus tex.in.l.fi.C. de his qui non implet.stipend.lib.x.Ibi legione,uel uexillatione militauerunt.et
8 in.l.i.C.de desertor.lib.xii.ibi abeũt a signis.Als Signa uictritia

uocat Imperator a quibus prohibet milites discedere.l. fin.post princ.C.de locat.& ibi Bal.notat in princ.q; signa Imperialia di cuntur uictricia.Et ita sunt præsentis inuictissimi Imperatoris Caroli. V.De quo totum e contra eius q; ibi dixit Baldus, dici potest, & uerificatur.s.q; hodie debet iste Imperator se gloriari de tanta fama, quæ tenet gloriam nominis, & hominis, & ia-cet sublime, & excelsum eius Imperium, & in Italia, & in sua ma iestate, quale multis annis retro non fuit. Alias glo.not.in rubr. C.de Præposit.lab.lib.xii.dicit Constantinum fecisse quoddam signum Bellicum ex auro, & lapidibus preciosis preciosius inter alia signa bellica.sm. Hug. & de his signis sm unum intellectū
9 loqui illum titu.† Et aliorū ēt Magistratuū erāt ppria Insignia, ut passim in Iure deprehenditur, ut in.l.ii.C.ut dignit. ordo ser uetur.lib.xii.glo.in.l.ego.ff.de manmis.uind.§.necessitatem.in auct.ut iud.sine quoquo suffrag.ibi deposuerint fasces.l. i. ff.de offi.Procons.l.eos.§.fi.ff.de fals.l.fin.in prin. C.Repetūd.Erant autem fasces manipuli uirgarū, intra quos stabat securis.ut post Plutar.et Ply.scribit Alcia.i tribus lib.Cod.sup ti.deCōs.et nō sparg.in.l.i.restituendo illū tex.contra Accur.in.l.Procōsules. ff.de off.Procons.Et quilibet Rex, Princeps, et Potentiores(ut experientia liquet)habent propria Insignia. ut not.Barto. in.d. Trac.in prin.(licet de supradictis nihil ponat)et Insignia Ma-
10 gistratus uides quis debet revereri. Vnde est † q; Cęcus utrisq; luminibus orbatus, p alio postulare nō pōt, quia Insignia Ma-gistratus uidere, et reuereri nō possit.not.t.in. l.i.§.casum.ff. de
11 postulādo.† Verum Aquila Bicipiti Imperatorē uti hodie multi dicunt, ut denotet utriusq; Imperii, Romani.s.et Constātinopo-litani, olim diuisi dominium, et unitatem. AliasDoctissimus ille Blosius Palladius Romanus.S.D.N.Dignissimus Secretarius de Aquila bicipiti sic argute scripsit.

Picta Biceps Aquila, hinc Occasum, hinc dum aspicit Ortum:
Alter, ait, nostri est Cęsaris, alter erit.

Alii dicunt, ut denotet ptātem utriusq; Consulis in Imperato-rem translatam(qui Aquila utebantur.) De quibus est tex.in.l. ii.§.exactis.ii.ff.de orig.iur. Alii dicunt, et hoc uerius uidetur, et plus placet, q; quia Rex Hispaniæ Aquilā habet in insigniis. sicut et Imperator. Iste autem qui est et Imperator, et Rex His-paniæ, Aquila bicipiti utitur, utriusq; Imperium, & dignitatem denotans, & quod ideo aliorum Imperatorum, qui Hispanię Re ges non fuere, Aquila unius capitis tantum, est. De Insigniis aliorum

aliorum Magiſtratuum, dixi ſupra queſtione. lxxi. ad finem, ubi uidendum.

NONAGESIMA QVAESTIO.

1 *An vacante Imperio ſuccedat Papa in adminiſtratione.*
2 *Papa an habeat plenitudinem poteſtatis in temporalibus mortuo Imperatore.*
3 *Vicarius Imperij, eo vacante, nullus eſt ſub pœna.*
4 *Vacante Imperio Populus Rom. non ſuccedit.*
5 *Imperium ſemper durare, nunq̃ deficere, quomodo intelligi debet.*
6 *Papa quando ſuccedat vacante Imperio.*
Vacante Imperio, cur Collegium Electorum non ſuccedit in poteſtate?
7 *Vacante Sede, regulariter Capitulum ſuccedit.*

1 NONAGESIMO Quero, † an uacante Imperio ſuccedat Papa in adminiſtratione. Io. Faber in. §. i. Inſtit. de adop. in not. q. dicit, ꝙ Papa, uacāte Imperio, poteſt quicquid Imperator poſſet, per tex. in clem. paſtoralis. §. fin. de re iudic. Ibi nos tam ex ſuperioritate, quam ad Imperatorem nō eſt dubium nos habere, q̃ ex poteſtate, in qua uacante Imperio Imperatori ſuccedimus, & nihilominus ex illius plenitudinis poteſtate, quā Chriſtus Rex Regum &c. & per. c. licet ex ſuſcepto, de foro cō- peten. ubi text. hoc preſertim tempore quo uacante Imperio ad Iudicem ſecularem recurrere uequeūt, qui a ſuperioribus in ſua Iuſtitia opprimuntur. & per illum tex. ita ſimpliciter not. Rom.
2 in not. ſuo. cccexii. uacāte. & per. d. clem. paſtoralis. † Quod Pa- pa habeat plenitudinem poteſtatis, in temporalibus mortuo Im peratore, not. Iac. Aluarotus in Titu. Epiſcopum, uel Abbat. in princ. v. col. ad med. pro notab. Inter cæteras prærogatiuas eius, & idem per. d. c. licet. Bal. in. l. fin. C. de quadrien. præſcript. in. i. lectura. col. fi. poſt medium. uerſ. interdicit. Felyn. in. c. nouit. iii. col. in prin. extra de iudi. & in. d. c. licet. ubi tamen col. fi. Refert ibi Card. negare hoc eē dictū omniū, ꝙ uacante Imperio Papa ſuccedat, quia ē turbare iuriſdictionē Imperialē. cōtra. c. nouit. de iud. facit. c. ſi duobus. §. fi. de app. extra cū ſimi. Et ꝙ iō fit ex- pectādus Succeſſor, fallit, in cā illius literę, ubi oppreſſi in iniu- ſtitia deficiēte Capite ſeculari, appellāt ad Papā. Quia cū appel- latio debeat fieri ad Superiorē, nō eſt tūc alius Superior. Sed ꝙ Moder. fatentur nō eſſe, iure expreſſum, illud commune dictum

2 † quod tamen tenent allegãdo Bar.in.l.i.§.deniq.ff.de aqu.plu. arcen.(dic tu).i.col.uer.restat dubium.& idem Bar.in.l.naturaliter.col.fin.in princ.ff.de usucap.ſ.ꝙ uacante Imperio Ecclesia in administratione succedit.Idẽ Bal. in.l.cũ notissimi.§. immo. col.ii.ad fi.uerſ.eadem ratione.C.de præscript.& Specul. in tit. de compe.iud.adit.x.col.ad fin.uerſ.xxxi.notat per.d.c. licet.ꝙ uacante Imperio cognoscat Papa de feudo.& prout etiam alias refert Felyn.in.d.c.licet,in fine.hodie decisum est, in extrauag. Ioann.xxii.incip.Si fratrum.sub tit.ne. sede uacan. ubi in prin. De iure liquidum est,& ab olim inconcusse seruatum,ꝙuacante Imperio,cum in illo nequeat ad secularem Iudicem haberi recursus,ad Summum Ponti.cui in personam Beati Petri terreni simul.& Cœlestis Imperii Iura Deus ipse commisit,Imperii pręd.icti iurisdictio,regimen,& dispositio,deuoluũtur et ea,ipse du
3 rante ipsius uacatione Imperii per se,uel alium &c. † Et ibi puniuntur omnes,qui prætendcrẽt se Vicarios Imperii,eo uacãte, licet Fely.in.d.c.licet.in fi.dicat disputatiue posse teneri oppositum,& cum dicta extrauag.Idem notat Alex.consil.iii.ex his quæ,in themate,in princ.Idem supponit Ias.post Bar.in.d.§. deniq & alios,in.l.Imperium.x.col.ad fi.uersicu.circa aliud. ff.de iur.om.iud.Idem per.d.c.licet,post Inno.ibi, ꝙ uacante Imperio,Papa exercet iurisdictionem,notat & tenet simpliciter Petr. Monte in Tract.de Monar. ad fin.q.iiii. in finalibus uerbis.Et per.d.c.pastoralis,de re iudi.in clem. notauit simpliciter Mart. Laud.in Tract.de Princip.not.xxxiiii.uacante,ꝙ uacante Impe
4 rio,non succedit Populus Rom.sed Papa.† Et in not.lxxi.a iudice,ꝙ a iudice loci potest ad Papam loco Imperatoris appellari uacante Imperio,alias non,licet als secus,per glos.not.in.c. omnis oppressus.ii.q.xvii.Sed uult stare.ii.q.vi.dic,in uerbo Sacerdotẽ.p.d.c.licet.de foro cõp.facit.c.si duobus.§.fi.de app. cũ gl.Idẽ ꝙ Imperio uacãte iurisdictio deuoluat ad Papã,post Innoc.in.c.licet.de foro cõp.notat.Bal.in sua margarita, in uerbo Imperio.Idẽ(& ꝙ itaDecretales dicũt,)not.Bal.in.l.executorẽ. xii.col.admed.C.de exec.rei iud.& tenet simpliciter Ant.Sic.in
5 Tract.de pot.& excell.Reg.q.xii.† Et ex prædictis colligi uidetur,ꝙ illud quod solet notari alibi,Imperium semper durare & esse,nunq̃ꝙ deficere.post tex.in.§.pen.in auſt.quomodo oport. Epiſ.Ibi nunciare nobis & ad Imperium quod semper est,& per illũ tex.ꝙ Imperium semper sit,licet desinat esse eius Gubernator,notat Bal.in tit.de pace const.in.c.priuilegia. in uerbo concesserimus,

cesserimus, post medium. uers. unum tamen non omitto in usib. feu. post Odof. &. §. si uero aliqs, in auct. de Quæsto. Ibi ad nos. & ad semper Imperium denunciare. cum similibus. Vt & dixi supra. q. lxvii. in fi. &. q. lxxii. nu. iii. intelligi debere quo ad hoc, ut unus existat, & succedat per alios, & alter per alterum repręsentatur, & hoc modo semper durat. Ita not. declarat glos. in. l. fi. C. de uete. Numis. pot. lib. xi. Non autem ꝙ illo interim quo alius Imperator creetur, quoad practicā naturaliter, nō uacet. Vnde ꝙ Papa succedit ut supra & administrat, non autem necesse uidetur expectare futurum successorem, per prædicta, & que alias in simili. not. tradit Bal. in tit. si de inuestitu. inter Dominum, & Vassal. lis oriatur. in princ. ii. col. in usibus feud. uersic. & est argumentū ꝙ si uacat. Per fictionem autem supra alleg. iura intelliguntur, quia. s. dignitas uacans, sicut hęreditas iacēs, fungitur uice eius, qui successurus est, sicut hęreditas fungitur loco defuncti, ut notat. pulchre Bal. d. loco. & bonus tex. in. l. mortuo. ff. de fideiussor. cum similibus. & que Bald. in Rubr. ff. iiii. col. in prin. Et licet prędicta conclusio indistincte ut supra, poni per Scribē. in dictis locis uideatur tamen alias simpliciter, D. Ant. Rosell. in Tract. suo de Conciliis. xiiii. car. iii. col. in prin. sub uersic. non
3 obstat. t. declarat. d. c. pastoralis. &. d. c. licet. s. † ꝙ Papa uacante Imperio succedat in iurisdictione Imperiali, quando uacat Imperium, & laici nequeunt recurrere ad Iudicem secularem, & in sua iustitia opprimantur, & his casibus occurrentibus, liceat ad Papam recurrere, Imperio uacante, & non al's, & ꝙ ita loquitur tex. in. d. c. licet. Et ideo infert ꝙ si posset haberi copia iudicis secularis idonei, uel laicus in sua iustitia non opprimeretur, non credit ꝙ propter solam uacationem Imperii, recurrat ad Papam, ut latius ibi cum seq. uers. per eum. Sed tamen considerandum est, ꝙ nostra conclusio, &. q. loquitur in his casibus in quibus Imperator ipse, si uiueret, deberet explicare: quo casu cum non sit alia copia Iudicis secularis idoneioris q̄ Papa loco Imperatoris uacantis. Merito consideratio Rosell. non uidetur ad propositum in resolutione præsentis Dubii. Nam cum alius Iudex q̄ Imperator poterat explicare, & ad eum spectabat, non cadit considerare eius respectu, Imperii uacationem, arg. c. ii. in fi. de offi. leg. in. vi. cum simil. &. d. iura supra alleg. generaliter loquentia, Papam uacante Imperio succedere, intelliguntur in his, quę ad administrationem, & expeditionē ipsius Imperatoris spectabant, ut ex ipsis constat. Cogitandum tamen uidetur, cur uacante

Imperio, Collegium Electorum eius, non succedit in potestate, 7 & administratione, prout alias in aliis uidetur. † Vt Capitula se de uacante succedant generaliter, in his quæ sunt tam ordinis, q̄ iurisdictionis, & in administratione, tam temporalium, q̄ spiri tualium, iuxta.c.cum olim, cum materia de maio. & obediē. cum simil. & concor. Rot. decisio. cccxi. fuit, in nouis. Feder. de Senis consil. xxx. an Capitulum. & consil. xvi. Capitulum. & consil. xl. super, & late. D. Io. Franc. de Pauinis. in Tractatu de offi. & po testa. cap. sede uacante. i. q. principali. i. parte, Tractata. & quæ per Bar. in. l. ubi absunt. ff. de tuto. & curat. cum simili. quę nota sunt. Nisi respondeas ex his quę tradit pro not. Feli. licet in alio proposito in. d. c. licet, de foro compet. ii. col. ad fin. uers. sede ua cante. Hodie tamen in Bulla Caroli. IIII. Roman. Imp. quam su pra retuli. viii. q. ad fin. ut ibi posui cap. xxvi. cauetur, q̄d uacāte Imperio, Comes Palatinus Rheni in partibus eius Sueuiæ. & in iure Franconico, ex priuilegio est Prouisor Imperii, cum pote state iudicia exercēdi, ad B̄ficia ecclesiastica præsentādi, recolli gendi redditus, & prouentus, inuestiendi de feudis, iuramenta recipiendi, quibusdam exceptis, ut ibi dixi. Non tamen alienat, & ꝙ idem ius habet Dux Saxoniæ. In locis aliis ubi Saxonica iura seruantur. ibi uiden. & tetigi infra. q. cx. casu. cccxvii.

NONAGESIMA PRIMA QVAESTIO.

1 *An Imperator sit Iudex in causa propria, & coram quo conueniatur.*
2 *Papa, & Imperator sunt Iudices in causa propria.*
3 *Ea, quæ de Pontifice dicuntur, habent locum in Imperatore,*
Imperator in causa propria, de honestate alteri debet delegare.
4 *Iudex in causa propria est Princeps, non tamen inter non subditos.*
5 *Imperator non est Iudex in causa propria depositionis ob suspitionem.*
Iudex in causa propria non est Princeps, cum est reus.
6 *Imperator si conueniatur, venia peti debet.*
7 *Papam Imperator recognoscit Superiorem, etiam in temporalibus.*
8 *Imperator hodie conuenitur coram Comite Rheni vno ex Electoribus, & quando.*

1 NONAGESIMO PRIMO Quęro, † an Impera tor sit Iudex in causa propria, & coram quo conueniatur. Regula al's uidetur, ꝙ nemo iudex est in causa propria. rubr. & nigr.

nigr.C.ne quis in sua causa.l.nullus.C.de Iude.cap.i.iiii.q.iiii.
cum simili.In Imperatore tamen dicta Regula fallit, quia ipse
est iudex etiam in causa propria, ut tradunt Scribent.in locis de
quibus infra, per.l.proxime.ff.de his quę in test.del.l.& hoc Ti-
berius.ff.de hęred.inst.Mar.Laud.in Tract.de Princ.not.cviii.
Papa, uel Imperator, facit.t.in.c.Guilisarius. xxiii.q. iiii. Alex.
in.l.est receptum.ff.de iur.om.iud.post princip.& ibi Ias. ii.col.
uers.intellige tamen.Bal.in.l.ii.C.de senten.quæ sine cer.quant.
ante finē.& in Papa, & Imperatore in not.q.Card. Iacob.in suo
Tractatu nouo de Concilio.libr.iii.articulo.i.fac.cxxxii.col.i.
Et late Fely. in.c.cum uenissent.iii, col.extra de iud.uersicu.sed
istis non obstātibus, post Bar.in.l.si alius.§. Bellissime. ff. quod
ui aut clam.Et.D.Deci.in.d.c.cū uenissent.iii.col.in princ.post
Abb.ampliare uidetur, siue sit causa patrimonii, siue delicti, ut
ibi per eum, cum quibusdam tamen limitationibus.s. in quibus-
dam casibus, licet in Papa loquatur. Quæ tamen pari ratione in
Imperatore militare uidentur, † quoniam omnia quæ dicuntur
3 de Pontifice, habent locum in Imperatore in temporalibus, ut
not.Bald.in.l.rescripta.C.de preci.Imper.offer.col. ii. & Decy.
cons.dlxxxviii.uiso puncto col.i.Et cum dicta Regula glo.Bal.
& Scriben.in.d.c.cum uenissent.late.D.Decy.consil. ccclx.per-
scrutatis omnibus.col.fin.in princ.libr.ii.& facit quod habetur
Hyeremi.xxix.Cap.F.ibi, Ego sum Iudex & Testis dicit Do-
minus, iunctis supradictis late in.ii.q.post Aucten.habita.C.ne
filius pro patre, ibi, nobis eius ministris. Et rubr.& nigr. C.ubi
caus.fiscal.&.l.ad fiscum. Et Papam, & Imperatorem posse esse
Iudices in causa propria, notat Abb.in.c.cum dilecta, de confir.
util.uel inutil.col.pen.nu.xix.Et illa principalis ratio uidetur,
ob defectum.s.Superioris, ut per Abb.in.d.c.cum uenissent.iii.
col.ante fi.&.c.licet, de elect.Quę ratio etiam in Imperatore ca-
dit, principaliter & immediate considerādo, & bonus text. ultra
d.l.proxime, &.d.l.& hoc Tyberius.in.l.qui duos, in fine. ff.de
coniung.cum emanc.liber.Ibi sicut etiam Imperator Anton. in
persona nepotis ex filia, rescripsit.Et Anton.de Rosell.in Trac.
de Concil.char.lxxxi.iiii.Vol.Tract.sub.§ modo.uers.præterea.
dicit Pro secularibus causis Imperatorem Iudicem esse in causa
ppria, uel eius Procuratorē fisci, put si est causa fiscalis, uel Cę-
saris, si est causa patrimonii.l.ad fiscum.C.ubi caus. fiscal. Et q
non Concilium(nisi esset causa fidei, uel peccati, uel alia causa,
4 qua quilibet Concilio subesset). † Inter alias declarationes est,

ꝙ licet non de necessitate, tamen de honestate, in causa propria debet Princeps alteri delegare, ita refert, & tenet Decy.in.d.iii. col.in princ.post Abb.ibi, & bonum tex.in.c.nos si incompetenter.ii.q.vii.in princ.referés ꝙ ita als fecerunt multi Pontifices, Damasus, Systus, Leo, Petrus Apostolus, & Gregorius, ut ibi late per eum, & bona gl.in.l.bene a Zenone.C.de quadrien.pręscript.in uerbo iussione.& est bonus tex.in.c.i.ut Eccles.benef. in prin.ibi, quia uero hæc allegatio, personam nostram tangere uidebatur &c.ne quis quomodolibet suspicetur, ut dignum duximus causam commisisse &c. † Item notanter, & utiliter de-
4 claratur dicta Regula, ꝙ Princeps est Iudex in causa propria, ut uera sit, & ꝓcedat, quoad Subiectos, & sibi Subditos, nó quo ad alios. Ita notanter Fely.limitat, in.d.c.cum uenissent.iii.col.i. limit.post Hosti.in.c.seq.ibi nouit.& Abb.ibidem col.x.uersic. & hoc notanter intellige.& testatur Fely.ita uidisse iudicatum, & addo quod idem cum Abb.Hostien.& Io.And.pro not.tenet Alex.in.d.l.est receptum, Subdens ꝙ ita alias de facto dixit, allegando dictam decisionem, quam etiam pro singulari ibi refert & commendat Ias.Et posset probari multis similibus, & præcipue ex his, quæ scrbiit late, licet in alio proposito, D.Decy. in.c. quę in ecclesiarum, de constit.col.x.in princ.uers.iii.& in consil. ccccvii.pen.col.post med.post Cons.not.Paul.de Castr.Et cum Abb.Alex.& Hosti.Anto.Sicul.scribit in Trac.de potest.Reg.
5 q.xlv.col.ii. † Limitatur & ultimo, pro nunc.d.conclusio secūdum quosdam, quando Princeps esset reus, ꝙ tunc.s.nō sit iudex in causa propria, prout late refert post Abb.Fely.in.d.c.cum uenissent.d.iii.col.ii.limitatione, præcipue post tex.singu.& Abb. in.c.i.de probation.contra quam limitationem Areti.ibi insurgit, & cum eius impugnatione tenet Felyn.in.d.ii. limitatione, dicens eam ueram, contra Abb.D.Decy.in.d.c.i.de probation. iiii.col.ad finem, & seq.iii.not.conatur primo respondere rationibus Aret.& Fely.cum eo, ultimo loco, comprobās opinionem Aret.Concludit opin.Abb.posse saluari, ut locum habeat in arduis, secundum Areti.etiam ibidem, suadente æquitate, cum non sit uerisimile quem iudicaturum contra se, ubi ageretur de statu, uel de maiore parte Regni sui, super quibus pro nunc. cogitandū relinquo. Tangit Fely.in.d.c.i.de probation.iiii.col.in
5 prin.ii.notabili.† Itē uidetur limitanda Regula, ꝙ sit iudex Princeps in causa propria, nisi esset suspectus in principali, puta in cā depositionis, quando esset deponendus, uel non uerus esset Imperator.

perator. Nam tunc esset suspectus in declarando iurisditionem suam, ut not. alias in Papa. d. l. proxime, declarat in nota. q. congregandi Cōcilii. Dictus Card. Iacob. in. d. loco. fac. clxiii. col.
6 i. uersicu. nec obstat. † Notandum tamen est, ꝙ quando Imperator conuenitur, prius uenia impetrari debet, ita not. dixit Mart. Laud. in Trac. de princip. not. clxxxvii. Papa uel Imperator, per glo. in. l. bene a Zenone. C. de quadrien. præscript. & addo ꝙ. d. glos. in uerbo iussione singul. dixit Rom. in not. suo. ix. incipié. an si priuatus, licet in Fisco cū conuenitur, loquātur, & ad Rom. plena additio post Gemin. Bald. And. Sicul. & Zabarell. eadem tamen ratio est per. d. l. bene, post prin. Ibi cum omnia Principis: Et in Principe, per illam glo. expresse notat Fely. in. c. i. iii. col. ad fin. vi. declaratione. extra de probatio. & Bal. met. pro not. in d. l. bene. in. ii. lectura, ut & dixi infra. q. cx. casu. cclxxvii. inter
7 reseruata Principi. † Ad unum circa predictam conclusionem primā cauendū est, quia cum Imperator hodie recognoscat Superiorem. s. Papam, etiam in temporalibus secundum communé, ut supra late. q. I. ratio Docto. & Abb. supra, uidetur minus tuta, cum qui recognoscit Superiorem, nō fit Iudex in causa propria, Il. uulg. nisi respōdeamus nō cognoscere, seu non habere ordinarie ṝgulariter de facili immediate, & ut supra ét tenet Bal. in tit.
8 de inuesti. in maritū facta. ii. col. in usib. feud. † Itē iā dictis addo, ꝙ in Bulla quadā aurea Carol. IIII. Ro. Impe. relata supra in. q. viii. ad finé. cauetur, ꝙ Imperator, seu Rex Rom. super causis, In quibus impetitus fuerit ex consuetudine etiam, habet respondere coram Comite Palatino Rheni, Electore uno, præsente tamen Curiæ Imperatoris, non alibi, ut supra dicto loco. retuli, Cap. xxvii.

NONAGESIMA SECVNDA QVAESTIO.

1 *Quis erit Iudex inter Papam, & Imperatorem litigantes:*
2 *Papa est Iudex in causa propria.*
3 *Papa non potest se submittere Iudici Seculari.*
4 *Papa si ut priuatus in proprio patrimonio causam haberet, quis esset Iudex in ea.*

1 NONAGESIMO SECVNDO Quęro, † quis erit Iudex inter Papam, & Imperatorem litigantes, Anto. de Rosell. in Tracta. de potest. Papæ. xiii. car. ii. col. in. §. ex his mouet hanc. q. & respondet, ꝙ si litigiū est de spirituali materia,

uel de temporali in consequentiam ueniente ad ipsa spiritualia, uel ad eorũ finem, uel de materia concernente peccatum, uel aliquid aliud quod sit de Ecclesiæ iudicio, & tunc solus est Iudex Pontifex, etiam in utroq; Foro, nisi Papa alteri delegaret, uel esset reus conuentus Papa. Si uero est litigium de re mere temporali, non ueniente ad finem, uel in consequentiam spiritualium, & tunc si esset in patrimonio Beati Petri, in quo Papa habet plenissimam Principis potestatem. c. per uenerabilem. uersic. id autem. Qui filii sint legitimi, & adhuc ipse Põtifex erit Iudex, stãte iuramento Imperatoris solito, de non exercendo aliquam iurisdictionem in dicto patrimonio. Alias ipse idem Ant. car. xvi. eodem lib. i. col. §. septimæ rationi ad finem. & seq. in princ. tenet ipsum Imperatorem in. d. rebus Iudicem esse, ut ibi late per eum. Sed tamen considerandum est, quia resolutio sua ibi procedere posset, si teneremus opi. eius alias, Imperatorem. s. in temporalibus ab Ecclesia non dependere, Papamq; utrumq; gladium non habere, etiam nec sola potentia, & iurisdictione, prout ipse Dominus Ant. uidetur, & cum aliqua forte animi passione, tenuisse, ut
2 supra uidimus late. q. l. † Sed quia cõmunis sententia est in contrarium, per ea, quę supra dicto loco late cumulauimus, & retulimus, ex his uidetur inferri debere, q; cum Papa sit Iudex in cã propria etiam, ut in. c. Guilisarius. xxiii. q. iiii. Et Scribẽtes omnes in locis supra alleg. in præcedenti. q. & Imperator subsit Papæ etiam respectu utriusq; gladii, secundum communem opi. de qua in. d. q. l. erit etiam in causa quam haberet cum ipso Imperatore, & sic uidetur seruari, in Clemen. unica. de iureiur. ubi Papa pronunciat in causa sua, & Imperii. & in. c. ad Apostolicæ, de re iud. in. vi. facit. c. nemo, &. c. cuncta per mundum. ix. q. iii. præcipue in. d. c. nemo, ubi tex. nemo iudicabit primam sedẽ, neq; eñ ab Augusto, neq; ab omni Clero, neq; a Regibus, neq; a populo, Iudex iudicabitur. Et facit. c. nos si incõpetẽter, in prin. ii. q. vii. iuncta inscriptione, ubi, ex humilitate, Ludouico Imperatori Pa
3 pa Leo, se committit emendãdum eius iudicio, † ergo non tenetur de iure, Immo de magis communi opin. esse uidetur, q; Papa non potest se submittere Iudici Seculari, ut per Alex. & Iaso. in d. l. est receptum. ff. de iur. om. iud. et testatur nouissime. D. Decy. in. c. ecclesia. S. M. ix. col. de constit. licet in puncto iuris multa dici possent, ut ibi per eum, & not. Rom. not. cxliii. lex est receptum. Et Moderni in Tractatu de beneficio. viii. q. iii. partis. iiii. col. in princ. post. xxvii. casum. Ex quibus contra Ant. Rosel. uidetur

detur

detur inferri.f.q͂ si sit lis inter Papam,& Imperatorẽ, Papa ipse sit Iudex,per supra alleg.bene considerando, cogitandum relinquo sanioribus. Et in hac.q.ego do bonum tex.in tit.de prohibitio.feud.alien.per Feder.in usibus feud.§.fin.ibi.Si uero inter Dominum,& Vassallum lis oriatur, per Pares Curiæ a Domino sub fidelitatis debito coniuratos terminetur,iunctis his,quę supra diximus.q.l.&.q.xxxvi.Et quæ Decisio Neapol.cclxv.Illustrissime col. iiii. xiii. Fallen. q͂ Rex habet merum Imperium, & ordin.iurisdit.In Vassallis suis,& tenẽtur stare iuri corã eo, & suis Officialibus, nec alibi uolẽtes possunt conueniri sine licentia Domini,post Specul.And. de Isern.,& Bald.ubi ibi.considerando.f.q͂ Imperator quodãmodo Vassallus Papæ dicitur,

4 ut supra. d. qq.dixi. † Et prædicta etiam procedere uidentur, quando ut Papa,& tanq̃ Pontifex causam haberet cum Imperatore,secus autem si ut priuatus homo in bonis forte patrimonialibus ipsius Papæ,quia tunc seruari forte deberent Regulæ Iuris inter priuatos,considerando quæ supra in præcedenti. q. dicta sunt,iuncta.l.iii.ff.de offi.Præsid.in princ.Ibi nam si excesserit priuatus est,licet argumentum contra in ipso Principe,Summo Pontifice,Domino Vniuersi in ratione.l.bene a Zenone.C. de quadrien.pręscript.post princi. Ibi sed a priuata eorum substantia procedunt,& satis irrationabile est,quæ enim differentia introducitur. Cum omnia Principis esse intelligantur , siue ex sua substantia &c,Et Abb.in.c.cum dilecta,col.pen.nu. xix: extra de cõfirma.util.uel inut.p.d.l.proxime,&.d.l.& hoc Tyberius notat,& tenet,Papam etiã in patrimonialibus(nedum in causa Ecclesię)Iudicem esse,& latius glo.& Abb.,& q͂ idem eadem ratione in Imperatore,in.c.cum uenissent,extra de iud. iii. col.ubi latius uidendum.

NONAGESIMA TERTIA QVAESTIO.

1 *An Imperatore cassato,& priuato ex aliqua iusta causa,eius. ll. cassentur ; ut firmæ non remaneant.*

Papa allegat.ll.Imperatoris cassati,quandoq; ut Federici.

2 *Leges sunt æternæ,& perpetuæ.*

3 *Intellectus.c.translato de constitut.*

Regulæ Cancellariæ an morte condentis expirent,& ligent extra Curiam.

Rex nouus, & noua Lex quomodo intelligatur.
4 *Imperator si ut Tyrannus, vel non legitime electus depositus sit. eius leges cassantur, & non valent.*
5 *Gratiæ, & Priuilegia an expirent morte Imperatoris.*
6 *Reges in Veteri Testamento noui, innouabant. ll. & Regnum.*

1 NONAGESIMO TERTIO Quęro, † an Imperatore cassato & priuato, ex aliqua iusta causa, eius. ll. cassentur, & aboleantur, ut firmæ non remaneant, Argumentum q. sic, in. c. trāslato, de Constit. Et dici solet abolito Titulo Regis, aboletur uigor suę. l. Et nouus Rex, noua Lex. In contrarium tñ ut ueritas, quia licet Imperator sit Imperio priuatus, (uti Federicus fuit) tamen quas. ll. fecit, firmę remanent, nisi per successorem cassentur. Ita Bal. & Abb. in terminis notant, per illum text. in. l. ii. ff. de orig. iur. in. §. exactis. el. i. & idem And. Sicul. in. d. c. translato, col. ii. & iii. & ibidem Fely. in princip. per bonum tex. in. c. ut inquisitionis, de Hęretic. in. vi. Vbi Papa allegat Leges Federici Imperatoris aboliti tunc, ut ibi. ll. quasdam per Federicum olim Ro. Imperatorē, tunc in deuotione Ro. Eccl. persistentem promulgatas, licet posset dici, q. ibi de nouo specialiter approbet Papa ibi, Approbantes & obseruari uolentes, & tangit hanc. q. Bal. in. c. i. §. fi. de pac. constan. in glo. magna ad medium exemplificans in Federico, & aliqua bona iura per Fely. d. loco, in princip. post Car. & Abb. Et addo bonum tex. in. l. final. C. de diuers. prędiis, libro. x. ibi in hac in perpetuum ualitura. l. ii. C.
2 de Præposi. Sac. Cubic. † Ibi hac ęterna. l. lib. xii. l. his qui. C. qui milit. nō poss. eo. libr. ante fi. Ibi in hāc perpetuo conseruandam. l. eum similibus. facit Regula. l. falso. C. de diuers. rescript. Ibi ea quæ ad ius rescribuntur, perennia esse debent, &. §. illud. in auctent. Constitut. quæ de dignitat. Ibi, quoniam omne bonum quodcunque à Deo acquiritur hominibus, siue ab Imperio sequēte Deum, decet esse mansurum, & omnis malitiæ, ac diminutionis extraneum, &. l. ii. C. ubi quis de Curial. ibi hac perpetua. l. sancimus. §. fin. in auct. Constitutio quæ de dignit. Ibi uolumus in perpetuum splendere, quæ nobis uisa sunt, & in tit. de pace tenē. & iuram. firm. in prin. in usib. feud. ibi hac ędictali. l. in ppetuū ualitura. & in. l. fin. in princip. C. de iudi. Ibi hac ualitura in omne æuum lege, & in auct. ut diuinæ iussiones, in fin. ibi legē perpetuū ualituram, & in. §. fin. in auct. ut litigant, & in. §. fi. in auct. de ecclesiastic. tit. ibi in perpetuum, & in. §. fin. in auct. de collator.

tor. & in. §. fin. in Auct. de Sanct. Episc. ibi in perpetuum. l. fin. in fin. C. de prediis tamiacis. libro. xi. ibi perpetuæ constitutionis, & in extrauag. ad reprimendum, post princ. ibi hac perpetuo ualitura. l. sancimus, & alibi sæpe simil. in. l. fi. C. q cum eo, in prin. ibi, igitur in perpetuum hac edictali. l. sancimus. & c. i. de prohibit. feud. alien. per Feder. post princip. ibi et perpetuo ualitura. l. & notab. tex. in. l. ii. C. de Veter. iur. enucl. §. omni, igitur, ibi, Et non tantũ nostro, sed etiam omni æuo tam instanti, q posteriori. ll. optimas ponere, & in. §. antepenul. ead. ii. ibi. leges nostras, infra omne æuum ualituras posuimus &c. & bon. tex. in. l. milites. C. de testam. milit. ibi, sicut licuit, ac semper licebit. & in prooemio. ff. in prin. ibi quas & ęternas fieri optamus, & in. l. fin. C. de Domest. & Protecto. lib. xii. Ibi lege pragmatica, sine fine uictura, licet ibi & pragmatica esset, quæ maior est. iuxta not. in. l. iubemus nullam, in uerbo Annotatio. C. de sacr. sanct. eccl. & glo. in auct. qua in priouincia. C. ubi de crimi. in uerbo excipitur. & bon. tex. in. §. fin. ad fin. Instit. de success. liber. Ibi in perpetuum
2 deberi censuimus. † Non obstant allegata in contrarium, quia d. c. translato. dicit legis translatio fiat, nõ ergo Correctio. Item ibi substantia mutabatur, secundum alium intellectũ, & in aliis Terminis loquitur. Et illud dictum, Nouus Rex, noua Lex, intelligitur si mutetur, ut Moderni scribunt in. d. §. exacti. i. notabili post And. Sicul. consi. iiii. col. vi. in primo Volu. & allegant bonum text. in. d. l. ii. §. nouissime. ff. de orig. iur. cum simili. Vbi licet Populus Rom. transtulerit omne Regnum suum in Principem, nõ tamen fuerũt abolitæ, nec sublatæ. ll. aut Plebiscita &c. & ita tenendũ uidetur, & facit. l. normam. C. de offi. Præfect. prętor. orien. alias formam, & quæ infra dixi in fine huius. q. fm
3 etiam Ius Diuinũ Veteris testamenti olim. † Si tamen Imperator faceret Regulas Cancellariæ, ut Papa facit, an morte eius, uel depositione cessarent, dicendum est, ut de illis Papæ, de quo per Franc. Pauin. in prælud. ad extrauag. Io. xxii. col. ii. Felyn. in c. ii. col. pen. de rescrip. post Petr. de Anch. eum quo Deci simpliciter tenet in consilio suo. ccxxiiii. in casu proposito, & in. l. i. ff. si cert. pet. col. iiii. ii. lectura, & ibi Moder. ubi etiam dixi legendo Romæ Anno præterito, & nouissime tangit & late examinat etiam an Regulæ Cancell. Rome ligent omnes, etiam extra Curiam Reuer. Pater. D. Lud. Gomes Episcopus Sarneñ. in suis Commentariis in Regulas Cancellariæ, in princi. ii. q. ubi post multa ad partes, concludit q sic regulariter, ubi uidẽdum est co

pIosissime; Idemq; q̃ omnes Regulę Cancellariæ, Sede uacante expirant, in.d.lib. in Regula de impetr.benefi.uac.per obit. familI.Card.q.xx.& in Regula de annali.q.lix.& in Regula de in
4 firm.resig.q. xxxii.num.v.post Dom.consi.xciii.† Limita tamē nisi priuaretur, quia Tyrannus erat, uel non legitime electus Imperator, quia tunc deficiet fundamentum, & ius facultatis condem.merito &c, ut declarat Fely.in.d.c.translato, in princip.per tex.& glo.in.l.decernimus.C.de fac.sanc.eccl.& glo.Bal.not.in.d.c.i.§.fin.depac.constan.post med.& Imperator met cassat omnia Tyrannice facta, ut per.d.l.decernimus.notat alias in nota.q.Lauren.Calc.consil.li.licet col.ii.in princip.& not.tex.in.c. Fraternitatis, de Hęretic, extra, qui dicit quomodo poterunt illa Capitula recipi, quorum damnantur Authores, quem.d.loco Fely.intelligere uidetur, quando tempore conditæ.l. defectus in condente.l.erat, & tunc iam damnatus, & idem uidetur ibi Abb. sentire.ii.not.in.d.c.fraternitatis.Sed uere ille tex.& glo.generaliter loqui uidentur, & ratio eius, precipue ne sic de indubitabili.Et ideo uidetur aliquantulum obstare.d.conclusioni Bald. supra Fely, & Moder.Nisi dicas speciale in hęresis odium, qua illi fuerant damnati, sed replicari potest per tex.in.c.ad Apostolicę, de re iud.in.vi.uersic.de Hęresi, ubi Feder.de Hęresi etiam fuit damnatus, & tamen eius.ll.bonas approbat tex.in.d.c.ut inquisitionis, in princ.de Hęreticis, in.vi.nisi respondeas, q̃ ibi ex nunc ualent, non ex tunc, & tanq̃ confirmatę, alias inualide, non ualide sine approbatione illa, iuxta not.per Scrib.in.l.& quia.ff. de iur.om.iud.cum simil.Sed non uidetur discedeñ.ab opi. Bal.
5 Abb.Fely.& Aliorum, ubi supra. † Quid autem in aliis gratiis, & priuilegiis ab Imperatore concessis, an eius morte expirent,
6 uide infra.q.cxv.† Insuper scribit Io.Vgo in lib.Quadruuii ecclesiæ, car.li.§.ulterius.q̃ etiam olim.l.Diuina, in Veteri testamento fiebat innouatio Legis, & Regni, quando Nouus Rex eligebatur, electo enim Saul, Regnum innouauit.i.Reg.cap.xi.ad fin.per Samuelem, sic & Dauid.ii.Reg.cap.v.sic Rex Iosias innouauit Regnum, &.ll.cum Sacerdotibus, Leuitis, & Prophetis, & cum Senioribus Populi, ut.iiii.Reg.capit.xxiii.&. ii. Paralipp, xxxiiii.Sic & Esdras post captiuitatem Babylonicam, Regnum & Legem innouauit, ut Neemiæ. viii. Vnde quæ non mutarentur, starent.ll.uulga; & sic practica obseruat, q̃ Noui Reges, et Principes, nouas Leges, Edicta, et Bāna faciāt, Statuta, et Cōsti, ut experiētia claret, et facit.§ pe.i fi.Inst.de iur.nat.cū cōcor.

NONAGESIMA QVARTA QVAESTIO.

1 *An Imperator debeat interesse Concilio, & quibus vestibus, & in quo loco sedeat.*
2 *Fidem respicientia communia sunt omnibus.*
3 *Imperatoris iussu olim Concilia congregabantur, cum tuta facultas conueniendi Christianis non erat.*
4 *Papatum duobus contendentibus, quomodo Imperator se intromittat.*
5 *Cardinlaes si non concordarent in electione Papæ, an Imperator & quomodo se intromittat.*
6 *Imperator tenetur iuuare Ecclesiam, & Concilium.*
7 *Imperator quando potest Concilium congregare contra Papam, an possit cogere Prælatos ut accedant.*
8 *Principes Seculares an sint, & quando de Corpore Concilii, & an habeant vocem diffinitiuam.*
9 *Imperator cogit Armis eum, qui debita iustitia vti non vult.*
10 *Imperator quibus vestibus in Concilio vtatur, & vbi sedeat.*

1 NONAGESIMO QVARTO Quęro, † an Imperator debeat interesse Concilio, de hoc dicendum est, et de aliis Principibus Secularibus, ut per Abb. late, & magist. aliter in sua solenni prima, q. incip. Episcopus, xiiii, col. ad finem. iii. dubio, per. iii. col. seq. post tex. & Scribentes in. c. ad Apostolice, de re iudic. in. vi. §. & si diceret, & per. D. Anton. de Rosell. in Tracta. de Conciliis. x. char. ii. col. sub Rub. modo uideamus, & sub uersic. Aliquando autem Concilium, & per Card. Iacob. nouissime, in Trastatu suo de Concilio, ubi infra, & inter alia iura, tex. not. in. c. nos. xcvi. distin. ubi Martianus Imperator registratatus, dixit, Nos ad Fidem confirmandam, non ad potentiam ostendēdam exemplo Religiosissimi Principis Constantini, Synodo interesse uolumus, ut ueritate inuenta, nō ultra multitudo prauis doctrinis attractata discordet, & illum text. notat Gurcens. Eps simpliciter in libello suo de Coronatioñ. car. xix. ad finem. ii. col. sub. §. in hac, & est tex. de Constātino in. §. sexta. xvi. dist. in princ. ibi, exequente Piissimo Principe Constanitno &c. & in. c. ubi nam, ibi seq. (uno intermedio) Papa dicit interrogatiue, Vbi nam legistis Imperatores Antecessores uestros Synodalibus conuentibus interfuisse: nisi forte in quibusdam, ubi de

fide Tractatū est, quæ uniuersalis est, quæ omnium communis
quæ non solum ad Clericos, uerum etiam ad laicos, & ad omnes
3 omnino pertinet Christianos. † Licet priscis temporibus, quan-
do facultas tuta conueniendi Christianis non erat, ad iussum,
& præsidentiam Imperatoris Concilia congregabantur, ut per
Abb.d.loco.&.xv.dist.Canones, Et late declarat etiam. D. Ca-
taldinus de Boncompagnis, in Tract.de potest. Papæ. V. Car.
iii.col.in princ.ꝙ Ecclesia cum potuit, statim correxit.xvii.di-
stinct.per totum, & tradit etiam late Pet.de Monte, in Tract. de
Monarchia, uersic.seu.§.postq̄ uisum est, de Primatu, in princip.
4 & ibidem in uersic.superiora, limitare uidetur. † Nisi duo essent
contendentes de Papatu, & essent in possessione, uel quasi obe-
dientiæ ab omnibus, quia tunc ad instantiam Imperatoris con-
gregabunt Cōcilium, Nā uidetur interesse ipsius Imperatoris,
ut sit pax in Vrbe Roma, & in toto Orbe, & in Ecclesia, post
Card.in.d.c.licet, de elect.&.§.hinc etiam.xvii.dist.& facit.c. si
5 duo.lxxix.dist.† Et idē post Card.d.loco Pet.tenet in.iii. reme-
dio.d.loco, quando contingeret, ꝙ Collegium Cardinalium es-
set diuisum, & nō concordaret in tali congregatione, uel ex alia
causa negligeret congregari. s. ꝙ etiam tunc ad Imperatorem,
tanq̄ ceteris maiorem, talis congregatio spectet, precipue per.c.
si.lxv, distin.inducen.ut ibi late not. & comprobando ac contra-
riis respondendo, Idem Felyn.ubi infra, post Cardi. & Petr. de
Monte, & Innoc.Dom.Nicol.mill.de quo tamen late dicendum
est, ut per Card.Iacob.nouissime.in.d.Tracta.de Concilio. lib.
iii.articulo.i.ubi late in not.q.ponit in dicta.q.quando duo cō-
tendunt de Papatu, ad quem spectet conuocatio Concilii, arguēs
late ad diuersas opi.ubi uidēdum ordinate, & plene tandem fac.
cxxxiiii. & seq.multis, considerat quosdā casus, Primū qñ unus
est uerus, & indubitatus Papa, Secundū qñ sunt duo, uel plures
contendentes de Papatu, fac.cxlii.& seq. eo diligentem Lecto-
rem relegamus, ne hic, Tractatum de Conciliis transplatemus,
Imperator tamen licet non possit congregare Concilium, debet
nihilominus iuuare statum Ecclesiæ, tanq̄ amicus, frater, patro-
nus, debitorq; Ecclesiæ, dicit Bald. not.in.c. olim, de rescript. &
idem Card.in.d.Tractatu, d.lib.iii.artic.i.fac.clxiii. col.ii.con-
cludit Imperatorem posse congregare Concilium suadentibus
necessariis causis, et Papa, ac aliis ad quos spectat negligētibus,
Eo autem casu, quo Imperator potest congregare Conciliū con
tra Papam.utrum poterit cogere Prælatos ut uadant ad Conci-

lium,

lium. Idē Card. Iacob. ponit in. d. Trac. d. lib. iii. ad fi. fac. clxxx-iiii. col. i. post Alex. et Egid. in. c. hinc ēt. xvii. dist. ꝙ non, nisi ratione feudi secularis, non tamen contra statum, uel libertatem Ecclesię, post tex. not. in. c. aduersitas. §. cum uero. vii. q. i. Et alias Qui, et quo ordine Cōcilio interueniant, ponitur in Cōcilio To
6 let. iiii. Capit. iii. ii. Tomo, Concil. fol. ci. † Alias autem, an & quādo Principes Seculares, sint de Corpore Concilii, & ei intersint, Vltra prædicta late scribit idem Petr. de Monte, in. d. loco, iii. q. principali, uersic. iii. quero, quæ personæ sint de numero, & Corpore Concilii, per plures colū. & casus, usq; ad iiii. q. ibi uidendū est, & p pręallegatos Scribentes ultra eum in dictis locis post gl. not. & Doct. in. c. fin. de his quæ fiunt a Prælatis, & tradit Ioann. Echius in libro locorum communium aduersus Luteranos, in. ii. conclus. de Conciliis, in responsione ad secundum obiectum, ꝙ Laici possunt interesse Conciliis, ut Testes, ut Defensores, ut Consiliarii, ut Exequutores, tamē ꝙ a Christo nato nunq̄ habuerunt uocem diffinitiuam in Concilio, quod probat ibi in sequentibus late. Et de dictis limitationibus, seu declarationibus, de quibus supra, post Card. & Petr. de Monte, per Fely. etiam in. c. i. de Maioric. & Obedien. in uers. & dicta, col. fin. & in. c. querelam. de iureiur. col. fin. uersicu. & in casu necessitatis. & per d. c. nos. xcvi. dist. Mart. Laud. in Tractat. de princip. not.
7 cccclxxxi. Impator. † Et generaliter, si ille cuius inte. est, nō uult Iustitia uti, ab Imperatore Armis compelli potest, per. l. nullus. C. de Iude. secundum Bal. in. c. olim, de rescript. Et Gurcens. in d. xix. char. ii. col. in fine, & sequen. Et ut supra alias, de necessitate Imperatorem scilicet, non debere interesse Concilio, nisi quando tractaretur de Fide, qui distinguenda est potestas Laicalis, a Sacerdotali. Cardi. Iacobatius in suo Tractatu de Concilio nouiter impresso, lib. i. ad fi. col. pen. fac. lxxiii. per. d. ς. ubi nam, & . d. c. nos ac fidem. & . c. satis. xcvi. distinct. Et latius idem Card. lib. ii. artic. ii. fac. lxxxii. & seq. an sit necessario uocandus, & quando, & in quibus causis, late & notanter, & qđ licet communis habeat ꝙ non, etiam in cā Fidei, uel matrimonii; Et ꝙ nō iudicat, sed audit, tamen ipse dubitat, & ꝙ saltem Imperator debeat necessario uocari in causa Fidei, per. d. c. ubi nam. Et ꝙ habet uocem in Concilio, exinde ꝙ est electus, & confirmatus, post Alexandr. in. c. Canones. xv. distinct. & Card. in. c. licet. q. xxxv. de Elect. ꝙ Imperator est pars Concili, maxime ubi tractatur causa Fidei. Immo ꝙ & si Papa est de Hæresi suspectus, pōt ab

Imperatore exigere, ut indicet quid sentiat de fide. xxv. q. i. satagendum, & ꝗ ibi Archy. Declarans. d. Card. Iacob. ea uera quãdo In Concilio tractaretur aliquid quod tangeret Laicos quod posset de iure per Imperatorem expediri sine Concilio, puta in reformanda Ecclesia Vniuersali, etiam quo ad Laicos, sed ꝗ si causæ tractandę sint mere spirituales, uocari tantum, ut audiat, tractet, & consulat, & hoc in causa Fidei tantum, post Abb. in disput. Episcopus Parmensis, & Card. ubi supra. At in causis matrimonialibus inuitandos Laicos, etiam ut audiant tantum, & consulant, ut fuit in. c. cum ad sedem. xxxv. q. v. In aliis autem causis mere spiritualibus, ꝗ nõ sint uocandi, per. d. c. ubi nam. nisi ageretur de alicuius interesse, & in forma iudicii. post. c. nouit. de iudic. & Imol. in. c. fi. de his quę fiunt a Prælat. et ꝗ ita Mathes. intelligendus est, ubi ibi. Et ibi uidendũ est quomodo, et quando Laici Concilio intersint & qualiter. † Alias Moderni Mediolanenses in. l. inter claras. in uerbo nobis. C. de Summa Trinitate; scribunt per illum tex. ꝗ ad Imperatorem pertinet in Scismate procurare Concilium, quod uerum dicunt, ubi Pontifex esset ex magna causa suspectus, ut si ageret de eo exautorãdo alioquin spectet ad Pontificem. ut. xvii. distinctione. Et eo negligente ad Cardinales non suspectos eius labis. Decy. consil. cli. post Bald. et Card. Floren. Sed ꝗ ubi de hoc aliqua oriretur dubitatio, putant ob eius disceptationem Imperatorem forte adeundum. per l. ii. C. eod. de Sum. Trinit. et in. l. omni. C. de sacr. sanct. eccles. in
8 uerbo Antistitis. † Quibus autẽ uestibus debeat in Cõcilio uti Imperator, Card. Iacob. in. d. suo Tractatu de Concilio libro. i. articu. xii. fac. xxii. col. i. in princ. dicit se non reperire, sed ꝗ secundum ꝗ apparet in. iii. iiii. et. v. sessionibus Concil. Constant. sedebit in habitu Imperiali, prout et in Cerimoniali; in Rubrica de Sessionibus publicis. et idem in fine. d. libri primi. quomodo Imperator debeat in Concilio sedere, et in quo loco ꝗ iuxta Sedem Papæ, et a dextris &c. modo de quo ibi.

NONAGESIMA QVINTA QVAESTIO.

1 *An sicut appellari potest ad Papam hodie omisso medio, ita sit in Imperatore, ut ad eum omisso medio appellari possit.*

2 *Imperator ut Magnificus, & Gloriosus, sicut Aquila distribuit prædam suam.*

3 *Scholares an appellent ad Imperatorem omisso medio.*

1 NONAGESIMO QVINTO Quero, † an ficut appellari poteſt ad Papam hodie omiſſo medio, iuxta tex. in.c.ad Romanam.ii.q.vi.Abb.et alii in.c.inter cętera.de appel. & in.c.dilecti.lultimo,eodem titu.& ibi Decy.col.fin.in princi. iii.limitatione,& Spec.ubi infra.& Iaſ.Idem ſit in Imperatore, ut ad eū omiſſo medio poſſit appellari? Et breuiter omiſſis diſputationibus,Scribentes uidentur concludere, ꝙ ad Imperatorem non appelletur omiſſo medio,licet ſecus in Papa,per tex.in l.Imperatores.in princip.ff.de Appella.ita not.tradit Specul.in titul.de appell.in·§·nunc tractemus,in princip.dicens ſignanter, ꝙ licet ſit Dominus mundi, non tamen patitur in præiudicium Inferiorum Ordinariorum,& in damnum,& laborem ineſtimabilem litigatorum,ad ſe omiſſis mediis appellari,ꝙ ſi fiat remittit appellantem ad Iudicem competentem.d.l.Imperatores.i.reſponſo.Idem tenet Iaſ.in.l.qui Romæ.§.Seia.iiii.col. poſt prin. ff.de uerb.ob.poſt.Bal.not.in.d.c.dilecti,pen.col.in not.uerbis

2 de differentia prædicta inter Papam, & Imperatorem. † Et Imperator tanq̄ Magnificus,& Glorioſus(ſicut Aquila) diſtribuit prædam ſuam,& non curat in omnibus epulis os apponere, non ꝙ Imperator non poſſet procedere de Plenitudine poteſtatis, ſed quia non uult ꝑpter commodum Subditorum.facit.§.illo,in Auct.de appell.ibi gradatim,&.l.addictos,ante fin.C.de appel. Ibi non tam,& ibi Saly.notat.& cum Specul.d.loco notat,& tenet ſimpliciter Mart.Laud.not.ccxxxiiii.incip. licet Imperator. Idem Decy.ſimpliciter p.d.l.Imperatores,in. d.iii. limitatione.

3 † Fallit hęc concluſio in Scholaribus,quia ipſi appellant ad Imperatorem omiſſo medio,Bal.in Auct.habita.C.ne filius pro patre.vii.not.col.iiii.in princ.ſequitur Abb.in diſputatione ſua ultima incip.Gandulfus Clericus.fin.char.col.ii.in princip. uerſi. ſecundum dictum.&.D.Decy.cum eis in.d.iii.limitatione.& dicit.D.Abb.d.loco. ꝙ in Terris non recognoſcentibus Imperatorem,poterunt appellare ad Dominum,ſeu Dominos illius Ciuitatis,cum ibi ſint loco Imperatoris in illis locis, iuxta notata in.l.hoſtes,in fin.ff.de Captiuis,cum concordan.& cum.d.nota. Bald.pro Scholaribus,notat etiam ſimpliciter Mart.Lauden.in

4 Tractatu de Princip.not.ccccxxv.ad Principem. † Sed licet in Imperatore ita dicti Scribentes dicant,ut ſupra,in ſtricta diſputatione,forte tentari poſſet aliter, & ꝙ immo ſit idem in Imperatore,quod in Papa,quia in his quę ſcribētes ubi ſupra,dicunt, fallacia uidetur in arguendo,ut alias dicit glo.in.l. uendicatio.

ff.de rei uendica.& in.l.longe.ff.de diuers.& temp.praescri. nam s.dum ut supra,in Papa concludunt id,de Iure Canonico procedit,ut in allegatis Iuribus ad id,cōstat,& ex late dictis per Ias.
4 in.d.§.Seia.iii.col.Dum autem loquuntur,& diuersificant in Imperatore,fundant,& allegant.ll.Ciuiles,ut in. d,l. Imperatores. De quo non est dubium generaliter gradatim debere appellari, p Regulā.d.§.illo.&.l.i.§.deniq;.de app.c.si duobus.§.fi. extra de app.cū simi.Vndede Iure Canno.ēt in Imperatore forte idē posset disputādo saltē,teneri,qđ sit in Papa cū uideātur ęquiparari quoad effectum iurisdictionis in Regnis propriis quoad tempo ralia,argumento.c.solite,de Maiorita.& Obebiē.&.c.duo sunt. xcvi.dist.&.c.nos si incōpetēter.uers.sed notādū est.q, duę sunt personae,quibus Mundus iste regitur,cum simili.& dixi supra.q. xci.n.iii. Et rōnes in Imperatore alleg.p Spec.Bal.& Ias.ubi supra nō uidentur tutę.Cur.s.& eedem nō militent in Papa, & etiā fortius,unde cogitandum est de ista conclusione praedictorum, & diuersitate,data paritate Terminorum.

NONAGESIMA SEXTA QVAESTIO.

1 *De Statua Imperatoris,& eius priuilegio quale sit.*
2 *Statua Principis:& Aedes sacrae aequiparantur.*
Ecclesiarum Priuilegia pro his,qui ad eas confugiunt.
Fugitiuus non est,qui confugit ad Statuam Caesaris.
3 *Cardinalis Priuilegium in eum,qui ad mortem duceretur.*
Eucharistiae Sacramenti Priuilegium in Reos mortis,
4 *Statua Principis an id Priuilegium haberet.*
5 *Imago rei non propriae repraesentat proprium esse rei.*
6 *Nabuchdonosor Rex Statuam sibi erexit.*
7 *Sidrach,Misach,& Abdenego qui,& cur in Fornace.*
8 *Confugere ad Statuam Principis quando liceat,vel non.*
9 *Statuam,vel Imaginem Imperatoris offendens,vel vendens,Reus est.laesae Maiestatis.*
10 *Imaginem Dei percutiens idem.*
11 *Confugientibus etiam olim quaedam secura loca Iure quoq; Diuino.*
13 *Imaginem eius,qui fuit depictus ad infamiam,puta suspensus pedibus, corrumpentis*

pentis pœna. ut si fuisset proditor Principis.

14 *Statuam ponere Principi nemo cogitur etiam nec per Rempub.*

1 NONAGESIMO SEXTO Quero, † de Statua Imperatoris, & eius priuilegio, quale sit & tex. in. l. unica. C. de his qui ad stat. conf. dicit expresse, q qui ad Imperatoris Simulachra confugiunt, ab omni uiolentia, & metu, quę cupiũt uitare, debent esse tuti, & iure, & legibus, uendicantur, si cum cã faciunt. Si uero sine causa, ut inimicos infamarent, puniuntur, ut ibi tex. not. & Saly. & dicit ibi Paul. de Castr. in princip. q sicut olim fugientes ad Ecclesiam, erant tuti, ut ibi non possent capi, nec extrahi. ut. C. de his qui ad Eccle. conf. per totum. Ita & fugientes ad Statuam Principis, per illum tex. dummodo non fiat malitiose, nec causa alicui nocendi. Et pro dicta æquiparatione Paul. de Castr. facit. §. Nam Antoninus. Insti. de his qui sunt sui uel alien iur. Ibi qui ad Aedem Sacram, uel Statuam Principis confugiunt. & in. l. ii. ff. de his qui sunt sui uel alien. iur. (de Statua Principis not. Alex. in Rub. ff. de oper. noui nunc. col. iii. ad

2 finem. † Quæ æquiparatio si uera esset, generaliter de priuilegiis Ecclesiarum pro his qui ad eas confugiunt, est Titulus particularis. C. eod. per totum, & per Aret. in. §. fin. Insti. de his qui sunt sui uel alien. iur. super glos. in uerbo ad Aedem Sacram. & glo. & Doct. in. l. ii. C. de his qui ad Eccle. confugiunt, & Ange. Aret. in Tract. suo malefic. in glo. in uerbo fama pub. pręcedete uersic. iiii. quero. An ubilibet liceat capere Malefactorem, & in uerbo in scalis. S. Petroni. & in. §. nęq. in Auct. de mand. Princip. & Rom. not. consil. ccxxvii. Spectabilis; & consil. ccxxxiiii. aduertendum, post glo. sing. approbatam in. c. si. xvii. q. iiii. & c. fin. de immunit. Eccle. in. vi. Et tex. not. in. l. quis sit fugitiuus. §. apud Lab. dicit, q seruus, qui ad Statuam Cæsaris confugit non

3 est fugitiuus. ff. de edilit. edict. † Caderet & hic. q. an sicut Cardinalis in priuilegium habet, ut cum sit obuiam ei, qui ducitur ad mortem, eum liberet, uel si talis fugiat ad Sacerdotem portãtem Corpus Christi, liberetur. Ita si quis fugeret ad Imperatorẽ ipsum, uel Statuam eius, pariter liberaretur. De prædictis. s. de Cardinalibus, & Corpore Christi, Bal. & alii in. l. addictos, C. de appell. Mart. Laud. not. ccccclxxxiii. Cardinales & in Tract. de Cardinal. vii. col. q. pulchra. Veroneñ. c. autela. ii. in prin. Ias. in. l. i. in fine. C. ne liceat poten. Felyn. in. c. querenti. pen. col. de offi. Delega. Moder. Bononieñ. in not. cclxxiii. notissimum, col. fi. Ias. in. §. penales. Insti. de actio. pen. char. ii. col. in princ. uersic.

iii.& ultimo. Et in utroq; dicto pro communi, ibi late congerunt & testantur Moder. Hyspani, pen. char. ii. col. ad finem, reprobata glo. in. c. quesitum. xiii. q. ii. post Archi. ibi. & Abb. & Docto. in. c. sane, de Celebrat. Miss. & alias late ubi ibi, plenissime etiam cō-
4 probantes, & rationibus in contrarium respondendo, † An autem inq̄ hoc idem priuilegium sit in Statua Principis, in fugiente ad eam, prędicta arguunt q; sic, & sentire uidentur. d. Moderni in. d. pen. char. iii. col. ad fi: uersi. nam etiam confugientes ad Statuam. Sed ego puto hodie cogitandum omnino propter notata in. d. l. ii. C. de his qui ad Eccle. confug. precipue per. d. §. neq. in Auct. de manda. Princip. in fine, ibi deinde Templorum cautela non nocentibus, sed læsis datur, a lege, & non erit possibile utrumq; tueri, cautelā sacrorum locorum, & lędentem, & læsum. & argum. boni & not. tex. in. l. i. in fin. C. si aduers. uendit. ibi, neq; perfidię, neq; periurii me futurum Auctorem sperare tibi debuisti, iuncta regula, q; Reatus omnē honorem, & priuilegium excludit, Auct. qui in Prouincia. C. ubi de crimi. agi oportet, cum simil. supra. q. lxxxii. post principium, licet ibi in reatu priuilegiati loquatur
5 nos secus hic. † Item dato q; Imperator ipse uiuens, & animatus haberet idem priuilegium, quod Cardinalis, propter idemptitatem rationis, & maioritatem, in Statua tamen ipsa, secus uidetur dicendum, forte quia ei minus honoris debetur, q̄ ipsi Imperatori uiuenti, ut patet ex se, & in. l. ii. cum ibi notat. C. de Stat. et Imag. iunctis his. quæ supra diximus de adorando Principe. q.
6 lxiiii. plene allegando. † Nec mirum, quia Imago rei non repræsentat esse rei. not. tex. in. l. ii. & ibi Bal. C. de Iur. au. annul. c. per latum. &. c. Venerabiles, de consecr. distinct. iii. & text. not. in. l. unica. uers. tunc. C. ad. l. Viscel. et quæ habentur in. c. si Canonici, ad finem, de offi. ord. in. vi. cum gl. in uerbo indeuotionis, & facit regula aliud est esse tale. aliud haberi pro tali, uulg. Iuribus.
7 † Vnde cum in Veteri Testamento alias Nabuchdonosor Rex Regum, et Dominus Vniuersi, ut Daniel. ii. c. F. uoluit, q; Statuā Auream altitudinis cubitorum. lx. latitudinis. vi. omnes cadentes in Terrā adorarent prostrati cum eam dedicaret, quod cum non deceret noluerunt obseruare tres illi Sydrach, Misac, et Abdenego, Qui prius in Iudea, Ananias, Misael, & Azarias, nuncupabantur, Ideo in Fornace iniuste ignis ardentis positi fuerunt, ut legitur Daniel. iii. cap. in princip. licet ibi, ut Idolatriam euitarent, soliq; uero Deo gloria esset fuerit. Quapropter super hoc ultimo priuilegio Statuę Principis cogitandum relinquo, nihil

firmando

firmãdo pro nunc, precipue quia de consuetudine hoc admissum
in Statuis non uidetur, nec receptum. Et casu eueniente Seueri
8 Iudices, ut Greg. Magalottus, non obseruarẽt (ut puto.) † Bene
in. l. Senatusconsulto. ff. de iniuriis, & in. l. Capital um. §. ad Sta-
tuas. ff. de pœnis, not. legitur. ꝙ confugere ad Statuam, uel Ima-
ginem Principis, & Cæsaris, in iniuriam, uel inuidiam alterius,
prohibitum est, uel preferre, pœna cohertionis in publica Vin-
cula, nisi quis ex uinculis, uel custodia detentus a potetioribus,
9 ad tale presidinm contingat, ut. d. ll. † Item qui Statuas Impe-
ratoris, aut Cæsaris Imagines iam consecratas conflaueri, uel
consulto, lapide percusserit, aliudue simile admiserit, Reus est
læsæ Maiestatis, text. not. in. l. iiii. in fine, cum. ll. seq. ff. ad. l. Iul.
10 Maiestat. † Quod est argumẽtum contra eos, qui lacerarent, uel
percuterent Imaginem Christi, a fortiori ut eandem pœnam in-
currant, licet alias simpliciter Docto. dicant incurrere. l. Cornel.
de Sicar. ut per Bonon. in. l. ex Senatusconsulto. in princip. ff. de
Sicariis, post Ang. ibi. & Alex. consil, &. c. ii. § cæterum. de offic.
ordi. in. vi. sed pro nobis est. d. l. iiii. cum seq. iuncto tex. in auct.
ut non lux. contra nat. uersic. si enim contra homines. c. tua. ii. de
decim. in auct. de Monachis in princ. ibi quomodo non præuale-
bit. l. manicheos. C. de Hæretic. ibi nam. si in criminibus. c. de in-
11 diciis. iii. q. iii. cum simil. Romæ autem comburuntur. † Insuper
prædictis addendum est, ꝙ rationem etiam, & originem ex anti
quo ducere uñr pdicta priuilegia, & em Romulus & Remus Ro
ma condita, Asylum constituerunt, quo quisq; cõfugeret ab om-
ni noxa liber esset ut Ciuitatem replerent. Tradit Aug. lib. i. de
Ciuit. Dei. cap. xxxiiii. Eutropius lib. i. de Romulo, & ibi in gl.
& Liuius de Vrbis origine. & in iure nostro de Asylo, text. in. l.
quis sit fugitiuus § apud Lab. ff. de Edilit: Edict. ubi not. de cõ-
fugiente ad eum, ꝙ glo. uario modo exponit. Sic legitur de Ni-
no, Belo, Rege assiriorum, qui mortuo patre in solatium doloris
Imaginem patris sibi fecit, cui ob Reuerentiam idem concessit
priuilegium. Sicq; Populum auxit, ut esset Ciuitas itineris triũ
dierũ, ut i scholastica histo. patet in lib. Genes. cap. xxviii. & Ion.
iii. refert Io. Vgo in lib. quadruuii Ecclæ, ad Maxim. Regẽ, car.
12 xliiii. & seq. § crescit. † Sic etiam ex præcepto Dei in Veteri te-
stamento, alias erant constitutæ sex Vrbes ad inhabitandum in
Suburbanis, in quibus erat libertas, & refugiũ. In fugitiuorum
auxilia separatæ, ut in eis animam suam saluaret, & uitam, qui
nolens sanguinẽ fudisset, aut proximũ suum nescius occidisset,

Et ad unam earum fugeret, Nec ante biduum, uel triduum eius proabtus fuiffet inimicus, ut patet Exod. xxi. Nume. xxxv. Deu tor. xix. & Iof. xx. & fcribit etiam. d. Ioan. Vgo in. d. libr. char. 13 xlviii. & feq. §. licet etiam. † Item corrumpens Imaginem, quæ fuit depicta ad infamiam alicuius Proditoris, Principis, ut puta quia fufpenfus pedibus punitur in. ccccc. Aureis. Ita notat Mar. Laud. in Tract. De crimine læfæ Maieftatis. not. xxvi. corrum pens, allegat. l. fi quis id ꝙ, & ibi per Doct. ff. de iurifdict. omn. iudic. Sed hoc fapit priuilegium Principis. ut infra. q. cx. cafu. 14 ccciiii. † Non tamen quis cogitur ponere Statuam Principi, fi non promifit, etiam nec per Rempublicam eius. not. tex. in. l. to ties. §. fina. ff. de pollicita. quod notandum eft proqñ Decuriones locorum uellent cogere Conciues ad id, pro aliquo priuato in tereffe quandoq;.

NONAGESIMA SEPTIMA QVAESTIO.

1 *De poteftate Imperatoris & primo.*
2 *Imperator an fit Dominus particularium omnium.*
3 *Subditos quando vltra folitum grauare poffit Dominus.*

1 NONAGESIMO SEPTIMO Quero, † de poteftate Imperatoris, Ifta. q. ita pregnans eft, ut fi fpeciales potentias, & impotentias ordinate hic ponere uellemus, aliud opus de fe fola, requireret, quod cum nunc aggredi breuitate temporis nolimus, fat erit quibufdam tantum magis quotidianis, & utilibus tactis, reliqua huius farinæ, alio forfan tempore referuare latius explicanda. poft Bald. in. l. refcripta. C. de precib. Imp. offe. & And. Sicul. in cap. quo ad tranflationē. de off. de 2 leg. & infra. q. cx. & feq. † Hic ergo quero, an Imperator fit Dñs rerum particularium omnium, prout eft Dominus Vniuerfi, fm fupra uifa. q. lii. Et breuiter (omiffis difputationibus) communis eft conclufio ꝙ non, glo. Bart. & Scrib. in procemio. ff et in. c. quæ in ecclefiarum, de conftit. & iura probantia Imperatorem effe Dominum Mundi, intelliguntur refpectu iurifdictionis protectionis, & dominii, uniuerfaliter confiderati, nō autem refpectu rerum particularium. glo. & Scrib. in. l. bene a Zenone. C. de quadrien. præfcrip. & pro communi nouiffimi Taurinenf. tenent in. d. procemio. ff. iii. col. poft medium. & D. Ant. Rofell. ꝙ ita glof. & Doct. omnes tenent, precipue illa ratione, quia plures

plures eiusdem rei, domini insolidum esse non possunt, iur. uulga. in Tractatu de Conciliis, char. xlvii. ii. col. numer. xxxix. sub ✠ Papa etiam solus, uersic. sed ista uerba requirunt altiorem indaginem, cum uulgat. locis, & cum. d. glo. pro approbata in. d. l. bene a Zenone, notat Mar. Laud. in Tract. de Princip. not. xlvii. Princeps, & notab. lxxxviii. Princeps. Inferens q potest emere a Subditis suis. d. ratione, quia non est Dominus singulorum, Idē sentit not. ccci. sicut. idem Alex. consil. lxxvi. in causa, col. fin. ii. libro. cum concordant. quæ laboriosum esset potius, q̄ subtile transcribere, & cumulare, Canon. in. c. si diligenti; de præscript.

3 ✝ An autem & quando Vassalli, & Subditi, a Domino possint grauari, uel talleari ultra solitum, supra tetigi quæstione. lvii. ad finem.

NONAGESIMA OCTAVA QVAESTIO.

1 *An Imperator possit rem vnius auferre, & dare alteri.*

2 *Imperator ex causa rem propriam aufert.*

Iusta causa quæ.

3 *Legitimare Princeps an possit Spurium in præiudicium Agnatorum.*

Papa potest habilitare Fœminam ad feudum antiquum in præiudicium agnatorum.

4 *Imperator de plenitudine potestatis potest auferre nobis Dominium rei.*

5 *Fideicommissum an Imperator tollat, uel quomodo.*

Imperator quandoque in not. causa aufert ius tertii non restituto precio. i. patriam potestatem. & 7.

6 *Patria potestas est de Iure Ciuili.*

Iusta causa auferendi rem propriam quando dicatur.

Princeps aufert facile quæsita de Iure Ciuili.

8 *Princeps cum aufert alicui re propria, soluit eius precium. & quando non & 7.*

9 *Cessante causa ablationis res restitui debet Domino.*

7 *Intellectus. §. Filiusfam, Instit. quibus modis ius patr. potest solui.*

6 *Imperator, vel Princeps ex iusta causa, puta pro Pace habenda, vel pro bono publico, etiam contra proprium Contractum venit, in fine.*

1 NONAGESIMO OCTAVO Quero ✝ an Imperator possit rem unius auferre, & dare alteri, lata inda-

gatio est, & tractata per Scribentes, in procemio. ff. Et ordinarie per Canonistas, Fely. & alios in. d. c. quæ in ecclesiarũ. de cõstit. & in. l. fi. C. si cõtra ius uel utili. pub. uarias distinctiões, & capita facientes, & Nouissime per. D. Decy. consi. cclii. col. fi. & cclxix. iiii. col. & seq. & in fine, & cxcviii. ii. col. & cxci. ii. col. & in consil. ccix. ii. col. ad fi. & seq. Regulariter enim nõ potest sine causa ordinarie etiam nec utile dominium. Bar. in. l. ii. C. de fund. patro. libro. xi. Decy. consil. dxliiii. serenissimus, col. ii. ad fin. post Paul. de Castr. consilium ubi ibi. in not. q. ꝙ de causa ei non credatur etiam asserẽti ex certa scientia, uel de plenitudine potestadis, ubi agitur de interesse proprio, & facto alieno in crimine læ-
2 te. Maiesta. ut ibi, not. & col. seq. ad finem. † Et ex causa omnes conueniunt, posse, ut late nouissime per. D. Decy. consil. cclxxi. iii. col. in princi. Et ibi quando iusta causa dicatur, & idem seq. allegationibus ad. d. consilium, col. fi. & quæ notanter alias cons. cccciii. quod est primum consilium in. iii. Volu. col. iiii. in princ. & in consil. ccccx. ii. col. ante finem. & penultima. & in. d. consilio cclxix. iiii. col. Et in consil. dlxxxviii. uiso puncto, col. i. ꝙ cum causa omnes de plano fatentur, & nullus contradicit. & bon. tex. in. l. fin. ff. ut in poss. legat. cum glo. penult. secundum unum intellectum, Et ꝙ non sine iusta causa, Martin. Laud. in Tract. de Princip. not. xlvii. Princeps, & not. lxxvii. Princeps. Sed latius dicendum est, ut per Scrib. d. locis, & infra. & idem Decy. consi.
3 ccccxcviii. uiso, col. pen. lib. iii. in not. q. ꝙ † Papa possit Fœminam habilitare ad feudum et antiquum, in præiudicium Agnatorum si uult. † Et an & quãdo Princeps possit legitimare Spurium in præiudicium Agnatorum, & aliorum, quibus sit delata hæreditas, nouissime per. D. Decy. consil. ccclvii. in casu, ii. col. post medium. & cccxliii. ii. col. & consil. ccxc. v. col. ad finem. & ccccxxv. iii. col. in princip. & in. d. consil. cclxiv. v. col. in princip. late & plene. & in. d. consil. ccccxcviii. col. penult. uersic. & etiam.
4 & ibidem. Et in. d. consil. cclxix. & † ibi. iiii. col. plus dicit, late cumulando, ꝙ Imperator de plenitudine potestatis, auferre potest nobis Dominium. Nulla etiam causa subsistente, & qui contrarium dicunt mentiuntur, post Ang. in. litem si uerberatum. §. i. ff. de rei uendic. & alibi & Andr. Sicul. Alb. Paul. de Castro. & Bal. ubi ibi. Et ꝙ tali casu est prærogatiua Supremi Principis, quando fit sine causa, ut & dicam infra. q. cx. casu. xvi. & ccxcix. Plenitudinem ptãtis uidetur uei posse ualide, quando cũ causa, & cognitione procedit, ut infra dixi, q. ex. casu. vii. alias parũ

operantur,

operatur, ut ibi dico. Et idem quod supra primo, Decy. consilio cxci. ii. col. cum Angel. ubi supra. & consilio. cxcviii. ii. col. Et in consil. dlxxxviii. ulto puncto, col. i. post Ang. Andr. Sicul. Alb. & Paul. de Cast. & in. c. quæ in ecclesiarum. supra alleg. x. col. ad fin, uersi. resoluendo primo. & idẽ Decy. consi. dxix. uisis his, col.
5 fi. in princi. Dicit, † ꝙ pro resolutione contrariorum, etiam Consiliorum suorum in materia, an Fideicommissum possit tolli, qđ ex causa fieri potest, alias non, & causa sit ubi agitur de publica utilitate, ut est causa dotis, & precipue Spes fideicommissi querendi &c. Et idem in consil. dlvii. accurate, col. ii: tenet iuri fideicommissi non posse per Principem derogari sine causa, in not. q. an legitimatus excludat substitutũ, quando legitimatio est post mortem testatoris: quia esset tollere Ius Gentium, cum testamẽtum in substantia eius iuris sit, subscribens, Norma not. Deto. & alii, per. l. si testamentum, C. de testamẽ. & dixi infra. q. cxi. casu xxviii. Et quia ut dixi, de hac materia, & q. ordinarie late examinando scribunt Doct. in præallegatis locis, eó Diligentem Lectorem eueniente casu, relegamus, ne uideamus ex aliorum Libris, Libellum texere. Et Principem posse, & psonas, & res Subditorum auferre, etiam Iure Diuino, patet in Libro uitæ. i. Reg. Capit. viii. ibi, hoc erit Ius Regis, quem pro not. & signando, ut ponat Iura Regalia, notat Bald. in. l. i. in fine. C. de hæredit. uendit. sed posset ille tex. euitari. s. ut prædicat iniusta fienda, non ꝙ posset licite, ut ibi patet. Vnum tamen in hac materia notandum
5 est ultra omnes Scribentes (quos uiderim) † ꝙ licet uis aliqua sit, An princeps possit tertio præiudicare sine causa, & iuri alterius detrahere, maxime non restituto precio, & extimatione iuris, quod aufert, ut in supradictis locis constat, cum seq. limitatione. In materia tamen liberandi aliquem a patria potestate, quando eum in Patricium suum eligit Imperator, facit hanc notabilem consequentiam in. §. filiussa. Institut. quibus mod. ius patr. pot. sol. & in. l. fin. C. de Consul. lib. xii. Quis enim patiatur patrem quidem posse per emancipationis modum, potestatis suę nexibus filium liberare? Imperatoriam autem Celsitudinem nõ ualere, eum quem sibi Princeps eligit patrem, ab aliena eximere potestate? Nec tamen ibi dicitur, ꝙ aliquid in recompẽsationem illi patri electi det Princeps, & tamẽ eum priuat re inextimabili, quæ est patria potestas. l. filiusfam. §. secundum. ff. de leg. i. gl. in l. mater. §. i. ff. si quis ommiss. caus. testam. cum concord. Nisi re-
6 spondeas, uel ꝙ id non mirum, † quia potestas patria est de Iure

Ciuili.l.iii.ff.de his qui sunt sui uel alie.iur.& §.ius autem.Inst. de patr.potest.not.tex.in.l.cum ratio,in princip.ff.de bon.damnat.Moder.de Monteferrato in.l.Gallus.in.§. & quid si tantum post princip.ff.de liber.& posthu. Et quæ sunt de Iure Ciuili, á Principe etiam sine causa,uidentur tolli posse,ut per Scriben. in supra citatis locis,& nouissime.D.Decy. late pro firma conclusione in.d.c.quæ in ecclesiarum,col.xii.ante finem.& seq.v.casu: et alias arguendo tradit consil.dlvii. accurate. col. i.ad fin.post Bal.Paul.et Ang.et.dlxxxviii.uiso.col.iii.ii.dubio.In dominio feudi,et utili in not.questione, de qua infra dixi.Vel cum quis eligitur á Principe in Patritium,ut.d.ll.satis causa adest. Quo casu omnes tenent posse Principem iure suo aliquem priuare: ut supra allegatum fuit,Et causa iusta dicitur, quando respicit publicam utilitatem,ut notat Bar.in.l.quæcũqꝫ in fine.C.de iure Fisci.lib.x.not.Bal.in.l.rescripta.col.fin.C.de precib.Imper.off. cum similib.ut post Alex.scribit.D.Decy.consil.supra alleg.cclxxi.in casu.iii.col.in princ.et.dxix.col.fin.&.dlxxxviii.col.iii. ad fi.uiso.Quę publica utilitas in casu nostro,tunc satis esse uidetur,cum de consilio Principis agitur, á quo uniuersus regitur,& gubernatur secundum supra late scripta.vi.q. Et pro bono publico,& pro Pace habenda,potest etiam contra proprium Contractum,ut late in notab.q.decis.Neap.ccclxi.ii.col.Monasterium,num.iii.& seq.et.nu.vi.post Bal.in.l.fina.ff.de Senat.et in.l.penult.C.de donat.inter uir.et uxor.Bonon.not.dxxxi.utilitas,in fi.declarantes in Subdito,secus in non Subdito. Etiam pro remuneratione alicuius.Decy.d.consil. dlxxxviii. col.iii.& seq.in not.q.priuilegii concessi de testando de feudo in præiudicium agnatorum,ob grata seruitia,alicuius,ac syncerarn fidem.

7 †Restat tamen quantum ad.d.§.filiussa.cum similibus,aliqualis difficultas,quia etiam quando ex causa,quæ culpam uel delictũ eius,qui sua re priuatur, non habet,Princeps aliquem priuat re sua,precium soluitur illi. ut infra mox dicemus, et tamen in.d. §.filiussamil.de recompensatione nullum uerbum. Nisi dicamus quia patria potestas est inextimabilis.d.§.secundum,uel q̃ satis recompensat pater ex honore filii supremo patriciatus,iuribus uulg. Vel forte dat aliquid princeps patri eius quem elegit,licet in dictis iuribus non aperiatur,cogitabitis.argu.l.ii. C. quibus ex cau.serui.et quod in fin.notat.Bal.et quæ infra statim dicam.

8 † Prædicta conclusio q̃ Princeps aufert quãdoqꝫ uni rem suam, et dat alteri,inter cæteras declarationes habet,ut.l.in recompensationem

sationem soluat eius precium illi, cuius Dominiũ rei aufertur. d.l.ii.et ibi Bal.C.ex quibus cau.serui. l. uenditor. §. si constat. ff.comm.predio.D.Decy.late in.d.c.quæ in ecclesiarum.ix.col. ante fi.uersic.et ista conclusio.et per.d.l.ii.glo.not.in. l. si locus. ff.quemadmodum seruit.amit.et late.d. Decy.in consil. ccclvii. iii.col.ante xnem post Bal.Archyd.Ang.Felyn.et.d.l.ii. et bonus tex.in.l.si postulauerit.§.iubet,in uerbo publicos.cum glos. ff.de adult.et.d.Decy.in.c.i.col.xxviii.post medium de probat. in Regula id quod nostrum.ii.col.in princip.ff.de reg.iur.et nouissime in not.decis.congerunt Bononień.not.dcxxxiiii. Credo te scire,ad finem, & per Fely.in.c.omnes,pen.col.i.distinct. post ll. Ang.Bal.& glo.late,& not.Et hanc limitationem declara, ut per. D.Decy.not.ulterius,in dicto capi. quæ in ecclesiarum. col. ix.ad fi.licet ita plene prędicta nõ allegauerit. Et precipue not. declara id uerum.l.ꝗ recompensatio debet fieri illis, quibus uoluit princeps præiudicare,scilicet quando alicui particulari specialiter ius suum tollitur, secus est si generaliter factum sit per uiam Legis,quia tunc restauratio non requiritur, ita tradit not. Decy.consil.dxx.col.pen.in causa lib.iii.post Alexan. consi.ubi ibi.& Bart.in.l.toties.ff.de pollicita.in not.q. Absolutionis factæ á Dominio Florentino,cũ Ciuitate Pistorii,ab omnibus furtis,rapinis &c.ut etiam ius partis priuatũ Ciuile, remissum censeatur,p plura de quibus ibi,nec restauratio aliqua á Fisco fienda sit,quod est notab.& utile dictum,& sequuntur Moder. Hispa.nouissime in Commentar.super Regula Cancella.in Regula de non tollen.ius quesitum.q.xv.licet solum cons. Alex. citent.

9 † Item si Princeps ex causa aufert rem priuato, ea cessante debet illam illi priuato restituere,ita not.tradit Inno.in.c. quia plerisꝗ,de immunit.Eccle.Anton.de But.& Imol.in.c.quæ in ecclesiarum.de constit.& ibi Fely.xix.col.facit tex.in.c. Suggestum. de decim.& tradit Rot.Neap.in not.q. decis. ccclxi. Menasterium,col.vi.post consilium Mars.Sozi.ubi ibi,& facit. text. not. in.l.ex facto,uersicu.nam & si.in ratione sui.ff. de uulg. De quo tamen dic,ut per Decy.consil.cclxii.col.fin.in princ. & in fin.ad declarationem.not.d.c.Sugestgum.

NONAGESIMA NONA QVAESTIO.

1 *An Imperator se intromittat in electione Papæ.*

2 *Electio Papæ olim vario modo obseruata.*

3 *Papæ Electio quibus hodie spectet.*
4 *Papæ Electio cur mutata.*
5 *Imperator quando iurisdictionem habeat in eligentes.*
6 *Imperator olim Papam confirmabat, Cur hodie totum è contra.*
7 *Imperator habet iurisdictionem in inclusione eligentum Pontificem.*
8 *Imperator interuenit, cum Electores Episcopi non concordant.*

1 NONAGESIMO NONO Quęro, † an Imperator se intromittat in Electione Papæ. Ad quod respondetur, ꝙ olim priscis Temporibus, uario modo fuit obseruata Electio, ut late refertur in libro.i.Sacr.Ceremo, Capit. ii. Spectauit enim quãdoq; ei tale ius.ut ibi scribitur, & patet ex.c. Adrianus. &.c.seq.lxiii.dist. & ex.c.si duo.lxxix.distinct.&.c.cum longe.§.Electiones.lxiii.dist.&.c.Agatho.Card. Iacobat. tangit in Tractatu de Concilio, lib.ii.articulo.ii.fac.lxxviii.col.i. ad fin. Et Ioannes Vgo in dicto libr. Quadruuii, char.xxix.& seq.§.sed &.Scribens de Ottone.i.iii.& Henrico.iii.qui super Papatibus se intromiserunt, deponendo, restituendo, ac intrudendo diuersos, ut ibi clare est legere, & ꝙ renunciauerunt pio mentis affe-
2 ctu, ut ibi late.lxii.dist.§.uerum. Et late.d.Ant.Rosell.† etiã ordinate refert in Tractatu de potestate Imperator. & Papæ.xxii. char.iii.col.in princip.sub.§.Aliquando autem Seculares Pincipes. Et idem per Gurcen.Episcopum.in.d.suo Opusculo de Coronat.char.xxii.& seq.sub.§.hęc ideo, Subdens ꝙ Adrianus primus, Anno Salutis. DCCC. XCV. tanti Animi fuit, ut Initio Pontificatus sui, ad Senatum, Populumq; Romanum retulerit, ne in creãdo Pontifice, Imperatoris Auctoritas expectaretur, utq; libera essent Cleri, Populiq; suffragia, sed ꝙ huic ędicto minimum fuit obtemperatum, permansitq; uetus illa consuetudo Pontificis ab Imperatore confirmandi, secundum attestationem Platinæ in uita Greg.ix.qui præfuit Pontif. Ann. X. M.L. XXII. Demum Idem Gurcens in seq.§.quid iam.char.xxiii, ponit unde uenerit, ut mutato Vetere Instituto. Imperator hodie confirmetur á Pontifice. Tres rationes assignãs, uoluntatis propriæ, abusus, et rationis cessantis, & causæ, post Baldũ. not. in.c. olim, de rescrip.& per Aug.de Anch.de ratione etiam, ubi infra. Et alias Papa in.l.inter claras, ad finem.C.de Episco. & Cleric. dum obsecrat ibi Imperatorem, Alci.ibi.aduertens cur imploret,
3 ubi imperare potest. dicit id olim fuisse. † Et sic quicquid olim fuerit, hodie clarissimum est Electionem Romani Pontificis per

Sacrum

Sacrum solum Senatum.S.R.E.Cardinalium peragēdam esse, ut per Scribentes in supra citatis locis. Fuit enim id de Imperatoribus immutatū, ut in.c.i.& in.c.Valentinianus.&.c.omnis.c. non licet.&.c.cum Adrianus.& in.c.ego Ludouicus.&.c. Constitutio.lxiii.distinct.& facit Regula.c.Imperium.x.distinct.& quæ late in.c.conuenior.xxiii.q. ultima, precipue in princip. & c.cum ad uerum,xcvi.distin.in sui ratione. Ad Cardinales ergo spectat hodie,ut in.c.in nomine Domini.xxiii. distin.c. licet, de election.&.c.ubi periculum.libro.vi.Card.Alex.in.c.in nomine Domini.xxiii.distinct,col.v.post tex.ibi,qui reseruabat honorē Imperatori in Electione Papæ. Et scribit Aug.de Ancho.in suo
4 Tractat.de potest.Papæ.q.ii.articu.vii. † Et ibi de ratione mutationis huius,notanter & iustificate,& in.d.c.ii.in d.libro.Sacra.Cerim.primo.& idem de hac exclusione Imperatoris hodie notat Mart.Laud.in Tracta.de Principibus.not.iii.licet. † Di-
5 cit tamē bene Aug.d.loco,† ꝙ Imperator habet iurisdictionem in eligentium inclusione,ut faciat obseruari in Electione Papæ, omnia quæ ponuntur in.d.c.ubi periculum,de Election.libr.vi. & ego do bonum tex.in.c.inter nos,lxiii.dist.ubi scribens, Leo IIII. Imperatoribus, Loth. & Ludouico, dicit. Inter nos,& uos pactum est,& confirmatum, ꝙ Electio,& Consecratio futuri Romani Pontificis,non nisi iuste,& canonice fieri debeat. Alias autem nulli Laico licet decernere de Electione Summi Pontificis,uel de rebus ecclesiasticis Authoritate propria,immo omnia infecta sunt,nisi subscriptione Romani Pontificis fuerint roborata.xcvii.distinct.§.i.& per totam, & distinct. xcvi. pariter per
6 totam. † Sic cum discordia est in Electionibus Episcoporum, Imperator se intromittit,ne discordia eligentium,Ecclesia desoletur.ut fecit Valentinianus,cum Ecclesia Mediolanensis Pastore careret,scribendo Suffraganeis.d.c, Valentinianus, & extra de iudic.c.nouit.§.non igitur.& notat Ioan.Vgo in. d. loco,sub Cap.de Autho.episcopi,& eius Electione,in fine.

CENTESIMA QVAESTIO.

1 *An Imperator habeat ius conferendi beneficia, vel dignitatem ecclesiasticam, aut super his aliquid disponendi.*

2 *Episcopi, & Archiepiscopi Electio etiam in Imperiali Vrbe, cui competat, non Imperatori.*

3 Beneficium, vel dignitatem de manu Laici nullus capere poteſt.
4 Beneficium regulariter confert Epiſcopus.
Papa ſolus creat Prælatos.
5 Imperator nihil poteſt in præiudicium iuriſdictionis Papæ.
7 Imperatores olim, eligebant Eccleſiaſticas Perſonas.
8 Imperator nec aliquis alius Princeps Secularis iure communi poteſt beneficia cõferre, nec Rex. & nu. 12.
9 Reges an poſſint Beneficia Eccleſiaſtica ex longiſſima conſuetudine conferendi, ius acquirere.
10 Laici an poſſint ius conferendi præſcribere.
11 Et ex tanti temporis curſu, cuius initij memoria in contrarium non exiſtat.
12 Laici ſpiritualia poſſidere non poſſunt.
13 Laici an ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ poſſint conferre bñficia, vel eligere. & 17.
14 Imperatoris priuilegium in Alemania, & in qualibet Eccleſia vt poſſit facere vnum recipi.
15 Hiſpaniæ Regis, in Hiſpaniæ Eccleſiis priuilegium.
16 Papa conferendi Beneficia Laicis dare ius poteſt, & ea quæ ſunt iuriſdictionis non quæ ſunt ordinis. &. 18.
17 Mulieri, an ius conferendi Beneficium dari poſſit.
18 Hiſpaniæ Regis, priuilegium de naturalitate.
19 Regis Franciæ priuilegium.
20 Reges, & Duces Patroni ſunt in Epiſcopatibus exiſtentibus in Regno eorum.
28 Papa hodie quaſi cogitur dare priuilegia in ſpiritualibus, & Beneficijs; Principibus, & opprimitur ab eis, contra ius.
Rex Anglorũ, & Rex Franciæ, conferunt prebendas in Regnis ſuis. &. 27.
21 Rex Franciæ, Rex Nauarræ, & Reginæ, habent priuilegium nominandi.
22 Imperator: & Principes Summi, ceſſantibus omnibus comminationibus, & violentijs, poſſunt uti precibus benignis, atq; beneuolis, pro perſonis benemeritis, vt Beneficia habeant.
23 Princeps quilibet, in Regno ſuo poteſt impedire, ne Criminoſi in Regno ſuo Prælaturam habeant.
24 Imperatori non datur collatio, ſed facultas faciendi recipi. & num. 15.
25 Priuilegia Regis Angliæ.

Regis

1 CENTESIMO Quero, † an Imperator habeat Ius conferendi Beneficia, uel dignitatem Ecclesiasticam, aut super his aliquid disponendi, Iure Communi uidetur q̃ nõ. Cũ ex his quæ dicta fuerunt supra. q. xxix. cum scilicet, non esse in sacris ordinibus, tum ex ratione. c. cum ad uerum. xcvi. distinct. in fi. loquendo de Imperatore ibi, ne ille rebus Diuinis præsidere uideretur, qui esset secularibus negociis implicitus, &. c. conuenior, in princip. xxiii. q. ultima, Ibi. Verum ea quę Diuina sunt, Imperatoriæ Potestati non sunt subiecta. & cap. duo sunt. &. c. si Imperator, in fine. xcvi. dist. ubi tex. clarus, ad Sacerdotes enim Deus uoluit, que Ecclesiæ disponenda sunt pertinere, non ad Seculi potestates &c. Et ibi non á. ll. publicis, non á potestatibus Sæculi, sed á Pontificibus, & Sacerdotibus Omnipotens Deus Christianæ Religionis Clericos, & Sacerdotes uoluit ordinari, & discuti. Vnde & Imperatores Christiani, subdere debent exequutiones suas Ecclesiasticis Præsulibus, non præferre. et facit c. dudum. extra de Decim. ubi est, qd' nec Rex, decimas conce-
2 dere potest. † Et ipsemet Imperator in Auct. de Ecclesiasticis. Tit. in princ. etiam in sua Iustiniana patria, & noua Roma tunc Sede Imperii Constantinopoli, declarat ab eius Archiepiscopo, Episcopos Prouinciarum de quibus ibi, ordinari, & ipsum Archiepiscopum in proprio Concilio. & in Auct. de Sanctiss. Episcopis, in princ. declarat, Episcopos ordinari per Clericos, & Primates Ciuitatis, cuius est futurus Episcopus. & ibi gl. not. dicit s. Ecclesiasticos, quia Laici nõ debent eligere, sed facta electione consentire, ut ibi, & sic ad Imperatorem non spectat, nec ipse uult, licet alias dicat in finali consti. C. de relig. & sump. fu. ante finem. Non enim solum Bella ordinauimus, sed & res sacras.
3 † Et facit Regula generalis, quia nullus de manu Laici Beneficium, uel dignitatem Ecclesiasticam capere potest, nec Episcopatum, nec Abbatiam, nec aliquam aliam Ecclesiam, uel inferiorem ecclesiasticam dignitatẽ, ut in. c. si quis, cum multis seq. xvi.

q.vii. Et precipue in.§.fi.d.c.ſi quis. Ibi, ſi quis Imperatorum, Re-
gum, Ducum, &c. ſub pœna interdictionis Eccleſiæ, & ibi inue-
ſtituram Epiſcopatus, uel alicuius Eccleſiaſticæ dignitatis, dare
pſumpſerit. & in.c.nullus Laicorũ, eadem cauſa.&.q.&.c.ſi quis
Principum. Ibi, ut Sacrilegus iudicetur, & notatur in, c.i.de reg.
iur.in.vi.in glo.fin.per.d.c.nullus. Et de pœna Clericorum reci-
piétium, Epiſcopatus, Abb.uel alia bñficia Eccleſiaſtica de ma-
nu Regum, uel principum, poſt.d.iura. Anton. Sicul. in Tractat.
4 de poteſt. Reg.q.lv. † Regulariter enim Beneficia, Epiſcopus
confert.c.nullus omnino.&.c.omnes.xvi.q.vii.c. cum ex iniun-
cto, in fine, de Heret.c.conquerente, de offi. Ordina. cum ſimili.
Et Aug. de Anch. in Tractatu de poteſtate Papę.q.lxxi.articu.
iiii.tenet ad Papam ſolum ſpectare ordinationem Prælatorum,
per.c.Cleros.xxi.diſtinct.quo ad decem caſus, ſeu capita, ut ibi
5 per eum late, & not. † Et Imperator nihil poteſt in præiuditiũ
iuriſdictionis Papæ, & Eccleſię.d.c.cum ad uerum. xcvi. diſtin.
c.nouit.de iudic.c.ſolitę, De Maiorit. & Obedien.cum ſimili. D.
Decy.in.c.quæ in Eccleſiarum.viii.col.ad fin.uerſicu.iii.& ulti.
de conſtitutio. & per Signor.conſilio.ccxviii. quidam.iii.col.in
princip.poſt tex.in Auct.quomodo oport. Epiſcop.in principio.
6 † Item facit, quia Laici nullo modo poſſunt Eccleſiaſtica nego-
cia tractare, c.ii.de iud.c.quanto, eod.titul.c. Bene quidem.xcvi.
diſtinct.c.Imperium.x.diſt. Nec poſſunt habere ius eligendi in
Beneficiis Eccleſiaſticis, niſi ei ſpecialiter fuerit conceſſum. c,
cũ Terra.c.ſacroſancta.c.ꝙ ſicut.&.c.quiſquis, de elect. cũ ſimi.
& p.d.c.cũ terra, Ro.no.cclxxxvi.c.cũ terra. & Imp.laicus ur̃. ut
7 ſupra uidimus.q.xxix.ergo &c.nõ obſt. unctione eius. † Vnde
Mar. Lau.in terminis, not.cclxii. Imperatores, in Trac.de Princi-
pibus, dicit ſimplr, ꝙ Imperatores olim eligebant Eccleſiaſticas
pſonas, uice Papæ. Sed hodie ſecus, alleg. Io. Andr.in.c. ꝙ ſicut,
de elect. Idem repetit ad literã not.dxviii. Imperatores. Et gene-
raliter Imperatorem in Eccleſiis poteſtatem non habere, per. d.
c.bene quidem. xcvi.diſtinct.cum ſimil.notat Alex. in.l. etiam.
8 iii.col.in princ.ff.ſolut.matrimonio. † Veritas uidetur, ꝙ nec
Imperator, nec aliquis alius Princeps Secularis Iure Communi
poteſt beneficia conferre, uel in illis habere ius eligendi. ita ſen-
tit Petr. de Monte, licet in paucis uerbis, in Tract. de Monarch.
9 uerſus finem.iiii.q.principali poſt princip. † Subdens, ꝙ putat
Reges, non poſſe ex longiſſima etiam conſuetudine acquirere
ius conferendi Beneficia Eccleſiaſtica, per.c.maſſana.&.c.ſacro-
ſancta,

sancta, de election. quia non subsunt iurisdictioni Imperatoris, per text. in Auct. ut Eccl. Ro. &. C. de Episc. & Cler. l. omnes. & l. cum clericis. & not. per Inno. De Maiorit. & obedien. c. ii. haec ille. Et addo, quod Moder. Io. de Selua, Galli in Tracta. de benefi- cio. ii. parte. xix. q. in fine, dicunt, quod Ioan. Andr. & Domi. in. c. ii.
10 de praeben. in. vi. tenent, † quod Laici non possunt praescribere ius conferendi, declarando not. quod habeat locum in meris Laicis, se- cus in Laicis Couersis, ut ibi late per eos pro communi. Et ad- do per Dominum Decy. consil. cxxxiiii. uiso. ii. col. & sequenti. ubi post Ioan. And. & Doct. in. d. c. ii. & tex. & Doct. in. d. c. mas
11 sana, & alibi. electionē. s. nullo modo cadere in Laicos, † & con- suetudinem in contrariū non ualere, etiam si tanti temporis esset cuius Initii memoria &c. post not. d. Io. And. & Abb. in. d. locis, & alibi. Et ad idem facit, quia cum Laici sint incapaces regula-
12 riter Beneficiorum conferendorum, ut supra diximus, † quando praescribēs est incapax nō operatur etiā, nec cursus tanti tempo- ris, cuius initii memoria non constet, & ita limitatur not regula c. super quibusdam. §. praeterea, de uerb. sign. ut fuit singul. d. Io. Mon. in. d. c. ii. cum quo Abb. Anto. Bal. Io. de Anan. Domin. & Fely. ubi late pro not. congerunt. & tenent Bononieñ. in notab. lxxx. tu habes. &. d. Moderni in. d. Tract. de benefi. d. ii. parte. q. xxiii. v. col. post princip. & quae. d. Decy. in supra allegato consi. cxxxiiii. ii. col. ante fi. Quicquid tamen sit in praescriptione, illud certum uidetur Iure Cōmuni regulariter Imperatorem, uel aliū Principem Secularē, non posse Beneficia conferre, nec super illis aliquid disponere, ut nouissime hanc questionē determinant (li- cet supra prius per nos allegata ita non deducant) d. Moderni, in. d Tractatu de Beneficio. ii. parte. q. xxiii. Vbi licet prius pro parte affirmatiua. xiii. argumenta faciant pro Principibus Secu laribus, & Rege etiam Franciae, & Imperatore, tandem negatiue concludūt per tex. in. c. quod sicut. &. c cum Terra. c. quisquis. &. c. massana, de election, &. c. cum inter uniuersas, eod. titulo, &. c. ex eo. eod. titu. in. vi. † Et ratio sit, quia spiritualia non possunt á
13 Laicis possideri. c. causam, de praescrip. facit. c. fin. de rebus eccl. non alien. &. c. bene quidem. xcvi. distin. &. c. peruenit. xcv. dist. &. c. Imperium. x. distinct. & latissime hanc negatiuam resolutio nem comprobāt pariter. xiii. fundamētis notabiliter plenissime d. Moder. d. loco, ubi uidendum. † Limitando primo, nisi a Se-
14 de Apostolica sint Laici isti priuilegiati, ut possint conferre, uel eligere, quia tunc possunt, sic locum habet Cap. dilectus. iii. de

præben.c.cum inter.de consuetu.glo.in.c.Imperium.x.distinct. & in summa.xvi.q.vii.prout multi habent Reges,ut late prędicti Moderni.d.loco per plures col.in.d.xxiii.q.& Moderni in Tra
15 ctatu de bneficio.iiii.parte.q.viii.casu.xxvii. † Et Specula. in titulo de pręben.in.§.restat.col.fin.uersi.item not.Dixit ꝙ Imperator habet priuilegium,quod ipse uidit Bullatum,ꝙ in qualibet Ecclesia Alemaniæ possit facere unum recipi,& refert Petr. in.d.iiii.q.in principio,& Rota,decisio.dcccxli. utrum ualeat in princi.in antiquis,dicens,ꝙ etiam de consuetudine Ecclesiæ,ad aliquos Reges spectat ius conferendi præbendas,post Specula. ubi ibi.& Archi.in.c.ii.penult.glo.de præbend.repetita in decisionibus Bissign.iii.decis.de cousuet.Et Ioan.Ferald.in Tract. de iuribus,& priuileg.Regni Francorũ.iiii.uolu. Tractat.viii. Iure.dicit contra Bald.& Specul.Imperatorem non habere facultatem conferendi,sed tñ faciendi recipi,& ꝙ uocantur primariæ preces Imperiales,& ꝙ magna est differentia inter conferre,uel facere recipi,post Ioan.And.in addition.ad Specul. in titulo de præbend.&.c.Imp rium.x.distin.& infra hac.q.nume.
16 xxiiii.Nam non uidetur contra Specul.sed secum. † Sic Rex Hispaniæ,ex promissione etiam contracta,totius Hispaniarum Ecclesię decedẽtibus Episcopis uidetur Successores nominare, qui si digni esse probantur,in prędecessorum sedibus pręficiuntur,c.cum longe.lxiii.distinct.& ibi gl.dicit,ꝙ nihil hodie subtrahit Regi Hispanię,quia sicut prius eligebat,& denominabat, ita etiam modo,ut referunt dicti Moder. in dicto Tractatu de benefic.d.xxiii.q.ix.col.post princi.Et dicit Idem Ioan. Ferald. d.loco.ix,iure,ꝙ.d.c.cum longe,habet locum ex participatione iuris Caroli Magni,qui Hispanos uicit,& rexit,ut ibi per eum, & in Rege Hisp.notat. Anton.Sicul.in Tract.de potestat.Reg. q.lv.in fine.Sed quia hæc priuilegia in facto consistunt,quãtum de eis,constabit,cum eis tenendum erit, non aliter &c. Iuribus
17 uulg.non enim præsumuntur. † Nec est dubitandum Papam posse tale priuilegium concedere,ut per Petrum,d.loco, & Modernos in.d.xxiii.q.ii.col.ad finẽ. & supra dixi, &.iiii.col.ante finem.i.limitatione.Et latius ꝙ Papa potestatem conferendi beneficia Laico committere potest,ultra glos.supra allegatas,Bal. Anch.Rom.Ioan.And.& Doct.ubi.D.Decy.in.c.ii.de iudi. vii.
18 col.post princ. † Et ea quæ scilicet sint iurisdictionis, secus si ordinis,ut idem Decy.ibidem,pro communi opin.tenet post Abb. in.c.quanto,de consuetu.ii.col.& in not.q. de Muliere scribunt

dicti

dicti Moderni dicto loco.q.v.&.d.Decy. consilio. cxxxiiii. uiso puncto.ii.col.ante finem. Et de aliis declarationibus, & limitationibus, ad dictam Regulam negatiuam, uidendum est per Mo
19 dern.in.d.xxiii.q.latissime. † Audio inter cætera, hoc priuilegium Hispaniæ Regi concessum, q̃ qui non est de eo Regno, nõ potest in eo habere Beneficium sine sua dispensatione, quam literas naturalitatis appellant. Et hoc habet Rex Franciæ in suo, ƒm Moder.in.d.xxiii.q.ii.col.in princip.vi.priuilegio, post glos.in procemio pragmat.in uerbo nonnunq̃, & in simil.glo in.c.si proponente, de rescript.ut in.d.ii.col.prælleg. & col. pen. eiusdem q.ante medium, uersic. & causa iusta est recusandi si eligatur ali
10 quis, qui non sit de Regno &c. † Et alias Mart.Laud. in Tractatu de Principibus, not.lxxiiii.Reges, notat q̃ Reges, & Duces, sunt Patroni in Episcopatibus existentibus in Regno suo,
11 post Bal.& Archid.ubi supra. † Et alias Iacob. Aluarotus, in usibus feudorum, in titulo Episcopum, uel Abb.in princi. v.col. Dicit, q̃ Rex Anglorum, & Rex Franciæ, conferunt præbendas ex priuilegio Papæ in suis Regnis, & infra tango etiam ad fin. huius questionis, post Card.Iacob. Sic & Rex Franciæ obtinet præbendas in Ecclesiis sui Regni, Abb.in.§.quoniam uero,c.extirpandæ, de preb. Et q̃ est Canonicus Sancti Hyllarii Pictauię Ciuitatis, & habet præbendam in Ecclesia Cenoman. Item pleno Iure confert Canonicatus, & dignitates, & Ecclesiastica, Et in hoc multum fauendum est Regi Christianissimo, & q̃ talia non subiacent reseruationi Papæ, & q̃ in Electionibus Prælatorum, eius debet requiri assensus, & si non prestat, non confirmatur electio, c.Adrianus, &.c.In sinodo.lxiii.distinct. & q̃ legitur in.c. hinc est, eadem distin. de quibus late scribit Io.Ferald.in Tractatu de iurib.& priuileg.Regn.Franc.viii.&.ix.iure, ibi uidendum, Et addo his, q̃ Rot.decis. decclxxxi. Papa Innocentius in antiquis, quæ est in pen.car.decis.antiquarũ.refert in not.q. per Innoc.vii. factam fuisse gratiam primo Anno Pontificatus sui, Regi Franciæ q̃ posset nominare.xl.personas idoneas in.lx. Ecclesiis Regni sui, postea ampliauit de aliis, xl.personis, Item Reginæ Franciæ, & Nauarræ Viduæ, de.xx, Ioanni, Reginæ Vxori de.xx.& Regi Nauarræ de. xx. aliis personis, mandando certis Exequutoribus, q̃ conferrẽt in illis Ecclesiis Canonicatus, & reseruarent præbendas &c. Rex Angliæ conferre uidetur Decanatum, & præbendas Ecclesiæ Cenomanensi.in Normandia, c. cum inter, in parte decisa, de elect. Ant.Sicul.in Tractatu de potesta

Regia.q.xi.ad medium. Et ad Ecclesiastica Beneficia, uacante Imperio, præsentat Comes Palatinus Rheni ex priuilegio, ut ca-uetur in Bulla aurea Caroli. IIII. Rom.Imp.supra relata per
22 me.q.viii.ad finem, capit.xxvi. † Bene tamen Imperator, & isti Summi Principes, cessantibus omnibus cõminationibus, & qui-buslibet uiolentiis, possunt uti precibus benignis, atq; beneuo-lis, pro personis benemeritis, & zelantibus bonum Reip. Regni, ut in pragmaticis legitur, in.c.ii.§.item nec credit, de elect. refe-runt.d. Moderni in.d.xxiii.q.col. viii. & seq. Et late declarát, quando id fit uerum, q; dicatur, & q; tales preces, ut iuste nullam inducunt Symoniam, & tanq̃ benemerite sunt audiendæ, per.c. ueniam.xxxv.q.ix.& facit.c.cum ex literis, de in integ.rest.&.c.
23 tua, de ætat.& qualit. † Item Princeps quilibet in suo Regno potest impedire, ne Subditi, siue electi, possint habere Prælatu-ram in suo Regno, quãdo electus esset Criminosus, aut incapax, ut prædicti Moderni scribunt.d. q.xxiii.col.fin.post princi.post Abb.& gl.in.c.ex parte, de test.& similia late de quibus ibi. Cu-stodia autem Ecclesiarum uacãtium in Regno eorum, introduci potest ex antiqua consuetudine, q; spectet ad Reges, not. in.c. generali, de elect.in.vi.Ant.Sicul.in Tractatu.de pote.Regia.q.
24 lvi. † Et in hac quæstione nostra, nouissimo loco considerãdum est, etiam q; Imperator suum hodiernum ritum Ceremoniarum, non uidetur merus Laicus omnino, cum Canonicus Sancti Pe-tri, & Ecclesiæ Lateraneñ. sit, ut supra diximus, d.q.xxix. ad fin. Vltra.D. Gomesium episcopũ Sarñ.in Commẽtariis Reg.Can-cellariæ.ii.q.Regulę de infirm.resignantibus, ad finem, qui sim-pliciter tenet Imperatorem impropriè dici Sacerdotem, Pontif. Episcopum, Subdiaconum, uel habere ordinem sacrũ, post Spe-cul.in tit.de leg.§.nunc, uers.xxxix. Et cum.d. resolutione, quod ex priuilegio Papali Reges, & Principes possint conferre bene-ficia ecclesiastica, alias non, Et de.d. priuilegio Imperatoris su-pra rẽlato per Specul.in titu.de præbend. Et q; illud non dat ei collationem, sed potestatem faciendi recipi, ut supra dixi, nume.
25 xv.huius.q. † Et de priuilegiis Regis Angliæ in huiusmodi, & Regis Vngariæ, & Francię, Ant.Sicul.late in Tractatu de po testat.& excell.Regia.q.xi.incip.an Reges. Et aliqua esse bene ficia Regalia, quę habẽt Reges conferre in Regnis suis, ut Rex Angliæ, Vngarię, Franciæ, Imperator, Dux Mediolaneñ.post col lect.Bal.Specul.Comp.& Franc.Curt.citat.d.Aeneas de Falco, in nouello Tractatu reseruationum Romę nuper. impresso. iii.

q.principali, char. xv. num. xiii. Et addo Ant. Sicul. in. d. Tracta.
26 qui. q. xxxiiii. not. scribit, † q̃ Reges sunt Patroni Maiorum Ecclesiarum Regni, post Archid. in. c. lectis. lxiii. distinct. per illum tex. cum tribus. cc. praecedentibus, & Bal. bis, ubi ibi, q̃ Reges sunt Patroni in Episcopatibus, pro perpetuo menti tenendo, & ita tenet ipse. d. Ant. per not. per Abb. ubi ibi, licet Praepositus in. d. c. lectis, diceret illud esse speciale in illis Ecclesiis, er-
27 go in cõtrarium Ius Commune. † Et de Rege Franciae, & Angliç post Specul. & Ioan. Andr. notat Card. Iacob. in Tractatu suo de Concilio, lib. ii. articulo. ii. fac. lxxviii. ad fi. ut. s. habeant priuilegium conferendi certa beneficia in suis Regnis, post gl.
28 & doct. in. c. ii. de preben. in. vi. & supra dixi. † Et q̃ hodie tam modica est Reuerẽtia Laicorũ in Clericos, ut Papa de spiritualibus, & beneficiis parum possit disponere, & sçpius quasi cogatur, dare Principibus priuilegia, & iam gladius temporalis non ad tuitionem Ecclesiae, sed ad depressionem uidetur illis datus, cõtra. c. principes. xxiii. q. v. ut refert deplorãdo angustias eoꝝ, Idẽ Card. Iacobat. in. d. Tractatu de Concilio, lib. ultimo ad fi.
29 viii. articul. fac. dcclxxix. col. ii. † Sciendũ etiam est, q̃ illa, quae capiunt Reges in Ecclesiis uacantibus, Regalia appellantur, ut per Ioan. And. post Archid. & alios in. c. generali de elect. in. vi. in nouell. col. fin. in prin. in glo. iii. & dicit patere exemplum in Regno Franciae, & Angliae, hodie aũt Romana cur. spolia appellat, Aliás quae dicãtur Regalia in prophanis, per glo. in. d. c. ge-
30 nerali, in princ. & in titulo quae sint Regal. in usibus feud. † An autem per preces pro beneficio, committatur Symonia, aliás & quando, per glo. & Scrib. in. c. tuam. de aetate, & quali. & Moder. Hisp. in Comment. super Regul. Cancel. in Regula de triennali, q. xii. num. viii. dicunt q̃ solae preces in dubio emissae non inducunt Symoniam punibilem, post tex. in. c. tua. & ibi not. per Fely. & in. c. cum essent. de Simon. & q̃ bis ita in Rota Rom. fuit iudicatum.

CENTESIMA PRIMA QVAESTIO.

1 *An Imperator de iure habeat aliquam potestatem in Clericos, tam quo ad bona Ecclesiastica, q̃ eorum patrimonialia.*

2 *Priuilegium Sacerdotibus, Leuitis, Artaxerxes Rex, in Veteri Testamento concessit à Vectigalibus, & Tributis.*

3 *Imperator in Temporalibus an præsit uniuersis Ecclesijs, & personis. & .5.*
4 *Papæ potestatis plenitudo in Clericos, an procedat respectu bonorum patrimonialium etiam,*
Clericus in patrimonialibus laycus reputatur.
Clericorum bona patrimonialia an gaudeant priuilegio bonorum Ecclesiæ.
6 *Potestas secularis in clericos quæ, etiam quo, ad spolium, & quo ad depositum, & quo ad manus impositionem, & quando, nu.xi. & seq,*
7 *Libertatem Ecclesijs, quam possint Reges dare, & quæ priuilegia.*
Cardinales; & Episcopi in Regno Franciæ in foro seculari conueniuntur, & quomodo ad fin.
8 *Consuetudo Anglicana, quod Rex in clericos solutos iurisditionem habeat, non ualet.*
9 *Collatio Regalium dignitatum ad Imperatorem spectant.*
10 *Clerici in criminalibus an subsint Principi seculari, etiam in grauibus, & in crimine læse. Maiestatis.*

1 CENTESIMO PRIMO Quęro, † an Imperator de iure habeat aliquam potestatem in Clericos, tam quo ad bona ecclesiastica, q̃ eorum patrimonialia Signorol.cons.ccxviii. quidam col.iii.in princ.dicit, q licet Imperator dicatur dominus totius mundi, dominum tamen est restrictum ad temporalē potestatem, non in Ecclesiasticis, neq; bonis ab ea potestate descendentibus, per tex.in auct.quomodo oport. Epis.in princ. Et Petrus de mon.in terminis mouet hāc.q. in Tract.de Monar. ante fin.iiii.q.principali, multa pro, & contra plene allegās tandem concludit, negatiue, tum quia cum non sint de iurisditione eius ipsi, iuribus uulg.&.c.cum nō ab homine de iudic. in prin. Ergo nec bona, tum etiā quia, & per priuilegia ipsorummet Imperatorū clerici sunt exempti auct.statuimus.C. de epis. & cler. Approbata per Ecclesiam.x.distinct.si in adiutorium, & per casum.c.fin.de iudic.&.c.si diligēti de foro cōpet.cū simil.& dicit non obstare, q temporalia subsint principibus, quia respōdet id uerum, quo ad onera realia quæ directe respiciūt rem.l.munerū .§.patrimoniorum.ff.de mune.& hono.&.c. si tributū. xi.q.i.hic autem nos loquimur de foro, in quo magis inspicitur persona q̃ res, sic ille. De isto ultimo tñ, quomodo, qualiter, & qñ quo ad onera, Clerici subsint secularibus dicēdum est, ut late per Abb. in.c.nō minus de immunit.ecc.i,ii.&.iii.col.& seq.& p.d.Petrū de

de ubaldis, in Tractatu collectarum, & per Fely. in. ecc. §. de consti. iii. col. & seq. & D. Deci. x. in prin. In primitiua Ecclesia, nemini dubium quin de rebus, & personis Ecclesiasticis ius dicerẽt Imperatores, ut patet in auct. de sanct. Epis. de rebus Eccles. non alien. de Ecclesiastic. rerum alien. de Ecclesiast. titul. de summa trinit. de sacr. sanct. eccles. & ibi in Rubr. notat Alci. dicens ꝙ sanctiones imperiales quę specialiter de Clericis, uel Ecclesiarum fac ultatibus uerba faciũt nullius esse momẽti, quia id munus ad solum Pontif. spectat. c. Ecclesia de constitu. & fatendum, ꝙ ubi aliter iure can. constituitur, non obseruari, alioquin obseruandas esse non quia ab Imperatoribus late, sed quia per Pontifices uidentur tacito consensu admisse, & idem doctor, ut supra in. l. iubemus nullam. C. de sacr. sanct. eccles. in uerbo publicatione ubi Imperator confiscabat rem Ecclesiæ, & quæ infra dixi. q. cv. Pro principali resolutiõe negatiua, Petri de mõte, facit quod scribitur Deuteronom. xviii. cap. in prin. ibi nõ habebunt sacerdotes, & leuite, & omnes qui de eadẽ tribu sunt, partem, et here-
2 ditatem cum reliquo israel, † & Artaxerses Rex priuilegium dedit sacerdotibus, et leuitis, ac ministris domus Dei, ut uectigal tributum, et annonas, non haberet, quis potestatẽ imponẽdi super eos, sub Esdra Scriba legis Dei doctissimo, ut legit̃ not. primo Esdrę cap. vii. ante finẽ, & per Bal. not. in tit. de pac. tenen. & eius viol. in § si clericus, in usib. feud. & Abb. in. c. nouit. iii. col. post medium de iudic. notat. nullum clericum q̃tumcunꝙ minimum
3 subiectum esse Imperatori per. c. cũ non ab homine eo. tit. † Sed aduertendum est, circa predictam cõclusionem absolutam Petri de mõte, quia Bal. in marg. sua in uerbo Imperator. iii. not. notat ꝙ Imperator in temporalibus præest uniuersis Ecclesiis, & personis, nisi in rebus, et in Terris donatis Ecclesiæ, allegat not. per Innoc. in. c. nouerit de sen. excom. & Bal. d. loco post Inno. referunt, & tenent simpliciter Bononiens. mod. in repetitione. l. unicæ. C. de rap. uirg. col. xviii. ante fi. uers. Item Imperator in temporalibus, et in Libello eorũ de dignitate Impe. ii. car. in prin. & alias nouissimi Hispani in. § quedã instit. de actio. fi. col. i prin.
4 in not. q. congerũt, † ꝙ Papa in terris nõ subditis tẽporaliter sibi, & Eccle. in patrimonialibus clericorum, non habet potestatẽ post Innoc. in. c. inquisitioni desent. excõmuni. cũ simil. p Alex. cons. iii. ex his. i. col. v. libro, & ꝙ Ant. de But. not. dixit in. c. cõstitutus de relig. domi. ꝙ plenitudo potestatis Papæ in clericos respectu Ecclesiarum, non procedit respectu bonorum patrimo-

nialium, de quibus Papa non poteſt ad libitum diſponere, quod dictum ibi Abb. ait ſe alibi non legiſſe, & ꝙ in patrimonialibus Clericus Laicus reputetur, ſecundum Abb. in. c. cum dilectus, de iur. patro. per illum tex. & talem diſtinctionem bonorum, ſequit Felyn. poſt Innoc. & Ant. de But. ubi ſupra, in. c. quæ in eccleſiarum, de conſt. col. xi. iii. declaratione, Alex. tamē in. d. i. col. nihil expreſſe dicit de Clericis, ſed ſimpliciter ꝙ quo ad temporalia

5 in Terris Imper. Papa nō ſe intromittit, ſed Imperator. † Breuiter de hac materia, & queſtione, quæ in effectu uidetur reduci ad illam, An bona patrimonialia Clericorum, gaudeant eorum priuilegio cum bonis Eccleſię (uidetur dicēdum) poſt Signor. conſil. ccxviii. quidam. iiii. col. in principio. & Paul. de Caſtro in conſil. ubi Rot. Neap. deciſ. ccclxi. Monaſterium, col. iii. in princ. dicentem, ꝙ ubi tractatur de auferendo bona clericis queſita ex eorum contractu, ꝙ habentur pro Laicis, ut late per Felyn. in. c. Eccleſia. s. m. de conſtitu. iii. col. ad finem. & ſeq. Et ibi etiam facit mentionem de concluſione ſupra relata Pet. de mon. in. d. iiii. q. Et concludit ꝙ gaudeāt, ubi eſt expreſſum, uel eſt omnimoda ratio, alias non, & ait Abb. ſemper tenuiſſe hanc doctrinam, & ea nos quotidie uti, licet. D. Decy. ibi. xi. col. ad finem dicat, ꝙ in hac communi reſolutione, animus non quieſcat, propter Regulā affirmatiuam, quæ uidetur poni in. c. fin. de uit. & honeſt. cleric. Ideo probabiliter diſtinguit, ꝙ quando bona principaliter ſunt in conſideratione, non gaudent priuilegio Clericorum, ſecus ſi perſona, & hoc modo plura dicta contraria Docto. quæ ibi referuntur, ſimpliciter per Felyn. concordari ait, poſt tex. not. in. l. de cernimus. C. de Epiſc. aud. & Oldr. conſilium, cum ſimili. & bene conſideranti, ēt Petrus de Monte in. d. iiii. q. ſua, hanc rationem

6 uidetur ſenſiſſe, & hęc ſatis de hac queſtione hic. † Et alias de poteſtate Secularis in Clericos, reperitur quidam Tractatulus Domini Stephan. Aufr. de poteſt. ſecul. ſuper eccle. & perſon. in Volumine. ix. Tractatuum hodie, ubi multa in materia congerit, (licet non prędicta,) Sed late per quatuor Regulas principales, cum ſuis Fallen. latiſſime. An ſcilicet, & quando Iudex Secularis de Clericis, cæteriſque Perſonis Eccleſiaſticis, ac eorum cauſis rebus & negotiis, cognoſcere, & iudicare, ſeu illis alias ſe immiſcere poſſit, ubi uidendum eueniente caſu. Et de. q. an Secularium Statutis obligentur Clerici, ultra Scriben. in. d. locis. & uulg. ſummatim ponunt etiam Moderni Mediolaneñ. in Auct. Caſſa. C. de ſacro. ſanct. eccle. in uerbo ſanctiones, Caſus autem

alias,

alias, in quibus Iudex Secularis potest manus in personam clericorum ponere, sine metu excommunicationis, uel percutere, po-
7 nuntur per. D. Bernard. Lantent. in. ix. Volumine Tract. † Et alias, Anton. Sicul. in Tract. de Potest. & Excellentia Regia. q. xxxi. late ponit, quam Reges Ecclesiis possint libertatem dare, & concludit posse dare priuilegia respectu temporalium, quæ ecclesiæ ab eis detinent, non respectu spiritualium, saluo iure patronatus. Et do bonum tex. in. c. licet causam, de probatio. ibi, ex ex priuilegiis Imper. & Rom. Pontif. ecclesiæ, rauenn. concessis. Et generaliter uidetur dici posse, Imperatorem posse concedere priuilegia, & fauores Clericis, & Ecclesiis, cum Laici statuta fauorabilia etiam clericis competant. Lap. alleg. ci. iii. col. & v. & alleg. c. ii. col. etiam si statutum specialiter de clericis loquatur. ut per Decy. not. in. c. ecclesiæ. s. m. xxiii. col. fin. & seq. in princi. numer. lxix. & lxx. & consil. cxiiii. col. ii. ante finem. & consil. cclxxxii. uiso. col. final. Et in priuilegio, q laici clericis concedere possunt, Decy. consil. cl. col. ii. post Lap. Dom. & Cardin. facit. d. c. licet. & cap. vii. i. Esdr. supra citatum, & not. in. c. nouit. de iudic. Vnum non omitto, q Io. Fab. excell. Doct. Vltramontanus, in. §. fin. Instit. de satisdat. ii. col. ad medium; dicit, quicquid sit de iure, scio q Cardinales, & Episcopi respondent in Regno Franciæ in Foro Seculari in realibus, & in talibus casibus defensiones recipiunt, & cum ipse sit de Regno. ll. eius non impugnat. Et Io. Vgo in Libro Quadruuii ecclesiæ. char. xxxii. col. ii. §. licet. scribit, q licet Clerici circa exteriora. i. salaria teneātur obedire Imperatori ut Domino Orbis. xxiii. q. ultima. c. Tributum. gl. in. c. omnis anima. de censib. Agri tamen Ecclesiarum, nulli seruitium præstare debent, preter ecclesiasticum, quia libera sunt illi scilicet in quibus fundate sunt, sed de aliis bonis & agris præstant seruitium. c. Sanctum, de cens. De rebus tamen, & personis ecclesiasticis, nihil potest disponere Imperator, nec aliqua constitutio ualet super eis, nisi postea sit ab ecclesia confirmata. per c. si quidem. xcvi. distinct. glo. in. c. quo iure. viii. distinct. & c. ecclesiæ de constitut. c. Laicis. xvi. q. ultima. & c. non placuit. & c.
8 cum Laicis. de rebus Ecclesia. non alien. † Et Rota not. decis. dcccxl. utrum ualeat, in antiquis per plura deducit subtiliter, & tenet non ualere consuetudinem Anglicanam, q Rex possit cognoscere, & habere iurisdictionem in Clericos solutos in actionibus ciuilibus etiam personalibus mere, uel criminalibus, ubi agitur ciuiliter, & respondet not. contrariis, & ita declarat in fin.

not c.causam quæ,(dic tu.ii.)extra qui filii sint legiti. Vbi dicitur per Papam, quod nō uult derogare iurisdictioni Regis Angliæ, quia non intelligitur de clericis, quū in eos nullam iurisdictionem habet, nec habere potest, ut per Rot.not.d. loco. Et eadem decisio est repetita inter decision. Bissign. ii. decisio, utrum sub
9 Titulo de consuetud. † Collatio tamen Regalium dignitatum pertinet ad Imperatorem, licet Papa quantum potest usurpet, notat Bald. in Titulo de feud. march. col. ii. in princip. & supra dixi
10 q. lxviii. latissime. † In criminalibus etiam, Clericus nō subest Regi, nec Principi. c. cum ab homine, de Iudic. extra, etiam quodcunque crimen sit, ut ibi text. & per eum Decy. in cap. at si clerici. de Iudic. in fine principii, etiam nec ex crimine læsæ Maiestatis. In principem ipsum per clericum commisso. ut not. per Signor. consilio xxi. statuto Ciuitatis, col. ii. de quo dicendum est, ut per Hispa. Moder. in § rursus. Instit. de action. col. xvi. nume. xxiiii.
11 ubi uidendum, & tetigi infra. q. cxix. ad fin. † Prædictis etiam addendum est, quod licet secundum opin. multorum Docto. Canon. causa possessorii beneficii ecclesiastici, tanquam spiritualis, non possit cognosci per Iudicem Secularem, ut late ubi infra. Tamen in consilio Neapol. fuit conclusum, quod consilium prædictum, & per consequens Iudex secularis, potest de iure querelanti de spolio beneficii ecclesiastici facto per clericum succurrere, & prouidere oppressionibus, officio charitatis, nō iudiciario ordine, per modum scilicet, defensionis extraiudicialis, super euidenti spolio, & quod ita resoluuntur contraria, ut late not. repetitur in decis. Neapol. xxiiii. Quidam. & licet ibi supponatur quædam spālis, constitutio Regni, In materia, tamen & de Iure Communi uidetur etiam loqui, & rationes militant, ut ibidem numer. ii. iii. iiii. v. & seq. & i. addit. excussis saltem prius uiribus Ecclesiasticis, post Luc. de penna. in. l. si coloni. C. de agric. & censi. libr. xi. col. pen.
12 & fin. † Item quod iudex secularis potest cogere clericum ad restitutionem depositi, cum clericus est depositarius ex ordinatione Iudicis secularis, non proprie per modum Iudicii, sed executiue in consequentiam officii suscepti. post Bald. in. l. acceptum. col. i. in fi. C. de usur. & Bal. & Ias. in. l. si fideiussor. § si satisdatū. ff. qui satisd. cog. & Decis. Tholos. clxvii.

Centesima

CENTESIMA SECVNDA QVAESTIO.

1 *An Imperator possit legitimare in Terris Ecclesiæ.*
2 *Imperator proprium Subditum etiam in Terris Ecclesiæ legitimat.*
3 *Legitimare an possit Imperator post mortem patris non subditum.*
4 *Legitimatio viuente patre ab Imperatore in Terris Ecclesiæ valet.*
5 *Clericus legitimari non potest, etiam nec in vita patris, á Principe Seculari.*

1 CENTESIMO SECVNDO Quæro, † an Imperator possit legitimare in Terris Ecclesiæ. Alta, & profunda questio est, & quia locum propiium habet, & ordinarie tractatur per Scribentes, post Abbat. in. c. per uniuersalem, qui filii sint legitimi. vi. col. & seque. non insistam. Solum addo q etiam hanc questionem late u ltra loca uulg. examinauit, per plura Capitula distinguendo. Mart. Laud. in disputatione sua de legitimatione, incip. Augerius. x. cartha. i. col. & seq. iunctis his q dicit. vii. car. ii. col. & seq. et ibi magistraliter per plura Capita, ut puta quid, quando legitimat in loco Imperii, non tamen Subditum, & quid quando bona sunt in iurisdictione Imperii, uel non, ubi notanter & plenissime uidendum. Et per Modernos Ferrarienses. D. Lud. Sard. in Tractatu de legitimatione. x. charta. iii. col. x. q. Et per. D. Anton. Rosell. in Tractatu legitimationum. lib. ii. vii. col. ad finem, uersic. uiso namq. Vbi hanc. q. ponit, examinatam. & plene congerit oppy. & Scrib. & precipue de differentiis. An uiuente patre, uel mortuo, quam Bal. fecit, & per. D. Nicol. de Vbal. nostrum Perusinum, in suo Tractatu de success. ab intest. vii. char. iiii. col. uersicu. quid de Imperatore. Et per. d. Benedi. Capr. nostrum Perusinum, in consil. ii. cum uiso. v. col. & seq. Et cum adsint loca propria ordinaria multa, superfluū esset transplantare dicta Doct. hic, in hac uulgatissima. q. Satis sit, ali-
2 qua loca extranea in materia adduxisse pro nunc. † In uno tamen Capite uidentur magis communiter Scribentes conuenire, scilicet q proprium Subditum, Imperator, etiam in Terris Ecclesię possit legitimare, precipue illa ratione, quia est iurisdictio uoluntaria, prout de hac communi testatur, & consuluit. D. Bened. in. d. consil. vii. col. & x. in principio. & D. Anton. Rosell. in d. ii. lib. viii. col. ad finem, uersic. si autem legitimat, & ille Sard. in. d. x. q. & Bal. in. l. i. ante finem. C. de iur. aur. Et nouissime etiā in hac. q. (licet nulla mentione facta de pdictis locis,) not. & magistraliter. iiii. casus ponit. D. Io. Croth. in repetitione. § et quid

si tantum.l. Gallus. ff. de liber. & posthumis. penulti. col. & seq.
3 † Primum quando legitimat post mortem Parentis, non Subditum, Secundũ quãdo uiuente patre, & ad eius petitionem pro magis cõmuni, ꝙ sic. Tertium quando Subditum Imperator legitimat, licet in Terris Ecclesiæ. Quartũ quando Imperator legitimat Filiũ Sacerdotis in loco sibi subdito. Sed iste ultimus casus non uidetur proprie esse de quęstione nr̃a, In quibus quatuor casibus late allegat præfatus Doctor, ubi supra, Cui addo,
4 ꝙ cum. d. secundo casu, † quãdo legitimatio fit uiuente patre, ut teneat etiam in Terris Ecclesiæ, uidetur communis opinio, ut alias scribit nouissime. D. Decy. consilio. lv. iiii. col. illa ratione, quia neminem lædit, & est uoluntariæ iurisdictionis, & in consil. cl. ii: col. post princip. & in consil. ccvii. in principio. col. fin. & in consil. cccvii. ii. col. & quod pulchre notat Bald. in. l. exequutorẽ, xi. col. in fin. C. de execut. rei iud. uersi. item non sic Imperator.
5 † Limitando not. nisi esset Clericus legitimandus, quia tunc etiam nec in uita patris legitimat Princeps Secularis, sic Decy. in. d. consil. cl. penult. col. in princ. post Corn. & Petr. de Perusia, ubi ibi. &. d. Bened. in. d. consilio. ii. Pro qua limitatione faciunt quę not. tradunt alias Moderni Bononienses in not. casu, & decision. not. dclxvii. sępissime. De prędictis tamen latius dicendũ & uidendum est, in locis prędictis, ubi cum ordinatim & plenissime tanq̃ in propriis locis, & Tractatibus examinentur omnia, in materia ne superfluo bis. Idem repetamus, alienisq; laboribus carthas nostras impleamus hic, hæc sufficiant. Et tertio casui supra addo. Decy. consil. dlvii. accurate. col. fin. ubi scilicet, communem esse attestatur Imperatorem, uel ab eo habentem autoritatem, non posse legitimare extra Territorium non subditum, licet subditum sic, & ꝙ ita dictum Bald. ubi ibi, intelligitur post ipsummet. & Anto. de But. Bar. Capr. & Corn. subscribendo Domino Hormanotio. Deto. & Ioan. Victorio Soderinio.

CENTESIMA TERTIA QVAESITO.

1 *An Imperator possit renunciare Imperio, & in manibus cuius.*
2 *Papa renunciare potest Papatui.*
3 *Character an imprimatur in Imperatore.*
4 *Character est in Sacramentis, & in quibus.*
5 *Character quid sit.*

Imperator

8 *Imperator impropriè consecratur: nec est in Sacris Ordinibus.*
Vassallus an possit renunciare Feudo.
9 *Imperator in cuius manibus renunciet Imperio cùm id faceret?*
10 *Renunciare quis non potest Iurisdictioni, nisi in manibus Superioris.*
11 *Tabellio an possit Officio renunciare quandocunq; velit.*
12 *Beneficium renunciari debet in manibus eius, qui potest inuitum destituere.*
13 *Imperator an possit, & quando renunciare Imperio in manibus Electorum.*
14 *Renunciare an quis possit im manibus Eligentium, & quando.*
15 *Renunciare in manibus cuiuscunq; an possit, qui solùm electus fuit: nondum tamen acceptauit.*
16 *Renunciari debere in manibus Superioris, quomodo intelligatur: & cuius praeiudicij respectu. & num. seq.*
17 *Renuncians in manibus non Superioris, an praeiudicet possessioni.*
18 *Et an perdat facultatem interim administrandi.*
19 *Renuncians in manibus non habentis potestatem admittendi, agit tamen contra intrusum.*

1 CENTESIMO TERTIO Quęro, † an Imperator possit renunciare Imperio, & in manibus cuius. Olim enim, constat aliquos quandoq; Cęsares Imperio cessisse, ut tradit Episcopus Sarnens. vbi infra, ad finem huius questionis. Et breuiter dicendum est q; sic, in praeiudicium scilicet suum, ut nõ sit amplius Imperator, non tamẽ praeiudicat Caesari Successori, ut de se patẽs est, ita ad literã infra in alia questione tradit Ant. de Rosell. in Tractatu de potest. Papae. xv. car. iiii. col. uersic. tertium argumentum, in principio, per. c. i. de renuncia. in. vi. ubi id
2 expresse determinatum est in Papa, † ut possit renunciare Papatui, de quo latissime scribit per. viii. not. articulos, Aug. de Ancho. in Tractatu de potest. Papae. q. iiii. Rationes autem in contrarium, cur Papa (uideretẽ dicendum) non posse Papatui rẽnunciare, not. per. eum in. d. viii. articulis, & per glos. not. in. d. c. i. in uerbo uidebantur, & latissime in Papa. Ad utrunq;. D. Anto. Rosell. in Tractatu de potest. Papae. xxvii. car. iiii. col. in princip. q. Et in casu nostro in Imperatore uidebatur, q; non posset renunciare, etiam nec quo ad sui praeiudicium, quia in Imperatore imprimi
3 uidetur Character, † ut in. c. q; quidam. §. si forte. i. q. i. ibi Characterem, iuncta. l. i. ff. de milit. testam. Ibi Commilitones, Vbi autem Character imprimitur, renunciari non potest, ut

aliás not. Aug. de Anch. in. d. Tractatu. q. iiii. articulo. i. uersicu. respondeo dicendo, stringendo, quia Imperator ungitur, & consecratur, ut supra late diximus. xvii. q. & sequentibus quaestionibus. Et in Sacramentis esse Characterem per Abb. in Rubr. de
5 sacram. non iteran. i. q. Ibi, † Sacramentũ est Character quidam, Character aũt est signum indelebile, inseparabile, spirituale, &c. ut per Abb. d. loco. iii. q. ergo &c. Et etiam quia aliás Vassallus si uult renũciare feudo, potius quám seruire Domino, Dominus non tenetur recipere renunciationem, quia uidetur datum gratia utriusq;. Bal. in. c. i. de noua form. fidel. And. & Bald. in praelud. feud. Doct. in. l. is. cum quo. ff. de aequa pluu. arcenda. Card. in Clem. pastoralis. §. deniq;. de re iud. decis. Neap. cclxv. Illustris
6 sime. vi. col. nu. li. † His respondẽdum est, q; Imperator improprie consecrat, nec est in Sacris Ordinibus, ut supra dictum est q. xxix. Et licet ungatur, & unctio sit sacramentum, ut per Abb. d. loco. iii. q. in princip. non est de illis, in quibus Charaster im
7 primit, † quia illa sunt de septẽ tria, scilicet, Fons, Ordo, Crisma, et per Diuum Thom. iiii. distinct. xxiii. nec obstat text. in. d. §. si forte, quia ibi de Charactere Militiae loquitur text. quem licet Imperator haberet ut miles, iuxta. d. l. i. nõ est, nec loquitur tex. in Charactere spirituali, de quo per Abb. in sacramentis conside
8 ratur, & alias in. d. Rubrica. † Sed de illo stigmate, & nota militiae, de qua per glo. inter alia requisita olim ad militem. in. l. penult. ff. ex quibus caus. maior. & in. §. fin. in Auct. de mand. Prin. ut et declarat etiam glos. in. d. §. si forte, in uerbo exhortuit. Et profecto cum sit expressum in. d. c. i. Papam ipsum omnium Superiorem, supra quem nemo uiuentium est, posse Papatui renunciare, consequens & contrariũ uidetur maioritate rationis posse ipsum Imperatorem, qui ei subest, ac eum in Superiorem recognoscit. arguendo á cessatione rationum per glos. in. d. c. i. in uerbo uidebantur, in princip. Et facit Regula. l. si quis in conscribendo. C. de. pactis, cum simili. iuncta. l. ex imperfecto. C. de testam. &. l. digna uox. C. de. ll. cum concor. Ad illud de Vassallo termini sunt diuersi. Et quia Imperator non est proprie Vassal
9 lus Papae, ut dixi supra. q. xxxvi. in fine. † In cuius autem manibus renunciare debeat Imperator, cum id faceret, Mart. Laud. in Tractatu de Princip. not. ccccxli. Imperator, simpliciter dicit, q; non potest renunciare Imperium, nisi in manibus Papae, qui eius est Superior. Sed Papa qui non habet Superiorem, potest renunciare, per. d. c. i. de renunciat. in. vi. & per notat. in. l. Barbarius.

rius.ff.de offi.Præt.ubi nihil uideo notari ad rumbũ.q. nostræ,
in tex.nec in glos.Sed Bald.sic,ut infra dicemus.Dictum tamen
Martini uidetur rationabile in se,precipue per text.cum glos.in
10 l.pen.ff.de offic.Præsid. † ubi text.iuncta glo.uult,ꝙ quis iu-
risdictioni non potest renunciare, nisi in manibus Superioris,
unde alias per illũ tex.&.c.admonet.&.c.ꝙ in dubiis.de renun-
11 ciat.Rom.notat not.cccxlviii. † An Tabellio,ꝙ non pôt Tabel
lio officio Tabellionatus quandocunq; uult renunciare, illa ge-
nerali ratione,quia nemo possit officio sibi concesso renunciare,
nisi in manibus Superioris concedentis, dicit inducere, ad hoc
Bald.in.l.filius,de fur.sed non inuenio, est tñ bonus tex. not.in
l.fin.C.de defens.Ciuit.& infra.q.cx.casu.cclxxix.&.liii.Et per
d.l.pen.in Imp.ꝙ non potest a se abdicare Imperium, nisi in ma
nibus eius,a quo habet,notat Signorol.consilio.xxvi.q.talis est.
col.pe.& generaliter p.d.c.admonet.&.d.c. ꝙ in dubiis.Forma-
12 tur alis regula, † ꝙ in eius manibus,debet renunciari beneficiũ,
qui potest inuitum destituere,Rota decis.clxxviii.emancipatio,
in nouis post Inn.&.dxxxi.Queritur,in antiquis,post Io. And.
Innoc.Archi.&.dlxxiii. quidam in eisdem.Ias.in.l.postq̃ liti.in
princip.post Alex.C.de pact.facit.c.deniq;.vi.q.iii.&.c.Abbas.
in principio.xviii.q.ii.cum simil. & est communis sententia, se-
cundum Card.in Clem.i.vi.col.vii.q.de renunciat.& not.Bart.
per.d.l.pen.quæ incipit Legatus,&.d. c.ꝙ in dubiis, in.l.i.ante
finem,C.de petition.bon.sublat.libro.x.uersic. Item præbenda.
Et in questione nostra Anton.Rosell.in supra citato loco dice-
bat,Imperatorem (quia secundum eum non recognoscit Supe-
riorem) posse renunciare simpliciter in manibus alicuius, sicut
de Papa,aliâs in.d.c.i.Sed quia maior est falsa,secundum com-
munem,ut supra uidimus.q.l. nam scilicet Papã in Superiorem
recognoscit,ergo in eius manibus uidetur debere renunciare,ar-
13 gumento,á fundamento cessante. † Vlterius insuper in hac. q.
in primis considerãdum uidetur,ꝙ dato,ꝙ opinio Martini esset
uera in se,quando Imperator esset approbatus,unctus, consecra
tus, & coronatus á Papa, & cadunt rationes supra consideratæ,
& similes,ubi solum electus esset ab Electoribus, quo casu licet
proprie Imperator non dicatur,Effectus tamen, & iurisdictio-
nem eius habet, ut supra plene uidimus. q. xlvi. qui repugnat
tunc,ꝙ ubi adhuc scilicet,manus nõ apposuit Papa, in manibus
Electorum(á quibus solis tunc immediate habet,& creatus est)
non posset renunciare: prout in simili.q. supra etiam cõsideraui,

14 q.lxxxii.uersiculo.& ex his uidetur. † Sic alias in simili est, quod electus in manibus Eligentium, etiam post consensum, ante confirmationem renunciat. Rot.not.decis.cclxix.si aliquis, in nouis, ubi & quod idem in electis ad Episcopales Dignitates, secundum omnes Modernos, Et de Pręsentato, in manibus praesentantis Patroni, nondum sequuta Institutione, ut ibidem, & Rot. decis.dccclxv. Patronus, in.q.in antiquis.post Io.Andr.& Arch. Et hoc modo posset forte procedere, id (quod tamen simpliciter tangit) nouissime in.q.de qua infra ad finem huius quaestionis, Episcopus Sarnens.in lib.super Regul.Cancell.in.ii.q. Regulae de infirmis resignantibus, infra.xx.dies, ubi in not.q.sentit generaliter, de consensu Papae, uel Electorum, posse Imperatorem renunciare Imperio, Cessante autem dicto consensu quod ualeret, quo ad praeiudicium renunciantis, non in fauorem eius, pro quo renunciaret.

15 † Item quando solum esset electus, nondum tamen acceptasset, tunc in manibus cuiuscunque uidetur, quod posset renunciare, quia dicta Regula.d.c.admonet, &.c.quod in dubiis, cum simil.de renunciat.habet locum in acquisitis, non in acquirendis, & in iure in re, non in iure ad rem tantum, quia tunc in manibus cuiuscunque Notarii, Abb.post Io.And.& Goffr.in.d.c.quod in dubiis, post princi. in glo.ii.& ultra eum Rot.not.decis.supra allega.clxxviii. Idem decis.ccxc.nota quod licet, &.cccxxviii.nota quod ubi est quis in antiquis, ubi etiam idem in praesentato ante institutionem, & quaedam alias late scribunt quidam Moderni, Franciscus niconit.in quibusdam allegationibus eorum prima parte alleg.vii.licet unica, in princ.& Rot.decis.dlxiii.quidam, post medium, in antiquis. Card.in Clem.i.de renunc.vii.q.vi.col.Et in terminis addo Iac. Aluarot.in titulo quis dicatur Dux, in usib.feud.col.vii.in prin. uersi.quero an Imperator; Ubi post Bal.concludit Imperatorem in manibus Electorum non posse renunciare, quia non sunt eius Superiores, per.d.c.quod in dubiis postquam Imperator scilicet, est confirmatus, tantum, uel etiam coronatus. Quia cum tunc non habeat facultatem destituendi, ergo &c. Sed bene re integra posset electus non acceptare electionem, & renunciare, etiam absentibus Electoribus.arg.l.Pomponius scribit.ff.de neg.gest. Alias autem, quod dicta renunciatio, deberet fieri de licentia Papae, qui est Superior eius, & Supremus Vicarius Dei, qui posset etiam ipsum propter crimina deponere.d.c.ad Apostolicae, de re iudi.& quod ita tenet Bal.in.l.Barbarius.ff.de offi.Praeto. Sic Iac.not.d.loco.& Bal.ad literam etiam dicit in.d.l.Barbarius.i.lectura ante finem, uersic.

16 uerſic.ſed hic quero. † Item cauendum, quia dicta Regula di/
cto cap. admonet,&c.ꝙ in dubiis. cum ſimili. ut renunciari de/
beat in manibus Superioris,alīs non teneat. Intelligitur quo ad
præiudicium Superioris, uel Eccleſiæ, ſi non uult habere. Nam
ſi uult admittere,& ratificare reſignationem,priuatur beneficio,
nec poſſet reſilire,nec repetere beneficium,ut per Rot. deciſione
dlxxiii.quidam in antiquis, tamen donec ea ratificatio non ſe/
quatur,habet ius in beneficio,& remanet intitulatus.Rot. dicto
loco poſt opi. Inno.in.d.c.ꝙ in dubiis,quia ueram dicunt, & te/
nent Moder.in Tractat. de Benef.iii.parte.q.xi.qualitate.xviii.
Sed alii dicunt ꝙ tenet in prȩiudicium renunciantis,gl.& Abb.
in.d.c. ꝙ in dubiis.in princip.ii.opp.ꝙ ibi.ii.col.in uerſiculo in
quantum.glo.declarat id uerum, ſi in manibus alicuius Clerici,
licet non prælati ſuperioris, ſed in manibus Laici nullo modo,
ſed priuatur à iure,ut in illo text.quæ tamen cadunt in illis ter/
minis in Beneficialibus, in quibus hic proprie, nos non ſumus,
17 † Item tenet renunciatio,etiam in manibus nō Superioris, etiā
in dictis iuribus quo ad præiudiciū poſſeſſionis, quia in illa nō
eſt quid ſpiritualitatis,uel uinculi indiſſolubilis,& quia facilius
18 poſſeſſio perditur. † Item perdet facultatem interim admini/
ſtrandi,ſecundum Abb.poſt Inn.in.d.c.ꝙ in dubiis. ii.col. ante
finem,uerſic.licet.Innoc.poſt gl.not.in.c. ꝙ Dei.de ſtatu mona.
in glo.ii. Et dicit Card.de poſſeſſione in Clem.i.de renuncia.q.
ix.Hæc omnia putarem(ſalua meliori ſententia) in hac.q.poſſe
19 conſiderari,cogitabis. † Quibus adde etiam,ꝙ qui renunciat
in manibus non habentis poteſtatem admittēdi reſignationem,
non repellitur propterea ab agēdo,contra intruſum illa ratione,
quia talis renunciatio non priuat iure ſuo renunciantem, licet
bene per Ordinarium poſſet priuari beneficio,d. c.ꝙ in dubiis.
& ibi Innoc.& Doct.& tenet renunciatio in præiudicium ſui, ut
ſupra ſcilicet,ageret contra Ordinarium ad beneficiū reſtituen/
dum.ita not.tradit Rot.dictum fuiſſe,quaſi per omnes, in titul.
20 de renunc.deciſ.iii.quidam,in antiquioribus. † Et in Impera/
tore ultra iam dicta,exornando hanc.q. addi poteſt, an ſub Re/
gula Cancellariȩ Rom.de infirmis reſignantibus infra.xx. dies,
comprehēdatur Imperator,qui in infirmitate conſtitutus,renū/
ciaret Imperio/quam.q.ponit nouiſſime hodie Epus Sarnēſ. in
ſuis Commēt.ſup Regul.Cancella.in.d.Regul. q.ii. & tandem
poſt argumenta ad partes tenet illi Regulæ nō eſſe locum,ſi Im/
perator renunciet cum conſenſu Electorum,uel Papæ,per ratio/

nes, de quibus ibi; sed ꝙ cessante. d. consensu, renunciatio quantum ad renunciantem ualeret, non tamen in fauorem illius, in cuius fauorem fieret, si imperator renuncias moreretur post. xx. dies, dicit, sed credo ꝙ uelit dicere infra. xx. dies, patet ex quo subdit, quia esset locus huic Regulæ.

CENTESIMA QVRTA QVAESTIO.

1 *An Imperator possit donare de rebus Imperij.*
2 *Imperator potest donare Ecclesiæ Vniuersali.*
3 *Constantinus Imperator donauit non solus, sed etiam cum omnibus Satrapis, Vniuerso Senatu, Primatibus, & cuncto populo.*
Donare potest Imperator: si non grauiter Regalis Dignitas lædatur. & seq.
4 *Imperium est simile Corpori humano, cui membra abscindi non possunt.*
5 *Imperator, seruilis, & miserrimæ conditionis esset, si aliquid donare non posset.*
6 *Nobilitas ex Largitate cognoscitur.*
7 *Donare potest Imperator, si status multùm non minuatur, aliàs non.*
8 *Subditis inuitis: & hominibus, loci Princeps non supponit locum &. 13.*
9 *Pacis commodo Princeps alienat, quæ alias non.*
Item in remunerationem.
10 *Alienare an possit Princeps Prouinciam de nouo quesitam propria virtute, & iusto Bello.*
11 *Ecclesiæ res de nouo quesitæ an possint alienari.*
12 *Patrimonij bona Imperator alienat.*
13 *Rex an vendat vnam Ciuitatem suam sine consensu Ciuium.*
Imperio an querantur de nouo quesita ab Imperatore.

CENTESIMO QVARTO Quęro, † an Imperator possit donare de rebus Imperii. Ista questio uulgaris est, & in uariis locis traditur. Resoluendo, omissis disputa-
2 tionibus uidetur dicendum. † Imprimis ante omnia, ꝙ si Ecclesiæ Vniuersali donaret, ualeret, per ea quę supra late, cū communi opp. dictum fuit, ualuisse donationem factam á Constantino Ecclesiæ Roma. q. li. precipue ultra alias speciales rationes, quia tūc est potius quædā resignatio, q̄ omnino de nouo datio. Et allegaui inter alia. t. not. in. §. si minus, in Auct. de non alien. ubi dicitur, ꝙ facile, & permissum est Principi dare, precipue Ecclesiis,

clesiis, in quibus optima mensura est donatarum rerum immensitas, & ꝙ nec multum differunt Sacerdotium, & Imperium, qui est tex. multum not. pro ualiditate. d. donationis Constantini. ultra Scrib. Et ita etiam pro expedito hunc casum dicta ratione ponunt Moderni Hispani in §. Item seruiana. Inst. de actio. col. xviii. in princip. & Alex. consil. xxiiii. ponderatis, ad finem, libr. v. & in. l. filius quem Pater, ad finem princip. ff. de lib. & posthu. quamuis tex. in. d. c. fundamenta. §. nec autem, de elect. in. vi. sup-
3 ponat, & referat, non † donasse Constantinū solum, sed etiā cum omnibus Satrapis, & Vniuerso Senatu, Optimatibus etiam, & Cuncto Populo, ut ibi legitur, & post Bald. ita in donatione Ecclesiæ aduertit Felyn. incidenter, in. c. i. de probat. iii. colum. ii. declaratione, uersicul. & ideo Constantinus. & supra dixi. d. q. li. numer. viii. Aut donat aliis, & tunc dicit Bal. in prima Rubrica. C. iii. col. ꝙ de hac quæstione semper fuit litigatum, quando scilicet ita donaret, ꝙ in illo Territorio nullā retineret iurisdictionem, & ꝙ Successor non possit reuocare. Et distinguit, ꝙ aut donat per nomina quotæ dicendo, Dono tertiam, uel quartam partem Imperii, & non ualet, quia Imperium est indiuisibile, sicut Pontificatus, quod esset quasi Monstrum, si Mundus haberet duo capita in Temporali Iurisdictione, facit tex. not. in titul. de Allodiis, in princip. Ibi districtum, & iurisdictionem Imperatoris uendere, non præsumat, & si fiat non ualeat. Aut donatio fit per nomina rerum, uel Ciuitatum, & ualet, quia per hoc Imperiū se non diuidit, nisi Imperium enormiter lædatur, post Spec. ubi ibi. & c. intellecto. de iureiur. Idem Bal. not. in addit. ad Specul. In titulo de instrum. editio. col. iii. ad medium. addens ꝙ tamen non potest tantum donare, ꝙ uilescat sua Autoritas. per ea quæ ibi, nec se facere minorem in fraudem Imperii. Idem Bald. alibi, ubi per Ias. vii. car. ii. col. post princip. infra citato loco. & cum Ias. Nouissimi Tauriné. in. l. Imperium. xix. col. in principio. ff. de iurisdict. om. iud. Ias. in Commentariis suis, in usib. feud. vii. car. i. col. post Bal. ibi latissime arguentem, in effectu distinguit, ꝙ aut alienat, & donat expropriando, & penitus abdicādo omne Dominium, Iurisdictionem, & Dignitatem, & non potest, quia esset deformare Principatū, post. tex. & Doc. in. d. c. intellecto. & addo ꝙ facit. d. c. i. de Allod. in principio. Aut alienat retinendo Dominium directum, uel Superioritatem saltem, & tunc ualet alienatio per ea quæ ibi, & Alex. dicto consil. xxiiii. ad finem. & d. l. filius quem pater, ad fin. princip. Item ꝙ si donatio non cedit
HH ii

in magnam Iurisdictionis Regalis diminutionem ualet, & præiudicat successori, per.c. Abbate sane. de uerb. sign. in. vi. & ibi Doct. Bar. & Bal. ubi ibi not. Et sic considera primo, ꝙ Ias. in.d. prima col. & ante eum Bal. ibi. iiii. col. uidentur reprobare illam distinctionem, quam alias ipsemet Bal. fecit in.d.i. Rubrica. C. ꝙ res, non quotas donare non potest. & expresse Bald. in.d. iiii. col. dicit hanc distinctionem esse falsam, quia Imperator nō pōt
4 capitis Imperii membra mutilare, † nam Imperium est in similitudine Corporis humani, á quo si abscindatur Auricula, non erit Corpus perfectum, sed monstruosum. Ista questio est materia ordinaria. d.c. intellecto. ubi omnes, de iureiur. Et illa ratione, quia Augustus Imperator, uno modo, dicitur etiam ab augēdo. Et Ant. Sicul. alias in Tractatu. de potest. & Excellentia Regia. iiii. q. late ponit. An Rex possit donare de rebus Regni aliqua. & post multa & uaria dicta scrib. Bart. Bald. Brix. Firman. Oldra. Ioan. And. Paul. de Castro. Card. Inno. Hosti. Abb. Alb. Io. de Anan. & multa iura, concludit, donationem ex qua grauiter non lædatur Regalis Dignitas, fieri posse & ualere. & Idem
5 q. lxxv. † Et ꝙ al's seruilis esset conditionis, & miserrimę Rex, & Imperator, si donare aliquid non posset. & Oldra. not. consil. xciiii. ultima col. & tex. not. in. l. cum multa. in fine. C. de bonis quę libe. l. sancimus. in fine princip. C. de donatio. l. donationes quas Diuus. C. de donat. inter ui. & uxo. l. ii. & iii. C. de quadriē. præscrip. l. filiusfamilias. ff. de donationibus titulo generali. uer
6 sicu. pone eum filium. † Vnde per illum tex. al's Rom. notat Nobilitatem cognosci ex largitionibus. in not. dcxliiii. Nobilitas, & proprie Regum est donare. c. i. de donat. extra, et Nobilitatis. ut ibi. & dixi infra. q. cx. casu. ccxiiii. unde glo. alias dicit, ꝙ qui diues est, multum debet donare. in. l. sed si ego. in fine. ff. ad Velleia. per tex. not. in. §. finimus. in Auct. de non alienādis. ubi text. notab. in Imperatore ait, ei esse facile dare, quia ei plurima dedit Deus habere, & multorum Dominum esse &c. Et ideo tex. in. d. c. intellecto. infringit non omnes donationes, sed dicit de alienatis in prętudicium Regni, & cōtra Regis honorem. ut ibi in illo tex. Ideo. D. Decy. in. c. i. de probat. iiii. col. in princi. cōtractum Principis dicit si magnam diminutionem suæ iurisdictionis cōtinet, nō tenere etiam si adhibeatur iuramentum. per. d. c. intellecto. & ꝙ ibi Bal. & Bart. & Bal. alibi. ubi ibi. Et cum hac distinctione, an sit in magnum prętudicium uel diminutionem Regni, an nō, transeunt. per dictum. c. intellecto. Moder. Brix. Dominus

Bonus,

Bonus, de Curtili, in Tractatu de Nobilit. iii. parte. col. xv. in princip. post tex. in. d. c. Abbate sane. & Bar. in. l. prohibere. § pla- ne, ff. quod ui aut clam. & facit. l. pen. ff. de offi. Præsi. secundum unum intellectum. sed. d. Iacob. de Sancto Georgio in suo Tra- ctatu feud. in uerbo in feudum. in principio. transit cum distin- ctione Baldi, in. d. princip. feud. distinguens in. ii. Capite quãdo retinet aliquid, puta directum dominium, quod aut uergit in ma
7 gnum præiudicium Principatus, aut nõ. † Sed placet satis di- cta distinctio Anton. Sicul. & seq. scilicet, ut cõsideretur an sta- tus multum minuatur, uel non, & cum ea scribit Deci. cõsi. cxci. in causa quæ agitur. in princip. post Bar. Oldr. & alios, & Fely. in. d. c. i. de prob. iii. col. iii. declaratione, & in prima col. in prin. & in. c. ad audientiam. ii. col. extra de præscript. uersic. de aliis. Et Mart. Laud. not. cxlvi. licet, in Tractatu de Princip. post Bald. etiam idem concludit. per. d. c. Abbate sane. & c. intellecto. & per dictam rationem Oldra. Anton. Sicul. in Tractatu de potest. Re gia. q. lxxv. Eo casu autem, quo nõ potest, facit quia cum Impe- rium hodie, nec pars eius non deferat successione, sed electione, ut supra. vii. & viii. q. quæ nõ transmittentur, etiam cedi nõ pos- sunt. l. ex pluribus. ff. de administra. tut. ubi Bar. cum simil. ergo,
8 &c. † Circa præmissa etiam considerãdum est, q inuitis homi- nibus loci, nõ uidetur Principem posse locum alii subiicere. not. dictum Host. Io. Andr. Ant. de but. Abb. & ab aliis sequutum in c. dilecti. de Maior. & Obed. secundum. d. Decy. in. d. c. i. de pro- bat. iii. col. ad finem. uersiculo retenta conclusione. & Bald. alibi. ubi ibi. & ante eum ibidem Felyn. pro sing. iii. col. uersicu. ii. de- clara. & in. c. ad audientiam. ii. colum. de pręscrip. uersiculo plus dixit Hostien. & in. c. dilecti. de Maior. & Obed. ii. col. in uerbo hominibus inuitis. & Deci. consil. dlxiiii. in causa, col. iiii. & in- fra nume. xiii. in fine huius quęstionis. & communem, & ueram ait Curt. Iunior. consilio. clxxiiii. in causa, col. iiii. lib. i. pręcipue quãdo per talem alienationem fierent Subditi deterioris condi- tionis. ut si fieret in minorem Dominum, late congerẽs. & est bo- na glo. in. l. inuitus, in principio, post illum text. ff. de fideicom. liber. & latissime congerunt Moder. Hispa. per illum tex. q Prin cipes nõ alienent Terras, sine uoluntate Subditorum suorum. in § itẽ Seruiana. xvi. col. ad finem. Inst. de actio. post Ias. & Ang. etiam ibi, & late Ias. Præpos. Paul. de Castro. Corn. Hippo. de Mars. & Io. Fabr. alibi ubi Ibi, ac And. Sicul. in consil. xi. illud
9 ad fi. ii. col. libr. ii. limitañ. not. ut ibi. † Pręcipue nisi princeps

pro commodo Pacis alienaret. ut ibi late cumulat, & facit totus titulus de pac. const. in usib. feud. & ibidem Quid etiam quãdo propter remunerationem Princeps alienaret, ibi late uidendum de his, et aliis. Et prędicta plane procedunt in his, quę sunt de pa
10 trimonio Regni, et Imperii. † Quid autem si Princeps sua uirtute quęsiuit aliquã Prouinciã iusto bello, propter quam ipse, et suus Principatus, magnum consequitur commodum, an possit donare, uel alienare? dicti Moderni Brix. in dicto Tractatu de Nobilitate. d. iii. parte. col. supra citata. xv. post princip. mouent hanc quęstionem, & nõ decidunt, sed remittunt ad quædam loca Scrib. quę tamen (pace sua) uisa, nõ ponunt specialiter in terminis hanc. q. nostrã de acquisitis nouiter sua uirtute, sed solum generaliter, an Princeps possit alienare res Regni, uel Imperii, de quo supra diximus. Vnde ego credo, ꝙ sit de iure idem in his quod & in aliis Imperii rebus, cum ut Imperator querit, illa precipue consideratione, quia quæ acquirit, ut Imperator, hodie et quãdocũq; de iure, Iam omnia Imperii erant, licet de facto multa nõ teneat, ut supra uidimus, secundum communem sentẽtiam, in. q. lii. unde cum quæ acquirit ad suam naturam, i. ad ius Imperii redeãt, eius iure fungi debent, ut sint scilicet inalienabilia secundum distinctionem supra factam in aliis rebus Imperii, Iur. uulg. l. filio. ff. de liber. et posth. ibi nõ translatus, sed redditus ui
11 detur. † Item quia non posset licite ista de nouo acquirere, mouendo Bellum, nisi quia Imperator, ut infra suo loco dicemus. q. cvii. Sic, & aliás in simili uidemus, ꝙ cõclusio, & decisio illa quę habet res Ecclesiæ, nõ posse alienari, nisi seruatis solennitatibus debitis iur. uulg. Intelligitur tam de his, quæ solebat habere. Quã de his quę de recenti etiam, Ecclesia quæreret, quia sat est ꝙ de iure Ecclesiæ. & eius cõtemplatione quesita fuerint. bonus tex. in. l. iubemus nulli. C. de sacr. sanct. eccles. in princ. not. Abb. in. c. ut super. ii. col. extra de reb. eccl. facit. l. ii. C. si aduer. dona. iuncta Regula. ff. de rebus eoꝝ. &. C. de præd: minor. cum simili. & bonus tex. in. l. fiscus. i. in principio. ff. de Iure Fisci. Et pro hac conclus. ꝙ quæ de nouo acquirit Imperator, Imperio, & Principatui Romanorum adiiciat. ego do bonum tex. in. §. fi. ad finem. in Auct. de here. & falc. ibi, per Prouincias, quæ dudum fuerint. & nunc á Deo per nos sunt adiectæ Principatui Romanorum. & bonus tex. in Auct. ut defunct. Funer; §. sin uero etiam, ibi, omnibus gentibus, quarum nobis Principatus, alium quidem ab ini
12 tio dedit Deus, alium uero adiecit. † Sed quæ in formam patri
monii

monii redacta habet, uidetur quod possit uendere, & alienare Princeps. ut est bonus tex. in l. apud Iulianum, aliás Idem Iulianus. §. fi. ff. de legat. i. & donare libere, ut Donatarius inconcusse possideat, & ad suos posteros transmittat, et illi alienent, not. tex. in
13 l. hi quibus. C. de fundis patrimon. libr. xi. † Item supradictis in hac. q. addo. D. Fabian. in Tractatu de emptio. & uendit. xi. q. iii. q. prin. hodie in. i. Volumine. Tract. ubi querit, an Rex possit uendere unam de Ciuitatibus sui Regni, sine consensu Ciuium, & concludit quod non, post Hostyē. & Io. Andr. in. c. dilecti filii. in nouell. de Maiori. & Obed. declarans ut ibi, not. & faciunt dicta
14 latius hic supra num. viii. † Audio tñ in præmissis Practicā observare, quod quæ Imperator ꝓpria uirtute, & Armis hodie acquirit, nō transeunt in Imperium, sed in proprium patrimoniū ab Imperio separatum, & eum Corona Regis Hispaniarum, non autem cum Imperio Rom. Circa quod tñ, in puncto iuris subsisto.

CENTESIMA QVINTA QVAESTIO.

1 *An Imperator Romæ existens, possit Legem facere, vel iurisdictionem exercere.*

2 *Generaliter fieri non potest, quód non specialiter, precipue in his, que sunt iurisdictionis. & 3.*

Extra Territorium, etiam inter Subditos, quis iurisdictionem non habet. & n. 7.

Obedientiam præstat possessio, non merum ius. & nu. 2.

Imperator an possit in integ. restituere famam in terris Ecclesiæ.

4 *Imperator, non sic Papæ Vrbem donauit, vt in ea honorem Imperialem non retineat. & quid. & seq.*

6 *Iurisdictionem exercere non potest quis præsente eo, qui ei officium concessit, & quando.*

9 *Roma an hodie sit communis Patria.*

8 *Roma an sit hodie, vbi est Imperator.*

1 CENTESIMO QVINTO Quæro, † an Imperator Romæ existens, possit Legem facere, uel Iurisdictionem exercere? & tex. in usib. feud. in titulo Cōstitutiones feudorum, probat quod sic, quia ibi stāt in Rubro, & in nigro, etiam hęc uerba, Constitutiones feudales. D. Lotharii Imperatoris. Quas ante Ianuam Beati Petri in Ciuitate Rome condidit, obseruan-

das. Et ideo Bald. ibi expresse not. ꝙ Imperator existens Romæ, potest facere Legem Generalem Vrbi, & Orbi. l. uero specialem Vrbi, facere non posset, quia Vrbs Roma est Papæ, ut not. in. l. i. §. cum urbem. ff. de offic. Præfect. urb. Cap. Constantinus, ante finem. xcvi. dist. & not. in. c. igitur. post illum text. xxiii. q. viii. & illud idem cum Bal. ibidem, not. Iacobus Aluarot. & tenet. & do bonum tex. in Auct. ut omnes obed. Iudi. §. fin. ibi Legem hanc proponat in omni Italia. Et aliâs Alcy. in Auct. Cassa. C. de sacro. sanct. eccles. in glo. i. scribit, ꝙ Federicus. ii. a Romano Pontifice Honorio, in Vrbe Roma cum fuit Coronatus, in eius gratiam quasdam Leges promulgauit, inter quas. d. Aucten. Cassa. Sed uidetur aduertendum, dum dicunt ꝙ. l. Generalem Vrbi, & Orbi, potest facere Imperator, quia nõ uideo quomodo id respectu Vrbis Romæ, possit absolute procedere, nam si in ea nullam Iurisdictionem habet, etiam nec in temporalibus, ut dictis Iuri-
2 bus, & notũ est, † quomodo eam ligat: nec generaliter, nec specialiter, arg. uulg. regulæ. l. final. ff. de Iurisd. om. iudic. c. fina. de constitu. in. vi. l. fin. ff. de offic. Proconf. cum simil. Et generaliter quo ad obedientiam inspicitur possessio, & non merum ius. l. i. C. de Summa Trin. & Fid. cath. Bal. in. c. olim, de rescrip. & dixi supra. q. liii. in fine. Vnde est, ꝙ iurat electus in Imperatorem Papæ, cum ei mittit Nuncios, Si Romam uenero &c. In ea nullum placitum, aut ordinationem faciam de omnibus, que ad te, aut ad Romanos pertinent, sine tuo consilio, ut in. c. ego. lxiii. distinct. Et ibi expresse notat Alexand. ꝙ Imperator non potest in Vrbe exercere actus contẽtiosæ Iurisdictionis, nec uoluntariæ spectãtis ad Papam, de spectantibus ad iurisdictionem suam nõ prohibetur. Ideo eo modo potuit quo alii habentes iurisdictionem, in his scilicet, quæ sunt uoluntariæ Iurisdictionis, per. c. nouit. de offic. Delega. et in contẽtiosis uolente Papa, per Clem. i. de foro compet. Legitimare autem an possit Imperator in Terris Impe-
3 rii, supra uidimus. q. cii. † Bal. aliâs in Margarita sua, in uerbo Collegium, in primo uersicu. dicit, ꝙ Imperator potest restituere ad famam in Terris Ecclesiæ, refert, & tenet Hypp. Marf. in libello de Dignitate Imp. col. pen. in principio, et dicit Bal. d. loco rationem esse, quia est uoluntariæ Iurisdictionis, et quia competit in Signum Vniuersalis Dominii, et est iurisdictiõis nõ circumscriptæ, nec coarctatæ. Et ultra eos uidetur resoluendum, ꝙ Romæ existens, facit. l. ualituram in Territorio suo Imperator, Romæ autem non, sine consensu Papæ, et ita remouetur. d. Rubrica. &

Nigr.

Nigr.constit.feud.scilicet,uel q ibi Eugenius Papa cōcessit, ut uerisimile est,uel erat.l.& constitutio concernēs Imperium suū, nō Ecclesiæ Romanę,& Papæ,bon.tex.in.d.c.ego.Ibi quę ad te aut ad Romanos,á contrario sensu.& Marti.Laud. in Tractatu de princip.not.ccccclx.simpliciter notat, q Imperator existēs in Terris Ecclesiæ,puta Bononiæ,possit condere.l. ligantem Subditos suos,alleg.Bal.in.d.c.i.constitu.feud. Sed tamen Bald.ibi aliter dicit, ut supra relatum est. Verius tamen hoc ultimum,de iure uidetur.Et ideo dicunt Doct.alias,q.ll.Imperiales in Terris Ecclesiæ,nō haberēt uim,nisi Ecclesia approbasset,ob Regulam.c.quæ in Ecclesiarum.&.c.Ecclesia.s.m.de constitut. & ibi Scrib..&.c.i.de op.no.nunc.et not.Alcy.in Rubrica.C.de sacr.
3 sanct.eccles.licet nō in hac.q. † Item facit, quia si dicti Doct. Bal.& Iac.uolunt,q Vrbi Imperator legem specialem facere nō possit,etiam in ea existēs,ergo nec generalem,quę Vrbem liget, quia quod nō licet specialiter,nō licet generaliter.l.i.in princip. ff.de offic.eius.& ibi glos.& Scrib. in uerbo iurisdictione tota, quę Regula precipue procedit in his,quę sunt iurisdictionis,seu in dependentibus ab ea;quia in talibus,quę nō possunt fieri specialiter,nec etiam generaliter.ut per Modern.Taurineñ.in. d.l.i. xv.car.ii.col.ad finem,uersic.uel tertio, & proprius. post numer. ccccclxxi.post Imol.& But.in Clem.pastoralis,de re iud. & Fely. commendat,& tenet in.c.si quis cōtra Clericum,de foro compet. iii.col.uersi.vi.licet & nouissime Idem.d.Orionus,in.d.l.i. viii. car.iii.col.in princ.&.iiii.in fine.& ibi legendo dixi super glos. in uerbo nō aliter,in ultima parte,ad intellectum.l.quædam, de acqui.rer.dom. Vnde cogitandum est,circa dictum Bald.& Iac. Aluarot.Bene uerum,q alias in not.q.arguendo Bal.in.l.execu-
4 torem.C.de exec.rei iud.xi.col.in fi.signanter dixit, † q Imperator nō sic Papæ Vrbem donauit,quin ibi possit exercere iurisdictionem uoluntariam in omnibus, et patet ex supra dictis, in
5 q.ci.& etiam contētiosam in hostem suum. † Item licet aliquā iurisdictionem nō habeat in ea,retinet tamen ibi honorem Imperialem,quia ibi coronatur.Ad quod faciunt quę dixi infra.q.cx. ad finem.uersic.illam tamen.Item & secundo considerandum est etiam respectu Imperii sui,quia cum Romę Imperator hodie nullam iurisdictionem habeat,ut in.d.c.Constantinus.&.c. fundamenta.§.ne autem.de elect.in.vi.quomodo portam urbis ingressus,potest etiam nec in suos Subditos Iurisdictionem exercere, argumento.l.final.ff.de offic.Proconf.&.l.i.ff.eod.cum similib.

præcipue cum hodie secundum communem, Imperium ab Eccle-
6 sia depédeat, & a Papa, ut supra suo loco uidimus. q. l. † Et ubi est præsens is, qui alicui beneficium concessit, cessat eius iurisdictio. ut per. d. l. fi. & c. Antiqua. de priuil. notat Abb. in. c. uolentes. ii. col. de offic. leg. uersic. unde concluderem. (De qua tamen materia not. scribit nouissime Episcopus Gomes. in Comment. super Regulis Cancel. in Regula de nõ iudicañ. iuxta form. supplì. q. iii. in not. q. an Episcopus in Curia possit prouidere de beneficiis uacantibus in sua Diocesi, præsente Papa.) Nisi dicas id esse, quia sunt duo, Papa, & Imperator, in effectu, & potestate omnino diuers. c. duo sunt. xcvi. distinct. in principio, cum simil. quo casu quilibet uidetur posse uti suo officio. arg. no. per Abb.
7 in. d. ii. col. ante fi. uers. & ex istis etiam infertur. † Pro Regula tamen. d. l. fin. stringendo facit, quia extra Prouinciam, et cum propriis Subditis quis non uidetur posse Iurisdictionem exercere. ut post tex. & glo. ibi not. Abb. Et ait communiter teneri, & de factoseruari. post Io. And. & Specul. in. c. pen. i. col. ad finem, uersi. primus nunquid. extra de offi. leg. Et ad hanc. q. facit tex. not. in primo titulo feud. §. cum uero. ibi cum uero Córadus Romam proficiscens, petitum est a fidelibus, qui in eius erant seruitio. ut. l. ab eo promulgata & c. nisi dicas ꝙ ibi adhuc nõ erat Ro
8 mæ. † Vnde illud dictum, ubi Imperator, ibi Roma. l. ii. §. legatis. ubi Bal. ff. de iudiciis. et tex. in. l. ii. §. ignominiæ, ii. ubi Ang. & omnes. ff. de infam. & dixi infra. q. ex. casu. ccxxvi. & Abb. in c. fin. de foro compet. col. antepenulti. quæ est cõmunis patria. l. Roma. ff. ad Municip. l. sed et reprobari. §. final. ff. de excus. tuto. Non uidetur habere locũ amplius in hac Roma nostra, quæ sub Dominio eius amplius nõ est, sed Pontificis, ut patet, et diximus
9 supra. q. lxvii. † Et hodie, Roma est communis Patria, ut ibi quilibet possit conueniri. Intelligitur coram Papa, uel eo, qui ibi habet iurisdictionem. Vnde cũ ad pñs fit de Dominio Papæ Laicus nõ Subditus Papæ, hodie Romæ non poterit conueniri. de quo tamen dicendum est, et de. d. l. Roma. ut per Deci. in. c. meminimus. ad fin, de appell. et ab ouo Moderni Mediolan. cap. xxi. ii. lib. dispunct.

CENTESIMA SEXTA QVAESTIO.

1 *An Imperator possit sibi parem, vel Superiorem creare, vel Successorem eligere, vel Consortem in Imperio, vel Vicarium?*

Imperator,

Imperator; Vicarios creat sibi in Prouincijs, & .4.
2 *Imperator vnus tantùm esse potest.*
3 *Imperator eligit sibi Successorem, volente Papa.*
4 *Regna an diuidi possint.*
Papæ datur quandoq; Coadiutor, & quomodo, in num. 3.
Imperatori quandoq; dari potest Coadiutor, ibidem.
5 *Imperator Vicarijs dat Coadiutorem, & Visitatorem:*
6 *Papa Vicarios creat in Terris, qui exercent Iura Principis.*
Carolus de Malatestis olim Vicarius Ariminensis, & Romandiolæ pro Papa, ibidem.
7 *Imperator sibi Successorem eligere non potest.*

1 CENTESIMO SEXTO Quęro, † an Imperator possit sibi parem, uel Superiorem creare, aut Successorem eligere, uel Consortem, uel Vicarium? Breuiter, licet Princeps possit secundum communem sententiam, etiam alias indelegabilia delegare, & aliis communicare, post Bart. in.l. i.ff.de offic.eius, in princ.col.fi.in princ.uersic.quero nunquid Imperator.post.l.fi.C.ubi Senat. Tamen Superiorem, uel sibi parem facere nō potest, ita notanter dixit Bal.in Præludiis feudorum.ii. car.iiii.col.sub uersicu.expedita, ad finem dicens, id impossibile esse, quia.l.Regia contradicit. Et quia nullum inferius secūdum Aristotelem stantibus terminis discretius participat, id quod superius est, cuius uerba dicere Aurea Franciscum Curt.antiquiorem in consi.l.xiii.seriosa declaratione, col.v, dicunt Moder. Taurinenses, in.l.Imperium.col.xix.in princ.ff.de Iur.om, iud.uersi. & declaretis. Nec enim facile est locum Regis tenere.c. non est. c.ante omnia.c, multi.xl.dist. † Vicariū aūt Imperator facit.ut
2 infra.nu.iiii.&.l.i.C.de offic.Vicar.§.illud, in Auct.ut iudi. sine quoquo suffr.l.aduersus.cū gl.C.si aduers.rē iud. Et de Vicario Affricę, in inscriptione.l.nemini.C.de ędif.priuat.l.pen.C.de dilat. De Vicario Italiæ.in.l.i.C.si quis eam cuius tutel. p Alex.in Rub.ff.de offic.eius.col.pen.ubi late dixi post alios, & infra.q. cx.casu.cccxiiii.hodie uī dici Vicerex. De Vicario Hispaniæ, in.l.si a Sponso.C.de donat.ante nupt. De Vicario Macedonię, in.l.xl.C.de feriis. De Vicario Asiæ, in.l.i.C.ne Sanct. Baptisma reiteretur. De Vicario simpliciter, in.l.i, C.de offic. diuers.iud.
2 † Et facit, quia unus tantum Imperator de Iure esse potest. c.in apibus.vii.q.i.cum simil.late supra dictis in.q. lxix. & facit tex.

in.l.cum multa.in fine.C.de bon.quæ lib.ibi,ut enim Imperialis fortuna omnes supereminet.Et dicit alias Bal.in titulo de feud. march.post principium,ꝙ cum dignitas sit proprium munus, & decus totius Vniuersitatis, nemo priuatus transmittere potest, nec uendere,licet cõtra sit hodie in multis usurpatum. Et Card. Alex.in.c.nunc autem.xxi.distinct.col.ii.dicit, ꝙ sicut Papa,licet habeat plenitudinem potestatis, nõ tamen potest de Papatu in alium transferre. Sic nec Imperator de Imperio,communicãdo,late probans,&ꝙ etiam nec Electores possent,nec plenitudo potestatis ad hoc extenditur, nec esse curandum de Exemplis, quæ possent dari tempore Gentilium,quorum Imperatores sibi Consortes Imperii assumpserunt,quia tunc nõ agnoscebant ueram Christi Fidem.ut infra etiam dixi,post Ioã.Lecirier, immo aliqui eorũ sæuissime sunt insequuti Pontifices, & Christianos. † Bene tamen uerum est,ꝙ alias ei,quãdoq; potest dari Coadiu
3 tor,ut supra uidimus.q.lxxxi.ad finem,post glo.in.c.alius.xv.q. vi.&.c.ad Apostolicæ,de re iud.in uerbo priuamus,in.vi.& Bal. in.l.nõ ambigitur.ii.col.in principio.ff.de.ll. Papæ etiam quandoq; datur Coadiutor.c.i.viii.q.i. Sed illemet text.etiam soluit difficultatem, quia dicit Adiutores sibi, non tamen potestatem Pontificiã,aut soluendi,aut ligandi,Normam eis tradidit,& de Coadiutore,alias per glo.in.c. Venerabili,de offic.Deleg. post tex.& ibi Doct.Et de Papa, ꝙ eligat sibi Coadiutorem, notant Moderni post.d.cap.i.in Tractatu de beneficio. iiii. parte.q.ix. casu.xxvi. † Creat tamen Imperator Vicarium. ut in rubro,&
4 nigro.C.de offic.Vica.§.illud.in Auct.ut Iud.sine quoquo suff. l.aduersus.C.si aduersus rẽ iud.& hodie Vicerex appellatur, nõ Viceimperator,& supra dixi.Et licet al'sBal.in.l.Arethusa.ff.de stat.ho.dicat non esse nouũ duos simul Imperium administrare, per.c.nõ autem.vii.q.i.Et Alex.in.l.ex duobus,in fin.principii. ff.de ꝟulga.ad Illud,ꝙ Regnum est indiuisibile, & ꝙ non capit duos.Respon.uerum quando in duo diuideretur,secus si ꝑ duos administraretur.Tamen reprobatur per Io.Lecirier, in Tracta. de primogenitura.viii.Vol.Tract.vii.q.i.libri.col.i.&.ii.ꝑpter periculum ex diuisione administrationis,Historiis,& Exemplis probans.Vnde Præposit:xv.distinct.col.iii.& in.d.c. nõ autem not.tradit,ꝙ Imperator Consortem in Regimine creare nõ potest,recedẽdo ab unitate Imperii,quia Monarchia destrueretur, Immo ꝙ nec Electores possent, & ꝙ de Exemplis Gentilum, quorum Imperatores sibi Cõsortes Imperii assumpserunt,nõ est curãdum,

quorum Imperatores sibi Consortes Imperii assumpserunt, non est curandum, quia tunc nõ agnoscebant ueram Christi Fidem, nec Papam suum Vicarium, imo quidam eorum sæuissime sunt persequuti Roma. Pontifices Christianos. Ita not. Præposit. ubi supra. Vt labor autem aliquantulum subleuetur, licet prudentes Viros Consiliarios, ac a secretis habere, ut experientia docet, & præsens Imperator Inuictiss. semper Carolus. V. habet penes se a secretis Consiliarios. Ill. Doctissimos, ac admirabiles Viros D. Franciscum de los Couos, Marchionem Fabiote Primarium, Secretarium, ac Cõsiliarium. s. m. Et. D. Nicolaum Perenot Dominum de Granuella Primarium, & Consiliarium, & Secretarium, quorum opera, summaq; prudentia, & consilio, ut tota testatur Italia, & iam iam Orbis Vniuersus, cuncta in Pace, & Victoria conquiescunt, quibusq; iudicio meo, nõ minus omnes Populi debent, debebuntq;, q̃ cuiq̃ alii unq̃, præteritis, uel futuris Temporibus, ad laudem, & gloriam Carol. V. Imperat. semper Aug. Necnon memoriam eorum laudabilem sempiternam. Post hos quoq; accedit. Ill. Dominus Diagueuz Secretarius pariter & Consiliarius ipsius Cæsaris, Vir magni ingenii, & integritatis, potẽs opere, & sermone, & omni laude dignus.
5 † Et Regna ipsa quandoq; diuisa fuere, ut Regnum Franciæ olim in quatuor Filios Coldonei Regis, & in Filios etiam Clotarii, ut in Gallica Historia legitur, & norunt periti huius farinæ, & tradit Idem Io. Lecirier. in. d. Tractatu, libro. i. iii. conclus. q. xi. col penulti. & final. subdens q; forte id permissum fuit, ob suspitionem rixæ, uel scandalum inter fratres. per not. per Alex. in simili, in feudo sui, natura indiuisibili, consi. vii. v. libro. col. ii. in fine. & Curt. in iiii. part. Tractat. super feud. q. xxx. col. iii. vii. Fallentia. Vel secundo q; unus tantum erat Rex, aliis erant Terræ assignatę, dependentes a Rege pro uictu, quod uidetur permissum, post Socin. consilio. lxii. i. libro. col. viii. Alias non posse Regnum diuidi, etiam inter uolentes. Curt. d. q. xxx. col. i. ad principium, in ampliatione. i. Regulæ. Et ita hodie seruatur inter fratres, cum primogenitis, ut idem Io. scribit dicto loco. Successorem autem Imperator licet hodie eligere sibi non possit, ut dico in fi. huius q. Papa tamen posset dare ei hanc potestatem ex plenitudine potestatis, & ea magna causa, quia alias sine ea dicta potestate uti nõ debet, secundum Card. not. in. c. in Synodo, in princip. lxiii. distinct. post. c. innotuit. de Elect. & dictum Card. comprobatur ex dictis supra. q. l. num. v. & seq.
6 † Et Vicariis Imperator dat

alias Coadiutorem, & Visitatorem. Bal. libr. i. consil. cccxxxviii. queritur si Rex. col. fin. quod intelligendum uidetur ubi simplex sit Vicariatus, secus si concurrat in feudatario. per dictæ Curtii Iunioris. consilio. ii. Vassallus Purpu. in. l. Imperium. col. xxvii. numero. clxvi. ff. de iurisdict. om. iud. † De Vicariis a Papa in Terris, qui exercent iura Principis. Corn. consilio. xi. libro. iiii. in præsenti col. ii. Purp. dicto loco. nume. clxii. Et olim Carolus de Malatestis, Domicellus Ariminensis fuit pro Gregorio. XII. ac. S. R. E. in ea Ciuitate, & in Prouincia Romandiolæ in Temporalibus Vicarius. ut patet in cōcilio Constātini, sessione. xiiii. in Procuratorio ad renunciandum Papatui, & in renunciatione Ego Carolus &c. Et de Vicariis Papæ in spiritualibus, & temporalibus alias est Tractatu Io. Franc. Pani sub eisdem, Tractatu de offi. & potest. cap. sed uac. iii. Volumine. Tractat. car. cxcviii. & ibidem etiam de forma iuramenti, & tenore literarum, facultatis & Vicariatus. Et Vicarius Imperialis habet plenissimam potestatem. Gard. consil. cxxv. respondeo, col. i. & infra. q. cx. casu cccxiiii. † Successorem autem Imperator sibi hodie eligere nō potest. ut infra dixi. q. cxi. casu. lxxiii. nec successione defertur. ut ibidem, etiam nec filio Imperatoris primogenito.

CENTESIMA SEPTIMA QVAESTIO.

1 *An Prælati possint esse Delegati Imperatoris, & an Consiliarij, & an in obsequio eius.*
2 *Secularibus negotiis Deo militans, se implicare non debet in obsequio eius.*
3 *Laici Generalis Officialis Prælatus esse non potest.*
4 *Sed in una causa sic. & quando una causa dicatur.*
5 *Consiliarij etiam ad condendas Leges Principis Secularis, Prælati esse possunt. num. 6. & seq.*
6 *Reuerendissimus Cardinalis Pomp. Columna. V. Rex Neapolis.*
7 *Iudices Imperatoris quales esse debent.*
8 *Religiosi an possint esse in obsequio principis.*

1 CENTESIMO SEPTIMO Quæro, † an Prælati possint esse Delegati Imperatoris, uel in Obsequio. Item an Consiliarii, de quibus alias tex. in. l. uerum. §. ex facto. ff. de minorib. & in. l. Iurisperitos. in princip. ff. de excus. tut. l. quisquis. in principio. C. ad. l. Iul. Maiest. De Delegatis, tex est. q. sic, in. c.

inter

inter dilectos, extra de fid. instr. post princip. Ibi sententia Mediolanes. Archiepiscopi, quam ex delegatione Imperatoris tulit, & ibi not. Abb. ii. col. in fi. & latius Felyn. scribit col. iii. post eũ, uersiculo, nota secundum. d. Abb. post Cald. late, consi. vi. in titu. de Legato. per illum text. & alios multos, licet bene subdat, q in materia nõ concernente animam, debent a talibus abstinere, per c. te quidem. xi. q. i. & c. de praesentium. xvi. q. i. & Abb. & Ioã. de Anan. ubi ibi. facit tex. not. in. l. repetita, uersiculo absurdum. C. de Episc. & Cleric. & l. consulta. § absurdum. C. de testam. l. placet. C. de Episcop. & Cleri. cum simil. Et Apostolus. ii. Epistola
2 ad Timoth. ii. Cap. in princip. † Ibi nemo militans, Deo implicet se negociis secularibus, & extra, ne Cler. uel Mona. c. cum ad uerum, ad finem. xcvi. distin. & idem per multa late. D. Deci. congerit, q de honestate non debent Praelati delegationem sibi factam a Iudicibus Secularibus suscipere. in. c. ii. de iudic. vii. col.
3 ad finẽ. & seq. inferens, q † Prelatus non potest esse Generalis Officialis Laici, & sic non posset gerere uices Regis, uel tenere locum Principis Secularis. post Abb. & iura, quae. ibi citat. Secus in una causa, quae sibi committeretur pro iustitia administranda, quia potest esse Delegatus Iudicis Secularis. ut ibi late, & plene
4 simili. comprobat. † Et ibidem notanter, qualiter una causa intelligatur, amplians etiam dictam conclusionem procedere nõ
5 solum in Clericis, & Praelatis Secularibus. † Sed etiam in Religiosis. post Cald. d. cõs. vi. & q infra. n. x. Et de pmissis ẽt p Ant. Sicul. in Tractatu de potest. & excell. Regia. q. xxxiii. post text. & Scrib. in. c. cum parati, de appellat. & glo. sing. post tex. in. c. si
6 Episcopis. xviii. dist. & Abb. & alios. † De Consiliariis, q Praelati possint esse Principis Secularis Consiliarii, Idem Ant. Sicu. late scribit in. d. libro. q. xcv. post Abb. & alios in. c. Clericis. ne
7 Cleri. uel Mona. tex. & Abb. in. c. non est, de uoto. † Item tradit Praelatum Episcopum, etiam putare posse esse Praesidentem Regiae Cancellariae. ut tunc erat quidam Reuerendiss. & Digniss. Episcopus Abilens. Dominus Alphõsus. Et Bal. in Auct. habita, C. ne filius pro patre. i. not. dicit, q Princeps in suo Consistorio potest habere Praelatos, & Ecclesiasticas Personas, puta Episcopos, etiam ad condendas Leges, ex quibus si per accidẽs sequat̃ mors non fiunt irregulares Praelati, refert, & tenet Mart. Laud. in Tractatu de Consil. Princip. not. antepenultimo. & est text. in d. Auct. in princip. ibi habita diligenti inquisitione Episcopoꝝ, & Sacri nostri Palatii. & do bon. tex. in. c. non est. extra de uoto.

8 † Tamen Annis prętetitis uidimus in Regno Neapolitano Vi-
ceręgem, pro Carolo. V. Roma. Imperat. præſente Inuictiss.
Reuerendiſſimum, ac Illuſtriſſimum Pomp. Columnam. S.R.E.
ubi ét, tempore Clem. VII. Pont. Max. deceſſit. Et quidã Card.
Io. Vgo, in lib. quem Quadruuium inſcribit, ad Regem Maximi
lianum. cart. vi. & ſeq. hortatur aliás, eundem, ut penes ſe, pro Sa-
pientibus, Prudentibus, & Religioſis aſſumat, Archiepiſcopum
tunc Treueren. Colonien. & Maguetinen. tres Prælatos Spiri-
tuales, quoniam funiculus triplex difficilius rumpitur, & eis qua
tuor alii Seculares Principes, pręſtant Secularis potentię auxi-
lium contra Contumaces, & Rebelles, ut etiam ſupra tetigi. q.
9 viii. † Et quales debent eſſe Iudices, quos conſtituit Impera-
tor, & cuius qualitatis, & conditionis, late ponit Idem Ioan. Vgo
10 dicto. libr. car. xxxiiii. col. ii. §. debet. † Religioſi autem an poſ-
ſint eſſe in obſequio Principis Secularis, dico q; ſic, cum Supe-
rioris licentia, non gratia uagationis, ita not. Hoſty. Io. Andr.
& Abb. in. c. quanto, per illum tex. de offic. Ordin. licet periculo-
ſum ſit, ut per Ant. Sicul. in Tractatu de Poteſt. Regia. q. lx. un-
de Hieron. ad Paul. ſi: Secularium, & maxime potentum Conſor
tium deuita, quid tibi neceſſe illos ſæpius uidere, quorum con-
temptu eſſe cepiſti? & quæ ſupra num. v. &c.

CENTESIMA OCTAVA QVAESTIO.

1 *An Imperator poſſit mouere iuſtum Bellum, & indicere, & cui.*
3 *Bellum an, quando, & ex quibus cauſis licitum.*
4 *Bella vtrinq; licita ob dubietatem.*
5 *Dicta. liij in materia Belli notanda,*
6 *Belli ſpecies ſeptem.*
7 *Imperator Bellum poteſt indicere Papæ Sciſmatico.*
8 *Bellum non fit ſine diffidatione.*
9 *Diffidare quid ſit.*

1 CENTESIMO OCTAVO Quęro, † an Imperator poſſit mouere iuſtum Bellum, ac publicũ, & licitum, indicere; circa quod prout aliás dixit Petrus de Monte, in Tractatu de Monarch. ad finem, eſſet uidendum de multis, ſcilicet contra quos, & ex quibus cauſis poſſit Bellum indici. Secundo quod eſt Bellum licitum, & quod nõ. Et alia multa, de quibus in materia Belli. Ibi per eum, in quibus, caſu eueniente, dicit recur-

rendum ad duas solennes glos. Innoc. in c. olim. de restitut. spol. unam aliam in c. sicut, de iureiur. Et aliquid per Bar. in l. hostes. ff. de Captiuis. per Bal. in l. executorem. C. de exec. rei iudic. xi. col. in principio, uersicul. nam Princeps potest indicere Bellum. Quibus addo, q̃ fuit olim unus error Manicheorum dicentium, nullo pacto licere gerere Bellum Christianis, suscitatus de praesenti etiam à Ioan. Oecolampadio, quem late confundit nouissime, Sacra Scriptura, Frater Alphon. de Castro, in libro aduersus
2 hęreses, in uerbo Bellum, libro. iii. † Et aliis omissis, quantum ad principalem. q. nostram dicendum uidetur, Imperatori licere indicere Bellum iustum, per rubrũ, & nigr. C. ut Armorum usus inscio Principe interdictus sit, libro. xi. iuncta. i. expositione glo. ibi, quae dicit, id est, Guerram inchoare, & text. not. in l. iii. ff. ad Legem Iul. Maiest. ibi, eadem. l. tenetur, qui iniussu Principis, Bellum gesserit, Delectum habuerit, Exercitum cõparauerit. & l. hostes. ff. de Capti. & ff. de uerb. sig. iuncta. i. l. ff. de constitut. Princip. cum concord. & Bar. not. in. d. l. hostes. columna penultima, uersiculo. iii. modo. Et ibi de materia Belli, plenissime Alex. in additio. ad eum, in litera. h. in uerbo indicere Bellum, & late per Ias. & alios, in. l. ex hoc iure. ff. de Iustitia & Iure. iii. col. text. & glos. in Capit. quid culpatur. xxiii. q. i. et quae infra. q. cx. casu. ccxliii. & cxii. & Ioann. Vgo in. d. libro Quadruuii. car. l.
3 † Et an, & quando, & ex quibus causis, per Docto. post Innoc. in d. c. sicut, & latissime per Dominum Io. Lupum, in Tractatu de Confederatione Principum. ix. car. & seq. Socy. in. l. i. ff. de acq.
4 possess. i. col. ii. not. & alii, post Aret. & glos. † Et addo, q̃ nouissime Moderni Mediolanenses in libro. ii. Paradoxorum Cap. xxi. Bella, utrinq; licita esse probare conantur, cõtra communem Calculum, quando scilicet, utraq; pars ancipiti sentẽtia iuste belligerare putat. Aliàs tamen Bellum in dubio semper pręsumi iniustum, Abb. post Hosty. in. c. sicut. iii. de iureiur. probat, per plura iura tenent Moderni Hispa. in Commentariis, super Regul.
5 Cancell. in Regula de annali. q. ii. nu. v. arguendo. † Aliàs. liii. dicta in materia Belli, par Mart. Laud. in Tractat. de Bello, post Andr. de Iser. in titulo, quae fuit prima causa Benef. amitt. & inter caetera, not. fin. q̃ autoritas suscipiendi Bellum, est in Principe.
6 † Et not. xxxi. q̃ septem sunt species Belli, post Gemin. late, in c. i. de homicid. in. vi. & quae. Et ibi etiam per Ioan. Andr. in nouell. col. v. post Hostyen. uidelicet Bellum Romanum, iudiciale, praesumptuosum, licitum, temerarium, uolũtarium, necessarium,

& ibi not. declarat, quę, & qualiter, quodlibet licitum sit. Et per Bal. not. in. l. ii. col. xi. in fine, numero. lxxi. C. de seruit. & aqua. Et de Bello est etiã Tractatus particularis, Io. de lignan. Et per Angel. Aret. late. not. in. §. Ius autem Gentium. Institut. de Iure

7 natur. ii. col. Quibus adde notanter, † φ Imperator potest indicere Bellum contra Papam Scismaticum. tradit. Abb. in. c. sicut. el. ii. de iureiurand. Petr. de Anch. in Regula Accessorium, lxxxii. col. in fine. ff. de Regul. Iur. refert, & tenet pro not. Card. Iacob. in suo Tract. de Concilio nouiter impresso. libr. viii. artic.

8 v. fac. dxxxii. col. ii. litera. c. † Et etiã incidẽter illud inter alia notandum est, φ in factis Armorum, nunq̃ debet ad Bellum perueniri, nisi pręcedat diffidatio, ita not. dicit Bal. in. l. si manumissori. C. de obsequi. in uersiculo, adde extra. Allegat Io. Andr. in c. i. de homicid. in. vi. Bal. & And. Sicul. late alibi, ubi Deci. consi. dlxxv. in casu, ante finem. Addo Bal. in. l. ii. col. xi. in fine, numer. lxx. & seq. C. de seruitut. ubi ad idem late. Cumulat And. Sicul.

9 † & diffidare idẽ est, φ præcipere, φ impune quis possit occidi. Angelus consilio. xiiii. in. ix. colum. ii. post Cyn. & iura, de quibus ibi.

CENTESIMA NONA QVAESTIO.

1 *An liceat Imperatori, & Principi, inire Confœderationes, & quas dicunt Ligas.*

2 *Papæ obedientes, & confœderati, omnes esse debẽt, amici, & uniti.*

3 *Confœderationes, quæ liceant Principibus, & Papæ, & an cum Imperatore, vel Infidelibus. & seq. &. 2.*

5 *Confœderatiõ quid.*

6 *Notabilia dicta. lxiij. in materia Confœderationis.*

Excellentissimus Dominus. P. Loysius de Farnesio, Dux Castri. S. R. E. Confalonerius, ac Generalis, multos solet in protectionem suam recipere, animi Magnitudine, & eius quædam laudes. num. 10.

Protectionem alicuius, si suscipit Imperator, quid sit. ibidem.

7 *Disputare de potestate Principis non licet: & crimen Sacrilegij esset & reuagare Mundum:*

8 *Princeps cùm quid vult ex pleniludine potestatis, & ex certa scientia, taxari nõ potest, cur ita faciat.*

Liberum

9 *Liberum an sit Castrum, Ciuitas, vel locus, recognoscens de pallio: vel alia re, Principem in Superiorem.*

CENTESIMO NONO Quero, † an liceat Imperatori, & Principi inire Confœderationes, et quas dicunt Ligas, & de hoc, & de Papa, an id possint, hodie reperiet pprius Tractatus, per supra dictum.d.Io.Lupum, in Tractatu de Confœderatione Principum, ibi uidendum an, & quado, & cum quibus, etiam ex Autoritatibus Veteris Testamenti, latissime post tex.in Clem.unica.de Iureiur.§.porro. ibi Parentelam, aut Confœderationem iniret, ubi uidendum est pro plenissima informatione huius questionis. Et inter cætera ibi.iiii.car.ii.col.in fine,
2 dicit, & concludit, † omnes Principes, ac Fideles Christianos, ut bonos filios debere esse, prout de iure tenent, sine aliquo alio contractu, uel stipulatione particulari, in obedientia, unione, amicitia, & confœderatione cum Papa, ut membra cum capite, quia ut ait tex.xii.distinct.non decet a capite membra discedere. Sed iuxta scripturæ Testimonium, omnia membra caput sequuant. facit.c.ego Ludouicus, in fine.lxiii.distinct. Et ibi expresse notat, ex fine illius tex.Card.ꝙ Papæ licet inire Ligam cum Imperatore.per.c.ad Apostolicæ.de re iudic.immo ꝙ suadente utilitate, uel necessitate Ecclesiæ, potest iniri Liga cum Infidelibus, sicut legimus de Machabeis, qui Fœdus cum Romanis inierunt,
3 & quę not.Oldra.consilio.lxi.nunquid. † Itemq; Principibus licere Confœderationem facere sub ista forma, & Lege, scilicet, ut si quis ipsoꝝ iniuste opprimatur, uel de facto, iuuet, ac defendatur ab alio, quia etiā de iure hoc est officium uniuscuiusq;. sic
4 ille dicto loco, & colum.seq.ad medium. † Et addo ultra eum, quod Bal.not.in.l.i.ff.ꝙ cuius uniuers.nom.ante finem princip. uersic.iuxta, hoc querit, an Ligę, & Confœderationes Ciuitatū, & Baronum, sint licitę. Et breuiter, distinguēdo tenet, ꝙ aut fiūt ad finem licitum, aut non. Primo casu ualet, secundo nō, saluo ꝙ contra Principem dicit ipse, nunꝗ tenet Cōfœderatio prętertim si eius Subditi conspirent.post Bart. & Innoc. Cui addo Mart. Laud.in Tractatu de Confœderatione, & pace.not. antepen. Et idem cum.d.distinct.late tenet alias Iac.Aluarot.de pac. iuram. firmand.in usibus feud.in §Conuenticulas.& glo.in.c.si quis clericorum.xi.q.i.& bonus tex.cum glo. in titulo de pace const.in usib.feud.in princ. Ibi societatem.& in.c.in causis.uersi. Item societatem.cum glo.not.eo.titul.facit.l.conuētionum.in fin.cum glo.ff.de pact.l.non dubito.ff.de Capt.ubi not.text.&.l.postli-

minium.§.postliminio.ff.eod.Et in Rubr.in Auct.ut neq; miles, neq; fœderatus.l.final.C.de locat.§.i.ibi fœderatorum nomine
5 sunt decorati.&.c.ius militare.i.distinct. † Et pulchre Bal. & quid Confœderatio.in.l.exequtorem.viii.col.C.de executione rei iudic.in principio, uersic.sed quero quid de Ciuitatibus cō
6 fœderatis. † Et quædam notabilia dicta:lxiii.in materia confœderationum,& conuētionum Principum.aliàs per Mart.Lauden.in Tractat.de Confœderation.Hæc pro nunc sufficiāt summo digito,& quasi per Indicem(ut aliàs dicit Imperator in fine Institut.) tetigisse,de potestate Imperatoris. Cætera pro nunc omittimus,cum q; uariis in locis etiam uulg.tangunt Scribent.
7 & facile est inuenire,tum etiam † (q; magis mouet,quia (ut als Mart.Laud.notat in Tracta.suo de Princip.ii.not.de potestate Imperatoris,disputare in his,quæ pertinent ad eius Iurisdictionem,crimen uidetur Sacrilegii.per.l.ii.C.de crim.sacri.& ultra eum ille text.registratur,in.c.si quis suadente.§.ii.xvii.q.iii.Lapus per.d.l.ii.alleg.ci.iiii.col post medium.Card.in Clemen.ii.iiii.q.de offic.Ordin.D.Deci.consilio.cccxli.ii.col. in princip.i.libro.q; uertere in dubium potestatem Dominorum Temporalium,est reuangare Mundum.Et Bal.not.dicebat in prælud.feudorum.car.ii.iiii.col.uersic.aliqua.Sed pauca de Principe dica
8 mus, † q; in Principe est plenitudo potestatis,& q; ubi ex certa scientia quid uult,nemo est, qui ei,cur ita facis dicere possit. quod dictum pro not.passim retulit,& sequutus est.post not.per Bar.in.l.conficiunt.§.codicilli.ff.de iure codicil. D. Deci.in suis consiliis.cclxii.col.fin.& consil.cclxix.v.col.&.cclxxi.iii. col.& cccxli.col.i.cccxc.pen.col.cccciii.ii.col.& quæ per Bar.in consi. cxcvi.Ciuitati Camerini.ii.col.Oldr.consilio.cclvii.v.col. in fi. &.D.Deci .in.l.in testamento.la.i.ultimo notab.ad finem.ii. limitat.C.de testam.milit.& in consilio.cxci.ii.col.in principio.& cxcviii.ii.col.&.ccix.ii.col.ad finem.cum simili.l. Sacrilegii instar.C.de diuers.rescript.Ias.post principium.C.de precib. Imp. offer.in.l.rescripta.Bald.not.in titulo de pac.const.§.i.in fine.in
9 usibus feud.in uerbo non admittetis. † Notandum tamen est, q; ex hoc , quod aliqua Ciuitas principi aliquid det , in signum Superioritatis,puta Pallium,Brauium, Ceram, uel aliud simile, nō propter hoc dicitur subdita,sed libera est, licet pacta debeāt seruari,not.Bal.in.l.etiam.col.fin.C.de iure dot. in .l. executorem.col.viii.in uersicu.sed quero de Ciuitatibus. C. de execut. rei iudic.Deci.scribit,& tenet,consil.cccIx.perscrutatis. col. iii.

ante

ante finem,in Ciuitate Saonæ,post Bart. Socy. Card. Abb. Dom. & And. Sicul. ubi ibi plene. Et q; locus subiectus certis pactis, & conditionibus, in aliis remanet liber. Idem in consilio. dlxiiii. in causa. col. iii. & in. c. nouit. de iud. col. v. faciüt quæ notat Bar. in. l. non dubito. in princip. ff. de Iure Fisci. & bonus tex. in clem. pastoralis. §. deniq;. de re iudic. & in. d. l. non dubito. §. i. & in. l. i. C. per quas personas. in princ. Et hęc addenda sunt. & no. supra ad. q. liiii. pro Ciuitate Senarum, & aliis simil. & est pulchrum di
10 ctum, ac menti tenendum. † Si autem Imperator sub eius protectione aliquem acciperet, quid importet, uide infra. q cx. casu ccxcii. ut solet nunc facere Illustriss. ac Excellentiss. Dominus, Dñs. P. Loysius de Farnesio. S. R. E. Cōfalonerius, ac Generalis, animi sui Magnitudine, & Liberalitate, oĩbus cõmes, & gratus.

CENTESIMA DECIMA QVAESTIO.

Quæ sint Principi, & Imperatori, reseruata, ex toto corpore Iuris notanter plenissimé, & nouissimé, cumulati: & obseruati vltra omnes, casus. cccxxxi.

Plenitudo potestatis, an soli Papæ competat, vel an etiam Imperatori, in septimo casu, & an alij, & quid sit plenitudo potestatis. ibidem.

Clausula si quis & c. Indignationem nostram se nouerit incursurum, soli Principi conuenit: & quid importet. casu. xxxvij.

In reliquis, qual. het casus sit loco, Summarij.

CENTESIMO DECIMO Quæro, quæ sint Principi, & Imperatori reseruata. Ego multa aliquo studio quandoq; obseruaui ; sparsim, confuse, & inordinate posita ultra Scribentes omnes, uariis in locis. Bal. in. l. rescrip a. ii. col. in principio, C. de precib. Imper. offer. in. l. Imperium. in. i. repet. iii. col. ff. de Iurisdict. om. iud. iii. q. & in. l. i. C. de Iur. aur. annul. text. Bald. & alios in. c. i. quę sint Regaliæ, in usib. feud. & post Iac. Aluarot. in titulo quis dicatur Dux, in usib. feudo. in princi. col. vii. & per Specul. in titulo de dispens. § sunt quoq; col. penul. & alios alibi. Et. D. Iacob. de Sancto Georgio, in Tractatu de feudis. post principium. in uerbo Princeps Pedemontium. in uerfic. sed an Princeps. Sed quia ordinate habere utile esse poterit, & cõmodum multis, ex illis quędã. Et ultra eos, & omnes hactenus, latius ex toto Corpore Iuris (absit tñ arrogãtia) alia multa per me annotata. magis utilia, quotidiana, ac notanda (pręcipue

quæ ipsis Iuribus probatur)operepretium hic inserere quodam ordine duxi,ad futuram Studiosorum commoditatem.

Primo ergo reseruatum est Imperatori soli,condere Legem Generalem.l.fin.C.de.ll.not.tex.in Auct.de rapt.mul.in princ. ibi culmini tantum principali,promulgandæ.l. autoritatem sibi uendicat fortunæ eminentia.l.ii.col.fin.§.si quid.C.de Vet.Iur. enucl.De Præfecto prætor.ob.l.normam.C.eo.&ibi gl.dicendũ, est,ut per Scriben.l.Imperium.ff.de Iurisd.om.iud. & per Mod. Mediol.ii.libr.Paradox.Cap.ix.Alex.in.q.sua Sigismundus. i.col.i.q.licet contra.d.Modern.uideatur text.in.l.i.C.de fund. limitroph.lib.xi.& per dictam.l.normam.Deci.consi.dxxxviii. col.penult.

Secundo,dare commeatũ,uel remeatum Exuli.l.Relegati.in fine.ff.de penis.Et de saluo conductu dixi infra casu:ccxxxix. Et sic non Præses Prouinciæ,qui ipsum relegasset,ut per.d.l. relegati.post Bart.ibi,notat etiam Aret.in Institu.quibus mod. ius patr.pot.sol.§.i.col.pen.in princ.

Tertio,delegare,aliás indelegabilia.l.i.C.qui pro su.Iurisdi. in fine.Bart.& alii,in.l.i.ff.de offic.eius.in principio.ii.quæstio- ne.Bart.& dixi infra.q.cvi.ubi etiam uidendum,in princ.

Quarto liberare aliquem post suam confessionem,& damna- tionem,cum de innocentia constat.§.fin.in fine.l.i.ff.de quest.l. Diui.ff.de pœnis.& rescindere sententiam sine appellatione,ut ibidem.ad quod infra casus.cxli.&.ccc.

Quinto,remouere appellationem.l.i.§.fin.ff.a quibus appell. nõ licet.Cassad.in titulo de rescrip.decis.xiiii.(quæ est ultima) obseruatum.

Sexto,cognoscere,& esse Iudex in causa propria.l.proxime. ff.de his quæ in testam.delen.& supra diximus.q.xci.ubi uiden- dum.& infra casu.cccxxvi.

Septimo,supplere de plenitudine potestatis,est enim clausula reseruata Principi,ita not.Bal.in.d.l.rescripta.ii.col.per text.in clem.pastoralis,de re iudic.dic tu.In.§.ac aliás.ad finem.ibi om- nem supplendo defectum,& de Imperiali etiam potestete.D.De ci.consilio.ccclxxiii.uiso consilio,ante finem,ubi in not.q.dicit, ꝙ Dux Ferrariæ cum Superiorem recognoscat,nõ debet,nec po- test uti dicta clausula,nisi cum causæ cognitione,post Bal.Curt. et Alexand.Sed ulterius considerando,ut uides,ille tex.non uti uerbo plenitudine,quo bene Papa utitur,ut in illo tex.ante fin. & alias in.c.proposuit.de concess.præbend.ante finem.Et forte

cautε

caute plenitudinem potestatis nõ tribuit Papa Imperatori, quia supremam illam plenitudinem, solus ipse Papa habet & in orbe, & super Imperium, ut supra late uidimus. q. I. etiam in temporalibus. Et ideo proprie Imperator, plenitudinẽ potestatis habere non uidetur, cum Papa sit ille, qui habeat etiam supra eum. dd. iur. & duo insolidum plenitudinem eiusdem rei habere non possunt iur. uulg. quod notandum est. Et tradit aliás arguendo Antonr Rosell. in Tractatu de potest. Pap. ii. car. uersiculo facit, col. i. licet idem postea respondendo septimo loco, dicat id uerum in spiritualibus, non in temporalibus, & male, quia contra communem, ut supra uidimus. q. I. Et in terminis, notat Bald. q; scilicet, cum unus habet plenitudinem potestatis, alius ad eandẽ non potest eligi, per. l. cum in una. §. tutor. ff. de appel. in. l. executionẽ. xii. col. C. de execut. rei iudic. ad medium. uersiculo sed ante omnia. Et his addo, q; aliás Bal. not. dixit in titulo de pac. const. in uerbo Libellan. q; clausula suppletiua de plenitudine potestatis, Populus Roma. anteq̃ transferret Imperium, in Cæsarem nunq̃ usus fuit, nec Iure Ciuili inuenitur, hæc forma secundum cum, nisi secundum ipsum dicamus, bene eam includi, sub illis uerbis quicquid Principi placuit, legis habet uigorem. l. i. ff. de constit. Princip. cum simili. Idem. D. Petr. Antibolus in suo Tractat. de muneribus. iii. parte princip. col. v. §. hoc etiam. numero. xxxi. x. Volumine. Tracta. per. l. ii. §. nouissime. ff. de orig. iur. licet Bal. non alleget, nec aliud. Et reperio (licet prædicta non alleget,) q; Deci. consilio. cccccxcviii. uiso. col. fin. in princip. libro. iii. in not. q. dicit, q; solus Papa habet plenitudinẽ potestatis. per not. tex. in. c. Decreto. ii. q. vi. & c. ad honorẽ. de Aucto. & Vsupal. & Bal. in proœmio Decretalium, in principio, ibi Episcopus. ubi ait dicere, q; Papa est culmen Episcoporum, & cęterorum, quos intellectus imaginare potest, et cui data est clauiũ plenitudo, & summa, & libera potestas absoluta, ab omnibus uinculis, & ab omni regula arctatiua, & licet dicta Iura Canonica in Ecclesiis loqui uideantur. Tamen retento q; omnia Ecclesiæ subsint, ut supra. q. I. Idem generaliter uidetur. & facit cap. Antiqua. de priuilegiis, post principium, ibi Principatum obtinet super omnes alias. licet in. §. i. pallium Patriarchæ, quod ei Roma. Pont. dat, appellet plenitudinis Pontificalis Officii Insignia. Sed aliud est dicere, habeo plenitudinem potestatis huius, uel illius officii, & hoc omnibus potest conuenire in suo officio, ut & infra seq. casu. aliud simpliciter dicere, habeo plenitudinẽ potestatis, & hoc soli prin-

cipi(ut supra)conuenit proprie.facit.c.fundamenta.§. proinde. de elect.in.vi.ibi per quam ipsi Rom.eccle.plena libertas,quæ in omnibus,& per omnia sibi debetur.Quicquid tamen sit,illa plenitudo potestatis propria,uel impropria Imperatori, reseruatur Principi,ut aliás per Bal.not.in.l.ii.C.de seruit.& aqua.col. vi. ad medium.& ibi not. dicit, plenitudinē potestatis esse arbitrii plenitudinem,nulli necessitati subiectam, nullisq; Iuris publici Regulis,limitatā,& q; in Principe sedes Libertatis est,& potest præferre magis bono minus bonū,& magis æquo,minus æquū, quia cūm non sit obligatus ad aliquod,potest eligere sicut placet,& notat in not.q.Bart.l.Emilius, in principio ante finem.ff. de minor.Et absolutum Imperium, & potestas, dicitur in Principe ipso.ut per Bald.not.in.d.l. Imperium, in.i. repetitione. iii. col.in principio.& facit.l.omnes,in fine.C.de pręscrip.xxx.Annorum.ibi plenissima munitione.&.l.fin.ff.de constit. Princip. Et q; post coronationem Imperatoris, habeat plenitudinem potestatis,ante nō.notat alīs Bal.in.l.bñ a Zenone.ii.lectur.in principio.C.de quadr.præscrip.de quo supra diximus.q.xlvi.Plenitudinis tamen clausula,& ex certa scientia, etiam in auferendo ius tertii,uel ad ualiditatem processus uidetur,q; operet́ quatenus processum sit cū causæ cognitione,aliás parum uidetur operarr,ut in not.q.Imperatoris priuantis quosdam de plenitudine potestatis,& certa scientia ob crimen lęsæ Maiest. de quo tamen aliter non constabat,ut nō credatur assertioni eius, nec id sufficiat,consilio.dxliiii.Serenissimus,colū.iii. uersiculo ultimo. de mente Rotæ,Specul.et Soci. ubi ibi,& quæ Idem Deci. consil. cxcviii.col.penult.& consilio.ccclxxiii.col.penult. & in consilio ccccvii.in fine.post eosdem,in notab.q.ut quędam gratia facta a Leone Decimo non ualeat.Idem consil.ccccx.col.penult.in principio,et.dxxviiicol.fin.et.dxli.in fine.precipue. apposito ad petit. partis.Et ista clausula plenitudo potestatis,contra non Subditum Laicum non operatur.Imol.et Soci.ubi Deci.consil.ccccvii.ad finem.in no.q.Domini de Plumbino.et hęc addenda sunt ad.q.xcviii.supra.Rarissime tamen Principes debēt uti hac clausula,ut not.Curt.Senē.consilio.clxx.habita.col.vii. per not. per Bal.ubi supra in.d.titulo de pac.constan.Et de hac clausula supplendo omnes defectus de plenitudine potestatis,ut nō suppleat defectum Iuris naturalis,nec defectum personæ supplicantis,et de aliis suis effectibus late,et remissiue etiam ponit Deci.in.c.i. de confirmat.utili.col.iiii.

Octauo,

Octauo, est reseruatum Principi recipere eos, qui eum offenderunt, in plenitudinē gratiæ suæ. not. tex. in titilo de pac. const. in principio. in usib. feud. ibi, plenitudinem gratię nostrę recipimus. dicit ibi glo. Bald. is est cui remittuntur culpæ, & recipitur ad fauores, & in. c. in causis. post principiū. ibi & plenitudinem gratiæ nostræ ei damus. & in. §. sententiæ, cod. titulo. ibi in plenitudinem nostræ gratiæ, eum repetimus. & facit. l. i. in principio. ff. de testam. milit. ibi plenissimam indulgentiam. & d. l. fin. ff. de const. Prin. & quę infra casu. cxxxii. sed & in hoc casu distingui potest, ut supra, in uers. sed aliud, in præcedenti casu.

Nono, reseruatum est Principi creare Tabelliones, secundum Innoc. in. c. cum. P. Tabellio. de fide instrum. De quo tamen dicendum est, ut per Bart. in. l. i. ff. de offic. Proconf. & in. l. nec ei. §. fin. ad finem. ff. de adopt. post not. consilium Oldra. lxxv. incip. quis possit creare Notarium. & Fely. post Abb. in. d. c. cum. p. x. q. & nouissimi Taurinens. in. l. i. ff. de offic. eius. xii. car. iiii. col. in prin. v. exemplo, declarando scilicet, de generalibus Tabellionibus, & per Iacob. Aluaro. cum Bar. in titulo quæ sint Regalię. iiii. col. ante finem. & per Bal. in addit. ad Specul. in titulo de instrum. ædit. in fine. col. iii. ad medium. uer. Notarius creatus, an ubiq; possit exercere officium suum.

Decimo, creare Comites Palatinos, cum eadem potestate: Bal. in. d. l. rescripta. d. ii. col. per not. per gl. in. l. i. ff. de tut. & cur. Alex. in. l. Imperium. col. fi. ff. de Iurisdict. om. iud. uersiculo, ubi tangit an potestas. & in. l. i. in princ. ff. de off. eius. ii. col. in princ. uersic. & ideo concludunt.

Vndecimo, apponere clausulam non obstante &c. in his quæ sunt Iuri contraria. facit. l. normam, aliás formam. C. de officio Pręfect. prętor. Orien. Bald. in. d. l. nemo potest, in princip. ff. de leg. i. & ibi alii. & in. d. ii. col. D. Deci. in. l. in testamento, ultimo not. iii. limitatione. C. de testam. milit. tex. in extrauag. ad reprimend. in uerbo non obstantibus. &. c. proposuit. de concess. præbend. & late Ias. in. l. rescripta. C. de precib. Impe. offe. post princ. & in. l. nemo. ff. de lega. i. numer. v. ii. col. in principio. post Alex. declarando not. ut ibi. & Deci. idē in. l. in testamento. C. de testa ment. milit. i. col. vii. in principio. uersiculo. iii. limitatur. Et q Inferior hanc apponere non potest. post Bald. & Alex. Princeps enim transgreditur Leges dispēsando. notat Bal. in. l. rescripta. C. de precib. Impe. offer. col. ii. per. l. qui in Prouincia. §. diuus. ff. de ritu nupt. Deci. cons. dlxxxviii. niso. col. i. et infra. casu. xxxiii

& casu. cccxxxi. Mar. laud. in Tractatu de priuilegio. not. xxix. nemo. In tantum ꝙ nec. V. Cancellarius, nec alius inferior a Papa, uel Principe, potest concedere clausulas derogatorias obstãtiarum, nisi sibi ex Stilo daretur. ut testantur Moderni Hispan. in Comment. super Regulis Cancel. in Cõpendio utr. signaturę. nume. xxii. post Imol. & Dom. in. c. statutum. in glos. literarum. de rescrip. in. vi. & Mod. in. l. nemo. de leg. i.

Duodecimo, ueniã ætatis cõcedere. l. i. & . ii. C. de his qui uen. ætat. impe. Bar. in. l. Imperium. ff. de Iurisdict. om. iudi. in primo gradu mixti Imperii. Vnde uidetur, ꝙ alius iudex nõ posset habilitare minorem, ut possit esse in iudicio sine Curatore, contra dispositionem Iuris, ut in not. q. tradit Deci. consi. dxlix. requisitus. per. l. i. §. i. uersic. nec enim. ff de feriis.

Decimotertio, absentem, uel infantem emancipare. l. iubemus. C. de emanc. lib.

Decimoquarto, legitimare per rescriptum illegitimos, glos. in. §. fin. Inst. qui mo. nat eff. sui. c. per Venetabilem, qui filii sint legiti. §. illud, in Auct. dicto titulo, scilicet, quo ad successionem hereditariã, facit. l. i. C. de Iure Aur. Annul. Alex. in. l. centurio. col. v. ff. de uulg. & pup. Rot. decis. cc. inferior, in nouis, & passim tradunt Scrib. & . D. Nicolaus de Vbaldis, in Tractatu success. ab intest. v. car. i. col. ultimo modo legitimandi, ubi late comprobat. & Bal. in. d. l. i. in princip. C. de Iur. Annul. Aur. uersiculo, ex prædictis. §. sit igitur. in Auct. quib. mod. nat. eff. legiti. ibi offerre Imperatori precem. Vnde est, ꝙ legitimatio per rescriptum, dicitur donum Principis. §. si uerum solummodo, eodem. titul, & . §. si uero is, in Auct. quibus mod. nat. effic. sui. in fine, cum similibus, quę nota sunt, & Bar. in dicto primo gradu mixti Imperii. Et tradit Alex. in. d. col. vi. ꝙ etiam permittitur Regi de facto non recognoscẽti Superiorem, per. c. per Venerabilem, qui filii sint legit. ꝙ ĩate comprobat, ut ibi not. ad quod facit, quod infra posui ad fin. huius. q. post omnes casus, uers. sciendum.

Decimoquinto, interponere Decretum super arrogatione, id est cum adoptatur, is qui sui iuris est. l. ii. ff. & , C. de adoption. §. i. Institut. eo. l. arrogationes, C. eodem, & . l. in adoptione, ii. ii responso.

Decimosexto, auferre de plenitudine potestatis Ius alterius, de quo supra late diximus. q. xcviii. & Ias. in. d. l. rescripta. ii. col. uersic. similiter. Et patet in Iure Diuino. i. Reg. Cap. viii. ibi hoc erit Ius Regis, tam scilicet in rebus, q̃ in personis Subditorum,

& per

& per illum tex. pro not. & signando, ut ponat Iura Regalia, Bal. in. l. i. in fine. C. de heredit. uendit. de quo dixi dicta. q. xcviii. & Deci. consilio. dxxv. uisis. iii. q. in fine. & infra. q. cxi. casu. lxxxi. &. xc. Et idem in consilio. dlxxxviii. uiso. col. i. Et q solus Princeps tollit ius quesitum non legatus de latere, nec alius inferior ordinarius. tradunt Moderni Hispani in Commentar. super Regulis Cancellariæ, in Regula de non tollend. ius quesitum. q. ultima, post Bald. Federic. Rom. Beltrand. & Deci. Limitando nisi per uiam. l. statuendo ius quesitum tolleretur. post Deci. & Modernos in. c. ex parte. iiii. col. & de off. delegati.

Decimoseptimo, creatio Magistratuum. l. i. in principio. ff. ad l. Iul. de Amb. §. Iudices. in titu. de pac. tenen. & iuram. firm. cum glo. constituti. & tex. in titulo quæ sint Reg. l. i. §. optamus. C. de offic. Præfect. prætor. Afr. Ias. & alii in. l. i. in princip. ff. de offic. eius. & quæ infra. cxxx. casu. & omnium dignitatum. c. i. de feud. March. And. de Isern. in. c. i. quis dicatur Dux. Deci. in erectione Ducatus Mediolanensis, consilio. ccccl xviii. superiore Anno. iii. col. Idem in Papa, & Imperatore. consilio. dlxxiii. in casu. in principio. & quæ infra casu. clxxix. &. clxxxvii. Bal. in. c. i. de Allod. post princ. i. not. & in tit. de feud. March. col. ii. in prin. dicit post illum tex. q collatio Regalium Dignitatum, pertinet ad Imperatorem, licet q Papa quantum potest usurpet, & quæ infra casu cccxxv.

Decimooctauo, procedere omisso quolibet ordine iudiciario ex sui potestate, de iure. Inn. in. c. in causis. de re iud. Bal. in. l. Imperium. i. repetitione. iii. col. ff. de iurisdict. om. iudi. & in. d. l. rescripta. ii. colu. post principium, uersiculo ordinem iudiciorum. Bal. not. in titulo si de inuestitura inter Dominum, & Vassallis oriatur. in usib. feud. ii. col. ad finem. uersiculo, nota sententiam. Bal. in. l. final. C. de. ll. Alb. in. l. princeps. ff. eod. decis. Neapol. in not. q. ccclxi. Monasterium. col. iii. ad fin. Et quæ infra casu. cclxxiiii. &. ccxxi. Et Princeps nulli formæ ascribitur, Bal. not. in l. final. col. ii. C. sent. rescind. non poss. quia in eo est pro ratione uoluntas, nemoq; potest ei dicere, cur ita facis? ut infra casu. ccxciiii. &. ccxcix. Et dicit Bald. in. l. rescripta. colu. ii. C. de precib. Imper. offer. q coram principe, magis habet locum ueritas, q ritus iudiciorum, alleg. l. i. §. si quis ultro. ff. de quest. Deci. tenet consil. dlxxxviii. uiso, col. i. ad quod, quæ infra casu. xliii. &. ccc. Et quæ infra. xliii. casu, & not. Mart. Laud. in Tractatu de Princip. not. xcii. Princeps. & quæ infra casu. cxli. &. clxviii. &. ccx. &

cccxxi. Et facit, quia Papa non arctatur ad sequendam formam iuris. Abb. in. c. peruenit. de fideius. ad finem. c. proposuit. de cõcess. præben. cum similibus. Debet tamen Princeps ordinem Iuris, & æquitatis uigorem subtiliter obseruare, ratione de qua per tex. in. c. in causis. de re iud. quia scilicet eius sentẽtia in similib. facit ius quo ad omnes alios.

Decimonono, supplere præsentia sua omnem defectum solennitatis. l. omnium. C. de testa. in prin. unde aliás in factis autoritate Principis, omnis solennitas uidetur remissa. D. Deci. in not. q. consilio. cccxli. v. colum. post Abbat. consilio. xli. primo libro. licet in Papa loquatur. & Rota decis. xii. si pars in nouis, prima Additione. & quæ infra casu. xlviii. &. lxi. & not. casu. clxvii. & casu. cclxxiii. ubi uidendum not. Et ideo per dictam. l. omnium. Rota Rom. tenet, ꝙ Regula de publicandis non habet locum in Beneficiis Cõsistorialibus ob præsentiã. s. Principis, ꝓpter quã satis dicitur facta publicatio. ut in. d. Regula nouissime scribit Episcopus Sarneñ. q. v. Et sic ꝙ ideo quę fiũt in signatura Papę pręsumũtur publica, & notoria, per. d. l. omniũ. & ibi Ias. & Inn. q. Idem Eqs notat. d. loco. q. xi. num. iii.

Vigesimo, imponere superindictum. l. unica. C. de superindict. libro. x. et ibi glo. Rubr. in fine. quid sit id. & per Bar. in. l. i. C. de mulier. & in quo loco, col. v. num. xl. ad finem. scilicet, ꝙ essent impositiones per accidens per singula lustra ad beneplacitũ Principis.

Vigesimoprimo, imponere, uel exigere Gabellas, seu Vectigal. l. Vectigalia, & ibi Saly. in princip. Et Azo. C. nou. Vecti. l. non solent, cum glo. & Doct. &. l. final. C. eod. Specul. Card. & alii, cum quibus tenet & scribit, late Firmanus, in Tractatu de Gabellis, in principio. ii. car. i. col. in prin. & est tex. in. l. i. C. nou. Vectig. & in. l. Vectigalia. ff. de publican. Et in titulo quæ sint Reg. ibi Vectigalia. &. l. placet. C. de excusat. mun. libro. x. Bar. post illum tex. in. l. nihil. C. de superindicto. lib. x. ii. not. Declarans id uerum pro publica utilitate, quia pro necessitate Ciuitatis, uel Prouinciæ, ipsa Ciuitas imponit, ut ibi per eum cum autoritate tamen Principis uidetur, secundum tex. in. d. l. i. & in. d. l. nihil. per Alexand. ad Bart. iiii. limitationes ad primum dictum huius casus not. Regula tamen est, ꝙ pedagia sint Principi reseruata, ut supra diximus. Rom. consilio. cclxxi. uis tota, in princip. & Deci. scribit consilio. dxxxiiii. procedendo breuiter, in princi. & facit casus infra. ccv. Et per Barnũ supra distinguentem, in. l. i. C. de

l.C.de mulier.& in quo loco,col.iii.libro.x.numer. xxiiii.& per Modernos Mediol.in.l.neminem,in uerbo Prouincialium.C.de sacr.sanct.ecclef.

Vigesimosecundo,concedere Ius Aur. Annul.l.i. C.eod. &.l. ii.&.i.ff.eod.quod quid esset,glo.in.d.l.ii. declarat,& in Auct. ut lit.de cęter.in principio,sed Autore Plinio libro.xxxiii. Tyberio Principe statutum est, ne cui Ius esset Aurei Annulli gestandi,nisi cui Ingenuo ipsi patri, Auoq; paterno sextertia quatuor centum,census fuisset. Refert Budeus libro.iii.de Asse, & partibus eius,& Moderni Taurinenses in.l.i.ff. de offic. eius,in principio.xii.car,iii,col.ad finem,iii. exemplo. Ibidemq; q. maius sit natalibus restitui,q̃ Iure Aur.annullorum donari,post.ll. & Bud. in.l.fi.col.iii.&.vi.de Senator.unde in simili.

Vigesimotertio,uidetur Principi reseruatum concedere rescriptum Nobilitatis,Moder.inferunt dicto loco,& facit, quod dicit Bar.l.i. C.de Dignitat. libro.xii.col.viii.uersiculo Nobilitas est qualitas,& Bal.in.l.Sacrilegii. C.de diuers.rescrip.dicit, q; Imperator potest nobilitare quemcunq; uult,bonus text. in.l. nemo,in fin.C.de dignit.eo.libro,&.d.Bonus Curt.in Tractatu de Nobilitare.iii.parte.vi.car.ii.col.uersicul.alii sunt,facit.l.i.ff. ac Legem Iul.de Ambi. & quæ supra,casu.xvii.

Vigesimoquarto,æquitatem non scriptam,præferre Legi, & rigori scripto.l.i.& ibi Doct.C.de ll.& quæ infra casu.clxxiii.

Vigesimoquatto,remittere iuramentum,& gratiam de eo facere ei,qui iurauit se ordini nō interfuturū, & postea Duumuir creatus est.l.fin.in princ.ff.ad Municip.facit.l. adigere.§. fi.cum glo.ff.de Iurepatr.iuncta.l.fi.C.de.ll.&.l.ii.§ miles ff. de infam. l.non dubium,in fine.C.de.ll.Auct.decernit. C.de Arbitr. & in titulo de pac.tenend.in princip.rubr.& nigr.in Auct. Scænicas non solum.Auct.quid eis.C.de nupt.l. si quis Inquilinos.§.fin. ff.de leg.i.cum glo.not.cum similib.iuncta dicta.l.fina.C.de.ll. ibi,soli Principi Legem condere. Sed dicta iura hodie non uidentur procedere,quia Statutum, uel Lex Ciuilis, non uidetur posse annullare iuramentum,quod est quid spirituale, & sic nec Imperator ipse,per ea quæ supra late dicta sunt. q. xcix. Tum etiam quia ita late in terminis,in iuramento tradunt, & deducūt subtiles Moder.Hisp.Fortunius.Garcia in Libello,quem de ultimo fine Iuris Canonici,& Ciuilis,inscripsit,fol.xx.col.ii. ad fi. & seq.uersic.subsequenter.& fol.xxi.declarando not. multas.ll. Ciuiles,ut ibi subtiliter,& eleganter, quomodo, & qualiter,de

iuramentis Ius Ciuile disponat, in eisq; se intromittat. Et aliās, an Statutum possit expresse iuramentum improbare, tradit Bal. in.l.i.& seq.C.si aduersus donation.Feder.de Senis consilio.cc lxxii.iiii.libro,col.fina.in princip.D.Deci.consil.lix. & in.l.nec ex pretorio,in fin.ff.de Reg.Iur.Corn.consil.vii.ii.libro.vi.col. ubi dicit ut commune seruatum dictum consilium Federici, late Paul.de Castro in Auct.sacraméta,C.si aduersus uendit.penult. col.per Alex,in.l.stipulatio hoc modo.ii.col.ff.de uerb.obli.per c.nouit,de iudi.& precipue si Statutum præsumat Dolum,ut pro communi,post Abb.tradit Deci.consil.dxxxii.pro uera, in fine, & dixi in cautela mea Iudiciorum.lvi.iuramentum.

Vigesimoquinto,punire obtinentes dignitatem Illu. & illos de quibus in.l.fina.C.ubi Senat.uel cognoscere aduersus eos in crimine publico,uel priuato,in quo non licet per procuratorem respondere distinguendo,ut ibi not.patet.

Vigesimosexto,prospicere Libertati,in not.casu. l.itaq;.ff.de fideicommis.liber.præstando eam.s.relictam seruo,in odium he redis latitantis,ut ibi.

Vigesimoseptimo,cognoscere post quinquennium, de inge nuitate manumissi.l.ii.in fine.ff.si lib.ing.esse dicatur.

Vigesimooctauo,reseruatũ uidetur Principi,disponere circa omnia enumerata,in titulo quæ sint Regal.in usib.feud.hæc sci licet,Regaliæ,Armandiæ,Viæ publicæ, Flumina Nauigabilia, Portus,Ripatica,Vectigalia,Monetæ,Mulctarum,pœnarumq; compendia, Bona uacantia,& quæ ab indignis auferuntur, nisi quæ specialiter quibusdam conceduntur,Angariarum,Nauium præstationes,extraordinaria collatio,ad Regalis Numinis expe ditionem,potestas constituendorum Magistratuum, ad iustitiã expediendam,Argentariæ.Quę quid sint,late scribit Rota Nea pol.decis.ccxxi.in Regia,ubi omnino uidẽdum,in not,q.an Ius conficięndi, Alumen in solo priuati inuentum,sit Ius Regale,& tenet q; priuati,soluta decima parte Aluminis Fisco, licet multi Fiscales Aduoc.contra tenerent,ut ibi plene, Et q; idem in aliis speciebus Metallorũ.Et olim illi Nobiles de Castro,qui in Ter ritorio Ecclesię Alumina apud Tulpham inuenere, in eis ob id usq; ad præsens,quoddam Ius habent, & in futurum habebunt, de quibus est.D.Ludouicus de Castro, Pauli de Castro.I.C.ce lebratissimi, Abnepos, Iuuenis,animi Magnitudine, & Libera litate Ingenuus,ac Excellẽtissimi Ducis Castri,(cui p̃sens opus deuote dicaui) á Cubiculo Charissimus.De Piscationibus quo

modo,

modo, & quando id fit, in not.q.Deci.consil.cxcvii. in casu, col. ii.ad finem post Aluarot.ibi col.iiii.& de Venatione dixi infra casu.cccxi.Palatia in Ciuitatibus consuetis, Piscationnm redditus, Salinarum, Bona committentium Crimen læsæ Maiestatis, Dimidium Thesauri in loco Cæsaris inuēti, non data opera, uel loco religioso, uel si data opera, totum ad eum pertineat.§. Thesauros, inst. de re.diuis. Et de piscationibus ēt esse quid reserua tum Principi, Deci.scribit consil.cclxxi.iiii.col.& in seq. alleg. col.fin.in not.q.& in.d.consi.cxcvii.ii.col.De Saliuis consil.ccxcii.in principio.Bar.in.l.non ambigitur.ff.de.ll.l.si quis. C.de Vectig.c.super.§ pręterea.de uerb.sig.extra.Monetæ, dicit Bal. in.d.tit.quę sint Reg.ii.col.sup eo uerbo, idest, autoritas faciēdi Monetas publicas, et ibi Iacobus Aluarot.ii.col. & post Bal. latissime omnia exempla, seu casus.d. tituli declarat & exponit, not.Mart.Laud.in Tractatu de Princip.not.cccxciiii. solus.Et addo, ꝙ in tantum ius cudendi Monetam publicam, reseruatum Principi ē, ut dixerit Ias.in.l.ex hoc iure, in prin.ii.col.ff.de Iustitia,& Iur.nltimo not.ꝙ Imperator non posset dare licentiam eius priuato homini, uel familię, nisi sit Respublica, uł alius Princeps, post glo.& Bart.in.l.fin.C.de fals.mon.&.l.i,& ibi Bar. C. de ueter.numis.potest.libro.xi.Sed credo illud dictum intelligi nisi Imperator diceret, non obstante.l.final.C.de fals.mon.: cum similibus, iuxta doctrinam Bar.aliás in.l.i.C.de pet.bon.libro.x. Veron.cautela.lvi.& caut.cxvi.nonnulli,& in.§.fin.in Auct.qui. mod.nat.effic.sui, in glo.magna ad medium, cum similibus, quæ infra dicam late.q.seq.cxi.ad finem, uersiculo, Notādum tamen est, Et generaliter de interpretatione nominum expressorum in dicto.c.i. quæ sint Regal.post Docto.ibi, scribit late quodlibet uerbum glossando, Ioan. Vgo in dicto libro Quadruuii Ecclesiæ, car.xli.& seq.§.Regaliæ.,post Iac Aluarot.Electores tamen Sacri Imperii ex priuilegio Carol. IIII. Rom.Imp. habēt ius Minerarum omnium,& Salis, in Terris eorū, & Monetarum, ut patet in eius Bulla Aurea, relata supra questione. viii. capite.xl. & sequenti.

Vigesimonono, esse.l.Animatā in Terris.§. final. in Auct. de Cons.& quæ infra casu.lxiiii. Et casu. ccxciiii. Anton. Sicul.in Tract.de Potest.Regia.q.xlv.

Trigesimo, ęquiparatur Lunæ.c.solitum.de maior. & obed.c. duo.xcvi.dist.cum simil.

Trigesimo primo, esse solutum.ll.l. Princeps.ff.de.ll.l. digna.

uox.C.eod.not.tex.in.c.Ideo.§.his ita.xxv.q.i.quem uide, ibi, sacro.S.Rom. Ecclesia ius & autoritatem Canonibus impartitur, sed eis non alligatur; Vnde Princeps nulli formæ ascribitur, ut late scribit Curt.Iun.in consil.clvii.col.iiii.post Paul.& Bal.

Trigesimo secundo, restituere Deportatum in integrum, Prouinciæ, honoribus, et omnibus.l.i.C.de sent.pass.

Trigesimo tertio, confirmare statum liberorum ex Matrimonio illicito natorum, concurrentibus his, de quibus in not. tex.l. qui in Prouincia.§.Diuus.ff.de ritu nupt. & quę supra casu.xi.

Trigesimo quarto, reseruatum est Principi, ꝙ de Iure Ciuili, eius Delegatus subdeleget.l.á iudice, C.de iudic.l.i.in fi.C.qui pro su.Iurisd.

Trigesimo quinto, reseruatum est Imperatori posse adire hęreditatem per Procuratorem, quod priuatus nō potest.l.Paulus, & ibi Bar.soluit contrarium.l.i.ff.de offi.Procur.Cęs.ff. de acq. hęr.Bal.in.l.i.C.qui admitti, & glo.in.d.l.Paulus, alis incipit per Procuratorem, Mart.Laud.post Bal.in Tract.de Princi.not.xc. Princeps.

Trigesimo sexto, omnem pœnam facere arbitrariam, Bal.in.l. cunctos populos, in lectura ordin.vii.col.C. de Summa Trinit. Et ego do bonum tex.in titulo de pac.constan.& in.c. Nos Romanorum, in usib.feudo, ante finem.Ibi, attamen ut competenti moderatione moderemus, etiam quantitatem istam, si enormis uisa fuerit, et not.tex.in.l.moris.§.sed enim, ff.de pœnis, & quæ infra dixi casu.cclix.Vbi est, ꝙ solus Princeps permutat, uel liberat sententiam pœnæ in Decuriones latam, & quæ infra, casu ccxcvi. In aliis autem dicendum est, ut per Bar.& Scriben.in.l. quid ergo.§.pœna grauior.ff.de infam.Bononiens. not. notabili clxxxii.& not.dxxiiii.inquisitio, ante finem.l.hodie.ff.de pœnis. Deci.late in.c.de causis, penultima col.& fin.de offic.Deleg. bonus tex.in Aucten.hodie.C.de Iud.& ibi scrib.& quæ infra, casu clxxv. Et Soci.in Regula, ccxxix.lex.col.penul.dicit ratione immanitatis criminis, Principem, non alium, posse pœnam alterare, allegat.l.Diuus.ff.de fals.sic declarans. Bald.& Innoc.ubi ibi, & quæ Ias.ubi infra, seq.casu.per.d.l.Diuus.

Trigesimo septimo, ęstimare pœnam ultra iurisdictionem Iudicis, qui Reum puniendum habebat in manibus, not.tex.in.l.Diuus.ii.ff.de fals.late Ias.pro sing.in.§.ex maleficiis.iii.col. in prin. Inst.de actio.& per Bononię.not.ccxliiii.Tuscis. Ego ultra eos, do bonum tex.in.l.Diuus, post princ.ff.de offic.Præsidis, et quæ infra

infra per eum dixi casu.clxxviii.

Trigesimo octauo, uti clausula, Si quis uero &c. Indignatio-
nem nostram se nouit incursurum, bonus tex. in titul. qui sint Re-
belles, in fine, & licet ibi, Bart. in suis glos. dicat ꝙ talis clausulae
nullum effectum inuenerit, nisi quatenus uerbum sonat, scilicet,
quia Imperator indignatus, ex hoc facto non exhibebit se gra-
tiosum. Et cum eo tenet Alex. in consil. ciii. uidetur prima col. vi.
ad finem, uersiculo primo, quia illa uerba libro. i. & probat. Ta-
men alias Bal. in. c. i. §. porro. ii. col. in principio, in titulo quae sit
prima causa Beneficii amitt. in usib. feud. dicit, ꝙ in Literis Apo
stolicis importat, ut possint priuari eorum Beneficiis. Vnde sic
uidetur in feudo in casu nostro, licet ibi de Indignatione Petri,
& Pauli loquatur, de qua Martin. Lauden. in Tractatu de priui-
legio, not. antepenultimo, uerba, cum Bal. & per Feli. in. c. ueniēs,
in princip. de praescrip. Sed Alex. in dicta. vi. col. in fine, respondet
ad. d. §. porro. ꝙ ibi sunt uerba Legislatoris, loquentis in subie-
cta materia priuationis feudi. Vnde uerba debent &c. Item quia
poena priuationis non imponitur, nisi ubi exprimitur nec poena
depositionis, ut ibi per eum, col. seq. in princi. Item de hac poena
indignationis, loquitur Bal. in repetitio. l. cunctos populos. C. de
Summa Trinit. Idem Bal. in Auct. statuimus, in. q. de Comite
Flandriensi. C. de Epis. & Cler. ꝙ ille qui incurrit indignationem
Superioris, potest puniri arbitrio ipsius. Et Idem ꝙ poenam arbi
trariam importat, Modern. Bonon. late not. dlix. saepe, post Alex.
consilium Io. Baptist. de Sancto Seuerino, Ias. et Bald. ubi ibi.
Et dicit menti tenendum, quia uidit Peritos, et Doctos dubitare
de importātia uerborum. Et hac clausula sub poena indignatio-
nis nostrę, utitur ēt Imperator, ut in dicto titu. qui sint Rebelles,
in fine, Addo ego tex. in. l. ii. C. de pet. bon. sublat. libro. x. Ibi in-
dignationem nostri Numinis sustinebit, Caeterisq; fiet uindictae
& temeritatis Exemplum, & in Auct. de mand. Prin. § sit tibi, ibi.
In te indignationem conuertemus, dicit ibi glo. i. saeuerius uindi
cabimus. per. §. fin. Instit. de his qui sunt sui uel alien. iur. & text.
in. l. fin. in fine. C. de Aquaeductu. libro. xi. Ibi, aliaq; grauissima
indignatione ferendis. & in. l. fin. ad finem. C. de propo. Ag. in re-
bus. libro. xii. ubi simillima uerba. & in. l. in his. in fine. C. de di-
uers. off. libro. xii. ibi, etiam congruam indignationem incurret,
bonus text. in titulo de pace constan. in principio, ibi, qui nos ad
indignationem prouocauerant, ubi ante & post, & in glos. satis
colligi potest, de effectu illorum uerborū habere. s. indignatio-

nem Principis iuste, & bonus tex.in.l.fin.C.de offic.Recto.Prouinciæ, ibi non declinabit nostræ indignationis. & in Aucten.de Armis, in fine, ibi indignationem nostram, & ipsi metuent. l.euectionum, in fin.C.de cursu publico, libro.xii.ibi motum in se nostræ mansuetudinis excitabit.l.secundum, in fine. C, de donat. ibi indignatione grauissima feriendos, & in.l.quicunq, in fin.C. de Episcop. & Cleric.ibi, nostram indignationem subituris. & in Auct.ut non luxur.contra natur.in fine, ibi, & nostram indignationem sustinebit, & in.l.i.in fin.C.de Summa Trinit.ibi, motus animi nostri ultione plectendos.ubi glo. dicit. Sic ergo uidetur ꝙ extraordinaria sit, & de indignatione iusta, meminit tex.in.l.i. in princip.ff.ꝙ quisq iur. licet in alio proposito. Et dimissus ex indignatione Principis infamat̃. Et sic indignatio Principis infamat, do tex.not.in.l.ii.§.& si.ff.de infam. Aliás acerbam indignationem appellat Imperator, pœnas contrahētiū incæstas nuptias.§.& hoc.in Auct.de inceſt.nupt. Et aliás in not. casu dicit tex.not.in.l.si qnis ad declinandam, in fine.C.de Episc.& Cleric. Cœlestes iracundias, Administratores Sacrosanctarum rerum rerum expectant, si qualecunq lucrum, &c.instar clausulæ Papæ indignationē Omnipotentis Dei, & Beatorū Petri, & Pauli, &c. in Literis Apostolicis.

Trigesimo nono, reseruatū est citare Die Feriata, ut est not.d. Bar.in.l.ii.§.fin.col.fina.ff.si quis in ius uoc.non ier.uersiculo sed nunquid, & aliás not.Specul.in titulo de Feriis.§.i.in fin.ꝙ Principis Curia non tenetur seruare Ferias, & ꝙ nulla. l. potest eum ad id coarctare, cum sit.l. Animata in Terris. Sed de hoc dicto glo.s.in Feriis, & Diebus Feriatis, in honorem Dei, dubito per.l. Dies Sabbati, in fine.C.de Iude.&.l.fin.in fine.C.de Feriis, cum similibus.et text.& glos.in.l.publicas.C.eod.et in terminis, post Alb.in Rubrica.C.eod.Mart.Laud.in Tractatu de Princip.not. cxiiii.diebus.Idem not.ccii.citatus, ubi simpliciter tenet cum.d. Bar.in.d.§.finali.Domini autem de Rota, Rom.dicunt, ꝙ citatio etiam per Edictum potest exequi, et decerni Tempore Feriato, ob necessitatem hominum, siue ad personā, siue ad domum, quia nō fit per iudicem, nec cum causæ cognitione, ut scribit, et tenet nouissime Cassad.in titulo de dolo, et contumacia.decis.v.item dixerunt, post Rotam in titulo de Feriis.in nouis.decis.i.

Quadragesimo, creare Doctorem solo uerbo, Angel.l.i. C.de sent.pass.Ias.l.si quis maior, ante finem.C.de transact. dicēdo, sesto Doctor. Et cum Ang.in not.casu.Io.Crot.in.l.Gallus.§. et

quid

quid si tantum.col.xvii.ante fin.ff.de libe.et posth. facit,quia sic, et aliás Papa,solo uerbo et unico,facit Sacerdotem,uel Episcopum,ut per Deci.post Ang.c.i.vi.col.de Constit.Idem Fely.ibi, col.vii.post Ang.et Innoc.Facit tex. not.in.l. nemo prçfectus.in fi.C.de dignit.libro.xii.Ibi nanq; dignitas nobis iubétibus,sustinetur.Et facit infra casus.clxvii.et.lxxix.

Quadragesimo primo,cogere aliquem ad pacem,uel concordiam,licet alii inferiores nõ,text.not.in.l.furti.§. qui iussu.ff.de infam.Inno.p illũ tex.in.c.cũ inter.de elect. Ibi inuitum cogat. per Ias.in.l.quidam æstimauerunt.ii.col.in.fine,et seq.ff.si cert. peta.Anto.But.et Alex.ubi per Deci.consil.ccccxxxiiii. placet. ante finem.libro.iii.et consil.xlii.iii.dubio.iiii.col.post princ.et cõsil.cxxv.iii.col.in princ.c.placuit.xcvi.distinct.Abb.et Fely. in Rubrica de pac.et treug.et quę infra casu.cccxiii. Deci.cõsil. ccccxlv.in casu.ii.col.in princ.per Alex.in.l.ii.§. et post operis. ii.col.ff.de oper.nou.nunc. Et nouissime decis. Neapol.cxlix.in causa,ante finem,q; Papa,uel Rex,qui habet liberam administrationem,compellit partes ad compromissum,post Alex.et Pau.de Castro.Et q; Sacrum Consilium Neapolit. habet eandem uim, quia repræsentat Personam Regiam,licet de facto pœnalem cõpulsionem nõ faciat,nec carceret,sed monet instãter, & requirit, & ita etiam ut audio facit Sacrum Romæ Auditoriũ Rotæ. Et Papa cogit ad concordiam,in materia Beneficiali, non alius de iure.Abb.in.c.cum pridem.ultimo not.de pact.Felyn. d.loco. ii. col.Moder.Hisp.super Regula de Triennali.q.xxviii.ad finem. Vnde not.aliás tradit Card.in Clem. sæpe. §. & quia.xviii.q.de uerb.sig.q; Iudex negligens,ferre sententiam ad finem concordandi partes si propter cõcordiam partes lædantur,parti læsæ in foro conscientiæ,ad refectionem damni tenetur.

Quadragesimo secundo,committere causam alicui,cum clausula,q; sic sententiam proferat.Alii uero inferiores mandãt,facias Iustitiam,ut est not.d.Bal.in titulo, si de inuest.inter Dom. & Vassal.lis or.in usib.feud.ii.col.ad fin.uersic.not. sententiam, post not.per Innoc.in.c.significantibus.de off.Delegat.et ibi ad Bal.dicto loco,pro elegãti dicto,commendat multum Andr.Sicul.in add.post Scribentes, & seipsum,in.c.in causis.de re iudi. Facit pro Regula.l.Item si unus.§.Idem Pomponius.ff.de Arbi. Idem Hyppoll.de Marsil.in Libello de dignit.Imp.in.ii. car.i. col.in fine.

Quadragesimo tertio, Iudicare secundum conscientiam, non

secundum actitata, Bar.in.l.i.C.ut quę desunt Aduoc.part.in fi. dicens, φ aliâs peccaret. Itaq; dicere Theologos, quod.d. pro singul. exclamat, Ias.§.si minus. Instit.de actio.col.v.in medio, & in §.sed iste.col.penult.Instit.eod.ibi.Item aduertite φ Papa, Deci.consilio.ccccl xiii.in causa.col.fin.libro.iii.ante finem. Et facit not.d.Bart.in.l.Emilius, ante finem.ff.de minor. ubi in not. casu colligit, φ Imperator iudicat etiam secundum nō petita, & termi nat sola ueritate inspecta, nō seruato Iuris ordine, ut per Bar.ibi, & Bal.in.c.i.§.fin.de no.form.fidelit.ad finem.post.c.ad petitionem.de accus. Deci.consil.xi.col.fi.post princ.& consilio.cxcviii. post princ.&.cc.in fi. Et facit quod supra dictum est.xviii. casu, & infra, casu.xlviii.&.cxxix. Vnde coram Principe, sufficit sola facti narratio, etiam sine conclusione, Ang.in quibusdam lectur. in.l.omnium.C.de testam.& infra, casu.xlviii.et quæ supra, casu xiiii. & infra.cccxix.

Quadragesimo quarto, uidetur reseruatum Principi, secundū quosdam, φ ex solo eius Contractu transfertur Dominium, sine traditiōe, de quo late disputat Ias.& alii.l.traditionibus.in prin. C.de pact.ubi uidendum est. Et quid etiam de priuilegiis eius. & nouissime ibidem per Deci.& in.c.i.vi.col.de const. & quæ per Ias.in not.q.in.l.quoties.ii.col.&seq.ii.limitatione.C.de rei uendic.& per Deci.in cōsil.clxxxvii.iii.col.post Ang.Bal.& Alex. & cōsil.cccxli.vi.col.ante finem.in not.q.cōcessionis feudi.& inuestiture, aliâs factæ à Papa Duci Ferrariensi. Et latissime decis. Neapol.ccxcix.Rex,col.iiii.numero.xx.in not.q. de possessione ficta, in feudi inuestitura tradita, per Annulli immissionem à Rege, ubi uidendum not.& late, etiam & de dominio.

Quadragesimo quinto, φ omnes Contractus, qui fiunt cum Principe, habēt naturam Contractus Bonefidei.not.d.Bal.in tit. de pac.const.car.penult.i.col.ad finem.uersicul.si qui uero. post tex.ibi, in uerbo bona fide, quod.d.pro sing.ubiq; exclamant Doctor. Ias.in.§.actionū.i.col.i.not.Inst.de actio. Franciscus Crem. not.xxxv.omnes. Decius consil.iiii.ii.col.ante finem.in not.q. & consil.li.col.ii.& in cōsil.clxxxvii.iii.col.ad fin.& cōsil.cclxxxvi. in causa.iii.col.ante finem.

Quadragesimo sexto, permutare cum Ecclesia, dando meliorem rem, maiorem, uel æqualem, iuxta tex.& in corpore unde sumitur, in Auct.Sed et permutare.C.de sacr.sanct.eccl.de quo dicendum est, ut ibi per Scribentes, & per glo.& per Scrib.in corpore unde sumitur. Mart.Laud.not.xcvii.et.t.not.in.c.i.extra de

rerum permut.& ibi Doct.Et nouissime quomodo procedat, & inuita Ecclesia,& quādo,decis.Neapol.xvi.Regia.in principio, ponit in not.q.post Abb.in.d.c.i.

Quadragesimo septimo.ut Libellus,seu supplicatio, Principi porrectus,uel porrecta,habeat uim litis contestationis,in casu.l. i.&.ii.C.quādo Libellus Princip.dat.declarando, ut ibi per Ias. ante primum not.&.i.not.&.ii.& in.l.i.C.de off.præfect.prętor. orient.& Decius consilio.cccclxxxiii.pro resolutione.ii. colū.in princip.post Abb.Host.& alios in.c.ii.de dilatio.Imol.& Alex. ubi ibi,& uide tex.not.in.l.sicut.§.nec sufficiat. C. de præscript. xxx.uel.xl.ann.cum glo.

Quadragesimo octauo,quia regulariter,licet conclusio requiratur in Libello.Docto.in.l.ędita.C.de ędendo.Ias.late Inst.de actio.§.omnium.penult.char.i.col.ad finem,et seq.et Doct.in.c. examinata,de iudic. Tamen si Libellus offert in præsentia Principis,tunc sufficit factum narrare,absq; conclusione,sing.d. Inn. in.c.i.de lit.contestat.Ang. in.l. omnium. C. de testam.Ias.pro multum signando exclamat,in.d §.omnium.d.penul. char.ii.col. iii. limitatione,Bart.in extrauaganti ad reprimendum , in uerbo figura.ii.col.c.affertur.de pręsumpt.& Rota decisio. xii. si pars, in nouis,in prima additione,per.d.rationem,quia Principis pręsentia,supplet omnem defectum,& quæ supra,casu. xliii. Et tradit Soci.etiam ut supra,in Regula.cclxxxii.Libellus,prima Fallentia.et Regula.cclxxxiii.Libellus.ix.Fallent.Rot.Neap. decis. xcv. Angelus,in fine.

Quadragesimo nono,ordinare eum,in quo totius Scholæ status,& magna securitas constituta est.l.i.C.de off.mag.off.

Quinquagesimo,quotannis audire a Magistro offi.qūo super omni limite suo,numerus Militum se habeat,Claustrorumq; , ac Clausurarum cura.l.pen.C.de off.mag.off.

Quinquagesimo primo,assumere aliquem ad Militiam Scholarium,uel in locum uacantis,aliquem subrogare.l.fin.C.de offi. mag.offic.& qui essent hi Scholares,dixi supra. q. lxxxiii. in.q. quibus patere debet ingressus ad Imp.

Quinquagesimo secundo,dare licentiam ei , qui per quatuor Menses in propria Prouincia assedit Moderator eius , ut assideat ulterius.l.in Consiliariis.C.de assessor.in fine, licet et Præfect.præt.Ibi eandem potestatem tex.communicet. & quæ infra casu.lxxvi.

Quinquagesimo tertio,dare licentiam,ut quis renunciet officio Defensoris Ciuitatis.l.fi.& ibi Bar.C.de Defens.Ciui.facit.l.

penult.cum glo.ff.de offic.Præsidis.ubi, q idem in Legato Cæsaris.i. Præside,uel Correctore Prouinciæ,& quæ infra,casu.cclxxix.

Quinquagesimo quarto,compellere ad actus publicos,uel ad onus exhibitionū,uel deductionis,nolentes,& inuitos patronos Fisci,uel eorum hęredes,ut.l.iii.ad fin.&.l.petitiones. in fi.C. de Aduoc.diuer.Iud.

Quinquasimo quinto,sumere uindictam de Iudice ordinario, qui Episcopo ei ut suspecto,associato,parere nolit,auct.Si uero in fine,& in corpore unde sumitur.C.de Iudic.

Quinquagesimo sexto,celebrare Diē Natiuitatis ipsius Principis,uel Coronationis eius.l.omnes. ante finem,cum glos.C.de Feriis.&.l.final.ante finem.eodem titulo,licet & aliás celebretur Dies Natalitius Vrbium Maximarum,ut.d.l.omnes.post princ. Et aliás primus Dies,quo quis.ll.accipit.ut in procemio. ff.§.ne autem tertii anni,& quę infra,casu.clxxxiii. Et facit, quia celebratur Pax etiam,ut infra.q.cxvii.Et sic effectus causę multomagis & causa.

Quinquagesimo septimo,nouam dubitationem decidere.Obscurum in.ll.interpretari,duritiamq; emendare.l.humanum, &.l. cum de nouo. l. leges.iii.in fine.C.de.ll.& facit Deutoronom.i. Cap.c.&.xvii.Cap.B.&.facit casus infra.clxxxviii.& uot.tex. in l.ii.§.sed quia diuinæ,colum.final.§.si quid. C.de Veteris Iuris enucl.& facit.l.i.in principio.C.de relat.& in Papa per Abb. in c.i.col.vi.de postul. Pręlat. Et generaliter dicimus,q in arduis ad Principem recurritur,quod declarandū est,ut infra casu.cccxii.Et per Deci.per dictas.ll.primas.consi.cxiiii.col fin.in prin. & late,& not.in not.q.declarat consilio.cclxii.col.ii.& final.ubi uidendum omnino in concessione confirmata à Superiore , quis eam dubiam interpretetur,post Bal.Ang.Alex.Ant.Sicu.& quę infra,casu.ccliiii.Et facit tex.not.in Auct.de rapt.mul, in princ. ibi,Legis interpretationem Cultmini tantū Imperiali competere, nemini uenit in dubium.cum gl.concord.

Quinquagesimo octauo,dare autoritatem,& licentiam transferendi humanum corpus,semel traditum in uno loco perpetuæ sepulturæ,ad aliam.l.fin.C.de Relig.& sumpt.fu.licet ibi glos. not.dicat,sine Augusti affatibus,i.Papæ.&.l.ossa. in princip.ff. eod.& late tex.& glo.in.c.corpora.de consecr.dist.i.

Quinquagesimo nono , dispensare cum Scænicis mulieribus, reuertentibus ad bonam uitam,ut liceat eis Matrimonium contrahere,

trahere, ac si nullam unq̃ maculam habuissent. not. tex. l. Imperia lis. §. præsenti. C. de nupt.

Sexagesimo, reseruatum est Principi, ut eius Contractus habeant uim legis. l. pen. C. de donat. inter uir. & uxo. l. sancimus. §. exceptiones. C. de donat. Oldra. in not. q. consil. cccxii. col. fin. & cexxxi. i. col. Deci. consi. cclxix. iii. col. in fine. & cclxxi. ii. col. in princip. & cccxc. v. col. de quo dicendum est, ut late per eum, post Alex. & Scrib. in. l. Ciuitas. ff. si cert. pet. Et licet Alex. in. l. centurio, col. vi. ff. de uulg. & pup. dicat, d. l. pen. itelligi in nõ recognoscente Superiorem, Decius tamen alias in not. q. tenet, q̃ sufficit q̃ habeat Ius condendi Legem, etiam q̃ recognoscat Superiorem. in consilio. dxvi. quoniam col. i. & seq. & quæ dixi infra casu cexciii.

Sexagesimo primo, concessio eius specialis, in uendendis rebus alias prohibitis, ius Decreti habet. l. ii. C. q̃ñ Decreto opus est, & quæ supra dixi xix. casu.

Sexagesimo secundo, qui semel apud Principem manumissus fuit, & reuocatus postea in Seruitutem ex causa, nõ potest iterũ manumitti sine autoritate Principis. not. & sing. tex. in. l. ii. ad fi. C. de liber. & eorum liber. Et per consequens idem in filio legitimando iterum, ut supra. Licet generaliter per illum text. Idem in reuocato in pristinum statum, iterum manumittendo, uel legitimando, dicant Scrib. Pet. Ger. in primo not. Ias. in. l. iii. §. i. col. fin. ff. de condit. ob causam, Arer. §. i. in fine, Instit. de cap. diminu. glo. fin. in. §. fin. in Auct. de Armis. Quid in Notario, Doctore, & Cardinale, Deci. in. c. ut nostrum iii. not. de appell. Bononien. late not. dlvi. plura. Rom. not. dclxxvi. nullus. & bonus tex. in. l. v. C. diuers. offic. libro. xii. in apparitore. Sed uere. d. l. ii. quamuis generaliter eam intelligant Doc. ubi supra, tamen uidetur proprie loqui in. d. casu, quando prima uice coram ipso Principe, ut ibi, qui in nostro consilio, uindicta liberatus est, i. coram nobis, dicit ibi glo. Et tunc uidetur habere rationem, ut ubi. S. semel manum apposuit Princeps, causa sit affecta. Et ideo inferior amplius se intromittere, sine eo nõ possit, per Bal. in. c. ut nostrum. de appel. & ibi Deci. primo not. Bonoñ. not. ccci. dixi. & quæ Ias. not. in. l. i. in princ. ff. de offic. eius. col. lxv. ante finem, persicul. contra tamen fundamẽtum, cum simili. Et not. t. cum glo. fin. in. l. ad principem. ff. de appellat. & quæ infra, casu. clxxxiiii. Sed argumẽtum contra in. d. adoptatum. C. de adopt. cum Summario Bal. Sed ibi dissoluebatur actus Principis, nõ restituebatur ad actũ Principis,

clarum,

Et pro.d.l.ii.quæ infra casu.cxxv.post not.tex.in.l.si quis ex grege.C.de choartat.lib.xii.

Sexagesimo tertio,uti incaustro sacro confecto,ex cocto Murice,& ardore triti Conchilii.l.sacri affatus.C.de diuers.rescrip. decis.Neap.in not.q.decis.xxi.dubitabatur.col.ii.Hoc tñ hodie de consuetudine non seruatur,secundum Archyd. in procemio. vi.libri.penult.col.ut refert,& tenet Mart. Laud.in Tractatu de priuilegio,not.xxxiii,incaustro.

Sexagesimo quarto,ut non præsumatur aliquid imperfectum sancire,sed esse plenum Philosophiæ.l.pen.ante finem.C. de his quib.ut indig.facit.l.omnium.C.de testam.in princ.c.i.de constitut.in.vi.& Pater iuris est.§.dubitandum.in Auct. de incæst. nupt.in princip.& ibi glo.Oldrad.per illam rationem,in not. q. consil.cccxxv.Thema.i.col.& quod supra,casu.xxix.Limita nisi ubi esset defectus citationis,quia non præsumitur pro Principe, Deci.post Abb.consilio.dxliiii.col.penulti.ad limitat. not. per Cyn.in.l.rescripta.C.de precib.Impe.offer.facit quod not.Lap. alleg.xliiii.Hippoll.not.cccliiii.in dubio,Deci.consilio.lxxiiii. col.penult.& ego do bonum tex.in.c.si clericos.§. cum in his.de sent.excom.in.vi.

Sexagesimo quinto, donare Filiofamilias simpliciter,& non queritur patri,etiam nec quo ad usumfr.l.cum mqlta.C.de bon. quæ lib.& ibi in fine.ratio.et illum tex.dic sing.Soci.in suis Regulis,Regula.cliii.in litera.F.incip.filiusfa.regulariter testari. ii.Fallentia,& q̄ de talibus bonis filiusfa.potest testari, tanq̄ de Castrensibus &c.

Sexagesimo sexto,donare ueniam,ut citetur,glos.singul. post tex.in.l.bene a Zenone.C.de quadr.pręscrip.in uerbo nostra iussione,& supra dixi late questione.xci.in fi. & infra.cclxxvii.ubi repetii late.

Sexagesimo septimo,reseruatum est ei sententiare, sine remedio appellationis.l.i.ff.á quib.appel.non licet.l. ne causas. C. de appel.cum simil.Licet & Præfect.urb.id sit concessum, etiã eius intuitu.l.i.ff.de offic.Præfect.urb.§.i.l.á Proconsulibus.§.á pręfectis.C.de appel. Potest tamen bene appellari á mala informatione Principis.l.i.§.quesitum.ff.eod.& quæ Deci. in. c.intimasti.col.penul.& seq.de appel.& bon.text.in.l.i.in princip.&.§.i. ff.quando appellan. Et Deci.in.d.c.ubi.not. post Bald.& Rom. ponit a sententia Principis, in narratione facti circumuenti appellari,uel lata ex relatione alterius.per.d.§.quesitum.& rationẽ

claram,

claram, ut ibi per eum not. Regulariter autem contra sententiam principis non licet uenire, nisi per supplicationem, non per uiam nullitatis, quando nullitas est de Iure positiuo, Innoc. in.c.cum ex literis.de restit.in integr. Ang. Imol.& Fely.ubi decis. Neap. cclxxxiii.diu est.in fine. Et pro hoc reseruato, Ant. Sicul. in Tractatu de Potest. Regia.q.xxii. Dices ultimo loco limitari, quãdo iniustitia esset manifesta, quia tunc etiam à sententia Imper. potest appellari ad Papam ratione iniustitiæ, & peccati.c. nouit. de iudic. Et Hosti. Io. Andr. Innoc. glos. text. Abb. & alii ubi ibi. Et an, & quãdo, a sententia Principis detur restitutio, uel solum supplicatio. Rot. Neap. etiam decis. cclvi. fuit. in not. q. quid de sententia Sacri Consilii. Neap. & interim an fiat executio. & quæ infra, casu. lxxxiii.

Sexagesimo octauo, dare licentiam informãdi de nouo, nouũ opus sumptu publico, intra Vrbem Regiam. l. intra urbem. C. de oper. pub. l. si quando, in prin. C. eo. l. opus nouũ. in uer. publico. ff. de oper. pub. & l. de operibus. eod. tit.

Sexagesimo nono, dare licentiam diruendi domos, inchoãdę publicæ Fabricæ gratia, cum excedunt quinquaginta libras argenti. l. si quãdo. la prima. C. de operibus pub.

Septuagesimo, ut Palatium suum priuatorum parietibus non coarctetur. l. quicunq;. C. de oper. public. glos. in. c. nulla. xii. q. i. Marti. Lauden. in Tractatu de Princip. not. cclxix. Palatium. & tetigi supra. q. lxxxvi. num. iii.

Septuagesimo primo, dare licẽtiam alicui, ut possit in totum, uel in partem Angipòrtus, suis domibus includere, uel porticus usurpare. l. qui fine. C. de oper. pub. Est autem Angiportus angusta uia inter portus. i. domos, qui de re latius Grammatici disseruere, ut tangunt Modern. Mediolanẽs. in. l. portus. ff. de uerbo. sig. licet nihil allegent, nec in hac. q.

Septuagesimo secundo, dare licentiam fœminæ adoptandi in solatium liberorum amissorum. l. mulierẽ. C. de adop. §. fœminæ. Inst. eo. l. si suspecta. §. si. ff. de inoffic. test.

Septuagesimo tertio, donare sine insinuatione. l. sancimus. in fi. princi. C. de donat. & ei donari sine insinuatione, Auct. Item a priuatis, eod. titulo. & in corpore unde sumitur. Mart. Laud. not. xiiii. quãdo Imperator. & .ccxciii. donatio, in Tractatu de Princ. Alex. in. l. Centurio. col. v. ff. de uulg. & pupil. post Oldrad. Et q; idem in Rege, uel alio tenẽte locum Imperatoris, in Terris suis. Et Io. And. Imol. & Bal. & in Rege, Deci. consilio. cclxix. col. iii.

&.cclxxi.col.ii.in princi.&.cccxc.col.v.Et licet Alex.dicto loco sentiat id uerum si non recognoscat Superiorem, tamen Decius consilio.dxvi.quoniam,col.i.& seq.tenet sufficere, q habeat Ius condendi legem.ut & dixi supra,casu.lx.&infra.ccxciii.

Septuagesimo quarto,dare ueniam his,qui sibi ascribunt in testamento.l.iiii.in fi.cum.ll.seq.C.de his qui sibi ascrib.licet & ibi Amplissimo Ordini eam potestatē etiam communicet.l. Diuus. i.§.plane.ff.de fals.in fi.& infra,casu.clxxii.

Septuagesimo quinto, eligere quemlibet etiam indignum.l. ii.C.de crimine Sacrileg.& quæ supra dixi late.q.cviii.uersicul. Hæc pro nunc.& quę supra.q.lxxiii.nume.xviii.uersiculo, Crederem.cum seq.

Septuagesimo sexto,dare licentiam alicui, ut sit Administrator,& Iudex,scilicet ordinarius,in propria Prouincia.l.fin.C.de crimine Sacrileg.& infra,casu.clxv.& supra.lii.

Septuagesimo septimo,dare premium accusanti, & cōuincēti aliquem,de famosis libel.l.i.C.de famo.libel.§.sane.

Septuagesimo octauo,dare licentiam torquendi constitutos in dignitate.l.nullus.in principio.á contrario sensu. C.ad.l.Iul. Maiest.& ibi Bal.not.& ita aliás anno præterito Romæ allegabatur in Persona Reuerendiss. Cardinalis de Rauenna, dum sub præsenti Paulo. III. Pont.Max.detētus erat,in Arce Sancti Angeli,licet postea opus non fuerit,& posteą hoc Anno. M. D. XXXVIII. Mense Ianuario in Personą. D. Ambrosii Recalcati Mediolanensis prius Secretarii,in eadem Arce.

Septuagesimo nono, dare licentiam repetendi accusationem, nō semel finitā,cuius abolitionem Pręses cōcessit.l.i.C.de abol. & ibi Sali.not.

Octuagesimo,dare his,qui nō sunt constituti in Summa Administratione,facultatem confiscandi totam substantiam, rubr. & nigr.C.ne sine Iussu Princip.cer.iud.lic.confisc. & quæ infra, casu.ccxci.

Octuagesimo primo,dare licentiam mulieri, ut infra Annum nubat.l.solet. ff.de infam.

Octuagesimo secundo,remittere maculam infamiæ illi, quæ nupsit infra legitimum tempus.l.si qua.in prin.C.ad Tertul.not. in dicta.l. solet. Infamiam tamen facti non, ut dixi infra.q.cxi. casu.lxxviii.

Octuagesimo tertio, restituere in integrum aduersus sententiam suam,uel sui delegati.not.in. l.minor autem.§.i.in fine.cum

glo.

glo.ff.de minor. Abb.in.c.suscitata.de restit.in integr.col.iii.q. quando sit, & quãdo per uiam supplicationis.post Abb.& Doct. in.c.cum ex literis.de restit.in integr.Rot. Neapol.decis.cclvi. fuit.& supra casu.lxvii.

Octuagesimo quarto, cogere hæredes ad Monumentum fa facienDum defuncto, & ad obsequium eius.l. hæreditas. in fine. ff.de pet.hæred.dic ut ibi, in glo.fin.&. l.quintus. ante finem.ff. de ann.leg.

Octuagesimo quinto, olim dare licẽtiam fœminabus, ut tutrices dari possint filiis.l.fin.ff.de tutel.licet hodie sit de iure generali, Auct.matri & auiæ.C. quando mulier tutel.offic.& glos.in dicta.l.fin.

Octuagesimo sexto, dare Hostibus, uel ab eis recipere Obsides, & liberos homines in Obstagio, eo casu scilicet, quo pro ueris Obsidibus dantur, ut sint scilicet quasi serui, iuxta.l. Obsides. ff.de testa.cum ibi notatis, Bal.in.l.ii.ult.col.C.de pat.qui fil.distr.Feli.post tex.glos.& alios in.c.ex rescripto.de Iureiur.ii.col. in princ.ii.&.iii.fallentia.l.Diuus.cum glo.ff.de Iure Fisci.cum l.seq.Quia secus, si darentur Obsides, qui non mutarent statum, nec seruire compellerentur, sed solummodo retineantur, ut propter hoc melius obseruarentur conuentiones, propter quas dati sunt, quia tunc etiam inter priuatos dari possunt. ut per Bald. & Feli.ubi supra.Et ultra eos, de Obsidibus, scribit not.Ant.Sicul. in not.suis.in uerbo, obses.Rom.not.ccccxcix.nunquid.Soci.in Regula homo liber.in suis Fallẽ.per gl.sing.in.c.ut pridem. als suppliciter.xxiii.q.vii.gl.Bar.& scrib.in.d.l.obsides.&in.d.l.ii. Soci.in suis Regulis, in uerbo Monachi.cclxvii. i. &.ii. Fallent. Sic & mandare dispositionem de eis, ut infra casu.cclxxx.

Octuagesimo septimo, dare ueris Obsidibus, licentiã testãdi. tex.cum gl.in.d.l.Obsides.ff.de testam.

Octuagesimo octauo, restituere damnatũ capite, in integrũ.l. si quis filio exhæredato.§.pen.ff.de inius.rupt.& irri.testamẽto. l.Diui.in fine princip.ff.de pœn.rubr.& nig.C.de sent.pas.

Octuagesimo nono, dare licentiam, ut uendantur predia, & bona patrimonii sui.ut.l.apud Iulianũ.alias Idem Iulianus. §.fi.ff. de legat.i.

Nonagesimo, nõ tenetur satisdare, secundum als formam, tit. ff.ut leg.nom.cau.l.i.§.fi ad Fiscũ.eo.ti.iũctis infra casu.cclxxi.

Nonagesimo primo, dare licentiã habitandi muros publicos, uel portas, quod prohibetur regulariter, ppter fortuita incẽdia,

tex.not.in.l.fin.ff.ne quis in lo.sacro.quod not.est, licet de facto usurpatum fuerit contrarium, precipue Perusię, & in Oppido nostro Ameniſſio Casæ Castaldæ.

Nonagesimo secundo, dare licentiam, ut quid in loco publico fiat, in eumue locũ immittatur, ex quo quid illi damni dat.l. ii. in princi.ff.ne quid in loco publ. & quæ supra, casu.lxviii. & seq. & in.§.si quis à Principe.d.l.ii.&.§.merito.&.l.de operibus.ff.de oper.pub.& facit infra casus.cccxxiii.

Nonagesimo tertio, uetare ut nõ ducatur aqua ex flumine publico, quãdo aqua in usu publico nõ est l.quominus.ff.de flum. licet & ibi Senatui quoq; tale ius reseruetur.

Nonagesimo quarto, dare licentiam ducendi aquam ex Castello, uel ex Riuo, uel ex aliquo alio loco publico, quãdo aqua est in publico usu, not tex.in.l.i.§.permittitur.ff.de aqua quot.& æstiua.cum gl.in fine.l.si quis diuinam.&.l.fi.C. de Aquæduct. libro.xi.glo.i.in.l.eos.eod.titulo.& quę infra, casu.cxcvii.Mar. Laudẽ.in Tractatu de Cardinal.col.viii. in princip. An Cetus. tradit, ꝙ Cetus Dominorum Cardinalium, potest etiam idem concedere, per.d.l.quominus.ff.de flum.&.c.Ecclesia habet.xvi. q.i.et similia, de quibus ibi.facit infra casus.xci.in fi.

Nonagesimo quinto, dare moriruro Electionem pœnæ liberam, dicendo, elige qua morte uis mori, not.tex.in.l.aut damnũ. §.ii.ff.de pœn.cum glo singu.secundum Rom.not.cxxxiii.quero an Iudex, referens illud de Nerone, qui id fecit in Magistrum suum Senecam.not.Bald.in.l.i.C.de his qui ad liber. perue. non poss.ante finem.tenet.d.tex.& glos.pro not. Rom.in.l.si quis in bona.§ fin.ff.de acquir.hæredit.Cauendum tamen est, quia.d. §. ii.non uidetur loqui proprie, quando pœnæ alternatiuæ, omnes erant mortis. Sed quãdo unica tantum pœna erat mortis, & erat remissum in facultate Rei libera an scilicet, uellet mori, uel non. ita proprie uidetur loqui ille tex.ut patet ibi liberam mortis facultatem, licet dictum in se, de quo supra, uerum uideatur, ut per Feli.notanter in.c.inter cæteras.iii.col.uersiculo, aduerte tripliciter, extra, de rescript.

Nonagesimo sexto, dare licentiam, ut in Insulam deportatus, uel relegatus, ibi mortuus, inde alicubi transferri, & sepeliri possit, ut est tex.not.in.l.ii.ff.de cadauer.puni.quia pœna etiam post mortem manet.d.l.ii.singu.secundum Bar.ibi ad id, ꝙ qui uiuus nõ potest morari in Ciuitate, nec etiam mortuus.& in excommunicato, per illum text.Rom.not.dcci.dicam in.ii. casu. post glos. singul.

singul.in.c.ad hæc.de priuileg.

Nonagesimo septimo, dare licẽtiam uendendi procuratores, id est seruos Castaldiones, Actoribus Fisci, & Cæsaris, qui in generali mandato distrahendi bona, eam non habent.tex.in.l.aufertur.§.Actores.ff.de Iur.Fisci.

Nonagesimo octauo, dare licentiam Legato, & ei qui Legatione fungitur, Libellum Conuentionalem, de aliis suis negotiis dandi.tex.in.l.is qui Legatione.ff.de Legationi.

Nonagesimo nono, inscribere operi publico nomen suum, cum publicis pecuniis perfectum est.l.opus.in fine.cum.l.seq.ff.de oper.publ.&.l.si qui.C.eod.ubi tamen.in uersicul.suum nomen, sine nostri Numinis mentione, á contrario sensu uidetur colligi, q̃ etiam Præsidi (licet non soli) tamen cum nomine Principis liceat, & ita uidetur Practica obseruare, q̃ in publicis operibus, Muris, Propugnaculis, & similibus, Præsides Prouinciarum, & Ciuitatum Rectores, nomen, & Insignia Principis patẽtia, & maiora apponunt, sua autem inferiori loco, & minoribus Signis. Ponere autem Imagines, in Municipio, honoris sui gratia, licitũ uidetur, de quo dic, ut in.l.Quintus.§.ad autoritatem.ff.de Ann.leg. Et sic titulũ nominis proprii scribere manẽtibus prioribus titulis, cũm quis opus ab alio factum uult adornare.l.fi.§.i.ff.de oper.pub.& Bar.in.l.ii.§.i.ff.de ope.pub.dicit illos male facere, qui Arma aliorum abradunt. Aliás tamen in foro conscientiæ peccare uidentur, ac meritum perdere, qui super ornamentis Ecclesiæ Insignia ponunt.not.Dominic.in.c.duæ sunt.xlv.distinct. licet & sine licito fieri posset, ut probatio conseruetur. Vnde Felin.in.c.iii.loco.de probat.col.i.dicit in hoc attendendam intẽtionem. Moderni Taurinenses purpu.in.l.i.ff.si cert.pet.col.xx. numero.clvi.

Centesimo, dare, seu concedere priuilegium Nundinarum, uel Mercati in aliquo loco.l.unica.C.de Nundinis.l.i.ff.eodem. quod Bald.not.declarat in.d.l.i.C.post principium intelligi de precipuis, & solennibus, quas solum uulgus Nundinas appellat, quia alia Mercata secũdum eum, post Nicol.de Mathar.possũnt fieri sine priuilegio Principis, quia consistũt in facto, secundum eum, ad quod ego do bonum tex.in.l.Annua.§.i.ff.de Annu.leg. ibi, Die Nundinarum, quas ibi posui, & refert id, quod uerũ est, Perusiæ semel in Anno, in Festo Omnium Sanctorum tales Nundinas esse. Et nos in amenissimo Oppido nostræ Casę Castaldę, Nucerinę Diocesis, Comitatus Perusię, (a quo Castaldorum no-

stra Familia, Perusię, Mutinæ, & in Regno, originem ducit. Semel in Ebdomada, in Die Martis, habemus liberum Mercatum, opera, industria, & uirtute parētis mei, Domini Pernicolæ Castaldi, quæsitum, in magnum commodum, & honorem dicti loci, prout & hoc, & multa alia ad id tendentia, ei, suis ingenio, & sudoribus solus parauit, In tantum, ut in ea Prouincia, diu sit sui nominis memoria duratura, ad eius laudem, malorum uero confusionem.

Centesimo primo, spargere Aurum, soli enim Imperio Aurum contemnere præstat Fortunæ Fastigium, in Aucten. de Consulibus. §. Hæc itaq. ibi solum Aurum enim &c. & parum post ibi, quod Imperatori tantum tributum est, & ibi glo. notat. Et in Papa, & Imperatore, tempore Coronationis, notat glo. in. l. adeo. §. penult. ff. de acquir. rer. dom. et in. §. pen. Insti. de rer. diuis. & ibi in tex. de Prętoribus, & Consul. qui missilia iactabāt in uulgus. De quo, ac de more isto spargendarum pecuniarum damnato, olim quædam scribunt etiam Moder. Aley. super titulo, de Consul. & non sparg. pecun. lib. xii. post Vopiscum in Aureliano.

Centesimo secundo, reseruatum est Fisco, & Principi, ut ratione communionis, quam habet in re, totam uendere possit, restituendo pretium partis consocio. l. unica. C. de uendit. rer. fiscal. libro. x. cum glo. l. ii. C. com. rer. alien. etiam si minimam partem haberet Fiscus, licet ęquum, & honestum sit, ut prius consocium requirat, ut late Bonon. Mod. in notab. dcl. ubi dicit quoddam. & cccexli. licet, post Abba. & Feli. & in not. q. quando Fiscus habet bona communia ratione condemnationis. D. Decius post Bald. cons. cccxxxv. pen. col. iiii. dubio. in causa Magnifica.

Centesimo tertio, habere Fiscum, quia solus Princeps Fiscum habet. l. i. C. de bon. uacan. libro. x. Bar. et Alex. in Rubrica. C. de Iure Fisci. eod. lib. Bal. in. l. item ueniunt. §. ait Senatus. ff. de peti. hæredit. D. Bened. Capr. perusinus consil. xlii. & si uiso. col. penult. ad finem, post Bal. etiam alibi. Bal. in titulo de pac. tened. & eius uiol. in princip. ii. col. Et in. l. i. ad finem. C. de hæredit. uend. ubi not. loquitur.

Centesimo quarto, dare priuilegium Ciuitati, ut habeat priuilegium simile Fisco in bonis debitoris. not. text. in. l. simile. ff. ad Municipales.

Centesimo quinto, in donatione, quam aliquibus facit, est locus Iuri accrescendi, si quis eorum decedat sine hærede. l. unica. C. si Liberalitatis Imperialis. libr. x. Ias. in. l. si mihi, & Titio. ff.

de

de uerb.obli. Et ibi de ratione, & limitatione.d.l.si mihi, et eius Regulæ.

Centesimo sexto, punire Susceptores, seu Thesaurarios, cum de susceptis nō faciunt cautionem solennem, & eos qui singulis quatuor Mensibus, rationem suæ exactionis non transmittunt, uel quod ex causa lucratiua acquirunt, nō scribunt.l.i. in fi. C.de Apoch.publ.in fi. cum Summario Bar.lib.x.

Centesimo septimo, dare licentiam accipiēdi alicui species in Horreis publicis positas.arg.l.fi.C.de condit.in publi.Horreis.libro.x.facit casus infra.cciii.

Centesimo octauo, tribuere salarium alicui ex uiribus Reipublicæ.l.unica.C.de pręb end.salario.lib.x. ubi tex.not.& bonus, tex.in Auct.de Armis.§.si autem.ibi per sacrum nostrum rescriptum, & de Fisco annonas accipiant.Mart. Laud.not.ccclxvi.licet, in Tractatu de Princip.limitans per glo.in.d.l.unica.nisi ob Liberalem Artem, uel Medicinam, quod ait not. pro Doctore conducto.

Centesimo nono, dare uacationem Curiali, rubr. & nigr.in.l. unica.C.de his qui à Principe.lib.x.facit casus infra.cclxxxix.

Centesimo decimo, dare licentiā habendi auratas paragaidas in tunicis, aut in Lineis.arg.l.ii.C.de uestibus holoberis.lib.xi. & quę supra diximus.q.lxxvi.

Centesimo undecimo, dare licentiam alienādi in Vrbe Regia bona mobilia, uel immobilia eius.l.fi.C.de uendend.reb. Ciuit. libro.xi.

Centesimo duodecimo, dare licentiam mouendi Arma, Guerram inchoandi.rubr.& nigr.cum glo.in.i.parte,C.ut Arm. usus, inscio Principe interdictus.libro.xi.& contrafaciens, Reus est læsæ Maiest.l.iii.ff.ad.l.Iul.Maiest.Dixi supra.q.cviii.Io.Vgo in.d.libr.Quadruuii Ecclesiæ.car.l.§.nō solum.xxiii.q.i.c.quid culpatur.&.c.militare.Socy.in.l.i.ii.not.ff.de acq.poss.col.i.

Centesimo decimotertio, dare licentiam portandi Arma. gloss. not.post tex.sm secundū intellectū, in.d.l.unica.C.ut Arm.usus. et facit tex.in.§.si autem.& ante,& post, in Auct.de Armis.&.ii. glo.in.Rubrica.de Fabricens.C.lib.xi.in fi.

Centesimo decimo quarto, statuere in Ciuitatibus, in quibus sunt publice Fabricenses, opportunos Artifices operātes Arma, ut in.d.§.si autem, in Auct.de Armis.collat. vi.

Centesimo decimoquinto, mandare, seu iubere Senatoribus, uel Curię suę, aliqd' munus.l.nemo.pręfectus.C.de dign. lib.xii.

Centesimo decimosexto, discingere, eximere, uel deponere, á Matricula, & loco, Agentem in rebus, reseruatũ est principi. tex. not. in. l. ii. C. de agent. in rebus. libr. xii. Et quis is esset, ibi glo. Rubricæ, & quæ infra, casu. ccxxiiii.

Centesimo decimoseptimo, mittere Principem agentium in rebus, Officialem tam ad necessitates publicas, q̃ ad priuatas. l. i. C. de Principibus agent. in rebus. lib. xii.

Centesimo decimooctauo, cognoscere aduersus præfatum Principem. d. l. i. cum glo. & Bar.

Centesimo decimonono, dare licentiam Patrono causarum, postulandi aduersus præfatum Principem agentium in rebus. d. l. i. cum Bar.

Centesimo uigesimo, deliberare, an seruus cuius Dominio priuatus fuit Dominus, eo quia post triginta dies scientiæ passus fuit eum dignitatem habere, debeat habere talẽ dignitatem, uel ea quasi indignum spoliare, ut in. l. fin. ad finem. C. qui milit. non possunt. libro. xii.

Centesimo uigesimo primo, deputare Milites cuicunq; personæ, seu corpori ad eius custodiam. not. tex. & ibi Bar. in. l. fi. post medium. uers. ut nemo. C. de erogat. Anno. libr. xii. uide tamen in seq. q. casu. xxxvi. quod nota pro his, qui cũm habẽt inimicitias, quandoq; uolunt impetrare á Superiore Armatos Milites, ad securitatem propriam.

Centesimo uigesimo secundo, dare priuilegium Militi Veterano, ut nõ cogatur subire Militare Iudicium, pro illa causa cuius cognitio iam erat cœpta tempore Militiæ, anteq̃ desineret militare. l. fi. C. de Veteran. libro. xii.

Centesimo uigesimotertio, disponere, & deducere fortissimos Milites, de locis ad loca. l. pen. C. de curs. pub. lib. eod.

Centesimo uigesimo quarto, dare licentiam utendi ueredo, id est, curru in partibus Orientis, & Parauercdo, cum euectione iudiciali, & animalibus, ut in. l. fi. in princ. de curs. pub. eo. lib.

Centesimo uigesimo quinto, reponere ad officiũ Curiæ eum, qui semel ab eo propter crimen fuit exemptus, ut est text. not. in l. si quis ex grege. C. de cohartalibus. libro. xii. qui text. facit ad illum tex. not. in. l. ii. ante. fi. C. de libe. & eorum liber. de quo supra diximus late in casu. lxii. Et facit. t. not. in. l. filii. §. Senator, ff. ad Municip. ubi est q; Senator remotus ob turpitudinem, ad originalem patriam nõ restituitur, nisi specialiter id impetrauerit. & infra dixi, casu. cccxxii.

Centesimo

Centesimo uigesimosexto, ꝙ ꝓcurator suus dicatur in digni-tate constitutus. Rom. not. dcccvi. tu habes, quod est ad fin. sin-gul. suorum, per tex. singul. in. l. nemo præfectus. C. de digni. lib. xii. in fi. & infra, casu. ccxvi. Sic Medicus Principis, Cocus, & Notarius. ut per Franciscum de Parma. in Tract. de priuilegio Fisci. i. q. ad finem. post Bart. Bald. & Iura. ut dixi infra, casu. cclxvii. & sequenti.

Centesimo uigesimo septimo, mandare, seu committere cogni-tionem causæ, cum clausula simpliciter, & de plano. notat Aret. Insti. de except. in. §. præterea. vi. col. xxiiii. casu. uers. & aduertas. Allegat unam glo. pro sing. corrupte, est in. c. fi. de hæretic. in. vi. Lap. addo late in allegat. cii. ante fin. ubi plura allegat in not. q. ꝙ nec etiam partes ipsæ in compromisso possunt apponere, nisi ut ibi per eum, not. & pro Aret. & Lap. facit tex. in clem. sæpe. de uerb. signif. in princ. in uerbo committimus, & in uerbo manda-mus. & ibi glo. notat. Abb. in. c. i. de rescript. in princ. D. Deci. in c. pastoralis. in princ. de appel. num. vii. late Moder. Bonon. not. cii. clausula. post medium, cõmendãda multum, & ꝙ in Practica obtinuerint, licet de Lap. & Abb. mentionem nõ faciant, nec de Decio, qui solum dictas glo. tenet in. d. numero. vii. ii. col. uersic. subiicit Abb. prædictis addo glo. concord. in clem. dispẽdiosam. in principio, in uerbo subscriptis. de iudic. & citant not. in. d. cle-men. sæpe. Et Cassador. in not. q. decis. prima. in tit. de iudiciis. & quæ infra, casu. cxc. de clausula summariæ &c.

Centesimo uigesimo octauo, dare licentiam Iudicibus, ut reci-pere possint, & permittere fieri Statuas Aeneas, Marmoreas, uel Argenteas. l. i. C. de Statuis, & Imag.

Centesimo uigesimonono, potest ferre sententiam nõ confor-mem Libello, & in alio q̃ sit petitum. Spec. Io. And. Ant. de Butr. Archy. ibi per Ias. in. l. Vinum. ff. si cert. pet. char. fi. i. col. ii. limi-tatione. post Alex. & not. dictum Bar. in. l. Aemilius. ante finem. ff. de minor. quod satis reintrat. cum casu. xliii. & xviii. & xlviii. & quę Abb. not. tradit in. c. cum super. extra de confess. col. ii. uer-siculo primo, potest dici, in not. q. Et Socy. tenet in Regula, sen-tentia ad hoc ut ualeat. ccclvii ix. Fallentia.

Centesimo trigesimo, solus Imperator creat suos Barones, put solus Papa creat Cardinales, Fely. pro communi, in Rubrica, de constitut. ii. colum. ante medium seu post princip. post Domin. & Vgon. facit. l. i ff. ad. l. Iuliam de ambitu. cum simil. supra allega-tis. xvii. casu, & l. probatorias, C. de diuers. offic. libro. xii. & quę

supra,casu.x.&.xvii.& infra.clxxix.

Centesimo trigesimo primo,reseruatur ei creare Iudeum Tabellionem, si dicat nō obstāte.l.ultima.C.de Iudeis.ita not.dixit Bald. in fine.i.Rubricæ.ff. Veter.Super quo tamen dubito , nec firmo pro nūc,nisi dicamus,q̄ sit Tabellio inter ipsos Iudeos,ut aliás notat Ias.in Rubr.ff.de oper.noui nunc.col.ii.in princ.

Centesimo trigesimo secundo, utitur clausula , dono integro statu,de qua tex.not.in.l.ii.C.de bo.uacant.lib.x.& not.Bal.in.l. cum multa.C.de bon.quæ lib.ante fin. & faciunt quæ supra dixi de uerbis plenitudine gratię.casu.viii.&.vii.& facit.l.fi.ff.de cōstitut.Principum.

Centesimo trigesimo tertio,facere Ciuitatem Metropolim,& matricem.l.unica.C.metrop.berito.libro.xi. quod intelligēdum est,secundum Bar.ibi,Antiquo tempore,quādo Archiepiscopus non erat,sed erant tres ordines Ciuitatum , & quæ erat maxima, Metropolitana uocabatur,ut ibi per eum.post principium. uers. sed uideamus.

Centesimo trigesimo quarto,eodem tempore constituere Ciuitatem.Bar.in.d.l.unica.d.loco.uersic.sed quero qualiter. post Innocen.in.c.cum ab Ecclesiarum de offic.Ordin. ubi dicit q̄ si Imperator ex certa scientia scribit uni loco tanq̄ Ciuitati,sciens nō esse Ciuitatem,eo ipso Ciuitas efficitur,quod & refert Ang. & tenet post Bart.dicto loco. Et licet Princeps non possit facere Episcopum,dat tamen alia priuilegia,& idem Bar. in extrauag. qui sint Rebelles.in princ.in uerbo Lombardiæ.ii.col.uersi.primo casu.Sed tamen idem Bart.in.l.ii.ff.de uerbo signif. ante fin. post Innoc.tenet homines etiam ex se posse sine Superioris Autoritate,constituere Ciuitatem,de illis quę nō habent Episcopū, de quo per Bart. Ias.& alios in.l.ex hoc iure.ff.de Iusti.& Iure. post tex.ibi,ædificia collata.Pro nunc dici potest,q̄ nullus alius solus,Ciuitatem creat,nisi Princeps, ut als in simili de lege cōdenda dicitur.& not.in.l.fin.C.de legibus. et supra primo casu. & per Bar.in.d.l.ii.& est gl.in.l.usufructus.ff.quibus mo.usufruct.amittat.

Centesimo trigesimo quinto , unam Prouinciam diuidere in duas.iuxta.l.si eadem.ff.de Assess.ubi in textual.D.Lancelotus, Deci.super uerbo diuisa,dicit subaudi per Principem. Et idem ibi in prin.not.D.Decius Frater suus, licet de eo mentionem nō faciat. Sed Bar,expresse id dicit in.d.l.unica. ante finem.uersic. sed quero.per.d.l.si eadem.& argumēto illius.l.unicæ. Sed ultra

eos

eos aduertendum est, quia in Ciuitatibus, ut in plures una diuidi possit, uidetur etiam permissum Praefecto Praetorio Prouinciae, ut est not. text. in. l. ii. C. de offic. Praefect. Praetor. Affricae. ante finem. §. interea uero, nisi dicamus ibi permitti causa commodioris Custodiae, & seruationis, ut ibi legitur, quod quidem permittitur facilius. Secus quantum ad praeiudicium Ciuitatis, ut aliás distinguit Bar. dicto loco, licet dictam. l. ii. nõ alleget.

Centesimo trigesimo sexto, eadem ratione de duabus Ciuitatibus, uel Prouinciis, facere unam, argumento. l. unicae. & quod ibi Bar. successiue, post. d. q. proximam, uers. quaero utrum de duabus. & Mart. Laud. in Tractatu de Principibus. not. x. Papa, post Rayn. & Abb. in. l. precibus. C. de precib. Imp. offe. Sic aliás Imperator duas dignitates unit in unam. in. §. illud. in Auct. ut iud. sine quoquo suffragio. & notat per illum text. Petr. de Perusia, in Tract. de unione Eccles. col. ii. uers. tertio modo. sub. i. Cap.

Centesimo trigesimo septimo, reseruatum est Principi dare licentiam detinẽdi, seu possidendi Castellum, in limite & confinibus Imperii, ut est tex. not. poenam capitis, & publicationem bonorum imponens, secus tenentibus. in. l. ii. C. de fundis limitrophis. libro. xi. Vnde ibi Bart. not. contra tenentes loca in Confinibus Territorii Perusini, quia cogũtur relaxare communi, cum eorum Territoriis, nisi de permissu Ciuitatis sint cõcessa, uel per tempora uetusta possederint, quod est argumentum contra illos de Raneriis, qui Schyfanoyam in cõfinibus Perusinorum detinẽt. Et cũ Bar. Ias. in. l. ex hoc iure. i. col. in fi. ff. de Iusti. & Iure. & p d. l. ii. Et Bal. not. in. l. i. col. ii. ff. qd' cuiusq; uniuersit. nom. p. d. l. notat, quod nisi sit Princeps, alius Superior, nõ potest concedere cõstrui Castrum, uel Fortilitium. Et facta tempore Guerrarum in Confinio, facta pace, debent destrui, quia fiunt ad aemulationem. Idem Bal. in titulo de pac. constant. in uerbo Ciuitates, quod murare extra Ciuitatem Munitiones, uel Fortilitia facere non licet, sine iussu Principis. post Odofr. & argumento. l. si quãdo. &. l. nemo iudicum. C. de oper. publ.

Centesimo trigesimo octauo, ut eius mandatum scripturam requirat. l. i. C. de mand. Princip. l. prohibitum. C. de Iure Fisci. libr. x. ad finem. l. fi. C. ubi Senat. in fin. facit. c. cum in iure. ff. de offic. Delegat. Bal. in titulo de Allod. in usib. feud. col. iii. uersi. quero. Aduertendum tamen est, quia. d. l. i. quae semper allegatur in Imperatore ad hoc, non uidetur loqui generaliter, sed quando quis asserit (de mandatis secretis) licet Doct. aĩs generaliter Regulã

ponant. Item tex. ibidem postea generaliter dicit, nemini quicq̃, nisi quod scriptis nostris. Et de materia per Scriben es, in dicto c.cũ in iure, & not.p Rot. decis.cccxxxii. licet Romana. In nouis &.D. Decius in not.casu, licet in literis Papæ, consilio.ccxcvii.ii. col.ante finem. Et per Rot. Neapol. in not. q. de assensu Regis super alienatione, uel obligatione feudorum, an requirat scriptu ram? decis.cccxcviii. In contingentia in antiquis ꝙ sic. Et ꝙ gra tia Principis, scripturam requirit. post Bal. Dom. & Feli. precipue quando continẽt gratiam, secus si iustitiam, quia tunc potest per testes probari. post Guil. de Cun. Et aliás late de intellectu. d.l. i.C. de mand. Principum. uide ibi Deci. nouiter, ubi etiam uidendum. & in.ii.col. in princip. ait communem opinionem in mandato Principis necessariam esse scripturam. Nouissime etiam aliás Moderni Hisp. in Commentar. super Regul. Cancell. in Regula de non iudicand. iuxta form. supplic. q.i. late examinant, an gratia Papæ litterarum expeditionem requirat, & pro communi uidetur tenere ꝙ nõ, quo ad esse gratię, sed quo ad probationem, & executionem sic. Et per Cassad. etiam in not. q. in titulo de caus. poss. & propriet. decis.iiii. uoluerunt. col.ii. & in titulo de restitut. spol. decis.viii. quãuis. in not. casu, ꝙ Agẽti interdicto recupe. pro titulo colorando in Beneficialibus, sufficit producere supplicationem signatam, & datatam, absq; alia literarum expeditione, non obstante Regula de nõ iudicando iuxta tenorem supplicationis &c. & quædã in materia. Idẽ decis.xx. de pręben.

Centesimo trigesimonono, damnare Ciuitatem ad Aratrum, quod scilicet, solus Princeps facit. Innocẽt. in.c. cum iniuncto. de oper. noui nuncia. Martin. Laud. not. cii. Ciuitas. in Tractatu de Princip. facit. l. si usufructus. ff. quibus mod. usufruc. amit. Vbi ita, de Cartagine euenisse dicitur. Item facit pro hoc scilicet, ꝙ soli Principi permittatur, in argumẽtum quod supra dictum est, casu.cxxxiiii. cum duobus seq. & tex. in. l. ii.C. de Agẽt. in rebus. libro.xii. & quę supra diximus, casu.cxvi. per illum tex. arguendo a fortiori. Et notat glo. singul. & not. soli Principi hoc reseruatum, in titulo qui sint Rebelles, ad finem. in glo. in uerbo rebellando. ad finem. uersic. de pœna uero. quæ id tenet, & probat, per pulchra argumenta, & rationes, ubi uidẽdum, in Ciuitate autem destructa autoritate Superioris, an Ciues inde oriundi, Ciues remaneant, & omnia priuilegia eius sint sublata. Abb. ꝙ sic, per. d. l. si usufructus. in.c. ii. de oper. noui nunc. secus si a Tyranno, uel ab Hostibus. & additio ad Abb. post Alex. & Feli.

 Centesimo

Centesimo quadragesimo, dare Immunitatem. l. nec infames. C. de Decurion. iuncta. l. uacuatis. eod. titulo. libro. x. & quod infra dicam seq. q. casu. xxxix. Mart. Laud. not. cccxxxvi. nullus. in Tractatu de Princip. limitans id uerum nisi causa expressa, per titulum, qui ætate, & qui morbo, & quæ infra casu. ccv. & pro limit. Mar. l. i. C. de his qui a Princip. uac. lib. x. & gl. in. l. Immunitates. C. de Agric. & Censit. lib. xi.

Centesimo quadragesimoprimo, uno uerbo cassare sententiam inferiorum. Mart. Laud. not. cccxliiii. Princeps. post Ang. in. l. i. C. de sent. pas. Faciunt dicta supra, casu. iiii. in fine. & . xl. & . xviii. & . l. Diui. ff. de pœnis.

Centesimo quadragesimosecundo, præscriptio. c. annorum aduersus Imperium passiua, secundum Mart. Laud. in Tractat. de Princip. not. cccxci. post gl. in. §. utrum aliás si minus, incip. contra Imperatorem. & citat Ang. in. l. sicut. C. de præscrip. xxx. annorum. Sed (pace sua) ibi Angel. nihil de hoc dicit. Vnde de hoc est dicendum, ut per Scribentes in Auct. quàs actiones. C. de sacro sanct. eccl. & . d. §. si minus. in Auct. de nõ alienãd. Sed iste casus, prout etiam & aliqui ex omnibus supra cumulatis, & infra, respiciunt potius priuilegia ipsius Principis, quám potentiam reseruatam dispensandi, de qua nos hic principaliter agimus. Nisi consideremus, q ubi Princeps ipse est priuilegiatus, ibi ipse solus dispensare possit, & illud priuilegium tollere, quod uerum uidetur.

Centesimo quadragesimotertio, ferre sententiam sine scriptura. Mart. Lauden. not. cccc xxii. Princeps. post Abb. in Auct. nisi breuiores. C. de sent. ex periculo recitand. & quãdam gl. in Iure Decreti, quam nõ inueni. Sed dictum in se uidetur uerum, per ea etiam quæ supra uidimus casu. cxli. & concord. ibi. & illa glo. falso ã se citata. uidetur esse in. c. Institutiones. xxv. q. ii. & infra casu. ccx.

Centesimo quadragesimoquarto, ut Curialis non possit esse, nec procurator, nec conductor alienarum rerum, nec Fideiussor, aut mandator conductoris. l. Curialis. C. locati. glos. in. c. quod quibusdam. extra de Fideiuss. Marti. Laud. not. cccclxxxv. astrictus Curiæ Principis.

Centesimo quadragesimoquinto, diffamare aliquem, ut impune possit occidi, iuxta not. per Gemin. in. c. i. de Homicid. in. vi. Et facit qđ legitur Nume. c. pen. c. ubi altissimus dixit Cognatus occisi, statim ut inuenerit eum, iugulabit, & cum Gemin. a.

Mart. dicto loco not. dviii. diffidati, & facit quod infra, casu. cli. iuncta. l. Seruitutem. ff. de Regul. Iuris, cum simili. Et quæ infra, casu. ccxci. Casus autem, in quibus specifice, alias iam a. l. est imposita pœna mortis. ccxlviii. enumerantur per Guilielm. Bont. in x. Vol. Tract. hodie impressi.

Centesimo quadragesimosexto, dare aliis Ciuitatibus Fiscũ. Bal. in titulo de pace tenend. & eius uiolat. in principio. ii, col. in princi. in uerbo publicentur. & faciunt supra dicta in casu. ciii. & seq. put dedit quibusdam Ciuitatibus Lombardię. ut per Bal. d. loco. & glo. singul. in. §. nulla. in Auct. de Defens. Ciuit. in uersic. dic tu Iurisdictione, in fi.

Centesimo quadragesimoseptimo, posse non in Fontibus Ecclesiarum, sed in priuatis domibus, baptizari facere suos liberos. not. tex. in clem. i. de Baptism. licet tex. ibi generaliter excipiat liberos Regum, uel Principum, & ibi late per glo. & Scrib. qui dicantur Principes ibi. & bonus tex. in. c. ueniẽs. de accusat. & quę infra, casu. ccxii.

Centesimo quadragesimooctauo, restituere contra sentẽtiam procuratoris ipsius Principis. l. i. C. ubi, & apud quem. facit. l. Minor autem. §. i. ff. de minoribus. & quæ supra per illum text. casu. lxxxiii.

Centesimo quadragesimonono, inducere Ferias repentinas. l. a nullo. C. de Feriis. & notat glos. per illum tex. in not. q. in clem. sæpe. de uerb. sign. in uerbo ob necessitates. ad fi.

Centesimo quinquagesimo, concedere unius Anni tempus ad deliberandum de aditione hereditatis, inferiores autem Iudices nouem tantum Mensium. tex. not. in. l. fi. §. sed quia quidam. C. de Iure deliber.

Centesimoquinquagesimo primo, facere Edictum, ut quicũq; tale quid fecerit, & capiatur, efficiatur seruus accipiẽtis. not. tex. in. l. ii. C. quibus ad liber. proclamare, & ibi Saly. secundum unũ intellectum, glo. & Saly. & si tex. ibi etiam Autoritate Fiscali id concedat, & isto casu talis seruus a Dño, non poterit manumitti, quãdo scilicet, ob delictum in seruitutem incidit, secundũ Rom. pro singul. not. dclxxvi, nullus. & hoc dictum nota, quia facit ad casum supra. cxlv. & clxxv. & infra. ccxci. & q. cxviii. nu. xvi.

Centesimo quinquagesimosecundo, dare priuilegium super Sportulis, uel expensis litis nõ agnoscendis, uel minuendis. l. fi. in princip. iuncto fi. ibi principalibus affatibus. C. de fruct. & lit. expensis.

 Centesimo

Centesimo quinquagesimotertio, punire Iudicem, qui appellationem nõ recipit, l. a Proconsulibus. in fi. C. de appel.

Centesimo quinquagesimoquarto, cognoscere de appellationibus ab Illustribus factis. l. præcipimus. C. de appellat. §. sane. cum concord. & facit infra casus. cccxviii.

Centesimo quinquagesimoquinto, dare Iudices in causa, super qua, ipse Princeps fuit consultus. l. iubemus. C. de appel.

Centesimo quinquagesimosexto, præstare autoritatem, ut dominium pignorum captorum autoritate Præsidis, in causa iudicati adiiciatur creditori, quãdo calliditate condemnati, emptor inueniri non potest, not. text. in. l. fin. C. si in caus. iudic. pig. licet tamen in fi. ibi tex. dicat, solet. facit tamen pro hoc. d. l. ii. & l. fin. §. sin autem tempore. C. de iure dom. impet. ubi id generaliter.

Centesimo quinquagesimoseptimo, reseruatum est Principi, ut ei supplicantes pro Reis læsæ Maiestatis, infames sint, sine uenia, & sic ipse solus eo casu per consequẽs, dispẽsaret. l. quisquis. §. deniq. C. ad. l. Iul. Maiest.

Centesimo quinquagesimooctauo, restituere bona damnato, cui erant publicata. l. ii. C. de sent. pass.

Centesimo quinquagesimonono, reseruatum est ei, ut fiant Excubiæ ad Palatium suum pœna capitis desertori, & per cõsequẽs ipse tantum dispensabit. l. qui Excubias. secundum unum intellectum. ff. de re milit.

Centesimo sexagesimo, trahere causam ex publica causa ad aliam Prouinciam. §. si uero ille. uers. nisi forte. cum gl. in Auct. ut omnes obediant iud. ibi pręstare autoritatem procuratoribus Principis, ut trãsigere possint. l. nulli. ff. de transact. declarãdo ut ibi not. & post gl. singul. ibi. Ant. Sicul. in not. in uerbo pupillus. post medinm. & D. Deci. cons. ccxcvii. ad fi.

Centesimo sexagesimoprimo, consensum pręstare Proconsuli, uolenti adimere autoritatem, & iurisdictionem legato suo, demandatam, not. text. in. l. solent. §. i. ff. de offic. Proconsulis. licet ibi gl. dicat, ꝙ id fit ex honestate, ut consuli Princeps debeat, nõ de necessitate.

Centesimo sexagesimosecundo, dare alicui facultatem ius dicendæ Mulctę. l. ii. §. fi. cum gl. ff. de iudic. de quo dicendum est, ut ibi not. & in. l. non ex omnibus. ff. de arbitr.

Centesimo sexagesimotertio, prohibere partibus, ne Delegati ad certum tempus Iurisdictionem ad ulterius tempus prorogẽt, etiam de consensu partium, tex. not. cum gl. in. l. ii. §. sed si iudex.

ff. de iudic. Sed ibi posset dubitari, de quo Delegato loquatur. Item an illa uerba principali iussione, importent Imperatorem ipsum, uel generaliter eum qui mandauit, seu delegauit, ut principalis dicatur ille, qui mandauit quicunq; fuerit. iuxta not. per Doct. in. l. & quia. in uerbo principaliter. ff. de Iurisdict. om. Iud. & de dicto. §. sed si. uide infra, casu. clxvi. Principalis Autoritas tñ uidetur capi als pro Imperatore, & Principe ipso. l. hęreditas. in fi. ff. de petit. hæred. de quo tamen ibi in glo. l. ii. §. fi. ff. de Iure Fisci. &. l. si seruus communis meus. ff. de stipul. seru. in princ. ibi Principalium Constitutionum, cum gl. & infra, casu. clxvi.

Centesimo sexagesimoquinto, reseruatum est Principi, concedere alicui Officium administrationis intra eam Prouinciam, in qua Prouincialis, & Ciuis habetur. l. fi. C. de Crimi. Sacrileg. & supra casu. lxxvi.

Centesimo sexagesimosexto, Iudex Ordinarius, & proprius, non potest inhibere Subdito, ne litiget sub alieno Iudice. communis conclusio secundum Abb. ubi infra, post Legistas. in. l. si qui ex consensu. C. de Episcop. audient. Imperator tamen posset inhibere, & prohibere. ita not. dicit Abb. in. c. P. &. G. penul. col. ante finem, uersic. & ex his infertur. extra de offic. Deleg. per text. in. d. l. ii. §. sed si iudex. ff. de Iudic. Et sic ipse illa uerba principali iussione, de Imperatore intelligit, de quo supra dixi proximo casu, uno intermedio.

Centesimo sexagesimoseptimo, reseruatum est Imperatori manumittere sine impositione uindictę, & cum uult fiat liber is, qui manumittitur, ex. l. Augusti. not. tex. in. l. apud eum. §. i. ff. de manumiss. et sic, ut & glo. ibi fin. sentit, in eo solennitas aliqua non requiritur. facit casus. lxxiii. xlviii. xliii. xl. xxxi. xviii. & precipue casus. xix. supra.

Centesimo sexagesimooctauo, cogere Iudicem, ad remittendum Reum alteri, ubi opus est, secundum Bar. post Cyn. & Petr. in. l. si cui. §. cum Sacrilegium. i. q. ff. de accusat.

Centesimo sexagesimonono, punire eum, qui per iniuriam maledixerit Principi ipsi. l. unica. ad finem. in uerbo remittendum. cum gl. C. si quis Imper. maledix. & per glo. per illum text. in. c. i. de maledic. extra. Aliter tamen uidetur innui, in. l. famosi. uersic. hoc tamen. ff. ad. l. Iul. Maiest. scilicet, q; etiam Inferiores Iudices cognoscant, nisi intelligas secundum prædicta. Remittẽdum &c. olim erant constituti certi Officiales, qui corrigebant eos, qui male loquebantur de Principe. gl. not. in Rubr. C. de prępos.

labo.

labo.libro.xii.Sed est pensanda leuitas,insania, & qualitas personarum,ut.d.l.i.Ang.in.d.l.famosi.Bal.ubi decis.Neapol.cclxv. Illustrissime.vii.col.ad finem,numero.lxii.post glos. pro singul. in dicta Rubrica,citãs id de Tyberio in Agrippam carceratum, ob uerba.Socrates tñ aĺs respõdebat cuidã admirãti, ꝙ nihil in eum commoueretur á quo conuiciis incessebatur,Mihi, scilicet, inquit non maledicit,quandoquidem ea,quæ dicit mihi,non adsunt,nec in me hęrent,unde nihil ad me.Si uero,uerum admoniti corrigamus,& prosunt,ut Erasmus not.tradit libr. iii. Apopth. sub Socrate.lvii.& seq.

Centesimo septuagesimo , reseruatum est Principi , ut rescriptum eius quoad alios in similibus habeat uim legis,secus in inferiore á Principe.not.Domin. post Archy.in.c.ignorantia.xxxviii.distin.per.c.licet.xvi.q.iii.& facit.l.metum.§.sed quod Prætor.ff.ꝙ metus causa.Ang.in.l.i.col.iii.ff. de Feriis. Moderni in Rubrica de rescrip.extra,ut ibi.D.Decius refert.i.col. ad finem, post Alex.consilio.xxxvii.aliàs.de facto,col.iii.libro.iii.Sed est consi.xcvii.ii.col.& facit.§.sed & quod Principi.Inst.de Iure natural.l.i.ff.de Constitut.Princip.De quo tamen dicendum uidetur,ut melius per.D.Deci.in.d.Rubrica.d.loco ob. l. ii. C. de.ll. pro cuius distinctione,ego do tex.not.ultra omnes,in.l.iii.§.Diuus.ii.ff.de Sepulchr.uiol.secundum nouum meum intellectum, de quo late dixi Romæ legẽdo,in.l.de quibus.ff.de.ll.super.vii. oppos.Bar.in.ii.lectura eius,faciunt quę infra,casu.ccxxxi.

Centesimo septuagesimoprimo,dare licẽtiam habentibus administrationem in Vrbe,emere mobiles, uel immobiles res , uel Domos extruere.Rubrica.C. de contractibus Iudic. in fine.ibi. sine sanctione pragmatica,et in nigr.in princi.ibi,nisi specialem nostri Numinis hoc eis permittentem Diuinam rescriptionem meruerint.Officialibus autem aliarum Prouinciarum, & Rectoribus non prodest,etiam nec rescriptum.ut infra dixi sequenti.q. casu.lxiii.

Centesimo septuagesimosecundo,dare ueniã his,qui sibi ascribunt aliquid contra Autoritatem Senatuscõsulti,ut in.l.Diuus. i.§.plane.ff.de fals.in fi.& supra,casu.lxxiiii. & generaliter dare gratiam,& immunitatem super delictis , & excessibus cõmissis. ut tradit Signor.consi.cliiii.in.q.col.ii.& infra dixi limitando, q.seq.casu.cii.

Centesimo septuagesimotertio,soli Imperatori licet inspicere, & oportet inter æquitatem,iusq;,interpositam interpretationem,

not.tex.in.l.i.C.de.ll.de quo text.dicendum est,ut ibi per gl. & Scrib.& per.d.l.i.supra casu.xxiiii.

Centesimo septuagesimoquarto, si Miles adimatur de possessione sui Beneficii feudalis,imputatus de culpa, laudata per iudicium parium suorum,& dicat suos pares, inique iudicasse, manere debet in possessione per sex Ebdomadas, & ad præsentiam Imperatoris ire debet cum illis, qui laudamentum fecerunt, & ante eum diffinietur,& sic cognoscere dicto casu uidetur reseruatum Imperatori,ut est tex.not.in titul.quo temp.milit.inuest. c.fi.in fi.in usib.feud.

Centesimo septuagesimoquinto, punire ultra ordinarias pœnas statutas,& expressas,audaciam transgressorum cõstitutionis.Nos Federic.Rom.Imperator &c.in tit.de statut.& consue. in usibus feud.qui est titulus fi. ad libitum, & mandatum suum, ut ibi legitur in.§.transgressores.s.Auct. Cassa.C.de sacrosanc. eccles.Auct.Item quæcunque.C.de Episcop.& Cleri.Auct. Gazaros.C.de Hęretic.Auct.Nauigia.C.de furt.quæ omnes Auctẽ. ex dictis Constitut. eximuntur. Et facit supra casus. xxxvi.&.l. acta.in princi.ff.de re iudic.§.i.& infra,casu.ccxcvi.&.ccxci. ubi, in not.q.etiam posui, ꝙ quãdo certa pœna est a Iure inducta,nõ est alia imponenda, nisi per habentem plenitudinem potestatis, post Cassad.decis.ii.de Iureiur.nu.v.&.glo.& Abb.ubi ibi.

Centesimo septuagesimosexto,permittere,ut ab hęrede qui nõ satisdedit Legatariis,(iuxta titulũ ut legat.nom. caueatur,)res hæreditaria Dolo malo, & in fraudem etiam Legatariorum publice consecretur,nec tamen possit in possessionem eius Legatarius imitti, licet aliás in res Dolo malo alienatas per hæredem imittatur.iuxta.l.is cui.§.qui in possessionem.&.§. Dolum. ff.ut in posses.legat.text.est quód in.d. consecratione dicto casu,permissio Principis requiratur.not.in.l.fin.ff.eod. & dicit ibi glos. pen.secundum unum intellectum, ꝙ ibi est specialiter, quia alii præiudicat,ut et tetigi supra.q.xcviii. in princip. aliás enim sine Principe,per Pontifices fit Consecratio publica rei,per.§.Sacræ. Instit.de rer.diuis.&.l.Sacra.in princ.ff.eod.licet ultimo.d.glo. pen.in fine,dicat uel illas intellige,secundum istum. Hodie autẽ quomodo,& per quem fiat Locus Sacer,uel res,uide per Aret.in d.§.Sacrę.ii.col.post Ioan.Fabr.quę Mathes.not.lxxvi.c.ad hęc. de relig.dom.Et quid é contra, si reducatur Res Sacra,ad Profanam.infra casu.cxcix.

Centesimo septuagesimoseptimo,concedere usum Togę Romanæ.

manæ.l.sed si accepto.in princ.cum glo.i.ff.de Iure Fisci.& glo. in.l.præced.ibidem ante fin.& quæ infra casu.cccxxi.

Centesimo septuagesimooctauo, existimare an furiosus, qui interfecit Matrem, forte in dilucidis Interuallis, propter immanitatem facinoris, supplicio afficiendus sit, not.text. in.l.Diuus.ff. de offic.Præsidis.post princip.nisi dicas, ꝙ ibi ita fuit in facto, & facit quod supra dixi casu.xxxvii.per.l.Diuus.ii.ff.de fals.

Centesimo septuagesimonono, reseruatum est Principi doctorare, & ratio not.ut per Moder.Taurin.in.l.ii.ff.de origi.Iur.super uers.fin.col.iiii.numero.dlxxvii.& seq.Aret.in.§.responsa.in fin.insti. de Iure natur.Et ꝙ hæc quæ uidemus solennia in Vniuersitatibus, & Studiis Generalibus introducta, quibus concessum est, talem gradum concedere, ut Perusiæ, Bononię, & in aliis publicis Gymnasiis uidemus, dicendum est, primitus accedente uoluntate Principis fuisse, & ex priuilegio eius, ut ibi not. & latius in.§.hæc autem tria.in proœmio.ff.col.i. &.ii. ante fin. post Abb.in.c.tuę.de cleric.non resident.declarans not.ꝙ Imperator, in Iure Ciuili tantum, autoritatem designandi Doctorem dare potest.post Fely.in.c.per tuas.col.ii.de Maior.& Odeb.Moder. Bonosi.in repetitione Auct.habita.col.ix.C. ne filius pro patre., Papa uero in Iure Canonico, & Sacra Pagina, nõ in Iure Ciuili, secundum Firm.in suo Repertorio, in uerbo, Doctor, licet cõtrarium dicat seruari. Et in Papa forte est uerius, cum habeat Superioritatem ad Imperatorem, ut supra late suo loco diximus.q.l. & in.d.§.hæc autem tria.per.d.Moder.quomodo Ecclesia in Doctoribus se intromittat.post Ioann.Fabri.& Aret.in.§.responsa. Instit.de Iure natur.Cum Scientia Ciuilis ad Ecclesiam.nõ spectet.c.super Specula.ne Cleric.uel Monach. ibi not.ponunt col. iii.in princi.Et facit ad hunc casum, quod dixi supra, casu. xvii. & casu.xl.&.cxxx.

Centesimo octuagesimo, erigere Studium approbatũ, in quo Iura, & Scientiæ legi possint, & doceri. patet in proœmio. ff.in §.hæc autem tria.ubi Moderni Taurin.in not.col.i.ponunt late, post Bar.de quo dic, & uide, ut ibi not. Et de limitationibus (precipue in Medicis) ꝙ ipsi Medicinam ubiq; legere possunt, post Nicol. de Neapol.in.l.sed & reprobari.§.amplius.colum.ii.ff.de excusat.tut.Inferẽs in hoc esse deterioris conditionis Legistas. Et Perusię (Patrię meę) Vbertus de Cremona, fuit de primis, qui ibi erexit Cathedrã per priuilegia Bonifacii, ita dicit Bal. audiuisse á Maioribus suis, in.l.i.C.de priuileg.Dot.nume. x.in fin.

dicens ꝙ ob id libeter allegat dictum Vbertum. Illud sciendum est, pro Hæretica damnatam fuisse etiam olim opin. Vuicleff. & seq. dicentium Studia Generalia, uana Gentilitate, in Ecclesiam introducta, & tantum etiã prodesse, quantum Diabolus sic Collegia graduationes, & Magisteria, ut patet in cõcilio Constant. sessione. viii. xxix. articulo illius, & late nouissime per Fratrem Alphonf. de Castro, in libro aduersus Hæreses. lib. xiii. in uerbo Studia Generalia.

Centesimo octuagesimoprimo, reseruatũ est Imperatori soluere, seu tollere infamiam, quam mulier incurrit, nubendo infra Annum. §. quæ uero. uersic. dicimus. in Auct. de nuptiis. ibi soluũ Imperatoris litteręiubentis. &. §. nos autem miramur. ad mediũ ibi, ut supplicent Imperatori, & ibi simpliciter æqualem, & quæ dicam infra in seq. casu. et hunc casum declara, cũ sine filiis priores nuptiæ fuere, quia si filii fuerint, tunc solum rescriptum non sufficit, ut dicitur ibi, & dixi infra seq. q. principali. casu. lxiii. per dictum tex.

Centesimo octuagesimosecundo, remittere pœnas, quas incurrit mater, quæ relicta filiorum tutela, contra sacramentum nõ petito tutore, nec redditis rationibus, ad secundas nuptias transit. text. not. in. §. nos autem miramur, ibi ut supplicent Imperatori, in Auct. de nuptiis.

Centesimo octuagesimotertio, ꝙ post Calendas Ianuarias, Die. xxx. pro salute Principis, uota suscipiantur. text. not. in. l. si calumnietur. ff. de uerbo. signifi. quę qualia essent, & qualiter, ibi Moder. scribunt, ostentãtes huiusmodi loco leges. & quæ supra, casu. lvi.

Centesimo octuagesimoquarto, reseruatũ est Principi, ut causam, quæ ad se remissa fuit, Inferior etiam Ordinarius nisi ei remittatur, audire non possit, etiam de consensu partium. text. not. cum glo. fi. secundum communem intellectum, in. l. ad Imperatorem. ff. de appell. & quæ supra dixi, casu. lxii. Et dic de materia. d. l. ad Imperatorem. ut per Bar. not. in. l. ad Principem. ff. eo. glo. & Doct. in. c. licet. de offic. Deleg. Perus. late in; c. cum cessante. de appel. char. iii. Deci. in. not. q. in. c. interposita. §. ille. col. fi. in prin. de appell. Vnde alias not. Innoc. in. c. cum in terra. de Constit. ꝙ ubi Imperator manum apponit omnibus aliis, est impositum Silentium. Bal. pro not. in. c. i. §. ad hæc. col. iiii. de pace iuram. firm. Curt. Iun. conf. clvii. præsupponitur. col. iiii. in fine.

Centesimo octuagesimoquinto, in Curia Principis cessat præ sumptio

sumptio iusti timoris.tex.ubi Bar.Bal.Paul.& Saly. notant in.l. i.C.de his qui per met.iud.Sed aduertendum,quia idem uidetur in qualibet Curia eius,qui potestate, & iurisdictione præditus est.l.fin.in princip.ff.de eo q metus caus.& quæ not.glos.i. in.l. iiii.§.quæsitum.ff.si quis caut.& in Principe.Ego do bonum tex. solitarium,in.l.probatorias.C.de diuers.off.libro.xii.ibi, manu nostra subscriptis,& nostro arbitrio præstandis,ita ut nullus dolus,aut fraus,possit annecti.& ibi gl.notat, nullum dolum posse committi cum Principe,nec ambitionem &c. Et notat Bald. per illum text.in.l.rescripta.C. de precib.Imper.offer.col.ii. Et ubi Princeps,ibi securitas,& nulla formido,nisi uana,quæ non patrocinatur,ut not.Bal.in.d.l.i.C.de his,qui p met.Et quę not.in.l.i. ff.ad.l.Iul.de ambit.Quod limitandū forte ur,nisi sint ea ad quę Subditus non tenebatur,quia præsumerētur metu facta, ēt cum Principe.glo.not.Bal.in titulo de pace constan.in uerbo pactiones.cum qua post Angel.& Ancha. consil.consuluit Collegium nostrum Perusinum, Annis elapsis pro Illustrissimo Duce Grauinæ. M. D. XXXI. Et quæ Hyppol.not. dcxlv. Aduertant.Et sic prædicta procedent,quādo Princeps aliis autoratur, secus cūm ipse contrahit pro se, ut supra. Item ubi est defectus citationis,non præsumitur pro Principe.Decius consilio.dxliiii. Serenissimus.col.penult.post Abb.in.c.i.ultimo not. in fine. de caus.poss.ad limitat.not.per Cyn. in.l. rescripta. C. de precib. Imper.offe.& per.d.glos.pactiones.q Princeps sicut priuata persona,potest metum inferre,& impressionem.in not.q. tradit Lauren.Calcan.cons.li.licet.col.i.

Centesimo octuagesimosexto, reseruatum est Principi arbitrari,circa Sacramenta Militiæ,& Auctenticas scripturas, cum Memorialibus,& Agentibus in rebus,in casu.l. probatorias.C. de diuers.offi.lib. xii.& quæ argumēto illius tex.in not.q. Rota decis.ccxxxv.nota q in priuilegiis,in antiquis.

Centesimo octuagesimoseptimo, reseruatum est Imperatori dare licentiam Consularibus Viris gerēdi Consulatum per annum,modo de quo in.l.pen.in prin.C.de Consul.lib.xii. ibi impetrato uidelicet principali iudicio.facit supra casus.xvii.

Centesimo octuagesimooctauo,respondere, cūm quis damnatus ad Mortem,eius roboris, uel artificii sit, ut dignus Populo Romano exhiberi possit,quia Imperator est consulendus.tex.est not.& sing.licet uulg.in.l.ad bestias.ff.de pœnis.per quem text. Veroñ.etiam scribit,Cautela sua.ii.Rom.not.dccxvii. potestas.

Moderni Bonoñ.not.dcii.ex delicto.facit.l. cum de nouo. &.l. humanum.C.de.ll.scilicet,ꝙ in nouo casu Imperator cõsulitur, quod declara,ut per Deci.in.l.fi.i.not.C.de pact.& in.c.intimasti.i.not.de appell.& supra,casu.lvii.

Centesimo octuagesimonono,dare licentiam Tutori,uel Curatori,alibi Domicilium transferre.not.text. in. l.Idem Vulpianus.§.fi.ff.de excus.tut.quod notandum est,quia aliis,aliis uidetur licitum ad libitum mutare Domicilium , & eius locum, licet originis non.l.assumptio.cum glos.ff.ad Municip. l. eius qui.§. fi.&.l.nihil.ff.eod.glo.fin.in.l.v.ff.de captiuis,& postlim.reuers. l.Iuris ordinem.in fi.C.de Iurisd.om.iud.

Centesimo nonagesimo , reseruatum est concedere clausulam summarie simpliciter &c.& ea uti,quia solus Princeps potest,nõ alius,etiam necLegatus de latere,sine speciali commissione.not. per Atet.in.§.praeterea.Instit.de except.vi.col.xxiiii.caso.uersic. & aduertas.allegat glo.sing.in.c.fi.de rescript.in.vi. sed est in.c. fi.de Hæret.in.vi.Et ego do consociam in Clem.sæpe.de uerbo. signifi.in uerbo mandamus.post illum tex.Moder.Bonoñ.not. cii.clausula.Abb.in.c.i.extra,de rescript.in principio.cum plena additione ad eum.Deci.in.c.pastoralis.in princi.num.vii.de appellat.Cassad.in titulo,de rescript.decis.ultima.in not.q.de qua infra ad finem huius casus.Lap.not.alleg.cii.ante finem,in not. q.Quod nec etiam ipsæ partes possunt concedere in compromissis,nisi in totum prorsus fit ab initio ordini Iudiciario renunciatum.post glo.in.c.fi.de re iudic.in.vi.Et Specul.ubi ibi, secus si sit in procedendo hæc clausula adiecta. In sententiando tamẽ sit dictum ,ꝙ de Iure sententietur , & ꝙ solus Princeps ponat hanc clausulam summarie &c.Rot.not.decis.cccxxix.nota ꝙ si in cõmissione.in antiquis.An autem inferior, á Principe de consensu partium,causam possit committere cum hac clausula.Rot.remittit decis.dxliii.utrum ualeat.in eisdem. Et addo his,Modernos Hisp.in Commentar.super Regulis Cancell. in Regula de subrog.collitig.q.vii.nu.vii.qui dicunt, ꝙ in priuationibus, & aliis causis criminalibus,puta iniuriarum,quãdo agitur criminaliter, non datur clausula,ꝙ summarie &c.quia interest partis propter pœnam Tallionis, sed in causis ciuilibus datur summarius processus,licet soleant cassari illa uerba,sola facti ueritate inspecta, nisi ex fauore,& de clausula simpliciter , & de plano , supra casu cxxvii.Illud incidenter not.est,ꝙ ubi prima commissio habet, ꝙ summarie procedatur,causa est summaria,nedũ in prima, uerum

etiam in secunda, & tertia instantia. Ita obseruatum, & obseruari in Rota Rom. ait Cassado. in titulo, de præscript. decis. viii. fuit. Et in decis. ultima, idem Doctor, ponit quædam in materia, not. precipue q et hæc clausula detur etiam in quacunq; causa, etiam profana, & iniuriarum. & sic contra. d. Hispa. Item q sufficit dictum fuisse, q summarie, sine &c. Item q potest apponi, etiam si pars non petierit. Item q licet petierit solum q summarie, signatura tamen addit &c. quæ notanda sunt, ad intelligentiam huius clausulæ, & pro stilo Signaturæ.

Centesimo nonagesimoprimo, nouum Collegium instituere, nam nõ potest inconsulto Principe, nouum Collegium institui. l. iii. ff. de Collegiis illicit. glos. i. in capit. finali. de religiosis domib. extra. De omnibus autem Religiosis Sectis Christianis, & de omnibus Militibus ab Ecclesia comprobatis, cũ nominibus, & origine, & annis, Institutionum, ordinate habetur in quodam Libello, de Religiosis Sectis. vi. Vol. Tract. char. xciiii, sed tex. in. d. l. iii. dicit, uel Senatusconsul. autoritate, uel Cæsaris. facit. c. Ecclesia. xvi. q. i. & quæ supra, casu. xciiii.

Centesimo nonagesimosecundo, citare per Edictum illum, qui nunq̃ personaliter fuit citatus, ut ipsum ita arctet, q faciat eum haberi pro uero contumace, tanq̃ personaliter citato, nam nõ potest nisi Principes, uel de ipsius expresso mandato, & q etiam ultra hoc concurrant alia, de quibus not. per Paul. de Castro, ubi infra, ita signanter declarat magistraliter. Paul. de Castro in. l. ad peremptorium. col. fi. ante finem. ff. de iudic. uersic. sed quãdo, & uers. dicas ergo. post Clem. i. de iudic. & dicto loco not. Paul. declarat, quomodo, quando, & qualiter, citatio per Edictum fieri potest, pro menti tenendo, quia possunt facere honorem, & q pauci sunt, qui bene intelligant. & cum Paul. de Castro simpliciter transit Decius, cons. ccccclx. uiso puncto. iiii. dubio. Bar. tamẽ in extrauag. ad reprimendum. in uerbo per Edictum, in princip. dicit de Iure Ciuili conuenire Ordinariis, & Delegatis à Principe, & nõ aliis, sed de Iure Canonico non posse fieri, nisi de sola commissione Papæ. per. d. Clemen. i. & notat prima additio ad Rot. decis. ccxxiii. si committatur. in nouis. Pau. de Castro dicto loco, not. clare declarat. Quando autem citatio per Edictum in Curia decernitur, ob non tutum accessum, in quibus, & quot locis exequi debeat, & nouissime per Cassad. in titul. de Dolo, & Contum. decis. i. Regula. Et ibidem ad finem, late remissiue de materia, & precipue an sit speciale in Papa, & quid, & in quibus

casibus alii possint, post Fely. in. c. quoniam frequenter. §. porro. i. & ii. col. cum seq. ut lit. nō contest. & per eundem Castad. in. d. titulo, de materia citationis per edictum, nouissime decis. ii. iiii. v. & seq. presertim, an decreta contra unum, arctet alium, etiam si adsit clausula, omnesq; alios &c. Et an debeat legi, & affigi, & quomodo, & quādo, quo tempore, & qualiter, ibi uidendū late.

Centesimo nonagesimotertio, reseruatum est ei, ut in omni Sacramento fidelitatis, Imperator ipse nominatim excipiatur. §. fin. in titulo, de prohib. feud. alien. per Federic. in usib. feud. facit. l. fi. ff. qui satisd. cogan. cum simil. Deci. tamen aliás in cons. cclxix. col. iii. in fi. & cons. cclxxi. ii. col. in princ. dicit in not. quaestionibus. d. §. fi. habere locum etiam in Rege in Regno suo, & sic per consequēs in omni alio simili, eadem ratione.

Centesimo nonagesimoquarto, dare licentiam Muto, & Surdo faciendi testamentum. l. si Mutus. ff. de testam. de quo hodie dic post glo. ibi, ut late in. l. discretis. C. qui testam. fac. pos.

Centesimo nonagesimoquinto, reseruatū est Principi cogere Praetorem, uel Consulem, uel similes, haeredes institutos, & grauatos de restituendo, ut adeant, iuxta remedium tituli ad Senatusconsul. Trebellia. tex. est in. l. ille á quo. §. tempestiuum. in fine. ff. ad Trebellianum.

Centesimo nonagesimosexto, aestimare Beneficiū, & gratiam, quod, & quam concessit ipse iam defuncto quasi uiuenti, quem modum eius esse uelit. not. tex. in. l. Neratius. in fin. ff. de Regul. Iur. facit. l. ex facto. ff. de uulg. in princip. & c. cum uenissent. de Iudic. declarando ut ibi late per Deci. & l. ultima. C. de. ll.

Centesimo nonagesimoseptimo, dare licentiam ducendi aquā per uiam publicā, sine incommodo publico. l. seruitutes. la grāde. §. pen. ff. de seruit. titulo generali, dicit glo. uel Senatus, per. l. ii. ff. de flumi. adde casum supra. xciii. & xciiii.

Centesimo nonagesimooctauo, Principi scribi debet à Iudice, qui aliquem ut nocētem damnauit per sententiā, si cōstat postea de innocentia, quoniam ab executione debet abstinere, & Principi rescribere, quia ipsemet Iudex sententiam suam immutare non potest. ll. uulg. tex. est not. in. l. i. §. fi. ff. de quest. Et scribit Decius in Regula, & si nihil. in prin. ff. de Regul. iur. & facit. l. Diui fratres. ff. de poenis. quod declaratur not. per eundem dicto loco, ad finem. nisi innocentia esset notoria, quia tunc nō est opus Superiorem consulere, ut quia fuit condemnatus pro Titio occiso, & apparet illum uiuere, post Aret. & Felyn. Et de dicto. §. fin. in

not.

not.casu,infra casu.ccxxxiiii.Et Bar.in.l.ab executore.ii.col.ii. q.ff.de appellat.Et facit.l.acta.§.i.ff.de re iud.& quæ infra, casu ccxcvi.&.ccc.

Centesimo nonagesimonono, reducere ad Profanum rem Sacram, seu Deo dicatam.ita not.tradit Dyn.in regula, Semel Deo dedicatum.in.vi.post.l.continuus.§.pen. seu antepen. secundum nouam impressionem.ff.de uerbo.obligat.de quo hodie, quia ad Pontifices spectant hæ res, dicendum est, ut supra, casu.clxxvi. quia eius est soluere, cuius & ligare, & nihil tam naturale &c. & contrariorum eadem est censura &c.& tex.in materia nostra, in c.ad hæc.de relig.dom.cum glo.not.

Ducentesimo, reseruatum est Principi, ut in quo loco ipse moratur, in eo non licet morari ei, qui á Militia missus est ignominiæ causa.tex.notab.in.l.ii.§.ignominiæ.ff.de infam.siue in urbe moretur Princeps, siue alibi.ut per illum text.notat Dyn.in Regula, quod ob gratum.de Regul.Iur.in.vi.ante finem. Vbi enim Princeps, ibi Roma, ut late de illo tex.dixi in singularibus meis, secũdum ordinem impressum, in singul.tex.ciuil.xiiii. ubi Papa. & supra dixi.q.xxxv.num.ix.& quę infra, casu.ccxv.

Ducentesimo primo, concedere Prætori ex magna causa, ut minorem restituat aduersus Libertatem.l.si ex causa.§.fi. cum.l. seq.ff.de minor.dic ut ibi not.& in.l.illud.ii. ff.de appel.

Ducentesimo secundo, solus Princeps restituit aduersus sententiam eius, qui uice eius cognouit.l.aduersus.in fi.C.si aduers. rem iudic.de quo dic ut ibi per Bar.& Scrib.& in.l.fin.C.ubi, & apud quem.

Ducentesimo tertio, solus Princeps dat autoritatem dandi mutuo Aurum Fiscale alicui.l.ii.C.de his qui ex public.rat.libr. x. sub pœnis de quibus ibi.Et facit casus supra.cvii.Et quæ Deci. in not.q.consil.cccclxxiii.queritur.col.fi. ꝙ nec Officiales possunt pecuniam Communis, in propriam utilitatem conuertere. &.l.minime.C.de suscept.&.Arch.lib.x.& quæ Bart. in.l.i.C.de Aur.pub.cod.libro.ubi tenet, ꝙ lucrum debet esse publicum, de quo dicendum est, ut late Deci.conf.vi.

Ducentesimo quarto, licet multi habeant ius reuocandi domum, si conueniant.ut in.l.ii.§.legati.ff.de iudic.c.fi.cum glo.de dilat.l.si legatus.ff.ad Treb.Rot.decis.lxxii.nota ꝙ ubi aliquis, in antiquis.& per Doct. in dictis locis.Tamen si Princeps committit causas laicorũ Actorum, siue Reorum præsentium in Curia sua, auditoribus suis, et sui Palatii, non habent communiter

ius reuocandi domuim. Ita testatur not. Rota, in Papa commitétente. decis. dxcvi. Dominus Vrbanus in antiquis post Hosti. in c. fi. de foro compet. Idem Rora. dcxviii. dic ꝙ illi, in eisdem pro communi stilo, & obseruantia Palatii, & Rotæ, & idem. dcxxix. nota ꝙ si illi, in eisdem. Quod licet dicant in Papa, eadem ratiōe erit idem in Imperarore, & Principe, per ea quæ infra, in fine horum casuum dixi, & notandum est ad magnam declarationem. d. l. ii. §. legatis. cum concordā. & idem in Imperatore esse, ubi ipse est, patet ex not. per Bal. in. d. §. legatis. & per Abb. in. d. c. fi. col. antepen. ad medium.

Ducentesimo quinto, reseruatum est Principi, sicut dare Immunitates, & exemptiones á præstationibus, & solutionibus, prō terris, uel capire hominis, ut supra dictum est, casu. cxl. ita imponere pro terris, uel capite hominis functiones, sine probatione, & autoritate Principis non licet, nec diminuere, & si fiat, reducitur ad pristinam functionem. tex. not. in. l. Immunitates. C. de Agric. & Censit. libro. xi. cum glo. & facit Regula uulg. contrariorum est eadem dispositio, &c. & quæ supra, casu. xx. & seq. & casu. cxl. supra allegato.

Ducentesimo sexto, dici pōt reseruatos esse omnes casus Principi, in quibus ipsemet ligauit sibimet manus, nolēs suum rescriptū in eis nō ualere, (de quibus infra dicemus late seq. q.) Nam si uult omnino disponere in illis, in contrarium potest, si expresse & specialiter illis Legibus, & Cōstitutionibus deroget, ut infra declarabimus in. d. seq. q. ad fi. uers. notandum tamen est.

Ducentesimo septimo, reseruatū est Principi, ꝙ Ecclesiæ, quæ regulariter sunt Immunes, & exemptæ ab omnibus impositionibus, muneribus superindictis, & aliis huiusmodi præstationibus, & solutionibus sordidis, teneantur tamen ad Canonicam illationem, quam repentina Sarcina aduentitiæ necessitatis proposuit, ut dicit tex. not. in. l. placet rationabilis. C. de sacrosanct. eccles. Iac. Butr. & Bald. exponit, ibi, id est propter subitum aduentum Principis. glo. uero in uerbo, Canonicam, exponit, id est, ut quia filius nascitur Principi, uel facit filiū militem, uel facit nuptias, uel aliter, ut ibi per gl. & Doct.

Ducentesimo octauo, gesta per falsum Procuratorem in Audientia Principis, non ratificantur per Principalem Dñm, licet aliás sic, ut habetur in. l. licet. ff de iudiciis. ita not. dixit Bal in. l. falsus. C. de furt. ii. col. in principio, allegat not. per Innoc. in. c. ex parte Decani. de rescript. argumento. l. fi. C. de his quæ a non

Domino.

Domino. Et propter uitium subreptionis, quę ualde detestabilis est in Auditorio Principis. Sed cauendũ, quia. D. Abb. in. c. nonnulli. §. i. col. iii. in princip. extra, de rescript. dicit hanc solennem limitationem. Bal. & Innoc. ad. d. l. licet. & alia Iura, quæ dicunt gesta per falsum procuratorem posse rata haberi, non uidetur ueram, & prædicta Iura non admittere hanc restrictionem. & Feli. in. d. §. i. col. iii. ampliatiõe, dicit dictum Bal. in. d. l. falsus. communiter non teneri, quia Iura generaliter loquuntur. Dictum tamen Bal. tenet, etiam Socy. aliás in Regula, gesta. clxv. iii. Fallentia. Et Ias. in. l. iii. §. si procurator. ff. quisq; iur. col. ii. dicit, q; dictũ Innoc. procedit quo ad commodum, & utilitatem ratificantis, ut rescriptum Principis impetratum a falso procuratore, non possit ratificari, sed quantum ad damnũ, & ad hoc ut ratificans incidat in pœnam sic. Et q; ita ibi loquitur tex. quẽ ait singulariter not. pro limitatione dictæ Regulæ Innoc.

Ducentesimo nono, reseruatum uidetur Principi, ut licet aliás petita restitutione in integrum aduersus sententiam, ea pendẽte non fiat executio. l. si causa cognita. C. de transact. l. defendente. ff. de autorit. tuto. rubr. & nigr. C. de in integr. restitut. postul. ne quid noui fiat. Tamen quãdo est sentẽtia Principis secus, secundum unum intellectum Innoc. ad illum tex. in. c. suscitata. de restitu. in integr. extra, refert, & tenet Bald. in. d. l. si causa cognita. iii. not. & in. d. nigro. C. ad finem. Et licet Abb. in. d. c. suscitata. iii. col. ad finem, illum intellectum Inno. ad illum tex. nõ teneat, non tamen dictum in se uidetur impugnare, immo uidetur fundatum ratione clara ultra eos, de qua in illo text. scilicet, q; ubicunq; præsumptio est contra petentem restitutionẽ, q; malitiose id faciat, non differtur executio recepta cautione, ut in illo tex. quæ conclusio ad eum communiter tenetur, ut ibi Abb. d. iii. col. in fine, testatur post tex. ibi, in uersi. ne uero. Sed præsumptio malitiæ differendi maxima uidetur aduersus sententiam Principis, argumento. l. unicæ. §. fin. ff. de offic. præfect. prẹto. igitur &c. Et facit p Inn. & Bal. Auct. quę supplicatio. & in corpore unde sumitur. C. de precib. Imp. offeren. Vnde cogitandum. et Socy. etiam aliás in Regula, restitutione. cccxlvi. i. Fallentia, simpliciter tenet cum Innoc. in. d. c. suscitata.

Ducentesimo decimo, ferre sentẽtiam generaliter, sine scriptis licet in quibusdam tantum casibus, aliis etiam, Alb. de Ros. in Auct. nisi breuiores. C. de sent. ex periculo recit. facit casus. xviii. supra, dum dicitur posse procedere, omisso quolibet ordine iudi

ciario, iunctis notatis in l. prolatam. C. de sent. et interloquur. et supra dixi, casu. cxliii.

Ducentesimo undecimo, Princeps debet sibi magis cauere ab omni re illicita, et reprehensibili, q̄ alii, et quamplura sunt licita aliis, q̄ ipsi Principi. ita ex illo tex. post glo. notat Bald. in. l. pen. ff. de hæred. instit. dicens ea uerba debere scribi Literis Aureis. Et ita cordi affixit præsens Inuictissimus Imperator Carolus V. semper Augustus pariter et obseruat, ob quod Altissimus, semper direxit, et diriget gressus suos in uiam pacis, ueritatis, et uictoriæ, et quę dixi infra, casu. ccxciiii.

Ducentesimo duodecimo, Compaternitas non uidetur posse contrahi per procuratorem de stricto Iure, secundum Bart. in. l. Gallus. §. forsitan. ff. de liber. et posth. cum quo ibi Ias. ad finem, ait communem. Aret. in. §. illud. Instit. de nupt. col. iii. et in. §. multis. in fine. Instit. de Libertinis. Rom. not. liii. quero. Fallit tamē in Principe secundum Bal. in. l. unica. §. ne autem. col. iii. C. de caduc. toll. Sed cum ibi Bal. plurali numero utatur de Principibus, late Principes capere uidetur, etiam post Imperatorem. iuxta. t. et glo. in Clement. i. de Baptismo. et supra casu. cxlvii. licet consuetudo generaliter etiam in omnibus, id admiserit hodie. ut per Bal. dicto loco. et Aret. quæ etiam secundum Aret. in. d. §. illud. potest defensari.

Ducentesimo decimotertio, sententia lata a Principe, ira, seu furore ducto in criminalibus, nō statim debet mandari executioni, sed differri per. xxx. dies, ut dicit post illum tex. glos. not. in. c. cum apud. xi. q. iii. ubi aliás Regula est in contrarium. ut in. l. cū Reis. C. de pœnis. Sed iudicio meo idem a fortiori esset dicendum in alio inferiore sententiante, ira, & furore, a maioritate rationis, iuncta. l. respiciendum. ff. de pœnis. in principio. Et quia præcipitatio nouerca est Iustitiæ. Clemen. pastoralis. §. uerum. de re iudic. & quę prudenter monet Rota decis. dcclxi. sciendum. in antiquis. &. dcclxxiiii. dic &. dccxciii. sciendum. &. dcccv. nota, in eisdem. Et pro hoc casu allegat̄. l. si uindicari. C. de pœnis. quem ad id pro mirabili & notando a Consiliariis Principis, Auroq; pingendo notat Martin. Laud. in Tracta. de Consil. Principum. not. vi. adducens simile, quando aliquid irrationabile mandat, ut debeat ei rescribi. c. si quando. de rescriptis. & in Imperatore. §. si quis autem. in Auct. de mand. Princip. cum gl. & de. d. l. si uindicari. Verō. Cautela. ii. col. ii.

Ducentesimo decimoquarto, in Principe promissio sine causa intelligitur

intelligitur animo donandi, cũm proprium eius sit donare. c. i. de donat. extra. & Rom. not. dcxliiii. Nobilitas. dicit, q̄ Nobilitas inducit præsumptionem donationis, & q̄ Nobilitas cognoscit ex largitione. post. l. filius. ff. de donat. & supra dixi. q. ciiii. num. vi. Sed in aliis donatio regulariter non præsumitur, etiam ubi possit cadere alia leuis præsumptio, & potius præsumitur error, q̄ donatio, ut late congerit Decius in. l. cuius per errorem. ff. de Regul. Iur. & in consil. cccl. ii. col. libro. ii. & consilio. fi. eod. lib. iii. col. Sed ista ratio Nobilitatis, quę id facit, arguit esse debere idem iu quocūq; Nobili, etiam post Principem Supremum, licet in eo multomagis, fallit ubi ex præsumpta donatione enormiter lęderetur, ut colligitur de mente Io. And. post Inno. in. c. grandi. ad finem, de supl. neglig. prælat. in. vi. ubi in princip. etiam ponit notabilia dicta de Liberalitate, Magnanimitate, & Magnificentia, cuius Rex Franciæ (ut audio) est maximus obseruator, necnon Reuerendissimus. & Illustrissimus Dominus, Dñs Alex. de Farnesio. V. Cancellarius. Et pariter Reuerendissimus, & Illustrissimus Dominus, Dñs Guido Ascanius Sfortia. S. R. Camerarius, Domini mei obseruātissimi. Et. S. Sanctit. nō degeneres ex carne Nepotes, quos Deus semper fœlices seruet.

Ducentesimo decimoquinto, reseruatum est generaliter Principi, ut nullus Ignominiosus possit stare in loco, ubi Imperator moratur, ut ubi Ipse est, ibi Roma. ita notat Ang. per illum tex. in. l. ii. §. Ignominiæ. ii. de infam. ff. & quę supra, casu. cc. Sed cauendum uidetur, quia. d. §. Ignominiæ. in misso Militia infame, non generaliter in quolibet infame uidetur loqui, facit tamē pro dicto generaliter, quia licet infamis possit esse procurator aliās, §. fin. Instit. de except. not. in. c. fin. v. q. iii. Tamen secus si sit procurator Principis, ut per Rom. in not. dccev. tu habes. post tex. singul. in. l. nemo præfectus. C. de dignit. lib. xii. facit, quia infamibus portæ non patent dignitatum, Regula Iuris. in. vi. Et Princeps, & Imperator, Fons, & Caput est omnium dignitatum. Limitarem hoc dictum Ang. quatenus generaliter loqueretur, nisi cō pareret coram Principe ex necessitate, uel in aliis casibus, de quibus aliās in simili, de excommunicato legitur, in. c. i. de rescript. in. vi. & in. c. intelleximus. extra, de Iudiciis. & utrobique per Doctores.

Ducentesimo decimosexto, procurator Principis non potest esse uilis persona, nec infamis, sed dicit in dignitate cōstitutus, ut supra proxime dixi, post Rom. not. dccev. tu scis. licet alterius

sic,ut.d.§.fin.& glo.& Bar.in.l.i.§.hoc ædicto.ff. de postulando. & supra,casu.cxxvi.

Ducentesimo decimoseptimo, reseruatum est Principi, ut interrumpat præscriptionem contra se incœptam, per solam suam protestationem, licet aliás Iudex adiri debeat, & querelari,uel aliter,ut in.l.ii.C.de annal.except.ita not.secundum unum intellectum notat Innoc.&.Ioan.Andr.in.c.nihil.de pręscript.extra, ubi Abb.dicit.iii.col.in princip.esse in se lecturam notabilem,& uerissimam,& dicit Doct.communiter approbare. Sed cauẽdum est,quia in Papa loquitur.& assignata ratio per Abba.procedit, scilicet,quia Papa nõ habet Superiorem,coram quo possit comparere,etiam nec Episcopum loci rei, cũm sit eo maior. Quæ ratio cessare uidetur in Imperatore,qui Papam in Superiorem recognoscit,ut late supra uidimus.q.l.Immo etiam Episcopo subest Imperator in spiritualibus,ut ibidem dictum fuit ante finem late.Vnde uidetur in Imperatore magis seruanda dicta. l. ii. C. de annal.except.iuncta.l.digna uox.C.de.ll.cum simil.&.ff.eod. l.Princeps.Et ideo Fely.in dicto.c.nihil. col.pen. post medium, ii.Fallentia.dubitat de dicto Abbatis ibi dicentis lecturam Innoc.posse seruari in Principibus, de facto nõ recognoscentibus Superiorem, quia scilicet,nemo sit, qui non recognoscat saltem Papam,etiam in temporalibus. Vnde cogitandum, ut late dixi in dicta.q.l.supra.

Ducentesimo decimooctauo,licet credatur magis uni testi Tabellioni,q̃ alteri non Tabellioni,ut tradit Bald.post glos.ibi, in Auct.sed cum testator.C.ad.l.falc.col.iii.Et est glos. not. in.§.si uero absunt.in Auct.eod.titulo.quam singula.ait Rom.not.ccclx.duo testes.& Anto.Sicul.in not.in uerbo testes.incip.duo testes.Fallit tamen in Principe,cui magis creditur, quando tamen nõ ageretur de facto suo.ita dicit And.de Isern.in.c.sancimus.in titulo,quo tempore milit.in usibus feudo.facit text.in.l. iii .§.tu magis.ff.de testib.ibi.aliás dignitas, & autoritas, & quę congerunt Bonoñ.Moderni in not.cxiiii.uulgatum.&.cclxxiii. notissimum.&.ccccIxxxviii.dignitas.& facit text.not.in.c. Nobilissimus.xcvii.distinct.& Clem. i.de proba.cum simil.Et cum Andr. de Isern.ut supra,Deci.tenet cons.cccclxv.in casu col.v.

Ducentesimo decimonono,quando Princeps uendit aliquam rẽ,seu alienat,emptor est statim securus,nec potest ab ipso euinci,sed habet locum.l.bene a Zenone.C.de quadrien. præscript. Quæ.l.quando locum habeat magistraliter, uide per Abbatẽ,in

excellenti

excellenti consilio.iii.ii.libro.iiii.char.i.col.Fely. late in c. quæ in Ecclesiarum.de consti.numero.xxvii.Rom.not.dccxxxvii. & dcxii.lex bene.Aret.post Fabr.in.§.fin.Institu.de usucap. ad fin. i.col.& p Deci.in not.q.cõsil.ccclvii.in casu.ii.dubio.p.iii.col.& cccxlv.in casu.xii.col.ante finem.lib.iii.& per Socy.in Regula res aliena.cccxlii.& per Curt.Iun.consilio.clxxiiii.in causa. col. pen.& consi.clxxxv.col.pen.lib.i.

Ducentesimo uigesimo, illud quod dependet a sola potestate Principis,reputatur impossibile apud nos.l.Idem Iulianus.§.cõstat.de leg.i.l.iiii.in princ.ff.de fideicom. lib.Bar.in.l.fi.col.iii. in princ.C.de sent.pass.& per.d.§.constat.in not.q.Lap.allegat. lxvii.iii.col.&.v.& allegat.xcii.iiii.col.in princ. cum uulg. quæ nota sunt,quod uerum est,nisi Princeps de facili soleat,ut est bonus tex.in.d.§.constat.in fine text.cum glo.in.l. qui cum maio. §.i.ff.de bonis libert.per Deci.in.c.i.colum.i.ante finem.extra de fide instr.Ant.Sicul.in not.in uerbo facere.cum simili.quæ clara sunt.Paul.de Castro in.l.continuus.§.cum quis.ff.de uerbo.obligat.& alii.

Ducentesimo uigesimoprimo, Princeps omnem dilationem legalem abreuiare potest,etiam sine causa.Imol.& alii in.c.ex ore. de his quæ fiunt a maior.part.cap.iuncto.c.ii.de concess. præb. Docto.in.l.ii.ff.de re iud.& in Regula indultũ.in.vi.ubi.q alias alii regulariter non facit supra casus. xviii. & repetitum infra, casu.cclxxiiii.

Ducentesimo uigesimosecundo , Princeps potest alteri stipulari.glo.not.in procemio Decreta.in uerbo seruus.licet alias alii non regulariter.ll.uulg.licet & multæ aliæ dentur Fallentiæ, ad dictam Regulam.ut per glo.& Doct.in.§.si quis alii.Institut.de inutil.stip.&.in.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de uerb.obligat.Non tamen uidetur idem ẽ contra, q Subditus uel Vassallus stipuletur Domino suo,ut dicit Bal.in.l.i.ultima col.C.per quas personas nob.acq.uers.uẽñio ad ultimam Regulã.declarañ.ut ibi.

Ducentesimouigesimotertio,quãdo seruitium debet præstari Principi,nõ potest fieri per Substitutũ,nisi de uoluntate Principis.ita not.tradit Bal.in.c.i.§.fi.col.pen.in titulo,Epis.uel Abb. in usibus feud.per tex.in.l.si quis.C.de Murilegul.lib.xi. dic tu la.ii.Et comprobari potest ultra eum , quia quos eligit Imperator , industriam eorum uidetur eligere specialiter . argumento l.unicæ.§.fin.ff.de offic.præfect.prætor. ergo non substituunt.l. inter Artifices.ff.de solut.cum uulg.Forte tamen dictum notab.

Bal.posset limitari,nisi daret filium substitutum,quia ea uidetur Regula,ut ubi quis per alium seruire nõ potest,possit per filium proprium. Aret.in.§.fin.in fine.Instit.de usufruct.Rom.not.dc lxiii.ille.ubi reputat singula.Et dicit Bald.ita fecisse Papiæ. per tex.in.l.sciendum.§.legati.ff.de legation. Bonon. Moderni not. clx.& quæ in not.cccclxviii.habens.Sed Fely.in.c. si.§.is autem. col.fi.de offic.Delegat.dicit,ꝙ est speciale in.d.§.legati. Et Romæ obseruatur,ꝙ Cubicularii,& alii Officiales.S.D.N.per substitutum non possunt inseruire.

Ducentesimo uigesimoquarto,Imperator facit de Ciue Forensem,propter suum delictum.Bal.not.in.l.si quis filium.C.de libe. præterit.Sed ibi Bal.in fine,de statuto,notat nõ de Imperatore. Vnde dic,ꝙ facit pro hoc dicto.l.ii.C.de Agent.in rebus. libro xii.& quę supra dixi,casu.cxvi.& tex.in clem.pastoralis.§.ac als. ad fin.de re iud.arguendo a speciali.

Ducentesimo uigesimoquinto,donatio facta a patre filio, non tenet regulariter.l.i.&.ii.C.de inoffic.donat.l.i. §.si pater. &. l.si pater.ff.pro donato.cum uulg.fallit in Rege,uel Imperatore donante filio Autoritate Regia,ut not.tradit Bal.in titulo, de pace iuram.firm.§.item Sacramenta.col.pen.uers.ii.utrum. Facit.l.filius.§.i.ff.de donat.Et scribit Ias.& tenet post Rom.& Alex. in prælud.feud.col.vii.in princ.& comprobat.

Ducentesimo uigesimosexto,ubi Imperator, ibi Roma. l.ii.§. Ignominiæ.ii.de infam.ff.& ibi omnes notant.Bal.in.l.ii.§.legatis.ff.de iudic.Abb.in.c.fin.de foro compet.col.antepen. & quæ supra late dixi.q.xxxv.num.ix.ubi uidendum.facit tex.not.in.l. i.§.Romam.C.de Veter.Iur.enucl.Et ubi est Rex, ibi Regnum, & Territorium.And.& Bal.in.c.i.quibus mod.feud.amitt. post Cyn.& Iac.secundum decis.Neap.cclxv.Illustrissime.vi.col. in princ.num.l.in not.q.de qua supra,q.lvii.

Ducentesimo uigesimoseptimo, reseruatum uidetur Imperatori,ut cum coronatur,liberet Præfectum Vrbis ab omnibus debitis.iuxta dictum Bar.in.l.i.in princi. ff.si quis testamento lib. esse iuss.fuerit.De quo tamen dicendum est,ut dixi supra.q.xxx. &.xliiii.ubi uidendum nouiter aliter.

Ducentesimo uigesimooctauo, ubi instrumentum publicatur, uel exemplatur citatio partis regulariter requiritur. Doct. in.c. fi.de fide instrum.Socy.in Regula,ubi infra,fallit ubi exemplatio instrumenti fiat de mandato Principis,& Autoritate Ordinarii,quia nõ requiritur citatio,ita traditur in Regul.Soci.clxxxv. penult.

penult. Fallent. instrumenti, post Hosti. in c. peruenit. de fideiuss. & ibi Imol. ultima col. Hoc dictum de potentia Principis, uidetur uerum, cum nõ teneatur seruare formam Iuris, ut supra diximus, casu. xviii. Et exemplo soli sumpto de mandato Principis creditur, ut infra. q. seq. casu. lxxiiii. ad finem.

Ducentesimo uigesimonono, potest tollere citationem si uult ex causa. glo. not. in. l. antepen. ff. ex quibus caus. ma. Bal. not. in. l. cessante C. quomodo, & quãdo Iud. & in. l. nec causas. C. de app. Curt. Senior consilio. xx. col. ii. sæpenumero. Decis. Neapolit. in not. q. Torturæ. decis. cccxci. fuit dubitatum. col. ii. quia citatio non est de Iure Naturali propter se, sed propter defensionem, ut not. dicit. Bal. in. l. executorẽ. col. xii. uers. nõ facio quẽdam uolatũ. C. de exec. rei iud. bon. c. in. c. inter quatuor. de maior. & obed. de quo tamẽ dicẽdum est, ut per Doct. post tex. in Clem. pastoralis. de re iud. Deci. consi. dxxviii. pro resolutione col. ii. ad finem. post Bal. & Abb. Et quæ Deci. not. in Rubrica, de appella. extra, col. vii. & in cons. cxxvi. col. ii. ante fi. q in processu Principis, citatio nõ requiritur; & q ualet sententia Principis contra Subditum, parte nõ citata. post Bald. ubi ibi. & Idem in consil. ccccx. in causa. col. iii. lib. iii. ante finem. Et consil. cxcviii. col. ii. q de plenitudine potestatis procedit parte non citata. post Hosti. Ioan. Andr. Anton. de Butr. & Imol. Et de exemplatione instrumenti, quando citationem partis requirat, dixi late in. l. sancimus. C. de diuers. rescript. & Rot. decis. x. in nouis, & supra, casu præced. Et Hyppoll. Bonon. in. l. de unoquoq. ff. de re iudic. numero. liii. v. Fallentia. ubi pro, & contra congerit, & latius numero. x. & seq. ubi per. iii. col. cumulat, & tenet de Iure ordinario Principem citationem non tollere, sed ex causa posse; & de plenitudine potestatis, scilicet contra Subditum naturaliter, als non. post Socyn. not. & profunde, in materia cumulans. & tenet sententiam Principis latam sine citatione nullam esse. Bal. in. l. fin. per illum tex. C. de. ll. Ang. & Abb. & d. c. pastoralis. ubi Deci. dicto cons. ccccx. col. ii. & dxliiii. col. iii. dixi infra. q. seq. casu. lxxxiii. ubi etiam uidendum. Et ut Socy. & Hyppol. cum. d. declaratione de Subdito naturaliter, Curt. Senior consil. xx. col. iii. ad finem. Aliás autem generaliter Cassan. consil. i. v. parte, num. xiiii. tenet pro communi Principem nõ posse etiam de plenitudine potestatis in nõ citatum, quia citatio scilicet, est de Iure Naturali, post Felyn. in c. cum olim. de iudic. Moder. Hisp. in Commenta. super Regulis Cancel. in Compẽd. utriusq signaturæ. nu. lxxi. dicunt q scilicet,

nec per Papam, nec per alium Principē citatio tolli, nec suppleri potest, post Moder. Marian. Feli. Inno. & omnes, ubi ibi, quia est de Iure Naturali, & Diuino. Sic illi, alii, aliter ut supra.

Ducentesimo trigesimo, inquiritur ex officio, ubi queritur de Iuribus Principis. l. penult. & final. C. de bon. uacant. lib. x. Inno. & Io. And. in c. ad nostram. ii. de Iureiur. Soci. in Regula. cxcvii. Iudex petitus. ad finem, & Regula. cc. Iudex ex officio. iii. Fallētia, ubi dicit communiter teneri. & Franciscus de Parma in Tractatu de priuilegio Fisci. i. q. princip. iiii. casu. Id ponens in causa Fisci. &. lix. casu. &. lxi. Bal. in. l. si quis. in fine. ff. de custod. Reorum. Et in. l. i. col. ii. C. de hæredit. uendit. per. l. missi. C. de exact. tribut. libro. x. & per. l. i. C. de natur. liber. iuncta dic tu. l. Fiscus. la. i. in fine. ff. de Iure Fisci. cum not. infra, casu. cclxxi.

Ducentesimo trigesimoprimo, reseruatum est Principi, q̄ licet non sit Exemplis iudicandum. l. nemo. C. de sentent. glos. in. l. de quibus. ff. de. ll. fallit, nisi sint Exempla Principis, Imperatoris, aut Papæ. notat Abb. in. c. in causis. de re iudic. & est text. ibi. facit. c. uerum. de Iureiuran. extra glo. not. in. c. si. xx. distinct. tradit Socy. in Regula. ccxxv. Legibus. i. Fallentia. facit. l. & hoc. ff. de hæred. instit. §. illud. Instit. de adopt. bonus tex. in. l. i. in fine. ff. de Constitut. Principum. ibi. sine Exemplo, a contrario sensu. bonus tex. in. l. cum quærebatur. ff. de uerb. sig. ibi secundum hoc Titus Imperator pronunciauit. Sed alias Deci. aliter q̄ Abb. dicit, in Rubrica extra, de rescript. ii. col. & considerat, licet prædicta non alleget. his adde etiam quæ supra, casu. clxx.

Ducentesimo trigesimosecundo, allegare potest. l. abrogatā, & correctam. Socy. tradit in Regula. ccxxx. Lex abrogata. iiii. Fallentia. allegat in argumentum. l. ii. §. pen. C. de constit. pecun. sed alia ratione resolui potest ille text. ut patet ex his, quæ dicto loco Socy. ponit, & Bar. in. l. si. ff. de fals. Alex. in. l. i. v. not. C. qui admitti. facit bonus tex. in. c. ut inquisitionis. de Hæret. in. vi. & per Decium late in. c. i. de constitu. prima lectura. col. iiii. in fine, & sequenti.

Ducentesimo trigesimotertio, coram Principe cōuenitur quis etiam durante Magistratu, secundum Socyn. in Regula. ccxlix. Magistratus. ii. Fallentia. licet alias non regulariter. l. nec Magistratibus. ff. de Iniuriis. l. pars. ff. de iudic. illa ratione quia solutus est. ll. Quæ ratio, considerata plenitudine potestatis, hoc, & multa alia decidit, & continet.

Ducentesimo trigesimoquarto, licet sentētia contra sententiā

non

non teneat.l.i.C.quando prouoc.nō est necesse. Fallit in sententia criminali consulta cum Principe.Socy.tradit in Regula, sententia contra sententiam.ix. Fallentia.allegat.l.fin.ff.de quest.Sed est l.i.§.fin.ff.de questio.de quo tex.uidendum est supra, in casu cxcviii.& Bar.in.l.ab executore.col.ii.ff.de appel.ii.q.

Ducentesimo trigesimoquinto, sententia contra Ius expresse lata, non ualet.l.si expressim.ff.de appell.cum uulg.Fallit in sententia Imperatoris, quæ lata contra Ius, ualet. ita Angel. sentit not.in.l.i.in prin. ff.de Feriis.ii.col.in fi.refert, & tenet Socy. in Regula.ccliiii.sententia contra Ius.xii.Fallentia.

Ducentesimo trigesimosexto, sententia lata de Nocte, regulariter non tenet.Bar.& Doct.in.l.nō minorem.C.de transact.Deci.testatur communem in.c.consuluit.post illum text. de officio Delegat.penult.col.Fallit in Curia Principis, in qua consuetudo contraria inoleuit, cùm in ea plus procedatur hodie in Tenebris, q̃ in Luce, ut docet experientia, & specialiter tradit Ioan. Andr. in addit.ad Specul.in titulo, de sentent.§.iuxta.col. iii. ad finem, uers.sed nunquid.ad finem addit.Sed ibi Io.Andr. late loquitur de Curiis Regum, & multorum Principum.& Socy.in Fallentia ii.ad Regulam.ccclix.sententia regulariter.Aliâs autem collatio Beneficii etiam de Nocte fieri potest.Abb.in. c.i. de clandestin. despons.Dom.post Archyd.in.c.si tibi absenti.col.i. de præben. in.vi.Eodem modo & resignatio, ut in not. q. scribunt Modern. Hisp.in Comment.super Regulis Cancel.in Regula, de infirm. resign.q.xxxviii.ad finem.

Ducentesimo trigesimoseptimo, Princeps per rescriptum concedit, ut testes producantur, etiam post didiscita testificata, si ex certa scientia uult derogare.c.Fraternitatis.de testib.extra, cum concord. Ita not.tradit Specul.in titulo, de restitut. in integr. §. ultimo.col.ii.in fine.Socy.in Fallentia.xxxii.in Regula.ccccciii. testes publicatis.comprobatur ex his, quæ supra, casu.xi, xvi. & xxxii.cum simil.uulg.Aliâs multas Fallentias etiam ad dictã Regulam posui late, in Cautelis meis Iudiciorum, Cautela. xliii.testes.ubi uidendum.

Ducentesimo trigesimooctauo, dispensat ut Infamis, uel alius Criminosus admittatur ad testimonium.Specul.in titu.de teste. §.i.col.viii.ad fin.uersic. sed queritur. Et ultra eius allegationes ibi, probat ex præcedẽtibus, & casu supra.lix.&.lxxxii.&.clxxxi. Et facit.c.i.de testib.in.vi.&.c.Licet Hely. ante finem. extra.de Symon.cum glos.in uerbo indifferenter.& quæ per Ias.in.l.i. C.

OO ii

de Summa Trinit.col.x.& seq.Et cum Specul. simpliciter tenet Socy.in regula.ccccxv.testes infames.iii. Fallentia.(licet corrupte citet.)

Ducentesimo trigesimonono, concedere saluum conductum, & securitatem Bannito.l.relegati.ff.de pœnis.& tetigi supra.ii. casu. de quo dicendum est,ut per Bar.in.d.l. & decisio Neapol. iiii.Aduocatus.in not.q. An Aduocatus Fisci sine speciali mandato Domini Regis possit saluum conductum Bannito dare? dicit per omnes temptum,Rebelli a Principe, uel ex Crimine læsæ Maiest.securitatem dari non posse,nisi ab eo,& contraria loqui, quando delinquens esset Bannitus ab illo Iudice,qui daret securitatem, quia tunc etiam ex causa Inferior a Principe posset, ut ibi late congerit post Bar.Bal.Imol.Ang.Ias.& Alex.ubi ibi.Et per Reuerend. D. Gregor. Magalott. Episcopum Clusinum in suo Opusculo,De saluo conductu.i.parte.col. iii. impresso Diebus proximis,post mortem suam, opera, & cura Magnifici, ac prudentis. Viri Domini Benedicti de Valentibus de Treuio, Procuratoris Fiscalis,de quo dixi infra, casu. ccxlvii. Et Princeps potest non solum temporalem,sed etiam perpetuum saluum conductum concedere,ut sentit Bar.in.d.l.Relegati. & Vital. in Tractatu clausu.in clausula,nihil inno.secur.pend.Nell.in Tractatu,De Bannit.xv. q.in.i. parte.ii. temp. Et dictus Episcopus dicto loco,prima ampliatione,ubi etiam ponit, quid differt tūc, à remissione. Et etiam potest sine alia causa, ex sola uoluntate, iuxta glo.singul.& ibi Bar.in.d.l.Relegati. licet non debeat, ut late Idem Episcopus dicto loco.ii.ampliatione.& dixi in singul. meis,impressis gloss.Ciuil.xxvi.iustam causam. Et Moderni in Tractat.de uirtut.iuram.lvii.casu.in fine.Bald.ut supra, q; solus Princeps securitatem dat,nisi ex causa iure expressa,in titulo, de pace const.in prin.col.i.in fi.super uerbo dispensationem.

Ducentesimo quadragesimo,Imperator potest de Iure Ciuili mandare executioni pactum nudum,quod regulariter de eo non parit actionem.ll.uulgar.ut not.tradit Ioannes de Imola, in. c. quæ in Ecclesiarum.de constit.decisio Neap.cxx.lata, ad finem. Moderni in Rubrica,de uerb.obl.

Ducentesimo quadragesimo primo,solus Princeps sententiam propriam corrigendo,interpretatur.Bar.notanter in.l.ab executore.col.ii.ii.q.ff.de appellat.per tex.in.l.i.in fin.ff. de question. Alii non.l.Iudex postq̄.ff.de re iudic.& ibi Imol.decis.Neapol. ccxv.sexdecim.ante finem.

Ducentesimo

Ducentesimo quadragesimosecundo, licet Dominus, & Vassallus iudicentur ad paria regulariter, ut late congerit Decisio Neapol. solenniter decis. cclxv. Illustrissime. in prin. tamen inter cæteras not. declarationes, est q; licet Vassallus si delinquat in Dominum perdat utile Dominium. ita et é contra. c. i. qualiter Dom. proprietat. priuetur. in usib. feud. Non habet tamen locum istud é contra, quando Dominus est Princeps, nõ recognoscens Superiorem, quia si delinquit in Vassallũ, non tamen perdit Feudum, uel Regnum. ita not. concludit Luc. de penna in. l. in sacris. C. de proxim. sacro. scrin. libro. xii. circa finem. mihi. est col. pen. & final. in princ. Bal. in dicto. c. i. decis. Neapol. not. dicto loco. ii. col. iii. Fallétia quod est not. dictum, & loquitur Luc. de Penna, in Rege, & quãdo nollet Vassallo Iustitiam ministrare, uel alias aliquas culpas committeret, ob quas bene Vassallus priuaretur, sed uide gl. in. c. cæterum. de iudic.

Ducentesimo quadragesimotertio, statur uerbo Principis, si est dubium, an Bellum sit iustum, uel ne, quantum ad excusationem Vassalli præstantis opem. xxiii. q. i. c. quid culpatur. Andr. in. c. i. in prin. quibus mod. feud. amitt. & in. c. i. hic finitur. l. Corrad. decis. Neapo. cclxv. Illustrissime. col. vi. in princip. numero. xlix. facit supra. cviii. q sed. d. c. quid culpatur. generaliter de Rege loquitur.

Ducentesimo quadragesimoquarto, Princeps, & non Inferior ab eo, potest facere expectatiuam de feudo, uel alio Iure á tertio possesso, argumento. c. proposuit. de conces. pręb. et ne captãde. eod. tit. in. vi. & c. si. relatum. & ex tenore. extra, eod. de quo tamé dicendum est, ut in tex. & Doct. in titulo, si de feud. fuerit contr. inter Dom. & Agnat. in. §. moribus. & decis. Neap. not. in not. q. decis. ccxcii. fuit.

Ducentesimo quadragesimoquinto, reseruatum est Principi, q; expulsus p uio etiam ab illo, qui habet priuilegium ab eo, nõ potest agere possessorio recuperãdæ, quia dicitur expulsus Autore Magni Prætoris. Rota Neapol. decis. ccclxi. Monasterium. col. iii. ad finem. allegat not. Bal. in cons. ccxcv. ad euidentiam. lib. iii. & Alb. in. l. si de ui. ultima col. ff. de iudic. Et illam regulam, q; Princeps nõ tenet seruare ordiné Iuris, de quo supra late casu. xviii. Sed cauendũ est, quia contra hoc reseruatũ uidetur text. in. l. meminerint. C. unde ui. Vnde dicendum est de ea, ut per Scribé. ibi. & d. decis. Neap. not. vii. col. num. xxxv. & Deci. nouissime. in consil. cxci. col. final. Et de Spoliato Autoritate Iudicis, quando

reintegcetur, late Deci.conſ.ccccxlix.uiſis.col.penul.lib.iii. Rot. deciſ.xlvi.in antiquis. &.lxxi.in eiſdem.

Ducenteſimo quadrageſimoſexto, concedere Eccleſiæ habere Feudum, quia de Iure communi eius non eſt capax, nam diceretur peruenire ad manus mortuas.deciſ.Neapol.in not.q.per hoc dictum, arguit.d.deciſ.ccclxi.col.iii.num.xvi.& col.penul. ad fin. per.c.i.§.i.de alien.feud.in uſib.feud.qui tex.loquitur, quando in perpetuum Eccleſiæ daretur in feudum. Vnde nunq̄ eſſet reuerſurum ad Dominum &c.qui tex.fallit, cum Princeps dat, ut.d.deciſio declarat.d.col.pen.poſt And.

Ducenteſimo quadrageſimoſeptimo, creare Procuratorem Fiſci.Rota Neapolit.deciſ.ccclxvi.in pleno.col.i.per.l.i. ff. de offic. procu.Cæſ.facit caſus ſupra.ciii.& ſic in Vrbe Roma, per Clem. VII. Pont.Max.fuit creatus Procurator Fiſcalis, Magnificus Dominus Benedictus de Valentibus, de Treuio.I.Doctor, Solertiſſimus, & Integerrimus, opere, & ſermone potentiſſimus. ut & ſupra dixi, caſu.ccxxxix. Vir Vniuerſo Orbi, & Vrbi notus, & charus, magnæ autoritatis apud Clem. VII. & præſentem Paulum. III. Pont.Opt.Max.ac omnes.S.R.E.Cardin.apud quos pridem etiam (Calumniantiũ malignitatibus, ac fraudibus conculcatis), ut Aurum in Fornace, ſe eiſdem, & purgatum, & chariorem reddidit.

Ducenteſimo quadrageſimooctauo, reſeruatum uidetur Imperatori, ut eius uerbis, in literis narratibus factum proprium, credatur, argumento Clem.i.de probat.per quem tex. in Rege tradit Deci.conſil.cxci.col.fin.in cauſa.cum ſimil.quæ nota ſunt, & inter Laicos, & etiam in Imperatore.Abb.Ioan.Andr.Cardin.& Alex.ubi per Deci.conſ.dxliiii.Sereniſſimus.in prin. Et q̄ probatio in contrarium nõ admittitur.poſt Petr.de Anch. & Socy. ubi ibi, in conſilio.& Anton.Sicul.in Tractat.de Poteſt.Regia. q.lxxviii.Non tamen in præiudicium tertii, ſecundum Petr. de Ancha.& Paul.de Caſtro, in conſiliis, ubi tradit Deci.conſi. ccclvii.in caſu.col.iii.poſt medium. Idem in ſermone ſuo poſt conſilium.cli.ii.dubio.ii.col.poſt principium, poſt Abb.in.d.Clem.i. & maxime quando eſſet ualde præiudiciale, ut idem in conſilio cxcviii.in penult.col.ante finem.poſt Cald.etiam & Ant.de But. Addo idem ſentire Lap.allegat.vii.penult.col.in prin. in titulo, de probat.& de illo tex.in alleg.poſt alleg.lxvii.&.cxxii. Et idẽ Deci.conſil.ccccvii.uiſis.ante finem.& in conſ.dxxviii.pro reſolutione col.i.ad finem, argumento glo.not.in.c.ſicut. de ſentent.

excom.in fin. Et ꝙ non procedit dicta Clem.i.quando attestatur de facto alieno,et in præiudicium tertii. Deci.late in not.q.quando Imperator asserit quem contra eum commisisse Crimen læsæ Maiest.si aliter nõ appareat,in dicto consil.dxliiii.col.ii. &. iiii. post Abb.Andr.de Isern.Card.Domin.& Felyn.in not. q.quando Carolus. IIII. declarauit Rebelles,Pyrrum,& Federicum de Gonzaga.Idem ꝙ uerbis Papæ non credatur, cùm agitur de præiudicio alterius.post Abb.Paul.Socy,& Curt.consil.dlxxvi. pro resolutione, in fine. Item ꝙ non dicitur affirmare,cùm dicit sicut,se habet fide dignorum assertio,per.c.adhęc.de rescrip.ubi Ant.de But.&.c.innotuit.ubi idem Deci.in prin.extra,de proba. in not.q.causæ legitimationis.de infante,Et communẽ esse non credi in facto tertii,Curt.Sen.scribit late,consil.xx.col.v.Vnde crederetur Principi attestanti,quid esse in utilitatem Camerę,ut per dictam Clem.i.de prob.tradit Deci.consi.ccccl xiii.in causa. col.iii.in fine.Item de eo,quod fecit,uel sciuit,in minoribus constitutus,ut idem dicto loco ponit,ad finem.post gl.in.c.ad Apostolicæ.de re iudi.in.vi.Si autem alienum factum,uel prædecessoris sui narrat, & gratia super narratis non fundatur, non creditur,nec probant.Rot.not.decis.cxcvii.in antiquis.nota ꝙ ubi. Item prædicta uera in his,quæ in literis narrat,ut in.d.Clemẽ.i. Si autẽ queramus de uerbo ipsius Principis,tũc dic ut per Abb. not.in.c.cum á nobis.col.ii.de testib.extra,post Host.& seq.col. Item dicta Clem.i.solet limitari, ut habeat locum inter Subditos,aliás non,ut per Innoc.in.c.inquisitioni.de sent.excommun. & per Abb.in.d.c.cùm á nobis.ii.col.Paul.de Castro in consi.ubi Deci.in dicto consil.ccclvii.col.iii.post medium.Et Petr.de Anchar.& Curt. Senior,late consil.xx.col.v.& seq. Item creditur in expressis,in omissis nõ.Deci.in dicto consil.dxliiii.col. ii. ad fin. post Dominic.consil.liii.pro responsione.col.pen.Item nõ creditur Imperatori in his,quæ dicit ex relatione alterius. Aret.in.c. cùm á nobis.de testib.& Socy.& ipse in consil.ubi Deci. in dicta not.q.in dicto consil.dxliiii.col.iiii.nume.xxvi.Et an soli uerbo Regis credendum sit,ponit aliás Anto.Sicul.in Tractatu,de Potestate Regia.lxxxviii.q.

Ducentesimo quadragesimonono,contra Decuriones Ciuitatis,ferri Mortis sententia non potest,inconsulto Principe glos. not.in titulo,qui sint Rebelles.ad finem.in uerbo rebellando, ad finem.per tex.in.l.moris.§.sed enim.ff.de pœnis.Sed ille tex.proprie dicit,ꝙ si talis sententia Metalli,Furcæ,uel Combustionis,

sit lata contra Decuriones, ea sunt liberandi, non tamen per eos qui sententiam dixerunt, sed debent referre ad Principem, ut ipse sua Autoritate, uel permutet pœnam, uel liberet. ad quod facit supra casu. xxxvi. Et ad hunc casum, bon. tex. in. l. fi. §. i. ff. de bonis eorum, qui ante sent. &c.

Ducentesimo quinquagesimo, Princeps solus potest cogere homines Ciuitatis captæ illam dimittere, cum omnibus bonis, & ad aliam se transferre, ita not. dicit glos. in dicto uerbo rebellando, in fin. uerbis. argumento not. tex. in. l. cum certa forma. C. de Iure Fisci. lib. x.

Ducentesimo quinquagesimoprimo, ex Beneficio Principis, Infans potest esse Miles. l. fin. & ibi per Doct. C. de testa. Milit. & l. sed & Milites. §. iam autem. ff. de excus. tut. quæ ita debet intelligi, notat Aluarot. in titulo, quo tempo. Mil. c. s. colu. ii. ante finem. in not. post illum text. & supra dixi. q. lxxiii. numer. xvii. & xxiii. ubi uidedum not. & in simili Romæ hodie uidemus in Militibus Sancti Petri, qui quandoque sunt infantes, & pueri.

Ducentesimo quinquagesimosecundo, dare Immunitatem, ne quis teneatur Hospites recipere. l. fin. §. fin. ff. de mun. & hono. & quæ in. q. seq. casu. xxxix. & cum dicto. §. fina. clare. l. sunt autem, in fine. ff. de uac. mun. & quæ in seq. casu.

Ducentesimo quinquagesimotertio, reseruatum est Principi dare excusationem à Muneribus, quæ proprie rei cohæret, ut est prædiorum collatio, uiæ sternendæ, Angariorum exhibitio, Hospitis recipiendi, & si quæ sunt alia huiusmodi, tex. not. in. l. sunt munera. ad finem. ff. de uacat. mun. facit. l. fin. §. fin. ff. de muner. & hono. & quæ supra, casu. præced. & infra, in seq. q. casu. xxxix.

Ducentesimo quinquagesimoquarto, Princeps in arduis committit examinationem, & sibi reseruat deliberationem, Bald. per illum tex. (notans prudentiā Regis) in. l. i. C. uectig. noua. Inst. non poss. facit tex. not. ultra eum, in. l. fi. §. adeo. C. ubi Senat. uel Clariss. et. l. humanum. C. de. ll. cū simil. supra, casu. lvii. Sed hoc magis solitum Principis habere uř, quam Iuris necessarii dispositionem, cum tota die uidemus Iudicem causas usque ad sententiam exclusiue delegare. c. super questionum. §. uerum. de officio Delegati.

Ducentesimo quinquagesimoquinto, sentētia inter alios lata, licet regulariter aliis non noceat. l. sæpe. ff. de re iudic. & rubr. & nigr. C. res inter alios act. Fallit in sententia Principis, quia facit Ius quo ad omnes, cum uim. l. habeat. l. fi. C. de. ll. &. c. in causis,

extra, de re iud. ut tradit Alex. in d. l. sæpe. col. xxii. nume. lxxiii. dic ut in dicto. c. in causis. &. §. sed & quod Principi. cum seq. Institut. de Iure Natur. cum simil. & quę infra, casu. ccxciiii. &. cccxii. in fine, ubi est, ꝙ interpretatio Principis, Ius facit quo ad omnes.

Ducentesimo quinquagesimosexto, quando Princeps per aliquem locum suæ Iurisdictionis transit, ut habeat bonam uiam, aptantur uiæ, etiam per fundos priuatos, ut commode transeat, Et uidemus in facto seruari in Papa, & Imperatore transeuntibus. Et aliás etiam quilibet Vassallus tenetur pręstare uiam Domino suo, per sua prædia, si Domino hoc expedit, ut dicit Andr. de Isern. in. c. i. §. si quis. de manso argu. l. si quis Sepulchrum. ff. de relig. & sumpt. fun. Quæ lex habet locum non solum ratione Religionis, prout loquitur, sed etiam publicæ utilitatis, ut post And. de Isern. Luc. de penna, Guid. de Suz. & Specul. traditur in decis. Neapol. cclxv. Illustrissime. col. fina. xxxi. casu. facit. c. religiosam. xii. q. ii. Et de uia sternenda, aliás simpliciter meminit tex. in. l. funt. ff. de uac. mun. & in. l. fi. §. si autem. ff. de muner. & honor. l. Aediles. in princip. ff. de uia public. ibi, ut utiꝙ adequentur &c. Et facit infra casus. ccciii.

Et Anno pręterito, Die. V. de Mense Aprilis. M. D. XXXVI. cúm Romam præsens Inuictissimus Imperator, Carolus V. semper Augustus, sub Paulo. III. Pont. Opt. Max. ueniret, fuit abūde obseruatū, Liberalitate, & Magnanimitate Pōtificis, ob eius merita, cura Magnifici Domini Latini Iuuenalis, Nobilis Romani, diligentissimi Viri domi, forisꝙ.

Ducentesimo quinquagesimoseptimo, Maior Thesaurarius Principis, in cuius bursa ueniunt omnes Introitus Principis, habet Officium Primipilatus, secundum Ange. in. l. i. C. de priuilegio Fisci. Ex quo sequitur, ꝙ filii eius sint obligati Fisco, etiam ꝙ nō sint hęredes, licet aliás nō, ut not. utrunꝙ in. l. fi. C. de primipilo. lib. xii. Et tale Offiū habet penes. S. D. N. Paul. III. Pont. Maximum, nunc Reuereñ. D. Dominus Ascanius Parisanus de Tollétino, Episcopus Ariminensis, Vir prudentia, & diligentia, plenus, cuius ualor ita eum Pontifici, & Senatui charum & commendatum reddidit, ut & in Fratrem expectent Itaꝙ Dii faxint, (ut & spero, & cupio.) Et ita hoc Anno. M. D. XXXIX. in Natiuitate. D. N. Iesu Christi, creatus fuit.

Ducentesimo quinquagesimooctauo, emens a Principe frumētum, Salinas, uel aliud, non tenetur Vectigal extraordinarium

soluere, secundum Bar. in. l. licitatio. §. Mercatores. ff. de publicā. & cum Bar. ibi, tenet & congerit Deci. cons. xlviii. in princ. & cōs. li. in principio.

Ducentesimo quinquagesimonono, prędia emphyteotica Principis, extraordinarias præstationes non subeunt, l. priuatæ. ubi Bar. not. C. de excus. mun. lib. x. &. l. pen. eod. tit.

Ducentesimo sexagesimo, Officialis, qui non reddidit rationem, & nō restituit reliqua Principi, præsumitur ditatus ex bonis Principis, uel Fisci, si emerit prædia. Bal. in. c. i. de content. inter Dom. & Fidel. col. ii. in princ. glo. in. l. facultas. C. de Iure Fisci. aliás. l. defensionis. in glo. fin. in fine. Ad limitationem, & declarationem. l. si defunctus. C. arbit. tut. cum simil. Sed cauēdum, quia Bal. dicto loco post tex. ibi, nō magis loquitur in Officiale Principis, q̄ quocunq; alio Officiale, & de dicta glo. in dicta. l. facultas. Paul. & Bal. in. l. cum oportet. in prin. C. de bon. quæ lib.

Ducentesimo sexagesimoprimo, qui portat res Principis, non tenetur soluere pedagium. l. licitatio. §. res. ff. de pnblican. Bar. in l. uniuersi. C. de Vectigal. post tex. qui in rebus Fisci loquitur. et d. §. res. in rebus, quæ ad Exercitum portantur, sed eadem ratio uidetur omnino, in rebus Principis, arg. not. infra, casu. cclxxi.

Ducentesimo sexagesimosecundo, Camerarius, seu Thesaurarius Principis, confitens se recœpisse a Debitore Principis, non potest opponere exceptionem nō numeratæ pecuniæ. Ita per tex. in. l. securitates. C. de suscept. & Arch. libr. x. notat Franciscus de Parma, in Tractat. de priuilegio Fisci. i. q. casu. xlv. sed ille text. in Acceptore uini, uidetur loqui tantum, licet Bart. ibi, id in fine, generaliter notet, post. l. in contractibus. §. i. C. de nō num. pecu. &. l. fina. C. de Apoch. libro. x. Dicit tamen dictus. D. Franciscus in dicto loco, q̄ Princeps habet regressum contra Camerarium, si sit soluendus, aliás, nō liberatur debitor.

Ducentesimo sexagesimotertio, Debitor Cameræ Principis. non habet compensationis exception. l. in ea. C. de cōpensat. Bal. in. l. i. C. eo. uide tex. not. in. l. aufertur. §. ut debitoribus. ff. de Iure Fisci. Sic ergo uī in debitorē ipsius Princi. p not. ifra, casu. cclxxi.

Ducentesimo sexagesimoquinto, Princeps uoluntatem testatoris interpretatur ambiguam, ita notat Bald. per illum text. in. l. cum apud. C. de com. seruo manum. in uerbo, interpretamur. Sed cauendum, quia. l. uoluntatis. C. de fideicom. generaliter dicit in æstimatione Iudicis esse, quod intellige secundum text. not. in. l. in his. ff. de cond. & demonstr.

Ducentesimo

Ducentesimo sexagesimosexto, quicquid Princeps facit, ut Deus facit, & Deus est Veritas, unde falli non potest, nec fallit. Bald. notabilia uerba, in titul. de noua forma fidelit. ad finem, in usibus feud. & quæ supra dixi. q. ii. ante finem. & q. l. in fine, dum dixi, dici Vicarium Dei in Terris Imperatorem, & quæ infra, casu. cexcix. & supra casu. clxxxv.

Ducentesimo sexagesimoseptimo, Notarii Principis, & Cubicularii, sunt Immunes a sordidis muneribus. l. maximarum. C. de excus. muner. lib. x. Et quæ sint sordida munera, ibi tex. in. §. sordidorum, cum glo. & l. fin. § i. ff. de mun. & hono. Sic et Curiales Principis, ad onera extraordinaria nõ tenentur, Negociatores, Purpurarii, uestiarii, Principis sunt ẽt immunes. l. negociator. C. de excus. mun. lib. x. glo. in. l. Curiales. C. de Decurion. eod. libro. & alii de quibus per gl. in. d. l. maximarum. & quæ infra. cclxx.

Ducentesimo sexagesimooctauo, Medicus Principis, dicitur habere dignitatem, de qua in. l. i. C. de Comit. & Archiatr. lib. xii. & ibi Bart. notat pro Medico Papæ, uel Principis, cum alias esse Medicum sit artificium, cuius est etiam capax seruus. l. iii. § sin autem. C. com. de legat. & l. i. §. fin autem. C. de com. seruo man. & tamen seruus dignitatis capax non est, ut notũ est. Idem p. d. l. i. Mart. Lauden. notat in Tractat. de Dignitate, not. liii. Medicus, sic etiam.

Ducentesimo sexagesimonono, Cocus Principis, dicitur dignitas, licet alias sit artificium. Rom. not. dcxlix. nunquid, Cremens. not. xcviii. statuto, ubi dicit soluere alias debere Gabellam Artificibus impositam, quia Ars est. l. si quid. §. fin. ff. de ædilit. ædict. l. legatis. §. i. de legat. iii. Felyn. in Rubrica, de offi. Deleg. ii. col. ante finem. Modernus Gallus in Tractatu, de Beneficio. i. parte, q. iii. in fine.

Ducentesimo septuagesimo, Notarius Principis, dicitur esse in dignitate. l. i. C. de mand. princip. facit. l. maximarum. in princ. C. de excus. mun. lib. x. & quæ in procuratore Principis, supra casu cxxvi. dicta sunt, eadẽ ratione idẽ erit in eo, qui pro Principe scriberet, ut inter cæteros hodie p Paulo. III. Põt. Opt. Max. facit moribus, & literis, Ingenuus iuuenis, ac magnæ spei, Reuerend. Dominus Hieronimus Dandinus Cesenatensis, Vniuersæ Curiæ comes, & gratus. & supra, casu. cclxvii.

Ducentesimo septuagesimoprimo, Item generaliter dici posset omnia priuilegia et reseruata Fisco, de quibus p Bal. xxiiii. casus in circa, in. l. i. C. de hæredi. uend. colum. ii. & latius. cxl. per

Franciſcum de Parma, in Tractat. de priuilegio Fiſci. i. q. Et per Mart. Laudē. in Tractatu de Fiſco. caſus. cclxviii. de quibus ille bonus uir Parmenſis, non fecit mentionem, & per Scribentes in rub. & nig. C. de priuileg. Fiſci. &. C. de Iure Fiſci. &. ff.) competere forte & eſſe reſeruata Principi, cum quia ſolus Fiſcum habet, ut ſupra caſu. ciii. Tum quia nō eſt differentia an ſit res Principis, uel Fiſci, cū omnia ſua ſint, ut ait ipſe, in. l. bene à Zenone. C. de quadrien. præſcript. poſt principium. Et Res Fiſcales quaſi ꝓpriæ, & priuatæ Principis ſunt, dicit not. t. in. l. ii. §. hoc interdictum. ff. ne quid in loco publico. & Bal. not. dicit in titu. de feud. March. poſt principium, ꝗ Reſpublica, Fiſcus, & Princeps, præſupponuntur quaſi pro eodem, & ꝗ Reſpublica eſt uiuacitas ſen ſuum, Fiſcus Reipublicæ ſtomachus, ſaccus, & firmitudo, Princeps regit, & dominatur. Qui caſus in Fiſco, quia in dictis locis, ordinate de facili uideri poſſunt, eò curioſum legentem remittimus. Nobis hic de Imperatore ipſo immediate tractantibus, ſupra poſiti aptius ſtant, quiq; in dictis locis nō ponuntur, ſed noſiter à Nobis collecti, & ordinati ſunt. Vltra quod, etiam non ſemper, idem Iuris eſt in rebus Fiſci, quod in Imperatoris, ut patet ex notat. in. l. penulti. & in. l. quicunq;. C. de ſeruis fugiti. Sed regulariter contra, quia dicit text. not. in. l. Fiſcus. la. i. in fine. ff. de Iure Fiſci, ꝗ quodcunq; priuilegium Fiſco competit, Idem & Cæſari. gl. in Rubrica. C. de Iure Fiſci. lib. x. & Bar. & quæ infra, caſu. ccxcv. Et ē contra, quæ Imperatori competunt priuilegia, competere uidentur et Fiſco. bonus tex. in. §. Theſauros. Inſtitu. de rerum diuiſ. ibi, & conuenienter, & ibi cui conueniens eſt.

Ducenteſimo ſeptuageſimoſecundo, ſolus Princeps Imperiali reſcripto confirmat pignus, quod priuatus uenditor reſeruaret ſibi in rebus, quas uendat pupillo, donec preciū ſolueretur ſine decreto, licet ſecus ſi à Fiſco pupillus emeret. ea. l. not. tex. & Aureus. in. l. ii. ff. de rebus eorum.

Ducenteſimo ſeptuageſimotertio, Princeps de plenitudine poteſtatis, & certa ſcientia, poteſt habere ratum proceſſum nullum, ratione ordinis iudiciarii non ſeruati. Abb. in. c. cum olim. colū. penul. de re iud. tex. in. c. ad petitionem. de accuſat. Deci. conſilio cxcviii. & pro tenui. ii. col. facit tex. in Clem. paſtoralis. §. ac aſs. ad finem. de re iudic. Et ex certa ſcientia, Princeps de nullo facit aliquid confirmando. gloſ. not. in. c. ueniens. de tranſact. & dicit glo. not. in. c. placuit. xvi. q. vi. ꝗ ſolus Princeps id, quod nullum eſt, facit ratum Autoritate ſua, ſi ex certa ſcientia hoc faciat, licet

aliàs

aliás confirmari non dicatur, nisi ꝙ ante firmum erat, ut ibi not. per eam, & glo. not. in. c. placuit. i. ix. q. ii. not. dixit, ꝙ solus Princeps potest sententiam, quæ nulla est, confirmare, quia ipse mutat substantialia rei, & illam glos. ad limitationem glo. singular. in Clem. i. de sequest. possess. notant Moderni Bononiens. not. x. Tu scis. ad finem. post Innoc. in. c. prudentiam. de offic. Delegat. & Fely. & Ang. ubi ibi, quod ait notandum, & se infinitis uicibus habuisse in facto. & per dictam glo. in dicto. c. placuit. Deci. late idem in Papa, post Scribē. ibi, in dicto. c. prudentiam. ix. col. in princi. ꝙ potest sententiam nullam ratificare, & confirmare, & Bal. & Ange. ubi ibi, qui dicebat Legistas hoc nō ponere. & dixi in Cautel. mea iudiciali. xlvi. sententia. Et sic secundum Moder. dicto loco, ratificat Princeps sentētiam latam à Iurisdictione carente, per supra allegata, Felyn. in. c. significasti, de foro compet. num. xiiii. col. ii. in princip. Et Rota decis. cccccxix. si impetratur. ad finem, in nouis. in not. q. defectus potestatis, iurisdictionis, ac impotentiæ citationis, & processus, cōtra aliquem, contra quem erat dubium, ꝙ nō posset per Audiētiam procedi communi consensu dedit consilium, ꝙ Actor obtineret à Papa ualidationem processus habiti, contra sic citatum per audientiam, & ea obtēta fuit lata sententia contra illum, licet Compilator ibi subdat, ꝙ iniure tamen ꝙ ita fuit seruatum, quia ꝙ Principi placuit. l. habet uigorem &c. facit supra casus. xviii. & seq. Et Abb. in. c. cum super. colū. ii. extra, de confess. in not. q. notat, ꝙ Princeps potest supplere ex plenitudine potestatis, omnem defectum processus, per dictum. c. ad petitionem. & ibi not. Et ꝙ alius Iudex inferior nō posset. post Io. Andr. & Compost. in Papa. Notandum tamen est, ꝙ quādo sententia nulla ualidatur per rescriptum Principis, nunq̄ nocet tertio, licet aliás quandoq; fic, cum ualet ab initio, singul. d. Alex. in consil. suo, ubi per Feli. in. c. quamuis. de re iud. in ultimis uerbis pro perpetuo notand. propter commissiones Papæ, sanantes sæpe nullitates sententiarum, referunt, & tenent Moderni Bonon̄. in not. ccxvi. ubi agitur. ad finem. Et licet prædicta in Papa loqui uideantur, identitate rationis in Regno suo, Idem in Imperatore dicendum uidetur, per ea quæ infra, ad fin. huius questionis dicemus. Prædictis etiā nouissime addo in materia Moder. Hisp. in Comment. super Regulis Cancell. in compendio, utriusq; signaturæ. num. lxviii. & seq. ubi ponunt, qui defectus sanentur, uel soliti sint sanari, in processu per Principem, & qualiter, & quādo, & an citationis defectus, & an Iuris Natu-

ralis, & an excōmunicationis, & an mandati, & an cōsensus, & nō Iurisdictionis. & quādo refectis expensis, ubi uidendum est, pro Stylo Curiæ satis late. Et ꝙ hodie secundum Regulas Cancell. non sufficit simplex clausula supplendo in genere, nisi defectus explicetur, uel supplicatio signata sit, per fiat ut petitur, post Alexand. consil. cxcv. á summo, iii. & iiii. col. lib. ii. Et quid si sit dispensatio Motu proprio, post And. Sicul. contra quem dubitant. Et etiam in Rota Rom. Innocentiana sanat processum male, & nulliter tentum, de qua per Cassador. in titulo, de rescript. decis. viii. fuit. ad finem. & notanter quædam decis. seq. an sit materia profana, uel an beneficialis, dicēs ꝙ uidit multos errare.

Ducentesimo septuagesimoquarto, Princeps potest sine causa omnem dilationem Iuris abreuiare, Petr. de Anchar. & Imol. in Papa, in. c. ex ore, per illum text. de his, quæ fiunt a maior. parte. Fely. in. c. i. col. vii. de constitut. Comprobatur ex his, quæ supra late dixi, casu. xviii. scilicet ꝙ potest procedere omisso quolibet ordine iudiciario &c. et hoc et supra, casu. ccxxi. ubi est repetitū.

Ducentesimo septuagesimoquinto, reseruatum est Imperatori dare Debitoribus Fiscalibus ad comparandam pecuniam, dilationem ultra tres Menses, in maioribus summis, uel duos in minoribus, ut est tex. not. in. l. in fraudem. §. fiscalibus. cum uersicul. seq. ff. de Iure Fisci. Et inde sumptam practicam ac inoleuisse puto, in moratoriis hodierni tēporis tres Menses solitos taxari, uel duos, quamuis & ad sex, Stylus admittat Romæ, & Bononię, & ubiq;, & ad quatuor Menses, licet illum tex. nunq̄ uiderim allegatum adhuc ab aliquo, etiam nec in. l. quoties. C. de precib. Imp. offer. ubi de materia Moratoriarum per Scrib. Sed ego solus hactenus, nouiter inueni, & obseruaui.

Ducentesimo septuagesimosexto, licet inter Fiscum, & priuatum, Procurator Fisci esset olim Iudex, unā cum Præside Prouinciæ, & patrono, iuxta tex. in. l. ii. C. si aduersus Fiscum. Tamen hodie solus Princeps cognoscit, secundum. R. ut ibi glos. ii. notat. per. §. fin. in Auten. ut omnes obediant Iudici. Sed non uidetur uerum, quoniam in. d. §. fi. id nō dicitur. Et Bal. ibi, in fine dicit, ꝙ illa glo. non est antiqua, nec uera. Et ꝙ ita est in allegationibus Oldr. tu uide Luc. de pēna, in. l. facultas. C. de Iure Fisci. col. pen. ad finem. & in. l. fin. col. ii. in princ. C. de bon. uac. lib. x.

Ducentesimo septuagesimoseptimo, qui uult mouere questionem cōtra Principem, uel Fiscum, nō potest, nisi impetrata uenia. Bal. post glo. ibi, notat in. l. fi. C. de quadrien. pręscrip. ii. lectura, post

post medium, dicens, nota pro Domino nostro, & est tex. & glos. ibi, in uerbo iussione. & eam ait singul. Rom. not. in an si priuatus, qui in Fisco loquitur. Bald. tamen ibi in Imperatore notat, & Matt. Laud. in Tractatu, de Princip. not. clxxxvii. Papa, uel Imperator. & dixi supra. q. xci. ante fin, ubi uidendum. & supra tetigi, casu. lxvi. iunctis et his, quæ dixi supra, casu. cclxxi.

Ducentesimo septuagesimooctauo, ut de Vectigalibus Principi reseruatis, nullam partem habeat Ciuitas, nec Municipium ubi exigitur. l. fi. in princip. cum gl. C. de Vectigal. licet de aliis sic ut ibidem not.

Ducentesimo septuagesimonono, recipere renunciationē officii, quod Imperator ipse alicui concesserit. l. pen. ff. de offi. Præsi. ubi tex. not. cum glos. Rom. in Tabellioñ. not. cccxlviii. an Tabellio. & dixi supra. q. ciii. numero. x. & seq. & facit Regula eius, est soluere, cuius est ligare &c. & l. fi. C. de defens. Ciuit. & supra casu. liii.

Ducentesimo octuagesimo, dare licētiam Obsidibus, ut discedant. cum, & qui opera, dolo malo consilium inierit, ut iniussu Principis fugerent, Reus est Criminis læsæ Maiest. l. i. post principium. ff. ad. l. Iul. Maiest. cum glo. quæ exponit intercideret, id est, fugerent, quam expositionem tenet Franciscus Luccanus de Parma, in Tractatu suo, de priuilegio Fisci, in capite, qualiter & quomodo, committatur Crimen læsæ Maiestatis in primo casu, quæ addenda sunt supra casui. lxxxvi. ubi de Obsidibus late diximus. Et facit. l. Diuus. cum. l. sequenti. ff. de Iure Fisci, & quæ infra, casu. cccxxi.

Ducentesimo octuagesimoprimo, reseruatum est Principi, ut cum eo Symonia non committatur in his, in quibus ipse dispo nere potest, et notat Io. And. post Hostien. & alii, in. c. i. de homicid. in. vi. col. ii. unde. l. i. ff. ad. l. Iul. de ambitu. quæ dicit, φ Romæ nō habet locum illa. l. intelligitur cum Principe, postq̃ est electus canonice, quia est super omnes, & est. ll. solutus. l. Princeps. ff. de. ll. cum simil. ut not. declarat in not. q. in Papa. Card. Iacob. in suo Tractatu, de Concilio, nouiter impresso, libr. iiii. articulo iii. fac. ccxxx. col. i. ad finem. & seq. in princ. & Idem fac. ccxxiiii. col. i. in princi. & fac. ccxxiii. col. ii. ad finem. & quæ infra dicam, q. cxix. Vnde est φ etiam.

Ducentesimo octuagesimosecundo, Papa, & Imperator possunt uendere Officia Secularia, absq; Symonia, & prauitate aliqua, quia id nō est prohibitum Iure Diuino, sed Ciuili. Cyn. in. l.

i.C.ad.l.Iul.de ambit.Bal.in.l.Barbarius.col.iiii.ff.de offi.Prae-
tor.refert,& tenet Cardi.Iacobat.ubi supra.d.fac.ccxxiiii. col.i.
ante finem.in not.q.per totum illum articul.iiii. an cum Papa sit
Symonia,& quãdo,etiam in Beneficiis Episcopatibus,uel Prae-
laturis,ubi plene uidendum est,& in Papa,ut cum eo uitium Sy-
moniae purgetur.Deci.in not.q.super constituenda pensione, in
Beneficiis.consil.cxli.ad plura.& in consi.cccxxxvi.uisa,col.ii.
post Abb.& Feli.in pulchro casu,qui tunc Romę agitabatur co-
ram Reuerendissimo Symonetta,tunc Rotae Auditore praestan-
tissimo,quia uitium Symoniae in Beneficialibus est de Iure posi-
tiuo &c.post Specul.& Innocen.& dixi in Cautela mea Actuum
2 inter uiuos.xix.permutatio.† Et late als,an emẽs Seculares Di-
gnitates,peccet,& illis ut Symoniacus debeat priuari, uide ad-
dit.ad.c.si quis Episcopus.i.q.i.post medium,post illum text. &
3 glo.in.c.sicut.i.q.vi.&.c.fin.i.q.iii.† Et nunquid sit licitum pe-
tere dignitatem.not.distinctio Abb.in sua.q.iii. Sempronius.in
4 solut.argum.ii.dubii.numero.xiii.uersic. primo casu. † Et dicta
ratione,quia in Curia cessat hodie ambitus.d.l.i.ff.ad.l. Iul. de
ambit.& glo.ibi,&.C.eod.& glo.in.c.presbyter. xxxii. distinct.
&.i.q.vi.c.fin.gl.in.d.l.Barbarius. ff.de offic.Praetor.Ang. in.l.
5 i.C.ad.l.Iul.de ambit. dicit, † ꝙ in Curia Romana ueneduntur
omnia officia & non mirum,quia est effecta Monarcha Symo-
niae,quod dicit Salyc.intelligi,si detur Principi,pro honore,uel
officio habendo,secus si stantibus ad latus Papae.ut prędicta al-
legat etiam Card.Iacobat.dicto loco,dicta fac.ccxxiii.col.ii.ad
6 finem,& seq.in princ.† Et cauendum est,quia dum per dictam.l.
i.dicimus ambitum non habere locum in Curia,& Vrbe Roma-
na.Vbi est Imperator,ibi Curia,& CiuitasRomana,ut supra ui-
dimus,casu.ccxxvi.&.q.xxxv.numero.ix.Ideo cum reseruatum
sit Vrbi Romae,ut in ea cesset ambitus,sic & eadem ratione, ubi
est Imperator uel Papa.d.ratiõe.Et Bar.in.d.l.i.ff.in prin. dicit,
Vtinam ꝙ illa.l.obseruaretur bene quo ad Episcopos, qui sunt
7 adhęrẽtes Papae,† & ꝙ cõtractus Symonię,idẽ ẽ,qđ ambitus,et
8 ĩfra.q.cxix.† Papa an uẽdat tit.bñficii Cassad.ii.decis.de Symo.

Ducentesimo octuagesimotertio,in casu quo licet inire Duel-
lum,postq̃ sunt in Campo(ut dicũt)positi pugnaturi,de cõmuni
consensu non possunt poenitere,nisi abolitio concedatur á Supe-
riore,quia ex quo cõuénerunt inter eos pugnare necesse est,quia
publicae utilitatis est,peccata nocentum apparere. l. eum qui.ff.
de Iniur.Ita not.ad literam tradit Bal.in titul.de pace tenend.et

eius

eius uiolat.col.iii.uerſicu.quero an poſtq̃. Et hodie Magni Duces ac Streaui Principes Militię, in practica obſeruant, ut anteq̃ in Campum ueniant, omni conatu faciant, quod non pugnēt, ſed poſtq̃ ſunt ibi, ſi pœniteant, eos interficiunt. Et ita obſeruabat Temporibus noſtris (ut audiui) Magnanimus ille, ac Inuictiſſimus Mars. Ioannes Medices, Pater Militum, Dux fortitudinis. Cauendum tamen eſt, quia Bald. dicto loco, non dicit præciſe de Imperatore, ſed de Superiore ſimpliciter. Item ob Ius Canonicũ extra, de purg. uulg. ſecus eſſet, uel Superior erit in. q. Bal. Dominus loci, qui dat Campum liberum, uel eos conducit. De hoc me Peritis remitto. Tamen tene menti illud not. dictum Bal. et ſolitarium in materia Duelli. Prædictis addo Io. de Lignan. in Tractatu, De Duello. in. v. Volum. Tractat. in fine. ubi. q. xiiii. cum duabus ſeq. vii. q. princip. querit not. an prouocãs ad Duellum incidat in Turpilian. ſi deſiſtat. et an poſſit cum Iudicis licentia, et an ante litis conteſtationem. ibi uidẽdum.

Ducenteſimo octuageſimoquarto, donatio inter uirum, et uxorem licet conſtante Matrimonio, ſit prohibita. l. i. et toto titulo. ff. et. C. de donat. inter uir. et uxor. Fallit ſi donatio fiat Autoritate, et Indulgentia Principis. Ita uidetur poſſe dici, argumento l. nuper. ff. eod. et facit ſupra caſus. xi. et. xix et. ccvi. et. l. penult. C. de donat. inter uir. et uxo. Et facit infra caſus. ccxciii. iuncta. l. donationes quas. in principio. C. de donat. inter uir. et uxorem. Et quæ tradit. Iaſ. in prælud. feudo. col. vii. in principio. numero xv. et ſequenti.

Ducenteſimo octuageſimoquinto, reſeruatũ eſt Principi permittere tutori, uel curatori, accuſare teſtamentum de falo, uel de inofficioſo, ut Pupillus uel Adultus nõ perdat legata in eo relicta eidem, quia Princeps conſeruare poteſt, ne pereant, ubi aliãs Iure Communi perirent. tex. eſt not. in. l. tutorem. ad finem. ff. de his quibus ut indig. et notat gl. in. l. poſt legatum. §. ætati. ff. eo. in uerbo ignoſcitur. licet Bar. in dicta. l. tutorem. ad finem dicat per. d. §. ætati. nõ eſſe neceſſe, ꝙ in quolibet pupillo hodie petat unum reſcriptum, ſed ꝙ ſunt legata conſeruata. d. caſu per reſcriptum, de quo iam in dicto. §. ætati. Tamen tex. in. d. l. tutorem. ad finem aliud uidetur innuere. et Bald. etiam in. l. polla. C. eod. iii. oppoſ. ad finem.

Ducenteſimo octuageſimoſexto, prorogatio iuriſdictionis nõ habet locum in reſeruatis Principi, tradit Ant. de But. in. c. P. et G. col. penul. de offic. Delegati, refert, et tenet late Deci. in not. q.

legitimationis,q. in ea non habeat locum prorogatio, dicta ratione,quia est de reseruatis Principi,consil. cl. dubitatur principaliter.col.iii.in princ.et post medium.idem consil.dlvii.accurate.col.final.in medio,et in fine,post Abb.Anton.de Butr.et Anch. Sed iste casus potius priuilegium Principis cõcernit, quám proprie reseruationem facultatis,et potestatis, de qua principaliter agimus.& ut supra aliás dixi.

Ducentesimo octuagesimoseptimo, de Iure.ff.reseruatũ erat Imperatori,permittere exemplariam substitutionem.l. ex facto. ff.de uulg.& pupill.in principio,notat Bal.in Rubrica.ff.eod.in princ.& ibidem Alex.Hodie autem Iure Communi permissa est, l.humanitatis.C.de impub.& Bal.d.loco,absq; alia scilicet impetratione speciali ab Imperatore.Idem Socy.in.d.Rubr.in princ.

Ducentesimo octuagesimonono, mittere Militem honesta cã emeritis stipendiis,uel ante.l.ii.§.Ignominiæ causa.ff.de his,qui not.infam.facit supra casus.cix.

Ducentesimo nonagesimo,occupati circa Principem,ut Consiliarii eius,susceptam Tutelam deponunt.not.text.in.l.uerum.§. ex facto.ff.de minor.uersic.cum susceptam Tutelam nõ alii soleant deponere &c.& ibi glo.not.in princi.et fine.l. Iurisperitos. in princ.ff.de excus.tut.

Ducentesimo nonagesimoprimo,reseruatum est Principi soli iubere sub Crimine læsæ Maiestatis, statuereue, id perduellionis Crimen esse,quod non sit, ut colligitur in not. q. de qua per Modernos Mediolanenses,in.l.quos nos hostes. in glos.i. ff. de uerb.signif.uersicul.sed quid si legatus.de qua.q.dixi infra,in.q. cxviii.numero.xvi.facit supra casus.cxxv.&.clxxv.&. cli.quem uide,& casus.lxxx.Et facit,quia quãdo certa pœna est á Iure inducta,nõ est alia imponenda,nisi per habẽtem plenitudinem potestatis.c.bone.ii.iuncta glos.de elect.ubi Abb.& in.c. Venerabilis.viii.col.de except.uersi.circa primum. secundum Cassad. in not.q.aliás in titulo.de Iureiurand.ii. decis. q. cadat. numero.v. & in titulo.de testam.decis.iii.col.vi.Et dixi in.d.casu.clxxv.

Ducentesimo nonagesimosecundo, licet aliás promittens defendere de Iure,& de facto,intelligatur in Iudicio,& nõ armata manu,ut per Bar.& Doct.in.l.stipulatio ista.ff.de uerb.oblig. in princi.circa finem.Id uerum in priuato, secus est in Principe, qui acciperet bona, uel aliquem sub eius protectione, & defensione,quia intelligitur q. de facto,& armata manu.Pet.de Anch. consil.lxxxvii. omisso,cum quo Deci.in.l.nõ uidetur defendere,

 ad fin.

ad fin.ff.de Regul.Iur.Ioan.de Anan.in.c.olim.circa finem.de accus.Ias.autem,in dicta.l.stipulatio.ad finem principii.,distinguit,an promissio sit de natura contractus,aut non.Primo casu, sine armis.Secundo cum eis tenebitur.post Alexan.ibi.& Bar.in procemio.ff.col.penul. Sed hoc proprie extra reseruata uidetur. De protectione Imperatoris,in Scholares,meminit tex.in Auct. habita.C.ne filius pro patre.Et de materia glos.& Doct.in.c.recoepimus.de priuileg.extra,per Bar.in.l.i.C.de excus.mun.libr. x.Deci.in.c.ad audientiam.de appellat.glo.& Ang. in Rubrica, C.de domest.& protect.lib.xii.Bar.in.§.omnem.in procemio.ff. Ang.in.l.si quis in graui.§.i.ff.ad Sylleia.

Ducentesimo nonagesimotertio, donare licet pater filio non possit,& si donat regulariter nō ualet.l.i.§.i.&.l.si pater.ff.p donato.cum simil.concordan.Fallit tamen in Imperatore donante filio,prout & in Rege tenēte locum Imperatoris in Terris suis. Ita not.uoluit Bal.in.c.i.§.item Sacramēta.col.penult.in titulo, de pace tenēd.& iuramento firm.uersic.ii.utrum Rex,per.l.pen. C.de donat.inter uir.& uxor.facit supra casus.cclxxxiiii.Alex. refert,& tenet in.l.Centurio.col.v.ff.de uulga.& pupilla.ad medium,declarans post Bal.dicto loco.id uerum,cum apparet eum uoluisse donare Autoritate Regia,per not.in.l.bonorum.in uerbo sciens.C.qui admitti.Et haec declaratio Bal.& Alex.uidetur confirmari ex illa Regula,quae est,quod Princeps in dubio non censetur uelle uti Suprema Potestate,nisi dicat,ut per Doctores,in.l. quanquam.& in.l.in testamēto.i.C.de Testam.Milit.& per Alex.in dicta.l.Centurio.col.vi.& seq.Et notat Hyppoll.notab.cxcvi. ante finem,confirmatio,post Felin.etiam.Sed tamen nō uidetur tuta,quoniam cum donatio patris in filium,regulariter aliās sit nulla,dictis.ll.supra primo allegatis,ubi aliās Actus ualere non posset,uidetur uti plenitudine potestatis Princeps,ut per Paul. de Castro,not.in.l.ex imperfecto.C.de testam.Alex.in.d.l.Centurio.col.vii.in princ.numero.xxxiiii.Deci.in.d.l.in testamēto. col.vi.ante finem.num.xii.& in.l.si donatione.col.ii.C.de collat. Item aduertendum est,quod Alex.in.d.l.Centurio.referēs Bald.in dicto.§.Item Sacramēta.uidetur loqui in Rege nō recognoscēte Superiorem in Terris suis,ut patet ex Alex.ante ibi,in uersicul. intellige tamen.prout loquitur.d.l.penult Sed tamen aliās Deci. impugnat Alex.ibi,in consilio.cccxvi.quoniam causa.colū.i.& seq.dicens quod sufficit,quod habeat Ius condendi Legem, licet recognoscat Superiorem,ut ibi per eum,in not.q.Et quae supra dixi,

caſu.lx.&.lxxiii.Et ad hoc priuilegiũ Principis,uel Regis,ut ſupra.Addo bonum tex.not.in.l.filiuſfam.ff.de donat.ubi in uerſ.pone eum filium eſſe &c.uidetur ꝙ idẽ ſit in qnolibet conſtituto in aliqua magna Dignitate,licet proprie in hac.q.noſtra non loquatur,ſed quãdo filius talis alii donat &c. Et in terminis idem late cõgerit,(licet non prædicta Ant.)Sicul.in Tract.de Poteſt.Reg.q.vi.poſt Oldra.conſil.ccxxxi.ut eius, de quo nec Bald.nec Rom.nec Salyc.nec Ioan..Andr.meminere.Et reperio , ꝙ Anto.Sicul.in.d.q.in terminis,reprobat dictam declarationem, de expreſſione qualitatis Regiæ.per dictam rationem meam,licet eadem nõ alleget,de quo lætor,& glorior,& reſpondet ad illud, ꝙ quis uidetur uelle uti Iure Communi,non priuilegio.ll. uulgar.quia repſondet, ꝙ cum hoc ſpeciale priuilegium ſit inſertum in Çorpore Iuris,cenſetur Ius Commune,nõ priuileginm.inxta gl.& Docto.in Auct.qua in Prouincia.C.ubi de crimine agi oportet.Sed noſtra reſponſio ſupra tutior uidetur.

Ducenteſimo nonageſimoquarto, quod Principi placuit, Legis habet uigorem.§.ſed & quod Principi.Inſtit.de Iure Natur.Gent.& Ciuili.cum concord.Et ſic etiam interloquutoria Principis,uim.l.habet,uel quod dicit,uel quod ſcribit.patet in inſcriptione.l.cum ſit.C.de uſuc.per empt.in.l.in omni.C.qui bon.cedere poſſ.in.l.ſi Barſatorem.C.de fideiuſſ.in.l.Decurionum.C.de pœnis.& quæ ſupra,caſu.cclv.Sed de hoc dicendum eſt , ut in. l. prima, ad finem.C.de.ll.ob illum tex.cum gl.& Scrib. Ad quod facit ſupra caſus.xxix.&.xxxi.& infra.ccxcviii. Cui tamen dicto applicari debet id,qđ not.dixiſſe Antigonũ Macedonũ Regem Eraſmus Doctiſſimus refert,lib.iiii.Apophteg.viii.loco,cuidam dicenti omnia Regibus,honeſta,iuſta,quod eſſe reſpondiſſe,ſcilicet,id uerum Barbarorum Regibus,ſed nobis,inquit,ea duntaxat honeſta ſunt,quæ honeſta ſunt,& ea tantum iuſta,quæ iuſta ſunt.Non enim Rex eſt honeſti,iuſtiq; Regula , ſed honeſti , iuſtiq; miniſter,exclamans Eraſmus,contra eos,qui occinunt Auribus eorum,quod Principi placuit &c.Princeps.ll.non tenetur, qui tribuunt eis geminam poteſtatem ordinatam, & abſolutam, quarum altera poſſit,quod.ll.poſtulant,& pacta, Altera quodcunq; libuit.Ad quod facit etiam ſupra caſus.ccxi.Et facit,quia uoluntas Principis talis eſſe præſumitur, qualis eſt Legis ſcriptæ,& rationis naturalis.not.Bal.in.c.i.col.ii.in titu.apud quos cõtrouerſ.in.l.ex facto.per illum tex.ff.de uulg.ſu.b.licet.de off.Ord.Deci.conſil.dlxxx.qualiter.col.i.ĩ ſi fine.

Ducentesimo nonagesimoquinto, nõ licet condemnato appellare in causa fiscali, uel Principis. l. abstinendum. C. quorum appellat. nõ recip. & ibi Bal. Salyc. & Paul. de Castro. registrata. in §. quoties. ii. q. vi. not. Specul. in titulo, de appellat. §. ii. col. ii. iiii. casu. De quo dicto, an a sententia lata pro fisco, possit appellari, ꝙ non, Romæ circũferuntur quædã particulares allegationes, per Reuerend. & Excellentissimũ, illum Curiæ Romanæ Aduocatum, olim Dñm Angelum Cæsium, impresse, ubi per. xiiii. rationes, & autoritates, &. l. fina. C. eod. id deducit, & de intellectu dictæ. l. abstinendum, Et ꝙ nõ potest supplicari nec officium Iudicis, nec restitutio etiam à minore implorari, contra Innoc. in. c. penult. de restitut. in integr. Specul. eod. titulo. iiii. parte. §. sciendum. uersicul. hoc etiam. Bal. in. l. unica. ad finem. C. si de momẽt. possess. Nõ est tamẽ præsentis indaginis, an id sit generaliter uerum. Et cum dicta. l. abstinẽdum, sit in causa fiscali, idem uidetur in causa Principis per consequẽs, cum solus Princeps, Fiscum habeat, ut supra late casu. cclxxi dictum fuit.

Ducentesimo nonagesimosexto, Principi soli licet, post sentẽtiam dictam, de ampliãda, uel minuẽda pœna Damnatorum, statuere. l. Acta. §. i. ff. de re iudic. Facit casus supra. xxxvi. &. clxxv. Et dicit Bar. in dicto. §. i. ꝙ idem hodie putat in Ciuitatibus, quæ nõ recognoscũt Superiorem, quia Populus, & Consilium, posset minuere pœnam, & ad hunc casum, quæ supra casu. cxcviii. per l. i. §. fin. ff. de questionibus. Et ait Bar. in dicto. §. i. ꝙ hoc est uerum in pœna, secus in Mulcta. & ita intelligatur. l. illicitas. §. fin. ff. de offic. Præsid. &. l. eos. C. de mod. mulct. Et in dicto. §. fi. col. i. inquit Bar. ꝙ sicut mulcta remitti põt, ita & Bannum, quod ait notãdum, licet glo. in dicto. §. i. diceret, in. d. §. fi. esse speciale propter paupertatem. de quo aliter ibi Bar. & in. d. §. fin. ad finem, & ibi uidendũ alii ubi. De mulcta autem, & pœna, quid differant. l. penult. ff. de uerb. signif. ubi omnes, & Alex. in not. q. in. l. Imperium. col. iiii. ad finem. ff. de Iurisdict. omnium Iudic. post Bart. ubi ibi. Et huic casui adde infra seq. q. casu. lxxxiiii. quõ Imperator mutet pœnam post sententiam.

Ducentesimo nonagesimoseptimo, augere antiquam pensionem pro pascuis ipsius Principis antiquitus constitutam. Nam scilicet, augeri nõ debet inconsulto eo. Ang. not. in. l. i. per illum tex. C. de pascuis. lib. xi.

Ducentesimo nonagesimooctouo, iusta causa semper præsumitur in Principe. glos. singula. fin. in. l. Relegati. ff. de pœnis. fm

Moder.in Tractatu,de iuramento,casu.lvii.in fine.facit glos.in Clem.fin.de appellat.in uerbo uelle. Ias.declarat,& limitat,in.l. si testamētum.C.de testam.Eam tamē conclusionem, Deci.cōtra communem,etiam declarauit ueram in his, quæ sunt Iuris positiui,sed q̄ si Princeps aliquid faciat cōtra Ius Naturale, uel Diuinum,cā in dubio nō præsumatur. ut late defendit in.c. quæ in ecclesiarum.de constitut.col.xiii.& seq.post Moder.ibi,ac cōsi. Fulg.& secum ibi,idem in consilio.dlxxvi. pro resolutione. col. penult.ante finem.Et ubiq; q̄ tali casu nō sit standum assertioni Principis de tali causa,sed q̄ constare debet,et q̄ ista opinio est fundata melioribus rationibus, & tenenda. in not.q. etiam Papæ legitimantis Spurium infantem,ut causa uera requiratur.Et cum dicta glo.post Bar.Deci.late in Papa,consil.cccxli.col.ii.& iiii.post principium,in his,quæ sunt Iuris positiui. Et q̄ nō procedit in Inferioribus á Principe, consil.ccxcii.col.ii.ante finem. Item in.d.consil.dlxxvi.ad finem,limitat, quando Princeps facit Actum ad instantiam partis,per.l.i.C.de petit.bono.subl.lib.x. & Rom.consilium ubi ibi,cui addo Hyppol.not.vi.in Principe. Et ad hunc casum facit supra casus.ccxciii.

Ducentesimo nonagesimonono, disputare de principali Iudicio nō licet,et Crimen Sacrilegii est,dubitare an Electus á Principe dignus sit.l.ii.C.de Crimine Sacrileg.l.Sacrilegii.C.de diuers. rescript. l.i.C.ut dign.ordo.libr.xii.registratur.in.c.si quis suadente.§.ii.xvii.q.iiii.Martin.Lauden.in Tractatu,de Princip. not.ii.Lap.alleg.c.i.col.iiii.post medium.Card.i Clem.ii.iiii.q. de offic.Ordin.Deci.consil.cccxli.col.ii.in princip.&.dlxxxviii. uiso.in principio.q̄ de potestate Imperatoris disputare, Sacrilegium est,quia potest quod uult,& nemo potest dicere ei, cur ita facis?Et quod quādo sine causa facit, tunc est prærogatiua Supremi Principis,auferēdo Ius tertii,ut notat Paul.de Castr.post Alb. in.l.quoties.C.de precib.Imper.offer.& Deci. d. loco. facit supra casus.cclxvi.&.xvi.& uide in casu.ccxciiii. Et supra.q.xcviii.& Idem Deci.consil.cclxix.col.iiii.Et Princeps nulli formæ ascribitur.Bal.in.l.fi.col.ii.C.sent.rescind.nō poss. & quæ supra casu.xviii. Vnde Corn.consil.clii.in principio.lib.i. dicit not. q̄ uertere in dubium potestatem Dominorum Temporalium,est reuangare Mundum,quod nō licet.post Bal. ubi ibi. Præmissa tamen protestatione alías sit quādoq; iure medio, & de eius licentia,ut facit Pet.de Anch.in consi.cccxiii.nisi.& Deci.cons.dxliiii. Serenissimus.col.ii.

Ducentesimo

Trecentesimo, Princeps rem iudicatam rescindit absq; appellatione. notat Bald. in l. rescripta. col. ii. C. de precib. Imper. offer. per. l. i. §. si quis ultro. ff. de. qq. Deci. consi. dlxxxviii. uiso. col. i. & quæ supra casu. cxcviii. ccxxxiiii. &. ccxcvi. Et facit supra casus xviii. & casus. iiii. in fine.

Trecentesimo primo, transgreditur. ll. dispensando. Bal. in dicta. l. rescripta. colū. ii. per. l. qui in prouincia. §. Diuus. ff. de ritu Nupt. Deci. dicta colum. i. ad quod, quæ supra casu. xi. &. xxxvi. & sequenti.

Trecentesimo secundo, in Principe debet esse constans uoluntas, tanq̄ in Fonte Iustitiæ, & ei cōuenit illud, Quod scripsi, scripsi. Et debet habere unum Calamum, & unam Linguam, quia scriptum est, Quę procedunt de Labiis meis, non faciam irrita, & debet esse immobilis, sicut Lapis Angularis, & sicut Polus. Bal. not. ita tradit in consilio. cclxxix. pridie, libro. iii. secundum nouissimam impressionem. Deci. refert, & tenet in not. q. consil. dlxxxviii. uiso. col. final. generaliter firmādo Regulam, q̄ prima concessio eā ratione, prævalet secundæ contrariæ, & q̄ ideo Princeps presumitur circumuentus, ut ibi late, & not. post Iura, Rom. Paul. Alex. Abb. Anchar. Andr. Sicul. & idem alibi sępe in locis de quibus infra. q. seq. casu. lxxxi. c. cum olim. de re iud. l. prędia. C. de locat. præd. libro. xi. Sed hoc nonne unicuiq; conuenit Iure Naturali. l. i. ff. de pactis.

Trecentesimo tertio, tenetur Vasallus Domino Principi dare Hospitia, & pro Familia Regis, Bal. in. l. obseruare. in principio, de offic. Proconsul. Andr. in. c. i. quæ sint Regal. in uerbo, exord. Et facit supra casus. cclvi. & specialiter cauetur in constitutione Regni, in Capitulis Regis Caroli, id est de Hospitio præstādo. Et nouissime scribit, & tenet decisio Neapol. cclxv. Illustrissime. in fine. not. in. l. i. C. De Episcop. & Cleric. Quod nota in nostris Terris, pro Domino Papa. & ita obseruatur etiā contra perfidos, auaros, recordetur tamen Princeps nō facere superfluam moram in Comitatu, ut est tex. & ibi Bald. in titulo, de pace constant. in uerbo moram. quam dicit esse, uel Iudicio Populi, uel ultra sex Menses, uel arbitrio boni uiri.

Trecentesimo quarto, corrumpēs Imaginem eius, qui fuit depictus ad infamiā, puta p̄ditor Principis, ut quia pedibus suspēsus, punitur pœna. d. Ducat. notat Martin. Laud. in tractat. Crimin. læsæ Maiestatis. not. xxvi. corrumpēs. per. l. si quis id quod. ff. de Iurisdi. om. Iudic. & ibi per Doct. Sed & hoc potius priui-

legium Principis concernit, q̃ poteſtatis reſeruationem, ut et ſupra tetigi. q. xcvi. ad finem.

Trecenteſimo quinto, reſeruatum eſt Principi, ut contra eum ſola ſcientia puniatur abſq; effectu. Bart. in. l. utrum. ff. de Parricid. de quo dicendum eſt, ut infra. q. cxviii. ſed & hoc quoq; eodẽ morbo laborat, quo præcedens reſeruatum.

Trecenteſimo ſexto, ut in inſtrumento apponatur nomẽ Principis, & in omnibus Actis, & documentis, & Anni ipſius, in Authent. ut appon. nom. Imp. in Terris Eccleſiæ, nomen Papæ, ut fit Perufiæ, ſecundum Bald. in Rubrica. C. de fide inſtru. ultima col. Anton. Sicul. not. in Tractatu, de Poteſt. Regia. q. xlvi. per Scribentes, in. c. i. extra, de fide inſtrumẽ. ubi Deci. late. iii. col. iiii. requiſito, limitãs niſi ſecus ſit de conſuetudine, quæ attẽditur, poſt Abb. Bar. Ang. & Dy. ubi ibi. dixi late i Rubr. ff. de op. no. nunc.

Trecenteſimo ſeptimo, reſeruatum eſt Principi, ut eius Statua quædã priuilegia habeat, de quo diximus late ſupra. q. xcvi. ubi uidendum.

Trecenteſimo octauo, quod Epiſcopi, & Prouinciæ Primates, uel Prouinciales (cũ Ordinarii Iudices, uel Præſides, quid iniuſtum apud Prouinciam egerint, uel damnis aliquibus, aut calumniis, ſubdãt collatores eius) dirigant preces Principi, exponẽtes delicta eorum, ut ea agnoſcens, dirigat in Prouinciam Examinaturum, & ſic in effectu dare Syndicatorem, reſeruatum uidetur Principi, tex. eſt not. in Auct. ut iud. ſine quoquo ſuffra. §. ſi quis autem. ante finem.

Trecenteſimo nono, Imperator eſt conſulendus, cum quis Iudex Iudicium duxerit eſſe referendum, & nihil inter partes pronunciet. l. i. C. de relation. in principio. & quæ ſupra caſu. lvi. Romæ (ut audio) cum cauſam remittit quis ad Cancellariam, Papa dat alium Iudicem ſpeciali iuſſione, & reſcripto.

Trecenteſimo decimo, ſi Pręſes prouincię aliquẽ deportãdum in Inſulam putat, id annotare debet, & condemnare, & ſcribere principi, ut æſtimet, an eius ſententia ſit ſequenda, & interim ille ſtat in Carcere, not. tex. in. l. inter. ff. de interdict. & releg. §. i. gl. in. l. i. C. de relation. & l. i. in princ. & §. i. ff. quãdo appel. ſit.

Trecenteſimo undecimo, Venatio licet aliãs Iure Ciuili, cuilibet permiſſa uideatur, ut per gloſ. in. l. Diuus. ff. de ſeruit. ruſtico. prędio. & Iure Gentium. l. i. ii. & iii. & l. in Laqueum. ff. de rerum domin. §. fere. & §. ſeq. Inſtit. de rerum diuiſ. Et argnendo ã ſpeciali, quia Clericis prohibetur, ergo aliis ſecus. c. i. & ii. de

Cleric.

Cleric.uenat.extra.Hodie tamen uidetur Venatio de reseruatis Principi, quia sicut sunt piscationes.c.i.qui sint Regalia.& supra dixi, casu.xxviii.Ita & Venationes, quoniam uidentur æquiparari, et paria esse, ut.ll.supra allegatis, et glos. in dicta.l. Diuus. Et specialiter uidetur tex.in titulo, de pace tenend. et eius uiol. §.nemo rethia.ubi tex.ait generaliter, nemo rethia, aut laqueos, &c.ad capiendas uenationes tendat, nisi ad Vrsos, Apros, uel Lupos &c.Et sic per illum tex.aliás in terminis arguit Deci. in cõs. cxcvii.in casu, in principio.Tandem col.ii.ante finem, contra tenet, et negat Ius uenandi esse de reseruatis Principi, immo per dicta Iura supra, dicit esse de Iure Gentium omnibus commune, in not.q.Et ad illud de piscationibus respondet, uerum de illis ex quibus Princeps percipit publicos redditus, imponendo Vectigalia, aliás nõ, post Aluarot.ibi, et supra tetigi dicto casu.xxviii. Dicens postea idem Deci.dicto loco, Præterea, posito ꝙ sit de reseruatis Principi ius uenandi &c.& transit ad aliam solutionem, et non respondet ad dictum. §.nemo, qui generaliter loquitur, nisi intelligat ut de piscatione supra.Ego dico ꝙ posset etiam responderi, ꝙ ibi sit speciale in locis, ubi esset facta pax, et periculum esset uiolationis eius, ponderando Rubr.sub qua est. d.§.ut aliás Scribentes dicunt uno modo de.§.fi.seu penult.eodem titu. ubi furto.v.solidorum suspenditur, contra Auct. sed nouo Iure. C.de seruis fugit.et in corpore unde sumitur.ut per Ias.late in.§. ex maleficiis.Instit.de action.col.i.ad finem, post Ange.et facit l.fin.in fine.ff.de re milit.Quid dicendum? Durum profecto uidetur dicta Iura (quæ Iure Gentiũ, Ius uenandi concedunt omnibus generaliter) restringi, et corrigi, per dictum.§.nemo.cum ll.correctio sit euitanda.et aliás notat Anto.de Butr.post Hosti. et Io..in.c.nõ est.de decim.col.i.ꝙ Princeps nõ potest prohibere Venationem, et ꝙ si facit statutum, ꝙ nullus possit uenari in tali loco, non ualet, quia dicitur inferre uiolentiam, quam decis.pro singul.ponit Deci.in dicto consilio.cxcvii.col.i. post Guid. pap. etiam ubi ibi, et bonus tex.in.l.iniuriarum.§ fin.ff.de Iniur.et tetigi infra seq.q.casu.xcii.(quæ notanda sunt cõtra Barones Romanos, et Edicta Dominorum Ciuitatum, et locorũ.)Ob prædicta ergo cogitandum est.Bene uerum; ꝙ bonum esset omnibus abstinere a Venatione, tum quia Artem nequissimam Canones appellant.Et ꝙ quia Esau peccator erat, Venator erat; in.c. qui Venatoribus, cum capitulis seq.lxxxvi.distinct. Ideoq; nunꝙ in Scripturis Sanctis, aliquem Sanctum Venatorem legimus, ut di

ctis capitulis. Et specialiter inueni in Veteri Testamento, Sacerdotibus prohibitum comedere omne Morticinum, & captum á Bestiis de Auibus, & de pecoribus, ut patet Ezechiel. xliiii. in fine. Tum etiam quia admonet nos Sapiens illa & moralis Podii Floren. Oratoris egregii Facetia, in suo Libello Facetiarum, Venationes huiusmodi nō priuatis, sed Maximis Viris conuenire, alioquin dementiæ signum esse, & leuitatis, stercoris, & urinæ, Balneis, & Piscina purgandæ, ut ille refert. De Iure tamen Ciuili, legatum Venatoribus, uel pro Venatione ad Ciuitatis honorem esse dicitur & ualet, tex. not. in. l. Ciuitatibus. cum gl. ff. de leg. i. licet ibi forte de Venatione publica in Ciuitate loquatur, ut Romæ fit in Tempore Carnispriuii, pro qualibet Regione, de Tauris, Vrsis, & Apris, & simil. quod facit pro Reuerendo Episcopo Cesenen. Christoph. Spirito Viterbiēsi Viro doctissimo, & summi ingenii, Referēdario Apostol. toti Curię notus, & comes.

Trecentesimo duodecimo, in arduis ad Principem recurri debet, l. cum de nouo. l. humanum. l. ll. iii. in fine. C. de. ll. & quæ supra dixi late, casu. lvii. Declaratur id uerum in subsidium, quādo Iudex causæ resolui non potest á se ipso, quia tunc secus, ut late Deci. in. l. fin. C. de pact. i. not. Et Bal. in dicta. l. cum de nouo. dicit q̄ inter litigantes per Iudicem causæ, sed inter uniuersos debet dirimi per Conditorem, & tunc habet uim. l. generalis. Idem Deci. ut supra in. c. intimasti. de appellat. primo not. post tex. ibi, & tex. in dicta. l. cum de nouo. in fin. dicit, necessaria est tam suggestio iudicantis, q̄ sententiæ Principalis Autoritat. &c. Et in interpretatione constitutionis dubiæ. d. l. ll. iii. in fine. C. de. ll. facit. c. cum uenissent. de iudic. c. ordinarii. §. si uero. de offic. Ordinarii. in. vi. c. inter alia. de sent. excommu. l. ex facto. la grande, post principium. ff. de uulg. Alexan. in. l. quia personale. ff. solut. matr. Et in interpretatione gratię, uel concessionis, factę á Communitate, confirmatę á Principe, late, & not. per Deci. consilio. cclxii. colum. ii. in principio, & col. fi. q̄ spectet ad Principem, nō ad Cōmunitatem amplius, & tetigi supra, in. d. casu. lvii. Et interpretatio Principis Ius facit quo ad omnes. gl. not. in. c. i. de postula. Prælat. in uerbo interpretatio. in fine. Et facit dicta. l. ll. iii. cum concord. & supra, casus. ccxciiii. &. cclv.

Trecentesimo decimotertio ubicunq; est dissensio Dominorū, ad Principem spectat concordia, & pro ea se intromittere. gl. not. in. l. ll. iii. C. de. ll. in uerbo obscurius. in fine. Facit supra casus xli. dum ibi diximus reseruatum Principi, cogere ad pacem, uel

concordiam.

concordiam. Et ita obseruauit Sanctissimus Pont. Paul. III. praesens Opt. Max. Anno praeterito Niceae. ut dixi infra fin. q. & supra in proemio huius Operis, sui summa bonitate, & prudentia, dando nobis eam (quam Mundus dare nō potest) pacem.

o. Trecentesimo decimoquarto, creare Vicarium reseruatum est Principi de Iure Ciuili, alii enim Magistratus ab eo creati, non possunt. §. nulla. in Auct. de defens. Ciuit. §. eos. in Auct. de mand. Princip. §. nulli. in Auct. ut Iudic. sine quoquo suffrag. & in Auct. ut nulli Iudic. in principio. Alex. in Rubrica. ff. de offic. eius, cui mand. col. pen. Socy. secum pro communi in. l. i. ff. quis, & á quo, numero. iiii. De quo tamē, & quid in Praefecto, & aliis Iudicibus late per Alex. in dicta pepul. col. & ibi alii Scribentes, ubi etiam dixi legendo Romae, & quae supra dixi. q. cvi. in principio. Episcopus autem, de Iure Canonico, de plano creat Vicarium, ut per Alex. dicto loco. & Iura uulgaria sunt de eo; & Vicarius Imperialis habet plenissimam potestatem, Cardi. consil. cxxv. responso. col. i. & dixi supra. q. cvi.

b. Trecentesimo decimoquinto, q̄ Iudei dicantur serui Imperatoris, uel Regis, in Regno suo. Archydiac. not. in. c. qui sincera, xlv. distinction. unde trahitur ad not. q. q̄ Infātes Iudeorum baptizari possunt á Principe, inuitis parentibus etiam, de quo late Rot. Neapol. decis. cli. Serenissimus. & tetigi supra. q. lviii. in fi. Item dicta ratione scribit Archyd. dicto loco, in princip. q̄ Princeps dictos paruulos tanq̄ Mancipia sua potest aliis dare, uel uendere in seruitutem, inuitis parentibus, dum tamen id non faciat propter compellendos hoc modo parentes ad Fidem, et est notabile dictum, ac signandum, Legistis incognitum communiter, licet usu nunq̄ uiderim ego comprobatum, & Romę precipue Pontifex nō uidetur id facere. Et ideo Card. Alex. in dicto. c. qui sincera. in Princip. dicit q̄ Papa id nō debet permittere fieri, sine iusta causa, et late de praedictis ponit, et an sint serui Iudei Principum Christianorum, quod uidetur sequutus Oldrad. consilio lxxxvii. queritur an Princeps. Alb. in Rubrica. C. de Iudeis, per c. et si Iudeos. de Iud. Et illud Genes. ix. c. Maledictus Chanaan seruus seruorum fit Fratrum suorum. declarans Alex. d. loco, col. ii. in principio, q̄ Iudei sunt Serui largo modo, respectu subiectionis, nō seruitutis, de qua in. l. ex hoc Iure. ff. de Iusti. & Iure, quę priuat bonis, et omni statu. Non est tamen praesentis indaginis, et sunt dicta secundum Card. dicto loco, quae solent multum á Doctoribus commēdari, et multos in errorem deducere.

Trecentesimo decimosexto, reseruatum uidet Principi dicta ratiõe posse expellere Iudeos, & Saraçenos de Regno suo, & eis bona auferre, uel aliam molestiam inferre (licet priuata persona non) secundum Oldrad. not. consil. lxxxvii. queritur, supra allegato, & refert mandatum executioni, per Constan. secundum Hostien. in. c. consuluit. eodem titulo. de quo late uidendum est etiã per Alex. in dicto. c. qui sincera. i. col. & seq. & Oldra. dicto loco, qui demum, uidetur declarare id uerum, cũ ex eis imminet Christianis periculum, uel scandalum, secundum Innocẽ. in. c. qui sunt per his. de uoto. Sed ubi quiete uiuerent, & nõ esset scandalum, non uidetur q Papa deberet id præcipere, nec suadere Principibus, per not. in dicto. c. q super his. Et quia de his, quæ foris sunt nihil ad eum. c. gaudemus de Diuortiis, Et post Oldra. & Hosti. addo late Gemin. consil. xcvi. pro huius. col. penult. & seq. Et audio q Annis præteritis per præsentem Christianissimum Imperatorem Carolum. V. cõtra Iudeos fuit executum in quadã eius Prouincia, in qua immoderate excrescebant, & extorquebant; & bene fecit, executus enim fuit uim, & effectum iuramenti, quod præstare deberet à principio contra Iudeos. cũm eligitur, ut supra dixi. q. xxxvi. ad fi. & utinam ita Romę, & ubiq obseruaretur.

Trecentesimo decimoseptimo, inuestire de feudis Principum, & illis, quæ uulgariter apud eos Van lhen. uocantur, soli Imperatori, uel Regi Rom. in Imp. promouendo reseruatum est specialiter, ut specialiter cauetur in Bulla Aurea Carol. IIII. Rom. Imp. supra per me relata, in. q. viii. ante fin. cap. xxvi. & supra text. q. xc. ad finem.

Trecentesimo decimooctauo, reseruatum est Imperatori, q ad eius Curiã dunta at appelletur, denegata Iustitia in Curia triũ Archiepiscoporum electorum, Mogunt. Treuerien. & Colonien. ut statuit Carol. IIII. Rom. Imper. in eius Bulla Aurea, supra per me relata dicto loco cap. xlii. & facit supra casus. cliiii. per. l. præcipimus, §. sane. C. de appellat. Electores enim Illustres uocãtur, etiam per Carolum. IIII. in dicta Bulla sæpe, ut in ea uidere fas est.

Trecentesimo decimonono, inquisitio licet regulariter formari nõ possit, nisi præcedat infamia. c. qualiter, & quando. i. de accusat. extra, Bar. in extrauag. ad reprimendum, in uerbo inquisitionem. & talis etiam quæ generet scandalum, ut per Deci. cõs. clxx. col. ii. & clxxxix. col. fin. Quando tamen emanat de Principis conscientia, non est necesse, q constet de fama contra inquisitum.

situm.not.Bal.in.l.nullus.C.ad.l.Iul.Maiest.post not.per Inno. in.c.cum oporteat.de accusat.quod Alex declarat uerum, quādo affirmat ad notitiam sibi deuenisse, & assertiue dicat, in consilio clxxx.in causa.col.fin.in principio.lib.ii. Et Idem Deci.in dicto consilio.clxxxix.col.fi.in princ.& consil.cclvi.col.fi. Et facit ad hunc casum, quod supra dictum est, casu.xliii.ubi est, q Imperator, & Princeps, iudicat secundum conscientiam. In Regno autē Franciæ, ait Luc.de Penna, in.l.final.C.de bon. uacant. libro.x. col.iiii.in nullo crimine priuato, posse procedi ad inquisitionem.

Trecentesimo uigesimo, serui regulariter non torquentur in criminalibus, etiam contra Dominos, fallit pro salute Principis, in Crimine Maiestatis, & fraudati Census.l.i. C.de. qq. canonizata.xii.q.ii.c.questionem.

Trecentesimo uigesimoprimo, dare Obsidibus usum Togæ Romanæ, ut Ciues se habeant, & ab eis possint hæredes institui. l.sed si.ff.de Iure Fisci. Et quæ supra, casu.cclxxx.&.clxxvii.

Trecentesimo uigesimosecundo, reseruatum uidetur Principi restituere Senatorem remotum ob turpitudinem, ad originalem patriam.tex.not.in.l.filii.§.Senator.ff.ad Municipales.cum glo. Ad quod, & quæ supra dixi not.casu.cxxv.& Bart. post Dyn. in dicto.§.filii.notat illum text.q si aliquis Abbas eligitur in Episcopum, & postea remoueatur ab Episcopatu ob suam turpitudinem, non recuperat Abbatiam, nisi specialiter impetret, & est notabile dictum.

Trecentesimo uigesimotertio, Muros publicos reficere nō licet, nec instaurare, sine licentia Principis.l.restaurationi.ubi gl. & Bar.C.de diuers.præd.libro.xi. Et quæ supra casu.xcii. Sed.l. Sacra.§.fi.ff.de rerum diuis.addit, uel Præsidis.

Trecentesimo uigesimoquarto, reseruatum est Principi concedere, q Canon alicuius Fundi Dominici, uel Templorum, nō solum natur.l.fi.C.de fund.patrimon. l.fin.C.de fund.rei priu.libro.xi. & per glos.in.l.comperit.C.de.præscript. xxx. anno.quod dic, & declara, ut per Bar.in dicta.l.fin.ad fin.& infra dixi.q. sequenti. casu.xcviii.

Trecentesimo uigesimoquinto, quemadmodum Papa concurrit cum omnibus aliis Prælatis, in potestate, & iurisdictione, idē etiam in Imperatore, in quo sunt omnes Thesauri Dignitatum reconditi. Bal.in.c.i.in princ.quis dicatur Dux, uel Comes. Ideo potest infeudare res nō solum sibi immediate subiectas, sed etiā omnes alias mediate tantum subiectas, prout in Papa aliās not.

Bal.in.c.i.circa principium.qui feud.dare poss. Abb.consil. lxxx-iiii.i.libro.& tradit Curt.Iunior late consil.clvii.difficultas.col. iii.ad finem,& seq.ubi uidendum. Et confirmat, quoniam apud Cæsarem sunt omnes Iurisdictiones,ut supra late, casu.xvii. Et refert Hyppol.als in Libello suo, De Dignitate Imp.col.penul. Imperatorem posse infeudare Castra Lombardię,allegat solum Car.Alexand.in.c.ii.de natura feud. Quodq; ibi respondet ad quædam cōtraria,quæ adduci possent.& uide infra ad fin.h.q.

Trecentesimo uigesimosexto,reseruatum est Principi cognoscere,& esse Iudex in causa propria.l.proxime.ff. de his, quæ in testam.delentur.de quo dicendum est,ut supra late.q. xci. & supra casu.vi.

Trecentesimo uigesimoseptimo,licet scriptura una de alia faciens mentionem nō probet,nisi illa relata exhibeatur,Aucten.si quis in aliquo.C. de ædendo. cum simil.Tamē fallit in scriptura Principis,quæ facit fidem de alia scriptura,ad quam se refert, licet illa non exhibeatur.glos.in.c.si Romanorum.xix.dist. Vnde si Papa firmat priuilegia alicui aliās data, probantur ea priuilegia,dato q; originalia non producantur,de quo per Deci.not.in dicta Auct.si quis in aliquo.in fi.ubi uidendum, quoniam istud dictum uidetur inclusum cum illo,q; dicta Auct. nō habet locū, ubi persona quæ refert,habet Autoritatem de nouo disponendi, ut per Scrib.in dicta Auct.Et Deci.d.loco ubi & alii notant.

Trecētesimo uigesimooctauo,uidetur etiam reseruatum Principi non recognoscenti Superiorem, posse prohibere Exercitui non Hostium,uel alicui sibi odioso forte,ingressum, & meatum in Regnum suum.notat,& tenet Luc.de Penna in Rubrica.C.de Litt.& Itin.custodia.in principio,libro.xii.post Andr. de Isern. in lib.feud.quæ sint Regal.in Rubrica,quod notandum est,quia sæpe isti Duces,& Principes,negant transitum(quem dicunt passum)Militibus cōgregatis,odio,uel amore,precibus,uel precio, ut notum est.Et ideo de more uidemus licentiam peti.

Trecentesimo uigesimonono, Terminus progatus in odiosis, non uidetur idem cum primo,ut not.Bald.in.l.si a te.C. de pact. inter empt.& uendi.licet secus in fauorabilibus.l.sed si manēte. ff.de precario.cum simili.de quibus late Deci.& Moder. ubi infra.Declaratur tamen id uerum,quando à partibus fit prorogatio,secus si à Principe,quia tunc etiam in odiosis Terminus prorogatus non dicitur proprie nouus.ita in not.q.tradunt Moder. Hisp.Gomes.in Comment.super Regulis Cancel.in Regula, de Trientali.

Trientali.q.xxii.ad finem.post not.per Aret. in. l. filius a patre. §.i.iiii.not.ff.de lib.& posthum.qui dicit, q̃ Actus alteratus per Superiorem sine facto hominis, etiam in odiosis, nõ facit nouum Actum, & addo Deci.de illo. d.Bal. dubitare per rationes Aret. dicto loco, in.c.de causis.iiii.col.iii.limitat.de offic.Delegat.ubi late etiampost alios de materia prorogationis, & late dixi in.d. l.sed si manente. Et etiam dictæ rationes forte nõ magis concludunt in Principe, q̃ in quolibet Ordinario, licet dicti Moderni in Principe loquantur.

Trecentesimo trigesimo, reseruatum uidetur Principi, & Imperatori, q̃ licet omnimodã supremam Iurisdictionem alicui de aliquo Castro, Terra, uel loco, concedat, maiorem tamen semper apud se Iurisdictionem, & potestatem, retinet, ut in Papa, in not. q.tradit Cald.consil.iii.titulo, de præbend.argumẽto.c. dudum. de præbend.&.c.quamuis.ii.eodem titulo, in.vi.Franc.Curt.con silio.lxiiii.col.v.& per ea in not.q.de Imperatore infeudante alteri, loca de Corrigio Ducis Mediolani, & ab eo totaliter eximẽte q̃ possit. Rot.Rom.aliás determinauit, ut dixi infra, ad fin. huius questionis, uersicu.illam tamen.ubi uidendum. Et si etiam hodie in huiusmodi concessionibus semper soleat ad Cautelam apponi clausula, saluo Iure Imperii, seu Imperialis Culminis, & simil.ut sæpe uidi. In aliis autẽ inferioribus secus uidetur forte, argum.c.super.ii.§.uerum.&.§.seq.de offic.Deleg.&.c. quamuis. eod.titul.in.vi.& per Bar.& Scribentes in.l.i.ff.de damn. infect. cum similibus.& quæ supra casu.cccxxv.

Sciendum tamen est circa iam dicta, q̃ licet ea sint reseruata Imperatori, & Principi, ut supra. Idem tamen generaliter uidetur dici posse in Regibus, ac omnibus aliis Dominis tenentibus locum Imperatoris in Terris suis, nec recognoscentibus Superiorem. In quibus, quæ in Imperatore traduntur, locum habere uidentur, ut colligitur ex late cumulatis per Alexã.in. l. Centurio. col.vi.ff.de uulg.& pupil.in not.q. Et supra dixi, casu. xiiii.in fi. & Curt.Iunior consil.i.col.ix.libro.ii. Et in Ciuitatibus talibus pro communi opinione q̃ habeant Iura Principis, Deci.consilio ccclvii.col.ii. Et ibi in specie, in Ciuitate Florentiæ, post Bar.& Abb.ac Felyn.& in eadem, & Pisis, Bar.in.l. Hostes.ante finem. ff.de Captiuis.& generaliter in Ciuitate nõ recognoscẽte Superiorem, ut habeat locum Principis. Deci.arguit cõs.cccciii. quod est primum consilium, libr.iii. in principio. Idem consil. dxxviii. pro resolutione, in princip. arguendo in Lucana Ciuitate. Et in

Ciuitate Ianuæ late,consil.dxxxiiii.col.ii.in principio.post Bar. Rom. & Abb. Et in Terris Tusciæ,quæ de facto Imperatorem nõ recognoscunt,in materia legitimationis. Idem consil. lv.col. ii.in princi.&.cccvii.col.ii.ut etiam late dixi supra.q.liii. ubi uidendum de Ciuitate Senarum,& aliis.& Bar.in.l.acta.§.i ff.de re iudic.in not.q.& Deci.consil.dlxxx.queritur.colũ.i. in Ciuitate Senarum,& eius consilio generali.Et in Rege in Regno suo, & in quolibet nõ recognoscente Superiorem,latissime Ant.Sicul. per multa not.dicta,in Tractat.de Potest.Reg.q.xlv. ꝙ scilicet, sint Monarcha in Regno suo,& idem.q.xlviii. & in seq. multis, ac præcedentibus questionibus ibidem, &.q. xxii. ubi etiam de Duce Venetorum,&.q.xxi.ad finem.De Duce Mediolanensi dixi supra.q.liiii. ¶ Illam tamẽ plenitudinẽ potestatis,ac supremam præeminentiam,nemo habet,nisi ipse Princeps uere, ut not. dixi supra,in.d.q.liiii.ad finem.uersicul.unde ad rem.Vbi uidendum est,& illa his addenda,& e' contra.Et ideo Dux Mediolani,licet dicatur Supremus Princeps,& non recognoscat Superiorem,nõ potest tamẽ Decretum condere,in derogationem Imperialis potestatis,ut not.Curt.Senior,consil.clvii.numero.xxxii. lib. i.facit etiam,quia Reges in Regnis suis successerunt loco Præfect. prætor.Et sic nõ in locum Imperatoris omnino,per not.in.l.i. ff. de offic.Præfect.prætor.Curt.Iunior in not.q.consil.clxxiiii.in causa.col.penult.&.consil.clxxxv.col.penult.lib.i.Princeps enim licet alicui plenam potestatem concedat in aliquo loco,multo tamen maiorem penes se retinet,ut aliás tradit in Papa Cald.consi. iii.in titulo,de præbend.argumento.c.dudum.&.c. quamuis.de præbend.in.vi.ii.& Franc.Curt.consil.lxiiii. col.v. Per quam rationem uoluerunt aliás Domini de Rota Rom.Imp. Vinsilaum, (qui primus omnium Ducatũ Mediolani erexit, & omnimodam infeudandi Iurisdictionem Duci tradidit) maiorem apud se Iurisdictionem,& potestatem sicut in Papa,retinuisse. Adeo ꝙ potuit Federicus Imp.eius Successor,loca de Corrigio Duci subiecta,alteri infeudare, & illa á Iurisdictione Ducis totaliter eximere,prout fecit. Vnde potest cum quolibet concurrere, ut post multa consilia per Brun.Astens.consil.xlvii.post Bal.in. c.i. quis dicatur Dux. Testatur Episcopus Gomes.in Tractat.Expectatiuarũ,nu. x.quę notád.sunt,& tetigi supra,casu.dxxv.&.cccxxx. Et facit not. dictum Bald. de quo dixi supra. q. ci.numero. iiii. Vltimo tradit Felyn.pro not.in.c.cum nobis.iii. col.in princ.de pręscrip.extra,post Bar.Bal.&Alex.qđ signũ ad cognoscẽdum,

quæ sunt de reseruatis Principi, est quando sunt talia super quibus, inferior Statutum non potest condere. Item dici potest generaliter etiam, quod omnia quæ sunt reseruata Papæ, sint in Temporalibus reseruata Imperatori, quoniam dicta in Pontifice, eadem ratione habent locum in Temporalibus in Imperatore, & not. Bal. in. l. rescripta. C. de precib. Imp. off. col. ii. refert Deci. & tenet cons. dlxxxviii. uiso puncto. col. i. Et dixi supra. q. xci. nu. iii. q. cxvi. ad fin. De reseruatis autem Papæ, multa uide per Moder. in Tractat. de Beneficio. iiii. parte. q. viii. in glos. in. c. sicut. de excess. Prælat. & in. c. quod translationem. de offic. Legat. & Rota decis. lviii. in nouis, & cclxxxv. Et alibi in locis uulg. quæ nota sunt. Et nouissime quædam in materia Beneficiorum, per Episcopum Sarnens. in Commet. super Regulis Cancell. in Regula, de Triennali. q. xxxi. col. ii. & iii. ¶ Scire autẽ reseruata Principi, utile est propter multa, precipue, quia in generali legatione non ueniunt. c. quod translationem. de offic. Legat. Ang. in. l. si quæramus. ff. de testam. Martin. Laudens. in Tractat. de legat. Princip. not. ultimo. l. i. & ii. cum glos. & Doct. ff. de officio eius. cum similib. quæ multa sunt. Quod declara ut in dicto. c. quod. & per Rom. not. consil. lix. ad discutiendam. ii. dubio. & per Deci. in. c. pastoralis. col. ii. de appel. & in cons. cxcvii. in casu, in princ.

CENTESIMA VNDECIMA QVAESTIO.

In quibus casibus Imperator ligauerit sibi manus, adeo, ut etiam proprium rescriptum reijciat, & non admittat, notanter plenissimè ultra omnes ex toto Iuris ordine cumulati Casus; & quidam; in quibus etiam si vellet nequiret. Casus. CV.

Reuerendissimus. D. D. Hieronimus de Ghinutiis, Cardinalis Senensis Sapientissimus, Vir omni laude dignus, & quo tempore, & cur creatus Cardinalis: post Casum. xxxvi.

Reuerendissimus. D. D. Io. Maria Card. de Monte Simili, eodem loco.

Clausula, non obstante tali lege, tollit illam legem derogatoriam in contrarium plenã, & ultra oẽs notabilis cumulatio ad fin. q. uers. notandũ tñ est, nu. 2.

In reliquis, quilibet Casus sit pro Summario.

CENTESIMO VNDECIMO. Quero, in quibus casibus Imperator liget sibiipsi manus, adeo ut etiam

proprium rescriptum reiiciat, et non admittat, & quidem aliquo studio, & labore pariter, ex toto Corpore Iuris, & etiam de his, quæ non possit, si uellet. Aliquos Casus quandoq; obseruaui, ligas enim sibi manus, & reiicit suum proprium rescriptum quandoq; Imperator.

Primo, in casu. l. Arriani. in fine. C. de Hæretic. ut scilicet, non ualeat Beneficium aliquod impetratum ab Hæreticis, ut possint uel in loco publico conuenire, uel in Curiis, uel ędificare Ecclesias, uel militare, ut ibi patet. facit infra casus. lxxxviii.

Secundo, prohibet rescriptum contra formam Statutorum, per Senatusc osulta, sub pœna tertiæ partis patrimonii, ambitus, & infamiæ, not. text. in. l. unica. C. de Senatuscons. quod nota contra nostros Procuratores Perusinos, qui semper supplicant contra Statuta Perusina.

Tertio, prohibet in dilationibus dandis debitoribus, nō præstito Fideiussore de soluendo in termino, not. text. in. l. uniuersa. C. de precib. Imper. offer. De quo dicendum est, ut ibi per glo. & Scribentes, & Bonon. not. cccxli. illes.

Quarto, supplicare plusq̃ semel, aduersus sententias Præfecti Prætorio. l. si quis. C. de prec. Imp. off.

Quinto, reiicit rescripta contra ius, alterum lædentia. l. rescripta. C. eod. & infra casu. lxiiii. cum seq. & lxxxvi.

Sexto, de Iure Ciuili prohibet supplicari, lite pendente, l. ii. C. ut lite penden. & in Aucten. in medio litis non fieri Sacras Ius. in rubro & nigro, precipue. §. i. De qua tamē Regula dicendum est, ut alias late, per. D. Deci. in. c. ut debitus. de appellat. v. col. & consilium Collegii nostri Perusini, in notab. casu, in allegation. lapi. lxxxviii. col. fi. c. causam quę. i. de testib. cum glos. in uerbo, nouiter. c. fi. extra, ut lite pendente. & quæ not. in. c. nō ita. ii. q. vi. & per Rot. decis. cix. si Reus. post princ. in nouis. in not. q. & declaratione. Bal. in. l. i. in fi. C. de relation. Curt. Iunior consi. clxxiiii. col. ii. in causa uertente, ubi ait commune ualere rescriptum, lite nondum contestata, nō facta mentione de litis pendētia.

Septimo, prohibet, & reiicit rescriptum, post appellationem omissam, & sic contra rem iudicatam, sub pœna nullitatis, & infamiæ, ut in rubr. & nigro. & l. fi. C. ut lite pend. l. fin. in princip. de error. Aduocat. l. causas, uel lites. C. de transact. l. fi. C. sententiam rescindi nō poss. Paul. de Castro pro not. signat in. d. l. fi. C. ut lite pendent. Et pro nunq̃ obliuiscendo, & de eo cum quadam noua limitatiōe, scribit Petr. Gerard. not. xx. sicut. facit casus. lxi.

infra,

infra, bon.tex.in.c.exposita.de arbitr.limitat not.Deci.in regula' res iudicata.ff.de Reg.Iur. nisi præcise aliter constaret de mente Principis, nam posset ét rem iudicatam tollere, quia est Ius quesitum de Iure Ciuili, ut ibi late. Et Abb.in.c.qualiter, & quãdo. de accusat.ii.col.& quæ supra dixi.q.xcviii.

Octauo, ubi est mendacium.l.& si legibus.C.si contra Ius uel utilit.public.& infra.xi.casu.

Nono, ubi est contra Ius Generale, & utilitatem publicam.l. fin.C.si contra Ius.

Decimo, reiicit rescriptum sine Die, & Consule.tex.gl.& Doc. in.l.si qua.C.de diuers.rescript.canonizata.in.c.si qua.xxv.q.ii.

X I .si non habet clausulam, si preces ueritate nitantur.l. fi.C. de diuers.rescript.licet de Iure Canonico secus, quia subintelligitur, ut ibi per glo.& Doct.ubi uidendum est.

X I I.si tollat transactionem legitimam.l.causas. C.de transaction.& quæ supra.vii.casu.& infra. lxiiii. & seq. & not. in.l.si quis maior.C.eod.post tex.ibi.

X I I I . rescriptum impetratum pro uenia ætatis, á masculo minore.xx.annis, uel fœmina minore. xviii. non seruata dispositione.l.ii.C.de his, qui ueniam ætatis impetr. ut ibi not. in fine illius.l.

X I I I I .si rescinderet gesta in minore ætate, ratificata post xxv.annum.l.ii.C.si maior factus.

X V .si concederet Monopolium.l.unica.in princ.C. de Monopol.quod limita not.ut per Seriben.& Deci.in.c.significante. de appellat.ad finem. ubi omnino uidendum, ad declarationem d.l.i.Et per Bar.in.l.fi.col.pen.ff.de Colleg.illici.& Bal.in.d.l.i.

X V I . si Nuptias concedat, quia Nuptiæ rescripto peti non debent, sed á consensu puellæ, sub magnis pœnis, de quibus in.l. i.C.si Nupt.ex rescript.glo.i.in.c.insinuantur.extra, qui Cleric. uel uouen. Mart.Laudé.in Tract.de Principibus.not. dxlv.non debent. Et facit infra casus.ciiii.

X V I I .si incæstas Nuptias permittat.l.ii.C.eod.& ibi Saly. tex.& glo.in.c.nullus.xxxvi.q.ii.

X V I I I .si concederet tempus ad deliberandũ super adeunda hæreditate, ultra annum unum, non ualet rescriptum. not.tex. in.l.fi.§.sed quia quidam.C.de Iure delib.

X V I I I I .si sæpius dictam dilationem ad deliberandũ con cederet, quia semel, & nõ sæpius eam peti, concedit Imperator.dicta.l.final.§.semel enim.

XX.reiicitur si quis in initio causę impetraret rescriptum, ut mitteretur in possessioné rei alicuius, iuris ordine prætermisso, sub pœna de qua ibi in not.tex.l.meminerint.C.unde ui. secundum unum intellectum, uel ꝙ aliquis deberet statim restituere possessionem, secundum alium, ut per glo.& Scrib.in.d.l.& facit c.i.extra, ut lit.penden.& not.per glo.& Scribentes, in. l.iuste.ff. de acquirenda possessione.

XXI.si confirmaret alicui uiolentam possessionem, tex.multum notabilis in.l.autoritate.C.unde ui.qui tex.est declarãdus, ut ibi notanter per Saly.&.D.Deci.post eum, consilio. clxxxv. in ultimis allegationibus.col.ii.

XXII.si innouaret possessionis statum, eo qui rem tenet absente, nõ conuento, scilicet, nec citato.not.tex.in.l.fi.C.si per uim uel alio modo. Quæ lex, qualiter á dicta.l.meminerint, differat, ibi Bar.uide, & not.per glo.in Rubrica.C.si per uim.

XXIII.si concederet, ꝙ unus ex Correis insolidum obligatis, conueniatur tantum pro parte.l.ii.C. de duobus Reis. & ratio, ut ibi glo.fi.quia per id tolleretur Ius alterius, iuxta. l.quotiens.C. de precib.Imp.off.Sed cauendum est, quia tex.in.d.l.ii. dicit, nõ debeat, nõ autem dicit nõ possit. Vnde est materia.q.de qua supra uidimus late.q.xcviii.

XXIIII. si concederet facultatem cudendi pecuniam priuato uiro.not.tex.secũdum unam lecturam.C.de fals.mon.& ibi Bar.& Ias.in.l.ex hoc iure.ultimo not.ff.de Iustit.& Iur.Et dixi supra.q.præcedenti.casu.xxviii.ad finem.

XXV. si denuó alicui munus reiteraret, sub pœna etiam.l. Iul.de ambitu.l.unica.ii.responso.C.ad.l.Iul.de ambitu.

XXVI.prohibet supplicare illos, qui rumpunt, uel usurpãt, Aggeres Nili præter fas, præterꝗ morem Antiquitatis, uel qui fuerunt cõscii, & consortes, ut in.l.unica.C.de Nili Agger. non rump.&, ibi glos.fin.nor.dicit, ꝙ de aliis fluminibus de ęquitate idem posset dici, & cum ea pro not. Anto. Sicul.in not.in uerbo, frequentia, post medium.

XXVII.reiicit rescriptum, nec prodest, si accusantibus per calumniam & fallaciter, daret abolitionem, siue simpliciter, siue generaliter not.tex.& ibi Saly.in.l.pen.C.de calumniat.

XXVIII. si rescinderet testamentum iure perfectum.text. not.in.l.si testamentum.C.de testamẽt.Marc. Laud.in Tract.de priuilegio.not.xxii.priuilegium.post Archyd.Facit.§. disponat. in Auctent. de Nupt. & casus supra. xxiii. & de dicta.l. si testamentum.

mentum. quia tex. ibi dicit nō oportet. An posset tamen, uidenda sunt quæ late scribit, post Scribentes ibi. D. Deci. consil. cccl vii. ii. & iii. col. & consil. ccccili. iii. col. in fine, & seq. post Fulg. in d. l. si testamētum. Et facit casus. lxiiii. infra, in hac. q. Et Deci. per d. l. si testamētum. in not. q. an possit iuri fideicommissi præiudicare legitimādo, q̄ nō sine causa. consil. dlvii. accurate. col. ii. subscribens Hormanotio decto, & alii, dixi supra. q. xcviii. Et per dictam. l. si testamētum. Calcan. consil. viii. in causa. col. viii. in fine. c. non liceat. xi. q. iii.

XXVIII. reiicitur rescriptum, si daret immunitatē Naui capaci duorum millium Modiorum, qua eā excusaret, & subtraheret, a publicis utilitatibus, pœna publicationis Nauigii. l. iubemus nullam. C. de sacrosanct. eccles. la prima. Quæ lex de uerbo ad uerbum est etiam, in. l. ii. C. de nauibus non excusan. libro xi. & quæ infra casu. xlvi. & ci. Et Iaf. per illum tex. in dicta. l. iubemus. in. l. si ex toto. de legat. i. in principio. col. penult. numero xii. q̄ priuilegium immunitatis, non includit casum Guerræ, uel publicæ utilitatis, & si includeret, non ualeret, per illum tex. post Bal. & quæ Veron. Cautela. lxiii. quia priuilegium.

XXX. si Episcopo repulso ab Episcopatu ob delictum commissum in Rempublicam, rursus daret ipsum Episcopatum. not. tex. in. l. quicunq;. C. de Episc. & Cler. & quę infra casu. xlv.

XXXI. si concederet alicui ex Agentibus in rebus, peruertere ordinem Militiæ, atq; stipendia. not. tex. in. l. ii. C. de officio Magist. officiorum. quod nota contra hodiernos Milites nostros.

XXXII. reiicitur rescriptum Principis etiā motu proprio factum, quod obligato adhuc Cohortalibus obsequiis, regimen Prouinciæ, uel cingulum Militiæ, dignitatis ue concederet. not. tex. in. l. si quis. C. de offic. Rector. Prouinc. Et ualde notab. est ille tex. in quo sumi uidetur argumentum, motum proprium non habere uim clausulæ specialis derogationis legis, id prohibentis. Et tamen cū tali clausula, specialiter illi legi derogāte, rescriptum teneret, ut infra uidebimus, in fine istorum Casuum. facit glo. singul. in. l. unica. C. de collat. donat. libro. x. & not. glos. iii. in. l. omnis. C. de Aquęduct. Sed nō est præsentis indagationis, facit tamen & tex. sing. in. l. prædia. ibi, etiam si Imperator sponte donauerit. C. de locat. prædiorum. lib. xi. Et quæ de illo tex. infra dicam, casu. lvii. Qui aūt essent Cohartales, ponit gl. in rubr. & nigro. C. de Cohartal. lib. x. & ibi nouissime Moderni Mediolaneñ. Scilicet, hi qui in domestica Militia alicuius Cohortis essent; &

ꝙ á re militari sumpta fuere nomina inter Palatina Officia, ut luti Decani.

XXXIII. prohibetur supplicari, ꝙ Referendarii Sacri Palatii sint ultra octo, ut in Auct. de Referendar. Sacri Palatii. §. i. ante finem. Hodie de Referẽdariis, nouissime scribit Episcopus Gomes. super Regulis Cancell. in Compend. utriusq; signaturæ. nu. xxvi. & sequenti. Et qua de causa primo institutos, & quot, in gratia, & iustitia, & de obligationibus eorum, ubi uidendum est de eis late.

XXXIIII. reiicitur ubi traheretur causa ad aliam Prouinciam, q̃ in qua Actor, & Reus sint, & in qua facta est obligatio. §. si igitur fuerint. in Auct. ut omnes obediant Iud. de quo tex. dicendum est, ut ibi per glo. & Bar. & in. §. si uero quisq̃. eod. tit. Et in Rubrica illius tituli, ibi nullo excepto per priuilegium.

XXXV. si permitteret Milites, aut Fœderatos aliquos, alicui habere in suis domibus, aut possessionibus, pro propriis utilitatibus, pœna grauissima, & habentibus, & Militibus adiecta, ut in. §. i. & §. nemo. in Aucten. ut neq; Miles, neq; Fœderatus &c. Sed uide quæ supra diximus præcedenti. q. casu. cxxi. per. l. fi. C. de erogat. milit. ann. lib. xii. post medium.

XXXVI. si esset rescriptum sine annotatione Quęstoris, & secundum formam. not. tex. & communiter ignorati, in Aucten. ut Diuinæ Iussiones subscript. hab. gloriosi. quęsto. in rubro, & nigro. & glo. not. ibi, in uerbo, iussionibus. dicit. i. priuilegium, in quo aliquod iubet, uel cõcedit in fauorem. Sed in commissionibus causarum, forte aliud, ut obseruari in Curiis uidemus. Bar. tamen ibidem aliter tenet, ut ibi per eum, scilicet, ut de Iure idem sit per illum tex. in rescripto causarum commissarum. Mart. tamẽ Laudẽ. alias in Tractat. de priuilegio, not. xxxiii. in caustro. post Specul. ubi ibi, dicit hoc non seruari de consuetudine. Et apud S. D. N. Paulum Tertium, pręsentem Pontificem Optimum, Maximum, in priuilegiis, & gratiis, tale officium uidetur tenere Reuerendiss. Dñs, Dñs Hieronymus, Cardinalis de Ghinutiis, Senensis, Iustitia, Prudentia, Integritate, omni deniq; Virtute præditus, ac exornatus, qui profectó æternitate magis scriptorũ aliorum, q̃ meorũ, illustrari mirum immodum mereret, propria enim Virtute, suiq; proprio splendore, ita nitescit, radiisq; coruscat in illo Sacrosancto. S. R. E. Senatu, ut eó dignissimus, sub Paulo. III. Pont. habitus fuerit anno præterito. Hic connumerari potest & Reuerẽdiss. Dominus Dominus Io. Maria de

Monte,

Monte, Archyepiscopus Sypont. S.R.E. Cardinalis, qui locum V. Cancellarii quandoq; tenens, Vtriusq; Iuris Consultiss. Eloquentia, Liberalitate, ac corporis dotibus Illustris, Sacrosancti Collegii Cardinalium Splendor est, potens opere, & sermone.

XXXVII. si concedat Ciuitatibus bona uacantia. l. i. C. de bonis uacāt. Dominus Benedict. cap. consil. xlii. pen. col. in fi. & quæ supra diximus præced. q. casu. ciii.

XXXVIII. si innouaret Canonem taxatum & solitum, in releuatis, donatis, trāslatis, uel aderatis possessionibus, ut est tex. & glo. fi. in. l. unica. C. de collat. donat. libro. x. ubi not. glos. fin. nō ualere rescriptum, etiam proprio motu. & glo. & Doct. in. d. l. unica. qui sint supra dicti termini.

XXXIX. si rescriptum concederet immunitatem, Imperator reprobat. l. uacuatis. C. de Decurion. libro. x. &. l. quicquid. C. de Vectigal. & commis. cum simil. Facit tex. nor. in. l. munerū. §. patrimoniorum. ff. de mun. & hono. ad finem ibi. qui priuilegio aliquo subnixus est, nec Pontifex excusatur. Et quæ in præced. q. casu. cclii. & seq. & casu. cxl.

XL. si aggregaret Curiales ex origine, scilicet quia sint ex patre, uel auo, Curiales diuersis Officiorum, & Actuum priuilegiis, Curiæ præiudicantibus, notab. tex. in. l. omnes. C. de Decurion. libro. x.

XLI. reiicitur rescriptum Principis, quod obnoxios Curiæ liberaret. not. tex. in. l. quotiencunq;. C. de Decurion. eod. libro. & facit. l. Curiales, qui se se. eod. titulo.

XLII. si daret immunitatem à comparatione, uel transuectione specierum ad necessitates Illiricanas, id est, quādo Imperator dicit ibi gl. Exercitum ducit in Prouinciam Illirici, id est in Sclauoniam. Idem & si alibi text. cum glos. in. l. i. C. de quibus muneribus. libro. x.

XLIII. si daret excusationem ab Angariis, perangariis, uel plaustris, uel quolibet munere, uel à solitis ministeriis, in fœlicissima expeditione Principis. not. tex. in. l. i. C. de quibus mune. eodem libro.

XLIIII. si daret excusationem à Murorum constructione, seu comparatione frumēti, uel aliarum specierum, ubicunq; opus exigeret. not. tex. in. l. fi. C. eodem. quod nota pro tempore Penuriæ, quando Ciuitates faciunt abundantias, ut Annis præteritis prudentissime obseruatum fuit Perusiæ, precipue in sterilissimo Anno. M. D. XXXIII. & Romæ, & Bononiæ.

XLV. si permittat alicui exercere officium, in quo semel deliquit. not. text. in. l. si aliquid. C. de suscepto. & Archa. libro. x. & facit casus supra. xxxi. post. l. quicunque. C. de Episcop. & Cleric. Et per Regulam. d. l. si aliquid. Bar. ibi, in not. Ant. Sicul. in not. in uerbo, Tabellio. & Moder. Bonoñ. not. dxciii. tu scis. Et quæ in Apparitore. tex. not. in. l. quicunque. C. de diuers. offi. lib. xii. Et quæ casu. lvi. infra, & quę supra casu. xxx. & infra. lxii.

XLVI. si Nauem Tyberinam habenti, daret priuilegium, ut nō agnosceret onus Reipublicæ necessarium in competentibus, & solitis obsequiis. l. unica. C. de Nautis Tyber. libro. xi. & quæ casu. xxx. supra.

XLVII. si originario Colono priuilegium daret, quia eo nō obstante, Domino, uel Feudo, est reddendus. l. originarius. C. de Agric. & Censit. eod. lib.

XLVIII. si concederet alicui loca ad Sacrum Dominium pertinentia, quó ad proprietatem, quæ censum soluebant. l. ii. C. de fund. & salt. rei domi. libro. xi. Sed bene uisus tex. ibi, uidetur submouere, quando per obreptionem impetraretur, ut ibi in tex. patet. Aliás sequeretur, q donare etiam leuia patrimonialia non posset Imperator, contra conclusa supra suo loco. q. ciii. Nisi dicas, ibi ita pręsumi, quia aliás, cui dubium subreptionē uitiaret l. fin. C. de diuers. rescript. l. & si. ll. C. si contra ius uel util. l. cum uerò. §. proinde. ff. de fideicom. liber. cum simil.

XLIX. si permitteret alicui transferre Fundos Patrimoniales, limitrophos, uel saltuenses, qui per tractum Orientis sint positi, siue dempto, siue saluo canone, sub pœna librarum centum Auri. tex. in. l. nulli. C. de fund. patrim. lib. xi. & gl. ibi notat illā l. esse localem, quia alia Dominia, & possessiones saluo Canone, possunt alienari, secundum gl. ibi late. dic ut infra casu. xcviii.

L. si permittat Ascriptitiis militare. l. final. C. de fugit. colon. eodem libro.

LI. si concederet alicui uendere Dominicam possessionem, dempto Canone, uel ipsum Canonem, pœna celebrāti, talem cōtractum palatino scilicet officio. l. pondo Auri. l. fin. C. de fund. rei priuatæ. libro. xi.

LII. si remitteret dicto casu. d. pœnam incursam, dicto Palatino officio, ut in dicta. l. fina. in fine. ibi uel pœnam Palatino remittat officio.

LIII. si excusaret á functionibus, in superindictis titulis. l. fi. C. de priuileg. dom. Aug. libro. xi. Et superindictum quid sit,

per

per glo.& Scribentes,in Rubr.C.de superindicto.lib.x.& supra q.præcedenti,casu.xx.

LIIII. si concederet,q̃ Agentes in rebus sub nõ suo Principe,conuenirent,uel Actus cõsuetos tractari à Sacratissimo Cętu Senatus,sub nõ suo Iudice.l.ii.cum glo.C.de Princip. agent. in rebus.libro.xii.

LV. si remoueret priuilegia concessa Castrensianis,& Ministerianis Principis.in.l.fi.in fi.C.eod.libro eo.qui quales essent, ibi Moder.Mediol.declarant,restituentes magis latine dici, de Castrensibus Ministris.

LVI. si permitteret Apparitori ob culpam,uel negligentiã, in officio commissam damnato,ad aliquam Militiã aspirare.not. tex.in.l.quicunq;.C.de diuers. offic.libro.xii.Et quæ supra casu xlv.quod facit contra istos Balios,nuncios,seu cursores damnatos quandoq;,& quæ infra casu.lxii.

LVII. si prędia Domus ipsius Principis, semel Iure perpetuo,alicui collata,ad alium transferret, etiam motu proprio, ut est text.not.in.l.prædia.C.de locat.præd.ciuil.libro.xi. Et quæ supra dixi,casu.xxxii.& per dictum tex.in.d.l.prędia.not.dictũ Bal.q̃ quãdo Princeps reuocat etiam motu proprio, illud quod seruare tenetur,fingitur circumuetus. Ita q̃ contrarium probari nõ potest,ut late,& not.in not.casu refert,& scribit.D.Deci.cõs. cclxxxvi.in cã Cõmunitatis.col.fi.bo.t.in.c.cũ olim.de re iud.& idẽ in cõs.ccxcii.Et pro tenui ad fi.eo.lib. & quę late idẽ scribit in.l.nemo potest mutare.ff.de Regul.Iur.ad fi.Quæ notãda sunt pro declaratione,& materia.c.si motu proprio.de prębẽ.in.vi.

LVIII. si permitteret Ius aquæ ducendæ ad priuata loca, ex Aquæductu Palatii Adriani.l.omnis.C. de Aquæduct. libro xi.post principium.

LIX. reiicitur rescriptum Principis,in quo Militibus procuratorio nomine experiri concederet.§.fi.Insti.de exception.

LX. si concederet patribus in Dignitate constitutis,Spurios filios ex Cõcubinis uilissimis,pro legitimis habere.l.i.post principium.C.de natural.lib.De quo dicendum,ut in.§.fin.in Auct. quib.mod.natur.eff.sui.& glo.iii.in dicta.l.i.

LXI. si concederet appellare à literis relationis, factæ ipsi Principi,quibus semel qs consensit,nõ appellãdo.not.tex.in.l.fi. ff.quãdo appel.sit.in fi.Et faciũt dicta supra in.vii.casu.

LXII. si Militi,qui ob cõtractum conductionis alienarum rerum prohibitum,sub pœna priuatiõis Militiæ,ipso Iure(ut in

infra alleganda.l.) concederet regressum ad pristinum statum, seu gradum. Quia scilicet, ad eum, nec Beneficio Imperiali est regressus. not. tex. in. l. fin. C. de locat. §. scituros. & facit supra casus lvi. xlv. & . xxx.

LXIII. reiicitur etiam rescriptum Principis, & Sacri Apices, permittẽtes Moderãtibus Prouincias, donationes recipere, uel emptiones quatumcunq; rerum mobilium, uel nõ, præter eas, quæ ad alimoniam, uel uestes pertinent, & ędificationes. not. tex. in. l. unica. ad medium. C. de contractibus iudic. & not. in. l. nõ licet. ff. de contrahen. empt. Existentibus autem in Vrbe, secus, ut supra præcedenti. q. casu. clxxi.

LXIIII. si rescinderet donationem ritè factam. l. si donationem. C. de reuocand. donat. Et per eum, Deci. in not. q. consil. ccccclxviii. superiore anno. iii. col. lib. iii. facit casus. xxviii. supra. & quæ ibi dixi, & infra seq. casu. & . l. cũ te. C. de donat. ante nupt. quæ supra casu. xii.

LXV. si rescinderet emptionem perfectam, re tradita, ob precium nõ solutum. l. Inciuile. C. de rei uendic. Et quæ supra dixi proximo casu. & . l. de contractu. C. de rescind. uendit. Et Deci. per illum tex. cons. dlviii. in causa, in princ. & cons. dxcii. in causa. ad finem. sentiens, q; idem in datione in solutum.

LXVI. si cogeret aliquem liberare, à potestate sua, sibi constitutum in potestate. l. nec auus. C. de emancipation. liber. facit supra casus. v.

LXVII. solum rescriptum Imperatoris nõ sufficit, in quo infamiam remitteret transeunti mulieri ad secunda uota, infra annum, si fuerint filii ex prioribus Nuptiis, quia ulterius requiritur, q; ultra hanc impetrationem rescripti, ut ex eo utilitatem consequatur, & aliis pœnis liberetur, filiis ex priore matrimonio mediam suæ substantiæ partem donet purè, sine aliqua conditione, ut late, & not. legitur in. §. quæ uero. uers. dicimus. in Auct. de nupt. Aliàs si nõ fuerint filii ex primo matrimonio, solum rescriptum sufficit, ut in. d. §. legitur. Et dixi supra in pręcedẽti. q. casu clxxxi. post dictum tex. not.

LXVIII. non ualet rescriptum, quo Ascriptitio Colono, si Clericus efficeretur. inuito Domino, prorsus exemptio, & immunitas concederetur, nisi iuxta formam. l. quisquis censibus. in fin. C. de Episc. & Cleric.

LXIX. nõ ualet rescriptum, uel priuilegium Principis, licet eius sit Suprema Autoritas, quo concederet credi testi, qui non

uidit,

uidit, uel non audiuit, uel malam rationem dicti sui reddat, nisi exponat malam, nõ concludentem de necessitate, uerisimiliter tamen, ut egregie notat Bal. in. l. si nõ speciali. C. de testam. ante fi. illa clara ratione, quia naturalis ratio per Imperatorem mutari nõ potest, licet possit fingere, & præsumere.

L X X. non ualet rescriptum, nec mandatum Principis, nec aliquo modo ualere potest, quo statueret iudici, q faceret iniustitiam, etiam si Papa esset, qui mandaret, nedum Imperator, quoniam continet peccatum, cui etiam Papa subiicitur. Bart. not. in extrauag. qui fiut Rebelles. in glo. penult. ad finem et per eam in Papa, ita in not. q. tradit Deci. consil. clxxv. in causa falsitatis. col. ii. ad finem. Immo nec Lex, nec Statutum ualeret, id continẽs, notat Ang. in. l. final. C. sent. rescindi nõ posse. allegat Innoc. in. c. quæ in ecclesiarum. de constitut. refert, & tenet Deci. cons. ccclvi. omissa. col. penult. post principium. Etiam si adesset clausula nõ obstante, ut idem tradit consilio. ccccx. in causa mota. col. iii. seu iiii. ad finem. Et in consil. dxxviii. pro resolutione. col. ii. in fine, post Bar. in. l. fi. C. si cõtra ius, uel util publ. ad fi. post Ang. & Inn. ubi Deci. dicto loco. Et idem q. l. iniusta, & nutritiua peccati, nõ ualet, & de ratione, late Eps Gomes. in Commentar. super Regulis Cancell. in Regula, de Triennali. q. xi. numero. x. post Bal. Hosti. Aug. S. Thom. Hisp. & Esay. x. Cap. Vnde q talem. l. ita latam fraudibus, & dolis, licet circumuenire. post Paul. Bald. & Modern. in. l. i. in principio. post illum tex. C. de caduc. tollend. Et idem Deci. ut supra cons. dxliiii. Serenissimus. col. iii. ad finẽ. Anton. Sicul. in not. in uerbo, Princeps in fine. post Innoc. Bald. Ioan. Andr. Barba. ubi ibi. Martin. Laudens. in Tractat. de priuileg. not. xliiii. non ualet. Et q idem si rescriberet, q non redatur iustitia.

L X X I. Imperator non potest committendo causam suspecto Iudici tollere recusationem, saltem si est suspectus propter inimicitiam illa ratione, quia in effectu committere causam inimico, est q faciat iniustitiam. ita not. consuluit Deci. cons. clxxv. in causa falsitatis. col. ii. ad finem. libro. i. post Abba. & Dom. ubi ibi. et seipsum. in. c. cum inter. de except. & quę supra dixi præcedenti casu. Et in Papa, ut supra post Abb. & rationes, idem, Moderni de Selua galli, in Tract. de Beneficio. iii. parte. q. viii. casu xxi. in causis, scilicet precipue, in quibus non haberet plenariam potestatem.

L X X I I. non ualet rescriptum, seu ordinatio, q ipse non sit

animal rationale, uel q; sit solutus legibus Naturæ. Bal. in. l. ii. x. col. C. de seruit. & aqua. Fely. in. c. i. de constitut. ix. col. v. declaratione. ubi not. decis. & alleg. comprobat, & Deci. in. c. i. de probat. in principio. & hoc casu non ualet, nec potest, si uellet. facit, quia Naturalis Iustitia eradicari non potest. notat Bal. in. c. quæ in ecclesiarum. de constitut. col. iii. uersiculo, sed nunquid Statutum. Deci. refert, & tenet, in dicto consilio. dxxviii. col. fi. in principio: Et in dicto consil. dxliiii. col. iii. in fine.

LXXIII. nō ualet rescriptum, uel ordinatio, qua Princeps hodie (cúm eligatur ab Electoribus, ut supra suo loco uisum est) eligeret sibi successorem, quia illa Electio refertur ad tempus, in quo non est amplius Imperator, prout in Papa aliás notat Abb. in. c. accœpimus. ff. de pactis. ubi ait ita esse communem opinionem. post glo. not. in. c. his omnibus. seu. §. sub. c. Apostolica. viii. q. i. Et eam ait singula. Andr. Sicul. in Rubrica, de testam. col. i. extra, Fely. in. c. i. de constitut. vii. col. & tetigi supra. q. cvi. Et faciunt quæ infra. q. cxiiii. numero. iiii. & quæ infra casu. xciii. Et Imperium hodie successione nō deferri Bal. not. in titulo, de pac. constant. in uerbo, diuina. respondendo ad tex. ibi, qui contra uidebatur. Vndè nec filius primogenitus Imperatoris est Imperator eo defuncto, dicto. c. uenerabilem. §. eos. de elect. ubi Cardin. iii. not. Anch. ii. Immo nec per electionem de eadem stirpe, plures eligi deberent, ne successio hæreditaria uideretur, secundum Anchar. not. dicto loco, & col. v. licet bene olim successione Imperium deferretur, ut late scribit, & enumerat. D. Ioannes, in Tract. de primogenitura. lib. ii. q. xii. in principio. Volum. viii. Tract. & uide supra. q. cv.

LXXIIII. Princeps non potest dare fidem parti, uel scripturæ non Auctenticæ, in præiudicium alterius. c. i. & ibi Abb. notat de fide instrum. facit tex. in. c. indicas. iii. q. ix. ubi dicitur, nos uni parti, ad discrimen alterius, credere proculdubio nō possumus. Rom. not. dcevii. an Papa, uel Imperator. Quod dictum D. Deci. in. d. c. i. ii. not. declarat, nisi Princeps id faceret per uiā Legis, quia ualet consuetudo, uel statutnm tribuēs Autoritatem scripturæ priuatæ, ut ibi per eum late, & quæ in. c. ii. col. vi. de probat. Item declarat nisi de absoluta potestate uellet, q; crederetur exemplo, quia hoc uidetur de iure positiuo, ut exemplo non creditur, ergo tolli potest &c. ut ibi per eum, post Modern. respondēdo ad illū tex. in uerbo, nō possumus. ut referatur ad ordinariā potestatē. De quo ultimo tetigi supra. q. præce. casu. ccxxviii.

Et

Et per dictum.c.i.in Imperatore, & Papa, ut supra notat Rom. pro singul.not.dccviii.an Papa.cum not.addit. ad eum.Ias. in.l. Gallus.in principio.iiii.col.ff.de liber.& posthum.in principio. Et Rota decis.dcxxxvii.in antiquis.dic ꝙ sumptum.per dictum c.i.ꝙ sumptum ex originali non facit fidem.& ꝙ ita seruat Rota quæ nota,& adde ultra Deci.in.d.c.i.& facit infra casus. lxxvi. &.lxxxiii.Et per dictum.c.indicas.post Rom.Hypoll.in consil. xxxiii.in causa.numero.xxxv.in not.q. de qua infra casu. lxxvi. Et facit supra.q.xcviii.

LXXV. non potest Princeps facere,ꝙ testi omni exceptio ne maiori,non tribuatur fides.Rom.in not.decl.domini.per tex. singul.in.c.talia.viii.q.iii.Et dicitRom.ꝙ rescripto contrarium concedi nõ potest.Sed est aduertendum, quia probationes sunt arbitrariæ,ut per Bar.in.l.lucius.in fin.ff.de infamibus.cum cõcordantiis,quæ nota sunt.Vnde et Iudex potest non credere instrumento,& contra ipsum ferre sententiam, & ualet, per.c. suborta.de re iudic.cum glos.not.Imol.Alex. & Aret. ubi per Modernos de Monteferrat.Croth.in.l.qui Romæ.§.duo fratres. ff. de uerb.oblig.uum.xiiii.nisi diceres,ꝙ tunc fit,quia nõ uidentur omni exceptione maiores &c.

LXXVI. non ualet rescriptum, quo concederet credi uni testi soli,quia esset contra Ius Diuinum,In ore duorũ &c.Rom. not.cclvi.tu scis.Et facit supra casus.lxxiiii.Fely.in.c.cũ olim. x.col.de re iud.& in.c.sicut.de sent.excommun. Notant quidam Moderni Hisp.in.§.item si quis postulante.de action.Instit.col. xii.in principio.numero.xxiii.in not.q.Sed(pace eorum) non uidetur uerum,tum ob dicta in præcedenti casu.lxxiiii. cum scilicet Princeps uellet ex certa scientia,tum ob tex.in. c. Nobilissimus.xcvii.distinct.nisi dicas, ꝙ id est ibi per uiam Legis. Quo casu magis licet secundum ea,quæ supra dicta sunt,casu.lxxiiii. post Deci.& Abbat.in dicto.c.i.de probat.in notab. Tum etiam quia testibus singularibus uidetur, ꝙ Iudex possit fidem adhibere,si inducatur ad credulitatem,ut not.tradit Deci.(licet in testibus singularibus loquatur) non in uno tantum,consil. clxiii. in causa.col.i.in fine.post Paul.de Castro.Ioã. Bapt. de Sancto Seuerino, & Socyn. consilium ubi ibi. nisi replices tantum esse mille testes singulares,quantum unus,ut not.tradit Bal. in.l. Iusiurandi.C.de testib.Deci.consi.cxxxiii.iii.col.in princip. uiso processu.Immo ꝙ singularitas operatur, ut minus credatur eis, ꝗ uni.Et per eundem consil.clxxxix.lætatus sum. col. iiii.ad fin.

&.cccx.ad finem.&.clix.penult.col. Sed idem Deci.aliás consil. ccccl xiii.in causa.col.fin.dixit, in not.casu, Reuerendissimo Cardinali, de Puccis, ac Magnifico Domino Iacobo Saluiato, Viris summa fide, & integritate, fidem se adhibuisse. Sed ꝙ rigor Iudiciorum id non patitur, tamē non loquitur de Autoritate Principis. Vnde per supra dicta crederem, ꝙ ex certa scientia, & plenitudine potestatis, Princeps posset, ut supra, precipue iunctis his, quæ dixi supra præcedēti. q. cx. casu. xliii. ubi diximus Principem ex sola conscientia iudicare &c. Et in Terminis, Principem posse statuere, ꝙ uni testi plene credatur in præiudicium alterius, in certis tamen causis non generaliter, tenet Ias. in. l. admonendi. in. ii. repet. col. lxxvii. numer. clviii. ff. de Iureiurando. post Abb. & Innoc. in. c. nuper. de testib. & alibi. Sed dici potest, ut supra dixi loqui, cum per uiam Legis id facit, uel Statuti, nos loquimur cum per uiam rescripti, in casu particulari. Sed nouissime. D. Deci. (licet nō ita ut supra per nos) in. c. ueniens. col. fin. de testibus. extra, contra Rom. tenet, & arguit, Principem posse facere, ꝙ stetur dicto unius. Et ꝙ tale priuilegium etiam ualeret contra Modernos ibi, respondendo ad contraria. Vnde dicēdum uidetur, ut supra, & cogitandum. Rom. tamen in dicto. not. ccclvi. tu scis. ad finem, dicit, ꝙ Communitas tamen nō recognoscēs Superiorem, potest statuere, ut Testimonio solius Episcopi, uel Marchionis, quęlibet causa decidi possit, prędictis non obstant. supra primo relatis, per tex. singul. secundum unum intellectum Innocē. in. c. quicunꝙ. xi. q. i. De quo scribit Ant. Sicul. in Tract. de Potest. Reg. q. lxxxviii. ad medium, licet corrupte citet Rom. in dicto not. alio scilicet numer. cclxv. Aliás Hyppol. in consilio xxxiii. in causa. consuluit per multa, ꝙ Princeps nō potest facere ꝙ stetur dicto partis, in præiudicium alterius partis, in notab q. Statuti Bonon. ꝙ probetur Furtum iuramento damnum passi non ualere, & quæ supra casu. lxxiiii.

LXXVII. nō ualeret rescriptum, quo aliquem priuilegiaret, ut non teneatur uenire ad eum, aut esset exemptus á sua Curia, cum sibi subesset, argumento eius ꝙ in Papa habetur idem, ut notat Io. Andr. & Abb. in. c. cum instantia. ii. col. de censibus. & dixi supra. q. xxxv. numero. v. declarando ut ibidem, nume. xii. quia quó ad tēporalia, non uidetur uerum, ut ibi dixi. post Fely. in. c. cum nō liceat. ad fi. de præscript. & uide supra. q. l. nu. xxxii. ante fin. q. & quæ infra casu. c.

LXXVIII. Princeps non potest facere, ut facta habeantur

pro

pro infectis. Abb.in.c.cum te.col.ii.de re iudi.ubi dicit, q; Papa non potest tollere infamiam facti.per.l.in Bella.§.factae.ff.de Captiuis, & postliminio.facit text.not.in.c.si Paulus. xxii. q.v.ubi Hieron. Audacter dicam, cum omnia possit Deus, suscitare Virginem non potest, post ruinam &c. Ias.in.l.i.§.si uir.ff.de acquir. possess.ii col.quia implicaret contradictionem.post Doct.glo.& Diuum Thom. etiam.uide tex not.in.l.Imperialis.§.praesenti.C. de Nupt.ibi.Nam omni macula penitus direpta.

LXXIX. non potest animos hominum mutare, nec uoluntates, licet bene manus comprimere.tex.notab.in.c.sicut.in fine. xlvii.distinct.Facit.l.cum proponas.ad finem.C.de haered.Insti.

LXXX.multa quae etiam Papae non sunt permissa, sed prohibita, de quibus late, & ordinate, ultra.xxx.casus, per.D. Ioā.de Seluagalli, in Tractatu, de Beneficio.iii.parte.q.viii.colum.ii.& seq.Proportionabiliter quędam in Temporalibus aptari possent ad Imperatorem, quae, quia de facili uideri possunt in Fonte, (ne ex Libro, Librum facerem) omitto eo Diligentem Lectorem, remittendo.

LXXXI. Princeps nō potest etiam de plenitudine potestatis, contrauenire contractui proprio. Paul.de Castro in.l. digna uox.C.de.ll.Calcan.consilio.li.licet, col.penulr.Illa not.ratione quia nullus uellet contrahere cum Principe, & sic hominum consortio priuaretur, quod est ualde graue. l. hi qui. C. de apostat. Rom.Bal.& alii, ubi Deci.qui etiam deducit rationem ob utilitatem priuatorum.in.c.i.de probat.i.not.& in.c.i. de constitu.ii. lectura, numero.xii.De quo dixi in.q.lv.supra. ubi uidēdum est. & infra.q.cxiiii.Et cum Paul.in dicta.l.digna uox.post Bal.etiā Deci.consil.dxxviii.pro resolutione.col.ii.ante medium.& consi. dc.col.i.& consilio.ccccx.in causa.col.penult.&.dlxxx.queritur an petitio.col.i.post Bal.etiam & Rom.ubi ibi.in not.q.Ciuitatis Senarum, quae non recognoscit Superiorem, ut ex contractu cum Subdito obligetur, & conuenire nō possit, conuentionibus ab ea, cum Hębreis firmatis. Immo q; cum Princeps reuocat etiā motu proprio, q; obseruare tenetur, fingitur circumuentus, adeō q; contrarium probari non potest. Notat Bald.consilio. cclxxix. pridie.col.x.libro.iii.per bonum tex.in.l.prędia.C.de locat.praediorum ciuil.lib.xii.Facit.c. cum olim.de re iudic. Deci. tradit dicto consil.dlxxx.col.ii.& in not.q.consil.cclxxxvi.col.fin.post Paul.Rom.Alex.& in consil.cclxxxii.col.ii.& seq.Rot.in not.q. reseruationis.contra primam decis.dccclviii.Dominus Papa.col.

vi.post medium.in antiquis.facit.c.ex parte.i. de offic. Delegat. ibi,quoniam.& Deci.ut supra,post Bal.conf.dlxxxviii. uiso.col. fi.in not.q.priuilegii.contra priuilegium de testando de feudis.

LXXXII. non ualet rescriptum,uel priuilegium, quo permitteretur in alienis locis,& terris,perquirere Thesauros.l.i.C. de Thesaur.libro.x. Et si supplicatum fuerit id, & scrutatus in alieno loco inuenerit,totum reddit Domino loci, & ut Temerator Legis,punitur,ut in dicta.l.unica. Romae autem in Camera Apostolica,uidi passim haec priuilegia concedi,& a Pontifice.

LXXXIII. Princeps non potest ferre sententiam diffinitiuam,sine citatione,& parte non audita.l.fin.ubi Bald. C.de.ll. c.i.de caus.poss.Rom.not.dclxiiii.tu scis. Anto.Sicul.notab.ccxxv. Princeps.c.indicas.iii.q.ix.ubi bonus tex.& quae supra casu lxxiiii.Ias.in.l.Gallus.in principio.col. iii. ad finem. ff.de liber. & posthum.Deci.consil.ccccx.col.ii.&.dxliiii.col.iii. post Bald. Ang.Abb.& tex.in dicta.l.fin.& in Clem.pastoralis.§. caeterum. de re iud.(de quo dixi,quid de plenitudine potestatis)supra.q. praecedenti,casu.ccxxix.ubi uidendum,& late congerit loca,additio ad Rom.not.dclxiiii.tu scis.Fallit in notorio, quia sup eo sententia Principis non requirit citationem.glo.singul.in.c.cum olim.de re iud.secundum Rom.not.declxviii.communis.facit.c. ad nostram.iii.de Iureiurando. Quod saltem uidetur habere locum,cum notorium inficiari non potest,ut tradit Abb. in dicto c.ad nostram.col.ii. Et scribit Deci.consil.dxliiii.Serenissimus. col.i.ad finem.c.quanto.in principio. de translat. Praelato.& ibi Abb.q in notorio citatio nõ requiritur. Alias tamẽ tradit Deci. consilio.ccccclxxxiii.col. penult.ad finem, q in declaratione notorii,pars debet citari.post Aret.ubi ibi.& idem Deci.etiam post Alex.consil.dxliiii.col.penult. supra allegato, quod uidetur uerum ante declarationem,post uero non, ut supra. Item fallit,nisi ferat Princeps sententiam contra illos, qui existentes Rebelles Ecclesiae,uel Imperio,retinerent eorum Terras,uel Castra, quia tunc posset,etiam absq citatione.singul.dictum Ioã. Andr.in.c. cum olim.de re iud.in nouell. Bal. facit sestum secundum Rom. notab.dclxiiii.tu scis.ad finem. Quod dictum suadetur etiam ex praecedenti. Item fallit quando uellet cassare,& pronunciare cõtra statuta facta cõtra Ecclesiam,& Ius Diuinum, quia nec tunc citatio requiritur.sing.d.Archy.pro perpetuo not.ubi per Rom. not.dclxviii.seculares.post Bal.& dixi late in.d.l.fin.C. de.ll. & in.l.de unoquoq.ff.de re iud.ubi uidendum post Moder.

LXXXIII

LXXXIIII. non ualet Principis rescriptum, impetratum super mutatione pœnæ, ampliando, uel minuendo, post sententiã damnati, nec ei creditur, nisi dicat nõ obstante tali. l.uel. ll.glos. not.in l. Acta.§.i.ff.de re iudic.cum qua Bar.ibi uidetur transire, sed alii uidentur impugnare, per.l.ii.C.de precib. Imper.offer. & l.rescripta.C.eod.in fine, ut per Andr.Sicul.in addit. ad Bart.in dicto.§.i.ubi uidendum.Et de dicto.§.i.dixi supra.q.præcedẽti, casu.ccxcvi.

LXXXV. nõ ualet rescriptum, quo uiolaret Legem factã, qua statuerentur quædam possessiones, ex quibus Militibus custodientibus Limina Imperii, deferebantur frumenta. l.i. & ibi Bar.C.de fund.limitroph.lib.xi.ubi Bar.notat, & Anto.Sicul.de illo tex. in not.in uerbo, rescriptum. Et ex.d.l.i.Bar.infert ibi.

LXXXVI. non ualet rescriptum, quod impetraretur à Potentioribus existentibus in Curia Romana, quãdo infert alicui præiudicium, per dictam.l.i.C.de fund.limitroph. libro. xi.ubi Bar.post And.de Barulo, & Ant.Sicul.in dicto notab.in uerbo, rescriptum.facit.l. rescripta.C.de precib. Imp.offerend. & supra casu.v.

LXXXVII. non ualet rescriptum, ꝙ quis non syndicetur. Mart.Laud.in Tractat.de priuilegio, & rescript.not.xxxvii.non ualet.per.l.i.C.ut omnes, iam Cur.ibi, diuinę uocis copia. Immo dic tu illum text.etiam probare, ꝙ nec potest minui Tempus.L. dierum, ad id constitutorũ, ut ante scilicet, discedere Iudex possit de locis, quæ texit. Sed tñ hodie communiter statuta sunt tempora particularibus Statutis locorum aliter, quæ pariter minui rescripto nõ possent, per dictum tex.

LXXXVIII. nõ ualet rescriptum, quo priuilegium daretur Saracenis, uel Iudeis, in his quæ sunt uerecunda, & opprobriosa Fidei Christianæ. Mar.Laud.in Tractat.de priuileg.& rescript. not.lv.Princeps.per tex.& glos.in clem i.de testib.

LXXXIX. Imperator non potest tollere ea, quæ sunt Iuris Naturalis.tex.ad literam dicit, in Clem.pastoralis.§. ceterũ. de re iud.facit.§. penult. Institut.de Iure natur.l.eas.ff.de capit. diminut.l.Ius Ciuile.cum glos.ff.de Iust.& Iure. Quæ, id uerum declarat in suo genere, secus in aliquibus capitulis, uel aliter, ut ibi not.per eam, & Doct.& in.d.§.penult.&. in. c.i. v.distinct.& c.fin.vi.dist.Et in.§.fin.Instit.de legitt.agnat.tut. Marsil.in not. q.consil.xxxiii.in causa.ad medium.cum uulg.quæ nota sunt, & quæ infra casu.xcii.Sic etiam licet sit Vicarius Dei in Tempo-

ralibus, & Papa, non poteſt diſpenſare contra.l. diuinam, niſi ex magna cauſa. Bal. in. l. i. uerſi. ſed dubitatur nunquid Statutum. C. de Iure Aureo. Annul. & in. l. reſcripta. uerſ. quarto queritur. C. de precib. Imper. offer. Curt. Senior, in not. q. conſil. lxiiii. col. penult. ante finem, ſerioſa, ex cauſa a utem ſic, ut idem conſil. xx. numero. vi. poſt Doct. in. c. quę in eccleſiarũ. de conſtitut.

X C. non poteſt tollere Ius primogenituræ alicui Princeps. Mart. Lauden. in Tractat. de primogenitura. vii. pagina. in fine, ſcilicet ſine cã. per tex. & Bal. in. c. i. de nat. feud. Sed iſta quęſtio depēdet á dictis ſupra in. q. xcviii. &. q. cx. caſu. xvi. Et ſpecialiter in primogenitura late examinat Io. Lecirier, in eodem Tractat. de primogen. vii. q. iii. libri. viii. Vol. Tract. per. iiii. col. & ultra.

X C I. nõ ualet reſcriptum Principis, quo remitteret pœnam Defenſori Ciuitatis, uel loci Adminiſtratori, qui ſollicitus non fuerit in requirendo, & reuocando Seruum, uel Mancipium loci fugitiuum, pœna enim talis eſt, ut ad duo ſimilia Mancipia teneatur negligens officialis. tex. eſt notab. & ibi Bal. notat in. l. Mancipia. in fine. C. de ſeruis fugit.

X C I I. Princeps non poteſt prohibere Venationes. ſingul. deciſio Anto. de Butr. Hoſty. & Io. in. c. non eſt. de Decim. extra. col. i. Deci. in not. q. conſilio. cxcvii. in caſu. col. i. poſt Guid. pap. ubi ibi. &. l. iniuriarũ. §. fi. ff. de Iniur. Et ea uidetur ratio, quoniã uenandi Ius, de Iure Gentium uidetur, ut ſupra late diximus. q. præcedēti, caſu. cccxi. Et ideo Veritas huius deciſ. pendet a caſu ſupra. lxxxix. in hac. q. & ſupra. q. xcviii. et. q. cx. caſu. xvi. An ſcilicet, & quando Princeps tollere poſſit ea, quæ ſunt de Iure Gentium, (quod Ius Naturale dicitur. §. ſingulorum. &. §. uenditę. Inſtitut. de rerum diuiſ.)

X C I I I. Imperator non poteſt ſibi Conſortem in Imperio eligere, etiam nec de plenitudine poteſtatis, ut not. Cardi. Alen. in. c. nunc autem. xxi. diſtinct. col. v. dixi ſupra. q. cvi. & in hac. q. caſu. lxxiii. limitando niſi Papa id permitteret.

X C I I I I. non poteſt ſe intromittere in Electione Papæ, de quo ſupra. q. xcix.

X C V. non habet Ius conferendi Beneficia Eccleſiaſtica, de quo ſupra. q. c.

X C V I. nõ poteſt in Clericos aliquam poteſtatem exercere, de quo ſupra late. q. ci.

X C V I I. non poteſt legitimare in Terris Eccleſiæ. de quo ſupra. q. cii. dic ut ibi.

XCVIII

XCVIII. nõ alienatur prędium Dominicum, uel Templorum, etiam cum Beneficio Principis cum pacto, ne Canon soluatur. tex. est in. l. final. C. de fund. patrimon. Et clare in. l. fin. C. de fund. rei priu. lib. xi. Et per glo. in. l. cõperit. C. de præscript. xxx. ann. nisi tale Beneficium sit confirmatum spacio. xl. annorum. ut dictis. ll. not. & Bar. not. in. d. l. fin. C. de fund. patr. ad fin. declarando not. ut ibi per eum & alios, post glos. notab. quæ adde ad q. præced. supra casu. cccxxiiii. & in hac q. casu. xlix.

XCIX. non ualet. l. nec constitutio, aut decretum, quo Princeps caueret á Baronibus suis posse deponi, uel puniri, aut á Populo, ut late probat, & ꝙ nec etiam consuetudo in contrarium, Episcopus Zamoreñ. in Libello suo, De Origine Principatus, ii. parte. char. lxxv. & seq. per multas rationes precipue, quia tale decretum faceret Barones, & Subditos promptiores ad seditiones, & ad insurgendum contra eum. Item inuitaret ad delinquẽdum. Item quia Regnum est Ius publicum. Itẽ quia esset usurpatio, non consuetudo. Item minor maiorem iudicaret. Item onerosum esset Reipubl. impeditiuum obediẽtiæ. Item esset subdere priuatis principatum, quod maius est Imperio. l. digna. C. de. ll. Et quia Papa debet priuare, & deponere, ut supra. q. lxxxi. Et ille d. loco respondet etiã late quibusdam contrariis, precipue limitat Philosoph. iii. Polit. Et precipue quando Rex esset talis, quẽ ipsi Populi eligerent principaliter á seipsis, ut sunt Veneti, & Ianuenses, qui eligunt sibi Ducem, quia tunc si contra Rempublicam delinquerent, Communitas bene ordinata, posset deponere eum, secus de Rege, qui naturaliter regnat. post Alb. & Viridanum, in cõcl. super polit. iii. polit. xi. q. i. Et supra tetigi. q. lxxxii.

C. non ualet priuilegium. l. aut consuetudo, ꝙ Princeps aliquis, etiam non recognoscens aliás Superiorem, non possit a Romano Pont. puniri, & deponi, ut supra dixi late. q. l. ad finẽ. & q. lxxxi. & quę supra casu. lxxvii.

CI. non ualet priuilegium contra Principem, siue Rempub. sed est ipso iure nullum. l. iubemus. la. i. ubi Bald. & Doct. not. C. de sacrosanct. eccles. Et ille in. d. lib. de origine princip. in not. q. præcedenti. char. lxxx. col. i. in princip. & quæ supra per dictam l. casu. xxii. & xcix.

CII. non ualet gratia facta de aliquo excessu, uel delicto, si specialiter. l. prohibeat Indulgentiam concedi. Signo. cons. cliiii. in. q. col. ii. facit. l. rescripta. C. de precib. Imp. offer. Ideo Cautela inoleuit, ut dicatur non obstant. &c. ut infra proxime dicam, als

non ualeret, ut supra dixi praeced.q.casu.clxxii.
C I I I. non ualeret forte, si continentiam causae diuideret.l. nulli.C.de iudic.
C I I I I. Princeps non potest supplere consensum, ubi nō est. Io.Andr.& Abb.in.c.per uenerabilem, qui filii sint legit.ubi dicunt, ꝙ Papa non potest inducere Matrimonium, ubi deest consensus, quia est de Iure Naturali. Et notat Episcopus Sarnens.in Commentar.Regul.Cancell.in Compendio, utriusq; signaturae, numero.lxxii. Facit supra casus.xvi.
C V. nō ualerent forte gratiae, priuilegia, uel cōcessiones, factae, uel facta in Conclaui per eligendum, in Imp. promouendū, etiam si iurata essent, prout als in simili.In Papa plures Doct.tenuerunt, ut Anton.de Butr.in.c.i.de constit.Andr.Sicul.in.c.in praesentia.xxiiii.col.de probat.Et in.c.i.ii.col. de iuramento calum. Tangit Episcopus Gomes.in.d.Commentar.in Regula, de impetr.Benef.uac.per obitum famil. Cardin. q.xv. numero.viii. licet dicat plura super id dici posse, ob ea, quę scribunt Moderni in Tractat.de iuramento.& Deci.consi.
¶ Notandum tamen est in prędictis Casibus unum, ac menti tenendum regulariter, scilicet, ꝙ licet in eis, & similibus (si qui reperiantur) Imperator ligauerit sibi manus, & rescripta impetrari prohibeat, & impetrata uacuet, & reiiciat. Tamen si uult tollere, uel uenire contra aliquam.l.prohibētem iure positiuo, ut supra, Consilium, & Remedium est, ut in casu prohibito per.l. dicat nō obstante tali.l.& tunc tenebit cōcessio, & gratia, ut per Bar.not. in.l.i.C.de petit.bon.sublat.libro.x.post gl.ibi, quod pro singul. notandum, pro Cautela tradit Veroneñ.Cautela.lvi.incipiente, Et est Cautela pulchra, & in Cautela.cxvi.nonnulli, post mediū. & in Cautela.ccxx.supplicatur, post medium. Et ego ultra eum, addo ad hoc glo.in.§.fin.in Auct. quibus modis natur. effic.sui. in glo.magna ad medium, uersic. Quero tamen an Princeps.glo. iii.in.l.i.C.de natur.liber.glo. in.l.quominus.ff. de fluminibus. glo.not.in.§.si uero quisq;.in uerbo, infime.in Aucten.ut omnes obed.Iud.& Bald.in not.dicto in fine.l.Rubric.ff.ueter.Bart.in not.q.in Auct.quas actiones.col.fin.de sacrosanct.eccl. in princ. & post glos.not.in.l.pen.C.de calumniat.in uerbo Indulgentia. Bar.in.l.uacuatis.C.de Decurion.libro.x.glos.not.& ibi Corn. & Rom.in.l.si non speciali.C.de testam.in glo.i. glos.magna.ad finem.in.l.fi.C.si contra ius, uel util.public.& ibi Scribentes.gl. in.l.Diuus.§.licet.ff.de iure codic. c.pen.cum gl.de cap. monac.

glo.not.in.l.omnis.C.de Aquæductu.lib.x.in uerbo, per usurpationem.celebris secundum Bart.ibi.& Anton.Sicul.in notab. in uerbo, rescriptum.glos.in.§.& siquidem.in Auctẽ. de testam. imperfe.in uerbo expressum.glos.in.l.Acta.§.i.ff. de re iudic.Et per Bar.in extrauag.ad reprimẽdum.in uerbo, non obstantibus. Vbi tamen nec aliquis alius alibi, hanc glosarum obseruationem (quod uiderimus) hactenus in hac cõclusione fecit, & ita in Practica seruatur. Aliâ: autem, an clausula non obstante, generaliter prolata, tollat clausulam derogatoriam, ultra Scribẽtes in locis uulg.nouissime, late scribit Dominus Deci.consil.clxviii.uiso te nore. Et ibi precipue, an clausula etiam si talia sint, de quibus debeat fieri mentio specialis, sit sufficiens ad ea, quæ specialiter requirunt derogationem.& in consil.clxviii.Reuerende Pater.iii. col.post mediũ.& cons.ccclxxiii.uiso cons.ad fin.& cons.cccxcii. querit, ante fi.Cassad.sup Reg.Cancel.decis.x. Et pdictis adde ẽt, q̃ qñ lex nõ solũ prohiberet impetrari rescriptũ, sed ẽt prohibet Iudices admittere, uel aliter iudicare, Cautela est, q̃ non solum dicatur nõ obstante &c.ut supra, sed etiam, mandantes Iudicibus q̃ debeant admittere, aliâs non sufficeret.text. not. sing.in l.fi.C.de canon.fru.lib.xi.Anto.Sicul.in not.in uerbo rescriptũ, Cassad.d.loco, de quo dixi in.§.minus.ad fi.in Institut.de hæred. quæ ab intest.in scriptis iam impressis Perusiæ, considerando scilicet, q̃ cum dicta Clausula in quolibet rescripto contra legem sit.l.rescripta.in principio.C.de precib.Imper.offe. ergo semper d.Cautela erit opus.

CENTESIMA DVODECIMA QVAESTIO.

1 *Quibus Cibis, seu Epulis, uesci debet Imperator.*
2 *Bestiæ sunt creatæ.vi.die, & cum eis orta edendi potestas.*
3 *Princeps suo Tempore vesci debet ad reficiendum, non ad Luxuriam. & Beata Terra, si eius Rex est Nobilis.*
4 *Delitiæ exquisitæ, & affectatæ sordes, Laudem non pariunt,*
5 *Salomon Sapientior omnibus, quo Cibo vteretur, & Delitijs.*
Suppellex ei. sdem Vasorum: ibidem.
9 *Thronus Salomonis qualis fuerit.*
7 *Turcarum Principis hodie Cibus quolibet die.*

CENTESIMO DVODECIMO Quero, † quibus Cibis, seu Epulis, uesci debet Imperator. Hieronymus

in Micheā,not.dicebat,Ecclesię Principes,qui delitiis affluunt, & inter Epulas,atq; Lasciuias,Pudicitiā seruare se credunt Propheticus sermo describit,q̄ eiiciēdi sunt de Spaciosis Domibus, Lautisq; Conuiuiis,& multo labore Epulis conquisitis. Registratur in.c.Ecclesiæ Principes.xxxv. distinct. Et licet ibi glos. Principes,id est Prælati exponat,tamen ratio,& tex. generaliter loqui uidetur,& Imperator etiam Princeps Ecclesiæ in Temporalibus dicitur,ut late supra uidimus.ii.q. & tex. in.c. duo sunt. xcvi.distinct.cum similib.Et notanter alias Diuus Ambrosius, in Sermone,de Ieiunio,registratus in.c.sexto. xxxv. distinct.di-
2 cebat, † Sexto die Bestiæ sunt creatæ,& cū Bestiis, orta est edēdi potestas,& usus Escarum ubi cibus cœpit, ibi finis factus est Mundi,& declaratum est,q̄ per cibos, Mundus haberet minui, per quos desiit augeri,& culpa p cibum,latebra post cibū. Itaq; Gula à Paradiso regnantem expulit, Abstinentia ad Paradisum reuocauit Errantem. Et late contra Abundantiam,delitiasq; ciborum,& de eorum pernicie, in.c.nihil enim.&.c.ne tales.de cōsecrat.distin.v.Etiam Autoritate Hipochratis Doctissimi Viri, Galeni,necnon Horatii dicentis.

Sperne uoluptates,nocet empta dolore uoluptas.
Et alibi.
Me pinguem,& nitidum,bene curata cute uises,
Cum redire uoles,Epicuri de Grege Porcum.

3 Vnde dicebat alias Sapiens Ecclesiastes.x.cap.ante fin. † Beata Terra,cuius Rex est Nobilis,& cuius Principes uescuntur in tēpore suo,ad reficiendum,& non ad Luxuriam. Et Ecclesiastic. cap.xxxi.B. &.C.Ne comprimaris in Cōuiuio uino, utere quasi homo frugi his,quæ tibi apponuntur, ut non cum multum manducas,multum odio habearis,& quàm sufficiens est homini erudito uinum exiguum,& ibidem post.Sanitas est animæ, & corpori,sobrius potus.& cap.xxxii. in fine,In multis Escis, erit infirmitas,& auiditas appropinquabit usq; ad coleram,propter crapulam multi obierunt.Qui autem abstinens est,adiiciet uitam.
4 † Resoluendo dici potest,q̄ nec affectatæ sordes, nec exquisitæ delitiæ,Laudes pariunt.Sic dicente Beato Hieronymo,relato in c.i.xli.distinct.quod tam de uestibus,q̄ de cibis, intelligendum, ibi declaratur,&.c.seq.post August.in Libro,De Doctrina Christiana,refertur,secundum metas consuetudinis bonorum uiuentium.& in cibis non usum rerum,sed Libidinem in culpa esse, & q̄ locis,& temporibus,& personis conueniat, diligenter aduer-

tendum

tendum esse, quia fieri potest, ut sine aliquo uitio Cupidinis, uel uoracitatis, preciosissimo cibo Sapiens utatur, Insipiens autem, fedissima Gulæ flamma, in uilissimum olus ardescat. Subdens, non enim propterea continentiores nobis sunt pleræq; Bestiæ, quia uilioribus aluntur escis. Nam in omnibus huiusmodi rebus, non ex earum rerum Natura, quibus utimur, sed ex causa utendi, & modo appetendi, uel probandum, uel improbādum est, quod facimus. Ideo Augustinus super Epistola Ioannis dicebat. Deliciæ quælibet, si absq; desiderio percipiantur, non officiunt. Et idem in Libro de uerbis Domini, notanter scribit, Nō cogantur diuites pauperum cibis uesci, utantur cōsuetudine infirmitatis suæ, sed doleant aliter se non posse sustentare, si consuetudinem mutant ægrotant, utantur superfluis, dent inopibus
5 necessaria, utantur preciosis, dent pauperibus uilia. Registratur in.c.delitię.&.c.seq.eadem.xli.distinct. † Et de Salomone, qui Sapientior cunctis hominibus regnauit, super omnem Israel, legitur, q; Cibus eius erat per singulos dies, triginta Chori similę, & sexaginta Chori farinæ, decem Boues pingues, & uiginti Boues pascuales, & centum Arietes, excepta Venatione Ceruorum, Caprearum, atq; Bubulorum, & Auium altilium, ut scribitur.iii. Regum cap.iiii.C. Immo & omnia Vasa, de quibus potabat Rex Solomon, erant Aurea, & uniuersa Supellex Domus, saltus Libani de Auro purissimo, non erat Argentum, nec alicuius precii
6 putabatur in Diebus eius, ut legitur.iii.Regum cap.x.D. † Et ibi ante, de Trono suo excelso, ex Ebore facto, & de Auro, super gradibus, & singulari fama eius, & bonus tex.in.l.iii.§.fina.ff.de supell.leg.ibi, propter usum Imperatorum, in Argēto &c. Quam Supellectilem, quasq; Impensas Ciborum, hodie nō habet Papa,
7 nec Imperator simul, nec Rex (ut credo.) † Turcarū uero præsentis Imperatoris, seu Regis, (cum in Ciuitate Constātinopoli est, solitus Cibus Curiæ eius, est quolibet die quadraginta Verueces, quatuor Boues, ultra Venationes, Aues, & Altilia, ut legi in quodam Libello cuiusdam Theodori Spandorini Constantinopolitani, cap.xvi. qui in lingua nostra materna, scribit de origine, uita, & moribus ipsorum eleganter, multum, & ordinate, ut legi in eo, quē penes me habeo, & cōseruo manu scriptū, & habui à bon.meo Reuerēdo Gregorio Magalotto Romano, Epo Clusino, Bononiæ, dum ibi (me legente, ordinariū de sero) erat Gubernator Iustissimus, & Integerrimus.

CENTESIMA DECIMATERTIA QVAESTIO.

An Papa Imperatorem iuuare teneatur, & é contra, & quando.

CENTESIMO DECIMOTERTIO Quero, an Papa Imperatorem, uel é contra, iuuare teneatur. Ioan. Vgo in dicto libro, Quadruuii Ecclesiæ. char. xxxv. col. ii. §. sunt autem generaliter. dicit, ꝙ Principes, Comites, & alii Nobiles, sustentandi sunt ab Ecclesia, inquantum protegunt eam, cúm in Ecclesia propriis stipendiis, nemo cogatur militare, extra de præbendis. c. cum secundum. facit. c. Tributum. xxiii. q. viii. cum glo. Et etiam cum ad inopiam uergunt, per. c. nobis. de Iure patron. c. cum in officiis. de testam. & gl. in. c. pie. xvi. q. vii. & specialiter ex his, quæ supra late scripta sunt, generaliter & adducta. q. vi. quales esse debent partes Imperatoris. & in. q. xxxvi. de iuramẽto, quod Papæ, & Ecclesiæ præstat. Et quia est Aduocatus, & Defensor, ac Procurator Ecclesiæ, ut in Clem. unica. de Iureiurand. per totam, cum concord. & simil. supra sępe suo loco citatis. Constat Imperatorem, Ecclesiam, & Papam, teneri iuuare, ubi opus est, & identitate rationis, é contra, Papam, ipsum Imperatorem, etiam naturali ratione, ut Regulis Iur. uulg. quæ notę sunt, & in terminis ꝙ alter alterum iuuare teneatur, tenet Abb. in. c. nouit. in principio. de iudic. allegando Innoc. in. c. licet ex suscepto. de foro compet. & refert, & tenet. D. Deci. in. d. c. nouit. i. col. ii. not. post Abb. etiam in. c. i. col. final. de offic. Ordin. Declarat tamen Deci. dicto loco, not. id uerum, quando quis ex seipso facere non potest, quia tunc in subsidium, ad alterum recurritur. per. c. ii. de Cleric. excom. min. in fine. & Oldrad. Bal. Petr. de Anchar. Paul. de Castro. Ant. deᲑut. & Hostiens. plene, ubi ibi notanter. & in c. cum non ab homine. ii. colũ. ad finem. vii. not. eodem titulo, de Iudiciis. bonus. t. in. c. Principes. xxiii. q. v. Principes Sæculi, nõ nunq̃ intra Ecclesiam, potestatis Culmina tenent, ut per eandem disciplinam Ecclesiam muniant, & citat Bald. in. c. cum olim. de rescript. Et scribit Gurgens. in. d. suo Libello, de Coronatione, alterum alteri opem ferre, ubi necesse est. char. xix. ii. col. sub. §. in hac. post Io. Andr. & Bal. & d. c. principes. quem corrupte citat. xviii. q. v. & est. xxiii. q. v. & bonus tex. in. c. dicat aliquis. eadẽ causa. & q. in fine. Ibi sicut Principibus, & potestatibus, fidem, & reuerentiam, exhibere cogimur, ita Sæcularium Dignitatum Administratoribus, defendẽdarum Ecclesiarum, necessitates incumbit. Quod si facere contempserint, á communione sunt repellendi.

lendi. Et quando Papa, Imperatorem, uel é contra, iuuare tenetur ex promissione, uel Cōfœderatione, uel aliter, non tenetur, nisi requisitus, ita not. tradit Bal. post illum tex. pro menti tenendo ad Ligas Terrarum, in titulo, de noua forma fidelit. colū. ii. in uerbo, requisitus.

CENTESIMA DECIMAQVARTA QVAESTIO.

1 *An Imperator possit tollere, vel reuocare factum, gratiam, vel priuilegium prædecessoris sui, & quando per totam: & supra. q. lv.*
3 *Officio vnis concesso alicui ad vitam suam, mortuo Imperatore concedente, an Successor concedat alteri dictum officium.*
4 *Imperator, vel alius non administrat futura, sed præsentia tantum.*
5 *Concessio Cameræ est inuiolabilis.*
6 *Camera imperatoris.*
7 *Camera Apostolica, & Camerarius.*
8 *Camera quid sit.*
9 *Camerarius. S. R. E. hodie est Reuerendissimus, & Illustrissimus D. D. Guido Ascanius Sfor. Cardinalis Sanctæ Floræ Dignissimus. D. meus obseruandissimus.*
Pax facta ab Imperatore, an sit perpetua, ibidem, in fine.
10 *Priuilegium quando possit reuocari. & seq. & num. 20.*
14 *Dispensatio an possit reuocari.*
15 *Decretum Antecessoris, an reuocetur.*
16 *Vicarius perpetuus, an reuocetur.*
17 *Priuilegium legitimandi, an reuocari possit.*
18 *Successor de honestate, debet seruare factum Prædecessoris.*
19 *Successor, pœna, vel contractu irrationabili, non ligatur.*

CENTESIMO DECIMOQVARTO Quæro, 1 an Imperator, Imperatoris Prædecessoris factum gratiam, uel priuilegium, tollere, uel reuocare possit? Et quidem hęc quæstio, considerata illa regula uniuersali, quæ est, par in parem non habet Imperium. l. iiii. ff. de arbitr. c. Inferior. cum seq. xxi. distinct. c. fi. de præsumpt. in. vi. Bar. not. in. l. fin. ff. de rerum diuision. Clem. ne Romana. in principio. de elect. Et illa, Papa Papam ligare nō potest. c. fi. cum gl. de rescript. in. vi. & c. innotuit.

de elect. extra, glo. fin. in. c. fi. de sent. excom. in. vi. Difficultatem habere non uidetur, scilicet q possit tollere, & reuocare. Et quia potest proprium factum, etiam ac priuilegium, reuocare, de quo dicendum est, in hoc de proprio, ut supra, q. lv. In facto autē Antecessoris, Bal. q sic, in. l. qui se patris. penult. col. C. unde lib. Sed pro resolutione recurrēdum est ad illud, An Successor teneatur seruare factum Predecessoris, de quo loca sunt uulgaria. Et per Bal. in consil. cclxxvi. Rex Rom. iii. libro. in dubio, utrum quod legitime Predecessor fecit, Successor possit reuocare. Abb. in sua iii. q. princip. v. dubio. glo. & Doct. in. c. fin. ne prælat. Et per Ios. Andr. & Dyn. in Regula, ratihabitio. in. vi. Et per Bald. q non, in titulo, de pac. constant. in uerbo, amplius, seu in uerbo, Successorum. In præiudicium scilicet, suorum Successorum, Regalia concedere nō posse. Et illud precipuum est, q ubi obligatio est facta, seu contracta nomine Dignitatis, Successor etiam ligatur. Abb. in. c. i. de probat. & ibi Deci. ii. not. Vnde post Bal. in specie infert, q pacta facta inter Imperatorem Federicum, & Ciuitates Lombardiæ, debent per Successores in Imperio obseruari. post Bal. & Oldrad. etiam ubi ibi late. Et quando Dignitas censeatur considerata, nō persona tantum, uidenda sunt not. per Doct. in. c. quoniam Abbas. de offi. Delegat. Et Rota in not. q. de locatione per Prælatum, in simili, decis. ccxxxii. si prælatus. in nouis. & per
2 Doct. in. c. i. de solut. & decis. ccclxxvii. ex hoc, in eisdem. † Et in hac materia considerandum est, an quod fecit Princeps prędecessor, fuerit reale, uel personale. An sit contra statum, & utilitatem Imperii legitime, uel ne. Abb. consilio. xli. lib. i. col. i. in fine. in not. q. q Papa reuocat gesta prædecessoris, ubi est iusta causa, etiam in alienatione bon. Eccles. post tex. & Doct. bonus tex. in. l. quamuis. cum glos. ff. de rebus eorum. c. ii. de precar. An sit concessum non Subdito, uel sic. An precium interueniat, uel ne. An sit conuentio, uel ne. Et septem not. declarationes, in quibus reuocatur factum prædecessoris, per Felyn. magistraliter. in dicto c. i. de probat. ii. col. & seq. ubi uidendum omnino, ne alienis ordinatis scriptis, nostra impleamus, subdens col. iiii. in principio, Hæc bene nota, ad infringendas promissiones factas per Principes, in principio creationū suar. &c. quia si sunt prędiciales, non tenetur obseruare. et q ita alias diffuse consuluit, quæ dicta locum uidentur habere identitate rationis in successore, nisi alia ratio obstet. Et cum eo simpliciter transit Rota, in decis. Neapol. in not. q. ccexcii. Rex. col. iiii. Et per Abb. not. an Successor Prælatus

latus teneatur stare contractui Prædecessoris, & respectu contractus, & respectu solutionis anticipatę, not. & late, in. q. sua in
3 cip. Sempronius Clericus. v. q. † Et si Imperator concessit unū officium alicui ad uitam eius, cui conceditur, mortuo tali Imperatore, an Successor concedat alteri dictum officiū. Decisio Neapol. ci. Archiepiscopus arguit. Primo, q̄ nō, quia de Iure, gratia, seu contractus, nō expirat per mortem concessoris, in not. q. Archiepiscopi Salernitani. Tandē cōcludit post Bal. ubi ibi, q̄ Successor potest reuocare priuilegium prædecessoris. Et q̄ non potest quis cōcedere futura in præiudicium Successoris, nec habet potestatem disponendi de futuro. Dicit tamen id fallere, nisi concessio ad uitam sit facta, cū consensu Capituli, & sic Cameræ Regiæ, uel Consilii Regii, in. q. nostra, quia tunc ipsum Imperium uidetur contrahere, quod nunq̄ moritur. post Ioan. Andr. Card. Abb. & Alex. in consilio, ubi ibi. † Aliás quis non administrat
4 futura, sed pręsentia tantum, nō post mortem, quia facultas nō se habet in futuris. post Innoc. in. c. i. de Maior. & Obed. & Bald. in c. i. qui succes. ten. Et consumatum nō consumandum, successor, nō hæres, tenetur ratificare. d. c. i. qui success. ten. Rot. Neap. cxxviii. fuit. col. ii. ad finem. Et quæ supra notaui. q. cxi. casu. lxxiii. q̄ Princeps nō eligit Successorem. Et si prædecessor concessit priuilegium gratiæ, successor reuocare potest illam gratiam. Alb. in. l. digna uox. C. de. ll. per. c. si is cui. de præbend. in. vi. Nisi priuilegium fuisset suum effectum consequutum, puta legitimasset Spurium, uel fecisset quendam Notarium, quia tunc non reuocat, nisi ex causa. Alb. in. d. l. digna. tradit Rot. Neapol. decis. cccxcii. Rex. iiii. col. ii. dubio. in not. q. cōcessionis lanternæ in mole magna Neapolis, quod uerum uidetur respectu præteriti, nō fu
5 turi. † Concessum autem, seu factum á Camera Regia, est inuiolabile, & perpetuo seruari debet, ut aliás in Camera Papæ, etiam post mortem Papæ. Deci. tradit in not. q. consilio, cccciiii. libro. iii. in principio. post consilium. D. Hormannotii, quia Camera durat perpetuo, nec extinguitur etiam post mortem Papæ. post tex. & Cardin. in Clemen. ii. de elect. facit. c. i. §. i. de alienat. feud. Et text. & glos. in. c. ubi periculum. §. prouisionis. de elect. in. vi. Et idem Deci. ut supra, consilio. ccccvii. iii. colum. libro. iii.
6 † Et de Camera Imperatoris meminit tex. in titulo, quid sit Inuestit. §. si uero. Et in titulo, de notis feud. in principio. † De Camera Apostolica, & Camerario Apostolico Cardinali, q̄ idē
7 sit, quod Papa. tex. notab. in. c. ad audientiam. de præscript. Et id,

quod dicimus de Camera Papæ, eadem ratione uidetur dicendum in Camera Regis Imperatoris, ut de se patet, & ex his, quæ supra diximus.q.cx.in fi. Et quoniam pariter nec Imperium moritur, sed semper durat, ut notat Bal.in Rubrica. ff. colum.iiii.in
8 principio. Et quæ supra allegautur.q.lxvii. † Et Camera, capitur pro ipsisOfficialibus, qui habent administrationem Cameræ,
6 ut per.D.Deci.in dictis cons. † Et nunc in Camera Apostolica Romana, est Camerarius Reuerẽdissimus, & Illustrissimus Dominus, Dominus meus obseruantissimus, Dominus GVIDO ASCAN. Sfortia, Sanctę Marię in Cosmedin Diaconus, Cardinalis de Sancta Flora. S.D.N. Paulo. III. Pontifici Optimo, Maximo, ex carne Nepos, Iuuenis, prudentia, literis, ac moribus, singularis, & admirabilis, crescens, gratus Deo, & hominibus, ut aliás de Samuele legitur, in Libro Vitę.i.Reg.. ii.cap. E.
10 † Et Pax facta ab Imperatore uomine Sedis, nou nomine proprio, in perpetuum durat, quia Imperium uon moritur. Bald.not. in titulo, de pace constant. in principio, in uerbo, in perpetuum.
11 col.ii.ad finẽ. † Priuilegium ergo regulariter potest reuocari, ut supra, & iu.q.lv.glo.in.c.decet.de Regul.Iur.in.vi. Presertim concessum Subdito, ut supra dixi. & Deci.late cousil. colxxxvi. in causa. colum. ii. ad finem. ubi limitat not. quando gratia, uel Capitula essent in executiouem eorum, quæ promissa essent, uel nisi recepto precio. post not. dictum Bal. in.l. qui se patirs. colũ. penult. & antepenult. C. unde lib. Marr. Laudens. not. xxxiiii. priuilegium. in Tractat. de priuileg. pro communi sententia, ꝗ priuilegium Prædecessorum, Princeps tollere potest, nisi sit in recompensationem seruitii, uel per uiam conuentionis. post Nicol. Alb. & Bal. Et idem, ꝗ quãdo precio, uel ob seruitia. Rota Neapolit, decis. cxxviii. fuit. col. final. in principio, quia scilicet, tunc transiuisset in uim contractus. post Bald. d. loco, Andr. de Isern. & Alex. cõs. Idem si Princeps habuisset aliquam donationem, uel aliud commensuratum cum re concessa, quia tunc Dolum committeret, si reuocaret. Deci. not. dicto consil. cclxxxvi. col. iii. post tex. Rom. & Abb. cons. Et ibidem de priuilegio dato quibusdam Bannitis, ꝗ possint secure morari, eò ꝗ eorum opera habuerit quoddam Castrum, quod sit inreuocabile. post Bal. Innoc. Ioan.
12 And. & Alex. consilia late. † Quando est concessio per uiã contractus, nõ potest reuocare, etiam nec de plenitudine potestatis. Deci. cons. cli. ii. dnbio. in not. q. ꝗ nec potest absoluere seipsum à iuramento quod fecit. Et quæ supra. q. cxi. casu. lxxxi. Et idem

Deci.

Deci.in dicto cosil.cclxxxvi.etiam col.fin. post Paul. de Castro, & Bal.not.in not.q.q Communitas Florentiæ, non potest con- trauenire,nec reuocare Capitula concessa Castro Ripomaranci ei cōcessa in recompensationem subiectionis,quam fecit dictum Castrum dictæ Ciuitati Florentiæ. Et q quando sunt Capitula in recompensationem Subiectionis,dicitur contractus, nō gra- tia,nec priuilegium,etiam q uerba diceret,gratiis,immunitati-
12 bus,fauoribus,& priuilegiis. † Et etiam si Capitula continerent aliquid gratiæ,quia præponderat qualitas,ut dicatur potius cō- tractus.Deci.not.dicto loco.iii.col. post Bal. in simili de feudo, ubi ibi.Et Princeps dicto casu,ueniens contra factum suum, ui- detur deceptus,oblitus, & circumuentus, etiam si adest motus proprius.post Rom.Paul.Alex.& Bal.&.c.cum olim.de re iudic. Et per Deci.ut supra cum Bald.in dicta.l. qui se patris.in not.q. concessionis Salinarum,á Florentinis Volaterranis pro mille flo renis.consilio.ccxcii.& pro tenui.i.col.in fine.& seq.q nō possit reuocari,ut contractus,etiam si adest motus proprius. & col. fin. per totam late.Facit,quia princeps etiam ciuiliter obligatur, se- cundum multos,ut infra.q.cxvi.Et de materia etiam, quādo pri uilegium reuocari possit, per Deci. & Modernos, in.c. nouit. de iudic.viii.col.& seq.post Abbat.& Felyn.Et late per Modernos Purp.cum limitationibus.in.l.Imperium.numero.clxiiii.ff.de Iu risdict.omnium iudic.Et ibi notanter quid,quando magis con- cessio de gratia,q̄ de contractu participat.col. xxvii. post Aret.
13 singulariter, in.c.i. col. ii. de constitut. † Item priuilegium, uel gratia,facta ob publicam utilitatem, non transit in tempus suc- cessoris,unde reuocatur,ut infra dixi sequenti. q. post.d. Bald.
14 not.in.c.quoniam Apostolica.de offi.Delegat. † Priuilegium concessum per uiam dispensationis.Et sic dispensatio facta etiã per Inferiorem à Principe,non potest per eundem absq causa re- uocari.Rom.notab.dxvii.an dispensatio, ubi dicit se nouiter de eo fuisse consultum.post Ioan.Andr.& glos.singul.in.c. cum ex eo.de elect.in.vi.Et notab.additio ad Rom.post Oldrad.consil. cci.maxime scilicet,quādo reuocaret,re nō integra.Et quædam
15 Iura ubiq,in Rom.& in addit. † Reuocat Decretum Antecess- soris iniustum,uel nullum.not.tex.cum glos.in.l. quāmuis. ff.de rebus eorum.cum Scribent. Abb. in not.q. in Papa.consilio.xli.
16 libro.i.col.i.in fine. † Alias Vicarium perpetuum Successor non reuocat.c.ad hæc.de offic.Vicar.Et etiam Imperator Vica- rios creat in Terris,ut supra dixi. q.cvi. ad fin. dixi infra seq.q.

17 † Priuilegium legitimandi, quando reuocari possit, not. & late Decis. Neapol. decis. cxxviii. fuit. col. fin. in principio. Regulariter tamen, si Princeps primo uni concedit unum, & postea idem alteri in contrarium, prima gratia præualet, & præsumitur circumuentus. late Deci. post Rom. Paul. Alexand. Abb. Bal. Andr. Sicul. ubi Deci. consil. dlxxxviii. uiso. col. final. post. c. cum olim. de re iudic. &. l. prædia. C. de locat. prædiorum. libro. xi. & alibi sæpe. ut dixi supra. q. cxi. casu. lxxxi. & ibi dicta, hic addēda sunt.

18 † Sciendum tamen est, ꝙ in omnibus his casibus, in quibus Successor potest, si uult, reuocare factum Prædecessoris, ut supra, & alibi, De honestate tamen deberet semper seruare, suadente ęquitate. not. in. c. fin. ne prælat. uic. extra. per Abb. in sua. iii. q. principali. v. dubio. Et ita decens, & honestum esset, ut ratificet factum Prædecessoris, licet nō teneatur. Rota not. decis. ccxxxiii. de locato. in nouis. in not. q. Vnde aliás contra Prælatos, & Religiosos, qui ab eorum contractibus longo tempore factis, recedere non uerentur. late inuehit Marian. in consilio. ubi per Deci. consil. cccxxix. ad finem. qui sub prætextu, & colore, ne Ecclesia

19 damnum patiatur, aliorum Iura uolunt usurpare. † Contractu tamen, uel pœna irrationabili, Successor nō ligatur. c. ii. de precar. l. quámuis. cum glo. & Doct. ff. de rebus eorum. Aliás decet seruare, ut supra, disposita Prædecessoris, & ita præsumitur, nisi constet de contraria uoluntate. Cardin. consil. x. in titulo, de priuileg. Tradit Deci. consilio. clxv. col. penult. in fine, uiso tenore. Et hæc addenda sunt supra. q. lv. & ibi dicta hic, cum promiscue altera alteram respiciat, Communionemq; ad inuicem habeant hæ questiones. Et Principem posse reuocare priuilegia, patet in c. Adrianus. lxiii. distinct. ubi reuocauit Papa Imperatori priuilegium de eligendo Papam. Et not. in. c. cum inter uniuersas. &

20 in. c. ꝙ sicut. de elect. † Aliás Deci. notab. consilio. dlxxxviii. uiso. col. final. consuluit. pro Dominis de Corrigia. in not. q. ꝙ indultum semel concessum ab Imperatore, de testando de bonis feudalibus, etiam in præiudicium Agnatorum, facto testamēto, & re nō integra, non posset contrario priuilegio reuocari, & reuocatio non attendatur. per not. per Bart. in. l. omnes populi. ix. col. uers. statuto cauetur. ff. de Iust. & Iure. & Abb. in. c. nouit. col. viii. de iudic. cum simil. & quę supra. q. cxi. casu. lxxxi.

CENTESIMA DECIMA QVNITA QVAESTIO.

CENTESIMO DECIMOQVINTO Quæro, † an priuilegia, & concessiones Imperatoris, eo mortuo durent, uel magis expirent ipso iure? Aliquid de hac quæstione, quid scilicet, in eius Legibus, & Constitutionibus, uisum est supra. At priuilegia quædem, expirant morte Imperatoris concedentis, ut priuilegium in futuris nondum consumatis, nec inceptis, in quibus priuilegium, uel gratia Prædecessoris, nõ operatur. Cyn. in. l. fin. C. in quibus caus. Bal. in. c. i. quo temp. milit. quod nota pro istis expectatiuis, quæ ad loca, uel officia, in Breuibus conceduntur, ut in Decis. Neapol. ci. limitando nisi sit facta cum consensu Cameræ, ut ibi, & supra dixi. x. q. post principium, & decis. cccxcii. Rex. col. final. numero. xvi. in eisdem. Facit Regula, l. mandatum, C. mandati. cum concordantiis. † Fallit in in Exequutore gratiæ, qui mortuo etiam Imperatore, exequitur. argumento. c. si super gratia. de offic. Deleg. in. vi. Vnde Officiales Cameræ Apostolicæ, sunt perpetui, & nõ expirat eorum offi-

cium, per mortem Papæ. Clem. ii. §. eo tamen. de elect. Deci. cons.
ccccíiii. post principium. libro. iii. & cccevii. col. iii. in not. q. con-
tractus initi per eos. Et. d. c. si super. extenditur, quia fundatur
super æquitate, secundum Lap. in notab. q. allegat. xvii. de offic.
3 Delegat. iunctis his, quæ dixi supra. q. cx. in fine. † Et ideo gra-
tia, ad locum, uel officium uacaturum, per mortem alicuius, non
expirat morte mandantis (datis certis exequutoribus.) Rot. not.
4 decis. dccxlv. in antiquis, nota, quod si Dominus. † Item forte
dari possent limitationes, quæ assignantur ad dictam Regulam
l. mandatum. de quibus ibi per Doct. Vt fauore pacis, piæ causę,
& quando mandans tenebatur id facere, quod mandauit, ut per
Modernos Bononienses, not. xliiii. mandatum. Socy. in Regula,
priuilegia piæ causæ. xix. priuilegio. tex. singul. in. l. si ergo. §. i.
ff. de iur. dot. licet posset dici forte non esse paritatem termino-
rum, cum Principe concedente ea, quę ad Imperatorem spectant,
cum in Imperio hęredem non habeat, per notata signanter aliás
per Deci. in consilio. cccexli. col. ii. & seq. post Ang. Rom. Alex.
5 & Socy. Et in Cautel. mea inter uiuos. xxxviii. mandatũ. † Man
datũ uero Vicarii Imperatoris, per mortẽ eius expirat, sicut per
mortem Papæ. Rota decis. dlxxx. Camerarius, in antiquis, Deci.
consilio. ccccíiii. col. fina. licet argumentum contra. in. c. ad hæc.
6 de officio. Vicar. (solutio patet.) † Licentia data á Papa cele-
7 brandi in domo, non expirat morte Papæ. † Sic nec licentia da-
ta ab Episcopo, de nõ residendo ad tempus, post mortem. n. Epi-
scopi, non tollitur, quia durat causa. Deci. not. in dicta col. fin. d.
8 consil. post Archyd. Et est decis. Rot. supra alleg. dlxxx. † Quæ
dicta, & decisiones (quatenus in simili possent adaptari) licẽtiis
Imperatoris, puta faciendi aliquid in Regno, extrahendi, uel col
ligendi &c. deseruire possent, & sunt notanda. Item fauore Fidei,
(ut contra Hęreticos) mandatũ, uel concessio alicui facta, durat
etiam mortuo Principe. argumento. c. ne aliqui. de accus. in. vi.
9 † Priuilegium Indulgentiæ extinguitur per mortem eius, qui
concessit, secundum quosdam, nisi sit datum cum causę cognitio-
ne. glo. in. c. penult. de Cleric. non resident. quia tunc etiam ualet
infra tempus successoris, ut ibi Imol. tenet pro communi, secun-
dum Rot. Neapol. decis. cxxviii. fuit. col. 1. quę citat etiam Rot.
Rom. in. d. decis. dlxxx. licet secundum alium numerum, de quo
10 tamen dicendum est, ut per doct. in dicto. c. pen. † Priuilegium
legitimandi, uel doctorandi, & simile, an expiret morte concedẽ-
tis (Rota Neapolit. dicta decis. cxxviii. disputat, & ait dubiam. q.

inclinat.i col.consiliũ esse ꝙ confirmetur.post Cyn.in.l.priuile-
11 gia.C.de sacrosanct.eccles.Bal.consilio.xcvi.iii.libro. † Con-
cessio,seu priuilegium,ob publicam utilitatẽ,non transit ad Suc
cessorem,tam dantis,q̃ recipientis, sed reuocat'.Rota Neapolit.
decis.cccxcii.Rex.colũ.penult. & final.in not.q.Regis,qui con-
cessit Lauternam Neapolis cuidam, & hæredibus &c. post Bal.
not.in.c.quoniam Apostolica.de offic.Delegat. Addo idem per
Modernos.Bononienses.not.dxxxi. utilitas. ad finem. post.l.ꝙ
semel.ff.de decret.ab ord.& ibi Dyn.& Bart.& Alex.consilium,
licet non dicant ipso iure extingui, & non transire, sed ꝙ possit
reuocari ob publicam utilitatem, etiam ꝙ in contractum transi-
uerit,declarando ut ibi,in Subdito aliás non. Et Rota Neapol.
decis. ccclxi.Monasterium.colũ.ii.& dixi supra.q.xcviii.&.q.lv.
Regulæ autem Caucell.an durent,uel expirent,sede uacante, su-
12 pra diximus.q.xciii.ubi uidendum. † Aliás regulariter rescri-
ptum Principis, est perpetuum.l.falso.C.de diuers.rescript.not.
tex.in.§.illud.in Auct.Constitutio quæ.de dignitat.ibi,quoniam
omne bonum,quod siue á Deo,siue ab Imperio, sequente Deum,
decet esse mansurum, & omnis malitiæ, ac diminutionis extra-
neum.c.decet.cum gl.& Doct.de Regul.Iur.in.vi.Et per dictam
l.falso.glo.in not.q.in.l.i.in glo.final.C.in quibus cas. restitut.
13 & per dictum.§.illud. † Si autem aliqua gratia, uel aliquid,cõ
cessum esset ad Beneplacitum Principis (ut sæpe concedere so-
lent,Priuilegia,uel Beneficia)ad nutũ reuocari potest. in dubio
tamen perpetuum reputatur. Bar.ubi Deci.cons.fin. lib.i.ante fi.
Expirat tamen morte,cum ad beneplacitũ alicuius nomine pro-
prio,factum,uel concessum est.c.si gratiose. de rescriptis. in.vi.
Ang.in not.q.ubi Deci.in pulchro casu.Illu. Domini de Plum-
bino conducti,ab IllustrissimoMediolani Duce,& Dominis Flo
rentinis,pro duobus Annis firmis,& uno,ad beneplacitum con-
ductorum.in consilio.cviii.ista uidetur.col.i.& seq. Secus si be-
neplacitum ad Dignitatem referatur.Sed si gratia esset concessa
donec reuocaretur,morte non finitur,quia per mortem non dici-
tur uoluntas reuocari,nec actus.c. si delegatus.de offi. Delegat.
in.vi.communis opinio, ut per Deci.in.l.eius est uelle.ad finem,
ff.de Regul.Iur.post Alex. Innoc.& Ang. & idem in dicto con-
silio.cviii.i.col.Et in suspẽsione facta ad beneplacitum, ꝙ morte
expiret.Deci.consilio.ccccliiii.col.iii.arguendo,tradit.

CENTESIMA DECIMASEXTA QVAESTIO.

1 *An Imperator obligetur ciuiliter.*
2 *Obligatio proprie non est, vbi Libertas esse potest.*

1 CENTESIMO DECIMOSEXTO Quero, † an Imperator obligetur ciuiliter? Fely. in.c.i. colum.iii.de probat.& seq.post multa, pro & contra, cōcludit uerius esse Principem obligari ciuiliter, & naturaliter, precipue per. l.i.§.i.cum l.seq.ff.de offic.Procur.Cæsar.& per.l.bene.C.de quadrien.præscript.inducendo fortissime, ut ibi per eum.D.Deci.in dicto.c.i. col.i.dicit communiter teneri, Principem ciuiliter non obligari, & hanc opinionē late defendit. Itemq́, & contrariam q̄ sic, &.iii. col.ante finem, ait articulum esse disputabilem.in.ii.ad finem cōcludit (ut cessent contraria) Principem, ex naturali sola astringi efficaciter. Ego aliās in questionibus meis examinaui latissime hanc questionem ad utramq́, per plura, & multa fundamēta, ubi uidendū forte fas erit qn̄q́, & ultra multas rōnes, & argumenta. Pro parte affirmatiua stando in Iuribus, solū est.l.digna uox.C. de.ll.ibi legibus alligatum profitetur.l.cum heredes.C.qui test. fac.possunt.ibi, Ius commune cum cæteris habet Imperator, cū hæres instituitur, uel Augusta. &.l.ex hoc Iure Gentium.ff.de Iust.& Iure.iuncto.§.q̄ uero naturalis.Instit.de Iure natur.&.§. singulorum.Instit.de rerum diuis.iuncto eo, quod notat Ias.in.l. final.in principio.C.de Iure delib.cum his, quæ supra, q̄ Fiscus, & Imperator, æquiparantur, supra.q.cx.casu.clxxi. Item per.c. pro illorum.de præbēd.&.c.ideo.xxv.q.i.&.c.iustum.ix.distin. Item, quia pœna esset, si non posset obligari ciuiliter cum uult. argumento.l.hi qui.C.de apostat.&.l.moris.ff.de pœnis.&.l.si mulier.i.ff.ad Velleia.ibi, alioquin nemo cum fœminis contraheret. Pro parte negatiua tex.in.c.ideo.§.his ita respondetur.scilicet Sancta Rom.Ecclesia, Ius, & Autoritatē canonibus impartitur, sed eis non alligatur. Item differentia debet esse, inter obligatum, & Ius, quo quis obligatur.ll.uulg.Sed Imperator est lex ipsa ciuilis animata in Terris.§.fin.in Auct.de Consul.ergo &c. Item Deus Leges ipsas subiecit Imperatori, dicto.§.fin. quomodo ergo ipse eis subiacet? & per multa alia, de quibus in dicta q.latissime dixi, defendendo utramq́ partem. Tandem in solutione post multas declarationes, ciuilis obligationis, qualiter, & quomodo, consideretur, & quot modis, tenui Principem.ll.ciui

liter non obligari præcise, sed in contractibus sic, et ita communiter ait seruari Paul. de Castro, in dicta. l. Princeps. de. ll. ff. precipue illa ratione, quia cum contrahit Princeps, uidetur considerari ut priuatus, nõ ut Princeps. Et dum Princeps dicit. ll. sumus alligati &c. respondetur q; non proprie, & præcise, quia rumpit si uult. c. proposuit. de concess. præbend. cum concordan. & dicta l. Princeps. & l. digna uox. de. ll. ff. & cod. &. §. fi. in Auct. de Con
2 sulib. † Vnde non est proprie obligatio, ubi Libertas esse potest, & non præcisa necessitas. Instit. de obligat. in principio, Bal. not. in diuino suo consilio Scismat. colum. i. ad finem. Vbi etiam subtiliter declarat obligationem, pluribus modis capi posse. & tex. in dicto. c. ideo. penul. col. ad finem. ibi. Oportet ergo primã Sedem (ut diximus) obseruare ea, quæ decernenda mandauit, nõ necessitate obsequendi, sed autoritate impartiẽdi, & hęc pro nũc in hac. q. breuiter perstringendo, sufficiant.

CENTESIMA DECIMASEPTIMA QVAESTIO.

1 *De priuilegijs Imperatricis, seu Augustæ Coniugis.*
2 *Imperatrix Augusta, varijs modis vocatur.*
3 *Imperatrix quomodo incedat in Processionibus.*

CENTESIMO DECIMOSEPTIMO Quæ-
1 ro, † de priuilegiis Imperatricis, seu Augustæ Coniugis, dic ut habetur in. l. Princeps. ff. de legi. & in. l. quod principi. cum l. sequenti. ff. de legat. ii. Iacob. Aluarot. in titulo, quis dicatur Dux, uel Comes. in principio. viii. colũ. ad medium, in usib. feud. Et aliás tex. not. in. l. Fiscus. i. in fine. ff. de Iure Fisci. dicit, quodcunq; igitur priuilegium Fisco competit, hoc idem Cæsaris ra-
2 tio habere solet, & Augustæ. † Ais appellatur Regina piissima, in. l. penult. C. de donat. inter uir. & uxor. Venerabilem Augustã uocat. in. l. ii. C. quibus numer. libro. x. &. §. fin. Instit. de usucap. Serenissima Augusta in inscriptione. l. bene á Zenone. C. de quadrien. præscript. Et tetigi supra. q. ii. Piissima Augusta. l. neminem. in principio. C. de Decurion. libro. x. Domina, an uocetur ab
3 Imperatore, supra uidimus. q. lxiii. in principio. † In Processionibus incedit post Imperatorem, secundum quod supra diximus q. lxvi. in fi. Nobis autem pro nunc hic de Imperatore ipso, hæc uidisse, & tractasse sufficiat

CENTESIMA DECIMAOCTAVA QVAESTIO.

CENTESIMO DECIMOOCTAVO Quæro, 1 in quibus Casibus dicatur offendi Imperator, & quãdo dicatur committi Crimen læsæ Maiestatis. primo dic ut. ff. &. C. ad

C.ad.l.Iul.Maiestat.per totum precipue.l.i.ii.iii.& seq. & Insti. de public.Iudic.§.publica.Et ubiq; late Doct.& ordinate. Circa xxi.casus,& ultra per Dominum Franciscum Luccanum, de Parma,in Tractat.suo,de priuilegio Fisci. In Capite qualiter,& quo modo,committatur Crimen læsæ Maiestatis , ubi uidendum. & in tex.& glossis,Bar.in extrauag.ad reprimendum. ubi declaratur etiam quomodo in Crimine læsæ Maiestatis procedatur. Et per Alex.in notab.quæstionibus, consilio.xiii. consideratis his. libro.vi.& per Modernos Bononienses,in.l.i.C.ad.l. Cornel. de Sicar.numero.v. & sequentibus.& in.l. de minore. in principio. col.i.&.ii.ff.de quæstion.per Deci.in notab.q.Ducis Mediolani. consilio.ccccx.iuxta.col.penult.ad finem,libr.iii.Benedict.Cap. consilio. cvii. in fine. Et per Veronens.consilio penult. post medium.Deci.consil.lxiiii.in principio.&.lv.not. ponit , in materia Criminis læsæ Maiestatis.Mar.Laud.in Libello suo,de Crimine
2 ne læsę Maiestat.per Hyppol.in not.q.consilio.i. † Et generaliter quis dicatur Hostis, Infidelis ,& Rebellis,dictis locis & reassumit Deci.post Abb.& alios,in.c.sané.iiii.not.de offi.Delegat. el.ii. Bal.in.l.nihil.C.de uind.libert.Et in.l.ii.C. de fals. monet. Moderni Hispani in.§.rursus.numero.xxiii.Institut.de Act.col. xvi.post Ias.ibi.Deci.consilio.dxliiii.col.i.Seriose. Hic tantum
3 tangédo,magis quotidiana,& utilia.† Principalr illud frequenter dubitari potest,an si Officiales,& Ministri,per ipsum Imperatorem positi in locis,offendantur,incurratur Crimen læsę Maiestatis:siue contra eos molliatur aliquis, uel machinetur Dolo malo &c.tex.uidetur q; sic,in.l.i.ff.ad.l.Iul.Maiestatis. ibi, quo quis Magistratus Populi Rom.qui ue Imperium,potestatem ue habeat,occidatur.&.l. quisquis.in principio. C. eodem. canonizata.vi.q.i.& glo.dicit,siue militent in armata Militia,siue inermi,ad latus Principis.Et bonus text.in extrauagan. qui sint Rebelles.Ibi,contra nos,uel Officiales nostros,in his, quę ad commissum eis officium pertinent,rebellando.Et ibi glo.Bar.in uerbo,rebellando.post princip.not.declarat intelligi de illis Officialibus Imperatoris,qui principaliter,& directo,pro eo sunt Legati uel Vicarii.Sic,q; si quis rebellat contra Rectores per Ecclesiam Romanam positos in partibus suis,sit locus illi constitutioni.Et cum Bar.ibi Deci.consilio.ccccx.in causa. col. fin.libro iii.in notab.q.ubi etiam q; non omnis, qui non obedit Principi, Reus est læsæ Maiestat.sed tunc demum si insurgit contra eum. post Bald.consilium not.ubi ibi.Et quæ dixi infra nu.xvi. Et in

Vicario Imperatoris,& his,qui iuxta eius latus sunt. Hyppol. Bonoñ.consilio.i.numero.xx.& seq.post Cum. Saly.Ang.Nell. Et Alb.in.l.i.C.ne quis in sua causa,col.iiii.pulchre dicit,ꝙ qui lædit Magistratum populi Romani(et sic per consequens hodie Imperatores)incidit in Crimen læsæ Maiestatis. Et rationem al legat,ultra dictam.l.quia in quolibet Magistratu,repręsentatur Persona Imperatoris,sicut psonaDomini in seruo.l.si Pamphilo, ff.de opt.legat.Facit.§.Seruis.Institut.de iniuriis.cum similibus. l.Dominum.C.eodem.Facit.l.i.§.omnia.C.de Veter.Iur.enucl. cum simili.& notab.additio Alex.ad Bar.in.l Hostes.infra alle gata.col.penul.in uerbo,quero quid si Ciuitas.Et refert,& tenet cum Alb.dictus.D.Franciscus in dicto loco, col.iii.ad fin.uersi. item curando,comprobando per simile, quia si Vassallus offen datur,Dominus uidetur offensus,post Bar.Bal.Inno.& Alb.ubi ibi.& cum Bar.in dicta glo.rebellando,ut supra.Alex.consi.xiii.
4 col.ii.in principio supra allegato. † Et prædicta uera uidētur, cum in his,quæ ad statum Imperii spectant,cōtraOfficiales ma chinatio est,ut per tex.& Bar.ubi supra. Vnde secus, si quis esset Rebellis Officiali Principis,non propter ipsum Principem, sed propter ipsum Officialem,ut not.declarat Bar.in.l. Hostes.pen. colum.ff.de Captiuis.uersiculo, circa prędicta quero. Et contra Papam,uel eius Legatum de latere,uel Rectorem,committi Cri men læsę Maiestatis late scribit Petr.de Anch.consilio.cclxxvii.
5 ex prædicta.i.q.in not.q.i.dubio. † Sola autem conscientia,an puniatur in Crimine læsæ Maiestatis,si quis non reuelauerit,ar gumentum,ꝙ sic,in.l.utrum.ff.de parricid. Et uidetur text. in.l. quisquis.C.ad.l.Iul.Maiest.uersus finē.& ibi Doct.& Bar.in di cta.l.utrum.Mart.Laudens.in Tractatu,de Crim. læsæ Maiest. not.xiii.sola.Sed Moderni Bonoñ.nouissime in dicta.l. utrum. in principio,declarant not.ꝙ ex simplici scientia,quis non incur rat Crimen læsæ Maiestatis,nisi quando hoc sciens, posset pro bare,alias secus,illa not.ratione, quia quādo nō potest probare, non tenetur se submittere Torturæ,uel Carceribus, per not. di ctum Bal.in consilio.& Ang.de malef.cum eo,Ioan.de Anan.& Io.de Platea,ubi ibi. Et Fely.cum Bal.in.c.de cætero,ultima.col.
6 de re iudic. † Et ꝙ Anima Bar.quia tenuit contrarium,sepulta est in Inferno. Vnde ꝙ indebite,& iniuste, soli scientes,nō par ticipes,decapitantur.post Ang.etiam ubi ibi. Et dicit se ponde rare bon.tex.ad id,in Clem.uolentes.§.Notarii.in uersicul.& ca probare ualeant.de Hęretic.ubi Cardin.notat,ꝙ qui non potest

probare,

probare, non tenetur nunciare. Et ꝙ Assessores sequentes Bart. in dicta.l.utrum.occidentes homines, solummodo quia non reuelant secretũ non probabile, omnes sunt Homicidæ, quia uisus uidet, uelit, nolit, & auris audit, & sensus corporis, & primi motus, non sunt in potestate hominis, ut dicit glo.in.l.i.§. Ius Naturale.ff.de Iust.& Iure. Et idem ut supra, dicti Moderni Bonoñ. in notab.clxiiii.nemo.contra Bar.in dicta.l.utrum. Et cum Bal. & Ang.ut supra Deci.in Regula, culpa caret.ff.de Regul. Iur.& in.c.i.de offic.Delegat. col.v. Sed qui ob Imanitatem Criminis læsæ Maiestatis, uellet Bart.tueri, dicere posset nouiter, ꝙ aliud est accusare, aliud prodere Crimen, quando quis nõ potest probare, uerum est, ꝙ quis non tenetur accusare, sed prodere sic.

7 † Prodit enim, qui non probãda defert, accusat, qui probaturus offert, quod intendit Reo Crimen, ut expresse dicit text. not.in c.plerumqꝫ.post principium.ii.q.vii. Vnde tutius esset, ꝙ Conscius (licet probare non posset) secreto tamen adiret Principem, & protestaretur se probare id non posse, sed hoc, & hoc scire, ut Princeps postea per circumstãtias, & obseruationes, ac progressus Rei conspirantis in eum, posset prævidere, & peruenire ad cognitionem Veritatis. Occulta enim Delicta etiam non probabilia, debent reuelari, & dici ei, cui prodesse possunt, & non obesse delicto, ut dicit tex.not.in.c.hoc uidetur.xxii.q.v. ad fin. principii. Vnde &c. Et pro Bart. bonus text.in.l.consensu.§.uir quoqꝫ.ad finem.ibi, consciam.C.de repud. Et proditionem, non accusationem, requirit.l.in hoc crimine.ut est tex.in dicta.l.quisquis.in fine.ibi.ipse prodiderit, & prodere est, cum quis non potest probare, ut supra dixi, per tex.expressum, in dicto.c.plerũqꝫ. post principium, ergo &c. Vnde tutius uidetur, & securius, ut supra dixi, precipue cum hodiernis Principibus, cum quibus non est ludendum, nec de facili, in similibus ignoscunt. In practica tamen, Autoritas supra dictorum esset magna, ut late per Moder. in dicto not.clxiiii. Vbi etiam post Ang.referunt in practica seruari opinionem Bar.quæ etiam in puncto Iuris, uidetur probabilior, considerando, ut supra. Et est speciale in odium tanti Criminis, & sic contraria alia cessant. Et cum Ang. Bal. & Felyn.ut supra, tenet aliás.in not.q.in simili, super Symonia, in non reuelantibus, Dominus Rochus de Curte in Tractat.de Iure patronatus, super uerbo, utile.iii.q.col.final. in principio. Et Crimen Symoniæ, & læsæ Maiestatis, uidentur æquiparari, ut infra dixi numero.xi.in fine.post glo.in.l.nullus.C.eodem. Et Deci.in. d

c.i.col.v.ait, ꝙ opinio Bar. in Practica seruatur, secundum Ang. Et ꝙ ita Florentię, dum ipse ibi legeret, seruatū fuit, contra Renatum de Patiis, inferēdo etiam, ꝙ dicta.l.quisquis, quę de Imperatore loquitur, habeat etiam locum in Republica. De quo ait late Socy. scribere in consilio, cclxxv. in causa fratris. Item limitat in patre, quem ait non teneri ad reuelandum, & offerendum filium ad supplicium. post Salyc. & Ioan. de Anan. & Veroneñ. Cautela.i. Sed ego hoc ultimum dictum non firmo, nec uidetur probari, in.l.alleg. per Veroñ. Sed ibi alia ratio est, & termini.
8 † Id in hoc Crimine læsæ Maiestatis, notādum est, ac menti tenendum, ꝙ scilicet, Reus læsæ Maiestatis, quis nō efficitur, si nō est Subditus Imperatori. Vnde qui de Terris Ecclesię esset, uel alterius, hoc Crimen nō incurreret. Bar. not. dixit, in.d. extrauag. qui sint Rebelles. in uerbo, rebellando. in principio. Mart. Laud. in Tractat. de Crim. læsæ Maiestat. not. xxxiiii. licet. Et addo dictos Modernos Bononienses, in.l. de minore. in principio. col. ii. numero. v.ff. de quest. ubi idem simpliciter dicunt, & tenent, allegantes solum Bal. in consilio. ccclxxxviii. cum Ciuitas. libro. iii. Addo Bal. in.l. nihil. C. de uindict. libert. & in.l. ii. C. de fals. mon. Et est bonus tex. in.c. pastoralis. §. rursus. de re iudic. in Clemen. ubi Card. & Imol. not. Quod dictum dę Crimine læsæ Maiestatis, reasumunt Moderni Hisp. in.§. rursus. post Ias. ibi. colū. xvi.
9 numero. xxiii. & seq. Institut. de action. † Declarando primo id uerum in Principibus Sœcularibus, secus respectu Papæ, quia ei omnes subsunt. post Abbat. Innoc. Bar. & Ioan. de Anan. Et quę
10 Nos supra. q.l. † Quid in Clerico Episcopo, habente Domicilium, uel originē sub Imperatore. post Deci. nouissime, & alios in.c. at si Clerici. de Iudic. dic tu, in fine principii, ubi uidendum. post Aret. pro communi ꝙ sic, licet quædam contra, & quædam cum distinctioñ. uide per Deci. ubi supra latissime, ubi tenet opi
11 nionem Aret. communē de Iure ueriorem. † Et quid si nō Subditus haberet feudum á Principe, contra quem machinatur, dum tamē in Terra sua non habuerit Domicilium, uel originem. post Card. Alex. in.c. in primis. §. de persona. i. & ii. col. ii. q. i. post Clemeñ. pastoralis. de re iud. dic tu. §. deniq;. &. §. sequenti, cum glo. ꝙ non, licet dicti Moderni dubitent in dicto. §. rursus. d. numero xxiiii. ad finem. per rationem, de qua ibi per eos. Et ad id, quod supra dictum est de Clerico, uide notabile dictum Rom. in sing. decci. dicam, in principio. de Clerico, uel Episcopo, contra Dominum suum Temporalem coniurantem. Bonis etiam Feudalibus,
Reus

Reus læsæ Maiestatis priuatur, multæ glossæ. & tex. in.c. unico. quot sunt test. neces. ad prob. ingrat. Io. de Anan. & Socy. in cős. ubi Deci. consi. dxliiii. Serenissimus. col. i. Item crimen Hæresis & læsę Maiest. uniri æquiparari. c. uergētis. & ibi Doct. de Hæretic. Auct. Gazaros. C. eod. Ang. ubi Hyppol. consi. i. nu. xxviii. Item et crimen Symoniæ etiam. glo. in. l. nullus. C. ad. l. Iul. Maiest. l. si quemq. ad finem. C. de Episcop. & Cler. & supra tetigi.

12 † Hostis autem Principis potest esse Subditus, uel non, ut per Bal. in d. l. nihil. C. de uindict. libert. & in. d. l. ii. C. de fals. mon. Martin. Laud. cum Bal. in. d. not. xxxiiii. licet. & Hisp. ubi supra. d. num. xxiii. in. §. rursus. Institu. de Action. post Ias. ibi. & tex. in l. quisquis. in princip. C. ad. l. Iul. Maiestatis. glo. in dicta Clem. pastoralis. §. i. in uerbo, Subditis.

13 † Item filii licet quandoq; puniantur ob Crimen læsæ Maiestatis, per patrem commissum, ut in. l. quisquis. §. i. C. ad. l. Iul. Maiestatis. registrata. vi. q. i. si quis cum Militibus. Et per Deci. late, ubi declarat quando sit, scilicet, cum in primo capite, est Reus. in dicto consil. cccccx. col. final. ubi late cumulat post Saly. & Cyn. ibi. Dominus Benedict. Capr. noster Perusinus consil. cvii. in fine, ut scilicet filii ipsi priuentur bonis omnibus, ut dicto. §. i. Non tamen priuantur Beneficio Ecclesiastico, secundum Rom. etiam in Crimine læsæ Maiestatis Ecclesiasticæ. in not. del xxxvi. scis q. Marti. Laudens. in Tractatu de crimine læsæ Maiestat. not. xxxi. Beneficium. Sed in contrarium uidetur tex. in. c. fœlicis. §. q. si quis. de pœnis. in. vi. Et tenet Cardin. in. c. satis. l vi. distinct. Imol. in. l. Insulam. in fine. principii. ff. soluto matrimonio. Et additio ad Rom. dicto loco. Bonis tamen feudalibus quis priuatur Reus huius criminis, ut supra dixi, post Deci. dicto consi. dxliiii. col. i. post Socyn. Ioan. de Anan. glos. & text. & glos. in. l. i. ff. de offic. Præfect. Vrb.

14 † Frater tamen pro Fratre, uel Nepos pro Auo, non tenetur in hoc Crimine, ut per Deci. nouissime, not. in memorabili casu fratris. Ioan. Andreæ. de Lampugnano, qui Ducem Mediolani interfecit, in consilio. lxv. & diligenter. in principio. quia id non reperitur in Iure, & de Nepote. post Bar. in. l. patri. ff. de adult. Idem Deci. in dicto consilio cccccx. col. iii. Et q nec Pater pro Filio. Salyc. in dicta. l. quisquis. Et Deci. in. d. consi. lxiiii. & in. d. cős. cccccx. col. iii. Et in fratre, & patre, est ratio per rationem cessantem infectionis sanguinis descendentis, ut per Deci. not. in. d. consi. lxiiii. col. i.

15 † Item prædictis addendum est, q si Princeps aliquem nouarum rerum suspectum, puta tempore Belli, in aliqua Ciuitate, Vrbe discedere iu-

beat, certaq; illi Confinia statuat, ut solet de more. Vnde citra suum iussum non abscedat, isq; non paruerit, læsæ Maiest. Reus non erit, secundum Bald. not. consil. cclxxi. lib. ii. Sed q; tantummodo arbitratu Principis extra ordinem, ceu Sacrilegus, plectendus sit. l. Sacrilegii. C. de diuers. rescript. cum quo nouissimi Mediolanenses transeunt, in. l. quos nos hostes. ff. de uerb. sig. in gl. i. ad finem. quod nota, & tene menti, quia sæpe posset in facto contingere.

16 † Et si Legatus Cæsaris mihi mandaret, ut Principi Auri Summam mutuarem, sub pœna Perduellionis, & Criminis læsæ Maiestatis, an nisi id faciam, ceu hostis plecti poterof Dicti Moderni. d. loco (ubi supra in. d. l. quos.) dicunt Legatum non posse statuere, id Perduellionis Crimen esse, quod nõ sit, allegãt l. fa nosi uers. hoc tamẽ. ff. ad. l. Iul. Maiest. Sicut nec in huiusmodi iussionis executionem contumacium, bona publicare poterit, l. i. C. ne sine iussu &c. Ego tñ crederem inspiciendã esse facultatem, & mandatum Legati, ultra quod. d. uersiculus. hoc tamẽ. nõ multum facit bene uisus, cum ille tex. respectu cognitionis causę loquatur contra Accusatos de illo Crimine, ut ibi patet; licet in illis uerbis, non in occasione, uideretur aliquantulum facere, ad id, quod supra. Et facit illud notab. dictum. Bal. ubi Deci. consi. cc cx. in causa. col. final. de quo supra dixi in hac. q. post princip. q. s. non omnis qui non obedit Principi, Reus est læsæ Maiesta. Sed tunc demum si insurgit contra eum, ut ibi dixi. Pro Moder. tñ, facit supra casus. cli. q. cx. & tetigi casu. ccxci. ubi etiam uidendum.

17 † Et quid Crimen perduellionis, quid ue læsę Maiestat. differant, Moderni. d. loco ultra Accurs. in. l. final. ff. eod. & in. § per contrarium. Institut. de hęredit. quę ab intest. post. M. Tullium. ii. Officiorum. Vt Perduelles sint, quibus cum sit Bellum, uel qui Hostili animo aduersus Rempublicam, uel Principem, animati fuerint. Et ideo non omne lęsę Maiest. Crimen, idem & perduellionis est, sed alterum altero, generalius esse, Pyratamq;

18 Perduellem non esse. † Et falsificans monetam, incidit in. l. Iuliam Maiest. l. ii. C. de fals. mon. Veron. consi. xvii. col. iiii. in fine.

19 † Magi quoq;. l. & si. C. de malefi. in ratione uersiculi, quoniam. De Lamiis tamen, seu Strigis, & huiusmodi Diuinatoribus, & Incantatoribus, late scribit Io. Franciscus Placentinus, in Tractatu, de Lamiis. x. Volum. Tract. & Paul. Grillandus, in Tract. de Sortilegiis. iiii. Volum. Tract. & ibi specialiter. xi. q. late, quibus pœnis puniantur, quolibet Iure, & Foro, ibi uidendum per

20 plures col. † Item & qui uiolaret. l. latam. super Syndicatu offi

 cialium.

cialium, Reus uidetur Maiest. & pœnę. L. librarum Auri. l. i. C. ut
21 omnes Iudices. §. ꝙ si quis. † Item conspirantes in Necem Electorum Imperii, ut statuit Carol. IIII. Rom. Imp. in eius Bulla Aurea, relata supra per me, q. viii. ante finē. cap. lii. facit. d. l. quisquis. in princ. C. eod. † Item Iudex negligens uindicare crimē priuati carceris, incidit in Crimen lęsę Maiestat. l. i. C. de priuat.
22 quis. in princ. C. eod. † Item Iudex negligens uindicare crimē priuati carceris, incidit in Crimen lęsę Maiestat. l. i. C. de priuat.
23 carcer. † Item idem qui uindicare Paganos negligit. l. i. C. de pagan. Eps Gomes. in Regul. de triénali. post. q. xxviii. eas. xiiii.
24 & seq. † Item qui ante Mortem Imperatoris, uel Papæ tractarent de Imperio, uel Papatu, in uita eorum, incidunt in Crimen læsæ Maiest. Io. Andr. in. c. ueniens. de testib. Alex. in. l. i. ff. ad. l. Iul. Maiest. Hyppol. cons. i. nu. xxiii. in not. q. Regis Franc. quod Romæ, not. est.

CENTESIMA DECIMANONA QVAESTIO.

1 *An possit quis Imperium emere, & an si emat, sit Symonia.*
2 *L. i. ff. ad. l. Iul. de Ambitu. i. responso, quomodo intelligatur, & ꝙ Symonia, & Ambitus, in Vrbe Roma, non committatur.*
3 *Honor, quando pecunia emi possit.*
4 *Ambitus, & Symonia, idem sunt.*
5 *Sæculares Dignitates, an sit licitum emere.*
6 *Electores iurant eligere, remoto precio, pacto, vel promisso.*

CENTESIMO DECIMONONO Quero, † an quis possit Imperium emere, & si emat, an Symoniā committat? Et breuiter cum supra. q. vii. & sequentibus uisum fuerit, eligendum esse ab Electoribus deputatis, apparere uidetur dicendum alia uia prohibitum esse ad Imperium ascendere, & in terminis notat Ioan. Andr. in. c. i. de Homic. in. vi. col. ii. post Hosty. ꝙ cum omnis potestas tribuatur a Domino, ut (dic tu) Cap. xiii. ad Rom. & supra late dixi. q. iiii. Ergo non per pecuniam acquirenda, notando post Hosty. contra dantem pecuniam, pro Papatu, uel Imperio. Et ꝙ incidit in. l. Iul. de amb. l. i. ff. ad. l. Iul.
2 de ambitu. i. responso. † Nec obstat, ꝙ illa. l. dicat illam. l. nō habere locum in Ciuitate Roma. & per Epm Gomes. in Comment. super Regulis. Cancell. in Regul. de Triennali. q. xii. ad finem. Nam illud intelligitur quo ad Principem iam canonice Electū, quia super omnes est. c. licet. de electiō. & ll. solutus est. Vnde

quod uult disponere, potest l. princeps. de. ll. cum simil. & dixi supra. q. cx. casu. cclxxxi. & seq. Et cum Io. And. & Host. ubi supra in Imperatore, & Papa, Card. Iacobat. in suo Tractat. nouissimo, de Concilio, lib. iiii. artic. iiii. fac. ccxxx. col. i. ad fin. & seq. in not. q. An Symonia cadat in Papa, & de Electo, per Symoniam. ubi late uidendum. Et precipue quia committitur ante Electionem, pro ea, eo tempore, quo nondum est Princeps. Et idem declarãdo d. l. i. ff. ad. l. Iul. de ambitu. ut supra. dictus Card. d. loco. articulo iiii. fac. ccxxiiii. col. i. in princ. post. Ioan. And. Hosty. Dominic. & alios, in. d. c. i. §. cum igitur. & fac. ccxxiii. col. ii. ad finem. ut late dixi supra. d. q. cx. casu. cclxxxii. & . cclxxxi. de concord. ad. d. l. i.
3 ubi Bar. etiam dicit resoluendo illam. l. † ꝙ licet palã dare pecuniam pro habendo honorem, sine Administratione, sed pro honore cum administratione, nullo modo. Et ꝙ ita loquitur titu. in Auth. ut iud. sine quoquo suffrag. per totum. Quod dictum facit ad hanc. q. nostram, ut non liceat emere Imperium pecunia, quia est honor cum administratione, ut clarum est, & supra suis locis,
4 uariis questionibus uidimus, precipue. q. iiii. v. & . l. † Et ꝙ idẽ
5 est Ambitus, quod Symonia. Bart. in. d. l. i. in princ. † Et aliás an emens Saeculares Dignitates, peccet, & illis, ut Symoniacis, debeat priuari. tetigi supra. q. cx. casu. cclxxxii. text. & glos. in. c. sicut. i. q. vi. & . c. si. i. q. iii. & Alb. in diction. in uerbo, Talea, ante
6 finem. † Et precio emi Imperium nõ posse, ultra iam dicta, suadetur, quia Electores in Electione, iurant eligere Idoneum iudicio eorum, remoto precio, pacto, stipendio, uel promisso, ut cauetur etiam in Bulla Aurea Caroli. IIII. Rom. Imp. ut supra diximus, & retulimus. q. viii. ante finem. cap. xvi.

CENTESIMA VIGESIMA QVAESTIO.

1 *An de Concordia hoc Anno superiore. M. D. XXXVIII. facta in Portu (quem dicunt) Aquaemortuae, inter Carol. V. Rom. Imp. semper Aug. & Franc. Gallorum Regem Christianissimum, opera, & prudentia. S. D. N. Pauli. III. debeat Festiuitas, & Gaudium, celebrari.*

1 CENTESIMO VIGESIMO Quero, † an de Concordia superiore Anno facta in Portu (quem dicunt) Aquęmortuę. M. D. XXXVIII. inter hunc Imperatorem Inuictissimum CAROLVM. V. semper Augustum, ac Christianissimum FRANCISCVM, GallorumRegem

(opera,

(opera, & prudentia. S. D. N. Pauli. III. Pōt. Opt. Max.) debeat Gaudium, uel Festiuitas, celebrari: glo. not. solennis, in titulo, de pac. const. §. fin. in glo. magna, ad medium, mouet hanc q. & tandem concludit ꝙ sic, cum uerus Imperator, & Rex, sint concludens esse debere lætam, & festiuam, per bon. tex. in. l. i. C. public. lætit. qui est titulus fin. lib. xii. Et facit supra casus. lvi. in q. cx. scilicet quia celebratur causa, ergo & effectus. Et ita Romę eo Anno, per tres noctes continuas, & in Arce. S. Angeli, seruatum fuit. Ita ꝙ, Deus hanc Pacem nobis tribuat lætam, & durabile nomen, ut aliâs dicit. d. glo. Bal. in. d. §. fin. in fin. ¶ Valeat, uiuatq; in æternum pręsens Inuictissimus Imperator CAROLVS. V. semper Augustus. Et Pax Dei (quæ exuperat omnē sensum) custodiat cor suum, & intelligētias suas in Christo Iesu Domino Nostro, ut aliâs dicit Apost. ad Philipp. iiii.

¶ Et in prædictis omnibus, remitto me semper Decisioni, ac Determinationi. S. M. E. à qua nunq̄ intendo discedere, & ita protestor, paratus me, publice, & palam, corrigere (si opus est) & eo casu reuoco, & pro reuocato habere uolo, corā Deo & Mūdo, semper me subiiciendo præceptis, mandatis, obedientiæ, & correctioni eius, ut & aliâs facit Bar. in extrauagant. ad reprimendum, in uerbo, totius. in fine. Et Io. Vgo in libro, Quadruuii Ecclesiæ, in fine. Et Anto. Rosell. in Tract. de Potest. Pap. iiii. Volum. Tractat. char. xlvi. §. & his. in fine. numero. xvii.

Ad Laudem Dei, Mariæ semper Virginis Matris, & Diui Hieronymi.

Necnō ad Gloriam, & Decus Serenissimi prædicti Imp. Carol. V. Aug. & Inuictissimi, qui eius Magnitudine, & Excellentia, huic Operi occasionem præstitit, ad eiusdem perpetuā (quam Deus semper fœlicem seruet) memoriam, & Indelebile nomen. Amen.

Romæ in Lucem missum, Antonij Bladi Asulani cura, & assiduo labore,
Anno Domini . M. D. XL.

